111

111

29

UVA. BHSC. IyR_029

2368

98-2

29

UVA. BHSC. IyR_029

29

UVA. BHSC. IyR_029

UVA. BHSC. IyR_029

~~137~~

111

UVA. BHSC. IyR_029

UVA. BHSC. IyR_029

a Ebrs est calor extraneus. Excusati ab his que in librorꝝ ꝓncipijs dici cōsueuerūt. qz super principio ꝑmi can. dicuntur ⁊ quia non intendim⁹ ad puerilia: sz ad necessaria ꝑme fen huius quarti dicem⁹. Quod postꝫ in tertio libro determinauit Auicen. de egritudinibus appropriatis determinatis mēbris organicis ꝑprie placuit sibi in hoc q̄rto libro determinare de pticularib⁹ egritudinibus q̄ uni mēbro nō appropriantur ⁊ etiam de decoratione ⁊ dico sicut ipse dixit in proemio can. q⁹ hoc placuit sibi. qz etiā potuissz sciam de febribus ⁊ de apostematib⁹ antepone re scie de morbis appropatorū mēbrorꝝ sicut et fecit Halyab. i octauo ⁊ nono theori. ⁊ in. z. ⁊ quinto practice. ¶Primo ergo ut sibi placuit determinat de egritudib⁹ q̄ nō appropriāt uni mēbro. secdo de decoratione. ibi seda. Capillus in prin. fen. septime. ¶Prima in q̄ttuor sicut q̄ttuor sunt iste egritudines siue dispōnes pticulares nō tamē appropriate uni mēbro. s. febris. apostemata. solō cōtinuitatis ⁊ dispositio uenenosa. primo ergo determinat de febrib⁹. secdo de apostematib⁹. tertio de solutione cōtinuitatis. q̄rto de dispōnibus uenenatorꝝ. ibi secunda in principio fen. tertie. Jam locuti sumus. ibi tertia in principio q̄rte. Jam diximꝰ. ibi q̄rta in principio sexte fen. Qui timet. prima in duas. primo determinat de febribus q̄tum ad eēntiam: causas: ⁊ signa ⁊ curā. secdo quātum ad terminationē. ibi. seda Crisis intentio. uel ibi nos dicem⁹. ¶Prima in duas. primo determinat de febribus in generali magis. secundo in spāli sermone. ibi. secunda. Cause oīum specierum fe. effimere. Generalia que cōsideramus de febre sunt ei⁹ esse: ⁊ distinctio in genera ⁊ ei⁹ inesse subiecto ꝫ subiectorꝝ aptitudinē ⁊ eius tpa. primo ergo ponit diffinitionē febris ⁊ diuisionē. secdo oīdit corpa patiora ad illam. tertio determinat de febrium tpibus. ibi. seda dixerunt. ibi. tertia febrium hore. ¶Prima in duas. primo ponit diffinitionem. Secundo diuisionem. ibi. secunda ⁊ sunt quidā. prima in duas. primo ponit diffinitionez. secdo declarat quedam. ibi. seda ⁊ inflammatur. licet posset dici q⁹ totū quod ponit usqz ibi. ⁊ sunt quidam sit diffinitio. Cōsiderandū aūt generaliter circa totum quartum librum q⁹ egritudines de quibus hic determinat sunt pticulares. quia quedam spēs generū primorꝝ dictorꝝ fen. seda primi can. sunt etiam cōes. uel qz non appropriate ulli uni mēbro organico. uel qz quedā sunt cōes qz toti inherentes ut febris. quedā cōes q⁹ colligunt plures morbos. ut apostema. quedam cōes quia in natura cōi ut soluta cōtinuitas. q̄dā de his dispositiōibus sūt cōes: qz totū corpus ledētes: ut uenena: ꝫ q̄dā uenena plus hoc q̄z illud mēbrū. Circa diffiniti onē febris cōsiderādū ꝓio q⁹ multe dant de ea diffinitōes ab auctoribꝰ. s. a Gali. primo de differētijs febriū. ⁊ in cōmento affo. humide diete. ⁊ qui crescunt ⁊ in commento pulsuū ⁊ secundo de accīti ⁊ morbo: ⁊ in q̄z multis locis. diffinitur etiā a Joānicio ⁊ ab Auer. z. collz. ⁊ in cantica cāticorꝝ ⁊ ab haly. i teg. ō signis cordis. ⁊ ab halyab. octauo theorice. ⁊ ab ysaac in ꝓio. de fe. ⁊ in summa a quolibet auctore de febribus tractante ⁊ oēs sūt diffinitōes bone. sed qz magis cōpleta ē ista auicē. ⁊ diffinitōes sibi similes sicut ē diffinitio ysaac ⁊ halyab. ⁊ auer. Declaremus ergo hāc f ebris dicitur a feruore. grece enim uocatur pireos a pir quod est ignis ut dcit conciliator dif. 87. ⁊ ideo febris dicit calor de natura ignis ut primo re. acu. cōmento. 45

b Est calor. Dubitat cōciliator utrum febris sit calor cum repiantur febres frigide ut stati dicit auicē. ⁊ multa alia arguēta puerilia iducit. ⁊ dicit quosdam dixisse. q⁹ febris est calor materialiter. i. est i calore. ⁊ fuit tadeus in glosis ioannitij uolens saluare q⁹ febris sit calor: qđ est corp⁹ calidum. Alij direrūt q⁹ febris est calor cāliter. i. cāta a calore. ¶Nos āt dicamus cum gali. in primo de differētijs febriū q⁹ febris eēntialiter est in genere caloris ꝑter naturam: q⁹ ostendit operationū lesio. s. ꝑter naturalitatē: caliditatem aūt oīdit tact⁹. Et si a priori uis iuestigare hoc uide cōnem nostram de subiecto febris. ubi deduximus q⁹ in corde ⁊ corpore toto est dare morbū calidum ledentē oēs totius opatiōes. ⁊ q⁹ istū morbum oportet te noīare febrem cum non sit aliud nomen apti⁹. est aūt febris calor qui est qualitas ⁊ non corpus. Est enī febris morbus in conclusione ut octauo ter. primo capitulo. si enim esset calor corpus iam eēt morbus in numero. Cum ergo dicitur q⁹ febres alique sunt frigide intelligitur uel quia causa est frigida: ut flegma uel melācolia: uel quia sequit accidens cū frigore ut rigor: deinde dicit.

c Extraneus. Omnes conueniunt q⁹ extraneitas caloris est duplex: una totalr opposita uite sicut est calor extraneus mortuorꝝ: ⁊ sic febris nō est calor extraneus: quia cū febre fiunt opera uite ⁊ apparent in febre operationes alicuius naturalis caloris. Alia est extraneitas opposita sanitati: quia remouet perfectionē operationū: ⁊ ponit in eis maliciam ⁊ ipedimentū ⁊ talis est calor febrientis. ergo apparet q⁹ in febriēte est calor compositus ex naturali ⁊ preter naturā. ⁊ addunt bononienses q⁹ cū febris sit calor extraneus ⁊ sit egritudo. est egritudo ut nūc: ⁊ ideo dicit extraneus respectu eius cuius est. s. respectu sor. uel platonis. Et inferunt ex hoc q⁹ febris nō pōt accidere ex principijs generatōis: sicut nec aliqua egritudo nūc. ¶Istos sermones pertractauimus i teg. ubi contra plusqz cōmentato. defendimus q⁹ egritudo nūc a generatione eē protest. ¶Nos aūt parūper reuertentes dicimus q⁹ iā disputauimus probare duas questiōes: unā an febris sit extraneus calor: aliā an sit additus calor naturali calori. Et dicemus illaz summas. Et est q⁹ cū ad oēm naturā cū ea stat sanitas possit fieri morbus per additionē ⁊ diminutionē in natura cōplexionali cordis ⁊ totius corporis potest taliter aduenire morbus: febris igitur cū sit morbus in cōplexione cordis ⁊ totius erit morbus per additū calorē qui additus calor est extraneus ⁊ inaturalis. Consideramus igitur in corpore febriente duos caloreꝫ qui sūt due forme absolute unus calor est naturalis habens in se certā mensurā diuersā sed diuersa corpora. Alius calor ⁊ alia forma est calor malus aduētiti⁹: ⁊ iste est febris: ⁊ diuersitatē manifestā istaz formaz ostēdūt nō solum operationes diuerse. s. maligne ⁊ bone: sed opatio ⁊ intentio medici. qa naturalē cōseruat ⁊ accidētalē corrūpit. calor enī colerici corpis aliud in

dicat: ⁊ aliud calor flegmatici q̄ꝫ utriqz sit additꝰ idē gradus mali caloris: ut subtiliant Gal. in fine octaui ter. Utrū autem si calori presenti naturali remanenti in sua mensura aduenireat aliqua mensura caloris mali esset febris uel non habet dubiū. Et credo q⁹ esset febris sicut si quinqz digitis aduenīat sext⁹ est morbus licet de facto illud non contingat quia calor febris statim resoluit spiritus ergo qui dicit q⁹ febris substantia est in genere caloris preter naturā melius dicit ⁊ accipit febrē ꝑ illo calore addito: ⁊ facit ꝑdicatōez essētialē: sz q dicit febris est calor naturalis mutatus in igneū facit predicationē denominatiuā ⁊ tunc intellectus iuuenilis subtilizans poterit defendere q⁹ calor extraneus qui est febris essentialiter est extraneus extraneitate uite opposita: licet nō qlibet actu occidat ⁊ sz nō qlibet febris sit mortalis. in sui tū ratione inquantū extraneus non prohibetur quin occidat: sed prohibetur inquantum tante mensure sicut napellus in sui natura habet calorem mortalem ex toto uite oppositum ita q⁹ in tanta mensura necessario priuat uitam. sed non quelibet quantitas napelli occidit: imo cum ea stant uite opera. Si ergo de ratione caloris preter naturā qui est calor febrilis formaliter est q⁹ impediat cordis operationes. ergo additus gradualiter addet in nocumento. ⁊ itez additus itez addet in nocumento quousqz cordis operationes priuentur. Si enī per tantū gradū ⁊ in ꝓportionē tū ledit. ergo per duplū ledet duplū ⁊c. sed calori preter naturā cuicunqz inquātū calor preter naturā nō ꝓhibetur additio ultimata ⁊ sic facit priuationē operationū. Si aūt ꝓhibeatur talis additio est inquantū talis calor: uerbi gratia in quantū effimere calor uel inquantū talis tertiane in tali ⁊ tanta materia. difficultates autem arduas circa predicta cadentes require in predictis questionibus nostris. Deinde dixit.

De diffinitōe ⁊ gñib⁹ febris. Cap. i.

Ebris est calor extraneus accensus in corde ⁊ procedēs ab eo mediantibus spiritu ⁊ sanguine ꝑ arterias ⁊ uenas in totum corpus: et

d Accensus in corde. Nos iā declarauimus in questione plixa: ⁊ dixim⁹ q⁹ in toto corpore est una caliditas naturalis: que est principiū oīum operationum totius corporis: principiū dico imediatū. ⁊ ista est sanitas cōplexionalis totius ⁊ diximus ibi q⁹ ipsius caliditatis cor est principiū primū: a quo alia recipiunt illam saltē quantū ad unā partē illius caliditatis: ⁊ diximus q⁹ isti caliditati accidit distēperamentū per caliditatē additā extraneā: que caliditas addita extranea est febris. Et diximus q⁹ ex his sequit q⁹ febris sit prima passio cordis. deinde tot⁹ corporis reliqui. Et diximus q⁹ sequitur ex hoc q⁹ febris ledat omnes operationes totius lesione per se: ⁊ immediate. Et declarauimus q⁹ sīla Auer. ex hoc est ualde bona cū dixit q⁹ febris ledit omnes operationes. Et apparet ibi declaratū q⁹ antiqua ratio que probat q⁹ epar potest esse primum subiectū febris nō soluit a precedentibus magistris. sed soluit ꝑ predicta quia calor epatis datus mēbris nō est pro oībus operationibus totius corporis: ⁊ ideo distēperantia data a calore epatis: licet possit totius corporis operationes ledere per se ⁊ imediate non tamē potest ledere omnes operationes totius. s. sed omne genus operationum. Et hoc dico per se ⁊ imediate q⁹ requiritur ad morbi rationē. ⁊ in illa questione mouimus sex difficultates difficiles: quas ibi lege. Albertus uero bononiensis ex hoc q⁹ dixit: Accensus. uult q⁹ in omni febre putrida humores cordis sunt in calefacto esse. si enī in omni febre calor est accēsus in corde. ergo in putrida febre calor est accensus: ⁊ nō est ibi in accendi. sed uel in membris: ⁊ tunc esset ethica. uel in spiritibus ⁊ sic effimera. relinquitur igitur q⁹ i humoribus cordis calor putride febris sit accensus. Nos aūt iā ostendimus cōtra eū in questione nostra: q⁹ omnes rationes sue bene intellecte sunt contra eū: ⁊ cū hoc etiā nihil concludūt pro se. nā si calor extraneus hic in diffinitione positus est qualitas que est morbus: ut ipsemet confitetur. tunc accensū esse in humoribus non est q⁹ in hac diffinitione ponitur: quia calor in humoribus accensus nō est morbus sed causa morbi. Errat etiā in hoc uocabulo accēsus: quia nō dicit omnino factū esse. sz respectu ethicaz ⁊ forsā effimeraz in quibus calor in corde est in accēso esse. s. in mēbris in ethica ⁊ forsā in spiritibus cordis in effimera: respectu aūt putridarum dr accensus. i. quia accenditur in fieri. s. in partibus uiuentibus cordis. de calore aūt qui accendit: potest dici q⁹ est accensus respectu eius qđ erat prius. sicut ardentibus lignis in foculari dicimus ignis est accensus in foculari: ⁊ tamē est in fieri.

e Procedens ab eo in totū corpus. Cōmunia dicta sunt hec. primo ⁊ instaꝫ non uidetur q⁹ ꝓcedat in totum. quia inueniunt extrema frigida q̄ꝫ. Amplius si p arterias ⁊ uenas ergo quelibet febris erit continua. Amplius sanguis: ⁊ uene et arterie nō uadūt ad omnē particulā corporis. Dicunt q⁹ corde iflammato defertur febris in totū mediante spiritu ⁊ sanguine qui sunt in arteriis ⁊ uenis: ⁊ sic p uenas ⁊ arterias: ⁊ causa est. nā cor per ista mandat calorē ꝓportionatū ⁊ conueniētē: ergo per cadē mandabit calorē improportionatū. ⁊ addit Dy. q⁹ febris eū sit calor innaturalis plus procedit ad corpus per spiritus q̄z per sanguinē: sicut etiā calor naturalis plus procedit per spiritū. Ad cōtraria dicunt ad primū. sicut auicē. infra q⁹ itelligit q⁹ uadit febris ad totū nisi fuerit prohibens: sicut lapis descendit deorsū nisi prohibeatur. Ad secundā licet omnis febris portetur a corde ad membra per arterias ⁊ uenas: nō tamē omnis est cōtinua: qa calor febris a causa efficiente ut a putredine nō est semper quia putredo sit in uenis sed quandoqz in uenis qñqz extra uenas. Ad tertiā dicunt q⁹ arterie ⁊ uene totū possunt iflāmare quia partē mediante parte. Nos aūt soleniores dubitatiōes habemus q̄z iste sint. Et prima est utrū qñ homo est prope mortē ex febre occidente per mā resolutionis spirituū a corde uñ habet extrema frigidissima ⁊ hanc litū frigidū dicatur febrire. ⁊ habere morbū calidū in manibus que frigidissime sunt ⁊ in corde in quo facta est iā extinctio naturalis caloris cui cōmensuraī accidentalis. ⁊ iā iste est minus calidus in gradu caloris q̄z qñ erat sanus. Et dixim⁹ in questione plixa q⁹ iste secundū oēm partē corporis potest dici febriens: ⁊ cum hoc potest dici q⁹ habet morbū frigidū priuatione naturalis caloris. Et dixim⁹ q⁹ potest teneri q⁹ extrema non febriat: sed habeat frigidum morbū solū. Secunda est utrū delatio febris possit fieri solo spiritu uel solo sanguine altero istorū nō habente febrem delatiue cū Auice. dicat: Spiritu ⁊ sanguine. ⁊ fecim⁹ ibi istas rationes prima causa ab extra agens potest transmutare cor: et spiritum solum: sed nō humores cū sit effimera: uel solum humores ut cū sit febris pestilentialis. ergo cor poterit solos spiritus transmutaī absqz sanguine. tenet consequentia quia nō maioris uirtutis est cor febriens sup illa duo q̄z causa extrinseca super cor. Amplius potest in spiritibus uenaz ⁊ arteriaz esse dispositio ad iflāmandū ut quia subtiles calidi: ⁊ in sanguine nō erit illa dispositio. ergo spiritus portabit febrē ⁊ nō sanguis. Amplius corde nunc iflāmato iflāmat spū ⁊ sanguinē: sed spiritus prius uadūt ad membra q̄z sanguis. queritur igitur an in illo priori febriat certū est q⁹ sic. Amplius nō uidet delatio in febre necessaria

BIBLIOTECA DE LA UNIVERSIDAD VALLADOLID
BIBLIOTECA DE SANTA CRUZ VALLADOLID
UVA. BHSC. IyR_029

ſupponaſ q ab extra occurrat quidã calor extraneus gradati occupans totũ ⁊ ultimo totũ cor. accipio ultimũ nunc inflammati cordis. prius q̃s ſuper mẽbra calor porteſ. Et quero an febriat certũ eſt q ſic: quia habet calorẽ extrancũ in toto corde: ſed nõdũ eſt facta delatio. ergo iſte rõnes ſũt apparentes ⁊ ſolute a me in noſtra queſtione. concludunt enĩ contrariũ eius: quod credo eſſe uer.

a Et inflammaſ. Declarat hic q febris ſit calor extraneus: ⁊ hoc q: nocet operationibus naturalibus. i. que ſm naturam nobis inſunt ut aĩales. naturales: ⁊ uitales: ut dicit Ysaac in declaratione huius diffinitiõis. ⁊ dirit Dy. q dicit naturalibus accipiendo naturales ut diſtinguũtur contra aĩales ⁊ uitales: quia licz oẽs ledanẽ: tamẽ magis uidenẽ ledi naturales. quia cor eſt magis illaꝛ principiũ. ⁊ tu conſidera hoc quia habẽt ĩpugnationẽ pendentẽ ex principijs medicine. ad que redire nolumus. et quia Auiceñ. innuerat q nõ q̃libet iflammatio eſt febris: ſz inflammatio que operationibꝫ nocet: ideo ſubdit q nõ eſt inflammatio caloris febrilis: ſicut iflãmatio laboratis hoĩs ⁊ irati. qñ flamma in iſtis nõ ultimaſ ĩmo iſti calefiunt ⁊ tũ ſunt ſani.

b Et ipedit. Hic itez declarat quoddã ſm expoſitionẽ communẽ quia dixerat q ledat opationẽ: mult oſtẽdere qua leſione: q: corruptione uel diminutiõe: nõ quia priuet oẽs corporis operationes ĩmo retinentur licz male uel diminute fiant: ⁊ uerificatur hoc diſtũ de oĩbus operationibus ſimul: quia non oẽs auferri poſſunt a febriẽte q: eſſet mors ſed aliqua uel alique poſſunt auferri. uerbi gr̃a deſtruitur qñq appetitus aut nõ uidet. Hos aũt fecimus aliã expoſitionẽ huius paſſus: ⁊ eſt q calor pendens a cauſis primitiuis nõ dr̃ febril ni ſi ſit impreſſus ⁊ retentus ita q nõ amplius dependeat ab illa cã primitiua. ⁊ ibi in hoc auicẽ. cõplacet Gal'. ĩmo de dr̃ils febrium: cũ dicit. Et ſi motus ſteterit ⁊ remanẽt hec preter naturã calida: tũc febrire neceſſe eſt hoiem. Et rõ huius eſt qa ſicut ſanitas eſt diſpoſitio in nobis pure qe ſcens nõ pendens eſſentialiter a cauſa exteriori: ĩmo ſi pendet ab aliqua pẽdet ab hijs que ſunt partes in nobis ut mẽbra ſpiritus ⁊ humores ita morbus debz dici diſpoſitio in nobis que nõ ſit oĩno pendẽs a cauſa primitiua extra. Si enĩ ab illa eſſẽtialiter pendeat nõ dr̃ morbus q̃uis operationes tollanẽ uel impediant: uerbi gratia hijs digitũ ⁊ brachiũ contractũ a ſpaſmo ⁊ habẽs hoc a fune ligante: quilibet habet idẽ impedimentũ operationis ⁊ candẽ malam fiãm: ⁊ tũ qui hz a ſpaſmo habet morbũ ſed qui habet a ligatura, funis nõ habet proprie morbũ quia nõ habet diſpoſitionẽ retentã ĩmo pure dependentẽ a cauſa extra: ⁊ hoc intellexit etiã Gal'. primo de interioribus: qñ nõ uult q ſtomacus ſit infirm⁹ q̃uis nõ digerat oſſa ceraſoꝛ. Contra hũs lapidẽ uel fruſtũ plũbi in uesica habet morbũ ⁊ tũ pendet a lapide qui eſt cauſa primitiua. Amplius lapis eſt cã opilationis qui eſt uerus morbus in uia. Iſtoꝛ ſolutionẽ ⁊ declarationẽ require in queſtione noſtra an ſanitas poſſit iduci per artẽ. In ſũma tũ uerus ⁊ ꝓprius morb⁹ eſt qui eſt qualitas in corpore retenta nõ ſtans in dependentia a cauſa primitiua ĩmo Gal'. in tantũ ꝓceſſit q uez morbũ uocat ſolũ morbũ factũ qui a nulla cauſa pendet in fieri: ut apparet tertio de ac. ⁊ morbo. ⁊ ſic poſſet poni exemplũ de ſanitate. ſi enĩ digiti mei operatio eſſet ſtringere aliquid ⁊ eſſet mollificatus. ſed tu cũ tuo digito aſſociato mẽo faceres q̃ meus digitus caperet nõ propterea diceretur ſanus.

c Et ſunt quidã. Incipit determinare de febribus diuiſiue: ⁊ primo ſm aliorũ ſniam. ſecũdo ſm ſuã ⁊ conſuetã. ibi. ſecũda: ⁊ ꝓcedamus. ꝓma in tres. Prio ponit iſtoꝛ ſniam. ſcõ exẽplificat cã. tertio iſtat contra cã. ibi ſecũda: ⁊ intẽtio. ibi tertia: ⁊ contradicenti. Dicit primo q: quidã hoĩum ſũt. ſ. raſis . xvi. continentis ſcõ ca. ⁊ . xvii. quinto capitulo.

d Et intentio. Declarat quid iſti per hoc intelligũt: ⁊ uult q illa febris eſt egritudo cuius ĩmediata cauſa nõ eſt egritudo. uerbi gr̃a: febris ſequẽs putredinem habet pro cauſa conuncta ipſã putredinẽ: ⁊ tamẽ putredo. ſ. humoris nõẽ egritudo in ſe: ſed illa febris dr̃ accidens cuius ĩmediata cã eſt morbus. uerbi gratia febris cuius cauſa eſt apoſtema nã febris conſequens apoſtema. ſequit aliquid quod eſt morbus. ſ. apoſtema. nã apoſtema morbus eſt ⁊ hoc eſt qõ i ultimo dixit. febris apoſtematis eſt accidens apoſtẽatis: dũ eſt apoſtema: q: exiſtente actu apoſtemate febris ſequit illud ⁊ hoc dixit ſeq̃ns ipz. ſ. apoſtema: ⁊ poſt. i. ⁊ cum hoc apoſtema eſt egritudo.

e Et contradicenti. Hic dat inſtantiã contra diuiſionẽ. ſ. contra hoc quod dicit q febris apoſtematũ eſt accidens. ⁊ primo hoc: ſecũdo oſtendit quid tenendum in hac contradictione. ibi uez. In prima parte dicit q ille qui uellet contradicere argueret ſic. ſi febris apoſtematũ eſt accidens: hoc eſt altero triũ modoꝝ: un⁹ eſt quia ſequat calorẽ apoſtematis uel dolorẽ. ⁊ ex hoc dicet accidens. ſed hoc eſt inconueniens quia tunc multe effimere, eſſẽt accidens. ſ. ille que ſiunt ex dolor ⁊ calore. uerbi gr̃a: ex ira potu rei calide: labore: ⁊ ſimilibus cauſis calefaciẽtib⁹ quod tamẽ eſt falſũ. Secũdus modus eſt qõ febris apoſtematũ dicatur accidens quia ſequit putredinẽ apoſtematis. ſed ex hoc nõ debet dici accidẽs apoſtematis: quia apoſtema ut apoſtema qõ eſt totũ aggregatũ cauſat illã febrẽ p accidens: quia per putredinẽ que eſt pars illius tumoris apoſtemoſi. ſed q̃ p partẽ cauſat. cauſat per accidẽs: uel accidit apoſtemati q̃ cauſet febrẽ quia cauſat p putredinẽ que eſt quid extinſecũ apoſtemati ut apoſtema eſt morbus. ⁊ ſic apoſtema cauſat mediate nõ ĩmediate. Tertius modus eſt q febris apoſtematũ nõ dicat accidens aliquo modoꝝ dictoꝝ ſed alio modo. ⁊ eſt q febris apoſtematis ex hoc dicitur accidens quia per ipſã febrẽ uenit in noticiã apoſtematis ⁊ ĩueſtigamus per febrẽ eius notitiã. ſicut accidentia ducunt in noticiã egritudinũ: ⁊ hic etiã tertius modus nõ ualet: quia per febrẽ putredinis ĩueſtigamus ipſã putredinẽ ⁊ in noticiã eius deuenimus: ⁊ hoc intelligit cũ dicit ſi nõ ſignificaueꝛit per febrẽ accidens hoc. ſ. ſed altez duoꝝ dictoꝝ modoꝝ immo nõ intellexerunt per eã. ſ. febrẽ accidẽs niſi q ipſa ſequitur apoſtema. i. niſi q ipſa eſt accidens apoſtematis per hoc ⁊ pro: ideſt uel pro quia inueniunt per eam febrem inuentionem apoſtematis. i. ueniũt in noticiã apoſtematis. ergo ſimiliter eſt diſpoſitio ⁊c. Dubitatur aũt de hoc q inſtantia nõ uidetur ualere. nã ſi per febrẽ inuenio apoſtema: tunc per eã inuenio morbũ. ⁊ ex hoc poteſt dici accidẽs. ſed ſi per febrẽ inuenio putredinẽ nõ inuenio morbũ ſed cauſa quia putredo eſt cauſa. ⁊ ſic talis febris ſequẽs putredinem ſine apoſtemate eſt morbus. Dicendũ q Auic. dereliquit notã ſolutionẽ iſtius ex hoc qõ dixerat: habẽs etiã pro noto qõ per febrẽ ſequentẽ apoſtema nõ inuenimus ꝓprie niſi modũ putredis apoſtematis non apoſtema ſm ſe. uerbi gratia apoſtema epatis colericum nõ ꝓprie inuenitur per febrẽ: ſed cũ ex febre et alijs ſignis eſt datũ iudiciũ q ſit apoſtema in epate tunc tu iudicas q materia ſit colerica illa que putrefit: quia iſta febris eſt tertiana continua. inuenis ergo putredinẽ apoſtematis per febrẽ tunc ſimiliter eſt diſpoſitio febriũ putredinis ſine apoſtemate.

f Uerum occupatio. Uult qõ nõ occuperis i hac contradictione: qa nihil confert in medicina ſolũ enĩ eſt queſtio i hoc an febris ſequens apoſtema poſſit dici accidens: ſed ſi tu cognoſcis illius febris naturã ⁊ etiã apoſtematis: ⁊ ſcis cauſationes cure ſiue illã uoces accidens ſiue ſubſtantiã: ſiue morbũ. nihil tibi confert uel nocet in medicina nõ enĩ de nominibus debemus diſſceptare: ut. ſ. li. ꝓmo ſen ꝓma. c. de uirtute aĩali.

g Et facit eum ꝓcedere ⁊c. Quia conabatur nelle inquirere an idẽ poſſit eſſe morbus ⁊ accidens: an apoſtema per rationem totalitatis ſue poſſit cauſare febrẽ an putredo in apoſtemate que cauſat febrẽ ſit morbus in ſe: ⁊ multa alia ad que cũ ꝓcedit ponit multũ tempus: ⁊ ſic impedietur.

h Fortaſſe. Nõ ſit homo qui bonitate ĩtellectus ⁊ exercitio: cito ab hijs queſitis ſe expediat: ⁊ forte oportebit eũ tranſgredi medicinã. Dubitatur an diuiſio febris in febrẽ accidens ⁊ febrẽ morbũ ſit bona: dr̃ qõ ſic: quia Gal'. innuit eã ſeptima particula affo. ſuper affo. ſi febris nõ habeatur a colera. Itẽ Raſis. xvi. cõtinentis. ſcõ caplõ: ubi dicit dico qõ hoc eſt uez ⁊ uiſibile quod quotiens diuidimus febrẽ bipartite ſũt: unde dicemus qõ febres aut ex morbo aut ex accidente erũt. Idẽ ponit libro xvii. qnto capi. uerſus finẽ. Amplius auentzoar. Rñ. Dy. febris dupliciter conſideraꝛ uel in ſui eſſentia ⁊ ſic nõ diuiditur in febrẽ morbũ: ⁊ in febrẽ accidens. quia eſſentialiter eſt morbus ⁊ ideo eſſentialiter nõ poſſe accidens: cũ iſte ſint rationes diſtincte. uel conſideratur febris in cõparatione ad medici noticiã ⁊ operationẽ. ⁊ ſic poteſt febrẽ diuidere: nã illã febrẽ uocabit accidens que ſequitur morbũ aliũ. nã curabit illam febrẽ cura accidentis. ſ. intendendo ad morbũ ad quem ſequitur febris. Alia rñſio eſt quã ego alias dedi: qõ hec diuiſio eſt bona quia utilis medico. ſm enim eam uariat curã. ⁊ ideo Auiceñ. ſtatum concedit iſtam diuiſionẽ ſicut conſuetam. tamẽ nõ debet dici bona: quia ſit principalis eius diuiſio. nã ꝓncipalis ⁊ ꝓprior diuiſio eius eſt in prima eius genera tria.

i Procedamus. Hic ponit diuiſionẽ ſm ſuã ſniam: ⁊ primo ponit diuiſionẽ in genera prima ⁊ principalia. ſcõ ponit diuiſionẽ nõ principalẽ. ibi ſecũda: ⁊ diuiduntur. prima in duas. primo affirmando diuiſionẽ predictã premittit fundamentũ quo diuidit febrẽ in genera prima. ſecũdo diuiſionem facit ibi: nã ſi. per febrẽ opilationũ intelligit. quãdo ĩmediate: non quando mediante putredine. per febrẽ apoſtematũ ⁊ opilationũ intelligit ſequentes etiã alios morbos ut ulcus pulmonis. ⁊ quod dicit: procedamus ſecundũ illud quod conſuetũ eſt. refertur ad diuiſionẽ dictam ⁊ ad dicendam. ad dictam quidem: quia conſueta eſt ⁊ utilis medico. ideo nõ obſtante contradictione facta affirmemus eam dicentes qõ febres ſequentes morbos ſunt accidens. ⁊ alie ſunt egritudines. Sed rationẽ contradicentis Auicẽ. non ſoluit: quia uez concludit ex natura rei: medico tamen conceditur qõ egritudinẽ uocet accidens. ⁊ hoc affirmato tunc ponamus diuiſionẽ principaliorẽ. Et apparet qõ ad dicẽdã etiam refertur quia eſt conſueta. ſ. qõ febris diuidatur in prima tria genera: q diuiſio nõ habet minus de contradictione q̃s diuiſio prius dicta: ſz quaſi d. quia conſueta, cõcedamus cã: ⁊ tunc ꝓſequitur dicens.

k Quoniam ⁊c. Et quaſi arg. Sicut Gal'. primo de differentijs febriũ. prime partes corporee in nobis: ⁊ prima ſubiecta naturalis caloris ſũt tres uel tria. ſ. membra humores ⁊ ſpiritus. ergo tria ſunt ⁊c. ſecũdo ponens antecedens declarat per ſimile in partibus balnei. ſecũdo ponit cõſequens generale ⁊ declarat reducendo exemplũ foll' ⁊ balnei ⁊ olle coci. ibi ſecunda. Nam ſi accendatur. Sed dubitatur: quia plura alia uidenẽ in nobis ut pili ſuperfluitates elemẽta ⁊ alia. Dicendum qõ tria ſolum ſunt in nobis que ſunt fundamenta immediata caloris naturalis: ⁊ partes in nobis ſcilicet humores ſpiritus ⁊ membra: ⁊ ideo penes hec tria diſtinguetur calidum ꝓter naturã. elementa ergo ſunt potentia in nobis ⁊ mediatũ

UVA. BHSC. IyR_029

subiectū pili antē sunt extrīnseci ⁊ nō partes proprie: superfluitates etiaz non sunt ꝓprium subiectū caloris naturalis: nec ꝓprie partes nisi per reductionē quandam. Ex quibus potest iferri qō febris accensa in sanguine uerius habet esse febris qz accensa in colera. ⁊ proprie in colera superfluca chilis fellis.

a Humiditas. Nō dixit humor ut comprehenderet humores ⁊ humiditates ⁊ forsan chilum.

b Uapores effusi. Dixit prō uaporibus qui nondū sunt spiritus: ut in sinocha sine putredine: ul' qui sunt corrupti spiritus: uel nō ueri spiritus.

c Et aer. Per hoc ul't Auicē. ostendere quod sicut una pars balnei ō qua forsan minus uidetur pōt calefacere alias ut aer calidus pōt inflā mare parietes ⁊ aquam balnei uicinantes aeri: qbus essent frigide: sz paries ⁊ aqua. ita eodē modo una de istis partibus nris: uerbi gratia spiritus possint inflammare alias partes ⁊ sic etiam membra ⁊ sic humores: ⁊ hoc est qō subdit similiter ⁊c. genꝰ corporeū quia bene inuenitur genus incorporeū: ut cōplexio ⁊ uirtus.

d Maz si. Declarat cōclusionē siue cōsequēs: ⁊ dat modū cuiusqz generis febrium: ⁊ primo ethice ⁊ dicit: si accenda tur accensiōe prima qa primo i membris: ⁊ hoc dixit ut daret exēplū de hac febre sola: ⁊ nō complicata alteri generi febriū: ⁊ ita dixit de quocunqz alio genere semp replicans hoc accensiōe prima ethica. i. habitudinalis quia habitudinaliter inest: ul' quia habitū corporis ⁊ fixas partes possidet. Deinde dedit exemplum de febre humorali: ⁊ dixit si accēdatur ⁊c. ⁊ dixit febris humoris ut cōprehēderet putridas ⁊ nō putridas lz Gal. ix. ter. ꝑmo .c. pōit sinochas sine putredine quasi medias inter febrē putridā ⁊ effimerā. Deinde dedit exemplū ephimere: ⁊ dedit cām notationis quia perdurat una die: ⁊ raro per transit. Dicitur ergo ephimera ab ephimeron pisce quia una die uiuit: ut Ysaac secūdo febriū. ꝑmo cap. ⁊ dedit etiā cām parue perdurationis: quia calor accenditur in re subtili. s. spiritib? uel uaporibus: qui sunt corpora uelocis resolutionis: ⁊ experientia est inuentū qꝺ hec resolutio completur una die. aer ⁊ ignis. i. aer ignitus. Considerandū aūt ex uario modo loquendi Auic. qꝺ ad esse ethicā sufficit calorē esse accensū in membris: nec requiritur qꝺ accendaē calor in humoribus uel spiritibus: ⁊ iō absolute ꝓtulit qꝺ ethica est si calor accendatur in membris radicalib?: q̄ ꝓprie membra sunt contra distincta pinguedini ⁊ adipi ⁊ forsan carni: saltem alicuius modi carnis. Sed tu dices quomodo ethica defertur: dicendū qꝺ requiretur qꝺ calefiāt spiritus ⁊ humores nō ad esse febris: sed ad deferri. sed deferri nō est de essentia febris: sicut nec ō essētia grauis est esse deorsū: sed posse esse. sed post primū delatū esse in ethica nō requritur aliud deferri: qō nō contingit de putridā ⁊ ephimera ut notum est cū sint fientes in membris: sed ad esse putridā humoralē uel ephimerā nō sufficit accēdi calin in humoribus nel spiritibus: sed oportet qꝺ eride transeat ad membra: aliter nō esset febris cū membra sint que uiuant. et ideo dixit si accendatur in spiritibus. Deinde accendatur in mēbris quāmis addiderit ⁊ humoribus: qō nō erat necessariū ad esse febris ephimere: licet necessario sequatur. Deinde conclusit hec ⁊c. quod declarabitur in questione.

e Et diuiduntur. Ponit aliā uel alias diuisiones: alio modo. s. non sic proprio uel nō primo. s. nō ad prima genera. ⁊ ponit diuisiones. 7. prima: febres alie acute. s. absolute: alie nō acute: scilz acute comersiue, alie crōice. ⁊ aliter posset intelligi hec diuisio nō est prima ut patet nec principalis: quia potest inesse acuitas ex diuersitatibus quibusdā accidentalib? ut subtilitate: caliditate: ⁊ multitudine materie: ⁊ loco. Sed a diuisio alie nocturne alie diurne. hec etiā diuisio ē accidētalis ab hora motus sūpta ⁊ potest reduci ad naturā humoris uel ad quantitatem: ut posterius erit manifestū in suo caplo. Tertia diuisio est: quedam sunt salubres recte. i. dīno: quedā in quibus dubitatur ꝓpter praua accidentia. hec etiā diuisio est ab accidentibus ⁊ priuatione eoz: licet radicaliter sequatur manerie febris. s. malignitatē suā uel bonitatē. Quarta diuisio est per continuā ⁊ interpollatā: que diuisio nec prima nec essentialis est: ut patet. Quita diuisio est subdiuisio: in qua inuit tres species sinochaz. s. semper diminuentes que dicuntur peraugmastice cū dixit: quibus sunt remissiones. et semper addentes que dicuntur augmastice cū dixit: quibus sunt intentiones. ⁊ quia additio uel est in essentia caloris: uel in accidentibus: ideo dixit intentiones uel intensiores: quantū ad calorē febris. fortiores uel fortiones quantū ad accidentia. Tertia differentia est hōtenus dicta equaliter stās: ⁊ ideo subdit. de eis sunt similes: ⁊ talis diuisio nō est prima. forsan qꝺ uoluit ꝓ hoc aliam diuisionē continuarum. s. qꝺ continue quedam sunt proportionales interpollatis quia remittuntur: ⁊ iterū intenduntur: ⁊ fortificantur: ⁊ quedam continue sinoche: ⁊ ideo de eis sunt similes: idest sinoche siue sint similes in addēdo: siue similes in diminuendo: siue equaliter stando. ⁊ forsan cum dixit. de eis sunt similes: uult ponere aliam diuisionē sextam: ⁊ est qꝺ febriū alie sunt similes idest non habētes typū: alie sunt habentes rigorē ⁊c.

f Et de eis. Ponit diuisionē septimam. ⁊ patet. Ex dictis superius sumptis uolo eē notam solutionē ad questionem an febris sit calor: ⁊ an calor preter naturam: ⁊ an additus: ⁊ an sit cordis passio. Dubitaē hic utrum febris sit morbus unus: uidetur qꝺ nō quia est mala cōplexio calida ⁊ sic: ut in cōmento affo. humide diete. ⁊ in practica canticorum. lxviii. cantico. ⁊ in pluribus medicine locis subiectū est multipler ⁊ nō unum. s. corpus. In contrariū: quia Auicē. dixit est calor. Respondet Anto. qꝺ febris amodo sue compōnis est morbus unus sicut apostema: ⁊ ideo siccitas stat sicut materiale calido ēt ex hoc habet unā diffinitionē: sed a suis componentibus est morbus compositus. s. calidus ⁊ siccus: accipe istam solutionem si placet. Alia est responsio Dy. quā bononienses sequuntur: et est qꝺ fe. est morbus unus. quia febris est fiens uel facta: sz fiēs est morbus unus: quia mobile unum. s. cor. mouens unum. s. corpus calefaciēs si fiēs ē morbus unus. ergo facta. Item quando aliqua sic se habent qō sequunt se i aliquo effectu unū per se reliquū per accidēs: unū nō est de essentia alterius: sz cū febrem sequaē per se calefactio siccitas aūt sequitur ad calorez. ergo siccitas nō est ō illius essētia. Contra primū mobile ē dupler. s. cor ut calefactibile: ēt ut exsiccabile. mouēs dupler. s. agens: calefaciens: ⁊ exsiccans. uerbi gratia colera quandoqz.

Contra secundū exsiccatio colere nō sequitur necessario calefactionē. Amplius licet siccitas sit per accidens in conseqn do calorem: tunc magis faciet unū per aggregationē cū eo: et licet accidat calori: nō tamen accidit ei. s. siccitati per se ledere operationes. Dicamus ergo tria. primū qꝺ febris essentialiter est morbus unus. ratio: febris est distemperamentum in calore naturali. sed ad eē distemperamentuz sufficit sola qualitas calida omni alia qualitate circumscripta. s. humida uel sicca: ergo ⁊c.

Secundū qꝺ febris in re nō reperitur ꝑm plurimum nisi compositus morbus: ⁊ nō est una sicut si dicerem albedo est una qualitas: sed nō reperitur in esse una sed semper coniuncta alteri. uerbi gratia calido ul' frigido uel alteri qualitati: ratio. quia calor excedens statim exsiccat: ⁊ una exsiccatio que statim febri coniungitur est per spirituum resolutionem quam statim facit. Oportet autē imaginari: qꝺ in omnibus membris est modus humiditatis naturalis siue sanatiue per presentiam corpulentie spirituū: qui sunt corpora humida de natura aeris ab hac ergo exsiccatione nō uidetur febris absolui nisi raro. nō solum autē fit hoc a sicco: sed fit a calido siccāte humiditates alias membrales: ⁊ quādoqz fit exsiccatio quia causa faciens est sicca: ut colera uel mlia. Tertiū qꝺ dicimus est qꝺ si est possibile imaginari esse febrem solā distemperiem in calore absqz distemperie i sicco est: quia nō quelibet siccitas morbus est. si ergo sit homo habēs multos spiritus ⁊ eos grossos aduenīente febre stabit aliquo tempore distemperies in calore antequā exsiccetur spirituū resolutione. etiā si sit aliquis superflue humidus: etiā febris non faciet statim illū cadere in morbū siccum. nec etiam causa febris. Auctores igitur qui uiderūt essentiā febris dixerunt qꝺ est morbus calidus: qui autē uiderunt illud quod plurimū de facto contingit dixerunt qꝺ est morbus calidus ⁊ siccus. Ad rationem dicendū qꝺ questio nō querit de unitate uel multitudine ex parte subiecti: quia esset questio de unitate partiū aialis: sed querit de unitate in essentia febris an sit una qualitas uel due.

g Irerunt. Cum posuit diffinitionem ⁊ diuisionem febris ostendit que corpora sunt magis parata ad febrem: ⁊ hoc primo. secūdo que nō parata. ibi secunda: ⁊ corpora frigida. Ponit ergo primo quattuor ordines. in primo sunt corpora calida ⁊ humida proprie quando humiditas est abundantior caliditate. Dixerunt. s. Gal. primo de differentijs febrium. ⁊. 8. ter. Rasis. xvi. continentis. secundo cap. causa est quia habent materiā: ⁊ efficiens putredinis: que sunt calor ⁊ humiditas: ut in cōmento affo. tertie particule. de horis uero liquidem hiems sicca. Dubitant quia dicit si humiditas fortior. naz multitudo humidi preseruat a putrefactione. quarto metha. dicitur qꝺ multitudo humidi que sicut multiplicatur etiam multiplicatur calidum regulans. nō concēatum est causa defendens a putredine: sicut apparet in multitudine aque maris uel fluuij que reguntur calido continentis. sed multitudo humidi qua calidū regēs suffocatur est causa putredinis: sicut apparet in humoribus nostris: ⁊ ideo homo calidus ⁊ humidus cum humiditate multa aptus est putredini. unde fetent ereumtia eius: ut hic Auicen. ⁊ Galie. 8. ter. septimo capitulo. In secundo ordine sunt corpora calida ⁊ sicca que acuitate humorum sunt apta incurrere colericas febres: quia tamen sunt corpora faciliter inflammabilia ⁊ spiritus habētia igneos: ideo

UVA. BHSC. IyR_029

prius ephimeram incurrunt: ⁊ quia sunt resolubilia exsiccatiua io etiã parata ad ethicas. Et considera q⁹ Auicen. nõ ponit ordinẽ in forma loquendi iter ista corpora quia nõ dixit hec corpora calida ⁊ sicca sunt. post illa: quia forsan difficile est iudicare que de eis sunt magis dispositа. calida enĩ ⁊ humida sunt magis dispositа putredini: sed calida ⁊ sicca incendio. In tertio ordine sũt corpora calida tẽperata in humido ⁊ sicco: ratio q⁹ hũt spiritus aptos incendio ⁊ melãcolicos ꝓpter habere multã caliditatẽ cũ temperamento humiditatis: que cõformis est spiritui multiplicationi qui sũt ꝓprie spiritus cordis plus calidi q⁹ sũt humidi. In quarto ordine sunt corpora excedentia in humido temperata in calido et frigido. Sz dubitatur quia calida ⁊ humida cũ multa humiditate erant corpora iter omnia magis parata: quia prima corpora de paratis ponunt: sz corpora humida superflue temperata in calido magis illis appropinquãt. ergo dicẽdũ q⁹ corpora calida temperata in passiuis sunt parata magis ad febres ephimeras: a quibus icohãtes permutatur ad putridas: quia excessus etiã caloris facit putredinẽ cũ sufficiẽter habeat de sanguine in corpore ⁊ alijs humoribus cum illo. sed corpora superflue humida temperata in actis sunt magis parata ad putridas ⁊ ideo dixit q⁹ alia corpora calida temperata in humido incohatiue non sunt parata ad febrẽ putridam: quia incohant plus cũ ephimeris sz humida corpora in actis incohant cum putridis. hec omnia Auicẽ. innuit. Corpora aũt idispositа sunt frigida ⁊ humida ⁊ frigida ⁊ sic. Sed tu dices que de istis corporibus sunt magis indispositа. dicendũ q⁹ ad ephimeras corpora frigida ⁊ humida per se sunt magis indispositа: quia magis remota ab incendio simplici: sz ad putridas sunt magis indispositа corpora frigida ⁊ sicca. Sz tu dices obmisit de cõplexione temperata: ⁊ de cõplexione frigida tũ ⁊ de sicca tũ. dicendũ q⁹ dedit itelligere q⁹ cõplexio temperata plus resistat causis egritudinis. frigidã aũtẽ tũ intelligit ordinari post frigidã ⁊ sic. ⁊ ultimo siccã tũ in resistentia uel forsan eõ trario. ⁊ Gal. etiã ordinauit illã in octauo ter. Et cũ queritur que corpa sunt magis parata ad febres: dicẽte hic Auicẽ. q⁹ calida ⁊ humida: sed ifra cap. de ephimeris q⁹ calida ⁊ sicca. ⁊ Gal. hoc affirmauit octauo ter. Respondetur una uoce a precedentibus q⁹ in febre consideramus lapsũ ⁊ causã lapsus. lapsũ aũt considerамus in generali ꝓm q⁹ febris est calor extraneus cũ siccitate: ⁊ ut sic paratiora corpora sunt calida ⁊ sicca. deinde calida ⁊ humi. ⁊ tu subsequenter ordina: ⁊ ratio est: quia talia corpora conformiorẽ habent complexionẽ febri: ut febris. Consideramus etiã lapsũ in speciali quantũ ad prima genera: ⁊ tunc in putridas febres magis cadunt calidi ⁊ humidi: sed in ethicas ⁊ ephimeras calidi ⁊ sicci. Consideramus etiã lapsũ adhuc magis specialẽ: ⁊ tunc in sanguineã febrẽ cadere paratiores sunt ea. ⁊ humi. in colericã ea. ⁊ sic. in melancolicam frigidi ⁊ sicci: in flegmaticã frigidi ⁊ humi. Si aũt consideramus cãm lapsus cũ sit: ut frequentius dupler. s. extrinseca: que ut plurimũ est calor ⁊ res calefacientes ⁊ ut sic corpora calida ⁊ sic. sunt magis parata. sed causa intrinseca est putrefactio ad istam paratiora sunt ea. ⁊ humi. corpora. Ista aũt dicta multas habeant instantias quas ut breuis fiã obmitto. Et forsan quia hic quesitũ est de febre ut febris: ⁊ tunc responsio nõ est de febre ut febris: sed de hoc genere uel illo: quia respondere de febre ut febris nihil de facto ponit in re. ⁊ respondendo de uno quoq⁹ genere ⁊ quacunq⁹ specie nõ habet dubiũ quesitũ. ⁊ ideo Auicen. dixit diuersum: ⁊ tu considera.

f Ebriũ hore. Cũ determinauit de paratis ad febres determinat de horis eaz: ⁊ temporibus. ⁊ primo notificat ea. secũdo ponit signa. ibi secunda: cognitio. prima in tria. primo ponit diuisionẽ. secũdo declarat. tertio addit cañ. completiuos. ibi seda: ⁊ principiũ. ibi tertia: ⁊ status quidem diuersificatur. Consideranda primo q⁹ determinatio de tẽporibus morbi proprie pertinet ad tractatũ de febribus humoralibus: quia illis ꝓprie debent tẽpora cũ sint febres fiẽtes proprie: tamẽ quia improprie competere possũt ethice ⁊ ephimere: sz magis improprie ethice q̃s ephimere: ideo sermonẽ de horis febriũ posuit hic in generalibus sermonibus. Considerandũ etiã quosdaz hic disputare an ois morbus habeat tempora ⁊ an ois febris. nos aũtẽ excusamur ab hoc per scientiã principioz medicine: disputauimus enĩ fen secũda li. primi. ⁊ ibi ostendimus quomodo successiuis applicat tempus: ⁊ quomodo ꝑmanentibus. Considerandũ est etiã q⁹ declinatio quedã est uera: ⁊ in hac nõ continet mori: ut probat Gal. tertio de crisi. qnto capitulo. ⁊ hoc quia ipossibile est egrũ mori hora qua uirtus perfecte uincit: sed uincit in declinatione uera. Amplius in fortiori hora nõ deficit. s. in statu. non igitur in debiliori poterit deficere. Si aũt declinatio sit fla cõtingit in ea mori: ⁊ hoc est quia subtile materie resolutuz est ⁊ remansit grossũ prauius q̃z ut multũ in hemitriteis accidit: ut ifra fen secunda. cap. de signis diuersoz generum. uel est ꝓpter conatum uirtutis prope mortẽ: ut accidit ei qui cũ erigit caput moritur. tertio cañ. fen. xi. cap. de sincopi uel ꝓpter permutationẽ materie cũ enim est in ꝑmutari uidetur aleuiatio: sicut accidit cum squinãticus fit periplemonicus: uel est flegma quia calor naturalis est resolutus: ⁊ uidetur cessare febris cũ potius cessauerit naturalis calor: uel q⁹ q̃z uirtus multam materiã cuacuauerit: ⁊ paz de morbo remanserit. equiua lenter tamẽ consumpta est uirtus: ⁊ resolutio est facta: ipugna q⁹ simul cum illo pauco morbo q remãsit calor ꝺficit: fuit ergo uictoria uirtutis uictoria katimica ut conciliator differentia. cvij. de qua fit mentio primo de creticis. octauo cap. ⁊ exponitur libro sectaz secũdo. xij. cõmento. katimus enĩ rex fuit habens duos filios: qui inter se pugnãtes mortui sunt ambo. ⁊ ꝑm hunc modũ cõcessit Auer. tertio. collz in declinationẽ uniuersali posse infirmũ mori. q⁹ aũt extrinsice cẽt noui morbi superuentus possit esse causa mortis nõ est dubitandũ: ⁊ hoc intellexit Auicen. cũ dixit propter id quod dicemus. s. fen secũda huius: capitulo de horis mortis: de causa cõmuniter ideſt de causa mortis cõmuniter contingente in declinatione: que etiam in alijs temporibus contingere põt.

ab. Et principiũ. Et hec pars habet quattuor sicut quattuor sunt tempora. Cõsiderandum q⁹ hec notificatio principij potest esse cõmunis principio uniuersali ⁊ particulari: utrobiq⁹ enĩ suffocat calor a materia: sicut ignis pauce flãme submissis lignis humidis: ut Gal. secũdo de differentijs febriũ: loquens de principio paroxismi dicit. Sed contra quia paroxismus potest aduenire in statu i quo materia est digesta: ⁊ ipse dicit q⁹ in principio nõ apparet uestigium maturatio nis ⁊c. Dicendũ tripliciter primo q⁹ ista notificatio debetur principio paroxismi quantũ ad hanc partẽ que dicit prefocatur a materia. hoc enim apparet in principio paroxismi: unde ex hoc accidunt typi in pncipio uniuersali morbi materialis proprie febris. accidit etiã subculcatio caloris sub materia cũ nondum sit a calore naturali nec accidentali expansa: ⁊ iõ pulsus profundatior est. ⁊ in quibusdã apparẽt typi ut in ɔtinua flegmatica dicta lactica. ex quo apparet q⁹ puerilis est expositio eoz qui dicunt calor prefocatur a materia. i. appet nocumentum operationum: quia egritudo est in actu: ut dixit Auer. tertio collz hec enĩ notificatio principii generalis est scita ex primo libro. fen secũda. sz hic oportebat notificare principiũ febrium materialiũ: ⁊ notificatur ex habitudine caloris ad materiã ut hic fecit. Secũdo dicendũ q⁹ licet materia i statu uniuersali sit digesta tamen eius motus i pncipio paroxismi est suffocatiuus caloris ⁊ concluſiuus: taliter q⁹ etiaz apparet in pulsu. pfũdatio: ⁊ in urina subtilitas

⁊ ꝓprie ab ephimera.

De horis febrium. Cap. iij.

Ebrium bore sunt sicut reliquarum egritudinuz: principium: ⁊ augmentum ⁊ status apud ultimũ: ⁊ declinatio. Et sunt quandoq⁹ particulares cause cuiusq⁹ ꝓprisimi: ⁊ timor est a principio usq⁹ ad statum: apud declinationem uero non moritur eger ex ipsa febre: nisi ꝑ id quod dicemus de causa communiter. Et principium quidem est hora: qua calor naturalis prefocat a materia submer

Tertio dicendũ est q⁹ plus mihi placet: q⁹ materia faciens paroxismũ in statu uniuersali nõ est illa que est digesta: sed noua materia que mouetur: ⁊ tu hec considera.

Dubitatur an in principio totus febris possit apparere signũ cõtrarium digestioni. uidetur q⁹ sic: quia potest apparere urina nigra uel uiridis. Amplius potest homo in principio mori: sed hoc est ex materie malicia omnino. In contrariũ Auicẽ. dicendũ q⁹ signũ digestioni cõtrariũ. quoddã dicitur cruditatis signũ: ⁊ illud est contrariũ actu nõ aptitudine: ut urina cruda. quoddã est signũ uere contrariũ digestioni priuãs illam actu ⁊ potentia ut urina mala nigra aut uiridis indicãs materiã eẽ talẽ actione caloris putredinalis contraria actioni naturalis. dicemus ergo q⁹ in principio febriũ materialiũ putridaz nõ apparet signũ omnino cõtrariũ digestioni nec digestionis: sz appareat signũ cruditatis. ⁊ rõ ẽ: quia ex quo est in principio nondũ calor malus potuit facere manifestaz impressionem in materia: nec etiã calor naturalis. he enim febres uel a principio habent signa indeterminata salutis uel mortis: ⁊ tunc nõdum apparet in materia impressio bona uel mala: uel habent signa determinatiora ad salutẽ: ⁊ tunc etiã nondũ manifestũ signũ apparet impressionis caloris in materia ꝓpter temporis breuitatẽ. ⁊ cũ apparebit separabitur principiũ ab augmento ⁊ incipit augmentũ. uel hũt signa ad mortem: ⁊ tunc etiã nõdũ apparuit manifesta impressio calidi putredinalis i materiã ꝓpter paucũ fuisse tempus in actione: ⁊ cũ apparet incipit augmentũ mortalis morbi. Contra primũ dictũ in augmento morbi sũt indeterminata signa salutis: ⁊ potest cũ hoc apparere signũ digestionis apparens. Contra secundũ: si febris in principia habet signũ ad salutẽ hoc uidetur esse ex digestionis signis. hec enim sunt dantia fiduciaz sanitatis: ut sepe scribit Gal. ꝑmo de crisi. ⁊ in cõmento affo. paroxismos.

Contra tertiũ: si a principio febris est determinata ad mortẽ: ergo signa digestioni cõtraria apparẽt: quia materia est ultime maligna. Ad primũ potest dici q⁹ in augmento in quo apparẽs signa digestionis manifesta sunt determinata signa salutis: ⁊ q⁹ in illo augmẽto homo nõ poterit mori: ex causa morbi: nec etiã ex tali morbo homo nõ morietur si materia sit uniformis uincibilis uniformiter sicut incipit: sz hoc raro contingat inuenire. Ad secundũ dicendũ: q⁹ q̃n a principio febris iudicam⁹ eã salubrẽ est iudiciũ extimatiuũ nõ collectũ ex signo digestionis aliquo sed ex alijs signis multis in unũ collectis. An tertiũ dicendũ: q⁹ signa mortis nõ sumuntur ex signis digestioni contrarijs: sed etiã ex alijs. materia enĩ potest a principio occidere sola quãtitate q̃nis nõ sit maligna. Ad contraria: primo ad primũ: dicendum q⁹ sz urina nigra appareat in principio febris eo istãti quo incipit nigredo uel uiriditas incipit augmẽtum: ⁊ sic principiũ fuit manifeste occultũ breuitate.. Cõtra: potest aliqua febris incipere a materia nigra ut felle nigro uel colera prassina: ut sensit Ysaac febriũ libro quinto. cap. de tertiana. sed tunc pro quocunq⁹ istãti icipiet fe. pro eodẽ apparere poterit talis tinctura urine. Dicendũ: q⁹ talis digestionis signũ. s. talis urina nigra uel uiridis non apparet ex malitia inducta in materia actõe putredinalis caloris: sed ex malicia quã habebat antequã faceret febrẽ: ⁊ ideo hoc nõ debet proportionari ad febrẽ sicut nec contrariũ. uerbi gratia: incipiat aliqua febris ab aliqua materia digesta saniosa. posito q⁹ appareret in principio signũ aliquod digestionis nõ esset ex actione caloris naturalis coniuncti febrili: sed ex dispositione ante febrem. Ad secundũ dicendũ: q⁹ si homo moriatur in principio febris nõ moritur ex additione malicie manifesta facta ui calidi tatis febrilis: quia iam esset mors augmenti ⁊ nõ principij: sed potest mori ex alijs multis causis ex materia ⁊ uirtute notis. Potest dici ⁊ aliter ut innuit in littera q⁹ in principio febris nõ potest apparere signũ digestionis uel contrariũ ex natura febris que tunc incobat uel uirtutis pugnantis contra febrem: sed ex natura materie quam habet ante febrẽ. Et segꝝ ex hoc q⁹ principio febris potest materia esse indigesta nullaz potẽs recipere digestionẽ: ⁊ hoc non erit ex natura febris: quia nondũ corrumpit materiam: sed ex natura materie ante febrem: ⁊ ideo si febris incobet a colera eruginosa. ⁊ queratur utz in principio huius febris materia sit digesta uel cruda. Dicendum q⁹ est cruda quantũ ad hoc q⁹ ẽr posse digeri: ⁊ posse contrarium digestionis recipere: quia impossibile est caz digeri a potentia alicuius uirtutis cuiuscunq⁹ hominis: sed dicitur cruda ex hoc q⁹ nondũ manifesta est actio caloris febrilis qui mõ est neq⁹ actio aliqua uirtutis resistentis illi febri: sz fit manifesta actio alterius male dispositionis ex qua generata fuit ista colera eruginosa. actio tamen caloris febrilis manifestabitur cum transmutabitur illa materia ad peius: ⁊ tunc incipiet augmentũ morbi mortalis: sed actio nature non poterit manifestari cum impossibile sit istam materiã rectificari: sz dicimus q⁹ si cẽt possibilis euasio ab hac febre de colera eruginosa eo tempore quo icipit

UVA. BHSC. IyR_029

augmentū per additionē corruptionis in materia in eo qui debet mori: eo tempore incipit digestio in eo qui deberet liberari: lz sit impossibile li liberari. sed tunc ponatur q aliquis incipiat febrire de materia tantemalicie q nō possit sibi addi malicia: qñ incipiet augmētū huius morbi mortalis. Dicendū q ille morietur in principio febris sine augmēto. Aliter potest dici ⁊ tu considera.

a Et principium. Dicit post q principiū est inuentū in omni egritudie: scilicet materiali loquēdo de principio hic notificato. Cōsidera hoc q tribus ex causis occultatur principiū: lz pma causa ⁊ secunda faciant unā in genere. prima cā est breuitas tēporis principii: unde statim videt esse egritudo in ultimo sicut apparet in paroxismo epilie ⁊ aplie ⁊ sinoche: que statim transit i statū uel declinationez uel additionem ſm tres species sinoche. Secunda causa est ꝺbilitas accidentium principii. unde nō priuant hominez ab actibus consuetis quia ē fortis ut primo de creticis septimo cap. Tertia cā est cita apparitio signi excludentis principium .ſ. digestionis uel indigestiōis uere cū est materia subtilis pauca et fortis uirtus statī apparebit nubes: ⁊ signum maturationis: uel digestionis ficte. Accidit enī qñq flegmaticas quasdam materias eadē die qua febris incohat carminari ⁊ pelli cuz urina in corporib⁹ quibusdaz ociose uiuētibus: unū faciunt in urina quandaz ypostasiz fictā que uidetur laudabilis ⁊ nō est: ⁊ imperitus medicus iudicat morbū salubrem cū tamen quandoq; directa ⁊ pcedēte malicia mors accidat. de hac āt ypostasi ficta ⁊ mō non errandi circa eā diximus primo li. fen scōa. cap. de ypostasi.

sa in membro tādiu donec nō appareat maturatiōi: aut diuersitati ei⁹ contrarie maturationi uestigium. Et principiū[a] quidem est inuentū in omni egritudie. Uerū qñq occultatur sicut est eius occultatio in sinocho: ⁊ epilepsia ⁊ apoplexia

Et qñq principium est occultū paucorū accidētiū ⁊ existimatur q nō sit principiū in ea. Et silr qñ q3 in die primo febriū acutarū uidentur nubes: ⁊ signū maturitatis ⁊ existimatur q nō sit ei principiū ⁊ nō est ita. Et augmentū[b] quidez est hora in qua cōmouet caliditas īnata ad resistendum materiei motu manifesto: ⁊ apparent signa digestionis: aut signa contraria digestioni. Et status[c] est hora in qua uehemens est pugna inter nāz: ⁊ māz ⁊ apparet uictoria unius ambarū earum super aliaz ⁊ est hora pugne ⁊ eius spacium est in babētibus paroxismos acutos paroxismus un⁹ ⁊ non cognoscitur nisi per illū qui sequitur ipsū: aut duo paroxismi: ⁊ cognoscitur in tertio eius: ideo q nō addit super illos ambos in pluribus nisi egritudinibus macronxijs: fortasse enim assimilantur paroxismi plures in omnibus iudicijs suis: ⁊ illic[c] apud statum complet uestigium digestionis: aut contrarij eius. Et declinatio[c] quidē est hora in qua calor innatus iam dominatur materiei: ⁊ uincit eaz: ⁊ existit in cōgregationis eius separatione. ſ. rei post rem: ⁊ tunc alleuiatur caliditas caloris occulti: et expellitur ad extremitates donec resolutur: ⁊ multotiens ingrossat. Et status[c] quidem diuersificatur in egritudinibus. Egritudinū enī ualde acutarum longinquior stat⁹ est usqz ad quattuor dies ⁊ febres ephimere sunt de hac summa: uez tamē ipse nō numerātur acute: qm non sufficit in acuitate egritudinis ut sit status eius proximus: immo sit de egritudinibus habentibus timorem. Et sequuntur eas febres acute absolute nō ualde: ⁊ sunt ille quarū status puenit usqz ad .xiiii. dies: ⁊ quod est supra id. Et cognitio quidem egritudinum acutarum in ordinibus suis: ⁊ cronicaz est iuuatiua in regimīe cibi egri secundū q dicemus in sequentibus: Et plures quidem febrium complent principium ⁊ augmentum ⁊ statum in paroxismo uno: ⁊ faciunt paroxismū aliū declinando. Et febres quidē diuersificātur in bis temporibus: de eis quidem sunt:

ut innuit Gal. in comento affo. quarte particule. egritudinibus quibuscūq; incipientibus: sed etiā ex pugna complementi digestiōis: ⁊ proprie si in materia additur putrefactio sicut digestio: ut nos alibi diſcussimus. est ergo uehemens pugna quia siue sit morbus salubris: siue mortalis est in maiori suo esse: ⁊ quantuz ad hoc dixit uehemens fit pugna: ⁊ etiā uehemens pugna quia accidentia fiunt cretica. ⁊ quantū ad hoc dixit est hora pugne. Tertio notificat statū ex tempore perdurationis: ⁊ est q in morbis acutis nō multū durat status in pluribus uno uel tribus paroxismis: sed i macronijs. i. cronicis potest durare pluribus paroxismis: qui fortasse sunt similes in suis dispositionibus: ex eo q sunt oēs paroxismi status: ⁊ dixit fortasse propter contingentes in hoc uarietates. Dubitant primo rudes: quomodo dicit q in statu apparet uictoria unius super altero: cū hoc sit in declinatione. dicendū q in declinatione. ſ. in morbo salubri apparz uictoria uirtutis actu per euacuationem materie: sed in statu apparet ut dicio pronostico per signa digestionis certificata: ⁊ sic apparet iudiciū super salute aut per contraria signa ⁊ apparet sup morte. Dubitant secūdo quomodo status est finitus in uno paroxismo cum paroxismus habeat declinationē: ⁊ in declinatiōe morbus fit debilior: in statu autem debet esse fortior. Amplius dicunt in sequenti paroxismo erit declinatio: sed in declinatione morbus debet esse debilior: lz hoc nō erit: immo fortior saltē in statu paroxismi qz sit in declinatione precedentis paroxismi qui fuit in statu: in declinatione ergo quantū ad aliquā partem morbus erit fortior qz in statu. Dubitāt tertio quomodo dicit q cognoscitur in paroxismo q sequitur: cum Galie. in primo de crisi. doceat cognoscere statum qñ est: ⁊ qñ futurus est. Ad primū dicendū: q cū status sit hora molestior nō potest i acutis qui sunt molesti multū durare. in cronic. aūt potest. ⁊ tūc dicemus q si febris cōtinua sit q in hora declinatiōis paroxismi status morbus est fortior qz in statu paroxismi declinatiōis. si autē febris sit interpollata idē forsan possemus intelligere: tū securius est dicer q status in illo discernitur magis ex alteratione materie: lz etiā paroxismus illarum interpollataz qui est in statu sit difficilior in accidentibus qz paroxism⁹ declinationis comparando totū paroxismū toti paroxismo. ⁊ pportionabiliter partem parti: ut principiū principio: ⁊ augmentū augmento ⁊c. Ad ultimū dicendū: q licet status cognoscatur in presentia qñ est: tamē tūc est certificata noticia qñ transiuit ⁊ apparet declinatio.

b Et augmentū. Innuit certificationē augmenti ex accidentibus ⁊ alteratione materie. ex accidentibus quidē cū dixit: quod est hora in qua mouetur caliditas īnata ad resistendū. Et ex hoc uult nos intelligere q calor qui prius erat submersus in membro. i. in loco materie modo expanditur. ⁊ apparet sicut ignis qui prius sub lignis uiridibus suffocatur mō uincit ⁊ in altū surgit sua flamma. ergo ad tactū est calor maior ⁊ apparentior: ⁊ pulsus manifestior ⁊ cōformiora accidentia apparent. Secundo notificat augmentū ex alteratione materie cum dixit apparent signa digestionis: ⁊ intelligit signa digestionis apparentia siue manifesta quia talia sūt que separant augmentū a principio. signa enī digestionis occulte possunt inueniri in principio: ut dixit Gal. primo de crisi. xvij. capi. et ideo dixit motu manifesto. ⁊ intelligit per hoc nō solū apparitionē manifestā signorum digestionis uel contrarii: sed etiā apparitionē manifestā accidentiū predictoz. Dubitāt si caliditas innata mouet ad resistendū materie motu manifesto: quō ergo apparebit signū digestioni cōtrariū. Dicendū q mouet ad resistendū: non tamen resistit: imo sibi resistit qñq per additionē gradus putredinis in materia. Uel dicendum q caliditas īnata hic sumitur pro īnata caliditate febrientis que nō est una: sed duplex. ſ. naturalis ⁊ contra naturā: ⁊ ambe surgunt a suffocatione principij. cū igitur expergefit ⁊ iā uincit totū hoc aggregatū calidū. siquidez uincat naturalitas caloris naturalis tunc penetrat in materiā ⁊ inflāmat eam flāma perfectiua. ſ. digestiua ut possibile est: ⁊ apparet ex hoc signū digestionis. uerbi gratia: icipit apparere nebula alba: si autē uincit malicia ⁊ flamma īnaturalis caloris tunc pcedit malicia in materia ⁊ additur corruptio maligna in ea motu manifesto: ut appareant signa digestioni contraria. uerbi gratia: incipit urina denigrari.

c Et status. Innuit notificationē status: ⁊ primo ex accidentibus que sequunt uehementiā pugne: ⁊ ideo dixit est hora pugne. hec aūt accidētia sunt dolores: inquietudines: ⁊ alienationes: ⁊ alia frequenter numerata ab auctoribus. Secundo ex alteratiōe materie cū dixit apparet uictoria. si enī in pugna hac calor naturalis compleuerit inductionē forme perfectionis digestionis: apparent digestionis signa perfecta. si uero calor extraneus ipresserit apparebunt contraria signa in ultimatis malicijs urinarū. Sed instabit quis contra dicta: primo: quia in pncipio uel augmēto potest [illegible] talis status in quo fiat talis pugna uehemens cum uictoria morbi supra naturā: ut cū tunc occidit. Dicendum q sicut uera crisis ad salutē fit in statu: precedentibus digestionis signis sic crisis illi opposita. ſ. ad mortē que potest dici uera crisis: fit in statu pcedentibus signis contrarijs digestioni: ſm quā imaginationē dixit Ypo. in febribus idez terminus bis ad salutē: bis uero ad mortē. hec tamē alibi sunt discutiēda. secūdo dicet quis accidentia que Auicen. intellexit debuit secūdo ponere cū sequanť post digestionē factā iā natura temptante expulsionem. Dicendū q non est curandū de post positione: aut ante positione sermonis. Uel dicendū q accidentiū ultimatio ⁊ uehementia nō solū fit ex pugna diuisiua ꝛz loci: ⁊ expulsiua materiei: que pugna fit post digestionē

d Et illic. Hoc addit ad declarādū qō dixit apparet uictoria unius ambaz ⁊c.

e Et declinatio. Considerandū q aliū modum seruat in notificando declinationē quia nō ex parte alterationis materie cū iam sit alterata perfecte in statu. ⁊ ideo sibi ⁊ statui cōmunicat q sit materia digesta ⁊ quia declinatio est in morbo salubri: ⁊ ideo nō potest in ea esse dispositio digestioni contraria. notificat ergo eam ex eo q est sua causa. ſ. uictoria caloris super materiā. hec autē uictoria est in actu expulsionis conuenientis. expulsio enī conuenienter fit cū separať nocituū a iuuatiuo retento⁹ iuuatiuo ⁊ nocitiuo expulso: ⁊ ideo dixit existit in congregationis eius separatione. i. expulsionibus. in expulsiōibus enī malis sinthomaticis calor naturalis nō stat in separatione congregationis imo totū aggregatum ex bono ⁊ malo precipitatur ⁊ expellitur. in hac aūt separatione fit gradata expulsio. ſ. partis post partē: sicut gradatim pars post partē separatur. In expulsione igitur cretica conuenienti consideramus tria. primo debitā formā expulsionis q̄ est regulata gradata separādo bonū a malo quod nō fit in sinthomatica: ⁊ quantum ad hoc dixit. existit in separatione congregationis. in separatione dico rei post rem. i. materie post materiā: ut dicatur expulsio ⁊ nō precipitatio. Consideramus secūdo effectū qui ex hoc sequitur quia alleuiatur calor uiscerum ubi tenebatur materia: ⁊ ideo dixit caliditas occulti. Tertio consideramus locuz ad quē expellitur: quia ad extremitates. i. extra corpus. ⁊ hoc est q dicit: donec resoluitur. i. ex toto recedit fe. uel resoluitur. i. finitur materia in hac euacuatione. iā enī alias ostendimus q hoc uocabulū resoluit ab Auicē. cadit in multis uariis significationibus. unde secūdo can. capi. 4. cū loquitur de medicina stupefactiua. dicit ⁊ resoluitur ꝛplexio membri. i. destruitur complexio membri: ⁊ quia aliqñ nō expellitur ad extremitates ita q resoluať. i. ex toto finiať materia: imo retinetur in aliquo membro: ⁊ fit crisis permutationis. ſ. apostematis. iō subdit ⁊ multotiens ingrossatur. i. apostematur pars aliqua in expulsione materie: ⁊ est modus loquendi hic auicē. consuetus alibi. Alii tū exponunt ingrossatur. ſ. materia per expulsionē subtilis ⁊ remanentiā grossi. Sed si queretur an notificatio augmenti status ⁊ declinationis predicta competat his temporibus paroxismi. de principio enī iā apparuit q sic. Dicendū q oēs hec notificationes integre cōueniunt tpibus uniuersalibus q̄tū ad aliquas partes etiā competere possūnt tēporibus paroxismi. in augmento enī paroxismi caliditas cōmouetur supra materiā sub qua iacebat suffocata in principio: in statu etiā paroxismi est pugna: et ultima inflammatio in materia ⁊ in declinatione iā calor ꝺfactus materiei. Sed quia hii modi loquēdi nō sunt ita pprii in tpibus particularibus sicut in uniuersalibus. Auicē. in sequenti capi. ponet modū habendi calorē in tpibus paroxismi. nos etiā diffuse dedimus diuersitatem in questione nostra de prolongatione febrium.

f Et status. Hic ut compleat sciam ponit quattuor can. in primo ult innuere

UVA. BHSC. IyR_029

diuisionē morboꝝ quā ponit Gal. tertio de creticis. ⁊ in cōmento tertij prono. xij. cōmento ⁊ in multis locis. s. q morbi quidā sunt per acuti qui terminātur in prima quarta. ⁊ lz ephimera terminetur qñqz in quarta die ut que est ex opilatione uel ante: nō tñ est acuta ꝓpter causam quā dicit ⁊ est sermo Gal. in commēto affo. acutoꝝ morboꝝ. quidā aūt sunt acuti absolute de quibus dixit Ypo. q terminantur in. xiiij. diebus: ⁊ q est supra quia large sumēdo acutus: extēdi possūt ad. xx. ⁊ si sumantur impropie pro acutis tropicis terminanē in. xl. diebus: ut dixit Gal. proñ. ꝑmo. xvij. cō mento. ⁊ inuit q sunt alīq morbi cronici qui extendūt se ad mēses ⁊ annos. Secundus cañ. est notus ei qui sit q regimen uniuersaliter ordinat ad statuz: ut Ypo. intelligit primo affo. cum dixit: quibus ergo cōtinuus est status. dixit autē in ordinibus. quia acute sunt ordinū diuersorum quedā terminabiles in ār ta: quedā in septima: quedaz in xiij. ⁊ similiter uarie sunt cronice. ⁊ quelibet indiget sua cibatione: ut apparebit in caplo de cibatōe febriciātiū. Tertius cañ. est sermo etiā Gal. in primo de crisi. ⁊ iam dictus supra q plures. i. quedā cōplent in paroxismo uno. i. habent principiū augmentū. ⁊ statū in uno paroxismo: ⁊ i scōo declināt uł plures. i. multe complent quia in uno paroxismo est status: sed alia tēpora sunt in pluribus paroxismis ante illū paroxismū status. Quartus cañ. est quedā febres hūt longū augmentū: ⁊ quedaz longā declinationē: sicut appet in augmastica ⁊ peraugmastica fe. ⁊ sic intelligit q quedam hūt longū principiū. ⁊ quedam statum. hic aūt cañ. expectat declarationē in cap. infra illo febris que est ꝓpter putredinē ꝛc.

a Ognitio. Jā determiauit ō horis febriū oñdēdo qd sint: hic docz illas cognoscere. ⁊ q: status est tps cuius noticiā marie oz mediū hre: ut ꝑmo de crisi. ⁊ prima particula affo. ideo dixit ⁊ ꝓprie stat. ꝑmo docz cognoscere tpa uliascōo ꝑticularia: ibi scōa: cognitio aūt. cognoscūt aūt tpa morbi uel ꝑ signa q uocat Gal. ⁊ Ypo. ꝑapparētia. uel ꝑ signa post apparētia: ⁊ iō primo ꝑ ꝑma signa: scilicet preapparentiā docet illa cognoscere. secūdo per post apparētia. ibi scōa ⁊ qñqz cognoscunt ex parte digestionis. uel ibi: ⁊ qñqz cognoscunt ex dispositōe euacuationū. Considerandū aūt q signa que uocant preapparentia sunt tria. s. species egritudinū circuituū incrementa tpa anni cū sibi similibus: ut apparz ex affo. ⁊ cōmento paroxismos. primo ergo docet cognoscere tpa uniuersalia per speciē egritudinū. secūdo per circuituū incrementa. ⁊ ūmiscet de temporib anni ibi secūda: ⁊ qñqz ex motu. Considerandū q noticia que ex hoc habet est ualde cōfusa solū eni scio q status est principio ꝓpinquus uel longinquus. si enim scio q morbus est acutus scio q status principio ꝓpinquus est: ⁊ tpa sunt breuia sicut spasmus est acutus: quia cito occidens. s. uniuersalis spasmus. Sed querit Tadeus quid dicendū sit de spasmo humido. Rñdet: q est magis acutus: quia magis subito aduenit. nō aūt intendimus in hoc insistere: quia considerans esse istoꝝ spasmoꝝ cum iam sunt actu uidebit q sermo Tadei non est oīno ꝙuerus.

b Et ephimera. Contra quia Rasis. xv. continentis. 7. cap. ponit ephimeram morbū longū. dicendū q hic est sermo de ephimera paroxismi unius non de tota ephimera. Sed cōtra quia hic docent cognosci tria uniuersalia. Dicēduz q utitur loco ex hoc sermone.

c Apoplexia. Contra: quia de materia frigida grossa. dicendū q quedā apoplexia fit de materia calida: uel dicendū q dr morbus acutus ex parte materie: qa sit calida. ⁊ talis nō est apoplexia ꝑm plim: uel ex parte accidentiū siue nobilitatis loci. ⁊ talis est apoplexia ⁊ etiaz squinantia cito enī prauitate accidentiū occidunt uel cito accidit liberari.

d Tertiana. Proprie continua: uel interpollata.

e Et qñqz. Incrementa circuituū: siue conditiones peryodoꝝ siue paroxismoꝝ sunt quattuor: longitudo ⁊ breuitas. ⁊ docet per hoc cognoscere tpa morbi. secunda est columitas ⁊ incolumitas eoꝝ. ⁊ docet secundo per hoc cognoscere. ibi secūda: ⁊ qñqz ex uirtute. tertia antipatio ⁊ postpositio. ⁊ docet per illa cognoscere. ibi tertia: ⁊ cognoscunt. quarta multitudo ⁊ paucitas accidentium. ⁊ docet ex hoc cognoscere. quarta ibi ⁊ silr. Considerandū q Auicē. sumit hic tempus late. s. ad magnū ⁊ parū. ad quod se extendere potest tertiana: ⁊ iō dixit a tribꝰ horis ad. xiiij. qñqz tamen auctores sumunt tempus quod cōmuniter euenit ⁊ ut plurimū: sicut Gal. secūdo de crisi. cū dicit q est. xij. horaꝝ: ⁊ Auicē. infra. Dubitatur utrū ex breuitate paroxismoꝝ arguamus statū ꝓpinquū: ⁊ ex longitudine partiū paroxismi arguit continuari febrē: uel se. esse continuā siue hec appropriat continue: sed breuitatē appropriat interpollate. febris aūt continua brevior est: quia acutior q̄ interpollata. 18. continentis. vi. cap. Amplius cū paroxismi sunt longi tunc est status quia in statu labores ⁊ accidentia ultimant. In contrariū Auic. dicendū q in eadē egritudine nō significamus ꝑm hunc modū: sed cū paroxismi sunt longi. tunc est status ut argutū est. In diuersis aūt cōparatis ad inuicē potest accidere longitudo ⁊ breuitas uel ex natura materie. ⁊ tūc significamus ut Auicen. dicit. longi enī paroxismi ut flegmatice uel quartane: uł tertiane nō pure significant statū longinquū: sed breues significant statū ꝓpinquum uel potest accidere ex modo motus siue loco materie: unde est continua uł interpollata: ⁊ tunc etiā nō iudicamus ut Auicē. dicit: ⁊ quia hoc iudiciū datum ex longitudine ⁊ breuitate paroxilmi est confusū: ⁊ nō uerificat nisi conspecta natura materie: ideo Auicē. dixit: significant q materia est grossa. primū ergo qō cadit de indicio ex longitudine paroxismi alicuius est q morbus sit longus: sed tunc certificat hoc iudiciū q tunc erat confusū cū uides q materia est grossa ex quibus contraria cessant.

f Et si nō fuerint. Hic sermo potest esse sermo per se ut dicatur: si uides signa quaz augmentuz prolōgatur: ⁊ de eis sunt quarum declinatio prolōgatur.

Cognitio horarum uniuersaliuz egritudinis ⁊ ꝓprie status. C. iiij.

Ognitio[a] horaꝝ egritudis
c uniuersaliū qñqz est ex specie egritudinis nā spasmus siccus ⁊ epilepsia[b] ⁊ appoplexia[c] et squinantia sunt ex acutis ualde.

Et tertiana[d] pura ⁊ causon de acutis nō ualde. Et quartana ⁊ paralysis de macronoxijs. Et qñqz[e] ex motu egritudinis: nā si paroxismi sunt breues significāt q status est propinquus sicut tertiana pura tempus enī paroxismorū eius est ex tribus horis usqz ad. xiiij. horas: ⁊ si sint prolixi significāt q materia est grossa: ⁊ status longinquꝰ sicut in tertiana non pura. Et si nō fuerit[f] illic paroxismi: imo materia eius fuerit acuta sicut sinochi: tūc egritudo erit acuta. Et si fuerint signa eius signa materie frigide grosse aut decliuis ad grossitudinē tunc egritudo erit nō acuta: ⁊ si remanserit[g] cū dispositione sua: tunc egritudo nō erit illius acuitatis. Et qñqz est ex uirtute[h] egri cui uelociter aduēit debilitas: quare est egritudo acuta aut non apparet illud: ⁊ est egritudo non acuta.

Et qñqz[i] est ex etate ⁊ tēpore: nā in tempore calido ⁊ etate calida festinat status egritudinū: ⁊ in tēporibus frigidis ⁊ etatibus frigidis tardat status egritudinuz: ⁊ similr est dispositio regionū. Et ex pulsu[k] nā si est uelox frequēs magnus tūc egritudo est ad acuitatē decliuis: ⁊ si nō tunc nō ē acuta. Et ex rigore[l]: nā si est ꝓlixi spatij tunc egritudo ē decliuis ad prolixitatē: ⁊ si est breuis spatij tūc egritudo ad acuitatē tendit. Et qñqz nullo modo ē rigor tunc abbreuiatur eius extensio. Et cognoscūtur[m] hore egritudinis quandoqz ex parte horarum paroxismorum. Maz si fuerit grosse materiei qñ uidēs paroxismos prolōgari tūc morbus nō erit acutus. ⁊ totū hoc dixit ut faceret te scire q certitudo huius signi pendet ex certificata natura materie. Et potest esse sermo qui est alterum membrū diuisionis ut dicamus q egritudines materiales uel habēt paroxismos ut febres interpollate ⁊ continue, ꝓportionales ⁊ sunt paroxismi lōgi uel breues uel nō habēt paroxismos: ut sinocha ⁊ ydroposis. ⁊ tunc uel hūt signa materie acute. i. calide: ⁊ erit morbus acutus breuis uel signa frigide grosse ut ydroposis ⁊ nō est morbus acut.

g Et si remanserit. Hec littera potest primo exponi sic. i. si paroxismi eadē hora inuadant: ut sit sermo illius affo. ār te particule. quibus exacerbationes aut paroxismi ⁊ nō uidet hec expositō ad mentē Auicē. cū hec nō loquat de āticipatione uel postpositiōe: nec per cōsequens de equali inuasione. Scōo mō exponitur ut uelit dicere si egritudo in primo peryodo nō habet aliquā permutationē creticam siue aliquod uestigium crisis nō erit acuta ſz lōga ut sic ille affo. particule quarte. in febribus apostema nō solutū ad ꝑmas crises ꝛc. ⁊ dicte expositiones sunt Dy. Tertio potest sic exponi. si paroxismus remāserit cū dispositione sua s. media inter longitudinē ⁊ breuitatē: tūc morbus erit medie dispositiōis: ut febris flegmatica ſspectu colerice ⁊ melancolice. Quarto mō ⁊ si remanserit. s. signū significans cū dispositōe sua. s. media inter signa materiei grosse ⁊ materiei subtilis quia significat materiam quasi mediā egritudo nō erit illius acuitatis. ⁊ hec due expositiones sunt nostre.

b Et qñqz ex uirtute. Hic docet cognoscere tempora morbi ex uirtute ⁊ quia uirtute apparente forti paroxismus potest dici icolumis: sed eadē cadēte dicitur prauus: ⁊ ideo diximus q docet cognoscer tpa morbi ex columitate ⁊ incolumitate. ⁊ primo hoc. secūdo ex quibusdam aliis ibi se cūda: ⁊ qñqz est ex etate. Dubitat an ex debilitate uirtutis arguamus morbū breuē uel longū ꝙ lōgū: ex secūdo de dif. fe. ulti ca. In Itra riū hic Auicē. si uis huius dubitationis cōfusā ⁊ prolixā solutionez uide Tadeū super affo. quarte particule. quibus urine conturbate uelud sub iugaliū. Solutio aūt clara mea ⁊ Dy. est q morbus uel est mortalis: et tunc uirtus quanto debilior tanto morbus breuior: ut notū est: ⁊ sic aut cē. loquitur hic unde dixit: qñqz: quia in morbo mortali uel est salubris: ⁊ tunc quanto debilior tanto longior: ⁊ sic loquitur Gal.

i Et qñqz. Hic ponit alia signa ⁊ apparet q si quis non uult mēdicare uocabula Ypo. ⁊ Gal. quibus utunt in affo. paroxismos ⁊ cōsistentias. ⁊ primo de crisi. aliter ⁊ clarius diuidet istas partes: ut dicatur q ea quibus cognoscimus tempora morbi uniuersalia sūt. ꝑmo ſspecies egritudinis. secūdo quantitas paroxismoꝝ. tertio uirtus fortis uel debilis. quarto etas. quinto tempora anni. sexto regiones. septimo pulsus. octauo rigor ꝛc. Et dico istā uiā esse clariorē: quia difficile est saluare significata uocabuloꝝ Ypo. ⁊ Gal. quibus dicunt: q signa quedā sunt preapparentia: quedā sunt postapparentia male enī ista sic distinguūtur ut alias dixīmus. tamen est credendū q apud grecos hec uocabula proprius significant q̄ apud nos: ⁊ qō dicit patet.

k Et ex pulsu. Causa est quia pulsus uelox frequens magnus significat forte incendiū: ⁊ ideo cito erit crisis. dixit aūt q si nō est acuta: ⁊ nō dixit est longa: quia posset esse breuis secura.

l Et ex rigore. Causa est quia plixus rigor significat materiā grossā tarde inflammabilē: ⁊ econtra breuis rigor. dicit post q quando nullo modo est rigor abbreuiatur eius. s. febris retētio. i. remanentia. Sz contra: quia tertiana nō uera est plixior q̄ uera: ⁊ tamē qñqz nō incipit cum rigore: ut infra ponit Auicē. dicēdū q rigor hic sumit large pro omni typo: siue sit proprie rigor: siue horripilatio uel horror uel circū infrigidatio: uel ffs. Accidit aūt q febris nō habet typū uel quia cōtinua: ⁊ tūc breuis est: uel quia materia benigna ut in dulci flegmate ⁊ tūc etiam est breuis. Ad id quod Auicē. dicit infra: dicendū q licet nō sit rigor est tñ ibi aliquis typus: uel potest dici q si nō sit rigor uel typus posset contingere ex grossiore talis materie que tarde mouetur: ut sicut mouetur ita calefiat ⁊ nō faciat typū: tunc talis febris erit plixa: ⁊ de hac nō est hic sermo Auicen.

m Et cognoscuntur. Considerandū ꝑm Gal. ꝑmo de crisi. ⁊ Rasi. i8. continentis. 7. capi. anticipatio paroxismoꝝ quedā est absoluta: ut q secundus antecedit primū per unā horā: ⁊ scōs tertiū per unā horaz: ⁊ sic deinceps. ⁊ talis anticipatio nō significat augmentū nec postpositio declinationē. Et ratio est: quia hoc pōt esse ex natura egritudinis. inenitur enī aliqua febris: que semp anticipat a principio usqz ad finem: ⁊ aliqua que semper declinat: ⁊ hoc est q Auicē. dicit: qñ de egritudinib sūt ꝛc. Alia est anticipatio nō absoluta. sed superfluens. uerbi gra: antecedit secundus paroxismus primū in una hora. ⁊ tertius scōm in duabus uel tribus. ⁊ quartus tertiū in tribus uel quattuor. ⁊ talis anticipatio significat augmentū: ⁊ oppositā postpositio significat declinationē. ⁊ hoc ē qō dicit Auicē. nā si fuerint ꝑcedentes ꝑm añcessionē supfluentē. i. excedētē multū: ita ut unus antecedat precedentē in sua antecessione: ⁊ addat: ⁊ hoc est qō dicit tendens ad additionem, tunc est in augmento: ⁊ q talis

UVA. BHSC. IyR_029

anteceſſio ſignificat augmentū ⁊ non quecunq; apparet: quī ſunt alique egritudines que currunt uſq; ad finē ⁊c. Conſiderandū ſecūdo q; littera que dicit: ⁊ ſi iā ſteterit. poteſt dupliciter expon. primo ſi ſtat anticipatio nō ſolū abſoluta ſed anticipatio eius qō ſuperfluit: ⁊ hoc eſt qō dicit. ſteterint ſuperfluitates. tunc egritudo erit in ſtatu. Alio modo q; Auicē. etiā nō ſit ſecurus in dando iudiciū de augmento per anticipationē quātūcunq; ſit ſuperfluens: niſi cū hoc ſint accidentia addita ⁊ reliqua. ſimiliter nō datur iudicium in ſtatu per remanentiā paroxiſmorū in equali iuaſione niſi ſint ultimata accidētia. nā equalis inuaſio abſolute poteſt ſignificaꝛ p̄ncipiū morbi: ⁊ morbū longuz: ut apparet ex affo. quarte particule. Quibus exacerbatiōes: ⁊ ideo dixit: ſi ſteterit anticipatio et ſuperfluitates. i. accidētia in ſui ultimitate: ⁊ referē hic ſermo ad illud quod dixit: ut unus ātecedat ſuperfluitatē alterius. i. unus antecedat ſupra illud quod addit ſupra aliū tendēs ad additionē. ſ. accidentium: lz de hac noticia temporū morbi ex parte accidentiū ſtatim diſtincte ſit locutus: hoc tamē dixit de ea: ut certificaret noticiā ex parte ātici pationis ⁊ poſtpoſitiōis.

a Et ſuans horā unā. Hic eſt affo. ille quibus exacerbationes aut paroxiſmi. Et idigeret mlta diſcuſſione. cōmuniter enī dicitur q; equalis innatio paroxiſmoꝛ. ſ. cū ſignis cruditatis: ⁊ accidentibus remiſſis ſignificat egritudinē lōgam: quia exiſtētē in p̄ncipio cū materia groſſa uel cruda. Gal' autez in cōmento eius affo. ult q; fixio ⁊ ſtabilitas iuaſionis ſignificat materiam indigentē lōgo ſpatio ad digeſtionē quaſi uelit q; ſit pugna equalis inter naturā ⁊ materiā: ⁊ eſt ſermo ꝓ ſimilis tertio. p̄no. 7. cōmento. ⁊ hec equalis pugna ē: qa uatura ſe habz codē mō in ſuis diſpoſitionibus reſpectu uirtutis. ⁊ rint procedentes ſm anteceſſionē ſuperfluentem: ita ut unus antecedat ſuperfluitatē alterius tendens ad additionem: tunc egritudo erit in augmento. quoniam de egritudinibus ſunt que currunt uſq; ad finem horarum ſuarum ſm augmētum: ⁊ ſunt quādoq; de genere tertiane ⁊ de genere aſſidue. ſi autem ſteterit anteceſſio: ⁊ ſteterint ſuperfluitates': tunc ſine dubio erit egritudo in ſtatu. Et ſeruans horam unam[a] eſt longi ſpacii: ⁊ ſi poſtponuntur: tūc egritudo eſt in declinatiōe. ⁊ ſimiliter[b] cognoſcitur diſpoſitio horaꝛ ex augmento accidentium febris ⁊ ſtatione eorum ⁊ declinatione ipſorum ⁊ ex additione paroxiſmorum eius: in longitudine ⁊ breuiatione ipſorum. ⁊ fortaſſe[c] diuerſificantur ⁊ non aſſimilant.

Et quādoq;[c] cognoſcuntur ex diſpoſitione eūonum. nam cum accidit in paroxiſmo aliquo ſudor aut uentris fluxus ⁊ paroxiſmus ſecundus: qui eſt poſt ipſum eſt in ſimilitudine uehemētie primi ⁊ fortitudine eius aut ſupra ipſam: tunc euacuatio eius eſt propter multitudinem nō propter fortitudinem: ⁊ egritudo iudicaꝛ lōga. Et quādoq;[c] cognoſcuntur ex parte digeſtionis ⁊ contrarij digeſtionis ſm q; diximus uerbi gratia: quādo apparet ſputum cum digeſtione aliqua aut urina in qua eſt nubes aliqua tunc eſt principiuz augmenti. deinde quādo multiplicatur illud ⁊ apparet: aut contrarium eius tūc eſt ſtatus. ⁊ iterum quādo apparet digeſtio aut contrarium eius uelociter ex ſputo aut nube: tunc ſcias q; ſtatus eſt propinquus: ⁊ ſi tardatur: tunc ſcias q; ſtatus eſt longinquus. Cognitio autem horaꝝ particularium ſic accipitur: naz hora principij paroxiſmi eſt hora in qua coarctatur pulſus: ⁊ tu iam ſciuiſti intentionem eius: ⁊ plumbeus ſit color extremitatum: ⁊ infrigidantur extrema: ⁊ proprie extremitas auris ⁊ naſi uſq; ad horam in qua ſentitur ſparſio caliditatis.

Et quandoq; aſſociantur principio alteratio coloris ⁊ pigritia et anguſtia: ⁊ tarditas motuuz: ⁊ profunditas ſomni: ⁊ mollificatio palpebrarum ⁊ grauitas ſermonis: et horripilatio inter ſpatulas ⁊ i dorſo ⁊ fortaſſe accidit in eo rigor fortis: ⁊ quandoq; accidit curſus ſaliue ⁊ ſaltus tempoꝝ ⁊ tinnitus auriū: ⁊ ſternutatio ⁊ commotio mēbrorum' corporis. Et uehemētius[g] quidez debilitatur uirtus propter debilitatē: que eſt i principio aut ſtatu. Et hore augmēti[b] medietas prima eſt hora in qua pulſus incipit apparere ⁊ magnificari ⁊ uelox fieri. ⁊ ſpargitur calor i toto corpore ſecunduz equalitatez[i].

Et medietas eius altera eſt hora: in qua non ceſſat hec caliditas ſparſa cum equalitate augmētari.

ſ. augſtino

Et ſimiliter. Conſiderandū q; accidentia hic intelligunt̄ dolores: calores: ſitis: uigilie ⁊c. ⁊ patet quod dicit.

c Et fortaſſe. Quaſi dicat i febribus de membris eterrogeneis nō eſt ordo inuaſionis: ⁊ iō ex dictis ſignis de anticipatione ⁊ poſtpoſitione ⁊ longitudine ⁊ breuitate nō poſſumus cognoſcere tēpora morbi. Et forſan uult q; diuerſificatio inquātū ſignificat materias diuerſas ſignificat morbum longum.

d Et qñq;. Docet cognoſcere ex alio ſigno. ſ. euacuatiōe: ⁊ cōſidera q; eſt longa talis egritudo ſi debet eſſe ſalubris: q; pōt eſſe febris breuis mortalis. ⁊ includitur in hoc ille affo. quarte ꝓticule. i febribus ſudor multꝰ ſuperueniens non deficiente febre ⁊c.

e Et qñq;. Hic ut dicūt docet cognoſcere tempora morbi ex ſignis poſtapparentibus: licet poſſet ibi inciper̄: ⁊ qñq; cognoſcitur ex diſpoſitione euacuationis. Nota q; ſigna poſtapparentia ſunt ſigna criſis de quibus eſt euacuatio: ⁊ iā dixit de hoc ⁊ ſigna digeſtionis ⁊ contrarii. ⁊ dicit hec ſigna autē ſalutis ⁊ mortis licet ſint poſtapparentia non poſuit ea ad cognoſcendū tpa morbi: quia ſigna mortis cū ſint cōmunia tribus tēporibus dantur intelligi ex premiſſis. Et conſidera q; ſūpſit ſigna digeſtionis in ſputo ⁊ uria intelligens de alijs: ⁊ docuit cognoſcere tpa morbi: qñ ſunt ⁊ qñ erunt: ut apparet in lra. ⁊ noticia ex his ſignis eſt certa: ſed ex ſignis dictis ſupra nō ſic certa: ut primo de criſi.

f Cognitio aūt horaꝝ. Hic docet cognoſcere tempora particularia. ⁊ primo facit hoc. ſecūdo dat cauſā prolongationis ⁊ abbreuiationis paroxiſmoꝝ. ibi ſecūda: ⁊ ſcias. prima in duas: primo facit hoc. ſecūdo ponit exemplū. ibi: ⁊ ſi tibi uidetur. prima in quattuor ſm q; quattuor tpa notificat. Conſiderandū q; accidentia principii paroxiſmi omnia ſequunt̄ motū ſuffocatiuū caloris naturalis ſub materia: ⁊ ideo coartatur pulſus. ⁊ ſciuiſti hec primo li. fen ſecūda. ⁊ ifra ca. de ſignis febriū putridaꝝ. ⁊ ex hoc quia fugit calor fit colorꝫ plūbeus: ⁊ ifrigidā tur extrema. Diuerſificant̄ tū hec accidentia ꝑz diuerſitatē materieꝝ: ⁊ ſm diuerſitatē corpoꝝ: ⁊ partiū in quibus apparet impreſſio: unde infrigidātur extrema ꝓprie ⁊c. quia ſunt frigida pauce carnis. p̄no. p̄mo. ⁊ ideo qñq; multū alterat̄ color. ⁊ hoc dixit alteratio coloris. ſicut in ſincopali. pigritia in flegmatica: anguſtia qñ materia mouet̄ circa partē ſtomachi ⁊ ſpiritualia. tarditas in flegmatica ⁊ etiā profunditas ſomni ⁊c. unde quedā flegmatice incohant paroxiſmos cum ſubet. oripilatio qñ materia aliqualiter eſt colerica curſus ſaliue: mota materia i ſtomacho uel capite: cōmotio membroꝝ. i. concuſſio: ut in tremore typi ⁊ reliquoꝝ accidentiū: cauſa patet.

g Et uehementius. Conſiderandū q; debilitas accidit per uiā ſuffocationis: et hoc magis fit in principio paroxiſmi. ⁊ per uiā fortis inflāmatiōis: ⁊ iſta magis fit in ſtatu paroxiſmoꝝ. ⁊ iō mors fit plus in p̄ncipio ⁊ ſtatu poxiſmi: qz in augmēto uel declinatōe: ut ifra fen ſcda. cap. de horis mortis. ⁊ tertio de criſi. qrto cap. in declinatione uero accidit mors et debilitas per uiā reſolutiōis: ⁊ hoc eſt rarius: ut ibidē Gal'. ⁊ hoc uolunt hic Auicē. cum dixit ⁊ uehementius ⁊c. i. plus euenit q; uirtus debilitatur in p̄ncipio ⁊ ſtatu qz in declinatōe poxiſmi: i augmēto enī ſi deficiat uirtus eſt ꝓpter additionē caliditatis: ſicut i ſtatu: ⁊ hoc fit plus in ſtatu. In declinatiōe uero frequētius cōtingit q; alleuiato calore febrili hō alleuiet̄ qz q; calor ſuus naturalis ſimul cū accidētali reſoluat̄.

b Et hore augmēti. Cōſiderandū q; q: augmētū eſt hora affinis p̄ncipio i quo eſt ſuffocatio ⁊ affinis ſtatui i quo ē iā erpālio fcā ⁊ ultiatio caliditatis: iō augmētū in duas ptes diuiſit: ⁊ nō fecit hoc q: ſit lōgior ps poꝝ. ut dicit Albertus: q: ꝓtinges eſt eē breue augmētū ⁊ lōgū p̄ncipiū ⁊ ſtatū ut poſteri? appebit: ſz dixit hoc ꝓp difformitatē eius.

i Secūdū equalitatē. Ideſt ꝓportionabilr.

UVA. BHSC. IyR_029

a Et hora status. Ideo dicitur status: quia stant accidẽtia ī sui ultimate: ⁊ ideo ultimate addita caliditate fit pulsus velocior ⁊ frequẽtior. Sed tu. d. nõ uidetur q̃ sit maior: q̃ uirtus magis debilitatur in statu q̃z in augmento. dicendũ q̃ ad dita necessitas cogit uirtutẽ ad magnificandũ pulsũ plus q̃z in alijs tpibus: ⁊ lz in alijs cõtingat cã esse fortiorẽ. uirtutes tñ naturales necessitatẽ aliquã assumẽtes opant uehementius: ut Gal'. in cõmẽto pulsuũ. tractatu q̃rto. pmo cmento.

b Et hora declinationis. Dubitat̃ q̃: dicit q̃ sudor fit. deinde imo tũc delinat cũ sudat. dicendũ pmo q̃ li deinde nõ dicit ordinẽ: sed innuit duos modos declinatiõis: unũ sine euacuatõe manifesta: ⁊ aliũ cũ euacuatione manifesta. scõo q̃ cũ materia incipit uersus cutim ppelli. lz nondũ sudor appareat potest incipere alleuiari caliditas occulta.

c Et multotiens. Est pmo Galie. tertio de crisi. q̃rto ca. initere ergo pulsui ad cognoscendũ uerã declinationẽ a fla: in uera enĩ pcedit ad melius: sed in fla finiet uersus formicantẽ.

d Et si tibi uf. Dubitatur quõ appropriat tertiane orripilationẽ cũ oẽs dicant in ea fieri rigorẽ: ut Gal'. scõo de crisi. Dicendũ q̃ per orripilationez frigus ⁊ rigorẽ intelligit gradatũ processũ de paruo rigore ad magnũ. primo enĩ in tertiana incipit quedã cutis orripilatio: ⁊ sequitur aliq̃ frigus: q̃ incipit intus tẽdere calor. cũ aũt fortiter ferẽ colera super membra sensibilia: tunc erit rigor manifestus. ista aũt uocabula orripilatio frigus ⁊ rigor sũt in multa uarietate usus apud auctores: ut dicetur infra in suo cap.

e In pluribus dispositionibus. Quia reperitur tertiana non uera: in qua non fit rigor: ut infra ponet Auicen.

f Et scias q̃ egritudo q̃dz plongatur. Scilz tertiana uel paroxismus uel quicunq̃z morbus materialis sit. Dubitat̃ quia alie sunt cause plongationis preter istas quas ponit infra de putredine pmo ca. ſ. quies materie ⁊ debilitas sensus: ⁊ error regiminis. ⁊ fen scõa. ca. de signis plongationis: ponit cãm grossitiẽ in uisceribus: Dicendũ q̃ assumauit: ⁊ tu ex dicendis cõple hanc sciam. nõ enĩ oia possunt in uno loco scribi: ⁊si consideras quies materie ⁊ grossities in ĩteriorib⁹ reducitur ad grossitiẽ ⁊ frigiditatẽ materie. malicia regimis ad causas extrinsecas reducitur: quas hic ponit loco exẽpli. ſ. tps frigidũ: debilitas sensus reducit̃ ad debilitatẽ uirtutis. Sed. T. d. quare dixit adiuuat ad illud debilitas uirtutis uel caloris innati: imo est principalis causa. Dicendus q̃ oĩs causa que est extra naturã morbi ⁊ naturã sue cause potest dici extrinseca in plongatione ⁊ abbreuiatione. cause aũt que sumunt̃ ab ipso morbo uel sua causa sunt magis ppie ⁊ intrinsece: ⁊ ideo ille possunt dici coadiuuantes: iste uero principales. Dubitat̃ utrũ sit idẽ modus distinguendi tpa particularia. ſ. paroxismoz: ⁊ tpa uniuersalia totius morbi. uidet̃ q̃ sic: quia sicut tpa uniuersalia distinguunt̃ ⁊ notificant per hoc q̃ est pulsũ esse submersũ ⁊ obsessũ esse calorẽ ⁊ expansũ: ut supra apparuit: ita etiã tpa particularia paroxismoz: ut hic Auicẽ. Amplius Ypo. eisdẽ quibus docet cognoscere tpa uniuersalia: docet etiã cognoscere paroxismos: ut apparet per affo. poxismos ⁊ cõsistentias. In contrariũ Auicẽ. qui distinctiz loquit̃ de distinctione tẽpoz particulariũ ⁊ uniuersaliũ: ⁊ distincta adducit signa. Dicendũ q̃ quadã distinctione generali ⁊ similitudinaria simili mõ distinguunt̃ hec tpa. sicut enĩ in principio uniuersali morbi calor dicitur suffocatus: q̃ materia est cruda postea manifestat̃ amplius in materia: postea ultimat̃: postea declinat. ita accidit in principio augmento statu ⁊ declinatione paroxismi. distinctiõe tñ speciali ⁊ appropriata: diuerso mõ distinguunt̃: ut coiter oẽs dicunt. naz tpa morbi uniuersalia distinguunt̃ uel penes alterationẽ materie: uel penes accidentia: ut apparet pmo de crisi. ⁊ tertio re. accu. ⁊. ſ. Auicẽ. innuebat. sed tpa paroxismoz particularia nec penes alterationẽ materie distinguunt̃: nec penes accidentia: sed penes modũ se habendi caloris in expansione uel subclusione. Quod aũt tpa paroxismoz nõ distinguant̃ penes alterationẽ materie: ⁊ actionẽ nature apparet: q̃: potest esse tps in quo actio nature in materia nõdũ est: ⁊ tñ poxismus habebit omnia sua tpa sicut paroxismus pncipij. etiã est possibile q̃ paroxism⁹ habeat suã declinationẽ: ⁊ tñ nõ erit declinatio morbi: imo poterit homo mori ĩ declinatione paroxismi. qõ nõ cõtingit in declinatõe morbi totius facta ex actõe nature in materiã. cũ enĩ uirtus uincit ⁊ expellit eã nõ potest infirm⁹ mori: ut probat Gal'. tertio de crisi. quinto ca. sed in declinatione paroxismi põt accidere q̃ si mul cũ materia resoluat̃ calor naturalis ⁊ moriat̃ eger. nec etiaz tpa paroxismi distinguuntur penes accidẽtia sicut tpa uniuersalia morbi. ⁊ hoc pbat Dy. pmo quia tpa morbi distinguunt̃ penes accidẽtia caliditatis extranee: ut extranea est ⁊ contra naturã: ⁊ ideo dr̃ distinctio penes accidentia morbi. sed distinctio tẽporũ paroxismi est penes motũ caliditatis: ut caliditas est. motũ dico ad intus ⁊ extra: ⁊ penes additionẽ uel resolutionẽ ipsius. Secũdo quia status paroxismi nõ est status quo ad accidentia: ita q̃ accidentia in ipso sint intensa: q̃ potest esse q̃ augmentũ ⁊ status paroxismi sunt leuia: ⁊ pncipiũ paroxismi erit difficilioz accidentiũ: ita q̃ in tali pncipio moriet̃ eger si sit egritudo mortalis: ut accipit̃ a Galie. tertio de crisi. ⁊ ex hoc infert Dy. q̃ distinctio tempoz paroxismi penes accidẽtia est eis accidentalis: sed penes motũ caliditatis est essentialis: q̃ principiũ paroxismi est q̃n caliditas est coartata ⁊ extrema sunt frigida. augmentũ est q̃n expanditur. sed status est q̃n est expansa. declinatio q̃n resoluit̃. nõ sic aũt de tpibus uniuersalibus distinctis quo ad accidentia: q̃: tũc erit status q̃n accidentia morbi sunt intensa: ⁊ declinatio q̃n sunt remissa. ⁊ ideo potest coincidere status morbi quo ad accidentia cũ principio ⁊ augmẽto paroxismi ⁊ declinatio totius morbi quo ad accidentia cũ statu paroxismi. Addit tñ Dy. est intelligendũ q̃ quedaz conuenientia est ĩter tpa paroxismi ⁊ tpa morbi distincta quo ad accidentia: quia tã in declinatione morbi quo ad accidentia: q̃z in declinatione paroxismi põt hõ mori. nã possibile est q̃ accidentia morbi appareant esse remissa. ⁊ hoc q̃: natura est superata ⁊ uicta: nõ resistẽs nec oppugnãs morbo: ⁊ ex hoc accidẽtia morbi apparent remissa: ⁊ tñ eger tendit ad mortẽ: lz tamẽ ista sit declinatio morbi quo ad accidentia: nõ tamẽ est declinatio quo ad morbi essentiã. ⁊ ut est aliqd extra naturã cõparatũ ad uirtutẽ ⁊ actionẽ ipsius. Et ideo rõnes Gal'. quib⁹ pbat tertio de crisi. q̃ in declinatione nõ moritur eger: pbant de declinatione quo ad operationẽ nature: nõ aũt de declinatõe penes accidẽtia. ⁊ hoc etiã uoluit Auic. cum dixit: ⁊ multotiens quidez. licet sermo Auicẽ. referat̃ ad declinationẽ paroxismi: potest tñ referri ad declinationẽ morbi quo ad accidentia: quia declinatio morbi quo ad accidentia potest̃ coincidere cũ declinatõe paroxismi. Alos aũt ad clarificationẽ istius quesiti ⁊ multoz premittemus ppositões sex. pmo q̃ oĩs morbus habens q̃ttuor tpa uniuersalia ut salubris: uel tria mortalia pendet ab aliqua materia per cuius dispositionẽ uariam distinguunt̃ eius tpa. hec ppositio apparet: qa una distinctio tempoz uniuersaliũ morbi est ex parte materie. Secũda ppositio est q̃ quilibet paroxismus habet suã materiã a qua dependet ⁊ est ppositio nota. Tertia est q̃ materia p cuius dispositionẽ uariant̃ tẽpora morbi uniuersalia: est una a pncipio morbi usq̃z ad finẽ declinationis in morbo simplici: sed in composito due a pncipio usq̃z ad finem. Ratio: q̃ auctores distinguunt tpa uniuersalia per hoc: q̃ illud q̃ in pncipio est crudũ mõ icipit digeri. ſ. i augmẽto: sed in statu est digestũ uel contrariũ digestioni in declinatõe hoc digestũ prius crudũ expellit̃. ita Gal. in libello de uniuersalibus tẽporibus morbi. ⁊ pmo de crisi. ⁊. ſ. Auicẽ. sed hoc non esset si materia esset alia ⁊ alia. Contra in tertiana interpollata nõ potest esse una materia: q̃: in die getis nõ est. amplius quomodo in quartana que duraret q̃ttuor annis possz a pncipio usq̃z ad finẽ pcedere materia una. Dicendũ q̃ in ĩterpollatis nõ sic ppie distinguunt̃ tpa morbi ex parte alterationis materie: sicut in cõtinuis: nõ enĩ sic sunt une continuitate in suis ptibus: ⁊ si distinguant̃ tpa penes materie alterationẽ: erit penes alterationẽ materie: que est cã antecedens stans in uenis. signũ ergo digestionis q̃ cõsideras in die getis nõ est cõparatũ ad causã coniunctã: cũ nõ sit: sed ad cãm antecedentẽ: nõ tñ q̃ illã oporteat esse unã a pncipio totius febris usq̃z ad finẽ. cũ igitur causa antecedens anteq̃z moueat̃ ad paroxismũ est cruda: tunc illi paroxismi sunt paroxismi pncipij: cum est mollior sunt paroxismi augmenti.

Et hora status est hora in qua remanet caliditas sparsa cũ equalitate: ⁊ accidentia cum dispositiõe sua ⁊ pulsus fit maior q̃z unquã: ⁊ fit uehementius uelox ⁊ freq̃ns. Et hora declinationis est hora: in qua incipit diminutio: ⁊ icipit pulsus temperari ⁊ equatur. Deinde illa in qua incipit corpus sudare ⁊ perducit ad eradicationẽ. Et multotiẽs quidẽ accidit apud mozez dispositio: que est sicut declinatio: ⁊ est quasi eger euaserit: ⁊ non oportet ut tu occuperis in hoc: immo cognoscas dispositionẽ pulsus ⁊ an magnificetur ⁊ fortis fiat. Et si tibi uidetur ponã tibi exempluz de tertiana. Attende ergo q̃ cuz tertiana in pluribus dispositionibus incipit horripilatio: deide frigus ⁊ rigor: postea sedatur rigor ⁊ minoratur frigus: ⁊ incipit calefactio: postea equatur calefactio: deinde additur: postea stat: deinde incipit minui usq̃zquo eradicetur.

Et scias q̃ egritudo quandoq̃z prolongatur: aut propter multitudinez materiei: aut propter grossi

Ex qbus inferas correlaria. pmo q̃ tpa morbi uniuersalia ppie distinguunt̃ in morbis continuis: in qbus una materia currit a pncipio usq̃z ad statũ reseruata ad crisim. ⁊ ideo in febribus cõtinuis plõgatis: in quib⁹ ꝯtingunt plures crises ualde confundunt̃ tpa morbi: ut postq̃z iã apparuerint signa digestionis ⁊ modi crisis respectu illius materie itez pdantur signa digestionis: ⁊ itez reapparebãt: ⁊ itez fiant crises: ⁊ hoc totum est ppter precipitationẽ multaz nouaz materiez ad locũ putredinis: ut non dicatur una fe. immo possunt dici plures habentes principium et augmentum: ⁊ statum: ⁊ declinationem. ⁊ hoc induxit Galienus ad ponendum morbos acutos conuersiuos. postquam uidit Ypo. dixisse q̃ febr. acuta absolute durat. i4. diebus: illa igitur que. i4. diebus durat existens satis uniformis in suis exacerbationibus si est de exacerbatiuis uel tota uniformis si est de sinochis: ⁊ que ante hoc tps terminant̃. ſ. in xj. vij. uel. v. est uera continua una hõs manifestã distinctionẽ temporũ morbi. cũ aũt plongant̃ amplius ppie ad. xl. est per conuersionẽ ⁊ qua si reciduationẽ: ut Gal'. innuit in cõmento. acute egritudines. ⁊ de creti. Secũdũ correlariũ est q̃ modernis tpibus ppter ingluuiẽ hoiuz ⁊ multiplicationẽ materiez que precipitantur frequenter ad putredinẽ preter materiã primã que incipit febrẽ facere: ualde confundunt̃ tpa morbi penes alterationẽ materie: ⁊ modo apparebit diebus aligbus digestio in urina ⁊ itez postea reuertet̃ cruditas. sicut reincohante altero morbo: ⁊ ꝑm hoc uidimus febrẽ continuã durantẽ. 8o. diebus: cuz tamẽ antiquis nostris satis fuerit cũ dixerunt eã durare. xl. Quarta ppositio est q̃ quilibet materia que facit paroxismũ uel exacerbationẽ est in se una distincta numero ab alia. que facit aliũ paroxismũ. Ratio est qa materia quecũq̃z facit paroxismũ incohat inflammari ⁊ postea resoluitur ⁊ finit̃: ut nõ possit amplius portare caliditatẽ extraneã. ergo si itez paroxismus reuertitur oportet q̃ materia sit alia: ⁊ sic intelligit̃ a Galie. scõo de di. fe. ⁊ ab Auicẽ. infra. Quinta ppositio est q̃ materia que a principio morbi usq̃z ad finẽ disponit̃ dispone qua distinguunt̃ tpa morbi ulia nõ est illa que oĩ die uel tertia die poxismat uel q̃rta: ſz ista q̃ poxismat illi cõcumulat̃. rõ est q̃: una remanet. ſ. materia per quã tpa distinguunt̃ ⁊ alia expellit̃: uel omni die uel tertia uel q̃rta die. Sexta ppositio est q̃ si sit aliqua fe. cõtinua de materia una a principio uniuersali usq̃z ad finẽ. ſ. ad declinationẽ totalẽ: ⁊ hec fe. habeat exacerbationes. materia que facit exacerbationes nõ est illa eadẽ numero que currit per oĩa tpa morbi: sed est alia: ⁊ est tot numero quot sunt exacerbationes. ⁊ licet plures baz propositiõ possint in unã reduci: tñ ut clarius loquamur in multas diuisi eas. Ex quibus ppositionibus primo infero q̃ fe. continua est triũ modoz: una in qua a principio sui materia unica mouet̃ ad putredinẽ: sine occupatur a calore innaturali tota ⁊ ipsa tota a principio usq̃z ad finem fe. ſ. ad principiũ declinationis remanet nulla sibi facta additione alterius materie: ⁊ talis est sinocha uera putrida uel nõ putrida. Contra: q̃ in sinocha uerbi gratia putrida nõ esset successio in calore si pars aliqua sanguinis continue nõ adderet̃ ad priorẽ qui prius putrefactus est. Amplius Gal'. ix. ter. cap. tertio. distinguit species sinoche ex hoc q̃ illud q̃ euaporat de sanguine est par ei q̃ accenditur: aut plus aut minus. ergo in sanguine fit noua accensio. ſ. sanguinis nouiter accẽsi: qui in pncipio fe. nõ erat accensus aliter nõ fieret illa uarietas. Amplius a sanguine fit continua resolutio in fe. ergo si nouus sanguis nõ accenditur fe. ois sanguis semper iret declinando. Amplius ponatur una fe. sanguinea in qua sit euaporatio tante mensure qua minus nõ faceret fe. si igitur in prima euaporatõe sanguinis nõ fieret accẽsio alterius sanguinis succedẽtis in euaporatione illa fe. in prima euaporatione cessaret: ⁊ sic aliqua fe. sanguinea cessaret i minus q̃z in serta parte hore. Amplius: omni die fit generatio sãguinis a cibo quẽ comedit: ⁊ ille miscet̃ sanguini calefacto: ergo calefiet. Alos dicamus q̃ possumus imaginari unã quantitatẽ sanguinis putridi cum quo incipit fe. ⁊ nulla extrinseca quantitate illi addita una continua crit a pncipio fe. usq̃z ad finem: uerbi gratia: incipit fe. cũ una libra sanguinis

UVA. BHSC. IyR_029

putridi. dico q̄ eū illo fāguīe nihil sibi addito ab eī de sāguīe stabit hec fe. ſz ſucceſſio i caloī ⁊ euaporatōe ē q: ſz tot⁹ sāguis ille sit calefact⁹ q̄tū ad oēs ptes formales: n̄ tū q̄tū ad materiales: ⁊ iō calor occupādo tales partes materiales in ꝓncipio faciet euaporationē continuā: ⁊ tunc ſi plus accenditur erit fe. ſanguinea declinatiua: ſi equalis erit homotenea: ſi minus erit augmentatiua ⁊ ſicut imaginamur hec in una libra ſanguis: ita imaginari poſſumus in ſanguine totius corpis uel in ſanguine qui ē in magnis uenis ſ dorſo applicatis: ⁊ imaginemur ipsū totum calefactum quātū ad partes formales: ⁊ ſuccedere quantū ad materiales. Si autē uis imagīari q̄ omnes partes materiales ⁊ formales ſint calefacte ⁊ q̄ ſucceſſio ſit penes ſ grad⁹ caloris poteris hoc imaginari. Hic poſſunt adduci difficultates multe quas obmitto. Secūduz hanc uiā ceſſant inſtātie: quia concedit addi noua pars ſanguis in accensione que eſt pars ſm materiā totius ſanguis inflāmati: uel eſt pars ſm formam motā ad ulteriorē graduz caloris extranei. Ad ultimū argumentū dicendū eſt: q̄ licet illud de facto contingat: nō tū eſt neceſſariū ineſſe iſtius fe. uel dicendū: q̄ ſanguinē generatū de nouo cibo nō eſt neceſſariū recipere illū calorē extraneū quo poſſit facere fe. liez q̄q̄z recipiat. unde quando comedit carnes addit ſinocha. Ex hoc dicamus ſecūdo q̄ poſſumus imaginari in principio fe. ſanguinee unā certā quantitatē ſanguis putridi: ⁊ q̄ illi fiat continua additio nō quidē in tpe determinato: ut tertia die uel quarta die uel omni die: eſſet enim cōtinua eracerbatiua: ⁊ hoc habz ſanguis de ſui natura. ergo illa prima quātitas que ꝓmo die ſiue in ꝓncipio ſinoche putruit currit a ꝓncipio uſq̄ ad finē ſi debet eſſe uera continua: ⁊ iſta pars ſanguis alia que continuo ſibi additur illi prime concumulatur: ⁊ ille modus declarabitur cū dicemus ſz modū continuitatis fe. Scōs modus fe. continuaz eſt: que a ꝓncipio incipiūt cū certa quantitate materie: ⁊ iſtā materia a ꝓncipio uſq̄ ad finem ꝓcedit: ut dicimus in ſanguinea: ⁊ cū hoc omni die ſi eſt flā: uel in tertia die ſi eſt colera: uel in quarta ſi eſt melācolia: aliqua pars materie mouetur q̄ fit eracerbatio. Sed dubitatur q: hec febris non uidetur una: ſed dupler: una continua: ⁊ alia interpollata. ſēdo dubitatur an talis modus continue fe. fiat a ſanguine uel ab alio humore. Dicendū eſt: q̄ ſi imaginamur unā quantitatē colere putride in uenis potentē tenere fe. uſq̄ ad diē criſis. uerbi gratia: ad quintā diē: tunc imaginati erimus unā fe. uere continuā colericam habentē unū paroxiſmū ſolū: in quo diſtinguunt uniuerſalia tpa illius febris: ⁊ ſm hanc imaginationē ꝓceſſit Gal. ſecundo de dīijs fe. ſēdo ca. q̄ quaſdam fe. de colera rubea poſuit ueras ſinochas. i. continuas diuiſas in augmasticas ⁊ peraugmasticas ⁊ hōtenas: ſz quidam expoſitores illū textū corrumpunt: ⁊ ſi cū hoc imaginamur q̄ de tertio in tertiū: uerbi gratia: in tertio ⁊ quinto die aliqua pars colere intra uenas mouetur: tunc imaginati erimus eracerbationem: ⁊ quia hec pars colere que eracerbatio fit mouetur in eodē loco: ⁊ additur illi materie q̄ facit continuā: ideo nō dicuntur iſte due fe. ſed ſi illa materia coleri ca que in tertiū eracerbat moueret ad extra uenas: tūc ille haberet duas febres: unā continuā ⁊ aliā interpollatā: ⁊ poſſet quis ſubtilr dicere: q̄ ſi colera que facit eracerbationē in illa continua eſt tanta q̄ de ſe poſſet accendere febrē: q̄z nō eſſet illa colera: que totā continuā uſq̄ ad diē in tum tenet eſſent due fe. una uere continua: alia nō uere continua: ſed compoſita ex illis pluribus eracerbationibus que eſt continua de tertio mō: quē dicemus: ſi aūt illa colera ſit tam pauca q̄ illam continuā: cū mouet hec colera: fortiorē faciat: ſed nō poſſet aliquā fe. facere: tunc eſt una fe. continua uere nec uidetur longinquū q̄ aliqua res poſſit augere fe. ⁊ tū illā totā non poſſet cauſare: ⁊ ſic aliqua pauca colera putrida poterit augere illā febrē: que tamen nō poſſet febrē cauſare. Iſtā poſſibilitatē pluſ q̄z cōmentator intendit tractatu tertio in tegni. Ad ſecūdū dicenduz: q̄ talē modū continue imaginari poſſumus de omni humore. ſ. flegma ⁊ melancolia: ſicut de colera diximus ⁊ de ſanguine: ſed eſt dīa: quia materia eracerbans in alijs humoribus habet motū determinati dici ut colera in tertiū: flegma omni die ⁊c. ⁊ cauſa huius dicta eſt alibi a nobis ſed ſanguis ſi ſup̄addaē illi continue nō habet motū determinate dici ſz cōtinuuz ⁊ hoc quia talis eſt ſua natura. Sed dubitaē utruz poſſit illa uera cōtinua abſolui a fortificatione p tertiū diez ⁊ ſic cōtinua de flegmate ⁊ continua de mlia poſſint abſolui a ſuis fortificationibus: ⁊ dicemus q̄ poſſibilitas eſt res ampla ⁊ ego nō uideo ipoſſibile imo ſicut una quātitas colere mota extra uenas facit unū paroxiſmū quo ſtante ⁊ poſt quā poſſibile eſt nullā colam moueri aliā ⁊ durabit. xviii. uel. xv. uel pluribus uel pauc̄oribus horis ita una quātitas colere pōt intra uenas putreſcere ⁊ tenere fe. tribus diebus uel quinqz nulla alia colera mota ad putredinē in hoc toto tēpore: ſed ſicut illud raro eſt ita hoc ē rarius. imaginandū ergo eſt q̄ aliqua quātitate colere intra uenas mota ad putredinē fiat particularis diſpoſitio qua p ipares mouebitur aliqua colera extra cōās: ⁊ quia hoc cōcedit q̄ ex alio humore a ſanguine poſſit fieri uera cōtinua fe. ſinocha. ideo quere cōplementū infra capitulo de putredine ⁊ capitulo de ſinocha. Tertius modus cōtinuaz febriū eſt p cōiunctionem pluriz paroxiſmorū ſiue eracerbationū unde anteq̄z materia prima reſoluaē ſecunda accenditur unde ⁊ tal. cōtinuatio plus aduenit i putredine intra uenas ut infra capitulo de putredine ponet Auicē. ⁊ hūc modum cōtinuationis gal. multotiens appropriat fe. aliis a fe. ſanguineis ut appet itelligenti ſz librū de dif. fe. Sz dubitaē an aliqd de materia mota prima die remaneat uſq̄ ad criſiz. Dicēdū q̄ poſſibile ē criſiz eē ita ꝓpinquā ut in ſeptima die q̄ aliq̄ ps colere. uerbi gra. uel flegmatis remanebit. que ſi ſm ſe ſolā nō poſſit cauſare fe. cauſat tamē cum alio uel alijs materiebus ſubſequēter motis. Hāc igit auctores hec duo i determinata dimiſerunt ⁊ hoc quia p ueritatem ſunt ideterminabilia certe: unū eſt quāto tēpore poteſt durare una fe. de humore alio a ſanguīe moto intra uenas ad putredinē taliter q̄ nulla noua materia ſibi aduīgatur: de colera enim extra uenas dixerunt quia durat a quattuor uſq̄ ad xii. uel. xiiii. horas. de flegmate q̄. xviii. horas. ⁊ de melia q̄. xxiii. ſz de eis intra uenas putreſcentibus nō dixerunt ⁊ hoc fuit q: uiderunt q̄ ex-

tiez eius: aut propter frigus eius. Et quandoqz adiuuāt ad illud tēpus frigiduz ⁊ regio frigida ⁊ etas frigida: ⁊ debilitas caloris innati: ⁊ ſolliditas corporis.

Sermo uniuerſalis de febribus ephimeris. Cap. v.

Cauſe omnium ſpecieruz febris ephimere ſūt cauſe primitiue calefaciētes eſſentialiter: ⁊ calefacientes per accidens de ſumma occurrentiuz ⁊ aſſūptorum: ſcilicet in cibo ⁊ in potu: ⁊ paſſionum corporearum: ⁊ aīaliuz

acerbatio ſcōa ſupuenit añq̄z ꝓma finiaē. nō ergo potes certe ſcire q̄tū ꝓma duraſſet: ſz ſi ponam⁹ multā colē q̄ſtitatē: ⁊ ꝓpe cor putreſcer ⁊ nullā aliā colerā moueri poſt hanc erimus imaginati unā uerā continuā colericā: ſicut eſt unus paroxiſmus unius ſe. de materia extra uenas nō habente ante ſe nec poſt ſe nec ſecuz aliū paroxiſmū. huius aūt continue ſe. certū ſpaciū non poſuerunt niſi dicamus iſtū eſſe cauſonē cū tamē ſciamus cauſones inuentos ut plurimū eracerbari: liez occulte. Aliud eſt q̄ dixerunt indeterminatū quanto tpe durat in corpore materia que remanet a prima eracerbatione ſe. cōtinue que materia aſſociatur alteri materie: que ſe cundā facit eracerbatōz. Scias enī q̄ ille reliquie materieruz ⁊ alie materie que corrūpuntur i febricitantibus ſunt que faciūt multas eracuntū uarietates quā uis nō ſint ille que faciunt fe. ꝓncipaliter. Eſt aūt dubitatio circa predicta an ſtante una materia uerbi gratia colerica faciēte unā uere continuā ita q̄ ſibi ab extra nihil addatur poſſit talis materia de tertio in tertiū eracerbare: ⁊ hoc per eius agitationē uel nouū modū putredinis: q̄ſi de tertio in tertiū ſuſcipit. mēs enī Gal. ⁊ Auicē. fuit q̄ nouitas paroxiſmi uel eracerbationis fiat ex noua materia nouiter aggregata ⁊ mota. de hoc infra dicemus. ⁊ diximus in queſtione de plongatione fe. aliquid. His habitis infero ſecundo ſolutionē queſtionis in tribus concluſionibus. ꝓma ſi fe. habet ſolum unū paroxiſmū ut ſinocha uel tertiana unius paroxiſmi eadem eſt diſtinctio totius morbi ⁊ tempoz paroxiſmi: quia idē ſunt licet conuenientius ſit dicere iſta eſſe tpa totius fe. q̄z tempora paroxiſmi. Secunda concluſio ſi fe. ſit continua per unā materiam currentē a principio uſq̄ ad finem totius fe. ⁊ preter hoc habet paroxiſmos uel eracerbationes ex alia materia illi ſuperueniente: licet ſit eadē in ſpecie diſtinctio tempoz totius fe. continue: ⁊ diſtinctio tempoz unius paroxiſmi nō eſt eadem ſicut paroxiſmus uel eracerbatio nō eſt tot⁹ morbus. eſt tamen ſimilis: quia ſicut tota materia a principio ad finem aliter ⁊ aliter diſponitur in principio: augmento: ſtatu: ⁊ declinatione. ſic materia unius paroxiſmi: ⁊ ſicut materia totius fe. a ꝓncipio eſt cruda ſuffocatiua: in augmento uero incipit poſſideri a caliditate uel digeſtiua uel putredinali. in ſtatu eſt poſſeſſa ⁊ in declinatione euacuaē: ſic ſimili modo materia que unā facit eracerbationē in ꝓncipio opprimit calidū: in augmento occupatur calore. in ſtatu eſt occupata ⁊ hoc uel a calore naturali ſi eſt paroxiſmus a quo debeat euadere uel melius hīc poſt eum: uel a calore preter naturā: ſi eſt paroxiſmus a quo debet mori uel peius diſpomi: ⁊ etiā ſimilis diſtinctio quo ad accidentia: quia ſicut in principio totī⁹ morbi accidentia ſunt remiſſa: in augmēto adduntur ⁊c. ſic in principio paroxiſmi accidentia ſunt remiſſa uel parua: in augmento adduntur ⁊c. ⁊ intelligo de accidētibus que ſunt paroxiſmi: ut morbus febrilis: quia accidentia eius ut principii ſolius. uerbi gratia: frigus extremitatum ⁊ profundatio pulſus remittuntur in augmento: ſed accidentia que ſequuntur gradum caloris uel maliciam procedunt augendo a principio ad ſtatum: ſicut in toto morbo mortali ⁊ ſalubri. Tertia concluſio eſt q̄ ſi fe. eſt continua eracerbatiua propter prolongationem paroxiſmoz idem eſt iudicium fere ſicut de interpollata: ⁊ de hac uidetur querere q̄ſtio. Sic ergo una interpollata que habeat principiū in tribus paroxiſmis: augmentum in tribus: ſtatum in tribus: ⁊ declinationē etiā i tribus paroxiſmis. exēpli gratia ⁊ accipiatur unus de iſtis. xij. paroxiſmis dico q̄ diſtinctio temporuz totius fe. ⁊ diſtinctio tempoz unius paroxiſmi nō eſt eadem: ſed dico q̄ eſt ſimilis per omnia. dicemus enī tres primos paroxiſmos eſſe principii: quia in omnibus illis ſunt accidentia remiſſa: ⁊ materia cruda reſpectu alioz trium qui ſunt paroxiſmi augmenti ⁊ etiā tres paroxiſmi dicentur ſtatus: quia materia tūc que mouetur eſt digeſta: ⁊ accidentia ſunt ultimata eodē modo quocūq̄z uno paroxiſmo accepto de iſtis. xij. in principio illius materia eſt ſuffocatiuor caloris q̄z in augmento. In augmento calor occupat materiā: in ſtatu occupauit ipſam totā. calor in declinatione euaporat. etiā in principio accidētia ſunt remiſſa in augmēto augentur in ſtatu ſunt in ultimo. in declinatione uero declinant in falſa poſſz eger mori. iam igitur apparet q̄ diſtinctio tempoz morbi uniuerſaliū ⁊ particulariū eſt ſimilis: ⁊ ſic eadē. Rationes Dy. contra hoc ſoluuntur cuz dicit q̄ tpa paroxiſmoz nō diſtinguuntur penes alterationem materie: nego: cum probatur: quia in principio totius materia eſt cruda: ⁊ tamē paroxiſmus habebit oia tempora. dicendū eſt q̄ materia paroxiſmi principii eſt cruda reſpectu materie paroxiſmi augmenti ⁊ ſtatus: ⁊ tamen illa materia cruda que facit paroxiſmum principij aliter ſe habet in principio paroxiſmi: aliter in augmento: aliter in ſtatu: in quibus diſpoſitionibus ſimilatur materie totius fe. licet hec diſpoſitio non ſit illa: ut dixi. Ad ſecundā cum dicitur paroxiſmus poteſt habere ſuā declinationē: ⁊ tamen morbus nō declinabit. dicendū q̄ ratio arguit q̄ hec declinatio non eſt illa: ſed q̄ nō fiat ſimili modo: ſcilz per ſimilē diſpoſitionē in materia nō probat ratio ⁊ dico ſimilem ⁊ nō eandē: quia ut diximus ſupra declinatio uniuerſalis eſt principalius a uirtute: ſed particularis poteſt fieri calore putredinali euaporante. utraqz ergo eſt ſimilis: quia eſt euacuatio materiei. Ad rationes quib⁹ ꝓbatur q̄ diſtinctio horz tempoz nō fit quo ad accidentia. dicendum eſt ad primā q̄ ſicut accidentia in temporibus uniuerſalibus ſequuntur actionē calidi preter naturā q̄ eſt in materia agentis in mēbra: ita in tpibus paroxiſmi. Ad aliam cum dī q̄ in ſtatu paroxiſmi nō ſunt accidentia itentiora: dico q̄ immo. ſ. accidentia morbi unius febris augmentabilis in toto paroxiſmo: ⁊ cuz dī q̄ in ꝓncipio poteſt mori: dicendum eſt q̄ etiā in ꝓncipio uniuerſali pōt homo mori. dicamus ergo q̄ ſicut qui moritur in principio uniuerſali ſi uixiſſet uſq̄ ad ſtatum difficiliora fuiſſent accidētia ſtatus: ſic qui moritur in principio paroxiſmi ſi uixiſſet difficiliora accidentia habuiſſet in ſtatu paroxiſmi: ſufficerunt aūtē ſibi ad mortē accidentia principij paroxiſ. quidam tamen fortior eo mortuus non eſſz in principio. Hec ſunt in hoc queſito: que debent compleri per alias noſtras queſtiones.

a Cauſe omnium. Jam determinauit quedam communia de fe. diſtinguendo illas in tria prima genera. hic exequitur de uno quoqz illorum. primo de ephimeris. ſecundo de putridis. tertio de eticis. quarto complet ſermonem de putridis ⁊ annexis quibuſdam in uno tractatu. ibi ſecunda: putredo. ibi tertia in principio tertij trac. ibi quarta in principio quarti trac. prima in d. primo ponit quedam generalia de ephi. ſiue dat ſciam generalez: ſecundo ſpecialem ibi in febribus. prima in duas. primo ponit quedam magis communia preſcienda. ſecundo quedam communia minus. ibi ſecunda: de proprietatibus. tertio ponit curam generalem. ibi tertia: in omnibus. hoc dicit rubrica. Sermo uniuerſalis. Hec autem generalia ⁊ preſcienda poſſunt dici de ephime. primo quid ſit ipſa ⁊ iam patuit primo capitulo. ſecundo que ſūt generales cauſe ei⁹. ⁊ hoc utileē eſt ad curam ⁊ noticiam. tertio quantum eſt tempus perdurationis ⁊

UVA. BHSC. IyR_029

trānsitus. ⁊ confert ad curam ⁊ noticiam. quarto qualiter se habent in facilitate ⁊ difficultate cure ⁊ noticie ⁊ est utile ad curā ⁊ noticiā. quinto q̄ sint corpora aptiora ad illā: ⁊ est utile ad curā ⁊ noticiā. quattuor ergo facit. ibi secūda: ⁊ iste qui dē febres ꝑm plurimū. ibi tertia: ⁊ hec quidē febris. ibi quarta: ⁊ hoies quidem uelocius. prima in tres: ꝑmo premittit modos illarum causarū. secūdo quedam declarat. tertio ponit quorundā errores. ibi secunda: ⁊ nō. ibi tertia: ⁊ sūt. Dubitatur primo: quia nō uidetur q̄ ephi. habeat causam: quia ephi. est morbꝰ factus: ut ꝑmo de fe. dicunt: ⁊. §. ter. sed factum nō pendet a causa. ℜRespondet quidam: q̄ ephime. in fieri habet causā: quia est effectus de nouo ꝓductus: sed in fō esse nō habet causā: quia i facto esse est calefactū esse in spiritibus: hoc aūt nō pendet a causa nisi in fieri. ℜNos autē aliter dicimus q̄ ephimera ē uera febris ficus scilicet in membris ⁊ sua causa corporalis est spiritꝰ inflammatus. Dubitatur secundo quia dicit q̄ cause ephi. sunt primitiue: contra: quia fit ephi. ab opilatione ⁊ a bubone: ⁊ similibus. dicunt q̄ uere ephimere fiunt a causis primitiuis. ratio quia in talibus est simplex inflāmatio in spiritibus durās una die: talis aūt pura inflāmatio fit a causis inflammātibus sicut ira ⁊ similibus. ℜNō uera autē potest fieri a causis corporalibus. Dicunt etiā q̄ cause corporales ut bubones faciūt ephime. sicut si essent cause primitiue: ⁊ hoc quia nihil corpolale ꝓuenit a bubone ad cor: sed simpler qualitas. ℜNos aūt dicamꝰ contra primū: q̄ si ephi. est inflammatio in spiritu apta pdurare una die: ⁊ hec sit uera ratō ephimere. manifestū est q̄ pōt fieri a causis corporalibus: ut a bubone: ⁊ fe. putrida: uñ Auer. tertio collz. ⁊ si amplius perduret hoc est per accidens sicut ꝓpter suam causā sicut ephimera facta ab ira ⁊ calore solis posset sic perdurare multis diebus: stante solis uel ire calefactione.

Dicemus igitur quod ut plurimum uera ephime. fit a causis primitiuis: raro autē a corporalibus: quia faciunt frequentius fe. putridas. Contra sēm aūt apparet q̄ nō itelligit iste ur qd sit causa corporalis: est enī causa complexionalis ⁊ causa cōpositionalis: siue communicent iste rem corporeā uel rem uncorporeā: calor enī epatis malus est causa male complexionis stomachi: ⁊ est causa corporalis licet nō cōmunicet materiā. Dicemus igitur q̄ apud medicū nō sic est ephi. uera ea que ex bubone ⁊ opilone ut illa que ab ira: ⁊ hoc quia aduenit sibi intentio alia cure: ⁊ quia de facto plus perdurat. Considerandū q̄ calefacientia quedā sunt per se siue talia sint formaliter siue uirtualiter: quedam per accidens ⁊ mediāte. ut opilatio.

a Apostematibus apparentibus. Dicemus q̄ iā posuit causas primitiuas a quibus plurimū fit ephi. hic ponit causas corporales: ⁊ dixit apparentibus: quia in trinseca apostemata faciūt putridā. Dubitatur quare dixit distinctim de doloribus: dicendū q̄ dubiū est an sit causa primitiua uel corporalis.

b Opilationibus. Jdest quedam opilationes facientes ephi. hñt causas ꝑmitiuas: ut facte a balneo ⁊ frigiditate aeris: quedā uero hñt corporales: ut opilones humorales: ⁊ ab utrisq̄ fit ephi.

c Et non proueniunt. Quia aliquis quereret an cause predicte possint facere alias feb. q̄s ephi. dicit q̄ sic si pertransit earum causarum uigor calefactionis: ⁊ calefaciat scilicet in facto esse membra uel humores. Si enim cū uehementia calefactionis earum non pertranseunt: sed solū spiritus ponunt in calefacto esse est ephi. Sed querit Tadeus an causa hic calefaciens possit facere ethicam prius q̄s putridā uel ephi. ℜRespondent q̄ sic ꝓpter dispositionē: ⁊ aptitudinez. Sed ista questio cadit in cap. de ethica.

d Et sunt. forsan hoc dixerunt quia tales motus ⁊ labores puras inflammationes frequentius inducunt. Sz est error: quia uinū ⁊ medicina calida ⁊ sol possunt puram inflammationē inducere.

e Et iste. Contra: quia Ysaac fe. secundo dicit q̄ ephimera potest durare quatuor diebus. ⁊ Gal. 8. ter. Dicendū q̄ uera ephimera non durat ultra diē: quia calor eius est retentus in spiritu a quo cito resoluitur ⁊ euaporat: immo ipse spiritus cito etiā renouat: fere enī ꝑm qualibet cibi assūptionē: ut. ii. ter. primo ca. sed nō uera multis diebus pōt durare ꝑm cause durabilitatem.

f Existimatur. Jdest ertimabile est: sed nō certū.

g Retētio. Jdest caliditas in facto esse talis. s. q̄ retinet in humoribus uel mē bris ad que pertransit: ⁊ ideo dixit notāter retentio.

h Licet. Uolunt dicere q̄ nō semper est uerum q̄ si pertranseunt tertiū diem q̄ sit factus transitus: quia quidam dixerunt q̄ ephimera durat diebus sex. ⁊ cō sumitur integra consumptione que ephimere pertinet: sed si transisset in genꝰ aliud nō sic fuisset consumpta.

i Uel. Scilz febri terminate in sexta die.

k Nō esset similis ⁊c. Quia plus duraret. Sed contra potuisset esse permutata ad tertianā. que etiam in uno paroxismo posset finiri. Amplius potest permutari in continuā terminabilem in quinta die: sed ephimera occupauit: unum igitur recedit in sexta die a principio ephimere. Dicendū q̄ Auicē. loquitur in eo quod plurimū euenit: ⁊ loquitur illorum auctoritate. Euenit autem plurimū q̄ fe. etice aut putride in quas permutatur ephi. nō finiuntur in sexta die a principio: de eticis est certū. sed de putridis etiā apparet q̄ frēntius sunt prolixiores q̄s q̄q̄s diebus etiam ille que accidunt ex ephi. accidunt corporibus aliqualiter indispositis: quia si fuissent parata corpora illa tunc cā primitiua nō prius fecisset ephi. ⁊ ex doloribus et apostematibus apparentibus[a] ⁊ sunt de eis ex opilationibus[b] quarum causa non est primitiua: ⁊ non proueniunt[c] cause eaꝝ cum uehementia sua ad hoc: ut pertranseat illud quod inflammat spiritum: nam si pertranseant illud faciunt cadere in ethicam aut in speciem febrium humoruz quā dicemus. Cause enim primitiue plerunq̄ mouent antecedētes: q̄ si mouerint eas ad putredinem erūt febres putredinis. Et sūt[d] q̄dā boium q̄ existimant q̄ febris ephimera nō fit nisi ex labore ipꝰ ⁊ corporis ⁊ illud ē error. Et iste[e] quidem febres secundū plurimuz recedunt in die uno: ⁊ raro pertrā seunt tertium diem. Nam si pertranseant illaz quantitatē existimatur[f] de esse earum q̄ ipse permutantur. Et intentio quidez permutationis est q̄ retentio[g] caliditatis pertransit spiritum: aut ad corpus aut humoré. Licet[h] sint de hominibus qui dicant q̄ ipa quandoq̄z remanet sex diebus: ⁊ consumitur integra consumptione: cui nō esset simlis[i] si permutaretur ad genus aliud. Et hec quidez febris est facilis curatiōis: ⁊ difficilis cognitionis ⁊ similiter principium ethice. Et homines[m] quidem uelocius cadentes in febres ephimeras: ⁊ qui uehementius leduntur ab eis si erret in eis sunt illi in quibus calor ⁊ siccitas sunt magis uicentes. quoniā perueniunt uelociter ad ethicaz ⁊ tertianā. Deinde illi in quibꝰ calor ⁊ humiditas uincunt. quoniā perueniunt uelociter ad febrem putredinis. Deinde illi in quibus calor est plus. Deinde illi in quibus est plus siccitas. Et cum[n] illi qui habent cōplexionem siccam ⁊ calidam accidit fames: ⁊ aduenit cuz ea uigilia ⁊ labor aīalis ⁊ labor corporeꝰ festinat ad ipsum febris ephimera cū horripilatione quadaz. Quod si non succuratur: ⁊ cibetur statim festinabit ad ipsum febris putredinis.

Signa ꝓpria febriū ephimerarū distinguentia eas ab alijs. La. vj.

d E proprietatibus[o] earū est q̄ ipse non fiunt a causis aī cedentibus: neq̄z icipiūt cū

aliquis quereret an cause predicte possint facere alias feb. q̄s ephi. dicit q̄ sic si pertransit earum causarum uigor calefactionis: ⁊ calefaciat scilicet in facto esse membra uel humores. Si enim cū uehementia calefactionis earum non pertranseunt: sed solū spiritus ponunt in calefacto esse est ephi. Sed querit Tadeus an causa hic calefaciens possit facere ethicam prius q̄s putridā uel ephi. ℜRespondent q̄ sic ꝓpter dispositionē: ⁊ aptitudinez. Sed ista questio cadit in cap. de ethica.

d Et sunt. forsan hoc dixerunt quia tales motus ⁊ labores puras inflammationes frequentius inducunt. Sz est error: quia uinū ⁊ medicina calida ⁊ sol possunt puram inflammationē inducere.

e Et iste. Contra: quia Ysaac fe. secundo dicit q̄ ephimera potest durare quatuor diebus. ⁊ Gal. 8. ter. Dicendū q̄ uera ephimera non durat ultra diē: quia calor eius est retentus in spiritu a quo cito resoluitur ⁊ euaporat: immo ipse spiritus cito etiā renouat: fere enī ꝑm qualibet cibi assūptionē: ut. ii. ter. primo ca. sed nō uera multis diebus pōt durare ꝑm cause durabilitatem.

f Existimatur. Jdest ertimabile est: sed nō certū.

g Retētio. Jdest caliditas in facto esse talis. s. q̄ retinet in humoribus uel mē bris ad que pertransit: ⁊ ideo dixit notāter retentio.

h Licet. Uolunt dicere q̄ nō semper est uerum q̄ si pertranseunt tertiū diem q̄ sit factus transitus: quia quidam dixerunt q̄ ephimera durat diebus sex. ⁊ cō sumitur integra consumptione que ephimere pertinet: sed si transisset in genꝰ aliud nō sic fuisset consumpta.

i Uel. Scilz febri terminate in sexta die.

k Nō esset similis ⁊c. Quia plus duraret. Sed contra potuisset esse permutata ad tertianā. que etiam in uno paroxismo posset finiri. Amplius potest permutari in continuā terminabilem in quinta die: sed ephimera occupauit: unum igitur recedit in sexta die a principio ephimere. Dicendū q̄ Auicē. loquitur in eo quod plurimū euenit: ⁊ loquitur illorum auctoritate. Euenit autem plurimū q̄ fe. etice aut putride in quas permutatur ephi. nō finiuntur in sexta die a principio: de eticis est certū. sed de putridis etiā apparet q̄ frēntius sunt prolixiores q̄s q̄q̄s diebus etiam ille que accidunt ex ephi. accidunt corporibus aliqualiter indispositis: quia si fuissent parata corpora illa tunc cā primitiua nō prius fecisset ephi. ⁊ posset dici q̄ per hoc q̄ dicit integra consumatione intelligit uniformem terminationem ab sq̄z accidentibus ereticis ⁊ diuersitatibus accidētium q̄ non contigeret si esset putrida.

l Et hec. Dubitatur an ephimera sit difficilis cognitionis. uidetur q̄s nō per Galie. primo de differentijs febrium: ubi uult quod cognitio earum est facilis: quod per experientiam confirmat precipiens in prima exacerbatione locum ⁊ dietam reuerti ad consueta: ut non debēs amplius febrire. scilicet quia fuerat ephimera. Jn hoc est multiplex modus dicendi. Quidam dixerunt quod ephiñ. sola est facilis cognitionis: sz complicata alijs difficilijs. Alii dixerunt quod cognitio respectu cure est difficilis naz cura est tam facilis q̄s cognoscere est difficile respectu facilitatis cure. Alius modus dicendi est Dy. et meus: quod ephime. est difficilis cognitionis: quia accidentia sua non sunt manifesta multum: et proprie in principio. ⁊ hoc apparet: quia nec urina nec pulsus est multum permutatus ab eo q̄ ꝑm naturam nec etiā qualitas corporis: non enim in ephime. est calor acutus. ⁊ forsan quā doq̄z nō impedit cōuersationes humanas. Ad contrarium dicendum dupliciter. primo quod Auicen. loquitur hic in pncipio Gal. in processu paroxismi ⁊ est solutio Tadei. Aliter q̄ cognitio ephime. in pncipio nō est facilis. sed eo existente ⁊ finito potest faciliter comprehendi: quod fuerit paroxismꝰ ephime. ⁊ q̄ homo amplius febricitare nō debebit. Dubitatur secundo an ethica sit facilis curationis: et difficilis cognitionis uidetur q̄ non: quia est dispositio fixa: ut habitus ⁊ permutatio magna. Dicendum q̄ principium etice est difficilis cognitionis: quia non sunt accidentia in principio sui uehementia: et proprie corporis ericcatio. Alij dixerunt quod est difficilis cognitionis respectu aliarum specierum ethice. Thadeus dixit quod est facilis curationis quia in principio nō est facta consumptio humiditatis. Sed uelut quedam ebulitio in humiditatibus: ut apparet primo de differentijs febrium. immo ponit Galienus q̄ est facilioris curationis q̄s putrida. ℜModerni autem quidam pauperes experientia in scientia ⁊ ualde mirantur de hoc: quia dicunt q̄ ethica est fixa in membris duris: ⁊ ideo difficilioris curationis est q̄s putrida. Sed sermo hic est rudis. nam in ethica est simpler intentio: et in prima specie cum nondum sit facta in humiditatibus consumptio modicus labor in infrigidando perducit ad caloris remotionē ⁊ curam perfectam: nec est difficile hoc quamuis membra radicalia sint calefacta: non enim calefactum esse dicit magnum periculum. Sed dicit calorem in termino qui ut alibi ostendimus potest esse minor q̄s calor quidam in motu: in putrida antē cū sit intentio cōposita nō sufficit alteratio: sed oportet euacuare: qō non leuiter fit.

m Et homines. Jsti sunt sermones Galie. octauo ter. penultimo capitulo. ⁊ considera q̄ hic ordo corporum non solum paratorum ad ephime. sed eorum qui cum hoc nocentur ⁊ timentur de transitu in aliam febrem. primum ergo in hoc ordine est corpus calidum e siccum. secundum est corpus calidum ⁊ humidum. tertium est corpus calidum tantū. quartum est corpus siccum tantum. Est ordo alius istorum corporum ut nocentur a ieiuno. ⁊ primum est calidū ⁊ siccum. secundum siccum. tertium calidum. quartum calidum ⁊ humidum: ut quidam dixerunt. Et tu considera.

n Et cum illi. Dubitatur quomodo ephime. aduenit cum horripilatiōe cum non incipiat cum typo. ut in sequenti capitulo. dicendum q̄ ephiñ. de sui natura non habet horripilationem. quia est fe. non pendēs ab bu. sed accidentaliter ex natura corporum in quibus sunt humores acuti: ut in colericis qui laborauerunt ⁊ ieiunauerunt aliqui acuti uapores surgūt qui facunt horripilationē. unde illa incohante Gal. cibauit hominē decimo ter. tertio capitulo.

o E proprietatibus. Jam dedit scientiam generalem magis: hic dat scientiam generalē minus respectu illius. ⁊ primo signa qui bus ephime. ab alijs distinguimus. secundo determinat de permutatione eius. tertio ponit signa permutationis. ibi secunda: cum expedit. ibi tertia: significatio. prima in tot quot ordines signorum ponit: et uidentur in summa decem: licet ad ampliorem numerum possint reduci sumendo quodcunq̄s signum. ibi secunda: neq̄z incipiunt. ibi tertia: et est inflammatio. ⁊ cetera patebunt. Considerandus q̄ causa antecedens hic sumitur pro causa corporali: etiam si sit coniuncta. ephime. cuiz non fiunt proprie a causis corporalibus: scilicet uere ephime. ut dictum est. Sed tu d. Auerro. quarto colligz ponit quod omnis ephimera fit a causa primitiua. sed non conuertitur. Dicendum quod loquitur de uera ephimera.

UVA. BHSC. IyR_029

a Licet. Hec est secunda collectio signorum sumpta ex modo sue inuasionis: ⁊ vult q̄ cum fe. putride incipiant cum coartatione caloris vñ fit rigor. frigus. submersio pulsus ⁊c. hoc nō fit in effi. cū nō pēdeat a mā.

b Unde fortasse. Declarat q̄ secundum plurimū fit q̄ dixit quia q̄ñq̄ accidit similitudo frigoris propter vaporem malignum. Dubitatur quare dixit similitudo frigoris: immo uidetur uerum frigus factum ex dum q̄ forsan uocat similitudinē frigoris frigus priuatiū quale est i tertiana respectu flegmatice. ⁊ forsan q̄ frigᵒ nalidū fuga caloris inductum non sit in effi. quia talis fit propter punctionem unde calor fugit: sz̄ pūctio facta in effi. licet sit uera nō tamen est magna perdurans sicut i tertiana uel in rigore causonis: ⁊ iō non fit ualidum frigus est ergo similitudo frigoris: licet possit eē pūctio uera. ⁊ ideo aui. nō dixit punctiōis similitudo. sed punctio uera facta a uapore calido acuto: sed tamen non perdurat.

c Et horripilatōis. Q: ēt nō sit vā orripilatio sicut in humoralibus: sed similitudo orripilationis quia uapor caloris calefacit: ⁊ pūgēdo retracto calido infrigidat. ⁊ ista nō dicitur uera orripilatio: sicut illa que fieret ex colera flegmatica mixta.

d Cuius causa. Scilicet frigoris: ⁊ orripilationis: ⁊ punctionis.

e Et accidit sed raro rigor propter multitudinem uaporum. Intelligit per uaporem typū cum frigore ⁊ motu q̄lis fit in tertiana q̄ñq̄. sed raro in effi. reperit talis uaporum calidoz multitudo: esset enim iā potius humoralis caloris tunc q̄z effi.

f Et est eius inflammatio. Hec est tertia collectio signorū ex tactu caloris. dicit primo q̄ caliditas non est mordicatiua: non aspera. cōtra q̄z calor eius fundatur in substantia subtili. Dicendum q̄ non mordicat sicut putredinal. ⁊ licet substantia sit subtilis: ex hoc cito imprimit non tamen multum imprimit.

g Aspera. Id ē non aspera quia non arida.

h Bona. Id est mitis ad tactum.

i Et ebrii. Hō bona respectu sanorum: sed respectu aliarū feb. ⁊ hoc apparet quia dixit. ⁊ ebrii. Calor. n. ebriorum malus est quandoq̄ occidens: ut in ꝯmento affo. apparet. Si inebriatus aliquis ⁊c. Est tamen caliditas mitis ad tactū. s. uaporosum scilicet uaporibus uinosis.

k Laborantis. Id est exercitati.

l Et cum est urina. Hec est quarta collectio signorum. Considerandū q̄ p hoc signū maxime distinguitur a putrida ut apparet ex eadē sententia gal. primo de differentijs fe. posset enī in prīcipio ethice apparere digestio in urina. ⁊ forsan subintrit pulsum bonum ut differret ab ethica inchoante: in qua non sic est bonus pulsus. Dubitatur an p̄ urinam digestam significemus in effimera vī q̄ non. quia non ē febris materialis: digestio aūt est materie. Dicendum q̄ per signū digestionis non significamus in effi. directe. sed quasi indirecte. quia significamus scilicz alterationē malam nō esse in materia: nec corpus eē trāsmutatū in suis humoribus ad aliquā corruptionē q̄ per suam hypostasim possemus significare: ⁊ has duas ratiōes immut auicenna. primā q̄ alteratio uel corruptio non fit nisi in humoribus ponit: cum dicit non alterat nisi inquātum est effi. i. est alteratio in spū non in humoribus. secundam. s. q̄ humores nō sint inficientes urinā ponit cū dicit non est decliue ad calorem humoris. i. non sunt corrupti uel putridi humores unde fiat hypostasis illis similis sicut in fe. colerica pōt fieri citrina hypostasis: ⁊ i flegmatica alba uiscosa. ergo qualis erat hypostasis anteq̄ eēt effi. talis fere ē modo. Ex quo apparet q̄ si in sua sanitate non habeat urinam crudam absq̄ hypostasi: q̄ talem oportet expectare in principio effi. ⁊ hoc intelligēs aui. dixit q̄ñq̄ est secūdum ⁊c. q. d. non semp sed si homo in sanitate habeat. Et apparet q̄ trasmutatio in colore urine ab effi. uersus tinctura nō bona. ꝓmptior ē q̄z trāsmutatio in substantia. q̄ sola flāma pōt eē cā tincture: licet non sit cā male hypostasis. ⁊ ideo subdit. ⁊ q̄ñq̄ accidit ut nō equet color ⁊c. talis aūt coloris alteratio non ē aūt appropriata effi. immo potest euenire a coloribus associatis aliis fe. ut tertianis. ⁊ similibus. ⁊ forsan intelligit alterationem in colore ex flammis membroz interioz: uerbi gratia ex calefactiōe epatis cōtingit enī in febre effi. apparere urinā igneā. nō pp cām ex effi. sed pp flammā epatis que posset esse ⁊ si non esset effim. ⁊ posset eē in tertiana ⁊ silibus: uel quādoq̄z est nō color bonus. quia homo ē aptus inflammari in epate pluſq̄z sit in freneſi.

Dubitatur an per signum digestionis apparens prima die in effi. distinguamus eam a putrida. Uidet q̄ non. quia prima die in fe. putrida aliqua pōt apparere signū digestionis ut gal. tertio caplo. Amplius non uidetur q̄ in prima die appareat signum digestionis in effi. quia pōt fieri ex nauseatiua satietate ⁊ cruda erit urina. Amplius digestio fit maxime per spūm. sed ille est factus extraneus: ergo sua operatio ledetur. febriens enim est eger ⁊ eger est lesus. ut infra auicen. Dicendum q̄ in effi. inquantum sunt effi. statim apparet digestio in urina. i. urina bona. non solum in prima die: sed i principio diei. s. cum inuadunt. Ratio est. quia effi. ut effi. nō includit corruptionem humorum. sicut putrida includit: ⁊ in effim. est spiritus calefactus non maligna multum calefactione. sed satis suaui ⁊ miti. ⁊ has ratiōes auice. ponit in littera q̄z tamē inquantū effi. ⁊ sic i ueris effim brui appareat urina mox digā. per accidens: tū ⁊ propter causas que hoc faciunt ⁊ si nō esset effi. potest urina apparere cruda indigesta uel mala in colore ⁊ substantia sicut si cū effi. cōiūgatur malitia epatis: uel stomachi uel alig mali humores i ptibus epatis uersus uenas moti. que cause non sunt ab effi. ut effi. quia si non esset effi. sed esset tertiana: uel alia dispō: faceret illam malā urinā. ⁊ hoc mō pōt expoi lra que dicit. ⁊ nō alteraē color eius. s. urine ⁊ hypostasis ⁊ sic non alteratur substantia nisi pp illud. Ex quibus sup: a dictis collige q̄ multe possunt eē cause quibus accidit q̄ i prīcipio effi. non apparet digestio in urina siue sit uera effi. siue nō uera effi. Ad contrarium dicēdum q̄ in prima die in fe. putrida bñ pōtest apparere signū digestionis: sed non mox in prīcipio diei. sicut in principio effi.

Ad secundam apparet solutio quia illud ē propter nauseatiuā satietatē q̄ faceret illud ⁊ si esset effi. Ad tertiā dicēdū q̄ lz spiritus sit distemperatᵒ non tamen ex hoc sequit humores habeē corruptionē ⁊ putredinem. que hypostasis non appareat uel appareat mala: sicut in putridis fe. Sed tu d. habēs effi. non bene digeret cibum in suo stomacho: necchilum i epate. Dicendum q̄ō non propter hoc apparet similitas i uria. q̄ defectus ille est paucus ut ysaac secundo fe. uel propter hoc non erit in humoribus epatis ⁊ uenarum corruptio sicut in putrida fe.

m Et pulsus. Hec ē quinta collectio signorum. ex pulsu ponit aūt signum ex pulsu secūdum sex genera. primo ē spissus ꝓpter additā necessitatē: ⁊ sequitur ex hoc q̄ sit uelox ut apparet ex cañ. auicen. primo libro fen. secunda capitulo de pulsu etatum. tertio est fortis. Contra quia est uirtus debilis cum sit eger. dicēdum q̄ apparet fortis quia pulsus uelox ⁊ magnus apparet fortis licet non sit. ut i introductorio pulsuum. uel dicēdū ē q̄ est fortis respectu pulsus aliarum fe. in quibus magis deficit uirtus. hic enī pulsus paxᵗ deficit a pulsu sani unde ysaac fe. secundo capitulo de signis fe. effi. dicit pulsus patientium effi. non differt a pulsu sanorum nisi in uelocitate diastolis: ⁊ tarditate constrictionis. s. respectu uelocitatis sistolis. ⁊ tunc auicen. ponit casus quibus in effi. non propter effi. potest fieri pulsus paruus ⁊ debilis ⁊ rarus: ⁊ est passio debilitās ut restrictiua uel euō ⁊c. quarto pulsus est equalis ⁊ non diuersus. ⁊ si diuersus est: ē ordinatus quia non est ibi materia grauans: sed si est: ē euaporosa.

n Iam. Pro sed.

o Si diuersificetur. Scilicet abequalitate ⁊ ab ordine. quia fiat diuersus inordinatus erit pp cām que accidit anteq̄z fit fe. ut quia nimis laborauit. uel que accidit cum ē fe. ⁊ hoc est q̄ dicit uicinantē sicut mordicatio ⁊c. uel etiā labor animalis potest accidere cum est fe. ⁊ non sic corporeus. cum febricantes debeant in lecto quiescere ut in cōmēto affo. febricitātibus nō oio in superficie. Quo modo aūt labor ⁊ mordicatio diuersificent: ⁊ inordinent pulsum: sciatur ex scientia causarum pulsus.

p Et Similia. Ut superflua euō uel assumptio ciborum maloz. ⁊ in summa oīs cā qua pōt fieri pulsus inequalis inordinatus. Dubitaē q̄ dicit pp cām antecedētē. cū tū dixerat. s. effi. ñ fieri a causis añcedētibᵍ. Dicendum q̄ causa antecedens sumit dupliciter. q̄ñq̄ p causa corporali distincta cōtra cām primitiuam. ⁊ sic sumebatur supra cum dixit q̄ effimere non fiunt a causis antecedentibus. Q̄ñq̄ sumit p causa uenīēte ante feb. uel aliā dispositiōem: ⁊ distinguitur cōtra cām uicinantē que uenit simul cū fe. ⁊ hoc mō sumitur hic labor enī corporeus uel animalis est causa primitiua ⁊ non añcedēs primo modo. ⁊ siue sit uicinans: siue añs secundo modo. i. ante febrem ueniens: potest mutare pulsum. quintomodo pulsus est debite lenitatis: non durus. accidit autem q̄ induratur propter causas quas ponit.

q Et q̄ñq̄ festinat. Hic ponit signū ꝓparando sistolem ad diastolem. ⁊ vult q̄ diastoles festinat. i. est uelox. ⁊ sistoles tardat respectu diastolis: immo sistoles non festinat. i. non est uelox supra naturalem sistolem. nisi raro ⁊ paxᵗ: ⁊ illud ē quando essent multi uapores. ⁊ tunc assignat cām cōem notā. ⁊ pōitur ab haly in teg. trac. secundo. lxxviii. commento ⁊ a multis aliis. Dubitatur q̄ dixit quā doq̄z festinat immo semper est hoc. ut Gali. innuit primo de differentijs feb. ⁊ ysaac secūdo fe. Dicendum primo q̄ est improprius modus loquendi: secūdo q̄ illud est in ueris effi. ⁊ inquantū sūt effim. raro aūt reperiuntur uere: ⁊ ut plurimū cū eis coniungūt alie cause que permutant sistolē permutatione multa. Tertio potest rndeꝛi: ut alias diximus q̄ diastoles ē maior sistole. ⁊ hoc est semp: sed uelocitas uel ambabus supra naturalem uel spissitudo nō semp est manifesta. quia debet compleri necessitas addita cum magnitudine cū nō sit

UVA. BHSC. IyR_029

multum magna neceſſitas: eſt enim calor eius ut laborantis ⁊ ebrii. Si aũt multum addatur calor q̃ non fit ſemper: tunc apparet diſtictio manifeſta in uelocitate diaſtolis ad ſiſtolem: licet tres ſolutiones ſint noſtre prime due ſũt magis conuenientes ⁊ tertia poteſt defendi: licet non ſit conſona uerbis Gal'. ſecũdo de criſi cum dicit q̃ in effi. pulſus addit in uelocitate ⁊ multotiens in magnitudine.

a Et cũ ambiguus. Hec eſt ſexta collectio ſignorũ ex pulſu ⁊ anhelitu: ⁊ q̃ pulſus poteſt eſſe ambiguus in ſui ſiſtole quia non comprehendit ſm raſim. xvi. continentis in fine ⁊ i. xvii. primo capitulo ⁊ de cimo libro almanſoris ⁊ nos ſtimus in hoc cum eo ⁊ cõtra gal'. ut probauimus ſup primo cañen. ſecunda: ideo conſidera an helitum cui⁹ ſiſtoles apparebit tibi ad uſum.

b Pulſus redit. Quia faciliter reſoluit calor ille. Et in hoc ſigno ad diſtinguendum effi. a putridis ualde confidit Gal'. in ter. ad glauconẽ tertio capitulo dicens nulla aliarũ fe. ad id q̃ ſm naturam reuertitur: neq̃ ſi multum tempus inter mediũ finis primi ⁊ principium ſecundi fuerit paroxiſmi ſicut in tertianis ⁊ quartanis: in illis enim ſemper remanet fe. ſignum. in effi. uero totum deletur paroxiſmo ceſſante: ⁊ hoc itelligit auic.

c Eſt ſignum bonum. Scilicz in ſignificãdo q̃ ſit effi. licet ẽt ſit bonum ex alio.

d Et ſcias. Hec eſt. vii. collectio ſignorum ex pulſu bono. ⁊ urina: que in aliis fe. plus permutantur q̃z in effi. ideo pulſus bonus: ⁊ bona urina effi. ſignificant: non tamen pulſus malus ⁊ urina mala ſignificant q̃ non fit effi. quia poſſet pulſus ⁊ urina mala eſſe ⁊ eſſet effi. quoruz malitia eſſet non propter effi. ſed ꝓpter aliam cauſam: ut ſupra apparuit: ⁊ hoc eſt q̃ dixit. Quando nõ ſũt bonus pulſus ⁊ urina: non oportet ut non ſit effi. ⁊ tunc probat q̃ bonus pulſus ⁊ bona urina ſignificent effim. quia cũ effi. multotiens reperiũt bona urina ⁊ bonus pulſus ⁊ hoc eſt q̃ dixit: multotiens non eſt i effi. urina tincta ⁊ pulſus ⁊c. ſed urina bona ⁊ pulſus bonus: ergo ſignum effi. erit pulſus bonus ⁊ urina: ⁊ in nuit per hoc ꝓbationẽ alterius ſui dicti. ſ. q̃ nõ ſequitur eſt urina mala ⁊c. ergo non effi. quia quandoq̃ eſt effim. cũ urina mala. licet multotiens non ſit mala: ⁊ ſic ſaluatur littera que dicit multotiens enim ẽ .i. accidit aliq̃ q̃ ẽ ⁊c. hic autẽ fuit facta inſtantia nobis: ad cuius eẽ ſequit̃ hoc ad eius non eẽ ſequitur cõtrariũ ut meſue de conſolatione ſecũdo capitulo. Si igitur urina bona ſignificat effim. ergo quando non eſt bona ſignificat q̃ non eſt effi. Dicendum q̃ ꝓpoſitio illa uerificatur in cauſis ⁊ effectibus contrariis equatis.

e Et de illis. Hec eſt. viii. colleõ ſignorum.

f Principium facile. Per priuationem accidentium dictoruz in principio paroxiſmi putridarum.

g Leue. In calore uel. i. leuiter ab infirmo portabile. Cõtra quia. xvii. continentis. primo caplo effi. in principio non leuis ẽ: dicendũ q̃ intelligit non leuis .i. non obtuſi caloris: per typum frigoris uel rigoris.

b Augmentuz non addẽs ſupra duas horas. Hoc ẽ inuentũ per experientiã: nec poſſet probari niſi q̃ cito ⁊ in breui tpe uenit ad augmẽtum ſui eẽ ſiue per augmentum intelligamus calorem ultimũ in ſpũ impreſſum a cã extrinſeca: ⁊ õ hoc non credo q̃ fuerit mens aui. ſiue intelligamus ultimũ caloris q̃ ſpiritus calefacti ponũtur in membra: ⁊ de hoc credo q̃ ſit ſermo: ſpiritus enim inflammati uelociter mouẽtur ꝑ membra ⁊ illa inflammant dãdo ultimum caloris q̃ poſſunt. licet non in facto eſſe. quia eſſet ethica.

i Accidentia uehementia. Id eſt intentione aut numero.

k Praua. In malitia.

l Dolor non ſit fixus poſt eradicationẽ eius effunere. Quia ſiue ſit dolor a mala cõplone: ſiue a uaporibus ſtatim recedit ⁊ perfecte q̃ non ſit contingit in eradicatione paroxiſmi putridarum. Dubitaẽ utrũ effi. hẽat quattuor tpa uidetur q̃ nõ. quia ẽ morbus factus. viii. ter. In cõtrariũ eſt hic auicen. q̃ ſibi imponit principiũ leue: augmẽtũ ſitum: ⁊ flatum nõ prauũ: ⁊ declinationẽ ꝑfectam. Dicendũ primo q̃ hic eſt ſermo de ueris effi. de quibuſ ampliuſ dubitaẽ. ⁊ ex hoc apparebit quid ſit dicendũ de nõ ueris ut de illis que fiunt a bubone ⁊ ſimilibus: ſecundo q̃ hec effi. non habet tpa penes materiam que in tota morbi duratione alteretur ⁊ expellatur: ultimo ſicut in fe. putridis qa effi. non pendet ab humore. tertio q̃ effimera uera ꝓprie non hz paroxiſmos pariodicantes. Rõ quia periodicatio uel poxiſmatio eſt ex motu materie ut ſm uarietatem ſue congregationis ⁊ expulſionis de parte ad partẽ: ut ſecundo de differentiis feb. hz ergo uera effi. ſolum unum paroxiſmũ ſiue paroxiſmũ ſiue quid aliud uelis nominare in quo aſſignabimus ſua tempora. Differt aũt effi. habere unũ paroxiſmum ⁊ tertianã habere unum: q̃ tertiana poteſt de ſui ratione plures paroxiſmos pariodicantes: contingenter aũt habet unũ: ſed effi. de ſui ratione habz unum paroxiſmum ⁊ nõ plures piodicantes. cõtingenter aũt habẽt plures piodicantes uel nõ piodicãtes: Rõ primi quia materia colerica ſel mota habz i ſui rõne. q̃ poſſit diſponere membra ad reaggregationẽ noue materie: accidit aũt q̃ q̃nq̃ hoc non facit paucitate: habilitate: ⁊ ſubtilitate. Ratio ſecundi eſt quia effi. habet ſuum productũ a cauſa extrinſeca: uerbi gratia calore ſol'. accidit aũt contingenter q̃ homo iterum reuertatur ad ſolem: ⁊ itez fiat effi. Quarto q̃ in hoc uno poxiſmo effi. dupliciter poſſumus imaginari tempus ⁊ ſucceſſionem: unomodo q̃ſtum ad diſpoſitionẽ. ſ. calorẽ procedentẽ in ſpũ a cauſa extrinſeca calefaciente: ⁊ q̃ſtũ ad hoc non habet tpa. q̃ talis calor eſt factus in ſpũ retentus. Sed T. d. nonne ſicut ſtante calefacto eſſe i humore dicimus putredinẽ ⁊ corruptionẽ humores eſſe in fieri ſm ſuam opinionem. ita ſtante calefacto eſſe in ſpũ poterit ſpũs corruptio eẽ fiẽs. Amplius ante calefactum eſſe ẽ calefieri. Dicendum q̃ hz iſta ſint ex natura rei: non ſunt tamen a medico bene diſtinguibilia. nec ſibi manifeſta. Alio modo poſſumus imaginari tempus ⁊ fieri in paroxiſmo effi. q̃ſtum ad illud q̃ de calore pendet in membris a ſpiritu calefacto: ⁊ ut ſic poſſumus ponere tpa in effi. nã ſtãte ſpũ i calefacto eſſe membra diuerſimode diſponũtur. eo enim inſtanti: uel tempe quo ſpiritus ſunt nunc in calefacto eſſe: ⁊ non prius membra incipiunt calefieri. ⁊ hoc eſt principium effi. ⁊ quia hoc non eſt a materia: ideo nõ ſunt accña principũ paroxiſmorum putridarum. niſi ſm modũ accidẽtale. ſ. declaratuz: in ſecunda parte tpis augeẽ calor in mẽbris: ⁊ eſt tẽpus augmenti. ⁊ cito finitur. in tertia durat ultimum ad quod ẽ deuẽtum de gradu caloris i membris: ⁊ eſt deuẽtũ non per calefactum eſſe ſed per calefieri nõ pluſ intendi. In quarta parte recedit calor a membris refrigeratis ⁊ euaporatis ſpirittibus ⁊ uaporibus. ⁊ quia corpora ſubtilia ſunt non remanet de eis ueſtigium poſt poxiſmũ ſicut õ humoribus putridis: ⁊ ſic auicen. diſtiguit tempora. Ad roẽz cum dr effi. eſt morbus factus ueruz eſt in ſpiritu: ⁊ q̃ſtum ad illud non habet tpa menſurantia: ſed q̃ſtum ad fieri q̃ pendet i membris a facto ſpirituum ſic. Dubitatur ſecũdo an effi. poſſit habere prauitatem qua occidat q̃ non: q̃ nõ ponitur morbus de quo ſit dubietas: eſſet enim actus ut ſupra dicit auic.

Amplius creditur cõmuniter q̃ interpolate bilis poſt eradicationẽ eius[l] ⁊ hec quidem ſignificat q̃ ipſa eſt effimera. Et plurimũ[m] quidẽ eradicatiõis eius fit per ſudoꝛẽ: ⁊ humoꝛoſitatẽ ſimilẽ ſudori naturali nõ humoroſo: ⁊ ñ ſit uehemẽs ſuperfluitas iterũ i quãtitate ſua: Immo appropinquat ſudori naturali i q̃ſtitate ſua: ſicut ẽ proximus ei in qualitate ſua. Si.n. uideris ſudorẽ plurimũ: tunc febris erit nõ effimera. Et de eis[n] de quib⁹ febris effimera experiẽt eſt ut ingrediatur balneum habens eam. Cũq̃ moram fecerit euenire in eo quaſi horripilationẽ nõ conſuetã: ſcitur q̃ febris ẽ febris putredinis: ⁊ egrediat habens eaz ex balneo illico: ⁊ ſi nihil alteratur a diſpoſitione ſua: tunc febris eſt effimera.

Permutatio febris effim. C. vij.

Am expedit[o] ut febrem effimeram patiens cibẽt: ⁊ errat medicus ſuper eaz: ⁊ nõ

fe. non ſint mortales: ergo multo minus effi. in contrarium quia effi. eſt paſſio in ſpũ qui eſt nobilis pars in corpore. non igit̃ videt inconueniens q̃ occidat. Communis rũſio eſt. q̃ effi. nõ poſſit eſſe mortalis: q̃ fe. nõ eſt mortalis niſi uel multa malitia qualitatis: uel multa materie q̃ſtitate que nõ ſunt in effi. Conſiderandũ tñ q̃ fe. putride propter tres cauſas uidentur maxime inferre mortem: ⁊ hoc de earum rõne. una ẽ exceſſus qualitatis calide. ſecunda uenenoſitas in materia putrida ut i peſti b⁹ ⁊ i fe. de colera eruginoſa ſi fit ab ea. tertia reſiſtẽtia materieꝛ ad euõnem. ⁊ hec cã finaliter reducitur ad qualitatem uel malitiam ſm q̃ materia retenta eſt: ⁊ ad hãc cãm reducitur cauſa particularis quã ponit gal'. primo pronoſticoꝛ. xxvii. cõmẽto. Dico ergo q̃ effi. de ſe ut plurimuz non occidit altera iſtarum cauſarum. ſpũs enim non tranſit ad acutum ⁊ uſtum calorem: nec pmutaẽ ad diſpoſitionem uenenoſam per ſuas trãſmutationes: ⁊ combuſtiones iteratas: ſicut fit humor colꝛa eruginoſa: uel nigra maligna nec reſiſtit expulſioni: his tamen frequentiſſime exiſtentibus: non eſt incredibile quoddã poſſibile longinquũ. ſ. q̃ effi. quandoq̃z ſit mortalis dr enim q̃nq̃ morbus mortalis lz non in ſe. ſed huic compatratus ut gal'. ſentit in libro õ quattuor tpibus morbi: exceſſus ergo qualitatiu⁹ cuiuſdam effi. cum tali ꝓportione poteſt eſſe huic homini mortalis. Sicut enim ſunt alie ⁊ alie ſanitates indiuidua ſic alie ⁊ alie ꝓportiones uite indiuiduales. Amplius ethico exiſtente in ultimo caloris cui ſi fiat additio exeat uite ꝓportionem: effi. ſuperueniens erit mortal'. declaratum eſt aũt in quadã noſtra q̃ne. q̃ oĩs gradus caloris ꝑter naturam a principio quo hõ eſt febriens uſq̃ ad ultimũ quo ſtatim ſequit̃ mors põt poni in facto eſſe. Amplius non ẽ incredibile q̃ ſpũ calefacto poſſit aſſotiari proprietas uenenoſa qua occidit. Sed tu d. hoc eſt extra rõnem effi. Dicendũ q̃ ueruz ẽ effi. uere: uel dicendum eſt logice uerum eſt effi. abſolute: ſed nõ huius. Sicut extra rõnem putride ut putrida eſt q̃ fiat a uenenoſo humore: ſed non extra rõnem huius. q̃uis ꝓpinquior ſit diſpõi putredinis uenenoſitas q̃z diſpõi caloris effi.

m Et plurimum. Hec ẽ. ix. collectio ſignoꝛ. Dubitatur quõ effi. terminatur per ſudorem cum ſpiritus non ſit materia ſudatiua. Reſpondet yſaac fe. ſecundo q̃ hoc eſt propter humiditates que ſunt i membris quas calor effi. eliq̃t. ſicut ẽt facit balneum: q̃ ſitim aufert quandoq̃ humiditates eliquando. Aliter poteſt dici: q̃ uapores effuſi per mẽbra calefacti propulſi ad cutim ibi denſantur: ⁊ fit ſudor: ⁊ ideo non ẽ humoroſus nec multus ſicut i humoralibus ſed paucus: ſuauis: ſimilis humoroſo: non humoroſus: ⁊ ſimilis ſudori naturali: Sed cõtra omnis ſudoreſt extra naturam ut tertio de acciti ⁊ in cõmento affo. uentres. Dicẽdum q̃ dicitur naturalis huic homini ſano in hac diſpoſitiõe. uerbi gratia exercitii conuenientis lz non ſit ſimpliciter naturalis reſpectu optime ſani debentis ſenſibiliter pellere ſua ſuperflua.

n Et de eis. Hoc eſt ſignum decimũ. Dubitaẽ de hoc: q̃ ri. ter. ultimo capitulo in febre putrida docet balneaꝛ: ⁊ ult q̃ ſi non fiat rigor: nec fit menibz debile nec crudorũ humorũ multitudo inuabitur a balneo. Dicendum q̃ in putrida fe. in principio non concediẽ balneum: hic aũt in principio fe. de qua eſt ſuſpitio an ſit putrida uel effi. concediẽ temptatiue. Si enim eſt putrida euaporantibus ⁊ colliquatis multis ⁊ crudis humoribus fiet horripilatio ſiue tipus ſed in effi. non. Et apparet q̃ hoc ſignum non diſtinguit ab ethica. dixit autez non cõſuetã quia quibuſdã conſuetudo eſt ſtatiẽ cũ balneũ. i. ſtufaz ſiue tinam intrant quod horripilaẽ uel ꝓp mutationẽ ſubitã cũ multa ſenſibilitate cutis: uel quia ſtatim mouet aliquas ſuperfluitates acutas.

o Um expedit. Hic ponit cãs tranſitus effi. in alias: ⁊ primo unam

c ⁊ ſecundo aliam ibi ⁊ ſitr. Dubitatur an in calidis ⁊ ſiccis permutetur ad putridã. Videẽ q̃ ſic per. Gal'. x. terrapentice tertio capitulo. dicendum q̃ ex abſtinentia incongrua cibi poteſt ex effi. nõ ſolũ

UVA. BHSC. IyR_029

fieri ethica: sed putrida: sed calidi ⁊ sic sūt aptiores ad ethicā: q̄s calidi. ⁊ humi. abstinentes ēt a cibo. ⁊ ideo comparatione horum loquens dixit hic calidi aūt ⁊ humidi iflammati abstinētia siue fame incurrūt synochā prompte: ⁊ ideo sermo q sequitur cū dixit: ⁊ fortasse primuz ad illā. s. fe. cum putredine: pōt referri ad utraq3 corpora: sed calida ⁊ sicca ad illam que de putredine calere: ⁊ calida ⁊ humida ad illam ō putredine sanguinis. Quidam tamē ponunt litteram sic ad ethicam ⁊ intensiuam. i. coleri eam.

a Et similiter. Cōsiderandum q̄ non apertis poris prohibetur euentatio ⁊ hec est causa putredinis ut. xi. ter. prohibita ergo euentatiōe primo fit inflammatio calefactiua absolute: deinde fortificato calo cū ex trāeo fit putredo: ⁊ hoc est q̄ dicit inflammaī i flammatione eius q̄ calefacit. i. inflammaī primo: ut solum calefactiēs sit. ⁊ inflammatur post cū fortitudine ei⁹ q̄ putrefacit. i. inflammatiōe putrefacit: ⁊ ideo potest exponi inflammatur cū fortitudine caloris eius q̄. i. propter qō putrefacit: ⁊ innuit q̄ primo posset fieri synocha sine putredine. deinde cum putr̄dine ⁊ explicat duas causas transitus effi. in alias fe. que sūt ex errore 3. n. sint alie iste plus euenunt.

b Ignificatio. ¶Dō f nit hec signa primo in generali. secūdo in speciali. ibi secunda nam. Dubitatur quomō declinatio absq3 sudore significet transitum cuz hoc insit uere effi. quia de se non habet sudorē in suo fine. Sed per accidēs ut supra de intentione ysaac. Dicendum q̄ ista signa dēnt sil' colligi siue enim absq3 sudore siue cum copioso sed sit absq3 mondificatione ⁊ declinatio est longa significat effi. non ueram ⁊ illa est apta permutari in alias fe. Uel dicendum q̄ quedam ex his signis significant q̄ permutaī quedam q̄ ē permutata recedere enim sine sudore ⁊ sine aliq̄ humorositate immo cuz aspe ritate cutis significat q̄ trāsit uel transiuit i ethicam. Sed tu. d. ex quo indicabimus recessū prioris fe. Dicēdum q̄ ex alio modo caloris: ⁊ posset recedere sine sudore per subingressum paro sismi putride cum tipo cibet ipsum permutaī febris i corporibus cholericis ad ethicā incēdente: ⁊ in corporib⁹ carnosis ad sinocham: que est absq3 putredine ⁊ fortasse permutatur ad illā: que ē cū putredine. Et similiter[a] quā do necessarium est adiutorium in aperiendo poros ⁊ rarificādo corpus ⁊ nō fit: fit inflāmatio i humoribus retentis in corpore inflāmatiōe eius quod calefacit cum fortitudine eius quod putrefacit.

Signa pmutatiōis febris ephi mere ad febres alias. Ca. viij.

Ignificatio[b] illius ē q̄ ipsa declīat absq3 sudore: aut humorositate: aut cum sudore absq3 mūdificatiōe p sudorē. ⁊ est declinatio longa difficilis ⁊ absq3 mundificatione pulsus. Immo remanet in pulsu aliquid ⁊ remanet dolor capitis si fuerit: ⁊ hoc totum significat pmutationē ad febrē putrefactionis humoris aut ethicaz.

Nā[c] si cause fuerint uehemētes aut ,plōget mora ei⁹ pmutabīt ad ethicā. Ō si ad ethicā permuteī uidebis tactū arteriaz calidū ualde: ⁊ uidebis febrē similē uel fixaz ⁊ i oībus membris additur calefactio sup repletionē: ⁊ i tpe accepti onis cibi: aut uidebis pulsū seruaī equalitatē cuz duritie ⁊ paruitate. Et uidebiſ signa reliq̄ q̄ dixius de signis ethice ⁊ qñ pmutatur ad genus febriū qō noīaī synocha absq3 putredine uidebis additionē ⁊ repletionē caliditatis: ⁊ iflāmationē faciei. Et qñ⁹ pmutaī ad febres putredinis apparēt horripilatio ⁊ diuersitas pulsus ⁊ paruitas ⁊ cobartatio: ⁊ est caliditas mordificatiua sicca ⁊ uehemētia accidentiū. In urina autē fortasse remanet digō ex sbā ⁊ i plurib⁹ ñ apparet i ea digō.

Curatiōes febris effimere ꝑm modum uniuersalē. Cap. ix.

Nōibus[e] speciebus febris effimere oz ut aferantur sup corpora patētiuz eas: ea q̄ nutriāt eos nutrimēto bono cum uelocitate digestiōis: qm̄ febriens ē eger: ⁊ eger ē lesus. At q̄busdā eoz cōcedīt deliciari i eo: sicut patienti ex labore ⁊ angustia ⁊ fame. Et illis in quoz corporib⁹ colera pluria ē. Et q̄ ꝙquerīt se pati borripilationē i p̄n⁹ deglutiat cibū ifusū i aq̄: aut uino ut sit magis penetrās. Et isti q̄dē cibātur ēt i p̄n⁹ febris: ⁊ q̄busdā ꝓhibeī deliciari in ea ⁊ inuitur eis ut fiāt subtiliatiua sicut i paciēte ex opillatiōe: ⁊ solidi tate ⁊ ex apostemate. Et melio⁹ q̄dē ut postponaī cibatio usq3 ad declinationē nisi i illis quos excepimus. Et aq̄ frigida[g] q̄dē oz ut ñ ꝓhibeaī i p̄ncipio rei qm̄ uirtus ē fortis q̄re nō timeī debilitas eius ⁊ ē melior cura i frigidādo. Ue rū si fuerit illic debilitas in uisceri b⁹ ⁊ febris iā extēdīt aut fuerit uehemēs: tūc melius ē ut de ea ñ multū sumaī ⁊ cōceditur eis[b] balneuz cū eoz porissimus cōsumitur i febribus effimeris ꝓp accīa de q̄bus ē humectatio ⁊ de q̄bus ē sudatio ⁊ rarificatio poroz: ⁊ de eis est ifrigidatio inq̄eta dispōne[i] ⁊ ꝓhibetur ubi timetur casus putredinis. Et nō oz ut euitet balneū nisi bñs eaz ex opillatione ,ꝓpterea q̄ balneū generat egritudinē putridaz: ⁊ silr patiēs eā ex sacietate nauseatiua nisi in fine rei ⁊ cuz dilatārur pori ⁊ descēdit nauseatiua sacietas: Illic enī oz ut balneet. Et bñs catarrū nō balneetur nisi sit adbustiu⁹.

Et toēs[k] habētes febres effimeras oz ut ñ ,plōgēt morā i aere balnei imo i aq̄ ei⁹ q̄tū uolūt nisi habētes eā ex soliditate ⁊ ex spissitudine: eis. n. ꝙuēit ut plōgēt moz̄ā i aer balnei dōec sudēt. embrocatio[l] ꝓhibente sudorem: sed aduenire sudorem ⁊ non dimitteī se. aut longā esse declinationem ⁊ accīa non recedere. totum hoc indicare pōt trāsire aut transitum eē in aliam fe. ethicā humoralē uel putridam: quas distingues cum signis dicendis: ⁊ ideo subdit.

c Iam. ¶Primo ponit signa quando permutatur ad ethicam. secundo quādo ad humoralem ibi secunda ⁊ quandoq3. Dubitatur: q: cāe fortes ⁊ perdurantes pōt etiam facere putridam. Dicendū q̄ uerum est nā cāe p̄uatiue pōt mouere antecedētes ut supra dixit. subiunxit q̄ si ad ethicā ⁊c. quasi dicat possibile q̄ ex illis causis nō permutetur ad ethicā. Uel dicendum q̄ cāe iste sunt primtiue: que ut plurimū faciunt effi. uel ethicam que sunt flamme simpliciores: deinde ponit signa ethice que debent declarari in caplō de ethica.

d Et quando. ¶Hic ponit in summa breui signa feb. synoche ⁊ fe. putride ergo require capla ,ꝓpria de his. Dubitatur aūt de suo dicto in urina fortasse remanet digō. Cōtra q: hoc est principium fe. putride sed i principio feb. putride urina non ē digā. Dicēdū primo q̄ remanet .i. non ē digō: ⁊ in pluribus ⁊c. Si tu dices quare dixit in pluribus: cum semp sit q̄ aduenīente putredine cessāt digō. Dicendū q̄ principiuz q̄q3 est ita breue illius putride q̄ occultaī: ⁊ hoc est raro: in pluribus ergo nō occultatur. Uel dicendū q̄ putrida aliqua ad quā ex effi. deuenīt non est maligna multū uerbi gratia sinocha aliqua ⁊ tunc uria in substātia non apparet mala: sed bona ⁊ quasi digā: sed in colore ⁊ hypostasi ñ est bona: nec digā. ⁊ ideo dixit in pluribus aliis. s. a substantia ut colore ⁊ hypostasi non apparet digō. i. non apparet sic bona immo in hypostasi non erit digō: quia uel non erit hypostesis uel non erit digā uel i pluribus. s. putridis in quo fit permutatio ex effi. ⁊ hoc q: humores ante erāt ꝓpati putredini. ⁊ iō qñ trāsit effi. i putridā uehemēter putrefiūt ut pluribus prohiberi. Amplius non est in effi. intentio ad uirtutem ut. viii. ter. Amplius ex eo q̄ dicit auic. in omni se. competeret cibus quia quilibet ē lesus. Dicendū q̄ morbi breues cum accidentium difficultate in quibus intendimus ad materiam ꝓhibēt cibum ut primo affo. sed morbus breuis: facilis q: in eo non intendimus ad materiam non prohibet cibuz sed non in quocunq3 tempore sed i declinatione nisi nimis duraret uel nisi propter aliq̄s causas q̄s auic. ponit: ⁊ cibus debet esse facilis digestionis: quia eger ē lesus: ⁊ ad hanc intentiōem auic. inducit illum sermonem: ⁊ non uult q̄ tu cibes quia sit lesus.

Dubitatur quare habēnt⁹ coleram plurimam damus cibum cum sint non corpora pura. Dicendū q̄ habentibus effi. quibusdam statim concedimus cibū timore ethice uel syncopis ex debilitate sicut consumptis ex labor: ⁊ fame ⁊c. quibusdam timore syncopis ⁊ casus in putridas sicut colericis. ¶Nam aduenīēte causa effi. uel effi. mouetur colera unde orripilantur quare si fluat ad stomachū syncopizant mordicatione q̄s re. ⁊ mouet cibus: sed si iflammetur putrefiet ⁊ fiet putrida: cibo ergo getante acuitatem colere fit securitas colē ab istis. nō pura autē corpora coacti cibamus ⁊ proprie cibo medicinali.

f Uino. Scilicet cū aqua: ⁊ in quibusdam prohibetur quia intentio est ad repletionem.

g Et aqua frigida. Dubitatur quare prohibet eā qñ febris fuerit uehemēs cū tunc se curius possit concedi. Dicēdum: sed quosdam uehemens scilz calor debilitans uel uehemens. s. in accidētibus: quia ex hoc ñ ē uera effi. sed suspitio ē de putrida: uel de transitu i eā.

b Et cōceditur eis. ¶Ponit extrinseca approuata. s. balnea. embrocationes: ⁊ fricatōes. Concedit autem balneum. s. dulcis aque ꝓpter accidētia. i. ꝓpter illa que ex balneo accidūt: ⁊ sunt quattuor humectatio: sudatio: rarificatio: ⁊ infrigidatio.

i Inquieta dispositione. Dixerunt quidam. i. quod fiat cuz aqua tepida uel temperate calida: uel q̄ fiat balneū qñ dispō ē geta: ⁊ ñ sūt indicatōes ꝺrie balneum prohibentes. Aliter dicimus ad mentez auic. q̄ infrigidatio que fit a balneo non fit statim. sed quiescente dispōe: tunc aqua reuertīt ad sui frigiditatē que stās i poris infrigidat ut primo cañ. fen. secunda primo caplō. Quidā ornate loquentium ⁊c. uel inquieta dispositione. i. qñ dispō est quieta: quia sit uera effi. nō habens signa putride. Dixit post quod habens catarrum non balneeī. Contra quia balneum maturat materias frigidas crudas ut preallegato capitulo quidā dicunt q̄ balneum q: resoluit ⁊ calefacit non conuenit in materia frigida sed balneum q̄ tñ calefacit. Sed hoc est contra auī. ibidem: dicit enim: ⁊ est cum balneum resolutione calefacit ⁊c. Dicendū ergo q̄ materia catarri existēte frigida: cruda: multa: balneum dulcis aque nō cōpetit qa agit illam. Sz si esset pauca posset illam ūmaturare: securius tū ē post maturationem ut octauo ter. Sed in catarro acuto: q: eius acuitatem mitigat cōpetit. lege pro his tertio cañ. fen. quinta.

k Et omnes. Quare: quia querīt infrigidatio ⁊ humectatio: q̄ sit plus p aquā q̄s per aerē: sed habētes cutis soliditatē ⁊ spissitudinē factam a rebus frigidis uel stipticis indigent multa pororum apertione q̄ plus facit aer calidus.

l Embrocatio. Cōtra quia embroca ē medicamen cōgruū: ei q̄ oportet dissolui ut primo cañ. fen. quarta. Dixerunt rudes q̄ loquīt de embroca facta ex liquore actu: uel porro frō. sed prio cañ. logīt de embroca facta ex liquore actu uel po⁹ calō. Dynus conatur saluare textum dupliciter. primo q̄ habentes cutis soliditatem debent stare in aere: nec balneari in aquis: nec embrocari aq̄: qa addit eis opilationem. Aliter dicit q̄ in hoc uult innuere q̄ prius fricatio fiat: ut aperiat poros q̄s utaris embroca: q: embroca nō dilatat ita poros: nec sic imprimit sicut si fricatio precedit in eis. est ergo sermo continuus illis: qui bñt se. ex opilatione poroz siue dēpsitate. Et q̄uis modi dicti a dino sint bom. ¶Nos aliter cū his dicemus q̄ in effi. in qua cōpetit balneū aque dulcis calē ad resoluendum ⁊ poros aperiendos totius melius est balneare q̄s facere embro-

UVA. BHSC. IyR_029

eas: ⁊ ratio q: embroca siue ꝓiciendo fiat siue cum peciis cito infrigidatur sup toto corpore: ⁊ cito oppilat ex hoc: ⁊ non ita aperit poros i actu sue caliditatis li cut cum homo iacet sub copiosa aque quātitate. quandoqz tamen precliginus embrocare. ut cum esset in capite adustio ut intelligit affo. septime particule. Si fe. non a colā habeatur: ⁊ ponitur .xvii. cōtinentis primo capitulo. Tadeus tī dixit q embroca mouet materiā uersus cutim ⁊ sic oppilat.

a Et in acutiore. acutior fe. ex opilatione est que ex fortiori fit opilatiōe siue sit extrinseca opilatio. s. pororum ⁊ uocat desitas siue sit in orificiis uenaꝝ ⁊ uocat a quibusdaz obstructio. si ergo fricato debilis aperit poroꝝ opilationes ⁊ obstructiones multo magis fortis.

b Resoluit. Dy. expōit. i. paulatim illam finit ⁊ consumit.

c Exiccat. Scilicz cito ⁊ forsan auic. uult q multa existente materia lz fricatio aperiat poros. non tī finit materiā: sed dilatat eam: ⁊ ideo oportet euōnem ꝑmittere: sed si sit pauca pōt illaz finire: ⁊ hoc est q dicit si obuiat humiditati plurime: resoluit id est dissoluit ⁊ dilatat eaz igit indiget euōne: ⁊ si parue. s. stanti circa partes cutis exiccat. i. resoluit ⁊ euaporat eā: ut euōne nō sit opus ⁊ pp dicta subdit. Euacuatione ⁊c. Sed Tadeus dicit qī egeo euōne possū fricare corpus anteqz euacuē. Dicēdū q lz tutius si prius euacuare tī si pori sunt oppilati aliqua fricatio non multum fortis est utilis in illoꝝ aptione unde materia melius euacuatur.

d Et febribus. Hic i speciali determinat de effi. ⁊ primo premittit illaꝝ spēs sed causas. secundo exequitur de unaquaqz ibi seēda: ⁊ de cōpatis. Consideradū q accipimus q feb. effi. hz species ⁊ q habet eas secūdū suas causas: ⁊ tamen sciendus q iste non sunt ꝓprie spēs sed sunt diuersitates quedā diuersificātes curā medici: ⁊ quedā sunt manifeste: ⁊ ex hac diuersitate cāruz pōt medicus itelligeꝛ spēs effi. diuersas: ⁊ ꝓprias: si eas hz: dicemus enim q si ꝓprie spēs dātur effi. sicut dant putridis erit pp diuersitatem spūum incensorum in diuersis effi. est enim quedā effi. cuius calefactuz esse erit primo ⁊ maxime ⁊ fortasse solū in spū aiali. quedaz in spū uitali: ⁊ quedaz i naturali ut posterius apparebit i proprijs capitulis: ⁊ itellexit hoc auic. s. cū tres spēs numerauit. ⁊ infra capitulo de fe. effi. ex cibis calidis ⁊ añ i quibusdā aliis caplis. Dubitatur q: ois effi. uera cum fiat a causa ꝓmitiua comparabitur ad rem que uenit de foris. Dicendū q cā pōt dici de foris. i. ꝓximitiua ꝫ distincta añti ⁊ cōiuncte: ⁊ sic nō sumit hic. Alio modo pōt exponi de foris. i. a continente aere uel eo mediante: ⁊ cibo ⁊ potu que dicūtur de foris respectu eorum que sūt i nobis ut dispō aie uel corporis ⁊ hoc mō sumitur hic uī accīa aie nō dicūtur de foris sed de intus secundum hoc.

e Et de comparatis. Habet tres partes ⁊ pz. Ubi ꝯsiderādū q iste dispōnes dicūtur aiales: q: cōiuncto insunt per aiam lz in hoc sint gradus q: quedā sūt plus dispōnes corporis lz non nisi ut aiati ut sanitas. somnus: ⁊ uigilia: ⁊ ideo nō insunt nisi ꝑ aiam. Quedā aūt magis tendūt ad dispōnem aie sicut accīa aie ut itelligit sexto de naturalibus penultimo capitulo.

f Et de proportionatis. Hic primo ponit subdiuisionē q̄sdā secundo declarat ibi secūda: ⁊ cōparate. Cōsiderādū q per motū intelligit maxime localē. per actio nē intelligit motū: ⁊ si nō sit localis. Cōsiderandū q placuit auic. istos motus ⁊ actiōes uocare dispōes corporeas: q: sunt disponētes corpus materialius ⁊ minus subleyate ad gradus imaterialiū dispōnū lz sint quedā de istis: q̄ non sunt corpi nisi ut aiatū ē ut dolor. labor. sincopis: ⁊ fames: ⁊ sitis sunt tamē iste opatiotics uel dispōes uirtutū magis materialiū: q̄z tristitia. ira sommus: ⁊ uigilia ⁊ alia supra dicta. Dubitatur qūo hic ponit trāquilitatē cū supra posuerit inter dispōes aiales. Amplius trāquilitas nō ē motus ⁊ tī dicit: ⁊ cōparate ad res q̄ sūt motus. Dicendū q tranquilitas q̄dam est aie: ⁊ de hac dicit supra: quedā ē corporis ⁊ de hac hic. Ad seēndū dicendū ꝑ supplctionē lre ⁊ de compatis ad res que sūt motus supple ⁊ cōtrariū motui: diverat auic. notāter supra non actiones ⁊ cōtraria q: aliquid ē nō actio ⁊ tī nō ē cōtrariū motui

Sed tu d. qūo sincopis ē motus: dicendū q ē motus spūum ad cor. Uel dicendū q reducit ad cōtrariū motui. Dubitaꝫ q: opilatio vī actio cū possit esse i fieri ⁊ motu. Dicēdū q nō est actio sed actiōe inducit: uel non ē actio. i. operatio uirtutis nec reducibilis ad uirtutis actionē sicut defectus ut sincopis.

g Comparate aūt ad res de foris. Hic oz supplere causas extrinsecas effi. que sunt cibus ⁊ potus calidi: Sed tu dices supra dicit de soliditate. Dicendum q soliditas potest fieri a causa intrinseca corporali: ⁊ de hac supra dixit: ⁊ a causa de foris ueniente: ut balneo alluminoso ⁊ similibus: ⁊ ꝺ hac loquit hic. Sunt autē oēs iste cāe. xviij. ut apparet in figura.

b Uandoqz accidit: Exequitur de unaquaqz spērum effi. ⁊ primo de eis que cōparāt ad dispositiones aiales: secundo ad corporales: tertio ad res que ueniūt de foris. ibi secūda. labor. ibi tertia. q̄ñqz accidit. ex calore aeris. prima pars habz octo: sicut octo sūt iste cāe animales: ⁊ primo determinat de effi. ex angustia. Oportet autez primo scire i quo ꝺ differāt angustia tristitia ⁊ cogitatio: ⁊ scias q ista uocabula currūt multū ad placitū ⁊ vī q ꝫz diuersas liguas sint diuersa ⁊ iā i hoc ē magna ꝓfusio. Quidā ergo magistri dicunt q angustia ē dolor anime de preterito malo: ꝫz tristitia est dolor anime. ꝺ futuro malo. Alii dicunt q angustia est dolor uel passio anime ex cogitatiōe de aliquo dāno preterito ut morte amici uel filii uel amissa pecunia: sed tristitia est dolor uel passio anime ex hoc q homo nō pōt assequi quoddā bonum q̄rit. ⁊ ideo dixit auicenna propter rem quesitam.

Alii dicunt q angustia ē quasi subita tristitia unde quasi subito reuocat caliduz: sed tristitia est paulatiz accūs: ⁊ ideo paulatim reuocat.

Rasis uero decimo septimo continentis primo capitulo dicit q tristitia est quādo quis cogitat cum dolore de re amissa: ⁊ ꝫm hoc vī q tristitiam ⁊ angustiā simul cōprehēdat. Sed ysaac secūdo feb. ⁊ gilbertus in hoc capitulo dicūt q angustia pertinet ad uirtutem spūalē cordis ꝫz tristitia ad rōnalē in cerebro. Azara uius uero i hoc capitulo cōtrariū istorū dicit. Ma dicit q anxietas. i. angustia ptinet ad ytē cerebri cogitatiuā ꝫz tristitia ad uirtutē uitalē cordis. Isti igit modi oēs sūt diuersi: ⁊ hoc ꝓpter uariū modū cōprehēdi uocabula.

Et nos dicam ꝰ illud q vī nr̄e ligue magis domesticū: ⁊ est q he tres passiones angustia tristitia ⁊ cogitatio cōicāt in hoc q ē moueri calidū intus pp passionē i aia. Sz angustia vī dolor siue passio aie. pp ꝺperditionē rei sup cuius reacquisitōe nō sperat: ut ē dolor ꝺ morte filii vī amici ⁊ ga cadit cū cogitatiōe despatio iō angustiat hō: ⁊ iflāmāt spūs eius cōstricti i interioꝛib⁹ ⁊ q̄si seq̄t ex hoc angustia corporal: q̄ ē nō gescere i aliq̄ figura: in q̄ se situat. Tristitia aūt ē passio ex deperditiōe rei sup cuius rei habitione non cadit desperatio ut q̄ñ tristatur quis de pecunia pdita: de cuius reacquisitōe sollicitatur: ēt q: nō despat. vī ergo q angustia sit fortis tristitia: ⁊ iō incenditur in angustia cor plusq̄z i tristitia ⁊ ecōtra posset intelligi. Cogitatio ꝩo ē profunda meditatio i aliquo nō q̄ cadat ibi angustia uel tristitia ꝫz si cogitatio simplr cū abstractione q̄dā: ut ē cogitatio de deo i q̄ꝫ pfundamt q̄dā fideles: ex quibus apparet q̄ hec sūt satis propinqua: ⁊ iō q̄ñqz i uno ponūt caplō: ut ab haly. tertō practice. Ex quibus ēt apparet littera.

fit ex nauseatiua sacietate. et de eis ē illa que fit ex apostemate: ⁊ ꝺ eis est illa que fit ex solliditate. Cō parate autem ad res que accidunt de foris[s] sunt sicut illa que fiunt ex adustione quecūqz adustio fuerit ⁊ sicut que fit ex frigore ⁊ sollidita te ⁊ ex ablutione. dicam itaqz unā quanqz earum cum curatione sua.

De febre ephimera ex angustia ⁊ signis eius. Cap. xj.

Uandoqz accidit[b] ex motu spiritus ad iteriora ⁊ occultatione eius in eis propter superfluitatem angustie febris spiritualis[i]. Cuius signa sūt ignei tas[k] urine ⁊ acuitas eius[l] ita ut habens eam sentiat acuitatem ipsius propter dominium siccitatis i ea ⁊ est motus oculi[m] ad clausionē decliuis: ⁊ est oculus submersus ꝓpter resolutiōem cum quiete ⁊ sub clusione ⁊ facies est tendens ad citrinitatem[n] propter profunditatē claritatis ⁊ pulsus est ad debilitatē ⁊ parutatem[o] decliuis ⁊ forte declinat ad duritiem[p].

De cura. Cap. xij.

Portet[q] ut habens eam multiplicet in troituz tine ⁊ pōat plm sue intētionis in balneatione cum aquā balnei absqz aere eius ⁊ multiplicet eam inunctionem cum fricatione[r] post illud. Oleum enim aliquod[s] ē magis tuuatiuum ei q̄ balneum[t] ⁊ utatur lenificantib⁹ ⁊ odoriferis frigidis ⁊ ponat super pectus suuz epithimata infrigidantia ex mucilaginibus ⁊ succis ⁊ aquis bonis ⁊ sumat in potu uinum plurime commixtionis est enim bonum medicamen ei.

b Quandoqz. Quia in corporibus paratis.

i Febris spiritualis. Id est effi. uel. i. in spū uitali cui plus appropriat angustia secundum ysaac.

k Igneitas ⁊c. Propter dūinz siccitatis. s. a calore exiccāte. ꝺclusus. n. calor i corde: ⁊ ibi agitat⁹ i angustia iflāmat epar: ⁊ acuit urinam.

l Acuitas eius. Scilz urine. uel eius. s. caloris sui ad tactum cū febrit.

m Motus oculi ⁊c. Quia hic est profundatio caloris itus absqz repulsu ad extra. cum sit disperatus.

n Ad citrinitatē. Id ē fuscedinē. uel uiriditatē sic. n. qñqz arabes dicūt de citrinis: ⁊ intelligit q̄si uirides ut prolixe discussimus tertio can. fen. tertia tractatu secundo ultimo capitulo.

o Dulsus ad paruitatē. Profundato calore.

p Fortasse ad duritiē. Dubitaꝫ q̄re fortasse. dicēdū q ē modus loquēdi vl logꝫ de duritie multū notabili: q̄ apparet cū multa ē exiccatio.

q Portet. hic pōt curā nūc cū his q̄ respiciūt cāz: sicut sē letificātia nūc cū his q̄ respiciūt fe. s. iflāmatiōez cū ifrigidatib⁹: nūc cū his q̄ respiciūt accūs. s. exiccationē cū humectantibus.

r Cū fricatiōe. Ad penetrādū.

s Oleū. n. aliq̄ꝺ. Scilicet dulce uel uiolatum uel camomelinum ut tua extimatiua iudicat.

t Quā balneū. Quia i primo occursu balneū calefacit reliqua sūt nota.

UVA. BHSC. IyR_029

a Uandoq accidit. Hic apparet q tristitia ē dolor anime ex boc q q quesitum aliq̄ bonū nō pōt assequi unde dicit.
b Quando rem quesitam. Scilicet nō potest assequi.
c Motus laboriosus. Quia tristitia mouet intus calidum ⁊ inquantum ē solicitudo de habēdo quodāmodo mouetur extra.
d Nisi quia motus oculi est ad partem extrinsecam cum profunditate: sua. Idest quāuis sit profundus.
e Propter resolutionem. Aliter habēt qdā.
f Propter resolutionem que est ad partem extrinsecam. Suple est. ⁊ ult q lz oculus sit exiccatus ⁊ profundus p pter resolutionē ⁊ exiccationez i motu calidi: ⁊ inflammatiōe ⁊ uigiliis que omnia sūt in tristitia tamen quia in istis ē solicitudo prosequendi aliquod calidum mouetur extra: ⁊ sic oculꝰ apparet.
g Pulsus nō ē dimissus. ⁊c. Scilz sicut in angustia.
h Immo cum debilitate. Idest cū remissiōe depressionis in eo.
i Sed est saltus. Idest iectigatio quedā ex subito quandoq motu caloris ad extra: uel saltus idest mutatio de profunditate ad appitionē q̄s subito apparet sibi uaq hanc rem sic potest p sequi. Cura pz.
k Uandoq similis. Quia simili modo ex inflāmatione spūs ⁊ sic forsan tingitur urina: cogitatio aūt multa: in reb⁹ in quibus cadit specu latio: ⁊ non accidit prope desperatio: ut in angustia nec spes stat: ut in tristitia disponit oculos equiformiter: ⁊ q̄si stāt isti una forma intuitus licet in sūma oculi plus declinent ad intus quia ītus trahitur calor: ⁊ iō dixit est ad profundita tem: sed pp non esse ibi angustiā uel tristitiam nō ē motus ad clausionē mō: ⁊ mō ad apparitionē. i maxime. n. speculationibus ꝓprie nō tristamur uel gaudem⁹ sicut in aliis que ꝓsequimur ratiōe boni uel mali. ut itelligitur ꝓblema tum tertio. sexto. ꝓblemate.
l Pulsus diuersus. Dices qñ ē diuersus ⁊ plurimū equalis: Dicendū q ē diuersus cōpando diastolez sistoli uel est diuersus pp aliquam diuersitatē i motu caloris q̄ accidit ex boc q modo apparet sibi cogitatum uel specu latū quasi cōprehensuz ⁊ intellectū: mō non sic: hec tū diuersitas ē pauca respectu eius que est in tristitia ⁊ angustia: ⁊ ideo respectu illius pōt dici equalis.
m Ad citrinitatē. Propter uigilias ⁊ aliud supra dictuz: ⁊ considera etiam q per cogitationē possemus intelligere cogitationē solā de aliquo ꝓsequendo preter q ibi eēt tristitia non solū cogitatiōem spūs ⁊ patet ibi.
n Uandoq accidit. Quia ira ē feruor propter appetitum uindicte q ideo inflammat ⁊ rubificat faciem nisi cū ea sit timor: unde est illata iniuria a maiori. quare non sic copiose calidum extra mouetur: ⁊ iō non fit profunda rubedo: sed clara ⁊ hoc uocat citrinum.
o Timor. Idest timetur de alia febre. s. humorali: littera iudei: habet tremor: qui apparet cōiter in multū iratis in manibus ⁊ pedibus: immo in labiis quia debilitatur uirtus motuā mēbrorū ꝓpter malū i spū motum: ⁊ superfluum exitum ad exteriora ⁊ hoc est quod dicit pp debilitatem: uel q̄ aliquis humor acutus mouetur mordicās stomachū uel mē bra ⁊ hoc uult cum dixit propter motum humoris.
p Inflatio. Propter uapores multos ad faciem motos.
q Urina acuti tactus. Contra ysaac in hoc capitulo ponit q urina nullum habet acumen. ⁊ ꝓbatur quia calor cito intus ⁊ extra mouetur. Dicendum q intelligit respectu febris ex angustia.
q Quandoq est aliquantulum claritatis. qñ est inflammatio nō faciens fortē ebulionē: ⁊ qñ multū trahit calidūē: ⁊ oppositū pōt ap parere turbida.
r Ac eos quiescere. Hec cura conuertitur ad causam cum quiete ⁊ letificantibus. Conuertitur ēt ad dispositionē. s. calorē transpirādo ⁊ remittendo acuitatē: cum balneo. s. pauce caliditatis: q si eēt manifesti caloris noceret: ⁊ sic tollit contradictio ad serapionē: ⁊ conuenientius cuz oleo aliquo: ut uiolato q melius ē: ut patet: ⁊ ideo dat frā ⁊ humida: ⁊ phibet uinum ne iflāmet: ⁊ q̄ auget iraz ut serapio: ⁊ tu cōsidera consuetudinem.
s Uandoq accidit. Notificat moduz fiendi febrem effi. ex uigiliis: cū multum moueant caliduz: ut satis dixit primo libro fen. secunda ⁊ fen. tertia.
t Inflatio palpebrarum. Contra quia hoc fieri uidetur i somno multo ut supra. Ampl⁹ quomodo oculi fiunt profundi ⁊ inflati. Dicendū q ex multo somno inflatur facies: ⁊ palpebre: propter retentionem uaporum: ⁊ prohibitionem resolutionis: sed in multa uigilia ꝓpter corruptionē digestiōis: uñ surgunt uapores multi: ⁊ mali ad oculos: ⁊ q̄ ipsi oculi: ⁊ palpebre sunt fatigati ⁊ debilitati plus: iō illuc tēdunt uapores ⁊ cū hoc totus oculus pōt eē profundus propter exiccationē bu miditatis bone.
u Conturbatio urine. Cōtra q uigilia inerudat urinam: ⁊ sic fit tenuis ⁊ clara. Dicē dum q per conturbationē itelligit priuationez luminositatis que accidit ex digōnis defectu: non dico q sit priuatio digōis ut innuit auic. primo libro fen. secunda capitulo de signis colorum urine. Uel dicēdum q ex uigiliis fit urina turbida: si sint materie mote q si nō: fit tē dens ad claritatē. Uel dicēduz q uigilia tingit pp motū caloris: qñq discolorat pp defectū eius ex multa resolutiōe ⁊ hanc discolorationē uocāt cōturbationem.
x Citrinitas. Propter malicia q̄ q̄si cōburitur uel acuit sāguis: ⁊ iō citrinātur facies non potētiū dormire ut auer. secundo colliget.
y Inflatio eius. s. faciei.
z Propter excitationē. Excitatio ē uocabulū arabicum ⁊ significat. s. duo uigilationē ⁊ nō sic sumitur hic ⁊ repletionē flegmaticā silez cacesie ut. lxxiij. xuj. cōtinētis capitulo de apostemationibus flatis: ⁊ hoc mō hic intelligitur. q. d. inflāt facies q: fiūt cacetici ex mala digestione.
⁊ Uratio autē. Cōuertit c intentionem ad causā ⁊ ad fe. ⁊ ad excitationē.
a Sumāt unū in potu. Scilicet ad humectādū ⁊ inducēdū somnū ⁊ ideo limphatū ⁊ debz eē uinū mediocre ⁊ nō antiquū purū ⁊ nō copiose sumptum: q: mortē induceret multiplicando uigilias sicut accidit seruo notarii tertio de iterioribus qnto capitulo.
b Spiritu. Considerādū q lz supra dixerit de tranquillitate corporea ⁊ animali eas tamen ambas hic comprehendit simul cuz somno: quia somnus quieti uehementer est similis.
c Q̄ñq ēt soluit. Dices immo sp. dicendū q: hoc dixit pp eos. a quibus multi uapores resoluuntur qui retenti faciunt fe. sed hoc non est in omnibus sed quibusdam: ⁊ signat hoc cum dixit quandoq.
d Resolutio uaporosa pulsus. Idest apparens in pulsu quia uidentur inde exire uapores: uel pulsus. i. iectigotiones.
e c Uratio eius ⁊c.
f Infrigidat ⁊ humectat. Contra quia ista inducunt somnum.
g Exercitium temperatum. Contra quia conseruat calidum non infrigidat. Dicendū q infrigidantia ⁊ humectantia dantur propter febrez ⁊ nō quecunq: sed que cū hoc tenent eum uigilem ut balneum ⁊ exercitium. Ad secundū dicunt tpatum dicitur debile exercitium quia iste non posset multuz exercitari. cum sit febriens hoc exercitium excludēdo uapores inflammatos infrigidat ⁊ humectat.

De febre ephimera ex tristitia. Capit. xiij.

Uandoq accidit[a] ex multitudine tristitie pp̄r ꝗsituz[b] motus laboriosus[c] spūm calefaciēs faciēs cadere in febrē: cui[d] signa sūt sīlia signis ei[d] q̄ ex angustia: nisi q: motus oculi cū pfūditate sua[e] pp resolutionē[e] que ē ad partē extrinsecā[f]: ⁊ pulsus ñ ē dimissus[g] depressus: imo ē i eo cū debilitate[h]: sed ē cū eo saltus[i]. Et cura eius est sicut cura eius que ē ex angustia.

De febre ephimera ex cogitatione. Cap. xiiij.

Uandoq accidit ex multitudine cogitatiōis i reb⁹ febris similis[k] illi que ē ex tristitia nisi q: mot⁹ oculi est equalis non ad clausionem neq ad exitū decliuis ⁊ ē decliuis ad profūdita tē: ⁊ pulsus ē diuersus[l] i dilatatiōe ⁊ cōstrictiōe: ⁊ plurimū q̄dē ē equalis ⁊ facies ē ad citrinitatē[m] ꝺ decliuis Et cura eius ē cura illius que ē ex tristitia.

De febre ephimera ex ira. Capit. xv.

Uandoq accidit[n] pp supfluitatē motus spūs ad exteriora i dispōne ire calefactio supflua adurēs spūm ⁊ febris. Eius signa sunt rubedo faciei nisi p misceat ei timor[o] qm̄ citrinatur ⁊ i flatio[p] faciei similis ei q̄ inflatur in dormitione ⁊ sūt oculi rubei tēdētes exterius pp uehemētiā motus spūs ad exteriora. Et qñq accidit quibusdā eox tremor pp motū humoris: aut pp debilitatem naturax ⁊ ē aqua rubea acuti tactus[q] pp acuitatē su ā. Et qñq ē cum ea aliquantulum claritatis[q] ⁊ pulsus ē grossus plen⁹ pulsās frequēs.

De cura. Cap. xvj.

Ac eos quiescer[r] ⁊ fac ut occupētur letificātibus ⁊ narrationibus ⁊ uocibus bōis ⁊ ludis mirabilib⁹ ⁊ fac eos īgredi balneum in aqua tepida nō plurimi caloris: ⁊ inungantur plurimum cum aliquo oleo plurimo. Illud enim est magis conueniens eis q̄ aqua calida ⁊ cibentur eis que infrigidant ⁊ humectant ⁊ ꝓbibeantur a uino omnino non est eis uia ad ipsum.

De febre ephimera ex uigilijs. Capit. xvij.

Uandoq etiam accidit[s] ex uigilijs febris ephimera.

Cuius signa sūt antecessio uigiliarū ⁊ grauitas palpebrarum[t] quoniam fortasse non aperit eas: ⁊ profundatio oculi propter resolutionem: ⁊ inflatio palpebrarum propter corruptionem cibi ⁊ multitudinem uaporis: ⁊ conturbatio urine[u] propter priuationem digestiōis ⁊ debilitas pulsus ⁊ citrinitas[x] faciei propter malitiā digestionis: ⁊ inflatio[y] eius propter excitationem[z] ex malitia digestionis: sed non est cum rubedine sic in illa que est ex ira.

De curatione. Cap. xviij.

Uratio autem[⁊] eius est ociari ⁊ quiescere ⁊ dormire: ⁊ embrocare caput cum eis q̄ infrigidant ⁊ humectant: ⁊ balneum humidum ⁊ cibi bonoruz cibi morum: ⁊ inunctiones humectantes. Et uinum est ex rebus magis conferentibus eis: ⁊ sumant in potu[a] ipsum sine timor: nisi fuerit dolor capitis.

De febre ephimera ex somno ⁊ quiete. Capit. xix.

Spiritu[b] quandoq resoluuntur[c] uapores calidi p uigilias ⁊ motus. Quum ergo prolongatur somnus ⁊ trāquillitas ⁊ non resoluuntur: accidit ex eis calefactio spiritus ⁊ febri ei⁹.

Cuius signa sunt ista: significāt enim eam antecessio somni ⁊ tranquillitas plurima ⁊ proprie que ñ est in consuetudine: ⁊ cadit contrarium consuetudinis: ⁊ significat ipsam resolutio uaporosa ⁊ pulsus[d].

De curatione eius. Capi. xx.

Uratio eius[e] est sudatio in aere balnei: ⁊ ablutio equalis cum aqua calida: ⁊ paucitas cibi ⁊ declinatio eius ad id quod ifrigidat ⁊ humectat[f] ipsū: ⁊ exercitium temperatum[g]: ⁊ nō oz

UVA. BHSC. IyR_029

a Et non oportet ut bibat uinū. Uinum timetur uel ne uapores moueat ad caput uel ne agitet humores ad putredinē. uel ne dormire faciat: sed propter alia posset quibusdam concedi.

b Uandoqz accidit. ¶Hec simlitudo ē generalis qz utrobiqz fit inflammatō

q ex motu ad extra licet in gaudio fiat magis paulatim. qz in ira nisi sit gaudium magnum subitum.

c Frequentia minor. Quia calidū non sic incenditur.

d Cura est proxima. ¶Nō omnino similis nam in ira sunt letificantia sed in gaudio tristantia.

e Uandoqz. ¶Primo habes differentiā inter angustiam ⁊ timorem ⁊ ēt proportionē qualis est iter gaudium ⁊ iram: in timore enim subito intus calidū mouetur: ⁊ iō quandoqz incurrunt fluxū uentris ⁊ urie ⁊ situt: ut aristotiles problematū. xxvij. primo. ⁊ secundo problemate: ⁊ quia subito fit in timore motus: ideo magis diuersificat pulsum. Tu autem attende qz in generalibus scientie medicine. ut i primo canonis fen secūda diximus qz accidentia anime raro reperiunt pura: sz uehemēter commixta.

f Abor. Determinat d effimeris cōpatis ad dispositiōes corporales: ⁊ primo ad eas que sūt motus ⁊ actiones ⁊ contraria. secundo que non sunt ibi secunda opilatiōes prima in sex licz fuerint ille cause septem. tamen tranquillitas iam cecidit i capitulo de effimera ex somno: primo igitur determinat de effimera ex labore.

Dubitatur quare dixit nocēs operationibus. Dicendum qz placuit sibi hec forma loquēdi: uel dixit quia singulariter uidetur ipediri operatio conuersatōis humane ex imoderato exercitio: ⁊ forsan uult continuari litteram sic: nocens operatiōibus ⁊ est ⁊c. i. impedimentum in operationibus est nocumentū qz facit in spū uitali ⁊ animali qz isti duo spūs maxime sunt principiū motus secūdū ipetuz siue uoluntarii.

g Signa tactus. i. pceptio laritudinis siue sit ulcerosa siue extenuatiua uel apostemosa. secūdum corporum diuersitatem.

h Temperatus. Contra qz nō faceret febrem. Dicendum qz dr tpatus. i. non superflue excedens. cū igitur est talis labor: ⁊ non est in eo exiccatū. i. non fit circa materiā exiccantē. ut ignē aut arenā aut frigus non prohibet sudorem: accidit in fine talis effi. aliquis sudor.

i Si aūt sudor. Scilz in labore aut labor fuerit ⁊c.

k Tussis. ¶Nocito plinone ex inflammatione.

l Ad duritiē. ¶Propter exiccationem.

m Urina citrina et calida propter motuz subtilem ⁊ propter resolutionem. Quidā dicunt qz hoc refertur ad urinaz ⁊ ad pulsum ut sit sensus urina tincta p pter motū colē pulsus ē debilis pp resolutionē alr urina tingit ⁊ apparet calida pp motum humorū subtiliū calidorū ⁊ pp resolutionē. i. pp calidū resoluēs uel. i. pp dissolutionē humorū calidorū: qui pūt associari urine alia littera hēt citrina. i. tincta p pter motū colere: ⁊ clara pp resolutionē. i. subtilis clara qz in istis est facta exiccatio.

n Uratio. ¶Primo ponit curā secūdo iterponit quorūdā sniam tertio com

c plet curā ibi secūda Quidam. ibi tertia Et oz: Est aūt itentio auic. hic ad tria. s. ad causam que est labor: ⁊ ad laritudinē iductā pprie humectādo ⁊ ad rectificationē diete que ēt ipsi fe. conueniunt.

o Quidā. Sed t. di. gal. ponit tertio de re. sa. qz in laritudine apostemosa uade minuatur cibus: sed talis potest eē ex labore. dicēdū qz plurima laritudo que comungitur huic febri ē harefactiua ⁊ ideo bali tertio practice uertit suam intentionem ad eam ⁊ auic. hic. Qui ergo dicunt qz regimen plus subtiliet uel intelligūt qz regimen aliorum. s. patientiū fe. acutas: ⁊ est sermo falsus ut apparet ut aliorum patientium alias effi. ⁊ ēt est falsum quia potest hic eē fortis uirtus ⁊ necessitas cibi ē ppter siccitatē: ⁊ iō bali ibidē dicit: fercula sepius multiplicet: etiā plus subtiliabimus in fe. effi. ex opilatione: sed si laxa sit ulcerosa ⁊ apostemosa

ut bibat uinum[a].

De febre ephimera ex gaudio. Cap. xxi.

Uādoqz accidit[b] ex gaudio febris: sicut illa q̄ fit ex ira.

Cuius signa sunt ꝓxima signis eius q̄ ē ex ira: nisi qz forma oculi ē forma gaudentis: nō forma irascentis. Et est frequentia in pulsu minor[c]. Et cura eius est proxima[d] curatiōi eius: que est ex ira.

De febre ephimera ex timore. Cap. xxij.

Uandoqz[e] accidit ex timor febris secūdum semitā: que accidit ex angustia. ¶Proportio nāqz timoris ad angustiaz ē proportio ire ad gaudiū ex hoc: qz motus timoris ē ad interiora ⁊ ire ad exteriora: ⁊ fit subito: ⁊ aliorū mōrū fit gradati. Cuius signa sunt ꝓxima signis eius: q̄ fit ex angustia nisi quia diuersitas in pulsu ē uehemētior: ⁊ forma oculi eius ē forma territi. Curatio eius ē, proxima curationi eius: q̄ fit ex angustia: ⁊ oz ut securetur a timore: ⁊ ueniatur ad eum cū nuntijs gaudere faciētib9 ⁊ letificātia sūt iuuatiua ei

De febre ephimera ex labore. Cap. xxiij.

Abor[f] qñqz peruenit ad sūmum in calefaciendo corp9 ⁊ spiritū: ita ut fiat febris nocens operatiōibus: ⁊ ē plurimi nocumēti: ⁊ grauitas ipsi9 super uitalē ⁊ aīalem. Signa sūt antecessio laboris: ⁊ additio calefactiōis iūctu rarum super alia: ⁊ tactus[g] lassitudinis ⁊ siccitas corporis. Et qñqz accidit in fine eius humectatio si fuerit labor tēpatus[h] i eo. i. quando nō ē in eo exiccatū: aut frigus ꝓ bibēs sudorē. Si aūt labor fuerit supfluus minorat humectatio ⁊ sudor[i]: ⁊ qñqz sequit ipsū tussis[k] sicca pp cōmunitatē pulmōis: ⁊ qñqz declinatio cōplonis ē: ⁊ pulsus eius paruus debilis: ⁊ quandoqz declinat ad duritiē[l]: ⁊ urina ē citrina calida pp motum subtilem: ⁊ ꝓpter resolutionem[m].

De cura. Cap. xxiiij.

Uratio[n] eorum ē tranquillitas ⁊ balneatio in tina: ⁊ iunctio fricando proprie super iuncturas: ⁊ acceptio cibi boni cibi mi humectantis secundum q̄titatem qua digeratur de genere carnium pullorum ⁊ edi: ⁊ piscium puorum. Et quoniā uirtutes eorū sunt debiles: tūc nō oz ut cōfidant de se posse digerere: quod digerebant in dispositiōe sanitatis immo minus illo. Et pp hoc cibentur eis quorū paucū nutrit plurimuz: sicut ea que diximus: ⁊ sicut uitelli ouorū sorbilium: ⁊ testiculi gallorum sunt eis boni. Quidā[o] tamē existimauerunt: qz oportet ut patiētium laritudinē: regimē plus subtilietur q̄ aliorū. Sed illud nō ē rectū. Et oz[p] ut sumāt de fructibus humidis: ⁊ sumant in potu uinum plurime cōmixtionis si fuerit asuetus: aut iuleb: ⁊ aliud: si non fuerint cōsueti[q]: ⁊ oz ut[r] eorū inunctio sit plurima q̄ inunctio aliorum cū oleo aliquo: ut humectentur eorū membra: ⁊ iuncture ex siccitate: ⁊ iterum ut mollificet illud qđ accidit eis de tensione. Et oleum uiol. est de oleis melioribus eis.

Et oz ut communicet inunctio eorum corpori: ⁊ proprie capiti[s] ⁊ collo: ⁊ spodilibus dorsi: ⁊ iuncturis oībus: ⁊ proprie post balneati onē[t]. Et oz ut asternātur strata eorum: ⁊ aromaticētur[u] indumēta eorū: ⁊ sedilia eorū: ⁊ si indigēt ite ratione balnei pp reliquias[x] iterēt omnia[y]: que scripta sunt in capitulo suo.

De febre ephimera ex euacuatione. Cap. xxv.

Uandoqz accidit[z] ex cōmotione humorum post uētris solutionē motus spirituū superfluus ⁊ inflammans in ipso febrē propter multitudinē lassitudinis: q̄ sequitur ipsā. Et quādoqz faciunt eam medicine solutiue: propterea qz calefaciūt. Et quādoqz sequitur phlebotomiam ꝓpterea qz redire facit humiditatez uaporuz: ⁊ sanguinitatē eorū ad furiositatem colericam.

Curatio. Cap. xxvj.

¶Portet[a] ut subtilietur in retinēdo urinā per ea: que sūt ordinata in capitulis suis: ⁊ ut cibetur eger cū eo: quod confortat plus: ⁊ secundū quātitatem qua digeratur de eis que ifrigidāt ⁊ humectant: ⁊ sint in eo pōtica stiptica: ⁊ ponantur sup stomachum

oz intendere ad curā fe. effi. cū hoc intēdēdo ad illas laritudies ⁊ qz in ulcerosa ⁊ apostemosa nō sic copiose cibo indigemus: ⁊ proprie in apostemosa ideo hō sic copiose nutrimus: ⁊ de hac itēdit gal. sed auic. de ea intendit que plus coniungit excessiuo labori. s. arefactiua. uel dicendum ē qz intelligit de arefactiua siue plus illi coniungatur siue non.

p Et oz. Cōtra uel cōcessit cibaria multi nutrimēti: ⁊ paucarū superfluitatū sicut testiculos gallorum. l'hic cōcedit ut pauci nutrimēti: ⁊ multaz supfluitatuz: ut fructus humidos. Dicēduz qz istis exibētur cibaria uel ad restaurationē cō sumptarū humiditatuz ⁊ sic dāt cibaria multi nutrimenti: uel ad humectandū ⁊ madefaciēdum siccitatē: ⁊ tpandū calorē: ⁊ sic dant fructus humidi ut mala: ⁊ mala granata: ut ysaac: ⁊ sic cessat contrarietas si q̄ apparet inter auctores.

q Aut iuleb et aliud si non fuerint assueti. Timet percussionē membrorū a uino in hoibus non consuetis. Aliabas uero paz de eo cōcedit nec i hoc ē discordia nō ꝓcordabilis quilibet. n. cōfisus est in sua estimatione.

r Et oportet ut. Cōsiderādum qz si cōplexio corporis ē frigida sera pio docet inūgere oleū de keiri ⁊ camomille: ⁊ ꝓprie uerificat sermo serapionis si aliqua materia humoralis mota est.

s ¶Proprie capiti ⁊c. quia hec magis ledunt per motum.

t ¶Post balneationez. Ut retineatur aqua in poris.

u Aromaticetur. Scilicet frigidis ut rosis ⁊ sandelis ad tpandū calorem: ⁊ quia cōfortāt.

x ¶Propter reliquias. scilz lassitudinis.

y Omnia. de bonis cibis ⁊ unctione.

z Uādoqz accidit.

q Quattuor ponit cās pp qs euō facit febrē effimerā ꝓria ē motus supfluus in spū fit. n. i motib9 humorū mot9 spūum: ⁊ agitatio fortis: ⁊ ē cā cōis uomitui ⁊ solutiōi uentris: ⁊ forsan cursui sanguinis ꝓa cā est laxitudo q̄ pōt seq propter multuz surgere ad sellam: uel propter hoc quia humores mouentur circa musculos sed modi laxitudinū sunt modi dolorū: qui inflammant: ⁊ forsan qz auic. intellexit duas causas dictas: ut unam: ēt ē qz euacuatio supflua scilicet fluxus mouet ⁊ inflammat spūm propter laxitudines surgēdi ad sellam. Secunda cā uel tertia est quia medicina ē calida ⁊ sicca. tertia uel quarta causa ē furia colē propter flobotomiam. ⁊ potest ex hoc fieri putrida ut apparet sed si appropriaret eaz plus ad effi. dixit humiditatem uaporum. i. humiditatem aliquam aptam euaporare. f acit redire ad futuram coleram ideſt ad incendium ⁊ inflammationem ⁊ hoc est in habundantibus colera: ⁊ colerico sanguine.

a ¶Portet. Signa sunt nota. s. ipsa euacuatio. Consiederandū qz

o intentio in hac feb. est ad tria. s. ad causam ipsius que est fluxus superfluus ⁊ per hoc recurre ad tertiū librū ⁊ considera si oz illū retinēr uel non secunda intentio est ad causam uirtutis: ⁊ fit cum confortantibus: ⁊ quia cum hoc oportet intendere ad fluxū ⁊ distemperantiam febrilem: ideo ista confortātia debēt eē frigida ⁊ humida propter febrē ⁊ imponit in eis aliq̄ stiptica propter fluxū ⁊ erit iste cib9: ubi gratia succus carnū pulle uel perdicis: cū pauco uino granatorum ⁊ citoniorum: tertia intentio est ad febrem ut patet.

UVA. BHSC. IyR_029

a Et de hac summa. Scilicet confortatiū stipticorum.
b Frigidiore. Id est minus calido ut masticino est enim minus caliduz ꝙ nādum ut gal. sexto de regimine sanitatis penultimo capitulo.
c Aromatizato. Id est aromatizo boni odoris uel dixit hoc ꝓpter alias res: que ibi ponūtur. Tu aūt cōsidera horum oleorum cōpones quia multū uaria sunt secundum varias ciuitates.
d Et exprimat. Assignant cām quidā rudes ga si non exprimetur fieret frigidum ⁊ opilaret: isti ignorant olei naturā: qz resistit multum infrigidation: immo cū calorem acquisiuit multū tenet. Cā ergo ē qz auic. timet actualē leuitatem oleorum: ⁊ ideo uult eorum uirtutem: ⁊ non latitatem actualē. Dubitaf utz tepidū sit mollificatiuuz ⁊ insolutiū uirtutis: uidef ꝙ non quia sua caliditas est propinqua naturali conformis sibi. In cōtrarium gal. viij. terrapentice ⁊ hic sui. Quidā dicūt aliud esse tepidū ⁊ aliud temperatū ut ꝙ posse colligi ifra capitulo de cura tertiane puꝛ ubi postꝙ docuit balneaꝛ cū aqua tpata docet postea tepidam sup aspergere. Dicunt igit ꝙ tpatū caliduz cōfortat sed tepidū debilitat hic sermo nō pōt tolerari qz tepiduz infra tpatū remittit calorē: ⁊ ꝙsi debiliter strīgit poros: sed hoc nō ꝺbilitat. Dicendū igitur ꝙ tepidū ꝙ est suaue calidū ⁊ tpatū debilitat per accns ⁊ ꝓ se cōfortat. s. inducēdo conformē calorez sed quia aperit poros ⁊ eos apertos tenet: ⁊ cōmouet calidū ad extra: ideo debilitat: ⁊ qz humiditates mouet: ⁊ elliquat: sed calidum occurrens fortius licet ꝓ se deberet plꝰ debilitaꝛe: tū per accns cōfortat respectu tepidi qz quasi quadam mozdicatōe poros claudit maxime āt hoc uerificatur circa uentrem. s. stomachū ⁊ intestina qz sunt mēbra neruosa fria unde plus cōfortāf a calo non sic a tepido ⁊ ideo gal. ibidem dixit exsoluunt omnia tepida robur uentris.
e Olor. Quare dolor calefaciat est sermo plinꝰ alibi
f Egatur. Intēdit
r aūt i cura ad dolorez per ea que sciuntur i suis capitulis ⁊ ad febrē. cū infrigidātibus ⁊ humectantibus balneis ⁊ inunctionibꝰ sicut dixit in ea que ex labore accidit: quia laxitudo ē doloris modus.
g Adotꝰ doloris. Uerbi gratia in capite uel iūcturis sed si sit dolor uētosus possibile est ex hoc curari.
b Uandoqz accidit. Dubitatur cum sincopis perducat ad frigiditatem ⁊ casuz pulsus qūo pōt eē cā fe. Dicendū ꝙ propter subclusionem spūs in corde ⁊ ꝓhibitionē respiratōis accit inflammatio ergo primo a sincopi accidit fe: intus deinde cū surgit a sincopi apparet magis extra ⁊ iō dixit accidit diuersa calefactio ⁊ accipimus ꝙ pōt eē fe: sincopi stante ⁊ ēt recedēte unde dixit reliquie. Sed tu dices non debuit dicere reliquie imo debuit dicere ipsa febris cū maiori sui duratiōe qz sincopis non durat una die naturali sed forte minus q̄ hora. dicēdū ꝙ hec febris accidit cū sincopis frequentatur sepe in die uel diebus: ⁊ iō ꝓssibile ē ꝙ ille occupēt magnū spatiū diei uel dierum duorum uel plurium ut cū sunt causa stomachi frequentes ergo parum extra illas durabit febris nisi uenerit in ultima sincopi. Et ideo dixit auic. post ablationem timoris ⁊ non dixit post ablationem sincopis qz plures sincopes precesserit ⁊ non dubitef amplius de eius euentu ablato enī timore ꝺ sincopi nulla sperat uenire. Sz ablata una sincopi sperari pōt alia euenire.
i Signa. ⁊c.
k Quando uincit frigus. Scilz extra.
l In duricie. Scilz qñ uicit frigꝰ uel qñ eēt extrenuatio ꝓp sincopes.
m Cū uerminatiōe. Id est cū uermiculis i actu sincopis quandoqz.
n Uandoqz. Uertiē intentio ad sincopi cum cibis ⁊ potu. s. uini non timendo
q e. ut ēt. xij. terrap.
o In canone. Scilz de cura extenuatorum. fen. vij. ⁊ de ethica.
p Uandoqz acuūtur. Cū cibus habeat inter sua cōmoda tpare calorez oz
q ꝙ fiat ex fame incensio.
q Qñ non inueniūt. Scilz corpora uel uapores.
r Nutrimētū. Id ē id ex. quo generaf.
s Ad duritiē. Propt exiccatiōnē dixit qñqz qz priꝰ appet qñqz febris q̄z exicatio ⁊ induratio ex priuatione cibi.
t Libatio. Cōsiderādū ꝙ ponit cibaria que dātur stante fe. ⁊ sunt infrigidantia ut ptysana ordei: ⁊ que dātur post febrem sicut cibus de carnibus: ⁊ iō lra dicit post illā. s. fe. sed si lra dicat post illas. s. sorbitiones tūc lra uult ꝙ stante fe. premittas cibaria frigida non corruptibilia ut kist ordei ne a stomacho ignito ⁊ auido corrūpanf cibaria alia ⁊ subsequēter si indigēt possint dari cibaria magis confortantia ut de carnibus ⁊ colligatur hic cañ. ex generali quod dz cañ. primo libro fen. tertia capitula de regie per cibum.
u Aqua tepida. Id ē debite calida. ⁊ intendit auic. totum corpus humectare.
x Ec ꝓria. Hic uult auic.
b inuere ꝙ magis accit i flāmatio in uaporibus ⁊ spiritibꝰ ꝓp sitim q̄z ꝓp famem qz in siti deficit sedatio caloris q̄ sedatio fit ab humido aqueo q̄ ē maior sedatio q̄z illa que fit a cibo: ⁊ hoc ē qꝺ dicit ē dignior ꝙ accidat caliditas fortius i uaporibꝰ. i. i spiritibus ⁊ uaporibus ꝓp defectū eius ꝙ sedaf de aqua. i. ꝓp defectū sedatiōis facte ab aq̄ siue aquoso humido su: q̄z ꝓp defectū sedationis a cibo. Cōsiderandū aūt ē ꝙ in siti corpus magis iflammaf q̄z i fame ut alias oñdimus ⁊ apparet qz in siti appetiē frūm seu aligd extinctiuū ⁊ iō difficilius ⁊ tediosius est tollerare sitim q̄z famē: ut Arist. q̄rit ꝓblematū. xxviij. ꝓblemate septimo: lz aliaz det cām ⁊ in hoc innuit aui. hoc: ut arguatur ubi ē idigentia maioris extinguētis ibi fit maior inflammatio ⁊ frequētius ēt fit sz in siti ē idigētia maioris ⁊ magis extinguētis. Cōsiderādum ꝙ hic ꝓ aquā fructuū nō itelligit aquā decoctionis cassie ⁊ tamarindorū ut cōiter intelligūt medici per aquā fructuū: sed intelligit aquā fructuū frigidorū ⁊ humidorū ut maloꝝ ⁊ malorū granatorū dulciū ⁊ citrāgulorū ēt huius sz ꝓprie aquā. i. ficeū granatorū qz remotior a corruptione.
y Si possibile. Qꝺ nō fit exte nuatum.
z Dilationes. Quattuor
o erāt spēs effi. facte ex rebus q̄ sūt corpales ⁊ sūt nō actiōes nec motus. s. ex opilatione: ⁊ nauseatiua satietate: apostemate: ⁊ soliditate: ⁊ iō de hijs q̄ttuor determinat ⁊ prīo de effi. ex opilatiōe: ⁊ prīo q̄stū ad causas: secundo signa. tertio curā: ut patet: prima i quattuor. ꝓmo ponit causas opilationū. secūdo applicat ad ꝓpūtū effimerarū. oñdēs de q̄ hic intelligit. tertio oñdit cās eē. q̄rto ponit cañ. quosdā scie cōpletiuos ibi secūda ⁊ eū dr: ibi tertia ⁊ huius. ibi q̄rta ⁊ hec. Cōsiderandū ꝙ innuit duos modos generales opilationū. s. pororū ⁊ assignat cās gnqz. una priuatio ablutionis unde tenetur sordities ⁊ hoc ē ꝙ dicit propter spissitudinem.
7 Et pro id est. Secunda cā est multitudo ciboꝝ unde fiunt multe sup fluitates oppilātes: alia cā ē frigiditas aeris ⁊c. alia cā est oppilatō in uenis: ⁊ fit in uijs ⁊ meatibus quātū ad cōcauitatem: ⁊ orificiis q̄stum ad extremitatez q̄ terminatur ad mēbra: ⁊ cursibus ⁊ uijs q̄stū ad poros quibus cōicat aut dixit uijs quātū ad paruas ⁊c. ⁊ cursibus q̄stum ad maiores ramos.
2 Et cū dr. Hic applicādo cām ad effi. eligit primo ꝺ qua itelligit. secūdo dat modū prouentus. ibi secūda nam plerūqz.
ꝓ Ad hanc spetiem. Scilicet que fit ex oppilatione orificiorum uel cursuū uel uenarum uarum quia ista proprie dicitur ex oppilatione: que enim fit ex oppilatione pororum cutis dicetur posterius ⁊ dr prius ex densitate uel soliditate.
a Nam plerumque. Hic accipitur causa generalis istarum opilationum qz repletio addita. ꝺ. solutionē. i. q̄cūqz euacuationē manifestā uel occultā. scꝺo accipitur cā cōis aduentus fe. quia accidit caliditas superflua secūdum modū quē

quod ē in canone de infrigidatiōe ⁊ humectatione.

De febre ephimera ex fame. Cap. xxxj.

Uandoqz acuuntur uapores in corpore quandoqz nō inueniunt nutrimentum: ⁊ generant febrem: ⁊ eius pulsus est debilis paruus: ⁊ quandoqz declinat ad duritiē. Curatio. Libatio quidem in febre est sicut ex sorbitionibus factis ex kist ordei: cum oleribus: ⁊ post illas cuz cibis bonis confortantibus: ⁊ balneetur: ⁊ effundatur super caput eius aqua plurima tepida: ⁊ sedeat i ea: ⁊ humectetur corpus eius cuz eis que sūt sicut oleum uiol. ⁊ roꝺ. ⁊ cucurbitinum.

De febre ephimera ex siti. Cap. xxxij.

Ec proxima est ei: q̄ est ex fame: ⁊ est dignior: ut accidat ꝓp defectū eius: quo sedatur de aqua caliditas fortis i uaporibus. Curatio: daf i potu aquā frigidam: ⁊ aquas fructuū frigidorum: ⁊ proprie granatorū: ⁊ humectare corpus cum tina: ⁊ si possibile est ei balneatio cum aqua frigida: faciat.

De febre ephimera ex oppilatione. Cap. xxxiij.

Pilationes sunt in poris cutis ꝓp spissitudinez eius: ⁊ paucitatez ebullitionis: ⁊ multitudinem ciboꝝ: ⁊ ꝓp frigiditatē: Et propter ablutionem cum aq̄s frigidis stipticis. Et ꝓp adustionem solis: Et qñqz fit in uijs uenarum ⁊ meatibus eaꝝ: ⁊ orificijs ipsaꝝ: ⁊ cursibus: ⁊ uijs earū.

Et cum dr febris ephimera ex oppilatiōe non inuitur nisi ad hāc speciem. Nā plerūqz accidit ut minoref resolutio: ⁊ multiplicetur repulsio: ⁊ coarctatio: ⁊ priuef respiratō: ⁊ aggregetur uapor plurimus: ⁊ non resoluitur: ⁊ tūc euenit caliditas superflua: ⁊ duz per seueraucrit eius iuflāmatio in debiliori ex corporib quod ē spūs

dicit. tertio quomodo fit effi. ⁊ quomodo humoralis putrida uel non putrida: fit aũt effi. cum calor ſtat in ſpũ qui eſt debilius corpus. ſ. in modo ſubſtãtie q: ſubtilis rarus.

a Et huiuſmõi. Aſſignat cauſas huius opilatiõis uiarũ uenaꝝ ⁊ curſuum ⁊ tã git tres modos oppilationũ ſecundum tria genera cauſaruꝫ. ſ. oppilationẽ quã dicunt medici attenuatoriã propter materiam in uia que materia põt peccare multitudine groſſicie uel uiſcoſitate. Coartatoriaꝫ ex conſtrictione parietum ex frigore uel apoſtemate carnoſã ex naſcentia rei in uena vbi gr̃a ueruca ⁊ iſta oportet memorari ex ſen. ſecunda primi. li. fen. xiiij. tertij li. ſed tu dices in qua uena poſſet naſci: dicendũ i aliquo magno ramo intus: uel ſuper magna pte orificioꝝ eẽ ut i perdẽtibus magnã partẽ cutis pp ulcera: uel combuſtionẽ lon ginquũ aũt eſt q hoc fiat ⁊ ſi fi at q ſit cauſa effi. proprie eſſen tialis cũ enim illa cauſa ſit inſe parabilis eſſet feb. effi. inſepara bilis tũ alie cãe ut ira ⁊ que con iuncte huic opilatiõi carnoſi ex citãt effi. magis q̃z ſi illa opilatõ carnoſa non eẽt. ſecundo dices iſte cauſe ſunt extr̃ſece. ſ. frigus conſtringẽs. Dicẽdũ q loquor de facto a cauſa intrinſeca ul' di cendũ q opilatio uiarũ ẽ õ cau ſis intrinſecis que dr̃ corpora les ſed cauſe earum poſſũt eſſe extrinſece q̃uis ſic poſſit dici õ ſolliditate que tũ dicũtur cauſa extrinſeca: ⁊ dicta eſt ſupra: uel dicendum q ſermo hic Auic. ẽ extenſus ad cauſas omnes opi lationum quaꝝ ult reminiſci ex primo libro nõ q oẽs ille opila tiones ſint cauſa effi. ⁊ proprie effi. de qua eſt ſermo in hoc ca pitulo ſed opilatiões a materia q apparet p illud q ſubdit qm̃ corpus in ea eſt plurime mate riei.

b Et hec. ꝓnit. vij. cañ. pri mus ẽ notus cũ ponat cãm qm̃ corpus ẽ plurime materiei ⁊ ex hoc aptius ad putridã. ẽt nõ pa ratũ incendi ſic ẽm membra ſe cundus cañ. ponit accla q̃dam.

c Adherentia. Jdeſt continui tas ſicut continua eſt inflamma tio ſtante opilatione.

d Media inter igneaꝝ. Dices ubi ẽ aliud extremum dicunt q dam q ult dicere inter igneaꝝ ⁊ rubeã quia inter citrinũ ⁊ ru beuꝝ. Aliter inter igneaꝝ. i. inter gradus ignei qui nõ ẽ de bilis igneitatis ſicut i effimeris parũ calidis. nec fortis ſicut in colericis putridis. tertius cañ. ẽ notus. Circa quartũ cañ. du ciẽ q ſi ſunt opilationes plime fortes tũc talis effi. tranſit i pu tridã: ut Gal. viij. terra. Di cendum q ſi ſunt fortes in ulti mo ita tam uie uenarum q̃z po ri extra in cuti ſũt opilati tunc trãſit in putridã: ⁊ de hac Auic. non intelligit unde dicit nõ ſũt inſpiſſantes: itelligit ergo q nõ ſint fortes i ultimo ſed ſatis for tes: quidam tũ dicunt nõ ſunt i ſpiſſantes. i. non ſunt a cauſa ex trinſeca uerbi gr̃a frigore aeris quia talis effi. non eſt longa im mo faciliter remouet.

Circa quintũ cañ. Dubitatur qũo effi. habeat paro xiſmos cum ſit fe. facta Amplius propter fixiõem opilationis debet dici q figi tur nõ q accidat ⁊ reuertatur paroxiſmaliter ddm̃ q uere effi. que fiũt a cauſis puris primitiuis uerbi gr̃a calore ſol' non paroxiſmant. i. non pẽdent a materia innouabili. Sed tu d. Sicut unus humor putridus diſponit aliũ ut ex hoc pa roxiſmus reuertaꝫ ſic ſpiritus mõ inflammatus diſponit aliũ. dicendum q pu tredo ẽ diſpoſitio finis in humore ex diſpoſitione prioris humoris: ⁊ iõ non ge neratur putridus humor: ſed poſt generationeꝫ putrefit ueſtigio mali caloris. Spũs aũt nõ diſpoit talit cor q eo ſpũ qui primo. fecit effi. recedẽte uel euapo rante uel tpato: generetur alter ſpũs inflãmatus: ſicut prius: nec imprimũt ſpi ritus malam diſpoſitionẽ ſicut faciunt humores: q: groſſi. Effi. aũt dicte nõ ſic uere ut que fiũt ab opilatiõibus põt paroxiſmare: ⁊ hoc quia paroxiſmet opilatõ tota: q: tota modo ſtat: ⁊ tota modo recedet: uel quia ſtante una opilatione fixa uapores in certo ſpatio multiplicati euaporent: deinde iterũ concũulẽtur: ul' q: opilatio lz ſit ſtans tñ uariet ẽm additionẽ ⁊ diminutionẽ. ⁊ hic erit ſecunduꝫ q humor opilãs regenerat: ⁊ reſoluit: ⁊ hoc intelligit cũ dicit accidit: ⁊ reddit: ꝑpter fixionem opilatiõis. i. lz opilatio ſtet fixa uel põt exponi pp fixionem opi lationis. ſ. accidit ⁊ ſtat ⁊ ſup. recedit propter receſſum: ſextus cañ. eſt motus. Cañ. aũt. vij. dupliciter poteſt intelligi propter primam ſciendũ q flobotomia q̃z in iſta. effi. faceremus eẽt de baſilica ſiniſtra quia propter ipſam remouetur repletio uaporoſa ut tertio cañ. ſen undecima capitulo de canonibus generali bus curationis cõplonum cordis malarũ. Ex hac aũt flobotomia accidit q febris curatur remotis uaporibus: ſed accidit quandoqꝫ q cõmotio fit in ſan guine partis ſiniſtre uel dextre: ⁊ inde poteſt ſequi dolor: ⁊ tunc non eſt excuſatio flobotomie: ne ex illo ſequitur apoſtema ꝑcipue ꝛc. quia ſignũ eſt q repletio ẽ ſanguinea: unde contulit flobotomia: remanet autẽ con ſideratiõi tue an de eadem parte uel oppoſita: ⁊ ſic exponẽ textus facit accidere dolorem. ſ. in aliqua parte poſt flobotomiã factam in latere ſi niſtro. i. de baſilica ſiniſtra ſecunda expoſitio ẽ q flobotomia de quacũ q̃z parte fiat q̃q̃z facit accidere dolorẽ in parte ſiniſtra quia ſanguis ille melanconicus agitatur ex flobotomia ⁊ nõ edu citur in prima flobotomia ⁊ tunc non oportet q iteretur ſecũdum mo dum qui tibi uſ ⁊ forſan intelligit i latet ſiniſtro ſ. pectoris cuꝫ preceſſit flobotomia dextre partis facta commotiõe ſãguis: ⁊ nõ eductiõe. i ite ratione aũt flobotomie oꝫ te attendere tẽp. ſ. an eadem die uel ſequẽ ti: an de eadeꝫ parte ul' alia: ⁊ an aliud premittatur ſubtilians uel ada ptãs ſanguinẽ ul' ñ ⁊ to tũ hoc oꝫ q aliũde ſcial

e Signa. ꝓmo ponit ſigna extimatiua no ticiã dantia ſecundo ue rã ibi ſecunda ⁊ uerifi catur: tria põit ſigna. ſ. fieri non a cã primitiua i. extrinſeca ꝑprie dicta primatiua. Sicut calor ſolis ⁊ hoc inducit exti mationem longinq̃z q: alie ab effi. ex oppilati one poteſt fieri nõ a cau ſa primitiua. Secũduꝫ ſignum ẽ longa declina tio ⁊ hoc ẽt non ſibi ſo li cõpetit. tertium ẽ de clinare ſine euacuatiõe .ſ. debita febris effi. ue re que eſt ſudor ſimilis naturali ⁊ hoc ẽt alijs febribus poſſet cõpeter lz multum cõpetat ei q̃ ex opilatiõe fit ⁊ ideo di xit. Extiari ⁊ iõ ſubdit.

f Et uerificant. Et po nit ſigna repletionis de humoꝛib. crudis groſ ſis uiſcoſis: ⁊ repletiõis ſanguinee cuꝫ dicit. Et in illis quibus eſt cauſa repletio. ſ. ex ſanguine Et iſta uolunt ſciri pri mo cañ. ſen ſecunda ca pitulo de ſignis dñi nij humorum.

g ꝓulſus ẽ paruus. Dicunt quidam hoc eſt qñ tranſit in putridam. Sed ſi conſideras ſup flua opilatio ⁊ multi tudo materierum ante quã in putredinẽ tran ſeant poſſũt facere pul ſum paruum.

h Cura. ꝓmo po nit curam magis i prin cipio ſecundo in proceſ ſu euõne facta. ibi ſecun da deinde oꝫ prima in tres primo põit curam eiꝰ q̃ fit ex opilatõe fcã a repletiõe ⁊ multitudine. ſo eiꝰ q̃ fit ex humoribus groſſis uiſcoſis ibi ſa. Et ſi non ſentis. tertio ponit regimen per cibos ibi. tertia. Et cibus pria in duas primo ponit curam per euacuationeꝫ. ſecũdo p apariẽtia: ibi ſe cunda deinde fiat: precipit ergo euacuatiõem ⁊ horam dat cõuenientem Sed tu. d. quare dixit multitudo: ⁊ repleo: ⁊ euacuatio. dicenduꝫ q dixit multitudo ⁊ repletio. i. multitudo repleꝫ in q̃ directe cõpetit flobotomia ſz eũ erit cũ cliſteris aut aliꝫ midificatõibꝰ ſãguinẽ: õ qbꝰ ẽ pulpa caſſie uel dixit multitudo q̃ztũ ad pccm̃ ſolius ſanguinis i q̃zto q accidit i ſyno cha ſine putredine ⁊ i hoc cõpetit flobotomia repletio q̃ztũ ad pccm̃ alio rũ hũoꝝ i ſãguine: ⁊ i tali cõpetit ꝓio flo[a] ſo eũõ illi⁹ humoris: ⁊ ꝓfidit auic. te ſcire oia hic ẽ q̃rta fen ꝑmi libri hoꝛã ãt innit flomãdi ⁊ farmacã di ſi expedit farmatia uniuerſalem i ꝑncipio. ⁊ particulareꝫ in hora quie tis: fiat autem eũõ in principio: timore caſus in putredinẽ nigorata eni nam facilius dominare reſiduo: ut i commẽto affi. Jnchoãtibꝰ mõrbis non ſtamus hic ad ſoluẽdas ꝛdictiões õ flobotomia ꝑmo fiẽda de hoc .n. ſatis ſcripſim⁹ i ꝑmo caplõ de flobotomia: ⁊ tertio cañ. fen. ir. caplõ õ ſgnãtia. Jn hora aũt getis ga tũc humor aliqs cũ ſanguine peccãs uel peccare apt⁹ min⁹ ẽ a ſãguie ſepat⁹ ⁊ magis p flomiã educibil' qñ ãt actu ẽ poriſm⁹ hũor aliqs p flobotomiã magis apt⁹ ẽ dñari: ⁊ ſic corrũpere ſãguinẽ ⁊ mala mixtõe. ſ. corruptia ſe illi miſceꝫ Si tñ eẽt magna neceſſ vbi gr̃a timoris ſuffocatiõis ex timore rapt⁹ flomam⁹ẽt i poriſmo eligẽ tes min⁹ malum. de farmatia aũt q tunc magis conueniat notum eſt.

i Deinde. Ult cañ. generalem de hoc. Gal. viij. terra pentice ⁊ innit du

UVA. BHSC. IyR_029

as rōnes quibus nulq; apitiua ⁊ abstersiua ab extra non denē ante flobotomiā: uel euōnē multitudine stante. prima est q; ante euōnē ex aperitiuis abstersiuis uerbi gr̄a syropo de radicibus fit commotio materie: ⁊ additur opilatio: multū eni subito fluens non minus opl'at q̄z grossū uiscosū. secūda cā uel ratio ē: quia possibile ē q; per solam flobotomiam fiat curatio talis effi. ⁊ hō non cadit in putridam: unde non expedit incipe a diu reticis: dixit aūt ꝓprie cum ad ultimū. ⁊c. quia talis flobotomia fit in effi. ex opilatione de sola sanguinis multitudine que nihil aliō ē q̄z quedam synocha uera: sed hec sola flobotomia pōt curari: ut nullo alio remedio sit op⁹: ut. B. ir. terrapentice ⁊ in hac usq; ꝓprie sincopi possimus euāre.

s Et si nō. Dubitaē q: i mō loquendi fortassis ⁊c. innuit q; flobotomia debeat fieri: sed hoc uidetur inconueniens si sūt humores grossi uiscosi: ut quarto. ō re. sa ⁊ primo cañ. fen. secundo. Amplius innuit q; q̄nq; pōt fieri flobotomia superflua q; uidē inconueniens. Dicēdum q; si uiscosi ⁊ grossi huores sint a sāguine sepati non indiges flobotomia: sed potest indigere farmatia ad minorandum: cuz non est omnimodo cruditas: ut apparet in canonib⁹ generalib⁹ prio cañ. fen. quarta tertio capitulo ⁊ infra in capitulo flatica se. dicetur in cura: si autē sūt mixti cum sanguine cōpetit flobotomia minoratiua: ⁊ fortassē q̄n indiges forti euōne ⁊ forti flobotomia. s. iā digestis materieb⁹: ul' ex aliis causis q̄ pōt supaccidere: ubi gr̄a timor apostemationis nobilis mēbri. In hac ergo se. pricipalius idiges apertione ⁊ quasi euacuaē ut possis aptiōem facere sine nocumēto: modificat aūt apitiā ⁊ abstergētia que lz deberēt eē fortia pp grossitiem humorū ⁊ uiscositatē tū q: febrisinē dat in eis gradum a debili ad fortem ⁊ pz.

b Et cibus kist. ꝓpty sanam ⁊ nota de zuccaro.

e Deinde. Oz pōi curam in processu marie p balneū ⁊ fricationem ⁊ primo ostendit que cōsideranda sunt ut balneum approximemus secundo quid in exitu fiē dū ibi secunda. Cū secūda. Cū ergo. In prima parte tangit. viii. conditiones in usu balnei. prima q; iā euāueris ⁊c. ⁊ innuit q; quia se. ē ex opilatione necessaria ē aptio plus. s. principaliter ut principaliter intētū. secunda cōditio est q; se. sm totū declinet uel saltē paroxismus a paroxismo lz adhuc posset habere paroxismos: tamē oēs erunt in declinatione: si enim non esset in declinatione uli iudicata p paroxismū nnū uel in pluribus balneū posset agitare materiā. Tertia conditio q; urina sit digā: ⁊ hic reperiuntur uarie lre: ⁊ oēs in unā tendunt. una dicit si inuenis eā nō priuatā ⁊c. alia dicit si inuenis eā priuatam su. aut nō priuatā Textus aūt ga. in nono terrapentice qui huic corrūdet ē iste neq; in urinis significatio indigestionis. Quarta condictio uel consideratio est i pulsu hijs cōsideratis ꝓcede hoc regie. s. intromitte eū i balneum ⁊ innuit cōditionem qntā. s. q; sit in die tertia ⁊ non est alia cōditio a predictis nisi q; ē tēpus quo extimabile ē q; sit in declinatione ⁊ q; feceris que oportuit de euōne. vi. q; fiat. v. horis ⁊ pauciorib⁹ si nō ē aliud spatiū ante paroxismū futurū si credit̄ stati paroxismi reuersio ⁊ iō exponitur si fuerit. i. eē debeat se. usq; ad. qnq; horas. s. si tū ē spatiū ⁊ tādē ꝑcipies unctionē ⁊ fricationē ⁊ sunt sermones oēs Gal. viij. ter. vij. conditio est q; si faciat accīa mala ex quibus timeē putredinem fieri nō moretur q: iste opilatiōes sūt apte trāsire i putridā ñ apte remoueri balneo.

d Cū ergo. Vult q; differat cibū quousq; transit hora suspecta paroxismi sed si expedit cibari in hoc dubio ⁊ non tollat q: nō tollat eē absq; cibo. Et si fuerit ⁊c. i. tu bene curasti ⁊ cura sicut prius cum balneo ⁊ cibo. Et si fuerit ⁊ urina fuerit ñ sicut oz q: fuerit cruda tūc trāsit i putridam.

e Vlandoq; accidunt. Hic determinat de febre effi. ex indigestione siue ex
q nauseatiua satietate ⁊ primo ponit modū sui prouentus ⁊ canones. secundo ponit signa. tertio curā: partes patēt prima in tertia primo ponit modū euentus primo i generali: secūdo in spāli: teriot ponit cañ. ibi secūda ⁊ ꝓprie ibi tertia. ⁊ in illis. Considerandū q; idigō siue nauseatiua satietas pōt eē cibozz in stomacho corruptio: ⁊ corū diminuta digō: hic accipit ꝓ corruptione cibozz siue ad acetosum siue ad fumosum. Sed dubitatur quare non ponitur effi. fieri ex corruptione epatis. Dicendum q; talis est humoralis putrida sed quia kilus est corpus longinquius a nobis q̄z humores: ⁊ pōt quodāmodo reduci ad causas primitiuas: idē ex ei⁹ corruptiōe dr̄ fieri effi. ⁊ hoc ꝓprie qñ uapor ē solū iflāmatus ⁊ nō putridus: ⁊ hic cadit locus speculationis de quo dixim⁹ supra de dr̄uciis se. gal. ⁊ sup ꝑa fen primi cañ. capitulo primo ō causis.

f Et ꝓprie. ꝓdixim⁹ oñdit corpora dispositā. secūdo indispositā: ibi secūda ⁊ de materia uero: prima in duas. primo ostēdit corpora dispositā ex dispositione natu rati: secundo accidentali ibi secunda ⁊ de illis. Considerandum q; homo colericus secundū stomachū pōt br̄e habitudinē totius frigidam: unde poros habebit non amplos ꝓp aūt corruptionē digōis stomaci euaporabit euaporationes fumosas nō acetosas ⁊ pororum strictura ñ poterūt extra duci.

g Et de illis. Causa huius est q: ista facta stati postq̄z accidit corruptio cibi in stomacho: mouent materias ⁊ ꝓhibēt ab euōne ꝓ uentrē uel uomitū. ⁊ calefaciunt magis. ⁊ proprie sūt uehemētius dispositi: uel ⁊ ꝓprie supple multiplicant uapores fumosos. Quando ⁊c. ga dolor ē cā corruptionis cibi in sto: ⁊ est causa inflamationis.

h De materia. Cōsideranduz q; in corruptione cibi ad acetosum cōsideramus materiam cibalem: ⁊ consideramus uaporē acetosuz: ⁊ ideo duo dixit ō materia.

i Et in habētibus. Dubitatur quia si generatur: uidetur q; sit fortis quia putrida: quia qui putredinem uapor acetosus facit febrem quia propter putredinē iflabitur. Dicendum q; corruptio cibi in stō ad acetosum: unde fit corruptio acetosa: ut plimum fit a frigore: ⁊ ideo nec illud corruptū scilz materia nec uapor facit se. sed poti⁹ calorē obtunderent: nec etiaz alios uapores si essent apti moueri permitterent moueri: ⁊ iō dixit forsan ⁊ in habentibus. Quādoq; tamen talis corruptio fit a calore debili bulliēte ut tertio cañ. fen. iz. ⁊ sumit̄ tertio colliget: ⁊ tunc poterit fieri effi. que erit ō bilis: sicut calor erit debilis: ⁊ cum speculatus est Aui. q; talis se. poterit uerius dici putrida: q: ex kilo putrido dixit imo non generatur. s. effi. pura. uel ē modus loquendi. i. tam raro generatur q; potest dici non generari.

k Et existimam⁹. Dubitatur quia uidetur secundum hoc q; effectus sit causa. Quidam dicunt tertum corruptum. Alij habent litteraz extra que dicit q; si effi. fiat a materia eructuationis acetose est propter causam aliquā accītalem illi corruptioni ad acetositatem: uerbi gratia propter nouū calorē sup additum illi materie. Aliter dici potest: q; uapor ille acetosus est causa additiōis nauseatiue satietatis infrigidando: quasi innuat q; effectus illius uaporis non est facere febrem: sed suo diminuto calore addit ad debilitatē stomachi infrigidādo hoc est q; dicit. Extimamus q; generatū ab eructuatione acetosa. i. uaporibus illis acetosis non est ⁊c.

l Et isti. Hic ponit cañ. ⁊ sūt q̄ttuor. Et isti. s. habentes effi. ex nauseatiua satietate. secundus ēt cañ. ē notus.

m Et si natura. Dicunt quidam q; ex hac flobotomia debilitatur uirtus contētiua oīuz mēbrorū: ⁊ proprie epatis: ⁊ ideo fit talis fluxus: hec uerba sunt insipida. Sed considerandum q; hīs nauseatiaz satietatē cū febre effi. que ē cū corruptione ad fumosū pōt eē in duplici dispositione: una qua in epate est sanguis multus inflammatus: uel inflammationi aptus: ⁊ tunc cuz aspellauerit corruptum cibum quia ante non esset cōueniens flobotomia flobotomamus: ⁊ tūc alleuiata natura si q̄ male materie sunt circa partes illas expellit eas: ⁊ fit fortis fluxus: ⁊ bonus. Alia dispositio esset multa corruptio in partibus stomachi ⁊ intestinorum: ⁊ colera acuta circa epar uñ tinctura urine te decipit: ⁊ facis flobotomiam propter quā trahitur corruptū cibi: q; nō potuit mundari in tribus ascl-

UVA. BHSC. IyR_029

lis ⁊ corrũpit materias in epate ⁊ mali uapores ascendunt ad cor unde fiunt accidẽtia que scribit: ⁊ reuertũtur materie corrupte ab epate ad intestina cũ manifesta acutate: ⁊ tũc ẽ fluxus epatis non dico epaticus lotiuus: sed ex corruptione materierũ circa epar: ⁊ posset totus sermo referri ad flobotomiam ẽt decenter factã cũ hõ assellaurit tribus uicibus ⁊ creditur corruptio ciboruꝫ eẽ finita ⁊ fit flobotoma tũc sequitur fortis fluxus. ⁊ epicus.

a Et similãt. forsan q ponit hoc ut ostendat q homo decipitur ex hijs accidẽtibus credẽs eẽ repletionẽ idicantem flobotomiã cũ tñ nõ sit Accidentia effi. ex repletione. s. nauseatiue sacietatis ⁊ totũ hoc fit ex illis fumis calidis.

b Tres dies. In q: tanto spatio credendũ ẽ digestionẽ eẽ rectificataꝫ euacuatas eẽ illas materias malas stomachas.

c Et scias. Istos pyodos credo esse de iteratis corruptionibus ciborum quotiẽs homo sumit cibũ. s. cenam uel prandiũ. Et innuit q licꝫ forsan usqꝫ ad vii. corruptiones cibi posset stare effi. q ostendit pulsus sanus s. non indicans putredinem: tñ ulterius transiret in putridam corruptione cõicata humorib⁹ ymaginari aũt de corruptione cibi in una cibatione surgere pyodos difficile ẽ lꝫ sit possibilẽ.

d Signa eius. Cõtra q:. s. dixit q immo nõ generat ab eructatione acetosa. dicendũ q innuebat q raro generaretur.

e Urina puata digõne aquosa. Contra q: supra dixit rubet urina. Dicẽdũ q hec signa sũt illius: que fit in eructuatiõ⁹ acetose supra enĩ iã posuit signa effimere eius q eructuat fumose: cũ dixit assimilãtur accña ⁊c. ul' intelligit q sit aquosa. i. subtil' ĩ substantia licet sit tincta.

f Aciens. Primo ponit
p q̃zdã diuisionem secũdũ
q̃z diuersificat cura: huius femeris ut. G. viij. terrapẽtice secundo exequit. tertio ponit quosdam cañ. curã intẽdendo ad accidentia: ibi secũda q si non: ibi tertia q si perseuerat. Prosequẽs aũt curã. primo ponit curã qñ natura nõ ẽ soluta: secunda quando natura ẽ soluta: ibi secunda. q si natura. prima in duas primo ponit curaꝫ per medicinam: secundo per cibos. ibi secunda: ⁊ tollet. pria i duas. primo in generali: uel cõfuso magis ponit curã. secũdo ĩ speciali. ibi secunda ⁊ considera dicit aũt fecis. i. grosse partis q̃ nihil saluat de cibi natura bona que possit rectificari.

g Deinde solue. Cõtra imo p̃ us oportet soluere. Dicẽdũ q si hec materie sunt in stõ uersus superius tendentes: si nõ esset aliquid quod prohibꝫ. debꝫ fieri uomitus ⁊ si interim aliq̃d descendit q: credendum ẽ q sic debet postea prouocari uẽter.

h Et considera. Hic specialiter innuit qñ debemus cristerizare: uel uomitum ꝓuocare aut aliquod lenitiũ p superius daꝫ ⁊ est hoc ꝑm q materia est i stomacho: uel in intestinis gracilibus aut grossis: ⁊ ꝑm diuersitatẽ corporũ ad has euõnes. Cõsideranduꝫ q qñqꝫ uera euõne totum deponitur: qñqꝫ i debilibus paulatiꝫ minuitur: aliqñ si aliqua ꝑs cibi ẽ apta retificari p curabitẽ cũ auxiliãtib⁹ digõni. Quid aũt rectius sit i hoc cognoscit̃ p eructuationẽ q: significat q cib⁹ stat i stomacho: ⁊ significat q̃sta fit eius corruptio: accidit ergo q cibus cognoscit̃ cẽ in stõ: ⁊ nõ põt fieri uomitus ex natura huius hois nec cristeria ptingunt daꝫ igit̃ rectificando ptes nõ multũ malas: ⁊ si times fe. administra debilius. uerbi gr̃a: aquã calidã cũ melle uel zuccaro: ⁊ iuuetur cũ extrinsecis adiuuantibus ad digestionẽ: ⁊ lenificationẽ ut decoctio spice: asari camomille ⁊ fe. altee. ⁊ iõ rosata nocella que daꝫ a quibusdã nõ cõuenit huic: cũ q̃rit descensus cibi a stõ. Cũ ergo descẽderit. s. a stomacho uel intestinis superioribus. Suppositorio siue cristerio ut gal. Tu aũt cõsidera uarietates cristeriorũ q̃ Gal. precipit i octauo terrapentice. Dubitat̃ an diatritonpipereon cõferat in hac febre effi. uidet̃ q nõ q: ista ẽ ex corruptione cibi ad fumosũ que fit a calido: sed in tali debemus infrigidari: stomachum: ut tertio cañ. fen. iꝫ. capitulo de cura digestionis. Amp̃. q̃rta de. re. sa. Gal. dat in crudis humoribus. in contrariũ gal. viij. ter. qui concedit dyatrion in fe. effi. ex indigestione: sed talis ẽ ut: ut plurimum ex indigestione fumosa. In contrarium ẽ Huic. Leuiter posset responderi dicendo q data tate leniatur duabus asellationib⁹ aut tribus: deinde phlebotomet̃: fortis fit sup eã fluxus uẽtris ⁊ fortasse fiet fluxus epaticus quẽ signi ficabunt pulsus cordis: ⁊ nigrido lingue. Et similãtur[a] accidentia febris ephimeꝛ ex repl'one: accidẽtibus febris ex ira: rubẽt. n. oculi: ⁊ facies ualde: ⁊ fit iflãmatio uehemens ⁊ magnificatur pulsus: ⁊ sit uelox ⁊ rubet urina. Amplius cũ plus remanet nõ excedit tres dies[b]. Et scias[c] q febris ephimera ex nauseatiua sacietate: qñqꝫ uenit cũ ꝓgdis: quattuor aut septez ⁊ cũ hoc ẽ febris ephimera: ueruꝫ pulsus eius ẽ sanus. Signa. Signa eius[d] sunt alteratio eructuationis ad acetositatẽ aut fumositatez.

Cũ ergo alterat̃ eructuatio ad sanitatẽ indicat sanitatez. Et urina quidem istorũ ẽ priuata digestiõe aquosa[e]. Et qñ cã nauseatiue sacietatis ẽ uigilia ẽ in facie: ⁊ faucibus eorũ inflatio: ⁊ in palpebris eorũ est grauitas.

De cura. Cap. xxxv.

Atiens[f] hãc nauseatiuam sacietatẽ nõ euacuat̃ q̃n aut sit natura ei⁹ non soluta aũt sit soluta. Qõ si natura ei⁹ fuerit non soluta: tũc, pculdubio oꝫ: ut solues eã: ⁊ si fuerit aliquid cibi: aut fecis aut grauitatis remanens in stomacho tũc oportebit: ut facias uomere ipsum deinde solue[g] eũ: ⁊ cõsidera[h] ubi inuenit grauitatẽ. Et cõsidera tunc: an sit rectius euacuare illud cũ clisteribꝰ: ⁊ suppositoriis: aut cũ aliquo qõ bibit̃ desuper: ut soluat: aut deponat: aut digerat: ⁊ si gnificat illud: qõ rectius ẽ: de hoc dispõ eructuatiõis: fortasse enĩ necessariũ erit si fuerit cibus stãs fortiter: ⁊ sit difficilis uomit⁹: ut non aspiciat̃ ad febrẽ ꝛ administretur diapipereon ut precipitet̃ ⁊ descendat cũ digõne aut administret̃: qõ ẽ ꝺbilius eo ⁊ administrẽt̃ embꝛoce ⁊ emplastra digestiua cognita ĩ caplo digestõis: ⁊ solutiua cognita in caplo solõnis. Cũ ergo ꝺ descenderit tũc aut egredietur p seipsum: aut iuuabitur cũ suppositorio ⁊ tolleretur fames super eum: tamdiu donec non remaneat hesitatio in destructione sacietatis nauseatiue: deinde sumat cibũ leuem uelocis digestionis boni chimi: ⁊ sit intentio ad famẽ: ⁊ somnũ: tñ: quod[k] excusat sollicitudinẽ in alleuiatiõe repl'onis. Qõ si natura[l] fuerit soluta: cõsidera an res que euacuatur sit illud qõ ẽ corruptũ. Et si fecerit illud nõ retineatur donec totũ euacuetur: tñ usqꝫ ad postremũ ei⁹ ⁊ expecta declinationẽ poꝛissimi ⁊ fac ĩgredi ipsũ tũc balneũ: ⁊ ciba ipsũ nisi fuerit illic supfluũ destruens fortitudinẽ. tũc enim nõ faciaꝫ ipsum ingredi balneum. imo ciba ipsum: ⁊ conforta[m] stomachũ eius cũ rebus quas scies ⁊ quarum q̃dam scripte sũt in caplis de sol'one uẽtris: ⁊ de illis ẽ lana infusa i oleo in quo est uirtus absinthii aut etiã in oleo nardino postq̃ fuerit exp̃ssa ⁊ separata fuerit ab ea maxima ps olei. Et si perseuerat[n]. solutio ⁊ inuenis id quod egreditur absqꝫ genere eius quod corruptũ est administra olcũ de cydonijs tepidũ recẽs secundũ hũc modũ ⁊ oleum de mastice ⁊ non ẽ iteꝛ in oleo nardino cõtrarietas eis. Et fortaꝫ se administrauimus cerataria[o] ⁊ ꝓpriẽ qñ non suffert dispõ stricturaꝫ eorũ super uentres eorũ. Et quãdoqꝫ indigemus emplis fortioribus[p] hoc de emplis predictis ĩ colerica passione: ⁊ da eis ĩ potu aqs fructuum si tollerat eas: ⁊ da ei ad comedendum illud: cuius alleuiatur nutrimẽtũ: ⁊ facilis fit digestio sic testiculi galli: ⁊ pisces aradrach ⁊ premitte sup illud aliquid de fructibus ⁊ succis ⁊ robub stipticis. Et si abscindit[q] de appetitu aliq̃d admoue[r] ipsum cũ eis que sciuisti ⁊ proprie cum eis que fiũt ex cynonijs ⁊ cũ euãtum est: non est malum ut administres ei electuariuꝫ forte de illis que digerunt ⁊ cõfortant stomachum ⁊ aperiunt oppilationes ⁊ illud post ablationẽ febris ⁊ accidentiũ. Et iter[s] q̃dẽ ad phlebotomiam ẽ ut non fiat in ea donec declinet: tunc enim fiat: ⁊ illud quod prius datur in potu ẽ aqua ordei. Et cib⁹ sit sicut ille

tur quando corrruptio ẽ ad acetosum. lꝫ raro eueniat: uel alit̃ q ĩ corruptione ad fumosum uel intendis ad qualitatem alterando malam cõplexionẽ: ⁊ tũc nõ cõpetit: ⁊ talem alterationẽ nõ facimus in principio cũ cibus stat: sed iam eo euacuato ut in fine capituli apparet: uel intenditur ad cibum corruptum. ⁊ hoc fit dupliciter. uel ad deponẽdũ: ⁊ hoc potest facere dyapipeon simplex uirtute chymi. uel ad rectificandum ⁊ tũc possibile ẽ ymaginari partes aliquas cibi corrupti que sunt magis grosse q̃ sũt diminute digestiõis ⁊ q̃zuis subtiles fuerint corrupte ad fumum: ille tamen grosse potuerunt tendere uersus diminutã digestionez q̃s iuuabat ut compleatur digestõ dyapipeon simplex ⁊ forsan eo debilitori indigemus. Alexãder aũt de hoc precepto reprehẽdit Gal. ut apparet capitulo de corruptione cibi potest tamen Gal'. mõ predicto saluari.

i Et tolleretur fames ad famem ⁊ somnũ. Ut materia cõsumatur ⁊ rectificetur siquid eius potest rectificari ⁊ considera de quantitate somni ⁊ hora.

k Et qõ. Id est q iste excusant te ad sollicitudinem quaꝫ oportet habere ad alleuiandum repletionem cũ cristerijs. ⁊ aliis euacuationibus somnus enĩ super absti nentias consumet materias illas multum.

l Quod si natura etiã non fuerit superfluum. Scilicet illud q est de fluxu unde homo sit debilitatus ⁊ hoc ẽ q dicit destruens fortitudinem.

m Et conforta. Potest continuari cuꝫ precedenti sermone ut tria precipiat. scilicet balneum: cibuꝫ ⁊ inunctionẽ. ordo erit q primo balneum secundo iunctionem. tertio cibum ⁊ potest ꝓtinuari ad illud q statim dixit scilicet q si non facis balneum propter debilitatem: ⁊ sup fluum fluxum debes tamen stomachuꝫ confortare: de quibus est lana infusa ⁊c. ⁊ hoc preceptũ fuit supra capitulo ꝺ effi. ab euõne.

n Et si pseuerat. Hic ponit cañ. completiuos cure: ⁊ intendit ad duo accidẽtia. s. ad fluxũ superfluum ⁊ casuꝫ appetitus: ⁊ habet tot partes quot ponit cañ. primus cañ. est ad cõstringẽdũ fluxũ sup fluum: cũ euãtur q nõ est corruptuꝫ ⁊c. Tepidũ. i. calidũ ul' si est in infl'o sit tepiduꝫ ꝑm hũc modũ. s. infundendo lanam: ⁊ exprimendo.

o Cerota. Vide a. G. viij. terrapentice in hoc capitulo quia ista sũt dicta eius ibi. aliquando enim non suffert infirmus ungi sup lana infusa oleo: ⁊ ideo cerotuꝫ facimus q se ipso applicari potest.

p Fortioribus. Scilicet ad stipticandum in colica. tertio cañ. fen. xvi. ⁊ dat eis ad temperandũ calorẽ aquas fructuum ut uinum granatorum. ⁊ citoniorum si fluxus superfluit: ⁊ da pisces aradrach. i. petrinos coctos in iure: ambo sed Gal. ibidem.

q Et si abscindit. ⁊c.

r Admoue. Scilꝫ q abscindit Sciuisti tertio cañ. fen. iꝫ. Et cũ euõne. i. finita euõne. Electuariũ forte. i. stante euõne. i. potens ut dyacalamẽtũ de quo q̃rto de re. sa. uel cũ euõne. i. stãte euõne. Iuuatim q̃ uis facere. penetrare in mẽbra ⁊ qa dyacalamẽtũ calidũ ẽ: timet aui. fe. Et accidentia. s. inflammationum esto q nõ eẽt fe.

s Et iter. ⁊c. Declinet. s. poꝛissimus ⁊ sit facta euõ corruptorũ ciborũ a stomacho ⁊ intestino: ⁊ illud q prius. s. quã fiat flobotomia uel prius q̃ fe. declinet indiget enim aliquo potabili: propter sitim fortem. cibus. s. stante feb. in principio uel augmento uel statu uli: si hꝫ hec tpa ⁊ infrigi-

UVA. BHSC. IyR_029

detur. ꝛc. in quibus non ponitur reubarbarum: quia sunt magis frī: ꝛ cō fidera q̄ iam uoluit Auic. euōnez aliquam corrupti esse factā q̄ tu ifrās si possibile est.

a f Ebres. Hic determinat de febribus effi. ex apostemate: ꝛ primo dat modū prouentus: secundo signa. tertio cura partes patent.

Sunt aūt effimere diuerse secundū diuersitatē apostematū: diuersificatur aūt apostema loco ꝛ cā. Primo igitur determinat de effi. ex diuersitatē locorū apostematū i quo sermone cadit sermo de aliis febribus: secundo secūdū diuersitatē causarū: ibi secunda plurimū: prima in duas. primo ponit q̄ febres sequūtur intrinseca apostemata: secundo que extrinseca. ibi secunda apostemata ẏo.

Dubitatur q: nō uq̄ feb. sequentes apostemata intrinseca sint putride quia uel cōtinue: ꝛ hoc nō q: cōtinuaꝛ materia ē itra uenas. ut secundo de crisi: ꝛ secūdo de differentiis febriuꝫ: ꝛ primo: nō interpellate ut Gal. in commento affo. Febres quecūq̄. Dicendū q̄ fe. interiorum apostematuꝫ ut plimū sunt continue q: continue materia fumat ad cor pp causas. tres. s. propter multitudinē materie. ꝛ pp ppi quitatem: ꝛ pp latitudinem uenaruꝫ: ꝛ pñt esse q̄ꝫ iterpollate immo ēt inordinate: ut apparebit tractatu quarto: nec est icōueniēs: q̄ materia fe. continue sit extra uenas. s. i apostematibus. Dubitatur quō fūt ethice cū non habeant cām corporalem.

Dicēdum q̄ apostema intrinseca ꝑpter fortem febrem putridaꝫ ꝛ lesionē membrorū nutrimenti. possunt facer ethicā ꝛ causa illius erit corporal' in fieri. ñ in facto esse. An aūt possibile sit effi. sequi apostemata hec intrinseca obmittamus credimus enim non esse impossibile.

b Apostemata vo. ꝛc. Id est apostemata parua calida. Exiture apostemata calida ad cupū tendentia. Uel bubones ꝑprie apostemata calida in locis emunctoriis: sed large ꝑ qua eunq̄ exitura exteriori ꝛ ita sumitur hic ꝛ nō dixit uel que. s. feb. effimere ueniunt in ea. s. exitura: quia tunc fit inflō cōtinuē sic littera. Apostemata apparentia q̄ꝫ sequūt febres. Et considera q̄ nō dixit se quuntur fe. effi. q: pñt sequi putride: ꝛ ideo distinxit. Erit de genere feb. apostematuꝫ. i. effimerarū que sequuntur apostemata ꝛ ita habet una translatio iudaica. Et hoc ergo apparet: q̄ si ad putredinem seq̄tur fe. ut ad apostemaꝫ non tñ ē putrida nisi putredo ad cor pertingat ut primo de differētijs fe. qnto caplo.

c Et plurimum. Ponit diuersitatē febrium ꝑm diuersitatez apostematum diuersificatorū ex modis cārum: ꝛ primo ex modis cārum diuersificatarū ꝑm genus. secundo ꝑm spēm ibi secunda. Et plurimū quidē harū prima in tres prio ostendit que fe. sequūtur apostemata sequētia cās primitiuas. secūdo sequētia causas corporales. ibi secūda ꝛ plurimū. ibi tertia ꝛ febres. Dubitatur quō ulcera ꝛ scabies fūt cāe primitiue. cuꝫ sint cause corporales.

qui fit de agresta cum cucurbita ꝛ amigdalis paucis. Et infrigidetur locus eius ꝛ odoramentum eius ꝛ trociſci de canfora in quib⁹ non ponitur reubarbarum.

De febre effi. ex ep̄ate. C. xxxvj.

Ebres sequentes ap̄ata interiora sunt putride. Et q̄ꝫ associatur eis ethica ꝛ nō sunt de numero febrium ephimerarum. Apostemata uero apparentia sicut sunt furunculi ꝛ exitur uel bubones que eueniunt in ea: ꝛ proprie ap̄ata magna: que fiunt in membris glandulosis: ꝛ i carnib⁹ que uocantur molles: sicut illa q̄ fiunt in inguinibus a superfluitatibus ep̄atis: ꝛ in asellis a superfluitatibus cordis: ꝛ sub aure a superfluitatibus cerebri: quandoqꝫ sequuntur febres: ꝛ non euacuantur quin aut sit illō quod peruenit ex eis ad cor: donec igneat ipsum calefactio sola: aut cum putredine: q̄ si fuerit calefactio sola: tunc erit de genere febrium ap̄atum intrinsecorum. Et plm quod accidit ō istis febribus sequentibus ep̄ata sequentia causas primitiuas ex ulceribus ꝛ scabie ꝛ doloribus ꝛ percussionibus ꝛ cassibus ad que expelluntur materie ꝛ retinentur in uijs: apud carnes molles est ō genere febris ephimere. Et plurimum quod accidit ō istis febrib⁹ sequentibus ap̄ata quorum cause sunt antecedentes sicut repletiōes ꝛ oppilationes preterite fūt putride ꝛ ꝑm plm febres sunt radices ꝛ ap̄ata sequentia licet quandoqꝫ accidat econtrario. Ypocrates nominauit has febres malignas q̄ ex eis sunt ephimere ꝛ que non fūt ephimere. Et febres quidez sequentes ea secundum plurimum sunt ephimere: ꝛ si nō sunt ephimere sunt male. Et plurimum quidem harum sequuntur apostemata sanguinea: ꝛ quandoqꝫ accidūt sequentes berisipilam ꝛ similia ei

Figura signa earum fūt ea: que diximus de anteceſſiōe apostematum ante eas: ꝛ facies est iflammata: ꝛ rubea ꝛ est additum in ea sup dispositionem sanitatis: ꝛ non ē caliditas uehementer mordicans. q̄ꝫ sit multitudo eius in eis: q̄m huius apostemata sunt sanguinea: nisi sint febres sequentes berisipilam: ꝛ tunc istis febribus succedit humectatio ꝛ est pulsus in eis uelox magnus frequens propter repletionem: ꝛ caliditatem: ꝛ est urina aquosa alba propter cursuꝫ materierum ad apostemata ꝛ ulcera. Curas. Oportet ut anteceſſio fiat in ea cum phlebotomia ꝛ fluxu nē tris. Et curetur apostema cum eo quod oportet in capitulo suo: ꝛ subtilietur regimen: ꝛ nō bibat uinum omnino: ꝛ non cibet nisi post declinationem completaꝫ ꝛ necessaria sunt ei extinguentia ꝛ infrigidantia humectantia: ꝛ emplastra i frigidiata cum niue super membꝝ infirmum apostemosum: ita ut nō noceant ap̄ati: neq̄ faciant ipsum crudum immo infrigidetur uia inter ipsum ꝛ cor infrigidatione penetrante in profundum.

De febre ephimera ex terrestritate. i. q̄do cutis fit dura ut testa.

Cap. xxxvij.

Ec febris b iterū sequitur p̄ uationem resolutionis propter oppilationes non profundatas. Et plures quidez hominum cum dimittunt cōsuetudines suas balneādi febriunt. Et plures eorū sunt illi: in quorū corporibus generat uapor choleric⁹ ꝑ pter cōplexionē corporū eorū: ꝛ ciborū ipsorū ꝛ aquarū ipsarū i malarū: ꝛ ꝑ dispōnes eorum antecedētes ex uigilijs. Curatio eius. Est extinctio ꝛ administratio balnei: ꝛ sudare in eo post declinationē. Et fricari cuꝫ eis que sunt sicut furfur ꝛ farina fabarum. ꝛ amigdal'. amar ꝛ semen melonis ꝛ aliquid de alusen ꝛ baurac. Et sit cibus eius extinguens ꝛ humectans: ꝛ uinuꝫ eius sit plurime cōmixtionis ꝛ iteret balneum multotiens.

Febris effi. ex calore. C. xxxviij.

Uandoqꝫ accidit ex calore aeris. ꝛ calore balnei ꝛ similium febris ephimera. Et plurimum illius nō accidit nisi ex uehementia caloris solis ꝛ est prima suspensio eius cum spiritu animali: cum primum quod eo leditur sit caput. calefacit enim aer ei⁹m ꝛ peruenit ad cor. ꝛ fit febris: deinde spergitur in totū corpus. Et quandoqꝫ fit eius suspensio cum corde propter caliditatem anbelitus: ꝛ quandoqꝫ custoditur caput a calore. Sed illa que ē ex sole accidit plurimum incipit in cerebro ꝛ capite: ꝛ propter illud qui non est mundus impletur caput eius.

Dicendū q̄ intendit per ulcera cās primitiuas ulcerationē facientes: ut incisio cū ense. per scabiem ēt intelligunt excoriationē. dolor aūt in una parte: ut impede trahit q̄ñq̄ apostema inguīs cui cōpat cā primitiua. Uel ddm q̄ cause dicte non dicūtur proprie primitiue sed respectu opilationū ul' repletionū: que licet mediate: tamen directius faciunt apostema. cū igitur apostemata ista fiunt a causis primitiuis dictis: significatur dispositio bona in humoribus unde non sunt parati putredini: quare plus fiet inflammatio pura. ꝛ effi. cum autem fiunt a causis aūtib⁹. tūc patiora fūt ad putredinē quare plus fiunt ab eis putride.

d Et febres. Hic est affor. q̄r ta pti. In bubonibus. ꝛc. Dubitatur q: uideꝫ cōtradictio: p: ius dixit q̄ febres: que sequunt apostemata extrinseca precedē tibus opilationibus: ꝛ repl'onibus sunt putride hic dicit absolute q̄ sequētes apostemata extrinseca: ut plurimū sunt effi.

Dicendū dupliciter primo q̄ forsan textus precedēs uult aliter exponi. s. plurima apostemata exteriora respectu interiorum fiūt a causis primitiuis ergo plurimū apostemata exteriora sequuntur ex effi. ꝑ plurimū apostemata interiora respectu exteriorum fiunt a causis corporalibus. ergo plurimū illaꝫ est fe. putrida: secundo dicēduꝫ q̄ absolute considerando apostemata extrinseca. plus ad ea sequuntur effi. q̄ꝫ putride: ꝛ si fūt putride sunt male: ut ypocrates dixit sed cōpando quedam apostemata extrinseca ad quedam alia extrinseca ē q̄ supra dixit.

e Et plurimū. Quia fūt humores calidi.

f Signa. Succedit humectatio. i. sudor multis uaporibus: uel aliquibus subtilibus humiditatibus dissolutis ad cutim: aquosa alba non intelligatur oīno. sed non multū tincta: q̄ꝫtuꝫ calor corporis oñdit.

g Cura. timet ex uino cōmotionem. nō cibet nisi post declinationem. s. particulare. Sup. i. supra uersus ptē q̄ respicit cor. ꝛ non intelligit q̄ non ponatur sup apostemata particularia: q: hoc ē contrariū ei q̄ dictū ē supra lib. primo fen. quarta: ꝛ infra fen. tertia huius. ꝛ maxime fit cū materia iā fluxerit ad ptē: ut recte Thadeus hic glosauit ꝛ cām assignat Auic.

b Ec febris. Caplm ē satis notū: ꝛ plures eoruꝫ scilꝫ qui febriunt dimissa consuetudine baneladi. Sūt illi ꝛc. propter cōplexionē colericā ꝛc. ꝑ dispōnes corū i uigiliis. ꝑ causas calefacientes de exercitiis in artibus: uel in aliis alusen. i. cinis. alkalē: uel cera uel aqua: q̄ saracem lauant pannos.

i q Uandoqꝫ accidit. Determinat de effi. compatis ad causas siue res. que ueniunt de foris. ꝛ sūt quꝫ primo determinat de ea que fit ex calore: ꝛ primo ponēdo causas enumerat eas: secundo ostendit diuersitatē i porisnis illaꝫ ibi secūda: ꝛ ē ꝑma dicit ꝛ similiū ut calore ignis exercētibus artes circa eū: ꝛ plurimū ꝛc. q: plus cōiter nobis occurrat.

k Et est. Primo oñdit que cā de predictis magis alteret cerebro: secundo que cor. ibi secunda. ꝛ illa dicit.

l Est prima. ꝛc. Id est effim. a calore. solis primo incipit. ꝛc.

m Aer eius. Id est spūs qui ē de natura aeris: quo postea calefit uitalis: q: spūs animalis ē continuus uitali: ut tertio cañ. fen pria caplo de melācolia. ut aer. i. qui uadit ad cerebrum ad tēperandū suum calorē: ut tertio cañ. fen quinta. primo capitulo ꝛ talis aer pōt cordi cōicari. uel aer. s. caput circundans ꝛ ne tu crederes q̄ semp feb. a calore sol' principiet cū capite dicit: ꝛ q̄ñq̄ ꝛc. ꝑ caliditatē banelit⁹ i. aeris. q uadit cū banelitu. ꝛ propter illud. i. apparent signa repletionis: ꝛ grauitas capitis: si non est mundū: ꝛ frequenter est nō mundū: monētur enī ꝛ dilatantur humiditates ille capitis a calore: ut ysaac in hoc capitulo. ꝛ considera q̄

UVA. BHSC. IyR_029

iam dixit Auic. q primo est fe. q̃s in corpus fiat expansio. ita q expansio non est de essentia febris.

a Et illa. ⁊c. Dubitaᷓ q: calor canicularis ẽ a sole: ⁊ stellis ergo magis in caput imprimet. Amplius serapio tractatu sexto in hoc capitulo idẽ vult. Dicendũ q calor canicularis qdã ẽ a sole: ⁊ stellis actu radiantib⁹ ⁊ iste plus in capite imprimit: ⁊ de hoc itelligit dictũ serapionis. Alius q fit a vaporibus exustis mal' mixtis aeri: qui vocãtur venenosi tertio can. fen. tertia. capitulo de cõseruatione sanitatis oculi: ⁊ talis calor attingit magis cor. ⁊ attingit ẽt boies i umbra stantes. Et aliter posset tolli cõtradictio si cõsideras.

b Signa. In pte solari vel in parte sola. i. solo capite vl' i parte solari. i. in parte que occursũ habuit radiis solarib⁹. In parte cordiali. i. multũ mouetur penetus: ⁊ ꝓprie forsitã sentiᷓ i parte cordis calidius interiore: cõtra q: calor cordis est maior dixit bartolameus q extra maior ⁊ signũ ẽ q Auic. iducit: ⁊ dicit q per se febris ẽ maioris caloris i corde: sed per accns ñ. Aliter q hic sermo verificaᷓ respectu aliarũ febriũ nõ simpliciter: ⁊ hoc declarat vnitas sitis. i cõsiderãdo calorẽ extra. Aã fe. q̃ haberet calor exsilem calori q ẽ in hac fe. ⁊ ꝓportionabiliter corrũderet intus calor iduceret magnã sitim. ⁊ tũ in ista non cõtingit: q: nõ multũ sitiũt: ⁊ ẽ in hoc cõtrariũ ei. q̃ fit ex dempsitate cutis a frigor: q: exᷓ ẽ minꝰ calor q̃s itus ⁊ magis sitit q̃s appareat extra calor.

c Lura. Aon tangat ⁊c. timet calefactionẽ. necessitas ad balneãdũ q: duo facit. excludit vapores: ⁊ infrigidat: sed oleũ nõ excludit eos. ⁊ patet.

d Vandoq3 accidit. Hec ẽ q effi. ex cõdẽsatione pororum facta a frigiditate: vel ⁊c. non perducit ad illam. s. febrem putridaz vel illa: q: nec putridam nec effi. q: vapor sua vis non inflãmat: sed potius retentus: ẽ cã cuiusdã plectorie: ⁊ si multum multplr faciet modũ sinoche: lz ẽt posset effi. facere.

e Signa. Propter conclusionẽ porox nõ statiᷓ appet vapor posita manu. Rõ est q: si multũ multiplicaret faceret motus sinoche. lz possit ẽt effi. facere: Nõ ẽ in paruitate. i. non est ita parvus. licz sit parvus ut dixit ysaac. Non ẽ illic resolutio. i. debilitatio virtutis sicut i ill'. Urina q̃q3 est tincta: gñ caliditas: que resoluta fuit. s. ꝑus: q̃s mõ nõ resoluiᷓ: expellitur ⁊c. ut plurimũ ergo ẽ alba: quia caliditaᷓ ẽ obtusa ab exteriori frigore: ⁊ sic intelligatur ysaac in hoc capitulo. Sed tu d. prefocatio vel obtusio caloris quo põt staᷓ cũ hoc q ẽ eẽ fe. ex illis vaporibus. Dicendũ q obtusi in gradu ⁊ multiplicati iquanto faciẽt fe. Vel dicẽdũ q ẽ obtusio i mitis non in corde ⁊ hic cẽt locꝰ speculatiõis.

f Curatio. Ad caliditatẽ declinis non q̃ mordicet q: poros strigeret ut septimo ter. ⁊ ita exponatur q dicit balneeᷓ: cũ aq calida valde. ñ tñ mordicativa.

g Amaracũ. Id est maiorana que dr̃ achauen.

h Postponatur inunctio. Q: timet oppilationẽ: ⁊ q: isti sunt iduratiprius oz eos mollificaᷓ cũ aq balnei: ẽt q: aer postea facit resolutionẽ aque ne infrigidet si remaneret in poris deinde inungaᷓ. s. cũ sufficiẽter. i aere sudauerit lciri viola seracenica. Reliqua patent.

Et illaᵃ que nõ fit ex sole: sz fit ex diebus canicularib⁹: ⁊ ex balneatione ⁊ ex alijs ipressionẽ facit i cor.

Signa. Signaᵇ sũt cã eueniẽs ex vehemẽtia iflãmatiõis capitis i pte solari cerebri: ⁊ fortasse ẽ cum grauitate ⁊ replone: si nõ fuerit corpus mũdũ ⁊ magnitudo anbelitus i pte cordiali. Et illud quod apparet de corpore vehemẽtis calefactiõis calidius iteriore ei⁹. Et de illis q̃b⁹ sciᷓ illud ẽ q sitis eius ẽ minor siti illi⁹ cuius caliditas est illa caliditas ⁊ ẽ in hac habitudine cõtraria vel diuersa ei q̃ ẽ ex densitate. Curaᶜ. Est necessariũ ut incipiaᷓ i curatiõe ei⁹ cũ eo q̃ infrigidat ex embrocis sup caput ⁊ pect⁹: ⁊ ex oleis frigidis: ⁊ ꝓpe oleo ros. ifrato sup niuẽ: q̃ fũdaᷓ super caput ⁊ pect⁹ ex loco lõgiquo: ⁊ detur i potu aq̃ frigida ⁊ q̃ currũt cursu ei⁹: ⁊ sine cessatiõe eius fiat illud usqz quo declinet febris. Quinqz auferᷓ igrediaᷓ tinaz ⁊ nõ tãgat eũ tina si fuerit cũ eo febris: ⁊ balnea eũ cũ aqua tepida ⁊ non pmittas aerẽ ei⁹ calefacere ipsũ. ⁊ nõ timeas ex effusione aque calide sup caput ei⁹ qm̃ ipsa humectat ⁊ resolvit febrẽ: ⁊ necessitas ad balneãdũ plus ẽ q̃s necessitas ad ungẽdum.

Cũ ergo egrediᷓ: tẽ frica caput ei⁹ cũ oleis frigidis sicut ẽ oleũ rosaceũ ⁊ de nenufare.

De febre effi. q̃ accidit ex frigore ⁊ balneatione. C. xxxix.

Vandoq3 accidit[a] ex frigor ⁊ balneatiõe cũ aq̃s frigidis ⁊ cõdẽsenᷓ pori apparẽtes: ⁊ coarctẽᷓ vapores fumosi secũdũ q dictũ ẽ i illa: q̃ fit ex testuositate: q̃re accidit febris ⁊ multotiẽs pducit ad putridã. Et nõ pducit ad illã febrẽ nisi qñ vapor pfocatus ẽ acutus nõ suavis. Suavis. n. si generat eã. Signaᶜ ei⁹. sũt cause ⁊ corp⁹ i ea i primis cũ tangit non ẽ vehemẽtis caliditatis. Cũq3 frigitur manꝰ sentiᷓ calor eleuari: ⁊ pulsus nõ ẽ i paruitate in q̃ ẽ i illa q̃ fit ex angustia ⁊ tristitia ⁊ fame qm̃ nõ ẽ illic resolutio. Sz ẽ velox pp necessitatẽ. s. attrahẽdi aerẽ: nisi sit frigus vehemẽs: ⁊ fortasse dẽclinat ad duritiẽ: ⁊ oculꝰ nõ ẽ ꝓfundus immo q̃q3 est iflatꝰ pp vaporẽ coarctatũ. Et urina q̃q3 ẽ alba: qm̃ caliditas ẽ ꝓfocata: ⁊ q̃q3 est tincta quoniã caliditas que resolvitur exporis expellitur ad viam urine.

Curatio[f] Cooperiãtur in febre donec sudent cum ergo declinẽt ingrediantur balneũ: ⁊ balneẽtur cũ aqua ad caliditatẽ dẽcliui: ⁊ cũ aere calido: ⁊ embrocentur super ipsos aque: in quibus decocta sunt sicut amaracum[g] ⁊ anetum ⁊ sisimbrium ⁊ fricetur cum eis que diximus: q̃ abstergũt poros: ⁊ mollificant eos ⁊ postponatur[h] in eis inunctio usqz quo sudent: ⁊ fricentur: ⁊ balneentur: cum aqua calida valde. Et oportet ut antecedat balneatio cũ aqua: balneatiõem cum aere: deinde inungatur cum aliquo ex oleis dilatantibus poros: ⁊ fundatur super capita eorum sicut oleum de aneto: ⁊ keiri ⁊ de camemilla: ⁊ cibentur cibis leuibus ⁊ aromatizẽtur. Et sumant in potu vinum albũ subtile commixtum: ⁊ est meli⁹ eis q̃s aqua propter quod est in eo de sudatione ⁊ prouocatione. Et inunctio cum oleo aliquo patientibus ex labore est magis iuuativa q̃s patientibus ex soliditate.

De febre effim. ex soliditate ex aquis stipticis. Cap. xl.

Vandoq3 accidit illis qui balneantur in aquis stipticitatem facientibus sicut super quam vincit virtus aluminis: aut draganti' ut vehemens fiat spissitudo pororum apparentiuz: quare comprimuntur eorum vapores ⁊ accidit eis quod diximus aliquotiens: ⁊ multotiens quidez perducit ad putredinem.

De signis. Cap. xlj.

Ignificant eã causẽ: ⁊ quod significatur de nigredine cutis: quasi ipsa extensa sit prẽparata preparatione qua preparãtur coria: ⁊ sicut si tangatur cutis i fusa in aqua draganti: et est dispositio in additione caliditatis post tẽpus: idest non statim ex tactu cutis sicut in alijs de illis: que accidunt ex oppilatione pororuz: et pulsus est debilior et minor et vehementioris velocitatis. Et urina[k] est vehementi⁹ alba ⁊ tenuis sicut urina mulieris: ⁊ non est in corporibus eoruz diminutio neqz i oculis eorum profundatio. Cura[l]. Oportet ut curetur cum propinquitate curationis eoruz qui sunt ante eos. Verumtamen eis nõ datur in potu vinum nisi post fiduciam vehemẽtie amplitudinis pororum: nisi sit condensatio parua: fortasse enim tunc aperit eaz vinũ.

Et oportet ut subtiliatio regiminis ipsorũ sit maior: ⁊ mora eorum in aere balnei ⁊ balneatione eorum cuz aqua calida maior ⁊ oz ut tardetur inunctio eorum plus.

De febre ephiera ex vino. C. xlij.

Vandoq3 accidit[m] ex vino febris ephimera ⁊ cura eorum est cura ebrietatis. Et fortasse indigent solutiõe cũ aqua fructuuz ⁊ similib⁹ ⁊ phlebotomia ⁊ vomitu ⁊ proprie quando perseverat dolor capitis eorum. Et oportet ut ingrediatur balneũ post declinationem.

De febre ephimera ex cibis calidis. Cap. xliij.

Ibi calidi[n] faciunt febrem ephimeraz: ⁊ sicut illa q̃ ẽ ex sole secundũ plurimuz est cerebralis: ⁊ i spiritu animali: ⁊ illa que fit ex balneo ẽ cordialis ⁊ in spiritu vitali similiter illa que fit ex cibo est epatica ⁊ i spiritu naturali.

i Vandoqz. draganti. i. nitrioli

q Multotiens ad putredinẽ cum inueniret replonẽ cause eni ꝑmitiue mouent añtes. ⁊ multũ facit hoc q̃ ẽ fortis dempsitas cutis.

k Urina ⁊c. Propter multã obtusionẽ caloris ex constrictione.

l Lura. Timet vinum Auic. si est fortis opilo q: vinũ nõ aperet illam ⁊ iõ faceret cõmotionez ⁊ q: ista est fortis dempsitas: que fit ab istis rebus fortiter stipticis: ⁊ plus ꝓhibere resolo a corpore pp eã: ⁊ iõ subtiliat regimẽ plus: ⁊ plꝰ aperit poros ⁊ tardat olea ne opilent.

m Vandoqz accidit. Vinũ super fluũ in corpori

q bus repletis ⁊ i consuetis minaᷓ periculuz ſm diuersitatẽ replois ⁊ iõ põt eẽ indigentia flobotomie vel farm[c] ⁊ reddi ad curã ebrietatis li. 3. fen. 1ª ⁊ primo fen. 3ª. ⁊ q: lenitas ventris est eis utilis ad subducendum ꝫmotos humores ⁊ vinũ ⁊ vapores: ideo laudat aquã fructuum: scilicz solubiliũ ut cassie prunorũ. ⁊ tamarindorum: hic ergo aliomodo sumitur aqua fructuum: q̃s supra ꝓprie qñ ꝑseverat ne materia vadat ad caput.

n Ibi calidi. Hinc

c accipe veras speries effi. ⁊ curam perficit Auic. subducendo cibaria ista ⁊ materias inflatas ⁊ hoc dixit prouocatio. s. uẽtris q̃ medius fit cum leuib⁹ ut siracost. ⁊ est species mãne ⁊ perficit. secũdo curam cum alterantib⁹ siue infrigidantibus appropriatis etiam q̃bus dam epi ⁊ pz ⁊c.

UVA. BHSC. IyR_029

Utredo. ¶Post sermonē de febribus ephimeris determiat de putridis: ⁊ erit in hoc complementū sermonis in febrib⁹ sanguineis ⁊ colericis: quia in sermone de ephimeris aliq̄lis ⁊ incompletus sermo fuit de febribus ex uaporibus retentis colericis ⁊ sanguineis: hic ergo erit complemētuz: ⁊ hoc dicit rubrica. Et primo determinat de febribus putridis in generali. secundo in speciali. ibi: febres colerice. prima in tres: cā enī imediata febris putride est putredo. ⁊ ideo ꝑmo ponit sermonē de putredie. secūdo ponit signa in putridis febribus. tertio curam. ibi se cūda: significant. ibi tertia. scias. ꝑmo ponit cās putredinis. secundo diuersitates putredis. tertio quomodo ex diuersitate putredinū fit etiā diuersitas putridaz febriū. ibi scōa: putredo quidē q̄nq̄z est coīs. ibi tertia: putredo colere. Sunt aūt quattuor modi causarū putredinis: quedā ex parte cibi: quedā ex parte dispositiōis que est opilatio: quedaz ex parte aeris: quedā ex parte humoruz: qui putrefiunt. ibi secūda: aut opilatio. ibi tertia: aut ꝓpter dispositiones extraneas. ibi q̄rta: ⁊ plurimū causarum. ¶In prima parte ponit septem causas propter quas cibus paratur: ut putrefiat. unde dicitur cib⁹ malus: pria est malicia substantie. uerbi gratia: tubera. secunda causa est aptitudo ad corruptiōz sicut lac. tertia aquositas ut persica ceresa: et silia. q̄rta est frigiditas ei⁹uñ fit sāguis malus: ut citrulli. qnta ē mala decoctio ei⁹ ⁊ ꝓpatio. sexta ē mala hora q̄ fuit. septia ē malus ordo: ut cū ꝑmittit q̄ postponi dz ul ecōtra. ⁊ totū hoc est scitū tertio li. fen. iz. capitulo de corruptiōe digestionis. ⁊ ꝑmo lib. fen. tertia. ⁊ quia in his locis locutus est de quātitate cibi q̄ possit esse causa corruptiōis: ideo uult q̄ illō itelligas hic

De cura. Ca. xliij.

Uius curatio est prouocatio cū infrigidātibus notis ⁊ solo nature est melior cuz siracost ⁊ tamarindis ⁊ rectificare epar cū eis que sunt aqua endiuie ⁊ oleū: ⁊ sirupus acetosus ⁊ empla infrigidantia ex sandalis ⁊ canfora ⁊ aqua ro. ⁊ oleo ⁊ succo eius ⁊ ex succo olez infrigidatis actu. Et extictio cū cibis frigidis ⁊ hūidis.

¶Principiū sermonis de febrib⁹ putridis: ⁊ complemētū sermonis est in febribus sanguineis ⁊ colericis.

Tractatus scōs sermo uniuersalis de febribus putridis. Cap. j.

Utredo[a] accidit aut ꝓpter cibū malum cū est preparat⁹: ut putrefiat illō q̄ō generaī ab eo propter malitiā sue substātie Aut ꝓpterea q̄ uelociter recipit corruptionē quāuis sit bone substātie sicut lac. Aut q̄m est aquosus nutrimēti malt cuius aquositatē ēcipit san. sicut illud q̄ō generaī a fructibus tardis humidis[b] ualde. Aut q̄m ē ex illis q̄ nō conuertuntur ad sanguinē bonuz: ⁊mo remanet humor malus frigidus quē baborret calor ⁊natus: et succedit ei extraneus: sicut ille qui generatur a cucumere ⁊ citrullo et piris ⁊ similibus. Aut malicia artificij eius. Aut bora ipsius. Aut or

b Tardis humidis. Dupliciter exponitur. primo tardis in euētu. sicut sunt nue citrulli cucumeres ⁊ uniuersaliter horarij fructus uel tardis. s. ad digestionē propter superfluā humiditatē. ⁊ apparet in quo differt cā hec secūda a causa quarta: ⁊ dicendū q̄ licet appropinquet in subiecto: tamen tertia causa referī ad tarditatē digestionis uel maliciā propter humiditatē multā. sed quarta causa est propter frigiditatē. ⁊ si uis facere ex eis unā causā poteris. ¶Malicia artificij. dicit Tadeus sicut si preparetur mel uel lac cū sinapi: sed in ueritate per maliciā artificij intellige oēz modū male preparationis per artē: ordo uel odor. ⁊ potest saluari littera. Considerandū autē q̄ Auic. nō posuit diffinitionē putredinis: quia uult q̄ tu intelligas eā ex primo libro fen scōa. ca. de causis calefacientibus.

Quidaz autē disputant hic pueriliter: an putredo possit in nobis fieri: cū dictū sit primo de aīa: q̄ aīa defendit nos a putrefactiōe: ⁊ nos de huiusmodi argumentis uilibus nō curamus.

c Aut propter opilationē. Istud est secundū membrū diuisionis principalis: ut dicatur putredo aut ꝓpter cibū: aut propter opilationē. Considerandū q̄ per opilationē intelligit oēm opilationē: siue uenaz siue porez cutis. ⁊ apparet per hoc q̄ subdit: q̄ opilatio ꝓhibet respirationē: idest introitū ⁊ exitū aeris: ⁊ euentionē. i. eductionē materiez ⁊ malorū ⁊ superfluoz uapoz. Aliter potest dici respirationē quantum ad pulsū: ⁊ cuentionem quantū ad hanelitū uel econtra. Et propter cōplexionem. Quidā sicut Dy. dicunt supple opilatio fit per cōplexionē corporis malā. Omissis expositionibus duabus quas alias fecimus: super hoc dabimus unā: ⁊ est q̄ Auicē. duo uult declarare: primū que est causa ꝓpter quā probibitio respirationis ⁊ euētionis ꝓpter opilationē facit putredinē innuens q̄ opilatio prohibens euentionem est causa putredinis propter malam complexionem: que sequitur ad talem opilationē uel ad probibitam transpirationem. Ex qua mala complexione non potest fieri in humoribus bona digestio. ⁊ ex hoc sequitur putredo. Secūdo opilatio ē causa putredinis prohibendo euentationē propter defectū nature ex hoc: unde non agit actionem bonā: ⁊ tunc resumit modū quo mala complexio que sequitur probibitā euentionē est causa putredinis: ⁊ dicit q̄ hoc facit aut generando humorem malum: aut corrumpendo generatum: uel illud quod ipsa generat corrumpit: aut illud quod generat idest preparat preparatione propinqua ad corruptionem propter diminutā decoctionem: uel quia pigro motu mouet illum humorem ad suum finē quare tardatus arripitur a calido extraneo: ⁊ putrefit ex quo uirtus non dispensat illum. ⁊ uidentur differre ista duo: quę facit illa mala complexio: nam aliud est q̄ ipsa generet humorē maluz: ⁊ aliud est q̄ generatū disponit propinque ad corruptionem: uel q̄ illud quod generat disponit generando. dico dispositione propinqua: quia si generat malum humorez ex hoc q̄ō malus debet dici dispositus non tamē dispositione propinqua. oportet quod sit dispositus: ⁊ forsan textus tolerat aliam expositionē: ut dicatur q̄ generat: idest cum mala complexio fit causa putredinis generando malum humorem: dicem⁹ q̄ generat malum humorem propter diminutionem: idest propter diminutam decoctionem: ⁊ hoc est quod dicit propter diminutionem ꝛc. ⁊ itelligit ⁊ uel propter alios modos male digestionis: dicemus etiam q̄ cuz mala complexio sit causa putredinis corrumpendo generatum: ⁊ disponendo humorem generatum ad corruptionez: q̄ hoc facit mouēdo pigro motu: quia debilitatur uirtus mala complexione. Secunduz quod Auicen. uult declarare est q̄ lz opilatio sit causa putredinis proter malam complexionem tamē iste cause iuuant sese: ⁊ sese multiplicant reciproce: nam opilatio est causa male complexionis ⁊ male complexiones sunt causa malarum materierum: ⁊ materie male sunt cause opilationis: iterum ⁊ malarum complexionum: ⁊ putredinum. Dubitatur autem in quo differt causa putredinis que est mala complexio sequens opilationem: ⁊ defectus uirtutis sequens opilationem: cuz uideatur ille defectus sequi malam complexionem. Dicendum q̄ aliud est humorem dimitti ⁊ non digeri. ⁊ aliud est ipsam alterari propter maliciam qualitatis agentis in illum: ⁊ tu poteris hic alia considerare. Dubitatur secundo que mala complexio est: que sequitur prohibitam respirationem ⁊ euentionem. Dicenduz q̄ potest esse calida ⁊ frigida secūdum diuersitatem temporum: immo ꝑm unum tempus in diuersis partibus: ut alias declarauimus in scientia principiorum.

d Aut propter dispositiones. Continuetur hoc aut cum sermone sic putredo accidit: aut ꝓpter cibum maluz: aut propter opilationem: aut propter dispositiones extrinsecas uel extraneas. Est ergo hoc tertiuz membrum diuisionis generalis.

e Aspaltum. Est quedaz herba de qua in hispania fiunt funes: sicut de campa apud nos: quādoqz aggregatur de eis numerus: idest quandoqz adimantur multe cause ad faciendam putredinem: siue sint multe cause ad faciendum putredinem: ꝑm gen⁹: siue ꝑm hanc speciē causarum que sunt extrinsece.

f Et plurimum. ¶Hic ponit causas putredinis antecedentes humorales: ⁊ complet sermonem in causis primitiuis. ⁊ quasi conatur ostendere quomodo de facto contingit quod aggregatur numerus causarum quibus fit putredo in fe. et dicit: ⁊ plurimum: idest plurima aggregatio causarum putredinis est quādo cōgregatur multitudo humoz.

g Grossicies ꝛc. Ex quibus fit opilatio: ⁊ subsequitur malus motus super repletionem: uel sequitur balneatio: aut sequiē sol calidus: aut simile ꝛc. ⁊ dimissio cautele succurrendi in epitimatibus cum epiti: scilicet frigidis succurendi dicto defectui: si acciderit propter calefactionē. uel Auicē. innuit q̄ dimissio cautele qua homo epitimatibus calidis ⁊ huiusmodi stomatichis consueuit suum stomachū calefacere. etiam est causa putredinis: inceptio opilationis est nota ex signis opilationis sen scōa ꝑmi cañ.

b Succedentes motus. alias motibus. Et uerificatur hec littera: quia repletiones ⁊ opilationes post motus sunt peiores. ⁊ hoc quando sunt isti motus super repletionem. ⁊ pro idest nauseatiuam sacietatem. ⁊ innuit in hoc Auicena hunc ordinem: homo aliquis sit primo habens nauseatiuam satietatem: postea mouatur superflue. postea succedat repletio in uenis: ⁊ balneationes similiter: scilicet super repletionem: aut sol ꝛc. Dubitatur an putredo possit fieri absq̄ probibita transpiratione: ⁊ uidetur q̄ non per Galie. undecio ter. Oppositū arguitur: quia multe sunt alie cause superappositę. Dicunt Antonius ⁊ Dy. q̄ putredo si est a causa immediata pendet tm̄ ab una causa: scilicet a caliditate extranea. sed cause mediate possunt esse multe. aut ergo putredo fit a causis extrinsecis: ⁊ sic potest fieri absq̄ probibita transpiratione: ut ab aere putrido: aut fit a causis intrinsecis. ⁊ sic non fit absq̄ probibita transpiratione. nos autem dicamus q̄ si fiat putrefactio a causa intrinseca scilicet ex dispositione corporali potest fieri absq̄ probibita transpiratione: que sit sua causa: licet ut plurimum fiat a causa que est probibita transpiratio: nam mala complexio quia humores alterantur ebuliendo potest esse causa putredinis: sicut hoc modo putrefit cibus in stomacho. ⁊ erit hec causa per se extraneitatis caloris omni circunscripta causatione quam faceret probibita transpiratio. ut plurimum tamen concurrit opilatio ⁊ probibitio transpirationis: ut causa agens large sumendo agens etiaz pro impediente aliquam actionē: nam humores qui corporaliter disponuntur ut putrefiant. ut plurimū sunt peccantes: quia multi: uel quia grossi uel uiscosi ex quibus sequitur statim opilatio in locis in quibus sunt. ⁊ probibitio euentationis: ⁊ quāuis quandoqz sit possibile fieri putredinem: cuius causa nō est probibita trāspiratio: tamen semper concurrit cum ea: ut cōmunicans uel ut coagens. nā statim cum humor incipit calefieri inconuenienter stant in particula. ⁊ sua euētatio

UVA. BHSC. IyR_029

incongrue fit: quia tractus aer nō temperat eum sicut oportet: cū sit in calore distemperatus: ipse etiam incipiens malignari partes quas attingit inconueniēter tenet et sic potest dici q̄ opilat.

a ¶Putredo. ¶Hec est diuersitas putredinis ex parte loci. Et considera q̄ non dicitur putredo cōmunis: quia totū ꝛ quālibet partem occupat: sed dicitur communis: quia in uenis cōmunibus: sed dicitur in membro q̄n est in uno particulari loco: ut uerbi gratia materia apostematis. Accidit aūt q̄ in una determinata parte cōgregatur materia propter debilitatē partis. ſ. in expellendo: aut ppter caliditatem attractatiuā siue sit caliditas multa: siue acuta: aut ppter dolorē quō autez dolor trahat dubitabile est: ꝛ discussimus hoc secūdo de differentijs febriuz Gal. Aliter potest exponi uehemētia acuitatis. ſ. sensus particule. unde a qualibet causa cito patitur. Considerandū aūt q̄ locus iste patiens potest esse non solū membrum unū consimile: imo multa simul in uno loco: ꝛ potest cē unū organicū habens concauitatem manifestaz, uerbi gratia: potest materia putrefieri in concauitate stomachi ꝛ pectoris: et uentris: quia ista sunt loca potētia has materias recipe: ubi etiam non recte a natura poterunt subire putredini: ꝛ exinde cōmunicari fum⁹ ad cor: ꝛ fieri febris putrida: que erit continua uel interpollata: ſm continuationem effumationis: ꝛ hoc diuersificabitur ſm loca ꝛ materias.

b Et humor. ¶Hec est alia diuersitas putredinis ex parte materiez. Dubitatur quare non dixit de humiditatibus cum ex ullaruz putredine fiet febris: ut Auer. tertio colliget. Credunt quidam q̄ febris humiditatum sit ethica: tamē quāuis ex eadez consumptione a calido facto in membris distinguantur modi ethice: possūt preter hoc putrefieri ꝛ cuaporare ad cor. ꝛ facere fe. putridas. ꝛ Auicē. intelligit de eis: quia sunt de summa humorū. ꝛ sunt uel in uenis uel extra uenas. Dubitant an spiritus possit putrefieri: ꝛ facere putridaz: uidetur q̄ sic quia aer posset putrefieri: ut primo cañ. sen secūda. ꝛ infra. ergo ꝛ spiritus. Ampli⁹ putrefactio est corruptio mixti: sed spiritus mixt⁹ est. ꝛ dicunt q̄ spiritus pōt putrefieri cum sit mixtum quoddā sed non putrefactione: que faciat febrem ꝛ causa est: quia est in continuo motu unde a putrefactione preseruatur. ꝛ ideo si poneretur in loco determinato quiescens sicut ponitur caro. uel os posset putrefieri: sed licet putrefieret nō faceret feb. quia inde surgere nō posset uapor putridus: qui est putrida fuligo: cum sit quid grossū ꝛ spiritus est subtilis. Et si tu dicens saltem surgeret uapor subtilis: dicunt q̄ ille cito resoluetur: anteq̄z attingat ad cor. Isti autē sermones possent molestari redeundo ad principia: iam enim tenent quidam spūs quosdam esse quietos ꝛ cōplantatos in corpore: quibus ex hoc poterit accedere putredo. Amplius si spiritus putrescat in arterijs prope cor pigrefactus in delatione: nō tam cito suus uapor resoluetur: quin possit facere febrē. Uidetur autē q̄ medici per putredinē quā dicunt causam putride fe. nō intelligant omnē dissolutionem que mixtioni opponitur: que est cōmuniter putredo opposita simplici generationi. Sed intelligunt illā que est cū quadam ebullitione: ꝛ ex eleuatione fumoz uel uaporum: que habet fieri in corporibus magis aqueis siue grossis: ꝛ hoc modo nō putrefit spiritus: nec aer: sed eis miscentur corpora putrida. ſz adhuc est conformior huic corruptioni: que simulatur putredini uere. Dubitat quare locutus est de uaporibus humorum: qui putrefiunt: ꝛ dicunt multi: q̄ p hoc innuit: q̄ causa coniuncta febris putride nō est humor sed uapor ab humore putrido surgens. ꝛ in hoc nō concordo cū eis: declarauī enim in questione de hoc q̄ causa coniuncta febri putride est putredo cōmunis humoris ꝛ uaporis: ꝛ ideo ex natura rei humor putridus in corde existens sine uapore potest facere febrem ꝛ uapor putridus sine humore. Aliter ergo dicendus: ꝛ prout alias dixi quod hoc ideo posuit Auicē. ut ostenderet conformē dispositionem esse in uapore putrido. ꝛ in humore a quo surgit. Unde quāuis quod tangit cor: non sit humor ſm manifestam formā. est tamen habens naturam humoris a quo uenit: ꝛ ideo dicetur febris colerica: licet colera non tangat cor. sed uapor eius habens de natura colere. Et forsitan dixit hoc ut non intelligas q̄ putrefactio humoris: que facit fe. sit dimissio humoris a regimine nature. licet semper concurrat: possunt enim humores aliqui esse dimissi: ut flegma: gypseum: ꝛ uitreū actu infrigidans ꝛ tamen non sunt putridi putredine que ad febrem requiritur: sed sicut dicimus putrefieri quedam extrinseca: ut caro: aut uinum: aut pisces: ꝛ huiusmodi. in qua putrefactione eleuantur mali uapores: ꝛ terminantur putrefacta ad corruptionē ita putrefiunt uera putrefactione humores in nobis: ꝛ sic causatur putrida feb. notū enim est q̄ uapor colere sit subtilis ualde. ꝛ sanguis subtilis respectu flegmatis ꝛ melācolie. Et hoc intellige comparando totam speciem humoris toti: cuiusdam enī flegmatis uapor posset esse subtilior uapore cuiusdā sanguinis.

Et putredo. ¶Hic inuestigat diuersitatē febrium putridarum ſm diuersitatez putredinis. Et primo ſm diuersitatem materierū. secundo ſm diuersitatem loci putredinis. ibi secunda: ꝛ sanguis. Considerandum.

Et que currunt cursu eius. Idest continuam proportionalem: ut quidam exponunt. ꝛ hoc debet referri ad colerā. Uel dixit hoc ppter tertanā: ꝛ septimanā: que currunt cursu quartanaz in natura materie: ꝛ sic etiā sunt quedā febres: que currūt cursu flegmaticaz: ut diurna: nocturna: ꝛ finco palis: humorosa ꝛ empiala. Et quia hee due fe. ſ. quartana ꝛ quotidiana hīt multas alias fe. que currunt cursu eaz. colerica aūt nō habz eas: aut paucas. iō nō dixit: colera facit tertianā ꝛ que currunt cursu eius. tamē si uoluisset poterat dicere. q̄ reperit sincopalis ꝛ minuta subtilis: q̄uis ipa in motu paroxismi non diuersificet a tertiana sicut diuersificant multe melācolice a quartana: ꝛ multe flatice a quotidiana: ut postea apparebit. Sed dubitat quare appropriauit cōtinuam fe. sanguini: cū etiā alij humores possint facere cōtinuā. Dicendū q̄ febris de sanguine est uerior ꝛ uniformior continua nō hīs piodos. sed cōtinue de alijs humoribus habēt piodos ꝛ exacerbatōes: ꝛ iō cū Aui. dixit q̄ colā facit tertianā itellexit tertianā interpollatā ꝛ continuā: ꝛ sic de alijs humoribus melācolice ꝛ flatice. Cōsiderandū dī q̄ iō sāguis facit cōtinuā: q; mult⁹ ꝛ q; calidus ꝛ hūidus pat⁹ putredini cōsecutiue. ꝛ quia ppinqu⁹ corde: ꝛ q; ꝛ cito nec ꝛ uenis. Dubitāt aūt ḡre colā d̄ tertio i tertiū ꝛ mlia de quarto in ḡrtū. ꝛ flā de die in diem. Quidā reduxerunt cās motus humoz in qualitates ꝛ q̄ztitates humorū. Quidam in naturas elemētares: ut colaz appropriauerunt ignī: sāguinē aeri: flā aque: melancoliaz terre. Quidā reduxerunt in corpora celestia appropriantes sanguinē iouī: flā lune: colām martī: mliam saturno. Et cū hīs cōsideraueris oēs fūt ſmonest ules remoti nihil plus rectoricātes. nisi q̄ melancolia est tardi mot⁹: flā uero citi mot⁹. ¶Nos aūt in qōe nra de plongatōne febriū dicimus q̄ cā hoz piodoz est, pprietas materie relate ad calorē naturalē: que pprietas sequit naturā hoz humoz cū determinata q̄ztitate ꝛ loco.

e Et sanguinis locus. ¶Hic ponit diuersitatē febriū putridaz ex loco putredinis. ¶Hec aūt diuersitas est: quia quedā continua quedā interpollata ꝛ primo facit hoc. secūdo q: alie diuersitates speciales reperiuntur in febribus putredinis ponit illas: ꝛ assignat illas causas. ibi secūda: ꝛ ille q̄dē. ¶Prima in tres. ꝑmo. ꝑmittit loca illa. ſcdo ponit que febres sequunt ſm illaz diuersitatē. tertio pbat. ibi ſcda: Q̄n uero. ibi tertia: ꝛ febres putredinis. Dubitat utrū sanguis putrefiat q̄nq̄ extra uenas. uidet q̄ sic ut in flegmone sanguineo. in contrariū Auicē. ꝛ Gal. innuit ſcdo de dīs ꝛ Auer. colliget. tertio. dīt quidā q̄ sanguis extra uenas nō putrefit sub ppria forma. ratio q: extra uenas corrūpitur magna corruptione. ſz ex magna corruptiōe trāsit in naturā alterius humoris. ꝛ hoc uoluit Gal. ſcdo de crisi. Amp̄. sanguis uel erit uenas naturalr. ꝛ tunc nō manet sub forma sanguis: sed transit ad formā humiditatū. uel erit preter naturā. ꝛ tūc etiā nō manet sub forma sanguis: q: cōuertit in sanie: ut dixit Ypo. in affor. Si sanguis preter naturā ꝛc. ¶Nos aūt dicamus q̄ liez ut pluri mum sit: q̄ Auic. dicit: nō tñ est inconueniens: q̄ sanguis extra uenas putrefiat: ꝛ stet sub forma sanguis aliquo tpe. Et hoc apparet primo i sanguine faciente flegmonē. Amplius ad quācūq̄z partez corpis sanguis uadit naturalr: ad illā pōt ire pter naturā. sed ad loca extra uadit ſm naturā. ergo illic pōt peltr contrā naturā. ꝛ sic ibi putrefieri. Uñ etiā quidā sudant sanguineā superfluitatē: ut. z. de ptibus aialiū. Amp̄. humiditates hīt formā sanguis: sed ille putrefieri pōt. Amp̄. ad cōcauū pectoris pōt cadere uerus sanguis ꝛ ibi putrefieri: sed cū est in putrefieri: adhuc est sanguis: ꝛ q: extra uenas nō multuz stat sub forma sanguis. sed cito transit in aliā formā. ideo forsan dīt cōmuniter q̄ sanguis locus est extra uenas. ꝛ ibi putrefit. Ad contraria patet solō: q: contrarium concludunt argumenta si perpendis.

f Q̄n uero. ¶Primo ponit quis sit modus febris de putredine extra uenas. ſcdo qs de putredine intra uenas. ibi ſcda. Et q̄n putrefiūt. Considerandū q̄ Auic. innuit duo. ¶Primo q̄ febres fiūt q̄n materie putrefiūt extra uenas inuendo materias q̄ materie sūt flā: colā: melia. ꝛ uult q̄ fiant febres iterpollate: q̄ accedūt ꝛ recedūt ſz piodos stati dictos. ſ. regianos ꝛ quotidianos: ꝛ q̄rtanos. ſcdo ponit ꝺditōes duas. unā in ꝺfuso ibi ꝛ nō est alia cā. v. gra: multitudo ꝺpriſmoz unū cōtinuat febris: uno adueniēte priusq̄z alter recedat aliā ponit ibi. ¶Neq̄z est putredo ꝛc. ꝛ i hoc innuit q̄ aliqua putredo extra uenas ut putredo apatis cuius materia est in poris uel in cupo pōt facere cōtinuā fe. pp ppinqtatē ꝛ cocluſione fumorū: ut q̄n est ap a itrinsecū. g Quāuis. Quia dixerat q̄ febres

BSC. LyR_029

de materia extra uenas accidunt. ⁊ eradicantur: ideo ostendit q̄ hoc q̄ō est eradicari diuersimode competit eis. ¶ Aſſā melancolica ⁊ colica pfecte eradicantur: sed fleginatica propter sue materie uiscositatē: ⁊ citū supuentum alterius paroxismi: nō eradicatur eradicatiōe integra. sed habet occultas reliquias caloris. iste autē reliquie forsan nō sunt actu fe. sed dispositio quedā neutra: uel nō fe. quicquid tamē sit nō mundificatur ab ea corpus in hora quietis sicut in quiete aliaꝝ. Sed. T. d. cū concessū sit sā guinē posse putrefieri extra uenas: quoniam periodū tenebat. Dicenduꝫ q̄ quia incipit transire in alterius naturā: ideo seruabit motū ſm naturā illius humoris. uerbi gratia colē. ita enī accidit pleureticis cū rubea sputa spuunt: ut Gal. secundo de differentijs febri. ⁊ forsan erit contingentia in paroxismo secundum naturam eius: ⁊ quantitatem: ⁊ qualitatem. ⁊ dispositionem particule mittentis ⁊ recipientis. Et tu hoc considera.

Et quando putrefiunt. Considerandū q̄ immendo etiā materias scilz sanguinē: uel humores: duos innuit modos putredinis intra uenas: unō absolute intra uenas. s. corpori cōmunes: ⁊ ex hoc fit cōtinua que nō eradicatur sicut eradicatur uera tertiana interpollata: nec est primo ei: que eradicatur. sicut est quotidiana interpollata: q̄uis habeat fortificatiōes per quas cognoscitur paroxismus. i. periodus eius: quia continua tertiana in tertiū magis affligit: ⁊ quia tales modi putredinis intra uenas absolute sunt colere flegmatis: ⁊ mlie. ideo iste fe. faciunt continuas inseparabiles habentes uehementias periodicas. ⁊ si referatur ad sanguinē dicetur q̄ inest ei uehementia. s. uniformis continua: per quā cognoscit paroxismus. i. suus periodus siue motus large sumēdo periodū. Unde infra dus putredinis intra uenas determinatas. s. cōmunes: quia maiores ut a furcula usq̄ ad inguina. uel in uenis ppinquissimis cordi: ut in ascendēte ab epate ad cor: uel in ea que est a corde ad pulmonē. ⁊ tunc est febris cōtinua uniformis non habens additiones ⁊ diminutiones. Et dixit forsā: quia lz talis materia frequentius sit sanguis unde nō habet paroxismos tamen potest esse colera unde fiet causon. hūs aliquā lz paruam additionē: ⁊ diminutionē de tertio in tertiū. Et ideo cū sunt ſm contrariū: quia fit putredo in quibusdā uenis nō sic communibus: ⁊ non sic ppe cor. tunc esset continua habens manifestas alterationes in additione ⁊ diminutione. Dubitant autē utrum de quocūq̄ humore possit fieri fe. cōclusa cōtinua que nō habet additiones neq̄ diminutiones. Et uidetur q̄ sic: quia super plurimas partes cordi ppinquas potest quilibet humor putrefieri quia ibi potest reperiri tā cola q̄z flegma q̄z melācolia. In cōtrariū: quia nō dicunt cōmuniter conclusā nisi causonē ⁊ sinochā. Dixit Thadeus q̄ ad febrē esse conclusā: uel habeꝫ periodos nihil facit natura specifica humoris. quia diuersaꝝ speciez humores ut colera ⁊ sanguis possunt facere febrem conclusā. Sed quattuor dicit esse que hoc faciunt. s. substantia quātitas: qualitas: ⁊ situs. cū ergo aggregantur hec: q̄ humor sit substā tie conuenibilis putredini: ⁊ qualitatis etiā ad hoc conuenientis ⁊ sit multus. ⁊ cordi ppinquus: tunc fit continua conclusa. Hec autē maxime reperiuntur in sanguine: sed in flegmate tres de illis causis reperiunt. s. q̄ntitas: quia est de eo plus post sanguinē: qualitas. s. humiditas ⁊ situs quia potest esse ppinquus cordi. In colera autē sunt due. s. substantia ⁊ situs: ⁊ ideo flegma de die in diē mouetur: colera autē tardius: melācolia autē qa habet oppositas causas. s. paucitatē ⁊ frigiditatē ⁊ siccitatē ⁊ grossitiem ⁊ eius situs a corde est longinquior. ideo tarde mouetur: ⁊ ſm hoc ab ea nō potest fieri conclusa. ¶ Nos autē dicemus: q̄ effectus determinatus habens euentū semper uel ut pluriū: oportet q̄ reducatur in causā essentia lē determinatā. cū ergo appareat nobis colam in tertiū moueri: melācoliam in quartū: flā in diē: ⁊ sanguinē uniformiter: uideē q̄ aliqua cā per se sit huius effectus. sed nulla uideē aliā nisi natura humoris: ⁊ alie cause sunt uariabiles in infinitū. Unde dixit ifra Auicē. unicuiq̄ humori inest periodus qui sibi conuenit. Cōtingit autē uariari hos periodos: propter causas accidentales ex loco: quantitate ⁊ substantia. Dicemus ergo q̄ nature concluse sit de sanguine: quia de natura humoris sanguinei est uniformiter succedere in sua putredine: nec fortificari in tertiū: nec in quartū: nec in diē. ⁊ quātitas ⁊ substātia: ⁊ qualitas ⁊ locus: ad hoc coadiuuāt ⁊ q̄ñq̄ permutant motū eius. Et sic uera periodica cū determinatiōe periodi ſm diē uel tertiū uel quartū fit ab alijs humoribus: quia talis ē eo rū natura. Accidit autē q̄ ex alijs humorib⁹, uerbi gratia: ex colera fit cōtinua conclusa actu nō periodica: sed potentia periodica uel occulte periodica. humor enī colericus putrescens iuxta uenas cordis quātū in sui natura habet de tertio in tertiū superaddi. ⁊ sic de alio tertio in tertiū diminui uel remitti. sed ppter naturā loci ⁊ quātitatis accidit: q̄ ꝑma materia nō festinat resolui. ⁊ secūda festinat ad putrefactionē. ergo materia secūde exacerbationis iā aduenit prima adhuc habente statū. Et sic apparet cōtinua cōclusa: q̄uis in sui natura habet additiones: ⁊ diminutiones. et ſm hunc modū possumus imaginari hanc continuā ꝛclusā in materia extra uenas. uerbi gratia: posito pro possibili q̄ aliquis haberet octo tertianas interpollatas plixas quālibet in suo paroxismo: sed hoc est ualde longinquū. Illud autē potest satis accidere. s. concluſa de colera: que erit apparenter concluſa. sed ex natura materie erit habens additiones ⁊ diminutiones. Et ideo Auicē. dixit: nō sunt forsan. Et apparet quia post sanguinē humor qui facit hanc conclusā est colera: quia reperitur de ea multū ſine ſangnine colerico circa cor. ⁊ ppe. s. in uēna que uadit ad nutriendū pulmonē. ⁊ post colerā imaginabile est de flegmate. quia etiā multuꝫ reperiē de eo circa pulmonis partes. lz non sit ppe cor ſm naturalē situ. ⁊ nos iā uidimus continuā cuius materia concessā est flegmatica ꝓdominans. ⁊ nō habebat aliquā additionē uel diminutionē manifestam. Et ex hoc iudicauimus eā ppe cor habere materiaꝫ. Et fuit in dño Andrea de tridento. Ergo melancolia longinqua est: q̄ faciat istā conclusā. lz nō sit demonstrabile: q̄ nullo modo possit. Et si medici per continuā conclusā intelligūt febrē continuā uniformē cū multo calore: manifestū est: q̄ talis fe. erit de sanguine uel colera. licz etiā flegma falsuꝫ sui acuitate faciat modū causonis. sed si intelligūt conclusā ⁊ continuā uniformē nō habentē manifestā declinationē ⁊ reuersionē. q̄stū ē ex nā hūoris multū ē apta fieri a flate: lz flā nō sit sic aptū multiplicari circa ptes cordis sicut cola.

Et febris. ¶ Hic ꝑbat. substentatur autē sermo precedēs sup duas propositiones. ¶ Prima est q̄ putredo extrinseca facit fe. interpollatā. secunda q̄ intrinseca facit continuā. primo ꝑbat primā. secūdo secūdā. ibi secūda. Cū autē putredo. ¶ Prima in. d. primo ꝑbat q̄ qñ putredo est extrinseca febris recedit. s. nō cōtinuatur. secūdo dat causas ppter quas reuertitur. ibi secūda: Et iā. Consueui q̄ñq̄ dicere q̄ ꝑmo ponit causā unā ꝓpter quā paroxismi recedunt ⁊ reuertunē. Secūdo aliā cām. ibi secūda: Aut propter inuentionē. ¶ Prima in tres. ꝑmo ponit cām quare eradicatur. secundo quare reuertitur. tertio quare stat: eradicatur ⁊ reuertitur. ibi secunda: Et iā. ibi tertia: Aut ppter. Et quilibet modus diuidendi potest saluari. In ꝑma parte ult ꝑbare q̄ quādo putredo est extrinseca fe. eradicatur: ⁊ arguit sic Cū finitur materia putredinalis: ⁊ uenit ad hoc: q̄ nō potest inducere fe. finitur siue eradicatur fe. sed quādo putredo est extra uenas finit: ⁊ uenit ad hoc ⁊c. probat quia materie que extra uenas putrefiunt nō sunt retente in loco concludente eas: ⁊ prohibente a resolutione: ⁊ remanet cinerulentū terrenū. quod nō pōt ferre calorē ⁊ fe. i. calorem quo inducatur febris. Considerādū q̄ ex hac littera primo soluitur questio qua consueuit queri. an materia feb. interpollate que uenit a uenis incipiat putrefieri in uenis uel extra: quia dicendū q̄ extra uenas. quia putredo sibi aduenit tpe paroxismi. sed tps paroxismi est cū est extra uenas. ⁊ hoc uerificatur q̄ñ interpollata nō sequitur continuā: quia posset esse crisis continue uel in crisi continue. ⁊ tunc eius putredo prius fuit intra uenas. sicut accidit: uel accidere pōt cū habenti causonē superuenit rigor: ⁊ sudor: q̄ñq̄ etiam accidit q̄ materia mouetur extra uenas: ⁊ nō statim occupatur putredine: immo q̄ñq̄ non occupatur. sicut apparet de frigore eius qui nō calefit. de quo habeē secūdo de dif. fe. a Gal. ⁊ infra. ⁊ quarto tractatu Almāsoris. Considerandū secūdo q̄ crisis ⁊ terreitas nō sunt intelligenda omnino. ut Gal. deducit secūdo febrium. sed ut absoluuntur ab humido euaporatiuo. q̄ nō possunt inducere calorē febrilez: sicut apparet in cumulis stercoꝝ paulatim effumantiū. ⁊ finientiū. ⁊ est exemplū Gal. Et iam assignat cām reuersionis paroxismi: quāuis materia sit finita. ⁊ causa est reliquia caliditatis. que remansit ex putredine ꝑma. Considerādū q̄ possumus dicere q̄ Auic. premiserat generalē cām reuersionis paroxismi cum dixerat quousq̄ reagregetur materia ad locū aliū putredinis. hic ergo declarat p causas reaggregatiōis materie. Dubitatur quomodo a qualitate mala aggregatur noua materia. Dicendū q̄ cum locus materie putride facietis paroxismū sit locus extra uenas: oportet imaginari q̄ ista caliditas sit remanēs extra uenas ex ea igitur aggregatur materia per uiā corruptionis nutrimēti uenientis: ⁊ per uiam qua calor ille attrahit materias: ut nō permittat eas alterari naturali alteratione in uijs: sed festinat eas. Dubitatur secūdo an ista mala qualitas posset esse intus in uenis in locis generatiuis humoꝝ. Dicendū q̄ caliditatē nō seqn tē putredinē humoris: qui fecit paroxismū qui iam recessit possumus leuiter uidere: q̄ posset esse in locis intrinsecis ut q̄ epar ⁊ uene per aliquā malā cōplexionē aggregauerit colerā: que statiz cū fuerit aggregata fuit pulsa ad extra uenas ⁊ in alio spacio itez aggregaunt: ⁊ itez sit expulsa. Sed ⁊ caliditatez a putredine possumus etiā imaginari: ⁊ difficilius ut dicamus q̄ humor putridus tpe paroxismi licet steterit extra uenas: tamē potuit inficere loca uenaꝝ ⁊ epatis ⁊ derelinquere caliditatē malā: unde de nouo fit humoris aggregatio. Dubitatur tertio si qualitas sola remanens in locis extra uenas pōt esse causa aggregationis humoris. uidetur q̄ nō: quia non est ratio quare reaggregat humor de specie primi: ⁊ nō alius humor. Quidā direrunt q̄ semper remanet aliquid de ꝑmo humore q̄ est sicut fermentū secundo aduenienti. hic sermo est contra Auicen. hic: ut uidetur intendere. ⁊ contra Gal. in secūdo de dīijs fe. ⁊ in cōmēto affo. quib⁹ quotidie rigores. uidentur enī uelle q̄ sola qualitate possit fieri reuersio. Amplius quid facit q̄ remanet. Cum illud quod aduenit sit longe plus: etiā quod remanet est plus terreū uel melancolicū q̄z colicū: uel flegmaticū. Et ideo dicemus q̄ qualitas que remansit: nō est sola caliditas: sed caliditas talis ꝓportionatis: qualis fuit humor: ⁊ ideo corrumpit materias uersus humoris naturā. ¶ Nec uolo molestari per questionē de loco generatōis humoꝝ: ⁊ qū huic correspōderet in uenis dispositio: ⁊ epe multiplicatiua humoris illius: ut in ipso sanguine sit actualiter talis humor: tunc certius apparet q̄ secundus paroxismus est in specie primi cū autē ista contingat uariari: contingit etiā uariari formas paroxismorū. Dubitatur autē statim quomodo caliditas potest esse causa reaggregationis flegmatis uel melancolie cum sint humores frigidi. Et dicendū q̄ hoc forsan nō erit nisi in uenis sit dispositio sanguinis correspondens qualitati extra uenas. Uel dicendū q̄ ille modus caloris est causa q̄ eunte sanguine ad loca extra uenas cōuertatur in melancoliā putredinalē nō in meliam naturalē: uel flegma: sed simul actuantur ⁊ intendūtur: quia in parte sanguinis que est flegma: uel que est melia fit corruptio a tali modo caloris qui remansit. Dubitatur quarto si inter paroxismū ⁊ paroxismū nō remanet nisi sola q̄litas quomodo illa tota fe. habebit unitatē ⁊ distinctionē per quattuor tpa uniuersalia. quidā credūt q̄ semp aliquid cinerulentū remaneat in quo ista fe. unitatur: sed iā apparet q̄ nō est necessariū. Alij dicunt q̄ materia que est causa antecedens est que saluat unitatem huius fe. sed hic sermo non sufficit: ꝑmo quia stante causa antecedente contingit secundū paroxismū non uenire. Amplius nulla existente materia: que de sui rōe sit causa antecedens: potest reuerti fe. quia caliditas remanens de nouo eā generabit. Dicendū igitur q̄ si inter paroxismū ⁊ paroxismū nō remanet nisi sola q̄litas que est totalis causa aggregationis noue materie. nulla res est in qua febris illa possit unitari nisi illa mala complexio. ⁊ per illā dicemus: q̄ iste homo habet unā tertianā tot paroxismoꝝ: que tertiana est magis una: q̄z duo paroxismi: quorum unus esset flegmatice: alter colerice fe. ⁊ q̄z due tertiane: quaꝝ unā haberet in hyeme ⁊ alterā in estate. ¶ Nolo tamē q̄ tota fe. mensureē: ut unū continuū febrile: quia iā ponitur interpollata. ⁊ ſm q̄ uirtute illius caliditatis aggregabuntur materie primo pauciores: postea plures: ⁊ itez plures: deide pauciores erūt ꝓncipium. augmentū. status ⁊ declinatio uniuersalis. Sed tu dices in hora quietis cum nō sit materia nō erit distinctio tempoꝝ morbi: penes alterationē materie. Dicendū q̄ distinctio forsan erit solū penes accidentia paroxismo cōparato ad paroxismū: ſm modū dictum: uel etiā penes alterationē materie ſm etiā modū dictum. ⁊ quia modū illum aggregationis materierū de paucis ad plures: ⁊ postea pauciores contingit uariari: ideo uidebis interpollatas quasdā uariari, in paroxismis: ut cum iam apparuerunt paroxismi qui uidentur declinationis: itez resurgant paroxismi augmentū indicātes: ⁊ si uolumus per signa digestionis in tempore quietis determinare tpa fe. in hac interpollata in qua nulla materia est in tempore medio dicemus q̄ erit ſm hanc considerationē: quia qualitas illa sola que remansit: disponit membra tali ⁊ tali dispositione: q̄ digestio fit in eoruꝫ membris bene aut male. ⁊ ex hoc uerifica multa apparentia de facto: quia uidebitur q̄ñq̄ in primis quietibus paroxismoꝝ prioꝝ digestionē: ⁊ in secūdis: ⁊ postremis cruditatē: ⁊ q̄ñq̄ econtra ſm q̄ qualitas illa habet plus de uirtute nocēdi digestioni epatis: ⁊ uenaꝝ uia cōitatis: ergo nō poteris sic ordinate distingue re tempora febris. Et tu considera. Dubitatur an inter paroxismuꝫ ⁊ paroxismum alicuius interpollate possit homo reuerti ad dispositionē sibi sanā stantez in latitudine sue sanitatis. Et dicemus q̄ ſm plurimū nō contingit. nā materie putredinales inficiunt membra: q̄ꝫ corpora materieꝝ recedant. ⁊ etiā frequēter alique de fecibus materieꝝ remanent etiā plurima aggregatio materierū: q̄ sunt cause coniuncte: est ppter dispositiones corporales. s. repletiones quantitatis ⁊ qualitatis. Et ideo Gal. neganit in terapētica ad Glauconē interpollatā febrē sic mundificari: sicut mundificatur ephimera apud intellectū uero speculantem nō uidetur impossibile: q̄ homo habeat paroxismos febriles. ⁊ inter paroxismos sit sanus sibi. ⁊ ratio super hoc est. In homine colerico per aliquā dispositionē existentē in latitudine sanitatis sue potest multiplicari aliqua colera: que

UVA. BHSC. IyR_029

poterit pelli ad extra uenas. ⁊ facere paroxismū. ⁊ iterū reuertente eo ad suā sanitatem itez poterit fieri Et apparet illud si recordamur hoīs qui latitudine pori fellis ad stomacū cuomebat colerā ſm unāquāq; die: de quo est sermo. secundo de complexionibus: ⁊ in tegni: ⁊ in cōmento secūdi regiminis acutoz. ⁊ cōmēto xxiv. Sed tu. d. ergo aliquis tota uita poterit febrire. Dicendū q; si talis motus colere est per dispositionē mobilē existentē in extremo latitudinis sue sanitatis. uerbi gratia: per gradū siue mensurā aliquā caloris: tunc semper cuz erit in illa cadet de sanitate sua in fe. ⁊ sua sanitas dicetur eū illis causa: ul' cū causa contingētur causa casus in feb. Si autem dispositio illa sit immobilis. uerbi gratia latitudo pori fellei uel opilatio naturalis aliqua: tunc semp iste poterit febrire. i. quousq; duraret sibi uita posset paroxismare paroxismus colericis: ut exēplo dicatur: nec aliquis miretur de hoc: si enim colera que omni die

ex putredine prima: quamuis non remaneat materia: aut propter[a] inuentionē ſcause prime[b] putredinis in materia prima: ⁊ iflammatur in materia secunda ſm ſemitaz putrefactiōis. Res ergo[c] putredinis re-

soluitur ſm inuentionem calidita tis non deficientis putrefacientis ⁊ resoluentis: ⁊ facientis cinerem: ⁊ pertranſeuntis[d] ad uicinum do- set abscindat terminum[e]: ⁊ finiat[f] materia: ⁊ nō iueniat uicinū aliud

euomitur: pelleret omni die in quodā alio ad habitum corporis: omni die tota sua uita febriret: ⁊ que diximus habent multū confiteri illi: qui dicunt q; a generatione homo nō potest esse eger ut mūc: qō tamē nos negauimus in q̄stiōe nr̄a de hoc. Dubitaī serto: an q̄litas derelicta a putrido humore ītra uenas possit eē cā reuersiōis poxismi ītra uenaſ. Et dicēdū: q; sicut humor putridus ēt uenas relinq; qualitatē malā q̄q; sine materia solā. unde reaggregatur noua materia. ita possumus imagiari q; aliquo humore intra uenas moto ad putredinē. uerbi gratia colera uni⁹ uncie aliqua ps istius uncie. uerbi gr̄a. z. i. rsoluaī. ⁊ qualitas remanēs disponat: ut noua aggregeī. ⁊ de hoc dicetur paz post.

a Aut propter. Hic dat aliā causam ppter quā reuertitur fe. lz paroxismus primus recedat. ⁊ primo facit hoc. secūdo concludit totū sermonez. ibi: Res ergo. Primo dicit q; causa predicta reuersionis erat reliquia caliditatis: ut supple cā reuersionis est: propter inuentionē cause prime putredinis. i. cause principalis putredinis in materia prima. Differunt ergo due cause: quia prima est causa cōplexionalis remanens in membris unde noua materia reaggregaī. sed causa secunda est caliditas materici actu putrescentis: qua materia aliq; alia actu existēs disponitur ad putredinē. Et hic recte cadit exemplū de stercore colūbino: quod Gal'. ponit: erat enī cumulus stercoris illius cuius una pars primo putruit: ⁊ fumauit. ⁊ ea fumante disponebatur secunda pars eiusdē cumuli. Dubitatur primo quia obmittit causā reuerſionis secūdi paroxismi: que est ex cinere ul' residuo precedentis materie. Dicendū q; forsan dedit intelligi in prima cā: que est qualitas remanens: illa enī siue sit pura: siue cū aliquo cinere residuo potest attrahere nouā materiam ad locū putredinis. Ista aūt secunda causa stat in hoc q; prima materia putrida disponit secundā ad putredinē. Et ideo etiā ad hanc secūdā causam posset reduci. Dubitatur quia si causa secūda hec differt a pma oz imagiari: q; si fe. habet centū paroxismos tota materia pus sit cumulata in forma cause antecedentis: ⁊ semper pars post partē moueatur ad putredinē ſm suū periodū prima parte disponente secundā. sic enim est exemplz fimi colūbini q̄ō in agro Gal'. prosperit. Et si prima materia generaret sedam: iam causa ista esset eadem q̄ō pruna. Dicendū q; contingens est q̄q; oium paroxismoz debentiū fieri materiā perīstere sub forma cause antecedentis. ⁊ isti paroxismi credēdi sūt esse pauci. nō tamē est impossibile sic esse. uerbi gratia: sit superfluens cū sanguine libra una colere: que gradatim expellatur extra uenas: ⁊ quelibet uncia faciat paroxismū: ⁊ semper prima disponat secundā. Sed. T. dicit quare prius mouetur una uncia colere q̄ alia. Dicendū ppter unā esse alia actu aliorē: ⁊ magis distantem a natura sanguis. ⁊ hoc quod dictū est forsan nō est frequenter. Accidit tamē frequentius q; precedens paroxismus suo calore putredinali disponit ad generationem secūde materie: generationē dico corruptuā: ⁊ tūc differt prima causa a cā secunda. quia prima ponit actionē qualitatis remanentis post resolutionē materie prime. Ista aūt ponit actionē a calore putredinali materie: cum actu putrefit unde materia secunda disponitur: siue illa materia prius fuerit siue modo de nouo generet. Dubitatur quomodo hec materie saluabūt motus periodicos tertianos: uel quartanos: uel quotidianos. cū motores eaz sint q̄q; male complexiones derelicte agentes in hora quietis: uel malitie qualitatis putrednalis: que agunt tpe paroxismi. Dicendū q; licet iste cause formaliter sint diuerse frequenter simul concurrunt: ⁊ quia materie q̄ mouentur sunt tales. s. precedente colera monetur postea colera: ideo seruant periodos: ⁊ quia possunt uariari ista: naz mala qualitas derelicta a colera putrescente uel sua actualis qualitas putrednalis potest mouere non solū colerā: sed flegma: ideo conuenit uariari periodos. unde factis multis incenerationibus ⁊ quartane fiunt ⁊ in hoīe calidi epatis ⁊ flegmatici stomachi tertiana attrahit q̄q flegmaticā ⁊ econtra. ⁊ tu considera. Dubitaī autē quare dixit ſm semitā putredinis. ⁊ dicendū q; qualitas que acquiriī in materia secunda a materia prima ut dicit secūda causa. immo etiā a qualitate derelicta a materia: ut dicit pma nō est actualis putredo: lz ē dispositio quedā ad putredinē: sicut prolixe declarauimus in questione nostra de plongatione fe. dicamus ergo q; si prima materia actu putrescens actu putrefacit. secūdā tunc continuat seipsā febris per hoc. nec per hoc habet reuersionē periodicā secundi paroxismi. si aūt disponat aliquā materiā ad putredinē dando sibi qualitatē: qua tali die mouebitur motu: quo eueniet sibi putredo: uel complebitur sibi putredo tūc fiet reuersio periodica secundi paroxismi. ⁊ ideo Auicē. dixit ſm semitā putredinis. Est aūt ultra hoc considerandū q; dispositionē in secunda materia inductā a prima materia: uel a qualitate remanente: possumus imaginari dispositionem esse tā propinquā putredini q; stati cū materia illa mouebitur ad locū putredis occupabitur a putredine: ⁊ possumus imaginari gradū putredinis qui nō appareret adhuc: aut ppter gradus remissionē: aut propter paucitatē multā materie: q̄ talē gradū recipit. sed tā gradus debilis q̄ paucitas materie: possunt dici semita respectu subsequentis putredinis potentis actu facere fe. Cōsiderandū etiā q; littera que dicit.

b Causa putredinis pme. Potest dupliciter exponi: uno modo q; primā putredinē nocet causā priorem respectu sequentis: ⁊ tunc inuentio cause putredis prime. i. inuentio caloris putredinalis est: qui est in materia prima: ⁊ ut sic li prime componitur cum li putredinis. Alio modo q; per cām putredinis primā intelligit cām immediatā: ⁊ per se putredinis: ⁊ tunc dicetur aut reuertitur paroxism⁹ propter inuentionē cause prime. i. cause per se ⁊ imediate putredinis: que pmo inuenitur in materia priori. deinde accenditur in secunda ⁊c. ⁊ sic li primo cōponitur cum li cause. Dubitatur autē quid mouet secundā materiā ad actualē putredinē: quia iam recessit prima materia: ⁊ secunda materia est solum in semita.

Dicendum q; calor paulatim disponendo pcedit. uel ergo calor seipsū intēdit ut alias tenuimus: q; idem possit agere in se. uel ex hac dispositione ampliori materia concumulata completur putredo a calido continentis. Dubitatur quia uidetur defectiuus in ponendo causas reuersionis paroxismoruz: quia preter has est dispositio particulaz generātiū materias: ⁊ mittentiuz ad loca putredinis: ut dixit Gal'. Dicendum q; paroxismus qui recessit itez reuertitē: aut per malā cōplexionez derelictā a materia putredinis prioris: siue sit cimis cum hoc siue nō: aut ppter alterationē: quam facit materia putrida pma in materia secunda. Et iste sunt due cause reuersionis: que sunt cause sumpte ex hoc: q; homo febrit: uel februit ⁊ sic sūt sumpte ex parte humoris putridi. ⁊ eas posuit Auic. solas quia sermo suus cōtinuus fuit de recessu ⁊ redditu fe. putredinis extrinsece: ⁊ de continuitate intrinsece. Sed preter dictas causas est reuerſiōis causa: noua generatio facta a particulis mittentibus: ⁊ hec causa non pendet necessario a putredine: immo omni circunscripta putredine fieri potest uerbi gratia: epar ⁊ uene huius hom̄is in tanto tpe multiplicauerunt tantā ⁊ talē colam: que in tanto tempore pellitur extra uenas: ⁊ faciet paroxismū unū tertiane: et tandē iterū hic epar ⁊ uene determinato spacio facient eadē colere quantitatē: uel propinquā: ⁊ reuertetur fe. ⁊ manifestū est q; si de qualitate putredinali prime colere nihil remāserit: nec etiā putredinalis calor aliquid egerit in materias uicinas adhuc reuertetur fe. manēte eadē dispositiōe epatis ⁊ uenaz: ⁊ eodē modo nutricationis: ⁊ hanc cām Auic. nō posuit: quia ista nō est causa reuersionis: que reduci possit in putredinē fe. Sz tu dices nōne illa mala qualitas potest inesse epati ⁊ uenis uel alteri particule propter actionē factā a putrido humore manifestū est q; sic. Dicendū q; tunc ista causa non est alia a prima cā quā Auicē. ponit. Dubitaī quia hec secunda causa uidetur necessario inducere: q; paroxismus colere citius reuertatur q̄z paroxismus flegmatis: si enim putridus calor pme materiei disponit materiā secundam ad putredinē: tunc materia que est citius disponibilis a prima materia citius mouebitur. Sed colera comparata precedenti colere citius est apta dispōi q̄z flegma comparatū precedēti flegmati. Et hoc probatur: quia qualis est putredo ad putredinē comparata: talis est dispositio comparata ad dispositionē: uidetur enī q; ille dispositiones sint debiles putredines: sed putredo colere citissime pcedit in materia colerica sicut ignis in ligmis siccis. putredo autem flegmatis: tarde sicut ignis in uiridibus ligmis: ⁊ in tantū q; Rasis. xviij. continentis ca. de quartana credit augmentū paroxismi flegmatice esse longius q̄z melancolice. igitur dispositio ad putredinē citius fiet in colera q̄z in flegmate. In hac difficultate diximus multa in questione nostra de prolongationē febriū. Dicamus aūt hic iterum q; materia prima ⁊ secunda uel sūt in uno cumulo: uel de secunda materia nihil est actu: sed debet generari: uel actuari: siquidē prima ⁊ secunda materia sicut in cumulo uno: a quo ppter causam superius dictam separetur primo una pars secūda remanente. dico q; quantū est ex substantia ⁊ qualitate: cum habeat ut presupponitur quantitatē debitā ad causandū febrē est magis parata putredini colera q̄z flegma. Et nō uideo q; si in corpore petri. uerbi gratia sicut due uncie flegmatis de quibus est mota una uncia hodie ⁊ in corpe martini sunt due uncie colere de quibus est mota una uncia hodie q; citius nō reuertatur paroxismus colere: q̄z flegmatis. quia colera longe abilior est ut inflammetur. nec ualet q; quidam dicunt q; durat plus calor flegmatice: q̄z colerice nam durat. 5. horis plus. sed intensio caloris colere uidetur plus facere ad actionē: q̄z pduratio obtusi caloris flegmatis. aut saltem nō minus. Dico autem q; ex parte substantie ⁊ qualitatis. quia si reseruatur ad tertium diem motus illius colere: non erit nisi a proprietate insequente naturā talis humoris. Amplius reperitur unus paroxismus tertiane durans tribus horis. Si autē secunda materia debet generari: uel actuari: tūc paroxismat tardius colera q̄z flegma: quia de proprietate talis humoris: ut colere est ſm tertiū diem habere complementū sue generationis uel actuatiōis unde putrefit: uel putrefieri potest sed de proprietate flegmatis est q; citius fiat hoc: lz posset ita uariari pp cās: ut dicetur: ⁊ ideo diximus subtiliter in questione nostra q; in periodicatōe illa inquantū periodicatio in qua materia secundi paroxismi oportet generari: uel actuari: siue de nouo cōcumulari ⁊ separari: in tempore q̄tis: non acquiritur per se dispositio putredinis: imo per se acquiritur dispositio ad formā talis humoris generandi: uel actuandi: que dispositio pōt esse nō putredinalis. Et accidit sibi q; si putredinalis uel si sit putredo: tamen nō prius facit febrē q̄z materia habeat quātitatē sufficientē: quā nō habet nisi in tāto spacio tpis: nec uideī dubiū q; in minori tpe aggregeī flegma. Et tu cōsidera.

c Res ergo. Hic est assumatio sermonis ⁊ uult primo abbreuiare: quare fe. de materia putrida extra uenas deficit: ⁊ est quia res putredinis. i. materia putrida resolutur: quia in ea est inuentio caliditatis que nō deficit putrefacere quousq; stat paroxismus ⁊ resoluetur ⁊c. Etiam caliditas ista pertransit ad uicinū: ⁊ in hoc q; dixit.

d Pertranſeuntis ⁊c. Innuit causā reuerſiōis. i. periodicatiōis. potest autē dupliciter exponi pmo: ⁊ ideo uerificatur lra que dicit resoluit. q; li uicinū intelligit partes continuas eiusdē humoris: que oēs faciūt unū paroxismū: ⁊ tunc exponat pertrāseuntis ad uicinum. i. pcedentis successiue de parte ad partē: donec abscindat tertiū. i. totā quantitatem materie mote ad unū paroxismū: ⁊ ideo subdit. ⁊ effumat materiā ⁊ nō inueniat uicinū alium. s. continuū: quo paroxismus posset perdurare sed bene inuenit uicinum pro alio futuro paroxismo: ⁊ ideo subdit. ⁊ remaneat. i. cesset uel desinet febris expectans materiā: ⁊ que trahatur ad locū ubi fuit pma siue stet loco pme. ⁊ hoc est q; dicit attrahit ⁊c. uel remaneat fe. s. uirtualiter in calore dimisso ab humore: qui iam resolutus est: quo calore expectatur alia materia: que stabit loco eius: que recessit. Aliomō per uicinū possumus intelligere humorē debentē facere scōm paroxismuz ⁊ tunc erit sensus q; calor accensus in materia prima indeficienter resoluēs cinerē. ⁊ hoc pertransit ad uicinū. i. ad humorē: qui debet facere secūdū paroxismū. Hec aūt resolutio cineris ⁊ pertransitio ad uicinuz fit in toto tpe: quo prima materia finiī: ⁊ non inueniī uicina materia continua qua possit plus durare paroxismus. ⁊ hoc est q̄ō dicit.

e Donec abscindat terminū. Idest quantitatē materie.

f Et finat ⁊c. Idest ista resolutio: putrefactio: ⁊ incineratio: etiam pertransitio fit: donec. i. tpe quo finitur materia abscissa sua quantitate per resolutionem: in qua finitione non reperitur uicina materia: qua possit

UVA. BHSC. IyR_029

plus durare calor illius paroxisini: bene tamen reperiri poterit materia uicina pro alio paroxismo. ⁊ in hoc tollitur contradictio: que apparet in sermone Auicen. cū prius dixit pertranseuntis ad uicinū: ⁊ modo dicit. Non inueniat uicinū. Sūt enī uicini diuersi: ⁊ apparet q̄ nō oportet destruere lr̄am que dicit: non deficientis. quā quidā uolūt esse affirmatiuā. nam per hoc quod dicit non deficientis intendit Auicē. actionē continuam: ⁊ calorē continuū unius paroxismi: in quo toto paroxismo calor indeficienter resoluit materiam.

Cum autē. Hic probat q̄ putredo intra uenas faciat continuam: ⁊ arguit sic: tunc cōtinuatur fe. q̄n̄ apores putridi ⁊ materia putrida non resoluitur: nisi cū difficultate. sed hoc est q̄n̄ materia putrida est in uenis. Et in hoc dat duas causas. ꝓma est quia uene sunt continue. unde materie que sunt in uenis sunt sibi inuicē proxime: quare putredo statim transit de una materia ad aliā. tā ad aliā que est pars materie mote pro una exacerbatione q̄ ad aliā que est materia pro alia exacerbatione. Et ideo Auicen. dixit resoluit. i. uadit uel transit. Secūda causa tarde uel difficilis resolutiōis napoꝝ ⁊ materieꝝ putridaꝝ est: quia materie iste cordi continuantur p medias concauitates uenaꝝ. Sed. T. dicit qd facit prima causa ad difficultatē complete resolutionis: nō enim uidetur aliud ꝓbare nisi q̄ materie sunt inuicē propinque sibi. Amplius quid facit secunda causa ad difficultatē complete resolutionis: immo ex hoc uidetur: q̄ ad contrariū faciat: quia loca illa sunt calidiora: ⁊ sic magis resoluentia materias. Amplius quare dixit continuationē esse in quibusdā uenis: immo in ojbus cū oēs oriantur ab uno truncō. Ad primū dicendū q̄ per resolutionē napoꝝ ⁊ materie intelligo absentiā uel diminutionē eoꝝ: tali modo q̄ febrē nō faciant: sed cesset ex hoc fe. cū autē prima pars materie mota est ad putredinē intra uenas: tunc quia alie materie sunt sibi uicine ꝓcedit putredo continuando super uicinā materiā: ut prius q̄ prima finiat: succedat alia. sed q̄n̄ putrefit extra uenas in poris ⁊ locis: in quibus nō est humoris copia finit̄ prima materia: ⁊ expectatur alia. quidā autem uoluerunt: ⁊ nos iam sic exposuimus q̄ in hoc Auicē. inuit cām difficilis resolutōis triplicem: unā ex parte denpsitatis siue soliditatis uenaꝝ: ⁊ aliaꝝ ex parte uicinitatis materieꝝ: ⁊ tertiā ex parte continuitatis ad cor. Ad secūdam dicēdū: q̄ lz maior calor resoluat: tamē ⁊ putrefactionē coadiuuat: uult tamen Auic. q̄ fumus putridus in uena cogitur ire uersus cor: quia concauitas uenaꝝ sunt continue cordi: siue sint a corde: uel sint continue mediante epate: uel mediantibus arterijs: que uenis associātur. Laderet ād hic dubitatio ubi uehementius putrefient materie: uel in uenis: uel extra uenas: ⁊ prolixe scripsimus in questione de hoc. Ad tertiā dicendū q̄ dixit hoc: quia loquitur de uenis in quibus est putrida materia ut nō curet loqui de uenaꝝ continuitate: nisi ꝓm q̄ materie continuant̄ in eis: ⁊ ideo posset exponi propter continuitatē. s. materieꝝ putridaꝝ: que continuitas est in quibusdā uenis cū aliis. s. materiebus nō putridis. Dubitatur si materie in uenis sunt propinque: ergo cū incohat febris colerica debz statim transire in sanguineā uel flegmaticam: quia iste materie dominantur in uenis. Et dicemus q̄ cum incipit aliqua continua fe. de materia q̄ putrescit in uenis: debemus imaginari totū sanguinem. uel ꝓm illa loca uenarum habere dispositionē ꝓm illum humorē. uerbi gratia incipit cōtinua colerica. tunc sanguis ad colericitatē tendit. ⁊ ideo successio putredinis est plus in colera. Amplius colera putrida conformius se habz ad coleram q̄z ad flegma. ⁊ quia in uenis humores sunt sibi uicini: ideo non perdurant febres continue in simplicitate quin associent sibi alias materias alterius speciei. ⁊ in hoc considera multas uarietates perturbātes mētes medicoꝝ: qui cum uiderint unū infirmū. cū una continua cuius signa satis apparent uniforma in primis diebus. uerbi grā ostendentiā coleram ⁊ illā nō malā. ⁊ uident signa digestionis ⁊ laudabilē pulsū. ⁊ egestiones debite digestas: ⁊ in exacerbationibus: sudores laudabiles: immo in primis creticis: uident postea urinas non bonas ⁊ uarietates multas in ewntibus ⁊ alijs. unde prius crediderunt infirmū euasuruz ⁊ postea cognitur mutare siniaz. hoc frequenter accidit propter motus ⁊ ruinam materieꝝ diuersaꝝ ad putredinem. Et accidit plus modernis hominibus q̄z hactenus: quia corpora sunt uehementer plena: ⁊ accidit per multū errorem in dieta medicis uolentibus implere febricitantes. Dubitatur an sanguis possit facere periodicā febrem: uidetur q̄ sic: quia unicuiq̄ humori debetur periodus qui sibi conuenit: ut Auic. ponet cap. de febribus apostematū. Amp̄. ex dispositione particulaꝝ mittentiū ⁊ recipientiū materias fit periodicatio: ut Gal'. dixit. sed hoc potest sanguini accidere: epar enī in tpe determinato posset multiplicare de eo. ⁊ ad aliquā partem tunc mittere in tempore determinato: ⁊ probatur quia flux? sanguineos uidemus ꝓm periodos in quibusdā. In contrariū est Galie. secundo de dīijs febriū. sententia Gal'. est in fine libri de dīijs febrium. q̄ quia putredo sanguinis est cōmunis in uenis aut in maxima uena non habens precipuā particulā mittentē aut attrahentē: ideo sua putredo accendit febrē unam continuā a principio usq̄ ad finē. ⁊ satis Auicē. hoc ⁊ Auer. tertio colligz. consentiunt. sed sicut ibidē diximus contra Gal'. lz hoc fit frequenter: nō tamen semper necessariuz est. Amplius si febres q̄ ꝓm periodos exacerbantur fiunt ex dispositionibus particularū mittentium uel suscipientiū: uel generantiū: uel attrahentū superfluitates: ut ipe met Gal'. concedit: tunc sanguini potest hoc inesse: lz ut cōmuniter dicūt nō possit in forma propria perseuerare multū extra uenas. Est autē opinio pluriū commētatoris tractatu tertio tegni super illa parte ferunt eni q̄ sanguis non sit substantia quarta: sed sit quid cōpositū ex flegmate colera ⁊ melācolia. ⁊ ideo cū putrefit declinat uel ad colerā: uel ad flegma: uel ad melāeoliā. ⁊ tunc periodus sanguinis nō erit nisi ꝓm periodos illorū humorum. ⁊ satis alludit ibi Auerrois in practica canticoꝝ. 68. commento. cū dicit: probabilius est q̄ cum putrefit sanguis generentur ibi tres fe. ꝛc. Et complendo sermonē plurium cōmentatoris est intentio sua: q̄ si cogatur dicere quā fe. faciat sanguis ille cū nō declinat ad alterū trium humoꝝ. Respondet dicens tria: primū q̄ nō periodicabit periodo alicuius illoꝝ humorum: quia non conuenit cū aliquo illoꝝ. secundo q̄ uere similius est q̄ periodicet ad modū periodicationis flegmatis magis q̄z colere: ut ostendit prolixe ex sermone Gal'. secundo prenosticoꝝ sup illo uerbo. q̄ si urina transierit ad rubedinem. ⁊ probat quia flegma leuiter transit in sanguinē: etiam quia sanguis sic flegmaticus magis multiplicatur in corpore. tertium est: q̄ eius periodicatio est ꝓm distemperantiā quā acquirit: qu a putredo primi sanguinis moti ad putrefactionē fecit distemperantiā. ⁊ ideo regeneratio secundi sanguinis debentis ire ad minerā: erit ꝓm illā distemperantiā acquisitā: ⁊ sic fiet periodicatio colerica uel flegmatica uel melancolica: non intendimus procedere contra eum in hoc quod dixit de natura sanguinis: quoniā alibi pertractauimus dicta illa. sed cuz primo dicit q̄ si putrefit non habebit periodū alicuius illorum: ueruz dicit quodāmodo: sed tamē nō se declarat quē periodū. Et cuz secūdo dicit: q̄ magis habebit periodū flegmatis q̄z colere. et hoc etiā poterit dicere uerum ꝓm quendam modū tamen absolute sermo intellectus habet impugnationē. nā non minus humori uidetur attribui natura periodicationis illius humoris in quē est aptius transmutari: q̄z illius qui in ipsū transmutari est aptus. ergo nō minus tribuetur sibi periodicatio colere q̄z flegmatis ⁊ cū tertio innuit q̄ regeneratio sanguinis fiet ꝓm distemperantiā que precessit: dicet aduersarius q̄ hoc nō est uerum: sed epate alicuius generante sanguinē bonū in qualitate: sola quantitate superfluū expellet illū ad extra uenas: ubi putrescens faciet febrē. ⁊ tunc licet in particula in qua putrefit remanserit mala qualitas: tamē epar in tempore medio poterit reuerti ad suā complexionē naturalez: que faciet eundē sanguinē: ⁊ in equali tempore pellet ad particulam: ⁊ sic iterato unde fiet periodus. Dicemus igitur sermonē breuē: q̄ periodo est duplex: una que sequitur naturā siue proprietatē humoris: ⁊ ista est determinata ⁊ finita: ga sequitur naturā finitā: ⁊ est qua dicimus q̄ colera mouetur de tertio in tertiū: ⁊ flegma de die in diē: ⁊ melancolia de quarto in quartū: ⁊ sanguis uniformiter: ⁊ hoc modo si questio erit utrū sanguis possit facere periodicā fe. dicemus q̄ sic periodo qui sibi conuenit: non dico q̄ faciat periodica: colere nec flegmatis nec melancolie sed periodicā suā. que est unū continuū habere paroxismū siue durationē siue motū. unde Auer. quarto colliget hec febris. nō habet nisi unū paroxismū: quēadmodū igitur sanguis sua proprietate habet sinū paroxismū: qui est continue affligere ⁊ nō habere supercrescētias de tertio in tertiū: nec de die i diem: nec de quarto in quartum. Ita quilibet humor per sui proprietatē habet certū paroxismum. s. colera tertianū ꝛc. ⁊ ideo dixit Auicē. q̄ quilz humor habet periodū qui sibi conuenit: ⁊ apparet q̄ periodus sanguinis impropric dicit periodus. sed potius debet dici priuatio periodicandi. Alia autem est periodicatio que sequitur dispositionē particulaꝝ mittentū ⁊ attrahentiū ⁊ generantium materias: ⁊ in hoc sequitur quantitatē: ⁊ qualitatē materierū. ⁊ locū ⁊ dispositionē particularum mittentiū ⁊ recipiētiū: ⁊ talis periodicatio fere uariabilis est in infinitū: ⁊ ꝓm hoc quilibet humor non per naturā humoralem hanc specificam: sed per dispositiones dictas potest periodicare. Et cū hoc quilibet quocunq̄z periodo: hoc autem probatur. nā cuicunq̄z humori potest accidere: q̄ alicuius particule dispositione generatur uel concumulatur in determinato tēpore. ⁊ potest accidere q̄ pellitur tempore determinato. igitur cuilibet potest accidere q̄ dicabit: illud autē primo apparet in sanguine: nā uidemus quosdā habere fluxū sanguinis omni die per plures dies: ⁊ quosdā omni mense: hoc autē non est nisi quia epar eius: ut in exemplo loquamur generat tantū sanguinē in tanto spacio mitibilem ad nares uel anum: ergo si sāguis ille tempore quo pellitur teneretur in uenis. aut extra uenas putrefieret: ⁊ faceret fe. ul' possibile est q̄ faciat proportionalē habentem periodum illi periodo fluxus sanguis: ⁊ sic imaginādū est de colera: ⁊ de flegmate ⁊ melancolia. q̄ autē quilibet humor possit habere quemlibet periodum cū considerantur cause predicte apparet. nā cuz imaginabile ⁊ possibile sit de facto q̄ epar huius hominis nō omni die multiplicet sanguinē: ⁊ epar cuiusdā alterius omni mense uel omni anno multiplicet qui sanguis cuiusq̄z diei ⁊ sanguis cuiuscunq̄z mensis possunt extra fluere: uel retineri unde fiat fe. imaginabile immo possibile ⁊ eueniens est: q̄ in quocūq̄z spacio temporis uel mensura que est a die ad annū possit hoc contingere: ꝓm diuersa individua: ⁊ sic est de aliis humoribus. Ex quibus patet q̄ recidiua uera est aliud a paroxismo: quia paroxismare est redire egritudine nō tamen necessario cū ordine. lz possit contingere cū recidiua: ⁊ alia ex hoc uidere potest. Sed dubitatur quare nō accidit hoc frequēter sicut frequenter uidemus periodos sanguinis continuos ⁊ colere tertianos. ⁊ flegmatis quotidianos: ⁊ melancolie quartanos: dicendū q̄ frequentius accidit in rebus naturalibus q̄ est ꝓm naturā forme rei naturalis: q̄z q̄ est ꝓm uiolentiaz forme. periodo autē in tertiū est ꝓm naturā colere comparate ad calidū mouens sed moueri colerā omni die: uel in quartum diē est per quandā uiolentiā: ꝓpter quantitatē ualde superfluā: aut ualde paucā cum subtilitate aut grossitie multa: ⁊ cū pauca uel multa caliditate uel sensibilitate partis pauca: uel multa. unde uiolentatur a motu sibi debito. ⁊ anticipat tertiū: aut postponat eū: ⁊ iā apparet tibi q̄ quando Gal'. credidit inuestigare causas periodicatōis nō iuestigauit nisi causas recessionis fe. ⁊ reuersionis que diuersificantur ꝓm diuersitatē materieruz et particulaꝝ: sed causas determinate periodicationis colere uel flegmatis uel melancolie: nō est perserutatus: quia semper intellexit: q̄ esset ex natura humoris ut apparet etiā si quis attente consideret sermones suos. Et ideo auctores cōsiui in hoc qū uolunt ꝓbare q̄ febris sanguinis habet periodū tertianū probant ꝓ hoc quia sanguis transit in naturā colere: ⁊ uolens probare q̄ iordinate fe. uadūt in quartanas: probant quia humores tunc transeunt in naturā melancolie. Cuz ergo colera excrescit in corpore: uel paratur eruberantie siue excrescentie: ⁊ habet quantitatē: ⁊ modū substantie: ⁊ locū correspondentē sue nature. tūc paroxisinat de tertio in tertiū: ⁊ sic melancolia in quartū: ⁊ sic flegma in diē. ⁊ sic sanguis cōtinuato paroxismo: ⁊ non replicato. Cū autē istis humoribus eueniunt uarietates extranee multū: ex qualitatibus ⁊ quantitatibus ⁊ modis substantie ⁊ dispositionibus particularum ⁊ locis ualde nariantur in eorum periodis: ut iaz uidisti. Dubitatur aūt que est illa quantitas colere ⁊ substantie modus ⁊ locus: que correspondere debent sue proprietati: ut fiat paroxismus de tertio in tertiuz: dicemus q̄ non potest dari determinate: sed arguibile est q̄ sicut in rebus naturalibus formis earum. Respondent quantitates: ⁊ alia cum debet effectus ꝓm formā prouenire. sic forme colere debenti moueri in tertiū: ⁊ quando colera erit ꝓz illam dispositionē: tunc mouebitur a calore nostro in tanto: ⁊ tali tēpore: ⁊ quēadmodum entia naturalia non agunt: quod eis debetur ad determinata forma propter uiolentiā factam a qualitate extranea. uerbi gratia cum reubarbarū euacuat sanguinē ⁊ turbit etiā propter quantitatē superfluā: aut dispositionē corporis. sic colera substantia qualitate ⁊ quātitate: sensibilitate particularum poterit

UVA. BHSC. IyR_029

permutare motum suū periodicum. Dubitatur qm etiam nos inuenimus coleram ⁊ sic alios. s. flegma ⁊ melancolia duplici dispositione contradictoria paroxismate eodē modo. nam existente cumulo colerico paroxismat de tertio in tertium ⁊ si nihil sit eius: ut postq̄ primus paroxismus recessit etiā periodicat de tertio i tertium. Quantū autē est tempus quo colera que non est generatur: tantus ipsa deberet mutare paroxismū: respectu colere que actu reperitur postq̄ prim⁹ paroxismus recessit. Et dicemus primo solutionē apparentē confulam: q̄ hoc non mutat periodū: sed stat cum latitudine tertie dieī. Illaz colera precristens postq̄ alter paroxismus recessit: paulatim dispone re ⁊ mouebitur ad tertium diē. ⁊ alia que non precristit paulati generat: ⁊ moueē in tertia die. Alia solutio est: q̄ prime colere scilz que actu reperitur iest posse moueri in die cadē uel in secunda ul'in tertia. Si quod mouetur in eadē die uel sequēti fiat duplex tertiana. si aūt in tertia die erit tertiana una. Hanc solutionē uide in questione nostra de prolongatione febriuz. Alia solutio est q̄ colera que est in uno cōmuni cumulo: cum ea que facit paroxismū priorez nō est eiusdē dispositionis omnino uel ualde propinque cuz colera que prius mota est. Et ratio est q̄: fuisset mota eo tempore quo illa aut continuasset paroxismū illius. habet ergo diuersitatem ab illa. ⁊ tūc medio tempore disponitur: ⁊ ex proprietate habz q̄ in tertia die erit dispositā: et parata ut agitetur calido putredinali ⁊ calido naturali. ⁊ eodez modo licet de colera secundi paroxismi nihil precristat in cumulo: calor particule generat: ⁊ generando disponit ⁊ finitur hoc etiam in tertia die. Alias profunditates hic obmitto quaras illas in questione nostra predicta. Dubitatur ulterius utruz mala qualitas que in uenis derelinquitur a materia putrida: que continuo resoluitur fit causa reuersionis alterius exacerbationis. Sicut extra uenas qualitas est causa reuersionis paroxismi. ⁊ dicemus q̄ generaliter eodē modo fieri habet reuersio paroxismi extra uenas. ⁊ reuersio fortificationis uel paroxismi intra uenas. Ideo enī redit paroxismus interpollate: quia remansit qualitas mala in locis: in quibus materia putruit: uel quia materia in actu paroxismi disponit aliā materiā: que stat in forma cause antecedentis: eodē modo enim materia putrefit in uenis: ⁊ mala qualitas que ab illa acquiritur in parietibus uenarum est causa reaggregationis materie: quā uis prima procedat continue: ⁊ ex toto resoluendo. Etiā materia actu putrescēs disponit aliam: que nō est putrida unde putredo sibi superuenit ſm determinatum diem: ista aūt dispositio est uel in materia uniformi ⁊ continua: ⁊ ista cōtinuat siue prolongat paroxismū. Alia est dispositio in materia que indiget quodam modo actuari que lz sit est tamen in potentia quadam in sanguine uel cū sanguine. ⁊ ista facit reuersionē exacerbationis siue paroxismi. sicut reuertitur se. p materiā de nouo generatā qñ sola remansit qualitas. Quāuis autē generaliter eodē modo se habeat reuersio paroxismi interpollate ⁊ continue. sunt tamen pter hoc diuersitates speciales quas Aui. innuit. nā materia que in uenis putrefit est associata copiositati humorali. unde potest calor magis cōtinuari applicādo sibi partem materie post partē: unde prius secundus paroxismus reuertitur q̄z por materia resoluatur. ⁊ materia pmo mota ad putredinē non est parata incinerari. sicut si esset extra uenas. ⁊ hoc est q̄d dicit Aui.

Et non resoluatur putredo. Immo manente sua corpulētia sub forma humorali transmutatur per actū digestionis: uel oppositi: ⁊ currit usq̄z ad statum. Si febris non multū prolongetur. ⁊ hoc est q̄ cōsueuit dici q̄ fe. continue seruāt materiā ad unicā expulsionē cuz materia putrefit in uenis. Sed T. d. ergo signa digestionis nō poterunt continuari: quia semper materia nona mota ad exacerbationē erit in principio motus talis: qualis prima materia que in principio primi paroxismi fuit. Dicendum q̄ nō est dubium q̄ semper in principio cuiuscūq̄z exacerbationis superuenientis in febre continua apparet urina cruda: respectu eius q̄ apparet in tempore quietis: siue remissionis paroxismi: que crudit⁹ est proprie per uiā cuiusdā suffocationis caloris sub materia pro illo tempore. Et ideo q̄uis in aliqua continua tu uideris prius signa digestionis: nō tamen turbari debes. Si infirmus mingit urinā crudā quodāmodo in principio siue exacerbationis. in quo igitur est differentia inter materiā facientē exacerbationē in statu febris salubris: ⁊ facientē primā exacerbationem qua iste febrire incipit: ⁊ cōsidera q̄ differentia uidet: quia primo fuit ex totō cruda cū qua. s. morbus incohauit. Ista autē materia que facit exacerbationē status habet digestionē que sibi debetur: uel quā acquisiuit cū stabat sub forma cause antecedentis: si emz tota materia que facit unā ueram continuā primo ⁊ a pncipio stat sub forma antecedētis cause. licet una pars prius alia moueatur: propter causas superius dictas tunc a pncipio tota habet aliquā ineptitudinē. sed procedēte febre morbo existēte salubri procedit super eo digestio aliqua ⁊ actio. ⁊ sic etiā super eo quod putrefit procedit digestio. q̄ aūt mouetur in augmento uel statu morbi salubris: anteq̄z moueatur habet preparationē laudabilē siue digestionē. nō dico oppositā actuali putredini: sed cū actu putrefit: tūc digeritur etiā digestione opposita siue putredini. Sed. T. d. si fe. continua de materia intra uenas nō habeat a pncipio suā totā materiā sub forma cause antecedentis sed successiue generetur. quō poterunt signa digestionis continuari. Dicemus q̄ aūt nō continuabunt: aut si continuabunt quia semp secūda materia generata sit digestior cū materia actu generatur q̄z precedens. Quō autē possit hoc contingere nō possumus in presē ti discurrere. Considera tamē q̄ raro inuenies continuas fe. que euntes ad salutem continuent signa digestionis omni die: ⁊ qualibz hōra diei: ⁊ que uere continuant sunt de materia una. Et preter predicta est alia dicta spāl' materiez: q̄ putrefiunt in uenis ⁊ ex. nā fumus putridus a materiebus intra uenas quasi uiolētia cogitur petere cor. nō habens uiā ita aptaz sicut est concauū uene: quod concauū uersus cor est latus ⁊ accessibilē: Iz materie extra uenas habent poros multos uersus cutī: quibus resoluuntur. Ex quibus apparet solutio ad questionē. An materie extra uenas possit facere continuā: quia dicendū q̄ sic propter mītitudinē uel grossitiem materie: unde pus aduenit paroxism⁹ secundus q̄z primus resoluatur: ⁊ an materia intra uenas possit facere interpollatā: ⁊ dicendū q̄ possibile est q̄ sic: licet raro q̄ pauca materia pmo mota ⁊ tardāte secūda materia poterit prior resolui priusq̄z secunda ueniat ad putredinē: ⁊ sic dicontinuabitur febris: ⁊ ideo Auic. dixit resolutio cōpleta est difficilis: ⁊ nō dixit est impossibilis: ⁊ nō resoluitur putredo. s. ut plurimū q̄si dicat nō uenit ad incinerationem sicut qñ est extra uenas.

Et iste quidē. Innuestigatur quasdam speciales diuersitates in febribus putredinis: ⁊ pmo ea que sunt ſm motus paroxismales. secūdo comparat cōtinuas ⁊ interpollatas. tertio assignat causas quasdam diuersitatis i pulsu. ibi secunda. ⁊ deteriores. ibi tertia pulsus uero. prima in quattuor sicut quattuor sunt ille diuersitates. primo ergo assignat cām inordinatiōis paroxismoruz: ⁊ sunt in genere quattuor. ⁊ prima subdiuiditur. Consiserandū q̄ Auicen. signanter dixit.

Et iste quidem febres quibus sūt paroxismi eradicationis[b] ⁊ temporis[c]: quādoq̄z dimittunt ordinē suum propter diuersitatem materierum in multitudine: ⁊ paucitate et grossitudine ⁊ tenuitate. Et ꝓpter diuersitatem in eis i genere: ita ut permutentur quedam materie ⁊ fiant de genere materiei alterius: q̄ diuersificantur[d] in eis in specie nō in multitudine ⁊ paucitate ⁊ tenuitate ⁊ grossitie tm̄. Et quandoq̄z fit ex malicia regiminis egri: aut ꝓpter debilitatem eius: aut propter multitudinem sensus eius. Et paroxismi[f] q̄dem qui eradicantur iciunt ſm plurimū cum horripilatione aut frigore: aut rigore: ⁊ resoluuntur per sudorem. Et non icipiunt cuz frigore aut horripilatione ſm plurimū. Nisi aut propter frigus humoris: aut propterea q̄a humor mordicat lacertos: aut ꝓpter profundatōez caliditatis ad iteriora redeuntis ad partē materie: aut propter debilitatez uirtutis: aut ꝓpter frigus aeris sicut contingit tēpore hyemis. Et illud quod fit ex mordicatōe caliditatis est digni us ut proportionetur ad horripilatōez q̄ ad frigus. Et plurimum quod accidit de eo ē: ut sit sicut pūctio acuum i omni membro. Aut resolutio materiei cum sudore est qñ caliditas putrefiens uel putrida resoluit humiditatem: ⁊ remanet cinereitas. cuz ergo fit illa humiditas non obsessa i uenis facilis fit expulsio eius per sudorem i poris. Paroxismi[f] autem i separabiles minuuntur: ⁊ non eradicātur p sudorem: neq̄z icipiunt cum frigore: nisi propter debilitatem uirtutis: aut propter profundatōem caloris inati: tunc eni ifrigidant extremitates: ⁊ illud est signū malū. Et q̄busdā[g] febribus componūtur frigus ⁊ horripilatio: qñ materia que putrefit est composita ex frigido ⁊ mordicatiuo. Et qñq̄z[h] cōponunt quedaz febres putredis talī compositōe qua fiant i forma iseparabiles: ⁊ illud est uerbi grā qñ icipit humor putrefieri i loco: ⁊ cū supueneriti ei putredo: putrefit tota ⁊ consumitur ab ea: deide icipit humor de genere eius putrefieri: tūc obuiat

b Eradicationis. Quantū ad interpollatas.

c Et temporis. Quantū ad continuas que tepescunt et si nō eradicētur. Alia littera habet temporis. scilicz afflictionis siue motus eradicationis idest quietis.

d Que diuersificantur ⁊c. Ut ex hoc innuat q̄ qñ materia transit de genere in genus. uerbi gratia de colera ad melancoliā: nō fit mutatio ordinis paroxismoz: quia materia differt a materia solū in multitudine uel paucitate: ⁊ grossitie. uel subtilitate: sed q: differret in specie siue forma speciei: siue forma specifica ⁊ ideo dixit: q̄ materie diuersificantur i eis. scilz generibus ſm que mutantur in specie. i. in forma speciei. Non ⁊c. quasi dicat nō mutatur modus periodicus. propter ea q̄ sint mutate materie in sola quantitate uel substantia: sed etiā quia sunt mutate in specie. secūda cā est malū regimē: ⁊ est nota cā. tertia est debilitas egri: nā quādo uirtus est fortis motus sunt ordinati: ut tertio de crisi. quinto ca. ⁊ nō uituperatur inordinatio paroxismoz. ut Auer. quarto colliget. quarta causa est multitudo sensus: quia qñ est multa sensibilitas carnū quelibet aggregatione pauca materie excitatur uirtus: imo quasi quolibet motu uaporis: ⁊ ex hoc fit inordinatio. Alij dicunt q̄ multitudo sēsus est multitudo doloris unde trahitur materia: sed dixit Aui.

e Et paroxismi. Hic secō assignat cām inuasionis cū typo: ⁊ finitōis cū sudore in interpollatis. Et cām quare hoc nō fit in continuis. ⁊ cām quadā inuadūt cū frigore ⁊ horripilatione. Et tandē ostendit quomodo accidit interpollatā continuari. ibi secūa: paroxismant. ibi tertia: ⁊ in gbusdā. ibi quarta: ⁊ qñqz. Quid intelligat per rigorē ⁊c. require in suo capi. hic tamen sumit rigorē distinctum contra horripilationē. secō pro codē sumit. Consiserandū aūt q̄ dne de causis quas ponit ⁊ appropriant iterpollatis. s. frigus materie ⁊ mordicatio: quia loca extra uenas sunt sensibilia. sed nene nō sic: ut Gal. quinto de accidēti ⁊ morbo. tres aūt ō istis cāis sūt cōes interpollatis ⁊ continuis: imo cā que est profundatio caliditatis ad partē materie plus accidit in continuis. profundat enī calor q: materia multa: uel mala: uel in loco nobili: sicut multotiens euenit in febribus apostematū intrinsecoz: debilitas aūt uirtutis itelligitur siue ex etate uel natura: uel morbi malicia resoluentis: ex quibus infrigidatio fit exterioz. Consiserandū q̄ mordicatio p accidens ifrigidat. ⁊ nō dī prius horripilatio siue rigor q̄z frigiditas.

f Paroxismi minuunt. Idest rarius fit continua q̄z interpollata: quia est nebementior passio. uel minuūt. i. nō ex toto recedunt: sed minuuntur uel minuuntur. s. in inuasione cū typo: quia raro cū eo inuadunt: lz qñqz inuadant ut in continua flegmatica dicta lactica: hic cōsidera quare in cōtinuis apparet frigus: quia uel ꝓpter defectū resolutionis uel suffocationis: ⁊ utrunq̄z est malum.

g Et in quibusdam. Patet.

h Et quādoq̄z. Hic accipe quomodo febres de materia extra uenas possunt facere continuam: ⁊ ideo dixit: incipit putrefieri in loco scilz aliquo extra uenas. ⁊ sic etiam intra. Et periodi. i. paroxismi aut quietem. i. frigiditatem: uel etiam tardam lationem super membra: uel non morsionē aut debilitatem. s. expulsiue uel digestiue resolutiue: aut propter debilitatem sensus: membra cuim obtusa in sensu stant cum materijs. ⁊ quie-

UVA. BHSC. IyR_029

scunt cũ eis.

a Et paroxismi. Hic considera cautelosũ modũ loquẽdi Auic. cũ dicit: sicut materia quartane. ⁊ nõ dixit est materia. que facit motũ de quarto in quartũ: sed dixit sic: ⁊ dixit q tardat: dixit etiã sicut flegma: ⁊ nõ dixit: qz materia multa mouetur omni die: ⁊ hoc ut ostenderet ut ex quantitate materie: ⁊ modo substantie nõ potest argui nisi festinatio uel tardatio paroxismi in eadẽ febre specie: uel in diuersis: nõ tamẽ potest determinate argui dies motus: dixit ãt: aut est subtilis: sicut colera: ⁊ ex hoc nihil arguit: quia subtilitate nõ festinat ut fla: nec pauci tate tardat ut melancolia. lz alia lra dicat. Et qñq festinat. qñ est subtilis ut colera. Et hoc ergo considera q motꝰ determiatus ꝑm numeruz dieꝝ. s. de tertio in tertiũ: uel de quarto in quartum uel de die in diem. oportet q tribuatur nõ quãtitati nec substantie sed alicui proprietati. Cui autẽ tribuantur motus quintani ⁊ sextani: ⁊ quõ non oportz multiplicare formas specificas: diximus in questione nostra de prolõgatione fe.

b Et deteriores. Hic est affo. quarte par. febres quecuiqz ⁊c. ⁊ est causa nõ in toto corpore. i. in habitu corporis uersus cutẽ: aut in partibus corporis: quasi dicat: hoc q dico esse i toto est potius esse in partibus. s. i locis extra uenas uel in partibus cordis: ⁊ oportet litterã cõiungi superiori que dicit ꝺteriores febres fiũt ⁊c. aut in partibꝰ cordis

e Et parũ. Est cañ. positus i affo. Qui crescũt frigus cõplexionis quã tũ ad speciẽ uel quantũ ad gradũ caloris. ⁊ paucitatẽ ⁊c. mensurat enĩ extraneus calor ꝑm mẽsuraz proportionabilẽ naturalis ut alias declarauimus secũdũ mentẽ Auer. septimo colliget.

d Pulsus in generibꝰ Qua pulsus alius est flegmatica alius in colerica: ⁊ specie ⁊c. qz una tertiana potest esse altera remissior ⁊ paucorũ accidẽtiũ. In pncipijs. idest in extremitatibus uel. i. in principibus uel idest in principio aduẽtus febris: uerbi gratia quia fit effimera a frigore ut primo de differentijs pulsuũ. licet hoc nõ sit ad propositum: quia ephimera non est putrida tamẽ potest transire in putridã ul quomodo cũqz fiat frigus quo artarie corpus indueret.

e In mundãdo. Scilicet fumos mixtos euentando. s. per tractũ frigidi aeris euentãdo: tamẽ calidũ q iacet suffocatũ ⁊ subclusuz sicut ignis sub multis lignis.

f Significant. Jam precessit sermo in putrediñe. ⁊ diuersitatibꝰ febriũ ꝑm illã: deinceps ponuntur signa febriũ putridaꝝ: ⁊ ꝓmo hoc. secũda ex omnibus signis ⁊ accidentibus collectis ponit generalẽ modũ significandi illoꝝ. tertio ponit cãm quorundã accidentiuz. ibi secũda: scias. ibi tertia: horripilatio. ꝓma in duas. primo ponit signa significantia febres putridas. secũdo signa quibus inter se distinguunt. ibi secũda: in continua. ꝓmo ponit. vi. collectiones signoꝝ. ultimo ponit duos cañ. prima collectio est: qꝺ putrida aduenit absqz causa primitiua ꝑm plurimũ: qñqz enĩ cause primitiue mouent antecedentes: ut supra dictum est in sermone de ephi. cũ ergo preuidisti signa repletionis ⁊ grossitiei uel uiscositatis humoꝝ ⁊ opilationis ⁊ semifebris siue causa ꝓmitiua suspicandũ est esse putridã. secũda collectio signorum est a pulsu ⁊ anhelitu in quibus fistoles est maior: quia est maior necessitas educẽdi fumos putridos ⁊ alios: ut dixit Hali. tra. secũdo. cõmẽto. 7. 8. ⁊ est in lectione hodierna. tertiũ signũ est notũ.

g Et plurimũ. Considerandum q licet fe. nõ inuadant subito ut fulgur ut Gal. primo de crisi. 17. capitulo: tamẽ quedam satis subito inuadunt. ⁊ plurime fe. non sic sed premittunt accidentia: ⁊ ideo dixit plurimũ. Cõsiderandum q accipimus quid est almelilotu: quia dispositio quedaz mixta calori nõ bono: nõ tamen q sit febris: quasi dicat stat homo inter febrem ⁊ sanitatẽ. Rasis tamen continentis. xvj. secũdo capitulo uersus finẽ dicit q almelilotu est febris: ⁊ tamẽ propter paucitatẽ eius non sentit. ⁊ dicit q aliquando est anteqz sit febris: ⁊ aliquando post febrez: ergo Rasis intelligit per almelilotu quẽdã malum calorem qui potest uocari parua febris: ⁊ põt dici q non est febris proprie: quia talis modicus calor potest post fe. remanere: ideo almelilotu potest nõ solũ ante febrẽ sed post accidere. Accipimus etiã ex intentione Aui. ⁊ Rasis ꝓalleg. to ca. q accidentia coniunguntur huic calori antecedẽti febres. Sunt enĩ accidentia quedã: que ut plurimũ ⁊ statim sibi coniunguntur. Sicut laxitudo ⁊c. que ꝺia fiunt ex humoribus iã superfluis ⁊ uaporibus eorũ: unde dixit Ypocras labores spontanei narrãt morbos: ⁊ idem primo li. fen. 3. scriptum est. tensio uenaꝝ ⁊ ypocondriorum ex commotione materierum ⁊ uaporuz in eis: imo ex digestione nõ bona: dolor autẽ ⁊ pulsatio capitis ex uaporibus illuc ascendentibus: cũ iam incipiat materia commoueri: ⁊ tãgi calore malo licet occulte: pauca autẽ sunt preter hec accidentia que coniunguntur almelilotu. Cum ergo prolongatur. qz cuz prolongatur additio caloris fit febris: uel citrinitas corporis. quia ⁊ si nondũ aduenit febris sed si prolongatus calor ille debilis ledit digestionẽ epatis lesione qua aliqualiꝝ sanguis acuitur. Unde citrinatur facies: debilitatẽ. s. maiorem q̃z sit laxitudo uel debilitatẽ. s. digestionis stomachi ⁊ epatis. Sunt tertio accidentia que quandoqz associantur sicut multa euacuatio materieruz per mucos ⁊ per uomitũ: ⁊ per urinã ⁊c. Hec autez accidunt quandoqz: quia quando in partibus istis sunt repletiões de materiebus: a quibus cõtingens est quandoqz ante febrem euacuari earum multitudine. et natura dominãte eis. ꝑz aliquã partem: grauitas. s. ex multitudine materie: ercitatio ideſt inflammatio in facie: ⁊ dispositio similis cacehe: propter motum digestionis.

b Et accidit. Hic sermo possz esse separatus ut apparet: ⁊ cõmuniter dicitur: tamen uidetur q sic coniunctus sermoni precedenti. ⁊ accidit. scilicet cum almelilotu frequẽtia in pulsu propter distemperantiam caloris: licet nõ adsit causa primitiua: ut labor uel ira. ⁊ ideo exponitur: immo pro sicut. ⁊ forsan intendit q a labore sibi consueto cuz illum temptat agere statim permutatur pulsus ad frequentiaz ⁊ uelocitatem permutatur etiaz ab ira. s. quia isti ultra eoruz cõsuetudines irascuntur. ⁊ de qualibet re multuz turbantur: sicut male dispositi. uocat igitur causas extrinsecas causas non consuetas: a quibus non est mirum si mutetur pulsus. sed istoꝝ pulsus mutatur absqz illis. immo mutantur a labore consueto. qñ uolunt illũ tentare ab ita. qz frequenter incurrunt illam. ⁊ alijs scilicet leuibus causis. que non permutassẽt pulsuz in tempore sanitatis. ⁊ modo mutant illũ in hac dispositione almelilotu. Et quia de isto homine adhuc non dicemus q febriat: ideo dat signũ incohationis febris putride in eo: ⁊ q iam est in pncipio paroxismi: ⁊ est coartatio pulsus. Et subsequẽter declarat quid est coartatio pulsus: quia dicitur submersio. ⁊ paruitas diuersi. i. paruitas cum diuersitate: ⁊ hec omnia fiunt propter materiã putridã: quemouetur motu agrauatiuo ⁊ suffocatiuo: cum est in principio paroxismi: sed existente hoc pulsu submerso: ⁊ quo diuerso apparent qñq percussiones magne. iam enĩ dixit Gal. in cõmento pulsuũ. commento. 14. q agrauata uirtute fiunt pulsus diuersi: inter quos sunt percussiones aliquę fortes. s. ⁊ magne ⁊ hoc est ꝓpter uirtutis bellũ. ⁊ si multũ sit aggrauata: pance fiunt fortes pcussiones ⁊ magne: in uirtutibus autẽ dissolutis semper procedit pulsus ad debilitatẽ.

i Non est uelocitas fortis. Quia nondũ est additio secta multa in calore: itelligit ergo hoc ꝓprie in diastole.

k Sed diuersitas. Posset poni hec pars per se una stante sententia. Considerãdũ autẽ in pncipio propter suffocationẽ caloris ⁊ in augmento propter non esse materiam uniformiter calefactã est in pulsu maior diuersitas: qz in statu ⁊ declinatione. lz qñq accidentia cretica uehementer diuersificent pulsũ: ⁊ talis diuersitas pulsus minus apparet in tertiana: quia materia est leuis in tertiana uniformiter ⁊ cito inflammabilis.

l Et de signis. Hec est septima uel sexta collectio signorum: ubi ꝑm Dynum ⁊ Mundinum uult: q si primus paroxismus febris recedit absqz sudore ⁊ humectione est signum putride: quia ephime. ecõtra habet: nam in primo paroxismo recedit cum sudore: ⁊ rationem assignat Mundinus quia materie putride a principio sunt crude non apte per sudorem resolui: ephime. statiz est apta sudore terminari. ⁊ ideo dicit de signis ⁊c. euacuatio sudoris ⁊ humectatiõis paroxismi. i.

UVA. BHSC. IyR_029

paroxismi primi in quo nō sit sudor nec humectatio. ephi. uero est econtrario: q; in primo paroxismo recedit cū sudore. ⁊ ista expositio est similis siue conformis sententie Rasis. xvj. cōtinentis. capitulo secūdo. ⁊ quia dixerat q; putrida febris in ꝑmo paroxismo recedit absq; sudore: ostendit q; nō equaliter est hoc cōmune omni febri putride: minus enī conuenit hoc tertiane pure. quia cū sit eius substā tia subtilis: leuis apta in uaporē conuerti potest in primo paroxismo accidere sudor. ⁊ hoc est q; dicit licet sit. s. sudor in tertiana in initio. i. in primo paroxismo propter ⁊c. alia littera habet lz sit minutio in tertiana. i. minus sit in tertiana q̄s in alijs febrib⁹ putridis illud q̄ō dictum est q; non recedit primus paroxism⁹ cū sudore: hoc enī minus est in tertiana. quia frequētius cuz; sudore recedit paroxismus ꝑmus propter leuitatē ⁊c. quia ꝓpter subtilitatē materie. Aliter expo nitur a me. q; de signis putride est: q; paroxismus primus eua cuatur. i. recedit cū sudore ⁊ bu mectatione: quia cū sudore bu moroso copioso: cuius contrari um facit ephi. quia non recedit cū sudore copioso. sed cū sudo re rorido: sicut sudor sani. Ta men tertiana minus habz sudo rem humorosū q̄z alie putride. propter materie subtilitatē. ta men ephi. non permutat ad pu tredinem: quia ꝑm ambas expo sitiones tertiane paroxismus si milatur ephi. quia recedit cū su dore: ⁊ nō cū sudore multū hu moroso. ideo distinctionem po nit inter paroxismū primū ephi me. ⁊ tertiane. ⁊ dicit ephi. non permutatur ad putredinē. idest ephime. habet sibi signa ꝓpria que nō sūt signa putride: signa enī putride sunt q; augmētū pa roxismi est distructū a ꝓncipio non aūt est sibi permixtum: ⁊ di citur permixtū argumentū cuz; principio: qñ modus caloris ꝑn cipij fe. ⁊ augmenti ualde modi cum differūt. sed calor augmē ti putride: ⁊ calor principii dif ferunt: ⁊ ideo nō est augmentū permixtū: uel dicitur permixtū quando subito ascendit: ut non faciat aliquā diuersitatē uel mo ram. similiter augmentū paro xismi putride nō est ꝓportiona tū imo disproportionatū. dicit autem disproportionatū ⁊ pro pter dictā cām: q; ualde est ma ior calor augmenti q̄z principij immo in principio apparet fre quenter frigus. ⁊ in augmento calor: ⁊ ideo etiā augmentū non est simile. s. principio. similiter non est simile: q; non sic uniformiter. ascendit calor putride sicut calor ephi. quia quilibet humor est magis ectrogeus q̄z ſpūs: ⁊ ꝑm hoc dicetur. ⁊ su. fe. putrida est quādo non fu erit ⁊c. Aliter autē pōt exponi q; innuat signa ephi. que stat ⁊ nō transit uel nō ua dit ad putridā licet similetur primo paroxismo tertiane in forma sudoris in ephi me. enī que non transit in putridā augmentū nō est permixtū. s. ex dispositōe ꝓn cipij que erat profundatio ⁊c. ⁊ calore procedente que sunt in feb. pu. augmentū ⁊ non est non ꝓportionatum: sed est ꝓportionatuz. s. suo principio: quia sicut ꝑn cipium ephi. est a calore ita procedit cū calore augmentū etiā non est nō simile. immo est simile ⁊ conforme ꝓncipio: quod non conuenit in putrida fe. ⁊ hoc ē q; dicit ephi. non permutatur ad putridā. ⁊ quando. i. ⁊ tunc apparet q; ephi'. non permutatur ad putridā: qñ non fuerit augmentū eius permixtū: ⁊ quando nō fu erit augmentū eius non proportionatū: ⁊ qñ non fuerit non simile. igitur semp repetatur illa negatiua: ⁊ est modus Auicē. in multis locis. putrida ergo febris hz augmentū paroxismi permixtū habet augmentū non ꝓportionatū: habz aūt augmentū dissimile. sed ephi. habet augmentū nō permixtū: habet augmentum ꝓportionatū. habet augmentū simile. habet etiā augmentum nō plixum: ⁊ ideo subdit ⁊ prolixitas ⁊c.

a Amplius autem. Hec est serta collectio signoz: ubi uult q; febres siue sint cō tinue siue interpollate habent distincta signa ab ephi. cū tpe. i. q; lz nō separet: sed sit continua nō tepescit al'tpe. i. continuo tpis.

b Et plurimū quidē. Hec est septima collectio: ⁊ pz.

c Et pulsus. Hec est octaua. magnificatur aūt pulsus in horis expulsionis calo ris. ⁊ in horis allenationis post euacuationes materierum parunficatur autem in horis suffocations sub materiebus: ⁊ in horis resolutionis uirtutis

d Durities. Hec est pars nona: in qua uult q; pullus durus non appropriatur febri putride: sed accidit propter causas quas ponit. ⁊ ponit eas Gal'. primo de differentijs febrium.

e Diuersificantur. Hec est decima pars: iā autem patuit q; diuersitas tam pul sus q̄z modi caloris fit in putridis febribus in principio ⁊ augmēto propter mo tum in materia de suffocatione ad caloris expulsionem: uel de cruditate ad di gestionem.

f Et dū non sit pulsus fortis ⁊c. Dubitatur quia uidetur intelligere q; in febre putrida pulsus fiat fortis ⁊ uelox: q; uidetur falsū: nā in ephi. est uirtus fortior: ergo pulsus fortior. Quidā faciūt lram ephi. ⁊ dicunt: q; cū pulsus est fortis et nō uelox tunc est ephi. uñ. s. in signis ephi. dixit q; pulsus est declinis ad fortitu dinē. Alij dīt q; lz uirt⁹ sit fortior in ephi. tū q: nō est ita necessitata: sicut i putri da nō sic facit pulsū fortē. Alij direrūt q; fortitudo pulsus i ephi. febris est uera fortitudo: sed in febre putrida est fortitudo ficta: nā pulsus magn⁹ ⁊ uelox facit q̄zdā inarticulatā fantasiā fortis pulsus: ut ponit Gal'. in commento pulsuum. se cundo commento.

g Et est. Hec est. xj. collectio signoz: ⁊ uide q; principiū nō excludit si gnū digestionis occulte. sicut etiā uult Gal'. primo de crisi. xvij. capi. La dit aūt deceptio in hoc qñz ex loco materie: ut cū materia putride febris nō est in locis uenaz: tunc q̄uis sit in principio pōt apparere digestio in urina. cadit etiā deceptio propter apparitionē ypostasis ficte: que est ali quid flegma digestū: uel calore carminatū: q; statim a principio alicui⁹ putride apparebit in urina: ⁊ cadit deceptio ꝓpter breuitatem principij: ut. s. diximus. Cum er go materia putride fe. est in locis super que si gnificat urina: sicut lo ca epatis ⁊ uenaz omni um. tunc a ꝓncipio sue putredinis habet crudi tatē: quia nondū uirtus egit in ea actionē dige stionis nec corruptōis digestioni oppositē.

b Et fortasse est acuta Idest ualde tincta urina: uel acuta. idest acuti odoris. uel acuta. i. ci te designationis super salutē uel mortē.

i Et scias. Hic primus cañ. est q; si aliqua feb. est acuta: in qua appent signa mortalia: si infir mus euadit: hoc erit p crisim apostēatis: ⁊ hoc est qō dicit cū cōtracti one membri. i. apostē mate. contractio enīz su mitur qñz pro contra ctione a spasmo. qñz; p tensione tetani: sicut ap paret fen secūda tertij li br. qñz; sumitur pro cō tractione dicta azema. que est prohibitio gres sus: ut. z. cañ. fen. xvij. qñz; sumitur pro apo stemate: ut ꝑmo lib. fen secūdo. capit. de causis apostematū. ⁊ ita sumi tur hic: huius aut ē cā ē nā qñ morbus est acut⁹ ⁊ in eo uidisti signa mor tis. hoc erit maxime q; uidisti uirtutē in tuo iu dicio debilē: ⁊ materiaz crudā nō aptā euacuati oni: nec ꝓtutē posse do minari propter acuita tē morbi tanto tempe. quo digestionem possit cōplere: si ergo iste eua dat nō erit nisi q; uirtus stimulata toto suo cona tu utens expellet materiā illā aū digestionē: ista ergo expulsio nō poterit esse ꝑfecte euacuationis ꝓpter cruditatē materie: sed erit ꝑ exiturā: ⁊ ra ro al'r accidit: forsan enī conditōes individuales mirabiles q̄z ostēdūt effectus: ut sine digestione fiat crisis p euacuationes pfectas lz nō fiant il le crises sine terribilibus accidentibus: iō dixit raro. ⁊ apparet q; pōt ex poni cū contractione. i. curtatione uel depditione partis spasmo illi⁹ mē bri: q; illud apa erit de materia mala: que corrūpet particulā: q̄z apostē mat: ⁊ est in hoc sermo similis illi qui ponitur secō proñ. illo uerbo. Ac si calor. hic ⁊ illo ꝑm trāsactionem arabicā. exiture aūt q̄ in pedib⁹ ⁊c. iu xta suam illoz tertiū itellexit hunc passum.

k Et qñ. Istū scōm cañ. quidā nō intelligentes destruxerunt ponēdo lit terā negatiuā. ⁊ qñ nō alleniaē se. Nos aūt intelligim⁹ sicut tacet: q; apo stemata interiora aliqñ quiescunt nō q; recedāt ꝑfecte: sed aliqua pars re soluit: uel aliqua ps ꝓmutat ad aliū locuz: ⁊ hoc uocat qes: siue sedatio apatis ꝑm usū uocabuloz Auī. ⁊ sicut gessit apa ita febris alleniat: sicut apparet in anrio: de quo freqnter loqt Gal'. q; ergo apa. uerbi gra pleu reis quiescit: ⁊ nō ex toto recessit. ergo de materia remānsit in loco ubi est pleureis. alia aūt ps ꝓmutata est ad aliqō mēbrū: q; poteris cognoscere si uideris in eo dolorez. uerbi gra iste pleretic⁹ alleniat? a febre ⁊ quie tatus aliqualr ab accidentibus apatis dolet in pede signū est q; illa pars materie aliquo mō recessit: ⁊ nō est resoluta. imo tēdit ad pedē ubi appa ret dolor. s. apatis: q; icipit: q̄si dicat: lz apa sit quietatum: tñ adhuc fluet materia ad eundē locū apatis: ⁊ addet apostema: ⁊ accidētia eius ꝓpter nouū in materia motum.

l Ista cōtinua. Cū posuit signa putridaz in gñali minus: uel cū po
i suit signa gñalia qbus cognoscim⁹ febres putridas: hic ponit si gna qbus iter se distincte cognoscunt: distingnunt aūt gñalr ull' q; cōtinue: uel q; iterpollate: uel q; colice: flatice: sanguine ⁊ melice. ꝑmo igit ponit signa: qbus cognoscimus q; sit cōtinua: ⁊ ꝑ cōsequns ex illoruz ꝓpatōe q; sit iterpollata. secōo ponit signa qbus adinuicē differūt hz gña ⁊ cū hoc qbus coicāt. ibi sed'a: febris. ponit igit ꝑmo q̄ttuor signa: qbus cognoscimus cōtinuā febrē. ꝑma est ex pulsu ⁊ est q; diuersitas est appa reis plus in cōtinua: ⁊ hoc ꝓpter magis ledi cor: ⁊ arterias. ⁊ dixit hz fe brē: uel q; pōt fieri diuersitas ab alijs causis cōtingētibus ꝓter febrē: ul' dixit q; est illa diuersitas. q; sistoles sit maior diastole nō hūs ordinē: ꝓ et magis gñari. ⁊ ledi uirtutē. negz pōdus: q̄uis pōdus possit sumi pro pōdere musico. hic tū leuiter trāseūdo sumet pōdus pro ꝓportōe pulsus ad cū cui⁹ est: ut multi auctores itelligūt: febris aūt cōtinua plus facies di stare hoiem a sua sanitate: q̄z iterpollata: plus ēt facit distare pulsū: no cat aūt a Rasi. xvj. cōtinētis hoc pondus trutina.

m Et pseuerat. Hoc est scōm signū. est aūt extimatiū postq̄z tu indica

UVA. BHSC. IyR_029

sti febrem esse putridã: ⁊ iã durat ultra. xiiij. horas: nõ uidetur q̃ sit tertiana interpollata: que durat in periodo. xij. horas: nec quotidiana interpollata que durat. xvij. horis: nec quartana que durat. xiiij. horis. uidetur igitur q̃ sit continua. ⁊ hoc signũ dat extimationẽ nõ certitudinẽ. posset enĩ tertiana nõ pura durare horis ultra. xxx. ut post dicet: ⁊ ideo Auicen. ad roborandũ hoc signũ febris cõtinue subiungit tertiũ dicens.

a Et nõ associatur ⁊c. Et alijs ut frigoris horripilationis. uel aliis. i. p

fundatõe pulsus ⁊c. euacuatione cum sudore: ⁊ euacuatione cũ mũdificatione a febre ⁊c.

b Et de illis. Hoc est quartũ signũ. ⁊ possz in duo diuidi ut dicat assiduitas. i. cõtinuitas: q̃ non recedit: ⁊ quasi idẽ est hoc signuz: ⁊ significatũ uel assiduitas eius ſ. diuersitatis ⁊ uehemẽtia diuersitatis scilz pulsus uel caloris. diuersitas autez pulsus est assiduior: ⁊ est uehemẽtior ⁊ hoc fit ꝓpter pugnaz maiorẽ materiei ad uirtutẽ cũ sit in locis uiliorib⁹ ⁊ patet.

c Ebris que est.

f Hic ponit generalia: quib⁹ adinuicẽ differunt febres putredinis ſm ꝓma genera. ⁊ hoc facit primo secũdo ponit quedaz in quibus cõmunicant: ut rubrica dicit. tertio ponit cañ. ibi secũda ⁊ q̃rtana. ibi tertia: ⁊ scias. Scitur aũt in quibus differunt febres cũ sciũtur signa ꝓpria: uel res cuiuscunq̃ generis. primo ergo ponit res proprias colericis. secũdo sanguineis. tertio flegmaticis. quarto melãcolicis. ibi secunda: ⁊ illa. ibi tertia: flatica. ibi q̃rtana quartana aũt. Hic notificat autez febres colericas diuersitate eoz inuens: q̃ sint tres. ſ. tertiana interpollata: tertiana continua dicta ꝓportionalis ſm uocabulũ Galie. ⁊ fe. dicta causon uel adusta. secundo notificat eas modo motus q̃ de tertio in tertiũ: siue sit interpollata siue continua: ⁊ causon habet illũ motũ occultũ ualde ⁊ assimilatur concluse. i. sanguinee. tertio specialr descẽdit ad tertianã purã interpollatã: ⁊ dicit q̃ est acuta. i. uelocis motus uel breuis ⁊ magni caloris. ſ. in gradu ⁊ acuti propter fortitudinẽ colere. i. fortẽ calorẽ: q̃ est in gradu additus ⁊ coniunctus siccitati.

d Et salutifera. Quia leuis est ⁊c. ⁊ itellige q̃ hec leuitas ẽ ex parte subtilitatis ⁊ habilitatis ad resolutionẽ. ex parte enĩ qualitatis materie sãguinee ⁊ flegmatice dulces sunt meliores q̃z colerice: ⁊ sic tollit contradictio ad sermonẽ Gal'. secũdo ꝓnos. cõmento. xlvj. Et hic ponitur affo. Ypocũ sua cõditione q̃ dicit tertiana uera ⁊c.

e Continua q̃q̃z consumitur i hebdomada. Intelligit de causone: quia iste febres sunt ualde acute. ⁊ q̃ tertiana facit in periodo: cõtinua facit in die ut Gal'. in cõmento affo. ⁊ quia ante. 7. dies possit terminari uehemẽtia acuitatis. dixit q̃q̃z. i mo ẽt q̃q̃z post quartũ.

f Et illa. Notificat sanguineã febrẽ ex tribus. ſ. cõtinuitate. mõ caloris ⁊ termino status. posuit terminũ qui etiã semper nõ aduenit. Sed cõmunicat sibi plus. ſ. q̃ in quartana fiat status in quo fiat crisis: raro enĩ usq̃ est. crisis quarto die: ut infra fen secũda. ⁊. z. de crisi.

g Flegmatica: Hic primo ponit res appropriatas flegmatice interpollate. secũdo continue. ibi secũda: ⁊ que. Quattuor aũt res huic flegmatice interpollate appropriat. ꝓma quia est leuis caliditatis ⁊c. secũda quia est longa propter tres causas motus. tertio q̃ est magni timoris ꝓpter duas causas. Quarũ prima: quia habet paruũ spaciũ quietis. secũda q̃a associat corruptioni ⁊ debilitati in ore stomachi: a qua non excusat. ſ. q̃n sit cũ ea. uel que nõ ⁊c. Et causa est quia stomachus est minera flegmatis ⁊ plurimũ q̃ in eo multiplicatur est flegma: ut dixit Adesue in suo de appropriatis. cap. de soda. ⁊ Auicẽ. tertio cañ. fen. iz. cap. de egritudinib⁹ stomachi. ⁊ ideo consimiliter dicẽ possumus: q̃ febres colerice ledũt epar ꝓpter fistiz fellis. ⁊ fe. melãcolice splenẽ: ut sepe dicit Rasis. xvj. ⁊. xvij. continentis. ex his aũt nocumẽtis stomachi sequũtur accidentia mala: q̃ ponit. ⁊ in hoc põt haberi quarta res. quomodo aũt stomachus sit causa boz apparet. z. rj. ⁊. rij.

b Et que. Assimulat febris ꝯtinua flegmatica dicta lactica ethice in tribus. primo in forma caloris in primo occursu. q̃ nõ est acutus. secundo in assiduitate quadã caloris. tertio in extenuatione que cito consequit̃ ex multo defectu stomachi: pulsus nõ sic est dur⁹ sicut i ethica. ⁊ hoc ꝓpter flegmatis molicie. Dixit hic Thadeus ⁊ bene: q̃ reperit̃ etica cum pulsu molli: sicut que fit cũ sanie multa in pectore: ⁊ tũc indiget alia distinctiõe in flegmatica. etiã q̃q̃z fit pulsus durus ut propter cãs multas indurates que possunt accidere que supius dicte sũt. Dixit postea q̃ flegmatica q̃zto purior tanto longior. ⁊ quanto minus pura tãto breuior. Et hic sermo est cõis flegmatice tam continue q̃z interpollate: ⁊ causa est q̃ flegma mixtione cũ colera uel sanguine calefit. ⁊ subtiliatur. ⁊ preparat̃ ad resolutionẽ. ⁊ ideo fit febris breuior in terminis uniuersalibus ⁊ particulari

nigintiquattuor horas: ⁊ associatur[a] ei qõ diximus de dispositionibus erradicalibus ex antecessione rigoris ⁊ alijs. Et de illis[b] que significant eam est eius assiduitas: ⁊ uehementia diuersitatis dispositionis eius: apud augmẽtũ minuitur enim q̃q̃z ⁊ augetur uice alia.

De rebus in quibus differunt febres putredinis: ⁊ in quibus communicant. Ca. iiij.

Ebris que est[c] ꝓpter putredinẽ colere motus est tertianus: siue sit motus principij paroxisimi: aut principij uehemẽtie: nisi species eius que dicit̃ adusta cuius motus est occultus ualde ⁊ est[d] sicut inseparabilis cõclusa. Et tertiana quidẽ pura est acuta ꝓpter subtilitatem materiei ⁊ eius caliditas est magna mordicatiua ꝓpter fortitudinẽ colere. Sed est salutifera[e] ꝓpterea q̃ cholera est leuis super naturaz: ⁊ quoniam ipsa facit quietẽ. Tertiana uero nõ pura est longioris spacij q̃ pura. Et pura quidẽ raro pertransit septez periodos: nisi ab errore. Continua quãdoq̃z cõsumit̃ in hebdomada[e]. Et illa[f] que est ex putredine sanguinis est[g] continua inseparabilis: ⁊ ei[h] calor est plurimus cõis cũ lenitate: ñ cũ mordicatiõe colere: ⁊ q̃q̃z per

uenit ad statũ in q̃ttuor dieb⁹. Flegmatica[g] accessionẽ faciẽs omni die est lenis caliditatis per comparationẽ ad colericã: longa ꝓpter uiscositatẽ materiei ⁊ frig⁹ eius: ⁊ multitudinẽ eius: ⁊ est magni timoris: q̃m habet paruũ spaciũ interpollationis ⁊ q̃etis: ⁊ q̃m ipsa associatur corruptioni ⁊ debilitati in ore stomachi: que nõ excusatur: ⁊ illud est de illis que attrabũt accidẽtia mala ex sincopi ⁊ pulsu cordis ⁊ casu appetitus. Et que[h] de ea est iseparabilis est res magis similis cibice: si non esset lenitas pulsus q̃uis q̃q̃z fiat durus etiã. Et quantum est min⁹ pura est minoris ⁊ breuioris poxisimi nisi declinet cũ paruitate sue puritatis ad meliaz. Quartana[i] aũt est non acuta ꝓpter frigus materiei: lõga ꝓpter illud ⁊ fortasse extendit̃ que de ea pura est ãno uno: ⁊ nõ pura est breuioris spatij: nec in ea nõ est tumor: q̃m q̃etẽ fac̃ i spatio lõgo: ⁊ q̃m ipsa nõ est talis acuitatis: quã sequũt̃ accũtia uehemẽtia: Et q̃rtana[k] q̃dẽ: ⁊ tertiana assidua: ⁊ interpollata cõsumunt̃ p uomitũ: ⁊ solutionẽ uentris: aut sudorem: aut prouocationez urine. Incontinua autez consumitur per hius fluxum sanguinis narium.

Et scias[l] quod principium prolon

k Et quartana. Hic ponit quedam in quibus cõmunicant quedam ex eis febribus pu. uel plures: ⁊ apparet quod dicit de tertiana: ⁊ quartana in modis terminationis. per febrẽ autẽ incensiuã uel incentiuam possum⁹ intelligere febrem causonez: que preter dictos modos crisis põt terminari sanguine narium: cũ colera est sanguini mixta: unde flobotomia etiã in eis est cõueniens ut infra apparebit. Sed T. d. sic in tertiana et quartana possent terminari. dicenduz q̃ uez est: lz non explicauerit: uel dicendũ q̃ plus accidit materiaz causonis misceri sanguini. ſ. coleram propter loca: circa que dominant̃ sicut partes cordis ⁊ per febrẽ incensiuã possem⁹ intelligere febrez sanguis: in qua potest fieri crisis: nõ solũ fluxu sãguis na. sed sudore: urina: uomitu: ⁊ fluxu uentris euãto sanguine. per illas partes: q̃ enĩ sudor possit esse sãguineus apparet per Aristo. tertio de partibus aialium in capitulo: habitu autẽ utiqz est ⁊c. urinã ⁊ uomitũ ⁊ fluxũ uentris testat̃ Auic. tertio cañ. fen. iz. ⁊. 14. ⁊ xvj. ⁊. xix. ⁊ ſm partẽ Gal'. 7. ter. Terminationẽ aũt flegmatice febris dedit itel ligere est enĩ quodã modo me[a] in acuitate inter quartanã ⁊ tertianã. ⁊ forsan q̃ in flegmatica multũ accidit consumi paulatiue absq̃ euõne manifesta perfecta. ⁊ secundo de dñis fe. capi. de q̃rtana: dicit euõnes plures sunt in melancolico humore q̃z flatico. q̃uis loquatur de euõne ſm paroxisimos.

i Quartana. Res que appropriant̃ febri quartane interpollate: uel cõtinue sũt ꝓmo quia nõ est acuta. i. nõ acuti caloris uel nõ est acuta. i. non est acuti uel uelocis motus: ⁊ secũdo q̃ est lõga. extendit̃ aũt non solũ anno. immo annis ut infra ponet. Non pura est breuioris spacij: cõtra quia posset fieri nõ pura per flegma: q̃ inuiscat melancoliaz: et prohibet a resolutione. Dicendũ ꝓmo q̃ flegma nõ prohibet a resolutione. immo remouẽdo a fixione terrea ⁊ ducẽdo ad aq̃um parat ad resolutionẽ: ex toto enĩ generc melãcolia est irresolubilior flegmate. ſ. tardioris resolutionis. uel dicendũ q̃ loquitur de quartana nõ pura. i. facta de melãcolia adusta que melancolia potest dici nõ pura quodãmodo. Unde etiã apostema factũ de melancolia adusta dicitur apostema cõpositus siue etiã ab alio humore adusto. ut intelligit̃ ab Haly. in tegni tracta. secũdo. xiij. cõmento. z. q̃ non est in eo timor. ⁊ cãm ponit

l Et scias. Hic ponit duos cañ. ibi secũdũ. Et febres. prima in duas. ꝓmo ponit cañ. secũdo remouet dubiũ. ibi secũda: q̃uis. Dubitatur de singulis dictis. ꝓmo non uidetur q̃ principiũ prolongẽt̃ in tertiana: q̃z ipsa est febris breuis in tpibus unuersalibus ⁊ particularibus: igitur principiũ tam paroxisimi q̃z totius egritudinis erit breue. Amplius humor colericus est cito accensibilis uelud ligna sicca. igitur cito ad augmentũ ⁊ statũ deuenit: ut secundo de dñis febrium. Dubitat secundo quia dicit q̃ status prolongatur in concluſa. contra quia ẽ aliqua concluſa que procedit semper declinando. ⁊ aliqua que procedit semper augendo. ergo in aliqua est longa declinatio. ⁊ in aliqua longũ augmentũ. Dubitatur de tertio dicto. ſ. q̃ declinatio prolongatur in incentiua. contra quia febs incentiua est causon. uel tertiana continua: sed iste febres sunt peracute: que subito terminant̃. ergo declinatio breuis. Dubitatur de quarto dicto. ꝓmo ꝙz una litterã: que dicit status ⁊ declinatio in quotidiana. contra primo Auicẽ. ifra. ca. de flegmatica ponit: q̃ longior partiũ flegmatice est augmentum. Amplius tertio de crisi. ponit Gal'. tertio capitulo in fine. q̃ quando febris est longus status ipsa est acuti mot⁹. ⁊ q̃ est breuis status: ipsa est tardi mot⁹: ſm hoc ergo uñ q̃ egritudo tardi mot⁹ nõ possit hr̃e lõgũ statũ q̃: h hr̃et lõgũ statũ eẽt uelocis ⁊ acuti motus. Dubitatur etiã ſm aliã lr̃am que dicit ⁊ status ⁊ declinatio in cõtinua: licet ista littera apud paucos reperiatur. contra quia morbus longior habet suã tpa longiora. sed fe. interpollata respectu sue continue ẽ longior: ut. xvj. continentis ultimo cap. communũ omne breuẽ ẽ interpollato sui generis. Isti sermones Auic. sumpti a rasi: ut apparebit sunt ualde extranei ⁊ multos laudabiles uiros fatigauerint. de quibus primo Tadeus dixit: q̃ q̃ dicimus principiũ. prolõgatur in tertiana ⁊ status in concluſa. ⁊ declinatio in incentiua debz itelligi de istis tpibus comparatis ad alia tpa. ṽ. gratia: in tertiana principiũ ẽ longius aliis tẽporibus. ſ. augmento statu ⁊ declinatione eiusdẽ tertiane: cãm autẽ assignãs dicit: q̃ in tertiana siue sit interpollata siue continua colera putrescit in locis remotis a corde: ⁊ iõ natura nõ curãs de ipsius putredine nõ cito perducit eã ad statũ ⁊ sic principium prolongatur. Dicit etiã q̃ in concluſa prolongatur status propter tres causas: una ẽ habilitas sanguinis ad putrefactionẽ: q̃ enĩ ẽ calidus et humidus: cito uenit ad putrefactionẽ. Secunda causa ẽ obedientia sanguinis ipsius nature. quia obediens ẽ: cito natura producit eũ ad statũ: Tertia cã ẽ diligentia nature circa sanguinẽ: uñ q̃ natura diligit sanguinẽ cito perducit ipsum ad statũ: ut ipsũ digerat ⁊ a putrefactione resoluat. ⁊ ẽ simile de fe. accensa in sãguine: ⁊ de igne accenso in stupa uel paleis. Dicit etiã Tad. q̃ in incensiua. i. in causone plongatur declinatio: quia propter uehementẽ caliditatẽ ⁊ incensionez cibaria que comeduntur ⁊ bibuntur cito ad caliditatem uel coleram conuertunt̃

UVA. BHSC. IyR_029

unde tarde tale corpus mundificat a colericis supfluitatibus. ⁊ ppter hoc declinatio est longa. Et si tu dic. q similiter in tertiana est declinatio lōga: q cibaria conuertuntur: ad coleraz. Dicendū q sine dubio causa assignata nō est sufficiēs sed causa cōpleta est: q causon fit ex colera putrefacta in locis primis cordi: unde facta est inflāmatio in corde: ⁊ partibus proximis cordi. ⁊ propter quā inflammationē ⁊ caliditatē remanet corpus in declinatione morbi sub illa dispositione generandi colerā. in tertiana uero nō putrefit colera iuxta cor. ⁊ ppterea illa dispositio cito recedit: ⁊ fit declinatio breuis. Dicit ultimo q in cotidiana prolōgat status propter causā iam dictā in sanguie quia flegma ppter humiditatez cito uenit ad putredinē. ⁊ etiā ē amicabile nature: unde interdū subit loco sanguinis. sed declinatio prolongat in ea propterea: q humor est uiscosus: unde prohibet citā resolutionē eius a corpore: ex quo fit declinatio lōga. Hec sunt dicta Thadei. ⁊ si consideras sunt dicta rhetorica nō satisfaciētia intellectui: ⁊ ideo reprobare obmitto. ¶Post eū conatus est Dy. in declinatione huiꝰ passus dicēs: q iste sermo pōt dupliciter exponi. uno modo q referatur ad tpa particularia paroxismi: alio modo q referat ad tpa uniuersalia. referendo autē ad tēpora particularia dicit q aliquod tps plongari uel breuiari in aliquo morbo pōt dupliciter intelligi: uno modo absolute per respectū ad alia tēpora illius morbi: ⁊ hoc modo est uerū illud q dicit Gal. tertio de crisi: q febris acuti motus cuius status prolongatur: qñ talis fe. quasi tota est status: ⁊ in tali febre cōtinno ex principio sequitur status: talis aūt febris est morbi acutus: sed ista cuiꝰ status abbreuiatur est tardi motus. qñ talis fe. nō habet accidentia uehemētia: unde nō est quod ipsa multū fit status. Alio modo pōt intelligi aliq̄d tps plōgari in aliqua febre per respectū ad alia tpa nō absolute: sed comparatiue ad alias febres: ut dicatur q principiū in hac febre plongat respectu alioꝝ tēpoꝝ: plusq̄z in alia febre prolongeť principiū respectu alioꝝ tempoꝝ. ⁊ sic de alijs. ⁊ isto modo Auic. intellexit hic. ⁊ totū hoc debet referri ad tēpora ut accidentibus sūt distincta: principiū enī plongatur in tertiana respectu alioꝝ tempoꝝ: plus ꝓportionabiliter q̄z in alijs febribus plongeť respectu alioꝝ tempoꝝ. ⁊ rō est q tps principij est tps in quo accidit occupatio nature a materia morbi. ⁊ ideo est tēpus passionis nature: sed tps augmenti ⁊ status est tps: in quo iam incipit fieri resolutio materie. Et quia colera est multe passionis. i. multā inferens passionē propter acuitatē ⁊ horribilitatē eius ad naturā: ⁊ ē facile exhalabilis ⁊ resolubilis: ⁊ ideo ipsa colera prolongat principiū: nō autē tpa alia. ¶In concluſa aūt prolōgatur status: q ipsa quasi tota est status: cū quasi subito ad statū perueniat. Sed in incentiua. i. tertiana dicit plongari declinatio: nō absolute sed ꝓportionabiliter plus respectu alioꝝ tēpoꝝ: q̄z in alijs febribus. Et hoc ideo q cū concluſa de se fit facile expulsibilis: ⁊ euaporabilis: ⁊ exhalabilis q̄ntum est rōne colere in ipsa deberet esse declinatio breuissima. Sed q colera continet in loco solido: ⁊ denso in ipsa: sicut in uenis in quibus difficile fit exalatio. hic est q respectu materie in ipsa ꝓportionabiliter dr̄ declinatio plongari plus respectu tempoꝝ alioꝝ: q̄z in febribus alijs. Uñ ipa declinatio. s. particularis perseuerat usq̄z ad tps alterius paroxismi: cū in febricitāte nō desinat anteq̄z supueniat alius paroxismus. q distat a principio primi paroxismi per spaciū. 48. horaꝝ includendo tps primi paroxismi: nō sic autē plongat in tertiana interpollata: cū desinit in febricitatione: nec in cōcluſa. quia nō habz nisi unicū paroxismū. In quotidiana autē plongatur status: ⁊ declinatio status quidē: q cū eius materia sit uiscosa: inflāmatio que peruenit ad sumū multū retinet in ipsa. Unde nō sic cito declinat: et declinatio longa est: q propter uiscositatē flegmatis accidit: q tarde trāspirat caliditas ab ipso. Et ppterea raro inuenit continua: ut dicit Auic. integre eradicationis. Sicut raro inuenit quartana quotidiana al' continua: nō ergo ad idem uadit sermo Gal'. secūdo de crisi: ⁊ sermo Aui. hic ꝫm enī intellectū Gal'. ibi nō esset uerus q in cotidiana esset status longus: cū in ipsa alia tpa plus tempus occupēt q̄z solus status. Ex his etiā Dy. uult q appareat solutio contradictionū Auicē. hic. ⁊ infra capi. de febre flegmatica: q hic loquitur de tpibus particularibus: infra uero loquitur de tpibus uniuersalibus. ⁊ q hic loquatur de tpibus particularibus apparet per hoc q dicit: q̄uis inueniat q̄rtana continua: ⁊ quotidiana integre eradicationis. nā iste sermo ad paroxismos referť. ¶Post q̄z autē Dy. hos sermōes exposuit referendo ad tpa uniuersalia ut accidentibus sunt dicta. ⁊ etiā alteratione materie. nā prolongatur principiū in tertiana plus q̄z alia tpa. qñ cōtinua ꝓterea q horrida est nature: difficilius incipit digeri: q̄z cōpleatur eius digestio ⁊ expulsio: ⁊ ideo longius perseuerat in ipsa cruditas proportionabiliť q̄z alie dispositiones. Similiter q est humor ualde subtilis positus in loco: quo cito resolnitur. qñ incipit accidentiū difficultas citissime ad sūmū peruenit. Sed in quotidiana prolongat status ⁊ declinatio ꝓportionabiliť plus: ppterea quia humor est propter suā uiscositatē. in quo difficulter cōpletur maturatio. ⁊ expulsio. ⁊ iō etiā plongantur accidentia ⁊ status: ⁊ declinationes. in concluſa uero plongatur status: qñ ipsa ppter multā sui acuitatē fere nō uidet hr̄e principiū: sed tati uidetur esse in statu. ⁊ hoc est rōne loci in quo est materia situata. Si in incentiua uel tertiana continua prolongat declinatio plus proportionabiliť propter similem cām. que dicta est supra. s. q colera continet in loco solido ⁊ denso: ut supra dictū est. Et ex his tollitur contraditio Auicē. hic. ⁊ Gal. tertio de crisi: quia hic Auic. loquitur de tpibus uniuersalibus. sed Gal'. ibi loquit de tpibus particularibus paroxismi. Sed contraditio Auicē. hic ⁊ infra capi. de flegmatica tollitur per hunc modū. s. intelligendo q hic loquit de tpibus uniuersalibus. nā status febris flegmatice est longior ⁊ etiā declinatio: q̄z alia tpa respectu aliarū febrium quia. s. plus prolongatur status ⁊ decliuatio respectu alioꝝ tēpoꝝ: q̄z prolongetur status ⁊ declinatio respectu alioꝝ tempoꝝ in alijs febribus: ⁊ sic ītelligit hic Auicē. sed infra capi. de flegmatica loquit absolute. s. q augmentū est longius q̄lijs tpibus in febre flegmatica. ⁊ hoc absolute loquēdo: nā augmentū est: quando materia incipit digeri. ⁊ terminat: qñ incipit cōpleri digestio. nūc autem hec materia ppter uiscositatē difficillime digerit qñ incipit digeri. i. difficillime procedit sup ea digestio. ⁊ ideo augmentū est longū: sed nō sic difficillime incipit digeri uel alterari. ⁊ sic principiū nō est longum: nec ēt sic difficillime cōpleť eius alteratio uel digestio: postq̄z incipit cōplere digeri uel alterari: ⁊ sic status non est ita lōgus: ⁊ sic ītelligit ibi Aui. ¶Hec sunt scripta a Dyno in ppria forma fere. In quibus considera q̄tum laborauit. ⁊ quot sunt dicta q̄ possent ipugnari: que ppter breuitatē obmitto. ¶Post aūt istos uiros Franciseus de pedemontium uel Bartholomeus de uarigrana laborauit in hoc loco: ⁊ ꝑmo dicit q principiū prolongatur in tertiana intelligēdo de principio uniuersali: nō de principio paroxismi: nā principiū paroxismi tertiane est ualde breue. ⁊ cito recedit frigus eius: ⁊ ascēdit calor: sed principiuz uniuersale est lōgum. s. quātū ad alterationē materie: et hoc q colera est iobediēs digestioni ratione multe caliditatis. ⁊ subtilitatis: ⁊ q iste qualitates sunt fortes a principio. ideo principiuz tertiane multuz durat. postq̄z autē icipit obedire nelociter recipit correctionē: ⁊ hoc declarat rhetorice: q alig boies sunt q a principio sunt multū rebelles regi. sed postq̄z incipiunt obedire: ex

gatur in tertiana: ⁊ status in concluſa: ⁊ declinatio in icensiua: ⁊ status et declinatio in continua: et status et declinatio in quotidiana.

toto obediunt: sic ergo in tertiana principiū q̄ntum ad alterationē materie prolongat: ⁊ sic ēt dicit q dz itelligi de principio ⁊ reliqs tpibus q̄tū ad accidentia. scdo dicit q status plongat in cōcluſa: ⁊ primo in hoc ponit cās Thadei: ⁊ reprobat eas. Sunt aūt ille cause habilitas sanguis ad putredinē: ⁊ obedientia sanguinis ad naturā. ⁊ diligentiā nature circa sanguinē. sed dicit ipse aptitudo uel habilitas sanguinis ad putredinē est cā continuatōis fe. ⁊ nō est cā: q status fit longior esse enī aptuz ad putredinē coīcat omni tpe. scilz principio augmēto declinatioi ⁊ statui. Dicit ēt q illud qđ dicit de obedientia ⁊ diligētia sanguinis ad naturā argumt oppositū. nā si sāguis diligitur a natura: ⁊ est obediēs: natura dz mouere sanguinē motu: quo abbreuiet tps illud: qđ ē nature magis molestū: ⁊ hoc est tps status. Dicit ergo q per concluſā debemus ītelligere febrē humotenā. Ista enim ꝓprie debet dici concluſa. nā febris cōcluſa est ex uniformitate afflictionis. Iz talis uniformis afflictio maxime fit in concluſa hōtena. in qua nō apparet additio nec diminutio: in hac autē plongatur status: imo quasi tota est status: q equalis fit resolutio: ⁊ putrefactio ppter aptitudinē materie ad putredinē. tertio dicit q lr̄a illa. ⁊ declinatio in incentiua est lr̄a corrupta. ⁊ dicit q fuit unuz alias q stabit extra. ⁊ stabit sup hac lr̄a: q̄ dicit: status in cōcluſa uel incentiua. q̄ ab Aui. febris de sanguine cōcluſa uocat: ⁊ sic qñq̄z incentiua. Sil'r dicit q lr̄a quedā que reperiť que dicit: ⁊ status ⁊ declinatio in quotidiana est corrupta: ⁊ est unū alias: ⁊ debet stare extra sup hoc qđ dixit: status ⁊ declinatio in quotidiana alias i continua. Et dicit q exponendo lr̄am sicut iacet rō q̄ dat a Thadeo non est bona. Thadeus enī dixit: q declinatio prolongat in incentiua: q cibi conuertunt in colerā. Sed ex hoc pōt argui q status uel aliud tps plongeť in quo caliditas est fortis magis conuertens ad colerā. ⁊ dicit q Alij autē dixerunt q declinatio plongat in incentiua ppter debilitatez multā uirtutis in spiritualibus: ex qua uirtus nō pōt cōualescere. Sz dicit q hoc nō ualet: q Iz in declinatōe uirtꝰ sit debilis: r̄spectu eiꝰ q erat i sanitate: ul' respectu eiꝰ q erat i principio egritudis tū r̄spcū egritudis ipa est fortificata. ⁊ iō dat aliū modū. s. q debemus ītelligere de incentiua febre que paulati terminat. sed sermo iste ualde longunquus est a uero: ⁊ mente Auic. raro enī accidit causonē paulatiz terminari: ⁊ plus accidit alijs febribus: ⁊ ideo de eis debuit hoc dicere. Quarto dicit q in quotidiana plongat declinatio nō respectu augmenti: imo augmentuz est longius: ut infra dicet Aui. sed plongat respectu status ⁊ respectu principij: de quibus fecerat mentionē. Iste ergo uir sic ordinat istū tertū.

a ¶Principiū plongatur in tertiana. status in concluſa uel incentiua. declinatio in quotidiana: alias in ꝫtinua. Alij aūt quidā moderni doctores fecerunt dispōnes nō dignas memorie. ¶Nos aūt dicimus q tertus iste Auicē. acceptus est a Rasis. 16. continētis. z. cap. ubi stat in hac forma: ptes tempoꝝ febriū diuerse fiunt. in tertiana prolixū est principiū: uel finōcha status plixus: in causone declinatio prolixa. sed illa tria tpa prolixa erunt in quartana se. Et dicamus q Auic. loquit solū de tribus tpibus: nō aūt de augmento: q consuetudo est Auic. frequēter diuidere augmentū in duas partes. ⁊ primā partē coniungit principio: ⁊ secdam statui: sicut supra fecit quarto cap. ⁊ q̄cūq̄z dicuntur de principio statu ⁊ declinatione: uera sunt de huiusmodi rebus. tpibus uniuersalibus: ⁊ etiā particularibus. ⁊ sunt uera hec dicta cōparando has egritudines adinuicez in his tpibus hoc mō. In tertiana principiū paroxismi uel principiū uniuersale est longū: cōparando eā ad finocha hōtenā: cuius principiū est occultū in concluſa. s. hōtena plongat status respectu dicte tertiane: q status tota est. Sed dices q poterat dicer in tertiana q declinatio est longa respectu hōtene. dicendū q uer est: sed nō placuit sibi oēm particularē cōclusionē ponere: in incentiua declinatio est longa respectu declinationis hōtene: ⁊ etiā tertiane continue uel iterpollate. Incētiua est causon i qua euacuata materia per crisim remanet longiori tpe flāma circa spūalia q̄z in alijs colericis: ⁊ q̄z in sanguinea hōtena. ut notū est. ⁊ hoc est ex intensiori caliditate incentiue. q̄z sit caliditas aliaꝝ colericaꝝ: ⁊ q̄z sit caliditas hōtene sanguinee. Sunt ergo tres ꝓportiones quas Auic. sumpsit a textu Rasis. ꝑma principiū tertiane est plixū: cū cōparabiť ad finochā. secunda status hōtene est plixus cū comparabiť tertiane. tertia declinatio causonis est plixa cōparata pdictis febribus: dicit postea status ⁊ declinatio in quotidiana. i. in flegmatica. Cōsiderandū q tps notabilis plixitatis i flatica est augmentū ut infra: ⁊ cā est q: humor difficile accensibilis. ⁊ iō si sermones Auic. hic fuissent de augmento distincto ab alijs tpibus: distisset augmentū prolongat in flatica: sed seq̄ndo Rasis: nō loquit de eo hic: sed partiť augmentū in duas ptes: si de eo ītelligit: uel placuit sibi tacere de eo: cū notissimū sit augmentū quotidiane esse longius reliquis tpibus eius. Et placuit sibi dicere: q in flatica status ⁊ declinatio sūt plixa respectu principij flatice. fla enī cū recipit calorē diu tenet. ⁊ de difficili decliat. imo sicut a uiridi ligno sēp aliqd effumat: ut ītellexit Gal'. i secūdo de di. fe. Si aūt uelles cōparare flaticā in hoc ad tertianā. ⁊ finochaz hōtenā ⁊ causonē posses. sed laborabis in distinguēdo maioritatē absolutā: ⁊ maioritatē ꝓportionabilē. ergo melius est dicere q status ⁊ declinatio in cōti[a] sunt notabiles ptes in ea. ⁊ maiores principio. Ira aūt q̄ dicit status ⁊ declinatio est maior in ꝫti[a]. oz q cōparet ꝫtinuā ad iterpollataz ⁊ est uer q ꝓportionabiliť cōtinua hz plixū statū. ⁊ ēt declinationē respectu sue iterpollate. si enī una continua colerica terminat in. 7. diebus et iterpollata in. 12. uel. 13. hēbit cōtinua statū ⁊ declinationē occupātes q̄tuor dies: difficilia enī accidētia in cōtinua multū tps occupant: ⁊ flāma maior tardius recedit: Iz iterpollata hēbit statū ⁊ declinationē occupantes. 5. dies uel quattuor: ut in exēplo. sed q̄rto respectu. 7. est maioris ꝓportionis q̄z. 5. respectu. 13. ista tū Ira nō reperiť coiter. ¶Nos aūt iā secuti sumus expōnē Dy. ⁊ addebamus sibi q principiū tertiane dr̄ plixū propter illā effumationē: quā sibi appropat Gal'. scdo de di. fe. ⁊ multa alia que nunc nobis uidenť puerilia addebamus. Quare uisuz est nobis mō istū textū subtiliari nō debere: sed grosso mō ptrāsiri: sicut Rasis uoluit Inuenimus aūt in dictis Raſ multas cōtraditiones in. xvj. xvij. 7. xvij. continētis. qñ loquit de plixitate ⁊ breuitate tēpoꝝ febriū: quas soluere disposueramus: sed ppter longitudinē obmitto. Ad cōtraria pz solutio ex iā dictis. Ad primā dicendū q tertiana cōparat ad hōtenā. Ad secdaz dicendū q loquit de sinocha hōtena. Ad tertiā dicendū: q Iz subito fiat crisis in causone: tū durat calor post crisim. Ad quartā dicendū q si hic uoluisset log de oībus tpibus dixisset augmentū prolixuz in quotidiana.

UVA. BHSC. IyR_029

sed uoluit loqui de tribus tpib⁹. ꝓmo de unoquoq; seorsū: postea ō duobus simul: ⁊ hoc q; sibi placuit. Ad quintā dicendū q; febris longi stat⁹ est nobis acuti respectu eius: que habz statū breuē: ⁊ iō ois continua est acutior iterpollata sibi cōpari: ⁊ cōtinua q; habet statū longum respectu ꝓncipij est acutior q̄s quotidiana: que ꝓportionabilr hoc nō hz. po st hec aūt oia in que deuenimus: ⁊ que dirimus seruias: quas alij iceperunt. ui deū nobis q; uolens deuenire ad itellectū haz ꝓportionuz ⁊ similiū illis dubitare hēat. q; tēpus febris sit magis aptum ꝓlongari ꝑm naturam cuiuscūq; humoris reli quis alijs cōditiōib⁹ existentib⁹ paribus. ꝟ. gra. sint q̄ttuor poxisimi un⁹ colere: alter flatis: alter melācolie. alter sanguinis. et oia alia ut possibile est sint pia: q; ergo tps longius est in paroxismo colerice materie. q̄s in paroxismo flegmatice: ⁊ sic de alijs: nō enī est dubiū: q; oia tēpora poxisimi melācolice sūt longiora. Deide oia tēpora flegmatice. deide oia tpa paroxismi colerice. Si aūt febris sāguinea tota est unius paroxismi. sicut unus paroxism⁹ quartane uel tertiane uel quotidiane. etiā eius lōgitudo est maior lōgitudine paroxismoz aliaz fe. Dicamus ergo aliqd ad excitādū postea ros. Et est q; nostri auctores satis sunt cōcordes in dicendo q; in flegmatica tps augmēti est lōgius reliquis tēporibus flatice: nā flegma difficulter uenit ad accensū esse calor ē: immo plures habet super accensiones caloris. et plures qñq; remissiōes ꝓpter frigiditatē ⁊ uiscositatē humoris. In febre aūt sanguinea nō sūt determinati. nā reperit ex ea hōtena in q̄ status est longior. ⁊ augmasti ca in qua augmentū est longius: ⁊ per augmasti ca in qua plus ꝓlongaz declinatio: sed q̄ istaz plus eueniat ex natura humoris sanguinei nondū est inuentuz certe affirmatū. In febre aūt colerica que durat. iz. horis in paroxismo: nō uidet affirmatū: q; tps in paroxismo sit longius ex natura humoris. ⁊ forsan q; nō est inuentū per experientiā adhuc: sed cōtingit mō unū tps mō aliud ueniri plirius: ⁊ iō Rasis aliqñ dixit. i6. cōtinentis. q; in tertiana plirū est ꝓncipiū: ⁊ tū dixit. i8. lib. 7. ca. q; in tertiana status est longior. uelle aūt p rōnē hoc demōstrare nō credo esse possibile: q: nō ueniet mediū quo necessario possit cōcludi: si tū aliqd suadet est q; ꝓncipiū paroxismi tertiane est plirius propter cās supius a nobis ⁊ ab alijs dictas. in fe. aūt q̄rtana nō ueniō determinatū certitudinalr: q; tēpoz notabiliter sit longi⁹: sz q̄si hīt adiuicē quā dā cōuenientiā in longitudine: ut nō ita notabilr augmentū quartane excedat alia tpa: sicut augmentū flatice excedit alia tpa: lz ꝓncipiū in ea uideat breuius q̄s alia tpa: ut plurimū. ⁊ forsan hoc uoluit Rasis. xviij. cōtinētis. ꝓmo ca. ubi dixit q; tpa q̄rtane sunt media: ⁊ tertiane breuiora: ⁊ tpa flatice sunt lōgiora. Si enī tertus ille nō est corruptus. uoluit Ras. q; tpa tertiane sunt cōformia in breuitate: sed tpa quotidiane sunt ualde diffōrmia in longitudine. q: hz augmentū ualde longum. tpa aūt q̄rtane sunt medio modo: ⁊ tu considera. Deinde dixit.

a Quāuis. Quia Auicē. noians colericā ⁊ flaticā diuiserat eas in continuā ⁊ iterpollatā: nō aūt ita fecerat de febre melācolica. s. q̄rtana. iō assignat cām huius: ⁊ est q: raro ueniē q̄rtana cōtinua. ⁊ iō lz sermones dicti uerificenē de utraq; tū in ꝓmo itellectu itelligimus de q̄rtana iterpollata. q̄ plus inueniē ut diceē suo cap. q̄uis ēt quotidiana diuidaē in cōtinuā ⁊ iterpollatā. tū illa q̄ noiaē interpollata: ut plīmū. nō itegre cradicatur: ⁊ iō flatica iterpollata hz ut plīmū quietē nō oīno uerā.

b Et febres quādo ꝛc. Hic ponit quēdā aliū cañ. Cōsiderandū q; existēte febre acuta ꝓprie cū apate cōcurrunt q̄q; in mente medici cōtrarie intentiones: quaz una est intētio cibandi: q: apparet uirtus debilis: ⁊ corpus est de resolubilibus: alia est itentio ifrigidandi ⁊ extinguēdi potu frigide aque: ⁊ epithimatibus frigidis: q: appet fortis iflāmatio colliq̄tiua ex opposito in eadē febre. ⁊ in eodē fumo cōsurgūt intētiōes opposite dictis: ⁊ una est itentio nō cibandi. ex hoc q; morbū opinamur breuē ⁊ de materia multa: ut uirt⁹ uacet digestiōi materie. alia itentio est nō ifrigidādi: ut nō ircudeē materia: medicus ergo stat in hoc ambiguo. ⁊ si ꝑm ueritatē ꝓualet itentio cibandi. ⁊ extinguēdi. ⁊ obmittit eas: sic ifirmus cōsūptione maraſmaē: uel ethicus fit. ꝓmittaē igit. tacuit aūt Auic. reliquū nocumentū: q; seq; pōt ꝓualētibus oppositis itentionibus. ⁊ obmissis eis nā erat notū: q: sequit ꝓlongatio morbi ircudata ⁊ multiplicata materia uel sequit cita mors. In his igit ābiguis iudicijs ꝓualēt medici scientifici ⁊ exercitati: ⁊ bone extimatōis alios medicos nō tales: ⁊ iō bñ dixit Gal. octauo ter. circa finē. Exercitatū, ⁊ natura prudētē oportet esse medicuz.

c s Cias q; acceptio. Hoc est caplm de caplis generalibus signorū febriū. quo ponunt significata accidentiū febriū. Ūñ rubrica dicit de significationibus febriū accidentiū. i. de eis q̄ significātur in feb. ꝓ accidentia febriū. cū ergo ex caplis ꝓcedentib⁹ tu cognouisti hāc febrez esse putridā: ⁊ de sūma colicaz. ꝟ. gra: tu aggrega oia accidētia que in ea sunt: et unde qd ipsa significant. uidebis enī q; oīum accidentiū in febribus nō est idē significatū: quedā enī significāt febris malignitatē uel ꝯrariū: quedā digestionē uel contrariū: q̄dā naturā siue spēm siue genus: ⁊ sic de alijs. ⁊ tūc ꝓ sciam istius capli cōpletē scia siue cognitio uere. ⁊ ois dispō febrium putridarū. ꝓmo ergo Aui. enumerat oia hec accidētia: sedo oñdit illoz significatōes. ibi sēda: febrib⁹ enī. Cōsiderandū circa primaz partē q; accidēs sumit large ꝓ omni q̄ in febre pōt significare. uel sequaē febrē: siue non: sicut ēt etas ⁊ regio pōt dici accīs ⁊ q: Auic. direrat in rubrica de significationibus accidentiuz febriū: ⁊ iō ꝓsecutus est in enumerando sub forma hac: acceptio significationum febriū. i. accipimus significationes in febrib⁹ ex regimine ꝛc. sumit ergo accidens pro quocūq; signo uel significatione. Cōsiderandū etiā q; oia ista accidētia siue signa: a q̄bus accipimus significationez aliquā possūt reduci ad ordinē q: uel sunt res extrinsece uel intrinsece: siue ab extrinseco ꝓcedētes. si extrinsece sic est regimen ꝓteritū gñale: ⁊ quō fiunt i spāli ⁊ regio. ⁊ tps. si ītrinsece: sic sūt uel res naturales ⁊ ānexe: ut cōplexio: etas. uel ꝓter naturam: ⁊ sic sunt q̄litates mutate exeūtia mutata ⁊ mutate actiones. Cōsiderandū dicit: ex dispositiōib⁹ aīcedentibus. pōt dupliciter intelligi. ꝓmo. i. ex egritudinibus q̄s habuit in ꝓterito: uel q̄s est consuetus hr̄e. q: ex hoc significamus aliq̄ de pñti fe. ⁊ pñtib⁹. idest quas pñtes eo febricitāte hz. lz nō sit febris sed aliud. uer bi gra: q: habet multas pustulas: quas habebat etiā añ febrē Sedo nō pōt ex poni. Ex dispositionibus antecedētibus. i. ex rebus nō naturalibus ⁊ naturalib⁹: que cū hoc q; antecedūt sūt ēt pñtia cū fe. ut regio: etas ꝛc. ⁊ tunc hic sermo ⁊ regio ē declaratiuus eius q̄ dixit añ. Cōsiderandū ex cōiunctis sicut dolore capitis uigilie ꝛc. alia ut pfunditas sōni uocaē coniuncta: q: sunt accīa. q̄iūcta q̄q; nō tū necessario seq̄ntia. Sz tu dices nōne ēt sanguis necessarū ē necessario seq̄ns. Dicēdum q; oia ꝑdicta accīa sunt magis seq̄la feb. putridaz q̄s ista. ista. n. s. mutatio pulsus: urine: ⁊ egōes ꝛc. sūt magis seq̄la q̄s dolor capitis ⁊ alienatio: ⁊ tūc sūem⁹ sil' q; dicit uomitu ⁊ egōe ꝛc. idest aliqua euō ⁊ nō sumemus fluxū sanguīnis solum.

d Febribus enī. Hic psequit ⁊ ostendit signa q̄ ex hijs accidētibus accepta sūt. ⁊ sunt octo. ꝓmū est febris magnitudo ⁊ puitas. scōm est genus febris an sit flatica uel colerica. tertiū est febris malicia. quartū est materie digō: uel oppohtū. quīntum crisis eius. sextū salus ⁊ mors. septimū modus materie. s. an subtilis ul' grossa. octauū hore fe. ⁊ ꝑm hoc sunt partes octo: sed in fine cap. ponit aliā ptē ut apparebit. Considerandū circa primā partē: q; magnitudo feb. est sua intentio. s. lui caloris augmentum q̄litatiuuz: uel ēt q̄ztatiuuz: ⁊ q: hoc cōprehendit tractu: ideo distinxit modos caloris fe. q̄ sunt q̄litas. i. acuitas ⁊ icensio ⁊ modus in hoc. ⁊ q̄ztatis. i. calor in multa humiditate. cuius signuz est multa euaporatio uel pauca. ⁊ hoc uoluit cuz dixit: q̄uz caliditas est humida ꝛc. modi aūt acuti caloris sunt: q: toto tpe apparet mordens: ut in febribus incēsiuis: ut in causone: ul' ꝓmo mordet postea leniē: sicut in tertianis leuibus: uel ꝓmo appet leuis: postea mordet ut in flaticis febribus. iō dixit: de eis sunt q̄ mordicant. s. post primam manus imissionē ⁊ de cā haz diuersitatum plire diximus i ꝓmo de di. fe. febris ergo ꝓprie est magna: q̄ habet acutā calidit atē semper perseuerantē: aut multā etiam pseuerantem.

e Et sunt. Hec est pars secunda in qua oñdit scōm significatuz accidentium febrium q; est genus febris. ⁊ ponit exēpluz de hoc q̄ē est notum.

f Et accidentia. Hec est pars tertia: in qua ponit tertiuz significatuz accidentiū fe. q; significatuz est febris malignitas. ⁊ p opposituz istius ei⁹ icolumitas: ⁊ pz ⁊ intellige de his accidētibus non creticis.

g Et accidētia. Hec est quarta pars: in qua ponit quartuz significatuz. s. digestionē ⁊ eius oppositum: ⁊ patet.

h Et accidētia. Hec est qnta pars in qua abbreuiat significatum qntuz q; ē crisis expectans ponere sciam ꝓprā fen scōa huius q̄rti cañ.

i Et accidētia. Hec ē sexta ps: in qua ponit sextū significatū: q; ē salus ul' mors ⁊ accidentia que hoc significāt dicet fen scōa huius.

k Et forme. Idest hitudim ⁊ colori faciei. Hec ē septima ps: i qua ponit significatū septimū. s. grossicie uel subtilitatē humoz: sed cogit cū hoc ponere alia significata. nā si febriētis color est plūbeus factus ex albo ⁊ uiridi. ⁊ hitudo faciei est cacetica significat frigiditatē humorum: q: humores crudos flaticos ⁊ multos ⁊ melācolicos grossos uiscosos. uñ tales fiūt colores. ⁊ talis facici hitudo. si āt facies sit cornatilis significat ꝛc. de hac facie: ⁊ cāis eius plire notauimus sup ꝓmo ꝓnosticoz. Cōsiderandū q; excitatio ut. s. dixim⁹ apud Auic. ⁊ Rasis. iz. continētis. est qdā modus cacessie apparēs circa faciē. q̄lis appet freq̄nter patiētibus idigestionē. ex multa comestione. ⁊ dr̄ inflo. Ifa ergo pōt dupliciter exponi ꝓmo q; ponit duo significātia grossos humores. unū est color plumbeus. aliud est excitatio ⁊ inflo. ⁊ dicaē cuius color conuertiē ad plumbeitatē aut excitationē ⁊ inflonē sicut ꝛc. significat frigiditatē ꝛc. scōo modo q; ex colore plumbeo significet aut frigiditatē humoz ꝛc. aut cacessiuā qualē hz hīs ephimerā ex nauseati ua saciętate. ꝓma expositio est melior. Considerandum q: dicit motus ipsoz in

UVA. BHSC. IyR_029

se ipsis pōt exponi dupliciter. pmo q̄ uelox resolutio fit ppter amplitudinē porox. ⁊ ppter motū in se ipsis. i. propter humox subtilitatē. unde in seipsis sūt parati resolutioni. scō extenuatio fit uelox in febribus ppter motuz in seipsis. i. q̄ febrietes mouentur. i. inquietant ⁊ uigilāt uel lūpserunt farmacum solutiuum uel habuerunt hunc motum idest fluxū spontaneū. Considerandū q̄ dicit: ⁊ exitus. erit hō a consuetudine ut qui consuevit exercitari paz comedere uel econtra casus eox. i. casus consuetudinū: ut etiā simle scribit cap. de emitriteo. cadit cō suetudo. qū una dimittit. ⁊ alia capit ut consuetus ieiunare mō multū replet: sicut accidit religiosis factis epis: significant significationes. i. dispositiones in humoribus: ut apparet in c.p. d emitriteo. ⁊ res alie ⁊c. ut aer tps: ars: ætas: ⁊ similia. ex qb⁹ iudicamus de natura humorū facientiū febrē. Dicemus i fine capli. ⁊ in caplo de emitriteo.

a Et accidentiū febriū. Hec ē octaua pars: in qua ponit octauū significatū. s. tps: ut uult qs q̄dā accīa plus euenīt i statu: ⁊ est notū. Considerandū q̄ profunditas sōni sequit plurimum principiox. i. plurima pncipia. s. pncipia febriū interpollataruz ppria ⁊ pncipia exacerbationuz ⁊ cā eius est cerebri debilitas: ⁊ hanc debilitati assignat quattuor cās q̄ causę debilitant debilitate qua fit somnus. ⁊ nō dicunt ēt causę sōni ⁊ sup. una cā debilitatis sōnolentis. est declinatio caliditatis sę dā est uapox multitudo ppter cōmixtionē. s. calidi putredinalis cū materia: uel ppter cōmotionez. s. materie a calore. tertia cā ē frig⁹: q̄ cerebr cū sit frigidū retracto calor ifrigidat magis. ⁊ iō si hō i natura sua est frigidi cerebri: magis accidit profunditas sōni. q̄rta cā est frigiditas materie: ⁊ ideo ppter fit hoc in materia flatica si ergo in colericis febribus q̄nq̄ eueniat. s. profunditas somni erit solum ppter reuocationē caloris intus.

b Et res. Quia Auicē. breuiter pertransiuer. ⁊ de accidentibus signicantib⁹ genus siue speciē se. Et ideo hic in generali sermone perfecti⁹ ⁊ sūmatim ponit res ex quibus scitur ex qua specie fit febris ⁊ sumit speciē large etiam pro genere. et dicit q̄ res ex quibus hoc scitur sunt dispositio se. in acuitate sui caloris quia significat materiā magis colericā ⁊c. Et in hoc q̄ accidit a causis pmitiuis quia significatur q̄ nō est putrida ⁊ antecedentibus quia significatur q̄ est putrida ex conditiones predictas. pmo capitulo de ephimera possent eni causę pmitiue mouere causas antecedentes.

c Et dispositio febris in adherentia. Potest dupliciter intelligi. pmo q̄ febris aliquādo adheret ⁊ nō separat sciemus: tunc q̄ est continua uniformis: aliquando eradicatur ⁊ sciemus q̄ est iterpollata: ⁊ tepore: idest aliquādo tepescit: ⁊ tūc est continua pportionalis. Et ex his existimo spē febris. nam febres cōtinue uniformis adherentie sunt sanguinee. febres iterpollate sunt de alijs humoribus: ⁊ ēt continue pportionabiles. Secūdo mō pōt exponi dispositio febris in adherentia. i. cū aduenerit ⁊ adheret corpori: ⁊ hoc est q̄ declarauit dispositio feb. in acuitate. i. ex acuitione ⁊ reuertione paroxismi cū rigore ⁊ frigore ⁊c. quia significat interpollatā: ⁊ aliam ⁊ aliā ex diuersitatē hox. s. frigoris ⁊ rigoris ⁊c. ut sciatur ex capitulo sequenti. aut eius contrario: quia sine typo aliquo inuadit. ⁊ significatur continua. ⁊ tunc aut est proportionabilis aut nō: ꝑm quod dixim⁹. ⁊ q̄ō est ex eo. s. rigore ⁊ horripilatōe ⁊c. Illud aūt q̄ō ex hoc est. est pulsus ꝑfūdatio ⁊ paruitas. ⁊ relique dispositiones scite ex ārto ca. huius fen.

d Et dispositio febris. Hoc dictum declarat illud q̄ō dixit de eradicatione procedendo ꝑm expositionē secundā cuz sudore plurimo significat febrē humoralē aut pauci. s. rorido nō humoroso: ⁊ significatur q̄ nō est humoralis. ⁊ ꝑm hanc expositionē sc̄am remanet declaratū illud q̄ō dixit ⁊ tepore: idest dispositione teporis. s. qua tepesit in sudore. ⁊ significatur materia subtilis. ⁊ attestatur plus colerice febri uel tepe. scilicet inuasionis an sit de tertio in tertiū: an sit dc die in diem: uel de quarto in quartū. ex his enī iuuamur in cognitione spēz febris: ut notū est nec Aui. amplius curauit hoc declarare.

e Aut dispositio preterita. Idest ⁊ res ex quibus scitur species febris. sūt dispositio ⁊c. si enim regimē eius fuit in cibis colericis. ⁊ multo labore ⁊c. ⁊ etas est iuuentus. ⁊ forma idest habitudo macra colerica. ⁊ tempus: etas ⁊ ars fabrilis. et pulsus dispositio est cū multa uelocitate ⁊ frequētia: ⁊ urina multū tincta significatur febris de materia colerica. Cum igitur consideras Auicē. in hoc capi. dedit tibi uiā ad faciendū habitū ad perfectā noticiā febriū putridaruz. ⁊ est ut colligas oīa accidentia ⁊ res ex quibus potes aliquid iudicare ⁊ cognoscetur: ⁊ omnibus illis collectis primo scias: si hec febris est magna uel parua. secūdo ō quo genere uel specie sit. tertio an sit maligna uel incolumis. quarto an materia sit digesta uel nō. quinto scias eius crisim. sexto salutē uel mortē. septimo motum materie. octauo tempus febris. Et omnia ista preter quintū ⁊ sextum particulariter docentur in sequentibus capitulis huius fen. quintū autem ⁊ sextuz docentur in fen secūda huius. Cum ergo sciueris omnia hec eris perfecte sciēs febres humorales putridas ⁊ hoc est ⁊c.

f Orripilatio. Cū posuit significationes accidentiū. hic determinat de ac
b cidentibus quibusdam: que multū inueniuntur in febribus. de quibus in locis alijs non dederat perfectā scientiam. licet in generali locutus sit de illis primo cañ. fen secūda. capitulo de causis motuum nō naturaliū. ⁊ aligd in capitulo de putredine. hec autem accidentia sunt horripilatio frigus ⁊c. primo ergo notificat unūquodq̄z horum. secundo ponit eorum causas ⁊ significata tertio addit cañ. ibi secunda: ⁊ de causis. ibi tertia. ⁊ commotio anime. prima in

moz ⁊ paucitatē caloris innati: aut excitationē ⁊ inflāmationē: sicut accidit ei cuius cā est sacietas nausee atiua: ⁊ sicut uelocitas tumitōis faciei: ⁊ tornatillitas eius: ⁊ tenuitas nasi ⁊ significāt: aut uehementiam caliditatis: aut subtilitatē humoris ⁊ uelocitatē resolutiōis eox ppter amplitudinē poroz: ⁊ motus in se ipsis ⁊ exitus eox a cōsuetudine: aut casus eox hūt significatiōes et res de illis quas dicemus. Et accidentiū febriū quedā sunt quorū hora est hora status: sicut alienatio ⁊ cōmixtio mentis: ppter inflationē capitis. Et de illis sunt quorū hora ē principiū sicut horripilatio ⁊ frigus ⁊ sicut pfunditas sōni que consequit plurimū principiorū febriū ppter debilitatē cerebri ⁊ declinatio caliditatis ad iteriora corporis: ubi est materia ⁊ multitudo uapox eleuatox ab eo p cōmixtionē incipientez in corpore usqz quo resoluit eos inflāmatio: ⁊ adiuuat illud frigus cerebri in seipso et frigus humoris q̄ uult putrefieri ⁊ calefit. Et res ex quibus scit dispō febris ⁊ ex qua spē sit sunt dispō febris in acuitate sua: ⁊ sua leuitate: ⁊ dispositio febris in hoc q̄ ipa accidit a causis primitiuis: ⁊ antecedentibus ꝑm cōditionē predictaz. Et dispositio febris si adherētia sua ⁊ erradicatione: ⁊ dispositio febris in acuitate sua cū rigore ⁊ frigore: ⁊ horripilatōe: aut eius contrario: ⁊ q̄ est ex eo. Et dispō febris in dimissiōe sua cū sudore primo: aut pauco. Aut dispō preterita regimis ⁊ etas: ⁊ forma: ⁊ tps: ⁊ ars: ⁊ dispō pulsus ⁊ urine.

Sermo de rigor ⁊ frigore ⁊ horripilatione ⁊ fractione. Ca. vj.

Orripilatio est dispositio i qua iuenit corpus diuersitatē in frigore ⁊ pūctione i cute ⁊ lacertis: ⁊ añcedit eā pigritia: fuga caloris intus: ⁊ sic non est uehemens frigus: secundo quia in horripilatione non est motus concussionis sicut in uero rigore. ⁊ hoc quia materia non ita fortiter mouetur super sensibilia membra. ⁊ hec omnia innuit infra cum dicit horripilatio fit ex causis paucioribus: causis rigoris. tertio quia iste sensationes in horripilatione sunt circa cutiz ⁊ loca propinqua illi scilicet in partibus lacertorum uersus cutim. sed in rigore sunt profundius. ⁊ hoc innuebat Auicen. cum dixit: in cute ⁊ lacertis: scilicet quantuz ad partes cuti propinquas. ⁊ ideo Galienus in libro de rigore ⁊ tremore penultimo capitulo dixit. Si superficies eius mouetur motu inordinato: ⁊ intersecatur in principio paroxismi preter hoc quod totum corpus mouetur: simul uocatur horripilatio ⁊ horror: et est accidens quod accidit soli cuti su. ⁊ in partibus propinquis: ⁊ habet se ad cutim sicut rigor ad totum corpus: ⁊ secundum hoc Aristotiles septima par. problematum nono problemate uocabat horripilationem passionem superficialem: dixit autem Galienus q̄ in horripilatione ista fit cutis: ⁊ hoc quia pili eriguntur: ut Aristotiles problematum. 8. zi. problemate. ⁊. 14. ⁊ causa huius melior est quia fugiente calido ⁊ infrigidata cuti. ⁊ carne fit condensatio ⁊ sic condensata ⁊ contracta carne: pili eriguntur: sicut si quis in terram figat clauum: ⁊ aggreget circa illuz terram: stat magis erectus. Considerandum etiam quod hoc accidens fit in rigore. ⁊ quia talis fit pilorum erectio propter dictam causam: et ideo apparet in cuti istorum dispositio: q̄ualis est in depilatis pillis. contracta enim ⁊ aggregata carne uel cuti ad radicem pilorum apparet in uno loco altior ⁊ in alijs locis densior. Secundo dubitatur utrum horripilatio differat ab horrore. qm est accidens emitritei. dicendum: quod horror potest intelligi sub horripilatione per hoc quod horripilatio est sensatio remissi frigoris. ⁊ remisse punctionis. ⁊ sic etiam potest dici horror: tamen horror non est necessario passio superficialis: immo est profunda: quia fit in tertiana interpollata coniuncta continue flegmatice: ut secundo de differentijs febrium: materia ergo illa colerica etiam profunditus pungit. sed non sic fortiter: sicut si esset pura non conuncta ei flegmatica febre. ut infra capitulo de emitriteo. Jam ergo apparz quod hec diffinitio potest esse una: secundo hec diffinitio potest esse due. nam horripilatio est minor dispositio q̄z rigor. ⁊ minor dispositio q̄z frigus purum. scilicet ualidum: sicut ergo est aliqua horripilatio que non est aliud q̄z paruus rigor: sic est aliqua horripilatio: que non est aliud quā parvum frigus. ⁊ ideo sic fiet una diffinitio. Horripilatio est dispositio: in qua corpus inuenit diuersitatem infrigidare in cute ⁊ lacertis. frigus autem purum est in quo homo inuenit frigus etiam in profundo corporis ⁊ est frigus ualidum: sicut in quartana ⁊ flegmatica quibusdam. Alia diffinitio est ista. horripilatio est dispositio in qua corpus inuenit punctionem in cute ⁊ lacertis. Rigor autem est in quo homo inuenit punctionem profundius: ⁊ maiorem punctionem. Considerandum secundo q̄ō horripilationem antecedit pigritia. quia nocumento facto in lacertis homo piger fit. et fractio idest lassitudo: que immediate antecedit. Et p hoc Auicenna innuit quod horripilatio est debilior dispositio quā frigus. ⁊ rigor: nam materie que paucitate et debilitate faciunt pigritiam: et alices: et lassitudine addite faciunt horripilationem. et plus addite faciunt rigorem. et frigus ut declarauimus ex intentione Galieni quinto de ac. morbo. Dubitatur utrum in horripilatione sit malus motus. Dicendum quod non est in ea malus motus concussiuus: sed quidem malus motus circa cutis partes ex malo motu expulsiue. unde etiam in pruritu Gal. imaginatur malum motum quinto de ac. morbo.

UVA. BHSC. IyR_029

a Et quasi fractio. Considerandū q̄ has dispositiones est difficile p signa exprimere: fractio enim idem ē q̄ lassitudo: quomodo ergo lassitudo est maneries horripilationis: & dicitur a quibusdam q̄ est eius manerieſ quia est quasi genus ad omnia ista: unde in frigore & rigore & horripilatione ē lassitudo. Alij dicunt q̄ est maneries eius quia fit ab eadem causa a qua fit horripilatio: Alii dicunt q̄ est maneries eius quia est dispō ante horripilationē & ideo dicitur .q. maneries ei⁹. Nos autē oportet imaginari lassitudinem ad quā sequitur febris que non est lassitudo ab exercitio: sed a se ueniens & illa est cui incipit misceri aliquis modus occulte punctionis. uel occulti frigoris: cum debet seq tertiana uel q̄rtana ul' flatica: & cū gradatim ascēdit prius fit horripilatio: que est debile frigus: uel que ē ḡ bil' punctio: ergo fractō ista non ē aliud q̄ quedaz occulta horripilatio coniuncta lassitudini: siue lassitudo coniuncta occulte horripilationi: & ideo dixit quasi fractio. i. nō inquātum lassitudo non est uere modus horripilationis.

& fractio: & quasi[a] fractio est maneries eius. Frigus autem[b] est ut sentiat i membris suis[c]: & dorsis lacertorum [d]suorum frigus purum[e].

Rigor uero[f] est ut nō possit cōtinere membra sua ex cōmotione & tremore eueniēte in eis & motibus

b Frigus autem. Considerandū q̄ ex tribus notificat frigus. primo q̄ hō sentit frigus in membris suis. s. in manibus pedibus & aliis extremitatibus: & in hoc differt ab horripilatiōe: quia non sic sentitur in ea frig⁹ in extremis: ut hō querat illa calefieri: sed solū circa cutim & quasi extrinsece sentitur frigus uel dicit.

c In membris suis. Id est in toto corpore sentit frigus: secundo q̄ homo sentit frigus.

d In dorsis lacertoruz. i. i grossis partibus lacertorū. s. i locis carnosis illud enim uocat dorsum: & iō multo magis sentiunt in aliis partibus: & per hoc ēt dr̄t ab horripilatiōe: ut pz. tertio per hoc q̄ dicit.

e Purū. Dicitur aūt frigus purū quadrupliciter. primo q̄ nō permixtum calori: & per hoc dr̄t a frigore rigoris: qualis ē tertianarū q̄ ibi sē titur caliduz intus: ut Gal. in libro de rigore & tremor. &c. secūdo dr̄ purum. i. nō permixtū punctiom: & in hoc differt ab horripilatione: & rigor tertio dicitur purū quia non est in eo concussio. sicut est i rigore. q̄rto dicitur purū quia ualde intēsum: & in hoc ēt differt ab horripilatione. & rigore ppr'ie dicto qualis est in tertiana. Dubitaē sub quo de istis cōprehenditur circū infrigidatio que ē extremorū frigus: qualis fit in flegmatica de qua loquit Gal. in secūdo de d. febriū: & Auic. infra capitulo de flatica. Dicēdū q̄ circū. infrigidatio ē frigus: lz nō sit oio intensū: & ideo cōprehendit sub frigore: q̄tū ad hoc q̄ dixit. sentiat in mēbris suis frigus purū. i. non permixtū calori: nec punctioni: nec cōcussioni uel dicemus q̄ cōprehenditur sub prima diffinitiōe horripilationis de duabus quas ponit ſm expōnem secūdam supra dictā.

f Rigor uero. Hic primo oñdit quid ē rigor. Considerādū q̄ rigor: q̄ hic notificatur: nō est aliud q̄ motus concussiuus ex delatiōe materie. s. membra sensibilia cātus: & hoc est non posse cōtinere mēbra pp tremorem: & cōmotionē qui sunt motus inuoluntarii: q̄ uolūtate nō corrigibiles: & quia talis concussiuus motus pōt fieri delata materia cala pungitiua: ut in tertiana & materia frā ut in quadā flegmatica: & quadā quartana & ideo rigor qui hic diffinit fit i materia calida. uel a frā: iā ergo apparet q̄ apud Auic. est motus concussiuus rigor frigus est ipsa frigiditas pura sensata in membris. Horripilatio ē dispositio in qua &c. & eius maneries est fractio.

g Et fortasse. Hic secūdo extendit nomē rigoris: q̄ aliqñ sumit p forti frigore: q̄uis nō sit ibi concussio: quo sumit a Gal. secūdo d. d. fe. capitulo de quartana: uel forsan Auic. ult per hoc q̄ lz in rigor sit cōcussio & frigus: tñ rigor principalius debz dici forte frigus q̄ concussio. p hoc q̄ motus cōcussiuus cātur siue seqt frigiditatem illā: ut prolixe declarat Gal. in libro de rigore: &c. & nos prolixe dedurimus quinto de accidenti & morbo: & iō gal. ibi dixit. Rigor ē frigiditas fortis corpori subito aduenies: nec non trahens ipsum a dispositione naturali ad innaturalem.

b Et non fit. Hic tertio ostendit quibus non fit: uel quib⁹ fit rigor fortis: & pōt dupliciter exponi primo in febribus talib⁹ sicut est flatica. & q̄rtana non fit rigor fortis. i. non fit iste fortis motus concussiuus. rō ē q̄ nisi materie fortiter ferātur super sensibilia membra nō causant motum hunc: sed materie frigide nō possūt portari fortiter earum grossicie: nec pūt uenire ad tantā subtilitatem: ad q̄stā uenit colera. ut quinto de ac: & morb in translatione greca. & tūc sermo Auic. est idem q̄ sermo gal. ibidem cū dicit. talis tremor. i. talis rigor qui ē motus concussiuus non generatur ex frīs humoribus: quia propter suā nimiā grossicie nec uelociter nec fortiter mouentur, secūdo exponitur q̄ non fit ita fortis rigor in aliqua fe. sicut in flatica fit & quartana & tunc per rigorem intendit frigus forte. in nulla enim febre sentitur ita fortis frigiditas: sicut in febre flatica: & melācolica q̄ iste materie sunt per se frē: uel possemus dicer q̄ loquit de rigore q̄ est motus cōcussiuus. qui est fortior in flatica: & q̄rtana duratione: q̄ pli tpe durat: ut posterius dicetur. Considerandū circa dicta q̄ hec uocabula horripilatio & rigor frūs &c. ab auctoribus ualde uarie assumūtur: aliqñ enī horripilatio sumit proprie ut hic ab Auic. aliquando ēt sumitur p rigore ut supra cap'lo de putredine: cuz dixit q̄ ex mordicatiōe fit horripilatio: accipit horripilationē ut ēt significat rigorem q̄ apparet qa prius rigorem posuerat: & rasis in diuisionibus capitulo ad tertiana. Aliquando sumitur horripilatio pro frigor. ut rasis i diuisionibus capitulo de fe. flatica. Frigus aliquando sumitur proprie ut contra distinguitur horripilatiōi & rigori. ut hic ab auicen. Aliquādo sumitur pro rigore qui est motus concussiuus ut a Gal. in libro de rigore tremore &c. cum dicit. rigor est fortis frigiditas. Aliquando sumitur pro horripilatione. ut secundo de d. fe. cū dicit friguit & horruit: rursus rigor etiam sumit pprie p concussiuo motu: ut hic ab Auic. aliqñ sumit pro omni typo siue sit orripilatio siue frigus siue rigor ut in affo. Quib⁹ quotidie rigores. &c. aliquando sumit p forti frigore: ut cum dixit. fortasse est frigus forte. & hoc modo sumitur ab Auic. lib. primo fen. secūda capitulo de cāis motuū non naturaliū: cū dicit q̄ materia sui frigitate facit rigorē. p sui acuitate facit horripilationē: ibi. n. sumit rigorem p frigiditate: ut in secundo de fe. capitulo de signis quartane: & horripilationē sumit ut se habet cōmuniter ad horripilationē & rigorem talem: qualis ē in tertiana: & ideo non oz illum textū secunde fen. primi cañ. transponere: ut faciūt ipsum non intelligentes. aliqñ sumit pro frigore cum punctione: & concussione: sicut est rigor tertiane qūo sumitur secundo de crisi capitulo de signis tertiane.

Existentibus igitur hijs uocabulis in tanto abusu medicus debet obmissis nominibus uenire ad res.

i Et de causis. Hic ponit cās harum dispositionum: & p̄mo rigoris & frigoris secundo horripilationis. secunda ibi horripilatio uero. causaz fractionis ut apparebit oz ēt i telligi. dat aūt fil' cās rigoris & frigoris quia utrūq̄z dr̄ frūs: lz frigus sit sine concussione ut distinguitur. contra rigorem. Laborauit autē quidam in diuidēdo has partes: sed nos dicamus: quid auic. uoluit hoc ut ostēdit modus eius loquēdi cū dicit & de causis. habet igit hec ps tot partes: quot cañ. diuersos ponit: in quib⁹ ult comple re sciam causarum rigoris & frigoris. ultimo uero ponit cañ. in quo docet significare ex rigore & horripilatione. ibi secunda: & quandoq̄z significat rigor. sūt ergo can. principales quibus inuestigantur cause rigoris: & frigoris quiq̄z uel. 6. & alii sunt anneri quattuor uel quinq̄z. Primus cañ. est q̄ uehementia uirtutis expulsiue in lacertis est cā uehementie rigoris: & ē hec una cōis causa rigoris ad plures modos: & ex hoc infert: q̄ quāto rigoris cā est uiscosior: est rigor uehementior. Considerandū primo q̄ uehementia uirtutis expulsiue. i. conatus uehemens in expellendo est propria causa rigoris: qui ē concussiuus motus: quia ex tali conatu & uiolentia expulsionis fit concussio: ut notū est: est ēt cā frigoris inquantum in hoc conatu est malus sensus & fuga caloris intus: proprie tamen hec causa est causa concussiui motus. Considerandum secundo in lacertis. dixit hoc quia hec sunt partes sensibiles in quibus maxime fit iste conatus expulsionis. Dubitatur quia dicit q̄ uehementia uirtutis expulsiue. i. fortitudo uirtutis. unde conatur est causa rigoris uehementis. contrarium ponit Gal. .r. ter. quarto capitulo: ubi dicit: q̄ rigor est propter uirtutis imbecillitatem. & probat hoc quia uirtus existens fortis contemnit: & sustinet omnia imbecillis uero uirtus contristatur quibuslibet: dicitur ad hoc primo q̄ si materia est subtilis: fortis uirtus non ē causa rigoris: quia illam expellit insensibiliter: sed uirtus debilis est causa rigoris quia mouet illaz sensibiliter: p membra sensibilia sicut loquitur Gal. si autem materia est grossa. fortis uirtus ē causa rigoris: quia mouet illam sensibil' sed debilis cum non possit illā mouere non est causa rigoris & hoc uoluit Auic. hic cum dixit: q̄sto causa rigoris ē uiscosior tanto rigor ē uehementior. hec solo ē apparens: sed in ueritate non est aliquid: quia sicut dat uirtus fortis insensibil' resoluens materias subtiles: ita datur uirtus fortis in sensibil' resoluens uel paulatim euāns grossas. Dicitur secundo q̄ uirtus potest esse fortis in profundo. & talis est causa rigoris quia extra pellit materiam: uel est fortis circa cutim: & loca cuti propinqua & talis non ē causa rigoris quia non pellit materiam ex. Ista solo ut uil' obmittatur. Nos aliter dicimus & primo q̄ fortitudo uirtutis expulsiue ē dupler. una simpliciter que superflui tates insensibiliter expellit: & ista contemnit & sustinet oia untristanter: & de hac loquitur Gal. alia est fortitudo qua fit expulsio sensibiliter: & isto casu stante. s. q̄ expulsio sensibilis fiat: quanto expulsiua fortior. Unde magis conatur tāto rigor fortior quia materia uehementius mouetur: & quanto debilior tanto tardius mouetur: unde rigor fit debilior: & sic logtur hic Auic. secundo dicamus q̄ in rigore cōcurrit triplex uirtus. s. expulsiua: sensitiua: uitalis. s. motiua spūs intus & extra. quecunq̄z fit uirtus hec expulsiua: quāto est fortior ut. s. uelocius feratur humor: tanto rigor uehemētior: q̄ in hoc fit uelocior & maior sensus & fit maior expulsiue conatus: & expressio. dico autez ut uelocius feratur. quia si expulsiua esset simpliciter fortior: & insensibiliter expelleret non fieret rigor: & sic loquitur hic auic. & Gal. decimo ter. & quinto de accidenti. cū dicit q̄ rigor fit uelocitate delationis: hec enim delatio ē actus expulsiue q̄ exīte fortiori uelocius deportatur humor: sensitiuo uero uirtus lacertorum quāto est fortior .i. minus passibil'. a rebus imprimentib⁹ ut a mordicatione materierum: tanto minus uel minor fit rigor: & magis fit rigor: quāto est impressibilior: & sic loqtur ibi. Gal. uirtute aūt uitali exīte forti cum multo & copioso spū non fugiēte intus a qualibet mala sensibilitate fit minor rigor: sed ex ea exīte debili qualibet causa confugit spūs intus: & fit infrigidatio: & de hac ēt loquitur gal. Dubitatur a qua causa fiat fortior rigor an a causa calida uel frida. s. a materia calida uel frigida: uidet q̄ a fria per Auic. hic. Quāto cā rigoris est uiscosior tāto rigor est fortior uel uehementior. pbatur rōne quā innuit Auic. q̄ quanto uehementior motus expulsiue tanto rigor fortior: sed quāto uiscosior materia tanto expulsiue motus uehementior: quia maior est expulsiue conatus: sed materie uiscosiores sunt friores: idem sentit libro primo fen. secunda: ubi dicit q̄ rigor fit a materia frā & horripilatio a materia calida. Amplius per Auer. colliget tertio. ubi contra medicos dicit: q̄ rigor qui fit a frīs humorib⁹ ē fortior & inducit duas rōnes. prima est q̄ aer frūs nobis occurrēs est plus causa rigoris: q̄ calidus: immo calidus non facit nos rigere: sed facit horripilationē Secunda ratio quia cā fortis rigoris: siue tremoris est conclusio in interioribus ut dixit. Gal. in libro de tremore & rigore: & hoc quia tunc mouetur natura ad expellendum suum contrarium: sed frūs magis est contrarium: & magis cōcussiuum calidi in interioribus. ergo magis erit causa rigoris. s. concussiua motus qui dicitur tremor. In contrarium est Gal. quinto de accidenti & morbo. solo communis est q̄ rigor pōt dici fortior dupliciter. intensiue: & extensiue siue per duratie. Intensiue dicitur q̄ fortior fit a materia calda: q̄ a frigida ut intellexit Gal. quinto de ac. & morbo. & auic. hic cum dixit sm unam expositionem q̄ i febre flatica & quartana non fit fortis rigor: ratio huius rigor est motus cōcussiuus factus a uehementia motus expulsiue. expulsiua mouetur nocumēto pcepto: q̄ ergo ē causa nocumenti maioris & magis subito occurrentis est magis causa uehementis motus expulsiue: sed materia calida ē huiusmodi. natura uehemens nocumentū: & cā que magis expulsiuam incitat: est dolor factus in mēbris sensibilibus: dolor aūt sequit magis ad solutionem continuitatis & marie q̄sto magis subito fit. sed materie calide actu sunt magis pate solue:re continuitatem: q̄ materie frē: faciunt ēt illam solōem continuitatis magis subito: quia uelocius pūt moueri per membra sensibilia: q̄ materie frē. ergo materie calide fortiorē faciūt rigorem q̄ frē. Extensiue aūt materie frē faciūt rigorem maiorem. i. perdurantē magis: sicut pluri tpe durabit latio materie frārum super membra sensibilia. cū incedant tarde: & difficilius expellātur: & per consequens pluri tpe: durat rigor ab eis fcūs: & sic uidemus in flatica & quartana. s. longō tpe durare rigorē. i tertiana tñ lz parū duret tñ illo tpe: quo durat ē uehemen

d

UVA. BHSC. IyR_029

tior. unde Gal. in libro de rigore dicit: q rigor cãtus a flate non est fortis nec rigidus lz duret sepe diebus pluribus. Et his soluitur rõ Auic. quia itelligit q sit fortior. i. plus durans: ꝛ cũ dicitur q materia existente uiscosiori conatus expulsiue ẽ maior. Dicẽdũ q ẽ maior quia magis durat: nõ tñ itensior. Et rõ ẽ quia nõ stimulat ita fortiter expulsiuã materia grossa uiscosa: sicut materia acuta subtilis mordicatiua: que soluit continuum ꝛ subito. si ergo aliã materia grossa uiscosa coniungereꝫ tanta stimulatio expulsiue: quanta coniungitur cum materia calida subtili fortior ẽ faceret rigorem uiscosa grossa.

Ad rõnẽ primã Auer. dicẽdum q non est simile de rigore a causa extrinseca ꝛ itrinseca humorali: non enim reperit interius humor frigidus mordicatiuus: sicut reperitur calidus humor sed exterus reperitur aer frigidus mordicatiuꝰ: cum etiã sit corpus subtile penetrans: ꝛ ideo frigidus aer põt mordicatiõnẽ: ꝛ subitam facere: aer aũt non reperitur habitabilis inflãmatiuus siccus mordicatiuus. sed reperietur medicina calida ab extra occurrens magis mordicatiua q̃z frã sicut uiride eris. Ad secundam dicendum ad minorem q frigidum priuatione calidi concludit interius calidũ: nõ minus q̃z frũm positiũ. i. frigiduz a materia frigida: lz utr q̃z frigidũ sit posituũ. ut alias diximus lz causa ponẽs frũ q appellatur puatiũ sit causa occulta: ꝛ cuz dr q frũ magis cõtrariatur calido naturali: quam calidum: dicendũ q calm p accidens. i. per frigidum priuatiũ: magis contrariatur calido: ꝛ ratio est quia propter magnam mordicationem a materia calida fit magna fuga caloris ad interiora ꝛ sic fit extra magna infrigidatio. Uel dicenduz q magna frigiditas humorum frigidorum obtundit sensum: ꝛ sic non ita stimulat expulsiuam: sed cũ mordicatione facta a colera saluato sensu stat maior sensibilitas rei stimulantis: saluatur aũt sensus magis: q cũ rigore colerico stat notabilis calor in interioribꝰ unde Gal. libro prealleg̃ato dicit. tertianarij multũ sentiunt ꝛ sentiunt in profundo corporis colerã in hora rigoris: quorũ nullũ inuenit i quaternariis i hora rigoris. Alia uia soluendi hanc contradictionem ẽ q tremor. i. rigor concussiuus potest fieri: uel conatu expulsiue: ut dixit in quinto de accidenti: ꝛ morbo: ꝛ sic fortior magis fit ab humoribus calidis. q: magis stimulant eorum mordacitate: uel põt fieri propter malũ motũ in calore naturali obsesso a frigore: ut dixit Gal. in libro de rigore ꝛ sic sit magis fortior ab humoribus frigidis. Cuz cõsiderata fuerit mens Auer. ꝛ forsan. Auic. senciunt: q intensior rigor concussiuus fit ab humoribus frigidis: q̃z a calidis: ꝛ hoc q magis stimulant expulsiuam: cuius conatus fit maior. propter resistentiã expellibilis humoris grossi uiscosi: ꝛ quia magis concludũt calidũ intus: q aũt magis stimulẽt: ꝛ ẽt magis cõcludunt calidum: frigidi humores: apparet: q: frũ magis contrariaẽ: non enĩz solum excitatur fortissime expulsiua a re: q̃ soluit continuũ: sed a re que sua qualitate contrariaẽ nobis. sicut res frã: ẽt flatica frigida acetosa. mota in forma uaporis ualde subito possunt moueri per sensibilia mẽbra: ꝛ etiã melici humores ꝛ facere fortissimos rigores. Nos aũt testamur fortiores rigores uidisse in q̃rtanis ꝛ flegmaticis quibusdã q̃z in tertianis. Et forsan hoc est q: rarissime inueniuntur colere pure acute pp multas indigões quas patiũtur moderni ex repletione superflua.

a Et sanguis. Nic est primus cañ. annexus. ꝛ secundus in numero: in quo daẽ causa propter q̃z omnis rigens infrigidaẽ quãuis causa sit calida: ꝛ est quia sanguis submergitur cũ rigore. i. q̃ fit rigor. Dubia que hic cadunt querantur in nostris dcis quinto de accidenti ꝛ morbo. s. quis ẽ motor sanguis ꝛ spũs eũtis intus: ꝛ quare fugit intus sanguis. imo si rigor fit a materia pungente deberet ire ad loca punctiõis. s. ad loca lacertorũ.

b Et scias quod humor. Nic ẽ secũdus cañ. principalis ꝛ tertius in numero: in quo ponit secundã cãm rigoris: ꝛ est cã specialis: ꝛ uult q humor frũs causet rigorẽ motus ꝛ spũs super sensibilia membra: sed prius quam spergereꝫ quiescebat fcũs cõsuetus: ꝛ iõ non percipiebaẽ eius frãs. Considerandũ q frũs humor ẽ causa frigoris: ut distinguit contra rigorẽ ut notum ẽ ꝛ cã rigoris. i. cõcussiui motus: ꝛ hoc dupliciter. primo q: cogit erpulsiuam lacertorum ad erpulsionem ꝛ hanc cãm dat Auic. intelligere ex dicto in primo cañ. secũdo q: fugat ꝛ concludit intus calidũ: unde fit i calore collisio siue malus motus: ut plire deducit gali. in libro de rigore: ꝛ nos declarauimus in quinto d ac. ꝛ morbo. Cõsiderandũ secundo q humor frũs antequã moueretur. ñ sentitur pp duas causas quas Auic. ponit prima q: ẽ quietus ꝛ res nociue quiescẽtes localiter nñ ledunt ut Gal. dixit quinto de accidenti ꝛ morbo. Et nos ibidẽ disputauimus. secunda causa est. q: est assuefactus: ꝛ ab eo q cõsuetũ ẽ nõ fit passio. Sed tu d. iste humor uenit cũ motu locali ubi quiescit ergo debuit sentiri. Amplius q̃ assuefactio ẽ ista. Dicẽdũ q locus in quo quiescit. uerbi gra flã ante porisimos ẽ locus itra uenas: ꝛ forsan extra aliq̃. ꝛ intra nõ sentitur pp earum sensuz obtusum: siue quia non sentiunt: ut aliqui dicunt: ꝛ tunc erit hec alia causa tertia. siue sit intra uenas. siue in loco aliquo extra ante paroxisimũ dicemus q ibi ẽ paulatim uel congestum. uel localiter portatum. ꝛ iõ nõ sentitur ei⁹portatio. ꝛ hoc ẽ eius assuefactõ. ꝛ in hac assuefactione si bene consideras: non inducit tũ frũs in parte cui assuefit. quantum inducit postea in partẽ ad quã in principio paroxisim mouetur. stat enim ũstud flã. ꝛ membrũ cui est assuefactum sub quodã cõi calore. ꝛ in profundo flatis latet frãs. ꝛ concesso pro possibili q in assuefactione: ꝛ paulatio puentu ad mẽbrum cui assuefit induxisset tũ frũs: q̃ztũ inducit in mẽbra ad que subito moueẽ: tñ illud frũs assuefeñ nõ sic percipieẽ. Considerandũ tertio q ꝑsio multa uel pauca põt itelligi ex quantitate ꝑsi: ꝛ ẽ nota uel ex qualitate. i. intensione ꝑsionis: q est uehemẽter spergi: ꝛ fit fortis rigor ꝛ debiliter spergi ꝛ fit rigor debilis causa sepans. i. spgẽs ẽ calor ut balnei: solis exercitij: ꝛ huiusmodi unde i hoibus repletis flegmate isti calores excitant rigores: ꝛ frigora: Aut aliud ut erpulsiua que incipit grauari illo humore prius assuefacto. Consiederandum quarto q hic reperitur q̃drupler littera una ꝓpter cãm replõnis diuerse. Cũ enim humor frũs. qui erat membro assuefactus mouẽ uelociter tũc occurrit partibus membrorũ: ꝛ mẽbris quibus nõ occurrebat prius: ꝛ si bene consideras ẽt partes huius humoris tangũt membra. que partes erãt ꝑfunde: ꝛ non tangebant: ꝛ iõ possiunt infrigidare partem in qua erant: ꝛ hoc ẽ ac si unum frustũ glaciei q teneres in manu rumperes: ꝛ tãgeres in loco rupture: ibi inuenies frigidam. maiorem non repressam a calore tue manus. hic ergo humor frũs delatus subito: ꝛ tangẽs mẽbra quibus prius nõ occurrebat facit frũs⁹ sensibile. ꝓpterea q: ista repletio ẽ diuersa a priori: q: ista ẽ in consueta: ꝛ iã erit cõsueta ꝛ ideo dixit ꝓpter causam replõis diuerse: hoc ẽt frũs sentitur: q: iste humor repit subito. ꝛ prius non repebat. immo quiescebat: ꝛ si fuerat motus cũ uenerat ad membrum cui assuefactum est. illud fuit paulatim. hec ergo reptatio est diuersa ab illa ꝛ ideo saluatur secunda littera q̃ dicit propter causam reptõis diuerse huius etiaz humoris frãs sentitur: q: infrãt subito motu suo. ꝛ quasi explicato frigore interioris humoris: sz mẽbrum cui erat assuefactum nõ infrãbat. sentitur ergo frũs eius propter causas cõplois frẽ ꝛ sic saluaẽ tertia littera ꝛ quia hec frãtas potest dici mala cõplo diuersa frigide que facit malum sensum: ideo sentitur illud frũs: propter causam cõplois diuerse: ꝛ sic saluatur q̃rta littera: ꝛ hec sunt scita fen secunda primi cañ. capitulo de causis doloris.

sparso in corpore rigor non perducens ad febrem: ꝛ quandoque fũt ei periodi ꝛ non est fortitudo eius fortitudo rigoris perducentis ad febrem. Et materia[d] que facit lassitudinem rigoris per paucitatem suam facit rigorem per suam multitudinem: antequam putrefiat: nam si non putrefit non perducit ad febrez: ꝛ quandoqz accidit[e] frigus: ꝛ rigor propter submersionem caloris in corpore causa cibi ꝛ que sunt ei similia. Et rigor ꝛ frigus[f] antecedunt febres quoniam humor crudus effũditur ad lacertos in primis: ꝛ nocet frigore suo per comparationem ad lacertos

c Et multotiẽs. Hic est quartus cañ. in ordine ꝛ est secundus cañ. annexus secundo principali cañ. exiens. ab eo: ꝛ est q: humor frũs difficulter ꝑputrescibilis qualis est flã uitreum potest facere rigorem ad quem ñ sequitur febris: de hoc locuti sumus in secundo de differentijs febrium ꝛ quinto de ac: ꝛ morbo. Consiederandum q hic rigor potest esse rigor qui est frũs: ut notum est: ꝛ hoc quando solum flã frũm paulatim motũ infrãt: ꝛ potest esse rigor qui est concussio ꝛ hoc quando cum uehementi conatu erpulsiue pellr. ꝛ quando subito facta infrãtione intus colligitur naturalis calor q autem ꝓdice potest uenire notum est. Consiederandum secundo q rigor factus a flate uitreo: quando sequitur febris est fortior q̃z quando febris non sequit nam quando sequit febris mouetur illud flegma uelocius: propter calidit atem putredinalem liquefacientem que incipit ꝛ hoc est q dixit non est fortitudo eius fortitudo rigoris perdurantis ad febrem.

d Et materia. Hic est quintus cañ. in ordine: lz sit pricipalis cañ. quia ymmitur hic eã fractionis: tamen est annexus sermoni de rigore: ꝛ posset dici principalis. quia ponit causam rigoris. s. multam materiam tamen erit melius q sit annexus cañ. Consiederandum q accipiemus: que causa facit laritudinem. i. fractionem: nam ille cause que faciunt rigorem: faciunt etiam laritudinem: cum sunt pauce. ergo sumitur hic rigor large etiam ad horripilationem nã materia faciens laritudinem cũ ãdditur facit horripilationem: ꝛ hec nota sunt quinto de acci. ꝛ morbo. Consiederãdũ secundo q Tadeus ex hac littera sumit: q: rigor ꝛ quicunqz typus non est de essentia febris: nec de tpe febris: ꝛ ideo non est de tpe paroxisimi: nam fit rigor antequam putrefiat: sed febris non fit nisi cum putrefit. Sed dubitatur quia rigor potest fieri quando materia putrefit. nam calor putredinalis mouet flegma uitreum. unde fit fortior rigor ab eo: ut dictum est. Amplius procedente exacerbatione emit rei fiunt aliquãdo infrigidationes quedam ut uideaẽ esse alij paroxisimi: ut apparet secũdo de d. fe. Dicendum q bene dixit Tadeus q frũs non est de essentia fe. nec de uero tempore febris. i. de tempore mensurante fe. lz cum fiat aliquando cum fe. ꝛ sit sil. s. cum febre in eodem tempore. rõ est quia febris essentialiter est calor. Sciendum tamen q distinctum aliquando ẽ tempus infrãtionis ab humore frigido tpe calefactionis. similiter aliqñ concurrunt: quia pars putrefit: ꝛ pars non putrefit: ꝛ quãdoqz calor putredinalis incipit in materia: ꝛ est debilis: unde nõ fit fe. sed eliquatõ iuuans ad infrigidationem. Cum ergo auic. dicit q materia frigida facit rigorem antequam putrefiat intelligit de rigore puro. s. cuz puro frigore non permixto calori: ꝛ intelligit de putrefcõne multa uel completa. s. que tangit totum humorem.

e Et quandoqz accidit. Hic ẽ sextus. cañ. in ordine ꝛ est 3⁹ cañ. principalis in quo ponit tertiam cãm rigoris: que est submersio caloris naturalis ad interiora causa cibi: ꝛ que sunt similes. ut accidentia anime uel frigus aeris: ꝛ hec similitudo est lata. dicitur autem q mouetur interius causa cibi: ut digeratur: ul mouetur. i. quali suffocatur a cibo: quia i primo aduentu est contrarius: suffocat calidũ naturale: postea resurgit calor: ꝛ nigoratur sup cibo: ꝛ ista cã est magis conueniẽs dictis Auer. col liget quarto.

f Et rigor et frigus. Hic ẽ septimus cañ. in ordine: ꝛ ẽ quartus cañ. annexus Consiederandum q humor dr crudus. i. frũs ut flegma: uel mlia que sunt frã p comparationẽ ad lacertos in primis cum effunditur: sed postea ledit per calorem quia putrefit: ꝛ cũ incipit putrefieri incipit calefieri. ut notum ẽ ex capitulo de eo q commeditur ꝛ bibitur primo cañ. fen secunda. ꝛ secundũ hanc expositionẽ tertus hic ẽ clarus: ꝛ pars q̃ sequitur loquitur de rigore facto a materia calã. quasi diceret q rigor ꝛ frigus anteceduẽt febres: uel quia materia nocet in primis frigiditate: q̃ est frigida. ꝛ postea nocet calore: que cum putrefit. uel quia nocet mordicatione ꝛc. Iste ergo cañ. est annexus quia iam in generali dixit: q humor frigidus facit frigus: ꝛ frũs accipiebatur communiter ad frũs ꝛ rigorem: Alio mõ dr humor crudus cruditate opposita putrefactiõi de q̃ habetur libro primo fen secunda capitulo de causis infrigidantibus: ꝛ hec frigiditas ẽ cõis humoribꝰ calidis ꝛ frís inchoantibus paroxisimuz

UVA. BHSC. IyR_029

id est typum antequam putrefiant: ⁊ tunc sensus est q̄ humor non putridus in principio paroxismi effusus ad lacertos nocet frigore suo. s. positiuo: ut cum materia est frigida: uel frigore priuatiuo. s. sequente punctionem deinde cū incipit. ⁊c. i. frigus cessat. cum aduenit calor putredinal' Sed tu dices bene uideo quare cessat frigus flegmatis cū aduenit calor putredinalis: sed non apparet quare cesset frigus q̄ prouenit a punctione colere. dico q̄ putredo non est causa q̄ cesset a colera mordicatio signum huius est q̄: cum causon terminat̄ per sudorem antecedente rigore expellit colera putrida sup sensibilia mēbra: q̄ uehemēter mordicat quāuis sit putrida sed dico q̄ q̄do colera fortiter. mouetur super membra sensibilia tunc fit sensata punctio: qua fit fuga caloris quāuis enim colera exuberet. si uero fortiter ñ moueat non fit sensata punctio. ⁊ sic non fit rigor. iam enim interici omnes rigerent ut Gal. dicit in libro de rigore. In principio ergo paroxismi colera mouetur fortiter: postea q assuefit membris ⁊ mouetur calido faciente eā euaporare. ⁊ cū hoc calidum multiplicatum extra expandi tur. ⁊ tu hoc considera.

deinde cum incipit putrefieri incipit calefieri. Et quandoq̄ antecedit rigor febres propter mordicationem humoris ⁊ fortitudinem uirtutis expulsiue que est in lacertis: sic excutitur homo ex effusione aque calide ualde super cutem: ⁊ proprie cum est salsus[b]. Et fortasse[c] fit nocumentuz eius quod mordicat eam ut refugiat calor innatus ad iteriora: ⁊ dominetur frigus: quare fit cum mordicatione caloris frigus quasi frigus dominetur. Et mordicatio quidē caloris ē apud panniculum tegentez interius. Et quandoq̄ accidit[o] rigor: propterea quia refugit calor ad interiora: sicut fit in apostematibus intrinsecis. Et quandoq̄[e] signāt rigor ⁊ horripilatio sanitatē in febribus inseparabilibus: quoniam signāt q̄ materia expellit̄ ex uenis ⁊ egredit̄. Uerū qñ nō ē cū digōne: ⁊ i hora cretica: ⁊ nō sequitur eā leuitas est significatio q̄ expulsio illius q̄litatis nō est: qm̄ uirtus est uincens: immo qm̄ materia multa expellit̄ pp multitudinē suam. Et de rigore[f] est qui signat mortē: ⁊ ē ille quē sequit̄ debilitas uirtutis: ⁊ casus caloris innati ⁊ siccitas[s] Horripilatio[b] uero fit ex causis paucioribus causis rigoris. Et cōmotio anime[i] piodi i dicat periodū. Et senū[k] quidē febres sūt sepulte. Et qñq̄[l] ē cā in longitudine febris grossitudo i uisceribus quare resupinet febriens ⁊ extendat pedes suos ⁊ tangāt̄ uiscera sua. Et qñq̄ denigratur[m] lingua febrientis cum alleuiatione febris: tunc febris eius est sepulta.

g Et siccitas. Hoc apparet in tornalitate faciei. ⁊ asperitate corporis. ⁊ q̄uis Auic. dicat q̄ ista apparent post istū rigorem. tū ⁊ ante ē casus caloris innati ⁊ per consequēs uirtutis defectus ⁊ concauatio oculorū: ⁊ nasi ⁊c. tamen quia sunt manifestiora post istum rigorem: ideo dixit quē sequitur: ⁊ iste ē unꝰ rigor de illis de quibus dixit affo. Si rigor incidit se. non deficiente iam debili exīte corpore mortale. quo aūt hoc sit uerū apparebit sen secūda huius: ⁊ diximus super illo affo. Considerādū q̄ iste rigor pōt ee frigus defectu naturalis caloris: ⁊ potest eē rigor. s. concussiuus motus qui ē motus expulsiue mēbrorū deficiētis prope mortez ut hymaginare Auer. colliget tertio: ⁊ credo q̄ per expulsiuā intelligit cōtentiuā mēbrorum i suis naturalibus sitibus: q̄ deficiente fit agitatio nō ꝓprie: a causa agente pp finem: sed a ō fectu uirtutis sicut ē i motu palpitationis deficientis flamme. ⁊ in motu casus foliorū arboꝝ ⁊ in hac agitatione euenit aliqñ materias expelli. uel intelligit per expulsiuā ꝓprie que mouet̄ ad actū per impotentiam sustētandi membra. i. quia mēbra ñ sustinent siue non continent materias. Hic aūt eēt locus speculationis: q̄z aliis obmitto credētibus. Auer. intelligere. dubitatur q̄: deficit una cā frigoris. s. eradicatio subita materierum calidarum de qua apparet fen. secūda capitulo de narratiōe signorū bonorū. ubi dicit q̄ horripilatio post euonē ē de signis bonis: ⁊ intelligit p horripilatiōne frigus: sicut apparet ex eo q̄ subdit ibidez. Dicendū q̄ ulla infrigidatio si sit ab aere continente datur intelligi per illud q̄ dixit in tertio cañ. principali: ⁊ que sunt eis silia. Credet aūt aliquis insolubiliter arguisse. cuz dicet q̄ tpe estatis fit hec infrigidatio. sed hoc obmittimus.

b Horripilatio uero. Hic assignat causas horripilatiōis: ⁊ dicit q̄ fit a causis paucioribus. i. debiliorib us causis rigoris. hoc apparet ex his que diximus in diffinitione horripilationis. Sed dubitat̄ an qñ a lxitudine: ⁊ pigritia itur ad febrem transeat̄ per oēs has dispositiones infra q̄ primo fiat pigritia. postea fractio. i. lxitudo postea horripilatio postea frigus: postea rigor: postea febris Uſ enī talis ordo intelligi a Gal. quinto de accidenti ⁊ morbo ⁊ ab auic. ꝓmo cañ. fen. secunda capitulo de causis motuū nō naturaliū. in cōtrariū q̄: nō sic de facto uidemus euenire. Dicendum q̄ aliqua febris aliquando inuadit sine aliquo typo: ut apparebit de flegmatica ex flegmate dulci: aliqua inuadit cum oībus predictis: ut cū aliqua colꝛa incipit dominari. Unde fit lxitudo ulcerosa ⁊ pigritia ad motum: que cū ampliori fuerit. ⁊ plus mouetur non tū facit fortiter horripilationem. Amplius uero mota facit frigus ⁊ tremorem. euenit tū aliqñ cā subito ista fieri. q̄ non distinguūtur. ut aliquis transeat ad febrē colicam solum cū manifesto rigore aliis dispōnib⁹ occultatis. Cōsimiliter euenit in febribus frīs. s. in flegmatica ⁊ melica: q̄ aliquando preuenit pigritia: postea lxitudo. postea debile frigus ⁊ superficiale. postea frigus magnum ꝓstea tremor. postea febris aliquando aūt ista confundunt̄ lz minus eueniat confundi i febribus de materia frigida: q̄z de materia calida propter tarditatem motus frigidarum materierum.

i Et cōmotio anime. Hic ponit ser cañ. primus sic debet stare. Commotio aie. i. imaginatio paroxismi indicat reuersionē paroxismi alii. cōmotio anime. i. accidentia anime. ut q̄ infirmus incipiat irasci: uel cōtristari indicat modū peryodi. i. reuersionē paroxismi: cum enī incipiunt moueri materie incipit patiens male dispōi. ſm animam ut fiat iracundus ⁊ tristis: ſm materiam ⁊ locum eius: ⁊ q̄uis hec expositiōes bone sint. nos tū aliter exponimus Auic. enī p aiam q̄ñq̄ intelligit os stomachi ut apparet caplo de quartana ⁊ tertio cañ. fen. iz. commotio ergo oris stomachi indicat pyodum. i. reuersionem pyodi. i. paroxismi: accidit. n. mlcum in principijs paroxismoꝝ fieri cōmotionē. In tertiana. n. ppter colꝛ leuigationē. In quartana pp communitatē multam splenis ad os stomachi. In flegmatica uero propterea q̄ stomachus est flegmatis receptaculū: ut Mesue capitulo de cura sode. Post hoc inueni. Dy. qui aliā dat expositionem ⁊ bonam. Et est commotio aie. i. perturbatio que accidit in uirtute aiata uerbi gratia: profunditas somni: ⁊ pigritia in motibus quando eueniunt secundū pyodum indicant euentum paroxismorum ſm peryodum. ut dixit hoc Auic. q̄: sunt aliq̄ febres quarum paroxismi reuertuntur sine typis his positis. sicut febres continue in quibus fiunt exacerbationes: siue fortificatōes: ⁊ iō uoluit ostēdere: que sunt accidentia: que in principio illarū fortificationum eueniūt. q̄uis non sit aliquis typus. s. nec rigor. nec frigus: nec horripilatio ⁊ dicit q̄ est commotio anime. i. perturbatio in uirtute anime scilicet de profunditate somni. ⁊ pigritia.

k Et senum. Hic est secundus cañ. Considerandum q̄ febres senum intus latent ex natura calidi eorum naturalis: q̄ est debile non copiosum in extremis ⁊ ideo calm accidentale quod ramificatur illi: ut Auer. septimo colliz. non spādit extra. ⁊ sic intellexit hypocras in affocum dixit. senibus nō similiter fieri. febres acutas. q: frm corpus habent. latent etiam intus ex natura humorum grossorum: non aptorum expansioni: ⁊ euaporationi: ⁊ ideo saluatur. littera que dicit longe.

l Et quandoque. Hic est tertius can. ⁊ dixit quandoq̄ quia alie possūt eē cause ut infra fen. secunda capitulo de causis longitudinis egritudinis: grossitudo idest opilatio: quia multe materie in uiis retinentur: ⁊ congregantur ⁊ calor debilitatur non potens per uias libere moueri ad transmutandas materias: uel grossitudo idest apostemata de materiebus grossis resupinetur: quia hic est bonus situs: quo laxatis musculis bene palpetur epar stomachus splen. ⁊ reliq̄.

m Et quandoq̄ denigratur. Hic est quartus cañ. in quo notificat febrem sepultam: qualem dixit esse febrem senum. ⁊ cā dicti est: q̄ nigredo lingue significat febrem intus: ⁊ alleuiatio febris. s. extra significat q̄ non expāditur extra ergo est intus sepulta.

d Et quandoq̄ accidit. Hic est nonus cañ. in ordine: ⁊ ē quintus principalis in quo ponit quintā cām rigoris: ⁊ est fuga caloris intus propter apostemata: ⁊ differt hec causa a causa secunda: quia illa causa ē submersio caloris pp causas naturales uel non naturales: ut cibum ⁊ aerem: ⁊ similia. sed ista est propter cām uehementē preter naturam. s. apostema magnum iam ergo posuit Auic. quinq̄ cañ. principales in quibus posuit quinq̄ causas rigoris. s. rigoris uel frigoris. prima causa est conatus expulsiue. secunda causa est frigiditas humoris. tertia causa est submersio caloris cā cibi. quarta causa est mordicatio materie: quinta causa ē fuga caloris. ad intus propter magnū apostema.

e Et quandoq̄. Potest dici primo quod ponit cañ. i quo ex rigore docet pronosticare ⁊ innuit q̄ duplex est rigor. s. creticus laudabil': ⁊ alter non creticus sed malus: ⁊ hoc ē duplex unius factus a materia multa: alter factus a casu. innati caloris per uiam resolōis: ⁊ consumptionis: ⁊ signa sunt nota: ⁊ apparebunt in secunda fen. Aliter potest dici q̄ hic est decimus cañ. ⁊ est de annexis ubi ostendit q̄ rigor factus ab expulsiua uirtute mouente materiam de quo dixit post cañ. aliquādo fit ab expulsiua operante regulariter. ⁊ cū ordine post signa digestionis: ⁊ in die cretica. ⁊ iste est bonus: de quo loquitur affo. a causone habito. Aliquando fit ab expulsiua opante sinthomaticā euōnem. q: stimulat̄ a multitudine materie ⁊ ēt malitia: ⁊ talis rigor nō ē post digestionis signa nec in creticа die. lz contigere possit ēt q̄ i dio cretica sit.

f Et de rigore. Hec ps pōt simul legi cū precedente: ut apparet ex dictis: ⁊ pōt eē undecimus cañ. in ordine: ⁊ sextus cañ. principalis in quo ostendit sextā cām rigoris: que causa est ultimatus defectus caloris naturalis in febribus acutis: ut in appropinquantibus morti: ⁊ uides post istum rigorem debilitatē uirtutis omnis: ⁊ casum caloris: q̄z significat

UVA. BHSC. IyR_029

a Et quandoqꝫ. Hic est quintus cañ. qui est positus libro primo ultimo capitulo. licet ibi dicat sinochus ⁊ per alesis curatur autem febris i primis. quia ē maior morbus timetur enim cita mors ex ea sed non sic in paralesi. s. partis alicui⁹ extreme: si enim esset palesis uniuersalis: uel musculorum mouentium membra hanelitus prius illi intendimus qꝫ febri si esset possibile: quia stantibus his intētionibus contrariis: quantum medicus potest. debet ad utrunqꝫ intendere ideo Auic. concedit sirup. acetosum ⁊ hoc gratia febris putride: ut apparebit i sequēti capitulo cum geleniabi. id est melle rosato. unde secūdo cañ. que ex ea. s. rosa est nutrica cum melle ⁊c. ⁊ ē geleniabi licet etiā zucaruꝫ. ro. dicatur geleniabi. sumitur autez hic pro melle ro. ⁊ rōe mellis confert paralesi. ⁊ alia habet iuuamenta que hic nō oportet dicere.

Et quandoqꝫ [a] associatur febri paralysis: ergo curetur febris in p̄mis. Et de eis que conueniunt illis ē sirupus acetosus permixtus cum geleniabi ⁊ aqua ciceris [b] cuꝫ oleo si tolleratᶜ febris. Et rasio capitis [d] est ex eis: que inspissant cutem eius: quare reuertuntur uapores ⁊ fit fortis febris.

b Aqua ciceris. s. rubei confert febri in suo tempore: ut apparebit primo capitulo de tertiana non pura. ⁊ etiam paralesi subtiliando materias: ⁊ prouocando. Cuꝫ oleo hic ponitur oleum loco condimenti: ⁊ est cōdimentum quo seraceni multuꝫ utuntur ita q̄ cum carnibus ponunt oleuꝫ: ⁊ sumitur qnto colliget. ⁊ libro. z6. ciborū azaranij ⁊ libro de ferculis gegeosse algazelis.

c Si tolleratfe. Quia non sit febris multe inflonis: ⁊ refertur hoc non solū ad oleum: sed ad aquā cicerum: qua non debemus uti in febribus multe inflonis.

d Et rasio capitis. Hic est cañ. sextus iteratus infra fen. secunda capitulo de regimine conualescentium. Sed dubitatur de hoc quia libro tertio fen prima in cañ. generalibus curationis egritudinum cerebri ⁊ capitulo de cura sode conceditur abrasio. Amplius in tertio terrapentice ultimo capitulo dicit. radentem uel tondentem de his operationibus circa capillos multa dixim⁹ fen. tertia tertij. capitulo de cura obtalmie. Et dicamus q̄ si capilli febricitantium remouentur: quia sint eis tedioſi. ⁊ non intendis aliquo remedio ad caput uti. sed solū uis capillos remouere melius est tondere forficibus qꝫ nouacula radere. Ratio est Auic. quia abrasio inspissat cutim: quare reuertuntur uapores: inspissat autem quia est quedam fricatio aspera: ⁊ hec inspissat ut tertio de regimine sa. ⁊ collz sexto. Alii dñt q̄ inspissat propter ferri frigiditatem Dy. dicit: q̄ inspissat quia fit cum ea balneatio cum aqua: que etiam infrigidat saltem post: si autē post eleuationem capillorū tu debes uti medicamine: ⁊ proprie resolutiuo: non est peccatum de quo curetur: quia statim cum tua embrocatione uel inunctione resolutiua remouetur. Considerandum si debes repercussiuis uti non curamus de illa epilatione: que pauca ē ⁊ maiorem faciet repercussionem uolentes prohibeꝛ apostema in summa tamen securius est tondere qꝫ radere. Iz nocumentum rasure paruum sit. Considerandum q̄ forsitan auic. uoluit q̄ febricitans non deponit capillos: ⁊ quāuis dixerit abrasio. tamen intelligit q̄ nec radendo nec tondēdo nisi necessitas affuerit apōnis medicaminum: ⁊ ratio ē quia capillorum amodo in consueta. est causa q̄ aēr attingat cutim immediatius ⁊ inspisset poros q̄ non est conueniens. Intentio ad curationes uniuersales febrium putredinis.

e Lias quod intentio. Generalia que oportet scire de febrib⁹ putridis ⁊ humoralibus sunt cause illarum: q̄ diuersitates: ⁊ iam dixit de eis. ⁊ signa illarum ⁊ accidentia ⁊ dixit etiam ex eis. ⁊ cura earum scitur ex hoc capitulo ⁊ sequentibus quibusdam. Primo ergo ponit uniuersalem curam putridaruꝫ febrium secundo ponit regulam in cibatione earum. tertio generalem curā acutarum febrium. quarto ponit regimen accidentium. ibi secunda. Scias q̄ conuenientiores cibi. ibi tertia. q̄ dictum ē. ibi quarta loquamur. prima in tres. p̄mo premittit generalem can. in cura putridarum ponendo duas primas ⁊ generales intentiones in ea. in secundo prosequitur. tertio ānectit cañ. quosdā. ibi secunda. Et digestio ibi tertia. in fine capli ⁊ febricitās quidam in estate. Considerandum q̄ licet intentio priucipalis huius capituli sit cura febrium putridarum uniuersalis: tamen: cōprehenditur cura humoralium sine putredine cum: fit mentio flobotomie: ⁊ extinctionis cum potu frigide aque. Considerandum secuudo q̄ cum in febre putrida sint duo: que sunt preter naturaz. s. cā: ⁊ dispositio: statim consurgit in mente medici dupler intentio. una ad causam: alia ad dispositionem ⁊ si iste intentiones non sunt dissone: tunc medicus cum utrisqꝫ procedit. s. cum rebus quibus obuiat cause: ⁊ quibus obuiat dispositiōi ut frequenter autem contradicunt adinuicem: ⁊ tunc medicus per bonam extimationem: uel uertit se ad febrem plus: uel ad causam plus: ⁊ ideo dixit auic. intentio quandoqꝫ uertitur ⁊c. q. d. Postq̄ medicus in prima intentione ⁊ comprehensione intendit utrunqꝫ. consideratis omnibus ⁊ assumatis uertit se uel ad feb. plus. uꝫ ad causam plus. Ex quibus cessant multa puerilia: que hic consueuerunt dici. ⁊ apparet q̄ Auic. faciēs capitulum hoc nullum cañ. priorem isto ponetur poterat. primum enim q̄ in febre putrida occurrit est febris: ⁊ causa sua ⁊ sic prima intentio est ad ista. Si autem est aliquis cañ. generalior isto est comprehensus in secundo capitulo. 4. fen primi cañ. ⁊ ē cañ. generalis ad morbos materiales etiam qui non sunt febres. Considerandum tertio notum esse: q̄ in febre intentio sit infrācio ⁊ humectatio in materia. autem ut maturetur quantum ad materiam actu putridam: que maturatio est preparatio expulsioni: ut dicitur digeratur quantum ad causam antecedentem: uel dixit hoc quia materie siue sint causa añs siue coniuncta: uel sunt pauce malicie: ita q̄ rectificari possunt: ⁊ quantum ad has causas dixit digeratur: uel non possunt rectificari: sed parātur expulsioni ⁊ dixit maturentur: ⁊ est hec expō sm doctrinam auic. libro primo tertio capitulo de uirtutibus considerandum quarto dixit: aut necesse est. ut euacuetur hoc modo loquendi aut usus est auic. uel quia non semper necesse est ut euacuetur per medicum quia natura facit: uel quia materia potest ita per digestionem rectificari: q̄ non debet euacuari immo sola digestione perfecte cessauit febris: ut uult plusquam commentator in teg. trac. tertio. Quid autem de istis nos sentiamuꝫ scripsimus in questione nostra de maioritate feb. uel dixit hoc quia aliquando euacuamus: licet non digeramus materiam ut posterius sciemus. Hic mouentur communiter tres questiones. prima utrum in febre putrida prior sit intentio ad causam qꝫ ad febrem: ⁊ ista questio non deberet moueri quia auic. statim eam determinat: tamen sequamur alios: uī primo q̄ prior intentio sit ad causam per dictum Gal. in teg. trac. tertio oportet unāquāqꝫ causam prius abscindere Amplius. ti. terrapentice curam putredarum icohat sm putredinum diuersitatem. In contrarium quia prior intentio medici ad id q̄ est magis preter naturam: ⁊ magis infestat. hoc autem est febris: cū sit morbus fortior. dicēdum breuiter: q̄ prima intentio dicitur dupliciter primo prima intentio. i. primū q̄ medicus intendit ⁊ sic est remotio febris. Alio modo prima intentio. i. p̄mum q̄ inducit in modum ⁊ actum cure: ⁊ tunc dico q̄ cura febris putrida est dupler. una regularis alia coacta. Regularis dicitur dupliciter. primo quia est cura que fit sm regulam acceptam a modo existendi egritudinis sicut regularis cura ethice est infrigidatio: quia eius esse est caliditas. ⁊ regularis cura repletionalis est euacuatio secundo dicitur regularis quia tali ratione fit q̄ euadit infirmus sine nocumento saltem manifesto: ⁊ hec cura uocatur sine falacia a gal. quarto terrapentice coacta igitur cura dicitur dupliciter prio q: alio modo curas. i. alio modo te oppositionis morbo qꝫ sit eius modus eēndi ut apparebit uel quia curando noces manifeste: ut magis nocumentum euites ⁊ dico curā do large. i. opādo circa egrotantem. dicam⁹ ergo q̄ loquendo d̄ cura regulari. primo modo id est cura facta sm regulam: ⁊ intentionem acceptam a modo eēndi febris putride. prior

De intentione ad curationes uniuersales febriū putredinis. C. vij

Lias q̄ intentio [c] in medicā do has febres: quandoque uertitur ad partem febris: quare est necessarium: ut ifrigidēt ⁊ humectent: ⁊ quandoque ad partem materiei: ubi necesse est ut maturetur uel digeratur: aut necesseē

intentio est ad causam. i. ad putredinem. Ratio quia modus essēdi feb. putride est modus dispositionis dependentis a causa ergo modus corrumpendi uel destruendi illam: qui est modus cure est modus remouēdi causam: ⁊ quantum ad hoc dixit gal. quarto terrapentice in principio q̄ in febribus que habent intus antecedentē. prima intentio est a causa ⁊. ri. terrapentice quarto capitulo: ⁊ in multis locis dixit q̄ non cessat febris nisi cessat putredo. Si autem loquamur de cura regulari. secūdo modo id est que est sine aliquo nocumento: tunc considerando subtiliter. non est in tali cura. unde potest fieri prioritas nec posterioritas intentionis idest modi curationis. dispositionis respectu cause uel cause respectu dispositiōis: sed est ibi simultas. hec enim cura regularis est quando consideratis causa ⁊ dispositione aliquid indicatur ita conferre: q̄ nihil nocet si tale simul opponitur cause ⁊ dispositioni: ⁊ simul eius est intentio in curatione. ⁊ hoc dicit Gali. quarto terrapentice. in principio si eidem conuenunt febres extinctiua ⁊ cause adiunctorie id quod ostenditur ab utraque parte statim faciendum: ⁊ sic simul faciendum est: ⁊ dixit statim ⁊ non simul. quia illud est unum q̄ sit q̄ utriqꝫ opponitur uerbi gratia datio aque frigide uel sirupi uiolati. Dicamus secundo q̄ cura coacta primum q̄ intendimus in actu cure: aliquando est causa aliquando febris: nam cura primo modo opposita prime cure regulari ē quādo cogimur incipere a febre ⁊ non a causa: ⁊ illud q̄ nos cogit ē quia febris est tante uehementie: q̄ intendendo ad causam aliquam digestione facta in febre moritur infirmus ergo incipimus a dispositōe: cura autem coacta secundo modo est quia medicus uidet q̄ si obstitit cause nocz dispōi. ⁊ si dispōi auget causam tunc meditatur q̄ ē minus nocumentuꝫ an q̄ fit si incipiat a dispōne quāuis noceat cause in aliquo. an q̄ fit si incipit a causa ⁊ tunc coacta cura ab eo incipit cuius intentio in mente ē p̄or: a cuius inceptione ⁊ prioritate minus sequitur nocumentum. Considerandum autem q̄ preter regularitatem cure: que est a modo existendi morbi sunt regularitates alie: sm quas cure possiunt dici regularitates ut regularitates ordinis ⁊ magnitudinis que quomodo regularitates sunt ⁊ quomodo habeant regularitates si habent oppositas non ē p̄sentis inquisitionis. Ad contraria patet solō prima auctoritas forsan nō est ad propositum. uel dicendum q̄ cura regulari. i. sumpta a modo existendi morbi incipimus operari circa cām. ⁊ illa ē nobis prior intentio quando tamen non possumus hoc propter irregularitatem que seqꝫ ē. s. propter nocumentum magnum unde intendimus irregularitate minorem. i. facimus q̄ minus malum ē. ad Gal. apparet solutio. Ad contrarium dicendum q̄ ratio uerum concludit quia primū q̄ intendit medicus: ⁊ primū q̄ medicus uult in rōe finis ē sanitas opposita fe. nō tñ est hoc primū q̄ intēdit. i. nō ē p̄m⁹ mod⁹ cure uꝫ p̄m⁹ act⁹ curatiōis quo pcedit: ⁊ p ꝯns nō ē p̄m⁹ act⁹: qꝫ itēdit uel primū a quo ichoat curā imo p̄m⁹ act⁹ ⁊ p̄ma itentio ē cura. i. opatio ad cāz: exēpla uero naturalis ⁊ articularia in hoc sunt multa: ⁊ tu illa considera. secunda dubitatio est an digestio debeat cause coniuncte uel antecedenti: ⁊ uidetur q̄ coniuncte ⁊ per Auicennā infra: qui uult quod sediū laudabile. nihil est aliud quam humor faciens egritudinem. Amplius digestio facit cessare putredinem in tegni trac. tertio. Sed humor putridus est causa cōiuncta. uidetur q̄ debeatur cause antecedenti. quia causa coniuncta est humor qui per putrefactionem aduritur: sed huic debetur euacuatio ⁊ talis solicitudo est circa eum ⁊ non digestio ut uidetur sonare textus Galie. primo regiminis acu. super illo uerbo pertisana ordeacea ⁊c. Tadeus uoluit in sua practica disputata: q̄ digestio debeatur cause antecedenti. ⁊ nos protelauim⁹ sermonem in hoc in questione nostra de maioritate morbi. ⁊ ideo abbreuiauimus hic: ⁊ dicamus q̄ tam cause coniuncte qꝫ antecedenti conuenit digestio q̄ apparet: quia natura sic facit. digerit enim ⁊ repellit humores putridos: qui faciunt febrem. similiter digerit ⁊ expellit humores qui faciunt corpus neutrum: si debet natura illum eripere a casu in febrem: et similiter humores neutralitatem facientes precipit Galie. in tegni tertio tractatu digeri ⁊ euacuari. Amplius nos uidemus ut quiete febrium interpollatarum: cum non est actu fe. q̄ medici considerant signa digestionū: licet quandoqꝫ sit hoc. ⁊ si nulla sit materia sub forma cause cōiūcte ut supra dixim⁹ capitulis de putredine. licet tamen si materia sit in forma cause antecedentis: q̄ ut plurimū est. imo necessario ante alium paroxismū: licet non sit materia ex alio paroxismo: uel precedens omnem paroxismuꝫ medicus uult scire: qualis est dispositio illius materie in crudi tate uel digestione. ⁊ quia materie febrium interpollatarum uerarū que sunt cause coniūcte euaporant. Unde finitur paroxismus: ⁊ ideo non attenduntur signa digestionis in illa materia: ut in materia que remanet expellibilis. postea natura uel farmaco. in febribus autem continuis ⁊ proprie acutis absolute uel peracutis: quia materia seruatur ad unam expulsiōem attendimus digestionem eius: ⁊ ei debetur digestio: ⁊ etiam si quamateria stat sub forma cause antecedentis. illi etiā debetur digestio. Ad Auicen. dicendum q̄ licet dicat q̄ ypostasis laudabilis est de materia. q̄ facit egritudinem: non excludit quin materia que est causa antecedēs debet digeri arte ⁊ natura. uel dicenduꝫ q̄ causa antecedēs facit in potētia.

UVA. BHSC. IyR_029

coniuncta actu. ⁊ tamen secundum ueritatem hypostasis digesta que i indicatiua apparens significat crisim in cretica est decisa a causa conuncta quia illa est que expellitur in crisi: ⁊ per cōsequēs que pdigesta ē: natura enī plus pugnat contra causam coniunctam: sicut ab ea plus pugnatur: q̄z contra causam añcedentem quo aūt digesta una materia alia expellat cretice est dictum in qōne nostra de maioritate morbi. Ad secundum dicendum q̄ digestio cause coniuncte facit cessare putredinem actu. ſ. ut ñ fiat materia putrida: ſz digestio cause antecedētis facit cessare. i. prohibz añcedētē trāsire i cōiunctam. Ad rationem secundaz q̄ humor ad hustus dicitur euacuari: quia digestio eius ē ad finem: qui est euacuatio: sed quia causa antecedēs pōt corrigi plus ⁊ pluries q̄z cōiuncta iō dñt cōiter auctores q cāe añcedenti debet digestio. cāe uero ꝺiuncte debetur euacuatio. tertia dubitatō an sit idē digestiuū uerbi gratia: idē sirup⁹ q digerat causā cōiunctam ⁊ antecedentem: ⁊ ddm̄ q̄ in quantum causa añs ⁊ coniuncta est i una dispositione: in trīs conuenit unus sy. uerbi gratia flegma non putridum sub forma cause antecedentis est grossum uiscosum: ⁊ flegma putridum existens causa coniuncta etiam est grossum ⁊ uiscosum: ideo utriq̄z conuenit syr. unus. ſ. incisiuus subtiliatiuus. uerbi gratia de radicib⁹ acetosus: nisi sit prohibens aliquod inquantum uero causa antecedens ⁊ coniuncta habent diuersas dispositiones: oportet diuersificari syru. digestiuum uerbi gratia non putridum flegma est frm ⁊ sic potest concedi sy. de radicibus addito uerbi gratia calamento uel de radicibus quinq̄z ⁊ mellinus: putridum autem flegma est calidum ideo ex hoc datur securius sy. zucari. ⁊ de duabus radicibus: ⁊ sine calamento. Si ergo febricitanti flegmatica febredas syr. in hora quietis potes dare sy. calidiorē q̄z si das syru. in hora afflictiōs caloris hec erunt magis nota in ꝓcessu huius capituli ⁊ in causis spālibus.

a Et digestio. Cum premiserit generalem cañ. in quo ponit duas primas intentiones euacuatiuas febris putride: ⁊ q̄ quandoq̄z reddit medicus magis ad unam intentionem q̄z ad aliam. hic incipit prosequi curaz putridarū frm has generales intentiones. primo declarat alteram istaz intentionū. secundo ostendit quare quandoq̄z redit ad unam quandoq̄z ad aliam: quādo est. tertio cum quibus ⁊ quomodo perficiunt has intentiones. ſ. quomodo ⁊ cum quibus una: ⁊ quomodo ⁊ cum quibus alia q̄ ad eam redimus ibi secunda: ⁊ quādoq̄z sunt cōtraria. ibi tertia: ⁊ cū infrigidas. Considerandum circa primā partem q̄ qz Auic. dixerat q̄ intentio in medicando has fe. q̄q̄z uertitur ad partem febris ⁊c. habebat uolens prosequi curam tria predicta declaratur. ſ. quid intentio ad fe. ⁊ quid ad causam: ⁊ quando est q̄ nos uerius ad unam: ⁊ quādoq̄z ad aliam. ſ. quid cogat ad hoc: ⁊ cum quibus. fit quodcunq̄z ⁊ qualiter: ⁊ tunc erunt integraliter habite generales intentiones curationis febrīū putridarum: ⁊ completū erit hoc capitulū: ⁊ ideo totum fundatur super isto ꝓmo canone. Considerandum secundo q̄ auic. non ostendit quid sit intentio ad fe. que est infrigidatio uel qua infrigidamus ⁊ humectamus: quia notum est quid est infrigidatio: ⁊ quid humectatio est enim infrigidatio ⁊ humectatio alteratio facta a re infrigidante: ⁊ humectante. nec ostēdit quod sit intentio ad materiam: que intentio est euacuatio: quia notum ē q̄ euacuatio est humoris a corpore extractio: ⁊ ista presupponunt nota ex fe. ⁊ ex primo cañ. remanebat igitur insuper auic. ut declararet nobis quid sit digestio. iam enim dixit: q̄ necesse est: q̄ materia digeretur uel maturetur: ut igitur uocabulorum diuersitas non faceret te errare. dicit q̄ per digestionem intelligit humoris equationē. ſ. ut fiat expulsiōi apt⁹ ⁊ si est subtilis ingrossetur ⁊ econtra. i. q̄ remittatur subtilitas ꝓ ingrossationem: ⁊ grossicies per subtilitatē: non q̄ moueatur de extremo i extremum: ⁊ ideo dixit ingrossa est equatio cum subtilitate: ergo per digestionem intelligit preparationem ad exeundum: siue dicatur digestio siue maturatio. Dubitant hic communiter utruz digestio procedat ingrossando: ⁊ istam questionē prolixe disputauimus: ⁊ notauimus in libro ꝓncipiorū: quia est questio ad principia pertinēs unde exit hec questio a q̄rto methaurorum. Consiliator autem diffuse eam pertractat: communitas autem practicantium transit cum hac solutione q̄ digestio inuatiuo semper procedit ingrossando: ⁊ intelligunt q̄ digestio humorum q̄ digestione fit pars membri semper ingrossatur quia membra sūt quod grossum respectu humorū: dicunt q̄ fiunt pars membri: quia digestio q̄ humores transeunt in spūs: procedit subtiliando: cum spūs sint subtiliores humorib⁹: digestio aūt in nocituo que est preparatio nocitiui expulsioni quādoq̄z ingrossat quandoq̄z subtiliat: phāntes aūt quidā ⁊ nos cū eis sepe dicimus q̄ digestio ut est perfectio humidi. ſ. aquei a calido circunstāte sicco terreoſemp ingrossat: humidum enim per siccum terreuz ingrossat: ut aūt ē sicci terrei transmutatio ut terminet humidum semp subtiliat: quia siccum terreum subtiliatur mixtiōe humidi: ⁊ propter hoc quidem indigā apparent grossiora quia in premordio habuerūt multū aque sicut nucleus amigdole cum considerat quādo est sub forma aque cuiusdā. ⁊ quādo est completus: ⁊ sicut sapa. quedaz autem apparēt subtiliora utputa que a principio sunt ut lapis ⁊ pontica: ⁊ postea fiunt suculenta. hec est abreuiatio eorum que alias diximus prolixe. Considerandum etiam q̄ frm nostram opinionem nulla digestio a natura facta ē p se ⁊ principaliter equatio ad expulsionem. immo est dispositionum conuenientium inductio per actum nutricationis. si posset: ⁊ hoc ē: q̄ per se tē tat natura utēs suis uirtutibus conat enī assimilare quodcūq̄z potest fieri benignum: ⁊ quantū ē capax huius benignitatis: tñ sibi debet de illa ⁊ q̄ non potest ultimo fieri benignum expellit: ut sentit gal. secundo de differentijs feb. primo capitulo ⁊ signum huius ē quia materie putride dat albedinem: unde fit sanies: ⁊ illa alteratio est a uirtute digestiua solidorum membrorum ⁊ primoruz ut gal. intellerit primo ꝓno. ultimo cōmento digestio ergo materie nocitiue facta a uirtute in nobis est factio ⁊ acquisitio aliquarum dispositionum precedentiū actum nutricationis ex hoc accidit q̄ materia disponitur expulsioni uel quia fit substantie magis apte: uel quia fit magis appropriatum obiectum: lz in modo substātie fiat magis inepta: pro declaratione ultima horum require questiōem nostram de maioritate morbi.

b Et quandoq̄z. Hic ostendit quare est q̄ hec intentio quādoq̄z cōuertitur ad partem febris: ⁊ quandoq̄z ad partem aliam. ſ. ad materiam ⁊ quando ē ⁊c. Cā autem huius est contrarietas que est quandoq̄z in istis intentionibus: quia conferens uni nocet alteri: primo ergo ostendit istas contrarietates in generali: ⁊ ad q̄z intentionē medicus magis debet se conuertere secundo ostendit quomodo aliquando non est cōtrarietas ymo q̄ uni confert ⁊ alteri tertio declarādo dictum in generali ostendit ad quid debet se uerti medicus stante contrarietate. ibi secunda: ⁊ multotiens. ibi tertia. Et scias prima in duas primo ostendit q̄ contrarietas quandoq̄z cadit: immo ut plurimū iter illud quo materia indiget de euacuatione ⁊ digestione: ⁊ illud quo fe. indiget de infrigidatione ⁊ hoc quia euacuatiuum ⁊ digestiuum est caliduz ⁊ istū nocet fe. secundo ostendit q̄ cōtrarietas cadit inter id: q̄ conuenit ad infrigidandum: ⁊ illud quo idigem⁹ de mioratō ne materie quia frigidum prohibet materiam minorari: tertio ex hoc secundo cañ. infert alium cañ. ibi secunda. Et fortasse ibi tertia ⁊ fit solicitudo. Considerandum aūt q̄ ex dictis Auic. habetur quare est: ⁊ quando ē q̄ medicus uertit suam intentionem ad unam partem. ſ. fe. uel materiam. Causa enim est contrarietas illarum duarum intentionum: ⁊ tunc se uertit: quando stat illa contrarietas si stat contrarietas q̄ illud q̄ facit cause nocet digestioni: uel econtra necessario. oportet eligere unam istarum intentionum ⁊ operationum eligis aūt illā que est magis timorosa. i. que si obmittatur est de ea maior timor. ideo si tenetur ⁊ obseruetur est de ea maior utilitas: ⁊ minor timor ⁊ minus nocumentuz ⁊ hoc est q̄ dixit obseruetur magis timorosa. ⁊ in hoc aui. ostendit cañ. generalem ad quam duarum intentionem ⁊ operationum medicus ꝺbet se magis uertere an ad intentionem ⁊ operationem circa causam uel circa dispositionem: cuz iste intentiones sibi ipsis oppugnant. ⁊ contrariantur ⁊ cañ. est obseruatio ⁊c. Considerandum secundo q̄ auic. specialem contrarietatem ostendit inter intētionem digestionis. ⁊ euōmis ex una parte ⁊ infrigidatōis ex altera parte. p hoc q̄ digestiuum ⁊ euōtiū est calm ideo nocet feb. Dubitatur utrum euātū sit calidum ⁊ uidetur q̄ non quia cassia tamaridi. ⁊ mirabo. sunt frigidi. Amp̄ hic sermo erit euōne ēt per urinam ⁊ per q̄cunq̄z partem corporis ut post apparebit fuisse de intentione A. sed euacuans per urinam non est necō calm ut semina communia frā. Ddm̄ q̄ euacuatiua leuia ut que euacuant leniendo uel lambendo uel comprimendo non sunt calida sed ea que ponuntur in gradu fortiori. ſ. euacuan⁹ exsoluendo sunt cala: uirtus enī attractiua in eis est fortis ⁊ hoc iuuatur calido: immo plus est ei atributa ut intelligitur quinto. coll̄z. ⁊ auic. nō dixit absolute euātū calz. sed quandoq̄z quia aliquod euātū Dubitatur quare dixit plurimū ddm̄ q̄ hec plītas non est quia in mundo reperiantur plures species rerum que euacuant exsoluendo quam sit species rerum que euacuant leniendo ⁊ lambificando ⁊ comprimendo: ⁊ frm hoc non sunt plura euacuantia per uentrem calida q̄z frigida de spēbus mundi: que sunt nobis medicine. Sed dixit hoc quia plurimū euō materierum in febribus que est appropriata euacuatio fit cum rebus euacuantibus exsoluendo. Dico euacuatio appropriata minoratiua propria uel eradicatiua: quia eradicatiua communis que est quedam exsiccatio dicta apud arabes fit cum rebus que euacuant leniendo: ⁊ lambificando ut apparet. cum ergo Auicenna considerauit solutiua que euacuant exsoluendo secundum q̄ in entibus mundi sunt pauca respectu eorum que euacuant leniendo ⁊ lambificando dixit quādoq̄z quia aliqua ex solutiuis. ſ. pauca numero uel dixit quādoq̄z quia determinato tempore utimur illis. Cum autem considerauit solutiua euacuantia exsoluendo ex parte usus eorum ad uerā minorationez uel eradicationez. quia tales euacuationes ut plurimū fiunt cū medicinis euacuantibus exsoluendo. Dixit. immo ⁊ plurimū. Sz. t. d. debuit dicere immo semper dicendū q̄ accidit aliquando ueram minorationē materierū fieri per medicinas: que euacuant leniendo nō q̄ ipse nature exsoluant: uel q̄ in q̄ntum leniunt exsoluant: sed quia cōmota materia circa intestina accidit materiam propriā fe. simul cū illa sequi i euacuatione. de euacuantibus uero per urinam. i. prouocātibus urinam est notum q̄ plurimum sunt calida imo eliquādo aquosum sanguinis hoc faciunt ⁊ inq̄ntū hoc agunt sunt calide ut intelligitur ex quinto de simplici medicina. ut sunt feniculus petrosilium ⁊ similia. que uero prouocant urinaz. quia ipsa sunt aquea apta labi ad urinā sicut aqua melonis ⁊ cucumeris ⁊ uinuz aquosum: ⁊ similia non sunt calida sed frigida ⁊ humida. sed tu di. semina cōia frigida prouocant urinā: ⁊ tamen non sunt humida: nec fluida. imo sicca nec calida nec frigida. Dicenduz q̄ talia semina cōia. ſ. melonis cucumeris ⁊ simlium uel saluant aquosum uirtuale suorum fructuuz uel hñt partes occultas calidas uel hñt proprietatem: ex quibus cessant contraria. Dubitatur utrū digestiuum materieruz fe. putridarum, sit calidū: ⁊ uidetur q̄ nō: quia aqua frigida digerit materias colericas ut infra dicit auic. Amplius sunt materie que indigent ingrossatione ⁊ hoc fit a frigido. Amplius feb. que plurimū accidit est colera ut secundo de crisi nono capitulo ideo ⁊ plurima digestiua sunt frigida. In cōtrariuz est hic auic. ⁊ intelligitur in tegni ab haly tra. tertio ⁊ nono. In hac questione est solutio tadei in practica disputata q̄ digerens est tripler. ſ. uirtus ⁊ ista nec est calida nec frigida. secundū est calor naturalis qui est calide ⁊ humide cōplonis. tertium ēt dispositio inducta p cibos ⁊ medicinas: ⁊ hec est dupler una est uiarum aptio ⁊ talis fit per res calidas et sic digestiuū est calidū quia frigidū nō dilatat Alia est materie permutatio de qualitate per q̄z erat inobediens: et sic digestiuum potest esse calidum uel frigidum: frm q̄ materia habet qualitatem per q̄z erat inobediens: cui qualitati oppontur qualitas digesti. Hec opinio uera ē cū bene itelligatur. Alia est solutio frusiani qui dicitur plusquam cōmentator integni trac. tertio super illo uerbo sed dicta quod species alterationis: ⁊ uult q̄ digestiuum cause coniuncte sit frigidum ⁊ siccum. in hoc tamen sunt habēde cōsiderationes quas ipse inducit: ⁊ causa est quia q̄ putruit calidum est ⁊ humidū unde auster putredines generat. opponitur igitur ei frigidū ⁊ siccum: misi aliud prohibeat. Sed digestiuum cāe añtis. ſ. cause putredinis est calidum: ⁊ sic cum ⁊ de hoc dicit q̄ loquitur hic princeps: cuz dicit digestiuū est calm. ſ. digestiuū cause putredinis: qua causa putredims est opilatio indigens aptōe. Nos dicimus q̄ dicta huius uiri uera sūt. sed non sufficiunt hic. si enim intelligitur q̄ digestiuum putredinis. i. q̄ contrariatur calori extraneo putredinali est frigiduz uerum dicit: sed hoc non sufficit. non solum enim humor actu putridus habet maliciam caloris: cui nos oportet oppōere: sed habet malitiā substantie cui pl⁹ debetur digestio medici. ⁊ per talem digestionem magis patur expulsioni: q̄z per alterationez frm frigidum. Querendum similiter est an preparans substantiam putridi humoris ad expulsionem sit calidum uel frigidum ⁊ quare dixit q̄ plurimū est calidum. Similiter si intelligit hic uir q̄ digestiuum esse putredi-

UVA. BHSC. IyR_029

nis sit caliduz. i. aperitiū ōpilationū est calidum. uerum dicit. tamen hoc non sufficit nobis in hoc quesito. possunt enim in humore qui est causa aīs esse alie dispositiones per quas pare putredini. que dispositiones indigent infrigidatione: ut quia est nimis subtilis uel nimis inflāmatus. Amplius super primo de. d. fe. ostendimus q licet omnis putrefcō sit aliquo modo coniuncta impedite uel prohibite transpirationi non tamen omnis putrefcō fit necessario propter prohibitam transpirationem. Similiter non omne putridum indigebat apitio calido ut remoueatur oppilatio prohibens transpirationem ut eius causam. Dicamus igitur illō q de facto contingit. ꝛ est primo q materie humorales que causant febrem. si digerātur actione membrorum: ꝛ sine alio auxilio digeruntur calido q: membra cum calido naturali agunt secundo q materie iste si digerentur digestione propria dcā que est permixtio humidi cū sicco digeruntur a calido quecūqz materia sit. talis enī pmixtio est actio calidi ut secūdo collz et ār

duarum rerum. Et fortasse[a] contrarium est illud: qō cōuenit febri de infrigidatione cum eis: que sunt sicut melōes indi ꝛ reliqua olera ei qō conuenit materiei de minoratione. quare ꝓhibet illud dare ea ī potu: nisi ubi nō est materia. Et toi

to metaurorū: agens autē hūc paroxismū pōt eē calor naturaľ diuersus ꝑz diuersa mēbra ut. secōo colliget. Calor tēpatus medicinarū agētiū ad cōfortationē caloris naturalis. et tūc mediate digerūt: uel agētiū imediate ī materia et de his plixe notauimus sup ārto caplo secūdi cañ. Tertio dicam? q digō. i. remotio cuiuscūqz male dispositionis: per qz humor impeditur ab euacuatione potest fieri a calido et a frigido et aperitiuo et ab inspissatiuo. ſm q male dispositiōes materierum requirunt. ꝛ ſm hoc dixit auic. q digestio est equatio: ꝛ in secundo cañ. huius capituli ꝛ in capitulo harum dispositionuz cōprehenditur diminutio materie: qzus āt hoc digestiuū possit eē calidū: ut q subtiliat ꝛ apit et possit eē frūi: ut q ispissat ut plīū tū ē calin: q: ut plīū materie fe. repiūt grosse: ꝛ opilatōes repiūt ut plīū cōiūcte cū putredib? ꝛ grossicieb? ꝛ uiscositatib? materiez. ꝛ hoc accidit pp multā hominū gulositatē. ꝛ idigōez. uñ gñant grossi ꝛ uiscosi humores siue sint frigidi siue calidi. Ad primum contrarium dicendum q raro fit illa cura per frām aquā. q: repitur raro q illa colera: ꝛ alie cōdictiōes repiūtur: frequentius autez reperiuntur materie ꝛ conditiones: qua indicant dari digestiua alicuius caliditatis. Ad secundū dictum q ille sermo ē ualde extraneus qz posuit pluszq cōmentator in tegni trac. tertio super illo per afo. ferunt. ꝛ dicit galie. uoluisse q quando sanguis est calidus: colericus. delatio eius ī omnes uenas est facilis. ꝛ hec dispositio non uidetur adherere intellectui. ꝛ nos dicamus q forsan gal. uoluit q humor colericus est multū aptus inflāmari ꝛ putrefieri ex hoc ꝛ associari omni alii febri ita q quartanarii ꝛ quotidianarii ex calore coz faciunt eracui ꝛ intendi aliqz coleram. unde apparet in talibus fe. exeuntia quandoqz colerica: non autem accidit sic in febribus colericis statim associari putredinem flegmatis: uel melie: siue autem q dixim̄s sit illud q gal. uoluit siue non. Dicamus soluendo ad rationem q si concedatur gal. q fe. que plurimū accidit sit colerica: plus tamen reperitur colerica cum aliqua grossicie ꝛ cum opilationibus coniuncta: qz reperiatur pura subtilis: ꝛ cum dispositione apertionis uiarū.

a Et fortasse. Ostendit illud quod conuenit febri infrigidando contrariatur aliquando ei quod conuenit materie de resolutione ꝛ sicut q aliquando conuenit febri. infrigidando cum aqua mellonis indi ꝛ similibus: ut cucurbite uel cucumeres ꝛ citrulli ꝛ aqua malorum uel prunorū ꝛ infrigidatio talis cōtrariatur ei q cōuenit materie de minoratione: ꝛ ꝓhibentur ex hoc iste aq istorū melonuz ꝛ similiū dari in potu nisi ubi nō est materia: differt igitur hec cōtrarietas intentionū ad predicta: quia in hoc q cōuenit febri nocet materie sed in precedēti q cōuenit materie nocet febri. Considerandū q melon indus ē qui apud nos mellon uiridis uocaī: reliq autē olera sunt reliq fructꝰ cōsimiles ut citruli cucurbita ꝛc. hoc ergo uocabulū olus: apud arabes ē lacius qz sit apud nos. Ala apō nos significat solas herbas. sed apō eos significat etiam fructus: ꝛ ita inuentur sepe ab auic. scriptum ꝛ inuenies huic simile tertio libro fen. prima capitulo de cañ. curationis cerebri ꝛ secundo colliget ꝛ infra capitulo de cura tertiane: q autem in omnibus his sit uirtus infrigidans notum est: ꝛ per hanc infrigidationem ꝓhibet materias ab euacuatione quietando eas. Sed dubitatur quia melon non multū infrigidat. ut ꝓhibeat ab euacuatione. Amplius euacuat q: multum prouocat urinam. Unde ifra capitulo de cura quartane uult q lactucea est frigidior qz sit melon: ꝛ ubi ꝓhibetur lactuca propter infrigidationem non ꝓhibetur melon. uult etiaz q in melone est uehemens prouocatio urine. Dicendū primo q hic loquitur de melone uiridi nō maturo. ꝛ sibi simili ut sūt cucumeres ꝛ cucurbite tenere. ꝛ citrūli non maturi. Sed in capitulo de quartana loquitur de melone dulci. unde dicitur: ibi non ē inuentum sicut in melone dulci. sed melon dulcis est melon maturus: qui dicitur apud nos pepō. i. penpasim passum: quia aliquis crederet q possemus uti melone dulci: eo q prouocat urinam ideo auic. subdit generalem cañ. de eo ꝛ alijs similibus: q omnes tales fructus ꝛ eorū aq postponāt: q: nocent febricitantibus cū ebulitione sua ꝛc. Ala olimus autem hic nobis ad ducī contraditiones de his uocabulis: melō pepon citrullus cucumer. i. anguria. ſm arabes loquimur enim hic cum his uocabulis: sed q sunt ex lingua arabum. ſ. Auic. Auer. ꝛ Arabi. moyses quoruz uocabula in his fructibus sunt formia in ostris in significatis horum fructuum: q autem plura: querit de nominibus melonum peponum ꝛ aliorum legat: q scripsimus secundo cañ. caplo de batheca. hij ergo oēs fructus dicti ꝛ alij consimiles infrigidant: ꝛ ideo conueniunt febri. Sed contrariatur ei q conuenit materie de minoratione: ꝛ hoc ducitur. primo quia infrigidando prohibent eaz a resolutione: ꝛ incrudant eam. secundo quia propter eorum aptitudinem ad corruptionem multiplicant malas materias putrescibiles: ut concordant auctores in capitulis horum. Considerandum nisi ubi est materia. ſ. aliq fortiter calida subtilis in qua plus foret iuuamentū per citrullos ꝛ melones infrigidando: qz aliō nocumentum q fieret ab eis: ꝛ balyebas tertio pratice statim in principio tertiane: ꝛ in die accessionis concedit melones indos. unde Auer. 5. collz succus anguie. i. cucumeris saraceni contrariatur colē cum tota sui substantia ꝛ idē auic. 2. cañ. tamen subdit eius chimus est malus preparatus ad putredinem ꝛc. uel nisi ubi est materia de cuius prouocatione per urinam consideres uirtute mellon. alia littera habet nisi ubi non est materia ut in fe. ethica uel effimera uera: ꝛ tūc possent ista cōcedi sub intentiōe infrigidatōis: ꝛ nō ꝓhibet eā retētio materiez.

b Et omnino. Dubitatur de hoc cañ. nam aqua fructuum. i. aqua decoctionis prunorum uiolarum iuiubarum cui similem scribit Mesue in antidotario dist. septima est lenitia uentris suauiter: ꝛ reprimit coleram sed talis lenitio laudaī: quia ante septimum statim auic. concedit syrupum uiolatum. Amplius cōmuniter operantes dant illum. ꝛ quādoqz dant pulpam cassie ante septimū. Quidez corrigunt istum textum dicentes non proponatur aqua fructuum. Alij sunt q dicunt q aqua fructuum ante septimum dari non debet: quia talis aq ē soluens unde Mesue dicit de ea. coleram rubeam cum facilitate educit. Hij autem parum exercitati sunt in operationibus artis ꝛ haliabas. cui est danda fides in opere incipit in tertiana cum aqua māne tamarindorum: ꝛ cassie prius qz digestio appareat. Dicamus q aqua sumitur in libris arabum pro succo uel pro decoctione. ꝛ cum hoc dicamus q aqua fructuum est duplex una est aqua lenitiua uentris: que fit ex prūis: ꝛ cassia ꝛ māna ꝛ uiolis ꝛ tamaridus ꝛ iuiubis ꝛ alijs quibusdā: ul'ex omnibus istis uel aliquib? ex eis ꝛ istā describit Mesue in antidotario ꝛ tibi ineſt componere eā ſm materiam rerum ꝛ proportionem: que tibi uidetur dummodo intentio sit ī ea lenificatio uētris: ꝛ temperies caliditatis cum hoc: ꝛ de hac aqua fructuum loquitur Rasis. 18. continentis ultimo capitulo ubi dicit. sed conualescens est debiles ꝛ non poterit sustinere euacuationem: da ei aquam fructuum: ꝛ ego dedi ei quolibet mane talem aquam ꝛ eduxit ipsum bis. de hac loquitur Auicen. supra capitulo de effime. ex uino ubi dicit indiget solutione ex aqua fructuum. ꝛ loquitur de ea Ras. in diuisionibus capitulo de cura tertiane ꝛ causonis: ꝛ hec aqua fructuum non prohibetur a principio putredarum febrium: imo cōmuniter conceditur intentione lenitionis uentris. unde statim dicit auicē. sit ultitas lenificatio ꝛ uidens q cōitas medicoruz dat ī principio in febribus putridis. Oassiam. ꝛ alij dant syru. uiolatum ꝛ dissoluunt cum decoctione uiolarum ꝛ prunorum ꝛ similium. ꝛ silia lenitia dant ut ꝛ apparebit ab auic. in particularibus capitulis. Et ratio super hoc est quia utilissimum est inchoantibus febribus putridis: q uenter lematur ꝛ prohibeatur fe. acutas. ꝛ hoc faciunt lenitiua ꝓdicta. que oia cōprehenduntur sub hoc uocabulo aqua fructuum. i. aqua leuitiua: ꝛ sedatiua caſitatis: ꝛ dicitur ita quia plurimum fit ex fructibus lenitiuis. sicut sunt cassia pruna: ꝛ tamarindi ꝛ iuiube. ꝛ cum hoc ex uiol' ꝛ manna. Sed. t. d. multa ex istis euānt col'am a proprietate: igitur oz q expectez in eorum usu digestio. Dicendum q in his medicinis uirtus lenitiua uētris est efficax. uirtus autem dissolutiua colē est debils ualde. ꝛ ideo si coleram inueniat paratam in primis uenis sine molestia aliqua educunt illam. q si non inuenirent eam paratam non propterea agitant reliquam coleram: si est febris colica. hoc autem utile ē sine nocumento quecunqz febris sit: siue colerica: siue sanguinea: siue flatica: siue melancolica: Iz diuersas oporteat esse compositiones harum medicinarum lenificantium ꝑz diuersas febres: sicut sciunt piti medici: plus tamen utimur eis: ꝛ puri oribus in febribus calidis: qz in frisis ut inferius apparebit. Considera ꝛ q si ab his medicinis uelles non minus uirtutem attractiuam colē quā lenificationem adderes dosim illarum. Alia est aqua fructuz acetosoz resistentium putrefactioni. ut aqua. i. succus agreste limonis aracioz granatorum acetosatorum ꝛ aliorum similium istis. de quibus ags frequenter inuenies sermonem ab Auic. ut infra de regimine febrium acutarum. ꝛ supra loquebatur de ea in capitulo de febre effimera ex siti cuz dicebat. Cura ē dare in potu aquas fructuum frōrum proprie granatorum: ꝛ hanc aquam fructuum possumus dare in principio febrium putridarum: in quibus uolumus resistere malignantibus putredinum. unde in pestilētialibus ē usus eius ualde laudabilis: ut postea appebit tertia ē aqua fructuum que cōi nomine nominatur cum herbis siue oleri? apud arabes ꝛ sunt fructus de horarijs sicut cucumeres qui dicunt anguria. i. cucumer sarracenicus: ꝛ melon uiridis coloris. ꝛ quandoqz uersus citrinum tendunt solidi intus. ꝛ dicuntur melones idi ꝛ citrulli: quorum quidam sunt uirides: ꝛ plurimi sunt citrini. ꝛ cum his intelligantur mala ꝛ pira non acetosa ꝛ istam aquam fructuum auic. hic intendit ꝛ ꝓhibet eam usqz ad ebdomadam. Consuetudo autem auic. ē intelligre p ebdomadam tps digōnis ut apparebit in capitulo de cura emitritei: ult igr q aqua citrinoz melonū cucumerum ꝛ huiusmodi non detur stāte indigōne materie. Sed contra quia haliabas in principio tertiane concedit aquam melonis indi. Amplius in regie acutarum ad infrigidationem dat auic. aquam citrulli aquam melonis ꝛ cucumeris. sed extinctionis necessitas potest esse ante digōnem. Amplius auic. multotiens collaudat melonem cucurbitam ꝛ cucumeres in tertiana febre non determinando tps digōnis. Amplius in cura febris sincopalis minuta dat panem in aqua fructuum. ꝛ uidetur intelligere de aqua melonum cucumerum: ꝛ malorum que dicuntur poma: ꝛ pirorum q apparet: quia non intelligit q panis detur cum aqua cassie nec cum aqua granatorum ꝛ arāgiarum. quia iam dixerat de his statim in illo capitulo. Amplius Cassius felix in causone multotiēs se iuuat cū succo cucurbite. Dicamus ad hoc intentionem auic. ꝛ ē q aqua fructuuz. i. melonis indi ꝛ cucumeris ꝛ siliū ut maloruz. i. pomoz̄ ꝛ pirorum in fe. putridis habet utilitatē q: extinguit. ꝛ in hoc est bona: ꝛ quantum ad hoc dixit auic. q melones indi ꝛ reliqua olera ut cucurbita ꝛc. conueniunt febri infrigidando. Sed quia aqua eorum ē corruptioni parata ualde: propter humidum aqueū aptum ebulitioni. ꝛ putrefactioni quia a proprietate quasi generat materias malignas: ut intelligitur ab auctoribus arabie omnibus: ideo dixit te esse sollicitum ut postponas usum eius usqz ad ebdomadam. i. quousqz digō apparet in materia. Sed tu dices non minus erit corruptibilis ista aqua fructuum: post digōnis signa. qz ante. Dicendum q iam facta digone non ē putredo ita augmentabilis: sicut anteqz non sit facta: ēt intelligitur q sit facta materie minoratio. ꝛ ideo si oz te extinguere caliditatem securius dabis aqz fructuum post digōnem: ꝛ minorationem materie. nam ante illud addit in putrefatione pluſquam post: ex quo apparet quomodo aqua fructuum. i. aqua melonis contrariatur ei: q conuenit materie de minoratione: nam facit hoc frigiditate ingrossando illaz ꝛ prohibendo eius euaporationem constrictis uijs. scōo quia addit materias putridas: ꝛ ideo auic. cum considerauit aquam melonis indi necesse in hoc: q prohibet minorationem materie: ꝛ hoc nocumentum est magnum. fecit de aqua melonis: ꝛ de alijs sibi simili? cañ. ꝛ dixit. Sollicitudo fit ut postponatur aqua fructuum. i. aqua melonum ꝛ cucumerum ꝛ reliquoz olerum usqz ad ebdomadam ꝛc. ꝛ tunc assignauit cāz

UVA. BHSC. IyR_029

quare oportet illam nullo modo dare: uel saltem postponere quia omnes fructus. s. melones indi cucumeres ⁊ huiusmodi nocent febricitanti cum ebulitione ⁊c. i. quia buliunt ⁊ corrumpuntur in stomacho. Considerandum autem q̄ quandoq; tanta necessitas presentis extinctionis ⁊ acuitatis cole instat: q̄; confidimus fieri per huiusmodi melones q̄ inci pimus cum eis: sicut fecit halyabas. Et cum toto hoc halyabas p̄mittit lenitionē uentris: ante aq̄; melonis ut apparet tertio sue practice capitulo de cura tertiane ⁊ sic intelligantur ꝑmones auic. infra. Si autē possumus cuz alia re extinguere nō utamur eis aut postponamus: ⁊ tu hoc intellexit Auer. colliz 7. qui ponens ordinem medicinarum infrigidantium. primo p̄mittit aquam ordei ⁊ ulep ⁊ syrupum cum zucaro. ⁊ aqua rosata ꝑm aliquos nouos medicos postea ponit succum cucurbite ⁊ melonis ⁊c. ⁊ hoc uoluit auic. cum dixit. postponatur aqua fructuum: ⁊ sis contentus aqua ordei de aqua ordei infra multa discutiemus ex quibus contraria cessant. Sz dubitaē nā inter hos fructus quos oz postponere nominasti poma: que apud nos hic cōiter uocantur mala ⁊ nominasti pira. sed hoc non concordat cum operantibus: qui cōiter dant poma cocta febricitantibus: quando uolunt attenuare dietam. Et nos dicamus q̄ illa est dieta: in qua deuenerunt italici propter lahuiam febricitantium poma enim cocta. i. mala minus nocina sunt: quia euaporat ex decoctione ab eis humidum aquo sum: per q̄ parabantur corruptioni. decoctio autem eorum fit assādo ⁊ elissando ut gal. innuit. z. alimentorum: laudo autem in febribus assata: plusq̄; elissata intentione qua sint remota magis ab ebulitione ⁊ corruptione. Sed intentione infrigidationis ⁊ aquose humectationis. ⁊ ꝑm hoc cicioris descensionis: laudabiliora sunt illa: que in aqua coquuntur. diuersitatem autem istorum malorum. ⁊ pirorum in acetositate dulcedine ⁊ grossitie carnium eorum ⁊ subtilitate lege ab auctoribus. ⁊ scies eligere q̄ oz magis dare tuo febricitati. Attendendum est autem q̄ sapientibus arabis apput q̄ ex comestione pomorum. i. malorū magna accidit malitia. unde Auer. colliget. Quinto post̄q̄ laudauit poma in cō fortando cor ⁊c. dixit poma generant grossam uentositatem in secunda digestione: ⁊. 3ª ita q̄ dictum est a sapientibus q̄ possunt generare ptisim ⁊ ethicam: ⁊ q̄ uenti qui generantur ex eo habent malam proprietez ⁊c. ⁊ hic est sermo rabi Moyses 2ª particula affo. auctoritate filij 30 ar. malum sine odore corroborat cor ⁊ cerebrum: ⁊ eius odor est utilis ptisis ⁊ melanconicis. sed cibatio eius est peior omniū cibatione fructuum: quia sui spālitate ⁊ proprietate generat uentositatem in neruo ⁊ lacerto: que non resoluitur nisi cum difficultate. Considerandum autez q̄ quando cogit necessitas ad usum aque fructuum: ⁊ huius fructuum medicus debet conari corrigere eorum malitiam cum decoctione: sicut coquimus cucurbitam in pasta ordei: ⁊ cum cōmestione aliarum rerum: sicut apparebit prudentie medici: ⁊ ex his excusamur a remotione expōnū aliorum qui non inerunt ad intentionem auic.

a Et multotiens. Hic ostendit q̄ aliquando non est hec contrarietas: quia reperitur aliquid quod utiq; potest prodesse: ut syrupus acetosus infrigidat ⁊ digerit materias. Considerandum autem q̄ per syru. aceto sum debemus intelligere simplicem: qui sit ex aqua aceto ⁊ zucaro: in quo est uirtus infrigidās per aquam ⁊ acetum: ⁊ uirtus subtilians per acetū acetum enim dicendo materiam disponit euōni: ⁊ zucarum abstergit. ⁊ ideo dicitur q̄ euacuat. ⁊ quia nos fecimus tractatum singularem in syrupo acetoso ubi diximus de omni eius diuersitate. ⁊ de omni materia in qua conuenit. ideo non prosequimur plus de hoc. Sed tu conungas illum tractatum huic canoni.

b Et scias. Cum iam declarauit quare medicus uertit se magis ad unā intentionem: q̄; ad aliam quia est propter contrarietatem intentionuz illarum in exequendo illas. hic ostendit ad quam illarum duarum intentionum debet se conuertere: licet hic generaliter dixit in illo uerbo obseruetur magis timorosa duarum rerum. ⁊ ideo isti cañ. declarant illū. s. que intentio est magis timorosa: ⁊ per consequens magis obseruanda: ⁊ primo ostendit quando est q̄ medici intentio q̄q; uertitur ad partem fe. ꝺo ostendit quando reuertit̄ ad partem materie. tertio addit cañ. sequētem ex his duobus cañ. ibi. z.ª ⁊ si. ibi. 3ª q̄ si. Considerandum q̄ primus cañ. est Gal. ꝓ. terap. in principio cum dicit. si intollerabilis fuerit laboranti magnitudo fe. non oz per ea per que causam abscindimus augere fe. simul enim intenderemus utrunq; ⁊ febrem ⁊ humorem: hoc ē q̄ dicit Auic. quandoq; febris est tanti. ⁊ taz acuti caloris: q̄ si tu uelles digerere cum calidis uel prouocare uel soluere uentrem cū calidis pauca additione facta in calore perderetur infirmus: igitur infrigida ultie .i. forti infrigidatione per potum aque frigide uel ālium potum extinguentem ⁊ per epithimita. si ēt non adderent digestiua uel euacuatiua i gradu caloris tamen cum illo gradu non posset perdurare uita tanto tēpore: quanto requiritur ad operationem illam circa causam: expedit te infrigidare: ⁊ dimittetur regimen cause. Considerandum ꝺo q̄ tunc medicus est certus q̄ oz eum festinare ad infrigidandum quando non inuenit infirmum fortem resistentem dissolutioni facte a uehementia caloris febris. ēt quando non inuenit eum fortem tollerantem esse absq; cibo. Si enī medicus inueniret infirmum cum forti febre. sed inuenit euz fortem in pulsu resistentez dissolutioni. quia ē hō grossorū humorū densorum pororum ⁊ similium dispōnum. ⁊ inuenit eū tollerantem esse absq; cibo. q̄ fortis oris stomachi non aptus syncopi. consuetus ieunare flegmatice complonis. non curabit infrigidare infrigidatione ultia: imo cū absciſione cibi intendit ad causam ⁊ utetur lenibus extinctiuis: uel uteē digestiuis uel alijs conuenientibus ad causam. ⁊ ꝓprie .i. proprie tunc cum non inuenies uirtutem ⁊c. Dubitatur quia iste cañ. uidetur contra Gal. ꝓ. terapen. primo capitulo ubi dicit. primum predictorum. s. sanare febrem ⁊ contemnere causam non laudamus. dixit frā ciscus de pede montium q̄ gal. uult q̄ non intendatur ita ad unuz quin intendatur ad aliud: hec solutio non est ad intellectum gal. quia hoc est

⁊ infrigidat cum euōne sicut syrup⁹ accetosus. Et scias[b] q̄ō febris quandoq; est tante uehementie ⁊ acuitatis: q̄ō nō licet uti regimine cāe: imo indiget infrigidatiōe ultima: ⁊ proprie q̄ū nō inuenis uirtutē fortem resistentem tollerantem.

Q̄ō si inuenis[c] eam resistentem tollerantē ascide cām ⁊ expelle humorem ⁊ abscinde cibū: ⁊ nō infrigides[d] infrigidatiōe que prohibeat resolutionē. Q̄ō si[e] inuenis uirtutē deficientē sis occupat⁹ i equādo cōplexionem cōtrariam ei: quare infrigida eam ⁊ uiuifica uirtutē cum cibo. Q̄nq; fit fortis p uiuificationē suā ⁊ uincit contrarium suū redi ad cāz. Et cū tu[f] infrigi

tertium membrum sue diuisionis. s. intendetu r plus ad unum. rliquum autez non obmittere. Alij cōmuniter dicunt q̄ gal. non laudat q̄ medicus intendat ad dispositionem ⁊ augeat causam. unde ex hoc augeatur dispositio ⁊ ideo dicit: si enim quibuscunq; sanauerimus auxilijs id febris q̄ semper generatur hec auxilia nobis augebunt causam: que facit eam ⁊c. hec expositio potest saluari si intelligatur sic: q̄ medicus infrigidans febrem non debet infrigidare: cum aliquo q̄ simul infrigidando auget putredinem: quia simul augendo putredinez auget calorem febrilem: ⁊ ideo quantum ex una parte remittit de calore febrili. tantum ex alia parte regenerat̄ de calore illo per putredinis augmentum. ⁊ hoc est q̄ ibi subdit neque interiemus ⁊c. Sed tu dices que essz ista infrigidatio que hoc faceret. dicendū q̄ hec esset cum aliquo frigido extrinseco opilādo: ut aqua frigida. uel intrinseco ut aqua frigida bibita non ꝑm rationem. ex qua statim febris extingueretur. sz conculcata multa. materia stati post horam consurgeret in maiorez ul' minorem putredinem: ⁊ hoc dixit nono tera. 7. capitulo ubi loquens: de aqua frigida inconuenīēter data dicit sic confestim quidem non paruam confert alleuationem extinguendo febrem iam demum natam sed manente causa rursus aliam accedi febrem multotiens difficiliorem priore. hoc ergo uult gal. auic. autem uult q̄ tu extinguas uehementiā febris non taliter q̄ augeatur ex hoc putredo. nos autez dirimus ibidē q̄ gal. noluit tam uile quid. sed sicut hō melioris indicij in particularibus medicine aliquo fuerit: uoluit intentionem curatiuam morbi fientis. s. febris comparate intentioni ad causam. s. contemnendo dispōnem ⁊ intentioni ad dispositionem contemnendo cām ⁊ quia in hoc prolongarem obmitto hic.

c Quod si inuenis. Hic est cañ. secundus in quo ostendit q̄ q̄q; medicus ītentionem suam conuertit ad causam. s. ad materiam: ⁊ negligit feb. aut parum uli intendit. Considerandum autem q̄ intentio ad causam est digestio: ⁊ de hac tacuit dans intelligere quod alia intentio est ēt euacuatio ⁊ hoc est duplex sensibiliter per uentrem: uel prouocationem ⁊ hanc intellexit cum dixit abscinde cāz ⁊ expelle humorem ⁊ occulta per resolutionem ⁊ hanc expressit cum dixit absci de cibum. Si ergo inuenis uirtutem fortem resistentem calori febrili. unde infirmus non curat de eius mala sensibilitate. ⁊ dissolutione ab eo: quia calor est debilis: uel quia infirmus est ualde fortis. ⁊ inuenis eum tollerantem eē ab sq; cibo remanet super te: q̄ cures cura regulari. s. intendendo ad causam ⁊ abscindendo ea ⁊c.

d Et non infrigides. Quasi d. ⁊ non dico q̄ si febris est fortis. q̄ tu nullo modo infrigides sed stantibus conditionibus dictis: non cogeres infrigidare infrigidatione prohibente resolutionem materie: sicut est infrigidatio cum aqua frā. uel cum syrupo de papauere ⁊ similibus.

e Quod si. Hic ponit tertium cañ. qui oritur ex dictis. nam duabus positis intentionibus una ad febrem. alia ad materiam: ⁊ ostensis contrarietatibus illarum. ⁊ quando medicus ad unam se determinat: plus q̄; ad aliam apparebit. q̄ indicatio sumpta a uirtute multum ad hoc facit: primus enim cañ. cōsiderauit febris uehementiam: ⁊ uirtutem non fortem ad tollerandum nec ad resistēduz secundus uero cañ. considerauit uirtutem fortem resistentem ⁊ tollerantem. ergo tertius cañ. considerat uirtutem debilem pro qua agimus totum: q̄ agim⁹ pro qua infrigidamus: quia suus defectus potest esse ex calore resoluente: ⁊ cibamus quia defectus potest esse ex resolutione ⁊ diminutione spūum ⁊ humorum a quantitate necessaria: ⁊ tunc fortifica uirtutem per cibum: ⁊ hoc est q̄ dicit. puuificationem ⁊ fortifica eam per alterationem caloris unaturalis: ⁊ hoc est q̄ dicit. ⁊ uincit contrarium: ⁊ redi ad causam. s. digerendo ⁊ euacuando ꝑz q̄ tibi uidetur. Sed dubitatur in quo differt iste cañ. tertius ⁊ cañ. primus. dicendum q̄ ille cañ. sumitur principaliter a febris uehementia: ⁊ uirtus cōicat Sicut non potens plus tollerare. sed iste cañ. tertius sumit̄ ab ipso actuali cañ. uirtutis. unde dicit deficiente. ⁊ forsan q̄ō iste canō est idē q̄ ille primus cōpletus per hoc q̄ dicit redi. Considerandum ꝺo q̄ si dixisset auic. uiuifica uirtutez cum cibo q̄zuis addas in calore. sicut cum damus uinum recte dixisset ut apparet. iz. tera. ⁊ tertio cañ. fen. xj. Sed tunc iste cañ. non fuisset de ordine cañ. hic ponendorum in quibus precipitur cura fundata in duabus intentionibus uel altera earum. s. ad materiam ⁊ ad febrem propter hoc dixit infrigida cam. s. febrem uel eam. s. uirtutem. i. corpus: ⁊ quia uiuificare uirtutem actu deficientez non potest fieri per cibum: ⁊ tunc actu euacuari uel saltem non sit conuenienter ideo non dicit ista simul fieri: sed dixit redi ad causam. Considerandum ꝺo q̄ isti tres cañ. licet sint generales in curatione febrium putridarum: non tamen habent alios cañ. spāles sub se qui sint scientiales sed solum sunt extimatiui: nō enim āmodo egemus nisi istos cañ. applicare ad quācunq; febrem. ⁊ quācunq; cām eius: ⁊ ad quācūq; uirtutem infirmi. ⁊ tunc indicare de quantitate uirtutis et quantitate caloris febrilis: ⁊ scire ad quā oz te intendere plus: mensuraz autem hec non est cognita per cañ. doctrinales nec scientiales: ut specialiter dixit gal. in tera. ad glauconem libro primo ⁊ generaliter dixit hoc in libro de flobotomia: ⁊ tertio libro de ingemo sanitatis: ⁊ ideo non expectes q̄ auic. in particularibus capitulis repetat nec determinet ⁊ hos cañ. sed operatur uel operationem precipit auic. sub istis cañ. modo sub uno modo sub alio: sicut modo unaz propositionem per extimatiuam suam sumpsit sub uno modo sub alio: ⁊ ex hoc intellectu soluuntur multe contraditiones in cañ. particularibus: non solum auic. sed aliorum auctorū: ista tamen non sunt uerba pro hoib⁹ debiliū capitū.

f Et cum tu. Jam declarauit auic. duas intentiones curatiuas ules in cura febrium putridarum: ⁊ ostendit quare est: ⁊ quando est q̄ uertit medicus intētionem suam ad febrem ⁊ quare ⁊ quando ad causam. hic ostendit qualiter ⁊ cum quibus dicte intentiones fiunt: ⁊ primo ostendit cum quibus: qualiter fit infrigidatio ꝺo cum quibus ⁊ qualiter fit euacuatio inuens de digestione reuertens ēt ad ponendum cañ. quibus docet infrigidare ibi z.ª ⁊ scias q̄ non est tibi possibile prima in duas primo premittit cañ. ꝺo probat ibi secunda ⁊ scias. Considerandum q̄ trociſci isti sunt troc. de rosis de quibus in fine capituli dicetur: ⁊ trociſci de camphora ⁊ trociſci de berberis ⁊ de spodio exiccando enim ⁊ stipticando retinent: ⁊ ingrossant materias etiam si essent digeste: ⁊ ideo oz materias esse digestas ⁊ euacuatas ⁊ tunc est eorum usus securus infrigidant enim ⁊ reaggregant membra lassa ab euacuationibus siue naturalibus siue artificialib⁹ precedentibus in febre: ⁊ si est aliquid materierum. residuum illud consumunt ut dicemus in capitulis specialibus: ⁊ hoc est q̄ auic. probat per cañ. qui sequit̄ nam infrigidatio ethice posset fieri quandocūq; uis cum bis tro. quia cura eius

UVA. BHSC. IyR_029

est contenta super contrarietate egritudinis: sed in putrida opz te intendere ad abscissionem cē. illi autem trocisci prohibent abscindi eam ⁊ tunc auic. ertēdit parumper sermonem suum ⁊ ault q non solum infrigidatiua stiptica nocent fe. putrida ex parte materie. imo q cibatio ⁊ infrigidatio nocent in putrida febre habita consideratione ad materiam. nam infrigidatio figit materiam: ⁊ prohibet solui. ⁊ cibatio ēt multiplicat materiam ⁊ hoc non est i ethica. Et hoc ē q dicit q est conueniens egritudini. i. infrigidatio. ⁊ q est conueniens cibationi. i. cibi exhibitio. q̄uis sit amicum uirtuti quia infrigidatio rectificat complexiōem quia uirtꝰ cōfortatur ⁊ cibatio augz spūs ⁊ humores: quibus confortat uirtus ex parte sui. s. uirtutis. i. uirtuti ꝑm se. est tamen inimicū uirtuti ex parte qm̄ est amicum inimico eius. ⁊ est inimicus uirtutis materia quare adiuuat. s. infrigidatio ⁊ cibatio utraq̄ eorum. s. uirtutem ⁊ materiam ergo indigemus cañ. s. in cibatione febricitantiū: ut faciamus illam cibationem quanto minus possumus absq̄ nocumento ⁊ hec est sententia illius assō. 7ª particule. Cibum quez accipiunt febricitantes sanis est uirtus ⁊c. exponēdo illum ꝑm nostram expositionem: ⁊ non sicut gal'. qui illum assō. male intellexit cū aliꝭ sequētibus ibi. Dubitauim hic alias utrum zucarum roſ. competat in principio febrium putredarum. uidetur q sic quia omnes medici cōmuniter dant infundentes illud in aqua frigida. Amplius in capitulo de cura flegmatice a principio ante septem dies dat gal. infra gelaniabim q est conditum de rosis ⁊ hoc est zucarum roſ. uel mel roſ. Amplius Rasis. 16. continentis cum loquitur de almelilotu concedit zucarum roſ: ergo multo magis in principio febris. Amplius ipsum confortat stomachum ut Mesue in antidotario. Amplius quinto cañ. trac. septimo dicit q iuuat ad feb. Amplius infrigidādo cōfert ⁊ leniendo per roſ. s. soluendo uentrem. hoc enim facit rosa ut summē a Mesue capitulo de rosa ⁊ ab aliꝭ. In contrarium hic auic. non infrigides cū eo i quo est stipticitas: ⁊ exiccatio. sed in zucaro roſ. sunt ista ratione rosarum. Item Raſ. tertio trac. almansoris loquens de zucaro roſ dicit qui patiuntur calorem ⁊ ardorem nullo modo cōmedere debent: maxime si estas fuerit calefacit enim ⁊ sitim affert: licet Simon ianuenſ dicat q translator errauit: quia loqtur raſ de melle rosato. dicendum primo q premisso quid sit zucarum roſ. ⁊ ē conditum ex roſ recentibus ⁊ zucaro compositis adinuicem ⁊ decoctis ad solemnon ad ignem: ut mali aromatarii faciunt: ⁊ causam diximus super libro quinto ꝓ q uirtus zu. roſ est frigida infra primum gradum ⁊ sicca in primo uel plus parum rosa enim ponitur cōmuniter frigida in primo gradu ⁊ sicca ꝑm ꝑm gradum de zucaro autem est discordia an sit temperatum uel calidum in primo. ⁊ an sit humidum parum an siccum in primo remanet igitur q zucarum roſ sit l' quasi temperatum uel frigidum parum: ⁊ q sit siccum. cadit autem in hoc diuersitas secundum rosas albas uel rubeas: ⁊ secundum modum zucari albi uel rubei. sed uirtus zª zucari roſ est aliqualiter stiptica: ⁊ cum hoc etiam aliqualiter absterſiua. dico q in nulla fe. fortis inflammationis ut est fe. colerica conuenit zucarum roſ. ratio primo quia non est proportionatum extinguens. secundo q inflammatur in eis nam si aqua cucumeris in eis inflammatur quandoq̄ ut i gto colliget ergo plus multo zucarum roſ. ⁊ si tu diceres dabo cum multa aqua frigida. dicemus q illa est operatio aque. dico etiā generaliter q i febribus putridis a principio ante digestionem ⁊ euacuationem non competit: quantum ad duas generales intentiones: ⁊ primo non ad infrigidandum q apparet q̄ auicet infrigidare cum aqua ordei. cum syru. violato cum syru. acetoſo ⁊ quandoq̄ ut ubi est materia cum aqua melonis. nihil autem de zucaro roſ dicit: imo etiam nec de syrupo roſ dicit. Amplius bilyabas tertio pra. capitulo de regimine febricitantium per uictum enumerat multos potus. ⁊ nihil ō zucaro rosa. uel syrupo roſ dicit. Amplius rasis in diuisionibus capitulo de febribus cōpositis non primo sed secundo procedit ad zucarum roſ. Amplius Auer. 7. colliget non multum laudat syrupum ex zucaro ⁊ aqua roſ. quo utebantur suo tēpore quidam noui medici: ⁊ non laudat propter stipticitatez aque ro. ergo multo minus ubi est substantia ⁊ corpus rose: nec etiam competit zucarum roſ. quātum ad secundam intentionem que est materie euacuatio: quia a principio non debet fieri euacuatio: cum re que succedat cum stipticitate ⁊ exiccatione. unde ꝓhibentur mirabolani: ut post apparebit. ⁊ ideo auic. precepit hic q̄ etiam non infrigidares cum re que stipticet. Ex quibus potest formari ratio hec in principio febrium non concepit infrigidatio cum re que materias coherret sui stipticitate. unde etiam prohibetur ablintium ut infra capitulo de emitriteo: hoc autē facit zucarum roſ ut ex dictis patet. ⁊ potest hoc conformari ex dictis Mesue: qui ault q zucarum ro. coartet materias in pectore ut apparet capitulo de curatiſis: nisi uelles proteruiendo dicere q zucari ro. uirtutis stiptica uadit ad pulmonem: ⁊ pariter absterſiua. ⁊ ego dicam q contrarium est: uel quod non est q tu dicis. nos autem inuenimus per experientiam: q etiam absterſiua eius uadit: sed uincit uirtus stiptica ⁊ plus in antiquo. Ego autem non laudo usum zucari ro. nec noui nec antiqz: ⁊ proprie antiqui in principio fe. nec ante digestionem ⁊ euacuationes ad duas intentiones generales dictas. dico tamen q potest competere gratia alicuius intentionis specialis: que est stomachi confortatio ⁊ absterſio aliqua: qua indigemus in febre flegmatica: ⁊ tunc est melius q sit mellinum: nisi aliud prohibeat ⁊ misceatur cum aliꝭ medicinis secundum q tibi uidetur: competit etiam magis in finibus febrium ⁊ hic tolluntur contrarietates. Ad rasim dicendum q loquitur de almelilotu quedam que accidit in fine febrium. uel loquitur de illa in qua possunt concedi mirabolani. sed hij non cōceduntur in principio febriū putridarum: ut motum est ⁊ post apparebit.

a Et scias. Jam posuit cañ. in curatione febris putride quantum ad intentionem: que est infrigidatio: que est intentio ad dispositionem. hic ponit cañ. quibus intendit ad materiam: licet etiam concurrat in eis quandoq̄ intentio ad dispositionem. ⁊ primo ponit cañ. quibus intendit ad materiam cum plurib⁹: quorum si medicus operetur in principio facit cōmunem minorationum que dicit exiccatio: ⁊ operatio cum illis cañ. est magis in principio febrium. secū do redit ad complementum cañ. in infrigidatione. tertio ponit cañ. qbus intendit ad materiam magis in processu licet ex consequentia preponat etiaz cañ. quibus in ꝓncipio. ibi secunda. ⁊ non prohibeas ei aquam frigidam. ibi tertia. ⁊ cum adminis-

das de istis febribus tunc non infrigides eam cum eo: in quo sunt stipticitas ⁊ exiccatio: sicut sunt trocisci infrigidantes nisi post purgationem ⁊ euacuationem. Et scias[a] q̄ cura febris putride est diuersa a curatiōe febris ethice. Curatio enim ethice est contenta super contrarietatem egritudinis: ⁊ curatio febris putride non est contēta super contrarietatem egritudinis tantum: imo super absciſſionē cause eius: q̄uis illud q̄ est conueniens egritudini ⁊ cibationi sit

amicum uirtuti ex parte sui. s. uirtutis ⁊ inimicuz uirtuti ex parte: qm̄ est amicum inimico eius: ⁊ est materia quare est adiuuans utrunqz earum: quāobrem indigemus i regimine eius canone. Et nos singulare capitulum ei si deus uoluerit faciemus. Et scias q̄ nō est tibi possibile curare febrez nisi cognoueris eā: quod si[b] ignoraueris tūc subtilia regimen ⁊ prouide[c] ne occurrat paroxismo nisi uentrem habeat uacuum. Et non moueas[d] in die paroxismi aliquid: quātū possi

strueris cañ. predictos. prima in duas primo ostendit quid expedit uolenti curare febrem. ꝺo prosequitur cum cañ. quibus intendit ad materiam euacuando ⁊ digerendo. ibi secunda. q si ignoraueris. Considerandum q licet nulla cura possit fieri propria febre ignorata maxime tamē intelligit de cura: que est per absciſionem cē. que est uera cura febrium putridarum. ⁊ ideo hic cañ. cadit hic. ignorantia autem de febre de qua hic logt nō ē ignorantia ō ea. q sit febris nec q sit febris putrida. q: iaz ꝓsupponit te eaz cognoscere generaliter. Sed est ignorantia de modo cē. an sit de sūma colericarum uel flegmaticaruz ⁊c. non enī de hoc est sciētia habita nisi cōfusa. ⁊ sic ponitur iste cañ. 16. continentis. Cū autem medicus cognoscat q febris est putrida uel humoralis. sed nescit distincte a qua cā sit: non potest recte curare. s. propria cura illi febri. quia cura erit ꝓprie per res que respiciunt illam materiam. ⁊ ideo bene precipit Ga. primo de febribus ad Glauconem. ⁊ primo reginminis acutos priꝰ esse intēdēdū ad cognoscendum egritudinem.

que sit i causa. ⁊ postea ad medicandum.

b Quod si. Hic prosequitur cañ. quibus intendit ad materiam febris. ⁊ primo ponit cañ. quibus intendit ad materiam intentione magis generali: ⁊ indeterminata. ꝺo ponit cañ. quibus intendit ad illam determinate magis. ibi secunda. ⁊ oz. primi cañ. sunt tres. primus est continuus ei qui precessit: ⁊ ault q non precedas cum digestiuis ⁊ euacuatiuis: ⁊ in summa cum rebus que determinate respiciunt causam fe. quia non est tibi hoc possibile: nisi cognoueris eam: ⁊ quia aliquis diceret quid faceres interim. respondit q subtiliat regimen. causam huius quidam dīt esse: quia cum incognita fuerit egritudo preceptum est q relinquatur natura. quia aut eam curabit. aut eam tibi manifestabit: ut primo libro fen. 4ª Sed nature dimittitur: quando natura potest uacare egritudini. ⁊ nō impeditur cibo. Aliter dīt quidam. Et ego etiam hoc alias dixi q̄ i hac febre incognita sumitur indicatio: ꝑm q est morbus: qui non indicat cibationem ut infra ⁊ primo re. acu. Ilos autem dicamus aliter ⁊ maturius: q febres ignorare in sua causa sunt: que non habent accidentia uehementia: nec in tactu: nec in excuntibus. nec in pulsu. sed remissa ō quorum accedentium remissione. sumus in ambiguo an sit propter paucitatem: ⁊ benignitatem materie: que incipit putrefieri. ⁊ cum hoc ambigimus an plus lateat de materia: de quo suspicamur: uerbi gratia. quia fuit mali regiminis ⁊ in tali fe. competit subtiliare regimen: an sit propter grossitiem materie q̄ febris ista erit de prolixis ⁊ etiam in principio conuenit subtiliare state ambiguitate. Cum enim transierit dies. si uerum ē q materia sit grossa. ⁊ febris prolixa poterit reingrossare regimen sicut apparebit capitulo de febre flegmatica. Sed dubitatur q est illud subtile regimen. incipiam ne cum partisana uel farre uel pulla parua. Item quot diebus sto in illo regimine. dicendum q in hoc certus non potest dari cañ. sed relinquitur tue extimationi. precipit autem raſ. 16. continētis secundo capitulo q stetur quattuor diebus. Considerandum etiaz q ipe cañ. est quo intendit medicus ad materiam per cibi minorationez. q cognoscit materiam ⁊ non cognoscit: quam ideo non intendit ad illaz cū determinata re. Sed cum eo quo prohibetur materia augeri: ⁊ est subtiliatio regimis. ⁊ nihil aliud facias: q sit appropriatum: sed cognita febre licet subtilies regimen: tamen cum hoc alia facis. dico autez q sit appropriatum: quia cum subtiliatione regimis potes uti aliquibus cliſteriis. si expedit ⁊ simulibus leuibus: ⁊ cōibus remediis.

c Et prouide. Hic est cañ. secundus in quo ault q paroxismus succurrat uentri uacuo. i. stomacho uacuo a cibo. ⁊ de hoc dicetur in sequenti capitulo uel uacuis ītestinis a fecibus. ⁊ hoc ne calor febrilis eleuet malos uapores ab eis. ⁊ addat in materia: ⁊ incorruptione eius.

d Et non moueas. Hic est quartus cañ. qui est ad materiam dans tempus. in quo non debes eam euacuare. ⁊ est cum hoc ad febrem cum dicit. Et non cures febrem dubitaē. Dubitatur utrum in die paroxismi possimus mouere materiam. i. euacuare. uidetur q sic. aliqua febris ⁊ i ea potest esse necessitas flobotomie uel farmacie ⁊ cliſteriorum: ergo in die paroxismi fiet talis euacuatio. Amplius si paroxismus debet occurrere uentri uacuo a fecibus igtur in die paroxismi oportet euacuare cum cliſteri. Rursus in quartana precipitur uomitus in hora paroxismi ut infra. Amplius cum materia magis est mobilis melius fit euacuatio. sed in paroxismo materia est magis mobilis. Amplius Mdaurus in comento ꝺi affo. prime particule precipit hora motus humorum dari euacuatiuum. Amplius natura facit creticam euacuationem in hora paroxismi. ut tertio de crisi ergo ars. Amplius multi medici inchoante principio paroxismi quartane dederunt solutiū. ⁊ liberati sunt infirmi. In contrarium est auic. hic ⁊ infra. Considerandum primo q per diem paroxismi intelligimus tempus paroxismi ⁊ non diem. s. in quam uadit: quāuis occupet partem eius. posset enim paroxismus incipere in sero ante occasuz ⁊ tamen conueniens tempus posset esse ad euacuandum in mane. Dicendum igitur ut cōmuniter dicitur: q cura regulari: que est minus nocere uel non nocere non debemus euacuare i hora paroxismi de flobotomia est cañ. primo libro fen. 4ª de farmantia apparet primo q non debem⁹ simul coniungere duos fortes motus contra uirtutem: quales sunt motus paroxismalis ⁊ motus euacuatiuus per farmacum. ꝺo quia cum farmacia uel euacuares causam coniunctam. ⁊ hanc non quia ipsa est i uia exparsionis. ⁊ euaporationis ⁊ motus eius est contrarius motui quez debet facere farmacum: uel euacuares causam antecedentem. ⁊ hanc non debes euacuare in hora paroxismi: qui facis nimis magnā cōmotionem in corpore. cum corpus cōmoueatur nimis a paroxismo. melius est ergo expectare quietiorem horam etiam ipsa inquantū causa antecedens

UVA. BHSC. IyR_029

tion necessitat: nec festinat euacuationem. ⁊ hec est ratio Tadei ⁊ bona: coacta tamen operatione que est nociua manifeste: sed pro minori nocumento in hora paroxismi euacuamus. primo per flobotomiam si ex paroxismo facta inflammatione in sanguine timeremus hominez fieri freneticum flobotomamus stante paroxismo: etiam si febris est cōtinua tamen eligimus quietiorem horam si possumus. sic etiam de fermacia. damus cam stante paroxismo propter has duas causas aut quia subitum periculuz est. Si dimittatur: de subita morte l' cita q: materia furiosa: aut q: febris habet paroxismos non dimittētes: sed semper continuantes ad inuicē. Considerandum autez q istе necessitates raro eueniunt. s. necessitatis timoris subiti apatis ul' mortis propter furiositatez materie: ⁊ ideo raro in paroxismis propter illas causas flobotomamus nel purgamus. frequēter tamen stante febre facimus hoc quia frequenter inueniuntur fe. continue. tamen in eis eligimus horam similem hore quietis interpollatarum. Considerandu͞z ꝺo q rasis. i6. continentis ultimo capitulo imaginatur q euō que non ꝺbz fieri in hora paroxismi est euō per fluxum uentris. Sed euō per uomitū debet fieri uel potest fieri: ⁊ assignat causam in his uerbis. Utendum ē euōne in temporibus poriſmoz: ⁊ in tpibus quietis inferius: qm̄ in tpibus poriſmi humores sunt conturbati declinantes ad superius: ⁊ in maiori parte fit uomitus. ⁊ fluxus sanguinis ex naribus in euacuatione. i. ꝺclinatione facta per superius: cum tunc leuis sit declinatio humoruz ad illam partem. s. narium uel stomachi superius: uerum in tempore quietis eo q natura quiescit ualde erit euō per urinam ⁊ egestionem. Et nos dicamus in expōne eius q uomitus cū farmaco uomitiuo non debet fieri per rationes superius dictas. Sed facere uomitum cum re leui ut cuz aqua calida uel syrupo acetoso uel similibus est conueniens ut plurimū in principijs poriſmorum: ⁊ ratio est q͞z ras assignat: quia in principio poriſmorum materie cōmouentur frequenter circa stomachum. ⁊ leuigantur sursum a calore de colera non est dubium ut diximus: de flegmate est certum cum habundāter reperiatur in stomacho. ⁊ in flegmaticis febribus multum sit minera eius in stomacho. de melia etiam propter cōitatem splenis ad partem superiorem stomachi in uena manifesta. ⁊ si in principio paroxismi uel alio tpe paroxismi materia cōmouetur ad partes intestinorum. non est dubium q oz nos iuuare naturam tunc per illam partem cum colirio uel leui clisteri: ⁊ cum abstergētibus ut aqua ordei. ⁊ aqua zucarata ⁊ syrupo violato. ⁊ si expediret transire ad pulpam cassie ⁊ hoc dicet statim auic. infra cum dicit q si inueneris humorez ꝺe clinare ad stomachum fac uomere ⁊c. q si fuerit declinatio ad intestina ⁊c. Ex quibus dictis colligitur practicabilior ⁊ dulcior solutio q͞z predicta cōis. Cum enim queritur an in hora paroxismi debeam euacuare p uentrem uel uomitum. Dicendum q aut natura dirigit materiam uersus stomachum: uel uersus intestina siue materia illuc pellitur aut uideꝫ apta tunc uersus illam partem declinare: ⁊ tunc debemus uomitum p uocare uentrem lenire: sicut accidit: ⁊ tales euōnes fiunt cum rebus lenibus: uel nulla est talis inclinatio: ⁊ tunc regulariter non debemus euacuare ꝺm q supra diximus. Ad contraria argumenta ꝺdm̄ ut appet ex dictis ad illud q dicitur de quartana. ꝺdm̄ q illud fit cum re leui. s. ille uomitus: ⁊ conceditur propter cōmotionem melie in partibus stomachi cōitate splenis ut ibidem dicetur. Si autem quartanarium uelles euāre cum lapide lazuli uel epithimo uel eleboro ⁊ sibi similibus non euāres i principio poriſmi: nec in hora poriſmi. Quid ergo fecerunt aliqui medici qui dederunt in principio quartane farmacum ⁊ liberauerunt ifirmū fuerunt recti ab errore: ut in cura quartana dicetur. Maurus autem licet det farmacum in hora motus humorum: non ꝺat in hora poriſmi q̄ est hora motus contra naturam. sed in hora motus naturalis faciendo de die quattuor partes in quarum qualibet 4ª parte mouetur unus humorum: sicut etiam dixit Alexander cōmentator epidimarum libro primo super illo capitulo quo feruntur antūpno ⁊c. he autem non intendimus modo discutere ad rationem que dicit q in hora paroxismi materia est magis mobilis. Dicendum q in illa mobilitate ualde ledit uirtutem: ⁊ ideo debet timere cum farmaco amplius eam ledere: etiaz illa mobilitas est contra partem motus medicine: est etiaz supra musculos uersus cutim. q si pars moueatur ad stomachum uel intestina. inde euacuamus eam ut diximus: ⁊ in hoc non requiritur farmacuz q euacuat exsolucndo. Ad aliam natura euacuat cretice tempore paroxismi igitur ars. dicunt quidam q sequitur si natura non euacuat in tempore paroxismi: q est tempus: in quo debet euacuare. q medicus in tempore paroxismi potest euacure: q dicunt apparē per textum infra. Et cum non mouet mouc tu ⁊c. Istorum error ponatur usq͞z ibi. nos dicamus q conseq̄ntia illa est fla. nam uirtus euacuat hora paroxismi cretice utendo spū ⁊ uill' membrorum. sed ars euacuat utendo medicinis: que naturaz debilitant. quare autem natura egit crisim hora paroxismi. ⁊ si alia hora melius agat est sermo extra propositū. propositio igitur que dicit ars sequit naturam est nautra. in quibus non potest conuenienter imitari. non autem potest ars conuenīter euacuare in hora fortis motus. in qua hora natura conuenienter euacuat. quid autem sit de euacuatione per flobotomiam dicetur post' dicit postea.

a Si eq͞z cures febrem. i. non utaris infrigidantibus in hora paroxismi q͞z Hic autem cañ. preponatur usq͞z infra per illud q ibi apparebit. ⁊

b Et oportet ut obserues. Hic ponuntur cañ. curationis febrium putridarum quibus intendimus ad materiam intentionibus magis determinatis. ⁊ magis specialibus: quia descendit ad speciales modos euacuationis ⁊ digestionis materierum. ⁊ speciales medicinas. intentio autem ad materiam non solum est euacuatio ⁊ digestio in materia: immo intentio ad eam est prohibitio eorum que impedirent materiam ab euacuatione ⁊ digestione. primo ergo dat cañ. in euacuatione materie iclu ꝺens etiam cañ. in digestione. ꝺo dat cañ. in prohibitione eorum. que p hibent materias euacuari ⁊ digeri ibi 2ª ⁊ prohibent eum a somno, p

bile est tibi: neq͞z cures[a] febrem, [f. 1 rub. 2 col.] Et oz ut obseruesᵇ in omnibus illis dispositionez uirtutis. qꝺ si fuerit fortis: ⁊ fuerit illud q uicit sanguis: aut cum humore qui uincit san. tūc phlebotomia est magis cōueniens: ⁊ proprie qum urina ē rubea grossa nō citrina ignea: ex qua timeatur apud phlebotomiam uicotria cholere ⁊ acuitas eiꝰ. Deinde facᶜ sequi phlebotomiaz, solutionem uentris subtilem proprie si fuerit illic siccitas cum eis; que sunt sicut aqua ordei ⁊ alsiracost pauco ⁊ aqua ordei cuz syrupo acetoso. Et si natura non fuerit lenis adde in eo q est sicut siracost q sit sicut syrupus uio. ⁊ sit ultimitas lenis habet. 5. cañ. principales secundum q. 5. sunt euacuationes: quas canonizant .s. flobotomia euacuatio per uentrem. prouocatio urine. prouocatio sudoris. uomitus. Considerandum circa primum cañ. q sermo qui dicit in omnibus illꝰ potest dupliciter exponi. primo in omnibus illis. s. tribus cañ. dictis subtilitas enim regiminis quam precipit primus cañ. de illis debet fieri ꝺm uirtutem: q paroxismus occurrat stomaco uacuo ut precipit cañ. secundus etiam debet fieri ꝺm uirtutē ut infra appareb it q etiam feces mundentur clisteri uel colirio uel aliqua re potata debet fieri ꝺm ytutē ⁊ silr abstinere a motu in hora paroxismi ⁊ ab infrigidatione ut precipit cañ. tertius: debet fieri ꝺm uirtutem. i. uirtutis indicationem in hoc ut si nō tollerat q fiat infrigidatio abstineatur. ꝺo modo potest fieri exposition in omnibus illis. s. que dicentur de euacuatione ꝺ qua nūc ponetur cañ. Ad intellectū cañ. ꝺubitaᵗ utrum in omni febre putrida competit flobotomia. uidetur q sic per gal. tj. therapen. 5. capitulo ubi dicit optimum quidem est uenam incidere non solum in sinochis febribus: sed in omnibus alijs: que ex putredine humorum sunt. Amplius auic: ponit quarta fen. primi cañ. capitulo de flobotomia q flobotomia licet non sit necessaria est tamen fienda: efficit enim ut natura super materiam fortis fiat. sed hoc est bonum in omni putrida. s. q natura fiat fortis supra materiam: in contrarium auic. hic quia existente urina citrina ignea timet flobotomiā: ⁊ in capitulo de cura flegmatice non facit flobotomiam: nisi quando facit urinam grossiorem ⁊ rubicundiorem. Auic. soluit hic hanc questionem dicens: q si febris ē de materia sanguinea ut sinocha aut est de materia alia ut colerica flegmatica uel melica. tamen peccent in sanguine siue sunt mixta sanguini: tūc flobotomia est conueniens. ⁊ hoc est q ꝺicit: si fuerit q uincit sanguis quantuz ad sinochas aut cum humore. i. cum colera uel flate uel melia qui uincat. i. qui est causa febris sanguis. i. fuerit: quia illi sunt sangui mixti: siue in sanguine peccātes. ꝺ modis autem harum mixtionum ⁊ peccati eorum cum sanguine prolixe diximus su per libro primo fen. quarta: uerior autem modus mixtionis aliorum humoruz cum sanguine est appropinquaſ eos ad naturam sanguinis: ⁊ est modus mixtionis qui magis indicat flobotomiam. Signum autem q humor sit sanguis l' cum sanguine mixtus est urina rubea grossa scilicet rubedine quadam sanguinea. ⁊ grossitie debita uel media quando peccat sanguis. rubedine autez magis remissa quando peccat flegma. uel melia in sanguine: ⁊ tamen magis grossa: ni si prohibeat opilatio. sed rubedine magis clara ⁊ minus grossa quando cuz sanguine peccat colera: ⁊ totum hoc intellerit cum dixit. cum urina est rubea grossa. Si autem febris putrida sit de alijs humoribus a sanguine cum qbꝰ nō peccet sanguis nec sint sanguini mixti nō competit flobotomia: quia facit colericos furere ⁊ incrudat frigidos. Signum autem colera sit a sanguine separata. ⁊ nō peccet cum illa sanguis: est urina citrina ignea. i. subtilis in substantia cum sua tinctura. ⁊ ideo si fiat flobotomia timetur q colera uincat: ⁊ exacuatur nimis: ⁊ tacuit auic. signa ex urina que significant q sanguis non uincit cum flegmate l' melia. quia uides urinas albas uel leuidas subtiles in substantia propter opilationem. aut etiam si essent grosse non tamen tincte: ⁊ tūc flobotomia si fiat nocet ⁊ timetur ꝺnium flegmatis ⁊ melie ⁊ cruditos eorum: ⁊ hoc auic. dedit intelligere ex his que dixerat de signis colere. ⁊ ex scia primi libri fen. 2ª capitulis de signis sumptis ab urina ⁊ fundatur hoc preceptum super cañ. 4ª fen. primi libr. Caue ne egrum ad unam duarum rerum perducas ⁊c. ⁊ intelligitur iste cañ. 4. de re. sa. per id autem q auic. dixit de uirtute intellige etiam alia: que oz in hac euacuatione attendere. sed dixit de uirtute. ut de re magis cōsiderāda in euacuatione. Considerandum autem q ꝺiffert flobotomia in sinochis ⁊ in alijs quia in sinochis est copiosior nec expedit q tardetur: ut apparebit post. Sz ꝺubitatur pone q in uno sit febris de colera uel de alio humore a sanguine qui sit a sanguine separatus: ⁊ non peccet cum eo sanguis: ⁊ cum hoc habeat aliam febrem de eodem humore uel de alio: ⁊ cum illo peccet sanguis: an faciam flobotomam uel non. dicendum q hic est contraria indicatio de flobotomia ⁊ sicut contrariantibus indicationibus oz ad illam intendere: in qua est timor ita hic: remanet igitur tue extimatiue. Cum autem attendes ⁊ considerabis ⁊ uidebis. q alijs non contradicentibus melius. i. minus malum est flobotomare ⁊ plurimum de facto sic occurrens est. ⁊ extraneum est q non fiat flobotomia. Ad cōtraria ad gal. dicendum per expositionem optimum est in sinochis febribus. i in sanguineis ⁊ de alijs omnibus. i. de materiebus alijs sanguini mixtis. ⁊ hoc apparet per id q subdit. alleuiata enim materia ⁊c. Sed si febris putrida est ꝺ materia alia malignabili per sanguinis extractionē. tunc non alleuiatur natura ⁊ hanc expositionem intellexit Rasis. i6. continentis longam autem expositionē Dy. lege si placet super capitulo de flobotomia. Ad auic. dicendum q floboto mia ꝺicitur non necessaria ꝺicitur. primo quia omnino non est necessaria: ⁊ iō non debet fieri. alio modo quia non est necessaria simpliciter: sicut necessitas est eius in sinochis. est tamen necesse ꝺm quid: ut in febribus alijs. ⁊ de materieb⁹ que non sunt sanguini mixte: in quibus flobotomia non est tam pure utilitatis. ⁊ per consequens nec tam pure necessitatis. sicut in sinocha ut notum. ⁊ in istis utilitatem facit: quia aliqualiter ꝺiminuitur de materia. ⁊ de his loquitur ibi auic. sicut apparet considerātu sermonem suum. ⁊ ibi nos diximus: Dy. autem prolixe ibi loquitur sermones alios ab istis.

c Deinde fac sequi iste est cañ. in euacuatione per uentrem ⁊ est secūdus. ⁊ primo docet lenire cum rebus acceptis per os. ꝺo per clisteria. tertio qualiter cum lenificatione est prosequendum ibi 2ª. ⁊ magis dilectum apud me ibi. 3ª. cum ergo. Dubitatur nam lenificatio uentris debet antecedere flobotomiam. ꝼz cañ. generalem capitulo de flobotomia. quidam construunt textum ad hunc intellectum fac q flobotomia sequitur post solutionez. Et nos dicamus q lenitio uētris est res: que debet precedere flobotomam. ex generali cañ. scripto libro primo fen. 4ª capitulo de flobotomia. ⁊ istum auic. presupponit te scire: exinde lenitio uentris debet etiaz sequi in febribus putridis. s. facta flobotomia primo. quia flobotomia trahit ad contrarium. ⁊ sic stipticat. ꝺo quia natura dirigit pꝰ flobotomiam materias aliquas corruptas uersus intestina: que debent abstergi. Considerandū q licet auic. dicat ꝺeinde ⁊ in hoc inuat. q ista lenitio fiat pꝰ flobotomiam tamen ⁊ si flomia non fiat q͞z non conueniat oz in febre oī putrida medicū intendere ad uentris mundificationem. rō est primo quia cōiter i febribus putridis feces exiccantur propter febris calorem. ꝺo q͞z corrumpuntur ⁊ inflāmantur in illis locis materie non solū fecales: sed etiā humorales: q͞z non sint de materia principalis febris: sunt enim intestina loca in quibus suffo

UVA. BHSC. IyR_029

eantur: ⁊ concluduntur uapores calefci a febre: ⁊ materie ipse inflammate. ⁊ iō bonum est illas mundificare. tertio quia materie que circa meseraicas calore febris corrūpūtur: resudāt uersus intestina. ⁊ si non resudarent est bonum q̄ dirigantur uersus ea: ne sint causa apostemationis. ⁊ inflāmationis epatis: corruptionis kili cunctis ad epar. ex his ergo laudo lenitionē uentris. ⁊ proprie cū clisteri ut dicit auic. ⁊ placet mihi q̄ q̄uis febriens de se asellet horis quibus in sanitate consueuit tū utatur his lenitionibus cū clisterijs ⁊ rebus potatis. Cōsiderandum ꝺo q̄ auicē. precipit istam lenitionem subtilem. i. lenem. hec enim solutio nētris dicitur eē lenitiua ⁊ mundificatia materierum quibus obuiat in p tibus intestinorum: non autem est proprie acceptiua siue minoratiua materiei: que est cā fe. putride: lz possit sibi accidere hoc non tamen principaliter ad hoc auic. intendit. sed solum intendit ad mundificandas ptes intestinorū cum aliqua re lenitiua uel lenter absterſiua: que materias intestinales ⁊ partium primarum miseraicarū mundificent: ⁊ tempent calorem illaruz partiū: ⁊ prohibeant corruptionem materierū: ⁊ q̄ talis lenificatio fieret i febre flatica ⁊ melica lz minus q̄z in febribus magis inflatiuis: in quibus plus accidit siccitas nature: ⁊ ideo dixit p prie si fuerit illic siccitas cum in quibuscunq; febribus est uentris siccitas: tūc p prie lenificamus. Consideranꝺum etiam tertio q̄ Dy. uult q̄ auic. intelligit hit de lenificatione minoratiua. i. de euacuatione minoratiua materierum. lenitio enim fecū ꝺz precedere flōmiam: sed euō minoratiua sequi debet flōmiam i febre. de qua auic. loquutus est: q̄ apparet urina rubea grossa. Et nos dicamus q̄ licet uerum sit q̄ euacuatio minoratiua potest fieri a principio: tamen intentio auic. est hic per has medicinas solum lenire. i. mundificare partes dictas intestinales: licet cum hoc ista habeant aliam utilitatem: saltem quia temperāt calorem febrilem alterando non autem intendit auic. proprie minorare minoratione que est determinata materie euō sine diminutione materie que est cā feb'. nam iste medicine nullam propriam euānt materiam. s. aqua ordei ⁊ syrupꝰ acetosus nec etiam syracost paucum. i. pauca manna. lz enim manna euacuat colaz hoc est cum est multa ⁊ non pauca ⁊ lenter euacuat unde datur ante digestionē ut Auer. 5. colliget capitulo de manna: omnes tū cōicant in lenificationis opatione. i. subductionis uentris. de hac autem queretur in fine horum cañ. Consideranꝺum quarto q̄ quattuor res ꝺant ad uentrem leniendum. prima ē aqua ordei. 2ª syracost. i. manna pauca etiam aqua ordei: ut dissoluat manna cuz aq ordei. 3ª ē syrupus acetosus. s. cum aqua cōi. non debet componi littera sicut aq ordei ⁊ syrupus acetosus: quia infra prohibet mixtionem aque ordei ⁊ syrupi acetosi: 4ª res est manna predicta addito sibi syrupo uiolato uerbi gratia. manne dragme medie syrupi uiolati drag. i. uel. ij. ⁊ hoc est quando per aliquem dictarum triū non sit subductio uentris. ⁊ hoc ē q̄ dicit: ⁊ si natura fuerit lenis. i. si non leniatur per aliquam trū rerū predictarum: da hanc quartam: q: est res lenitior q̄z aliqua illarum: ut notum est: uel aliter ⁊ si natura fuerit lenis. i. si febriens non fuerit ex natura sua stipticus tunc non ꝺes aliquā illarum trium q: non lenificabuntur ab eis. sed statim ꝺa manna cum syrupo uiolato ⁊ hoc ē q̄ dicit in eo: q̄ est sicut syracost. i. manna adde q̄ sit sicut syrupus uiolatus: ⁊ per hoc q̄ dicit sicut syracost intelligit etiam ei similia: ut cassiam. ⁊ per syrupū uiolatum intelligit de uiolis recentibus ut postea declarabitur Consideranduz quinto q̄ dicit sit ultimitas lenitio. quidam exponum q̄ lenitio sola debet fieri quando preparans ad flōmiam qua lenitione sola feces purgent. Alij dicunt q̄ euacuatio statim post flōmiam debet esse sola lenitio. Alij q̄ in principio ante digestionem solum debes uti medicina lenitiua. Et nos dicamus q̄ auic. uult q̄ ultimata siue finaľ operatio: q̄z intendit per has quattuor medicinas dictas est lenificatio uentris non fluxus uentris: qui minoret materiam uel eradicet non solū modo eradicatiua laboriosa uel minoratiua: q: si tu intenderes solutionez laboriosam fortem ⁊ fluxum de materia appropriata utereris aliis medicinis dicendis: ⁊ hoc est q̄ dicit sit ultimitas. i. ultimata intentio q̄z intendis per has medicinas lenificatio non solutio laboriosa non fluxum: quia si intenderes ad fluxuz oporteret transire ad alia uerbi gratia scamoneam uel agaricum uel reubarbarum. Consideranꝺum sexto q̄ lz hec lenitiua sint euacuatiua: tamen cū hoc sunt digestiua aptando materiam: ut syrupus acetosus ⁊ preparando uias etiam.

§ Et magis dilectum apud me. Hic docet lenire uentrem per clisteria ⁊ ponit ex qbus fiunt ista clisteria. Cōsideraꝺuz q̄ clisteria sunt magis dilecta q: minus ⁊tutē debilitāt ⁊ hoc ē q̄ dixit ꝺz ultitatē q̄ idigeret i ⁊tute. i. ꝺz ultimā itētionē quā hz ad uirtutē: q̄ ē eī⁹ obꝺuatio. ⁊ iō i libro de farmacijs: p̄cepit uti clisterijs qū uolueris uel ꝺm ultimitatē qua idigere in uirtute. i. potentia. s. euacuatiua. ꝺz ultimum in hoc erat lenitio non fluxus: sed ad leniendū adhuc clisteria sunt magis dilecta: q: securiora sunt. ⁊ non dixit coliria quia illa solum excitant ⁊ non leniunt. Consideranꝺum ꝺo q̄ licet clisteria sint in hoc magis dilecta: tamen si uis diges alio sumendo per os facias sine lenitiuo sine etiam alio euacuatiuo ut posterius apparebit etiam quibuſdam plus nocent clisteria: quā si per os sumant lenitionem. Consideranꝺum tertio q̄ gal'. quarto terapeu. clisterizat cum melli crato ⁊ cum oleo Raſ uero. 16. continentis ꝺo capitulo, clistere facit hoc. croci kirat ir. uitelli ouī ꝺuo. ℞. olei roſ. un. ij. uini cocti un. iij. ⁊ aque ordei quantū sufficit: melius autem uidetur mihi clistere auic. in quo est absterſio per succum blitis quam uocat siclam ⁊ est blitis minor que est calida ⁊ sicca. Alia blitis dicitur olus tamenum ab auic. ⁊ est frigida. ⁊ est blitis lata: ⁊ si uis infrigidationem uteris illius succo. unde etiam gal'. in ꝺuobus capitulis loquitur de blita ꝺo Alman. in zucaro rubeo etiam est absterſio in uitello ouī ⁊ oleo uiolato est lenitio: in oleo uiola infrigidatio ⁊ lenitio in baurach. i. sale est excitatio ad exitum ⁊ q̄si absterſio, nos autem utimur clisteri ex ꝺecoctione malue ⁊ pulpa cassie ⁊ oleo uiolato ⁊ zucaro rubeo ⁊ sale. Ꝺubitatur utrum in febribus acutis sit licitum uti clisteriis acutis. uidetur q̄ sic qa in apostematibus epatis Gal'. clistere facit cum ꝺecoctione colloquintide ⁊ centauree ut apparet. 13. terapeu. penultimo capitulo in contrarium est auic. hic. Dicendum q̄ cura regulari in principio febrium putridarum non ꝺebemus uti clisterijs acutis. ratio quia ista non confe runt feb. immo nocent: quia inflāmant. unde libro primo fen. 4ª ꝺixit auicē. ꝺe eis que perducunt ad febrem nec ratione materie. quia in principio sunt crude non sunt euacuande regulariter. ut ꝺicemus. unde etiam in usu clisteriorum acutorum auic. uolnit q̄ materie eēnt digeste ut apparet tertio cañ. fen. 16. capitulo primo in cura colerice. digestis autem materiebus possimus uti clisterijs

nificatio non fluxus uentris: ⁊ nō solutio laboriosa. Et magis dilectuz est apud meª administratō clisteriorum ꝺm ultimitatem qua idigetur in uirtute. Et ꝺe clisteribus cōmunis iuuamenti lenibus est clistere factum ex oleo uiola. ⁊ succo foliorum sicle ⁊ uitello ouī: ⁊ zucaro ru. ⁊ baurac. Cum ergoᵇ lenieris hac lenificatione fortasse indigebis eo debiliore q̄ illō quo indiguisti in principio. Et illud est quando natura est obediens. Deinde facᶜ ipsum sequi ea: q̄ urinam prouocent: sicut syrupus acetosus ꝺecoctus cum radice apij ⁊ similibus. Deinde facᶜ ipsum sudare ⁊ aperi meatus cum illis: in quibus non sit calor fortis sicut cū inunctione ex oleo camemillino ⁊ acutis. sicut in medicinis alijs euacuantibus exsoluendo: ⁊ proprie cum materie sint digeste in partibus aptis ad intestina inferiora ꝺeclinare: si cut alique materie in concauo epatis: ⁊ proprie cum sint difficilis motus ⁊ sic facit acutum clistere gal'. iz. terapeu. quando aliquid ꝺurum apostematis epatis remanserat. cura tamen coacta ex aliquo accidentali fe. putride possemus uti clisterijs acutis: siue in principio: siue in processu cuz illud accidens nostram intentionem ad se conuerteret uerbi gratia si eēt multa fecum siccitas in iteſtinis: ⁊ opilatio que p clisteria unctuosa nō possent remoueri: unde indigeremus fortibus i hoc capitulo: sicut pollipodio cartamo turbit: similibus additis cū alijs ut apparz tertio cañ. fen. 16. sicut etiam si timeremus casuz i subet uel apoplexiā: aut si homo esset multorum crudorum humorum in p tibus inferiorum intestinorum euaporantiuz grossas uentositates ad caput: ⁊ per partes uentris ⁊ multi sunt alij casus quibus cogimur clisteria facere cuz ꝺecoctione agarici: ⁊ similibus febribus putridis. Auic. ergo posuit cañ. in clisteri competenti in cura ordinaria uel regulari fe. putride. ⁊ ideo etiam ꝺixit cōmunis iuuamenti quia cōmuniter iuuat in omni putrida febre: cū est intentio sua lenitio non fluxus uentris non solutio laboriosa.

b Cum ergo. Hic ostendit qualiter prosequendum est cum lenitiuis. ⁊ uult q̄ si natura obedit per hoc quia homo ex his factis fiat fluribiľ uētris potest tandem uti lenioribus. Consideranꝺum q̄ hic sermo pōt referri ad medicinas ad clisteria. primo potest referri ad medicinas: qz in principio febris putride tu indigebas ad lenienꝺum uerbi gratia mā na syru. uiolato cum ergo tu ꝺedisti hoc semel uel bis: uel ꝺm q̄ ter uisum est si natura sit obediens: quia ꝺe se infirmus postea bene assellat: non expedit q̄ ꝺes hoc amplius sed sufficit tibi res debiliorz. uerbi gratia sola aqua ordei uel solus syrupus acetolus: ⁊ innuit per hoc auic. q̄ si lenitiuum q̄ ꝺedisti in principio est debilis inter omnia lenitiua uerbi gratia aqua ordei subtilis: ⁊ ex ea respondet tibi lentio potest etiam desistere ab ea: si tibi uidetur. ꝺixit autem fortasse aut quia tu incepisti i principio a lenitiuo ita debili q̄ non reperitur eo debilius: ⁊ tunc non possz permutari ad debilius: nisi per minorem ꝺosim: aut ꝺixit hoc per occultas ꝺispositiones sola extimatione comprehensibiles. uerbi gratia licet ꝺato lenitiuo natura fuerit obediens hodie: tamen potest cadere extimatio medici: q̄ si cras: uel post cras non ꝺetur iterum iste fiet ꝺurus uentre: ⁊ non precedet ista lenitio que uidetur incepisse: stabit ergo in hoc ex ercitati medici arbitrio. eodem modo hic sermo refertur ad clisteria: in quibus potest fieri permutatio ꝺe magis absterſiuo ⁊ lenitiuo ad minus unde poteris ꝺimittere succum bletis ⁊ baurac. ⁊ zucarum rubeuz. ⁊ eē contentus aqua ordei ⁊ oleo uiolato. Consuetum fuit nobis hic ꝺubitare: an stantibus ꝺuobus indicationibus. s. flobotomie. ⁊ medicine ꝺebeat premitti flobotomia uel farmacia. Et ꝺicamus q̄ si hec questio querit ꝺe farmacia que euacuat exsoluendo sermo in hoc est prolixus in scientia principiorum: ⁊ ibi discussimus: si querit ꝺe lenitiuo ut syrupo uiolato ⁊ manna ⁊ cassia: uel etiam ꝺe clisteri consimili isti quorum intentio est fecum ab intestinis eductio: ⁊ materierum ibi corruptarum: ꝺico q̄ premitti ꝺebet lenitio cum clisteri ut magis ꝺilecto uel re potata. q: flobotomia fieri non ꝺebet fece exīte sicca in iteſtinis: ⁊ exītibus huiusmōi materiebus corruptis sicut accidit eis: qui in ꝺigestionem passi sunt primo cañ. fen. quarto capitulo ꝺe flobotomia. ⁊ Gal. rj. tera. unde Ꝺoar i febre sanguinea premittebat uentris lenificationem cum re potata: fcā tamen flobotomia: utimur his lenitiuis: licet Ꝺoar fecerit illud: forsan propter' quasꝺam alias materias peccantes alijs a sanguine commixtas sanguim.

c Deinde fac. Hic est cañ. in euacuatione per urinam ⁊ est cañ. secūdus Consideranꝺum hic ꝺeinde ꝺicit ordinem. nam antequam ꝺentur prouocatiua: oportet precessisse flōmiam: si expediret lenificationem ꝺe flobotomia probatum est. 8. capitulo ꝺe cura effimere ex opilatione: ⁊. 8. terapeu. q̄ autem oporteat lenificari uentrem est notum. Si enim prouocatiua inuenirent materias malas corruptas in intestinis exubꝺerantes mouerent ipsas uersus epar ⁊ uenas. Consideranꝺū ꝺo q̄ licet per hec prouocatiua fiat euō: tamen fit principaliter ꝺigestio materierum. s. ꝺiuisio ⁊ subtiliatio grossarum: que plus reperiuntur: ⁊ aptio uiarum taz uenarū q̄z pororū: ⁊ hoc est quedam ꝺigō. s. uias preparate ut intelligitur ex cōmento affo. corpora ubi quis uult purgare cum hoc tamen euacuant materias precipitantes eas in uias uene ⁊ educendo eas per illas. Consideranꝺū tertio q̄ hec prouocatiua sunt ꝺiuersa ꝺm ꝺiuersitatem materierū. si enim materie sint grosse uiscose ꝓuocatiua sunt calida ⁊ sicca. ⁊ in hoc ꝺiuersificata ꝺm ꝺiuersitatem materierū in illo ut q̄busꝺam sufficiat radix petrosilini: uel feniculi q̄busꝺā cum eis radix apij ⁊ spgi ⁊ brussi in quibusꝺā oz transire ad meu. ⁊ silia. Si aūt materie sint colerice cū syrupo acetoso simplici ꝺabimus ꝺecoctionē seīnum cōium frōruz ⁊ totum hoc auic. innuebat cum ꝺixit ⁊ similibus ꝺixit autem ꝺecoctiōe .i. cum ꝺecoctione uel. i. q̄ fiat syrupus acetosus compositus cuz bis ra ꝺicibus ⁊ similibus. Consideranꝺum quarto q̄ ꝺe intentione auic. apparet q̄ ꝺiximus i tractatu ꝺe syrupo acetoso ⁊ intelligitur particulariter i particularibᵒ capitulis cure infra: q̄ usus syrupi acetosi. simplicis est prior ad uentris lenitionem: lz etiam ad ꝺigestionem. Sed usus syrupi acetosi compositi ut est ille qui ꝺecoquitur cum radice apij est posterior ⁊ factis lenificationibus: ⁊ quasi aliqua preparatione in materia precedente: ⁊ hoc inquantum ipse est prouocans fortiter: licet ipsemet syrupus compositus sit etiam prepans materiā euacuationi. ut ꝺiximus.

d Deinde fac ipsum sudare hic est cañ. in euacuatione per sudorem ⁊ ē quartus. Consideranꝺum q̄ auic. ꝺicit ꝺeinde ⁊ uult q̄ prouocatio sudoris non fiat: nisi precedentibus omnibus predictis: ⁊ primo flobotomia si flobotomia indicatur nam si stante plenitudine euacuabili p flobotomiā medicina prouocans sudorez ꝺissoluendo illam augeret: ⁊ po

UVA. BHSC. IyR_029

neret corpus in periculo: debet etiam precedere lenitio uentris: ⁊ hoc ē que quasi semper est necessaria ⁊ hoc ne prouocans sudorem materias intestinales corruptas mouet uersus uenas. Dubitatur utrum medicamen prouocans urinam precedere debeat ante prouocationem sudoris ⁊ dicamus hic breuiter q medicamen prouocans sudorem est duorum modorum: unum ab extra approximatum q facit illud tempata caliditate aperiendo poros ⁊ leniter trahentez materias ad exteriora: sicut fricatio debita coopertura pannorum: inunctio ex oleo camomillino ⁊ similibus aliud est prouocationum sudoris ab intra approximatuz q facit illud eliquando ⁊ subtiliando materias: ⁊ mouēdo illas uersus cutim. ⁊ sm hoc medicamē potest esse prouocatiū urine ⁊ sudoris secundum diuers aptitudies corporum in uijs urine ⁊ in alijs membris. ⁊ in eptitudines. nam radix feniculi subtiliando sanguinem ⁊ quasi eliquando in hominibus aptis in renibus ad receptionem materierum. ⁊ habentibus fortem attractiuam in renibus p: uocabit urinam: in alio uero homine faciendo eliquationem uaporosam debilium renum in trahendo. ⁊ raro in poris uersus cutim p: uocabit sudorem: ⁊ multa consimilia istis potes i hoc considerare. Et qbus appet q medicina prouocans sudorem sumpta per os est fortior: qz prouocans urinam. cum cō paratur ad eandem naturam. nam prouocans urinam subtiliat humores ad aquositatem ⁊ facit eos transire ad renes: ⁊ iuuatur in hoc a renibus trahentibus aquam: quia proprium est eorum aquositatem trahere de humoribus. Sed medicina prouocans sudorem subtiliat ad aquositatem quasi uaporosam uel subtiliorem debentē penetrare ad loca stri tiora: quam sint uie urinales. ⁊ cum hoc non iuuatur ab attractiua membrorum sudantium. i. cuti affinium: sicut iuuatur urinatiua medicina a membris urinalibus. dicamus igitur q medicina prouocans sudorem primo. s. uias dilatando occurrens ab extra licet possit cadere in usu statim facta aliqua minoratione: uel lenificatione securius est tamen q euacuationes ⁊ prouocationes urine precesserint: si erant materie debentes precipitare in urinam uel si erant in uenis opilationes indicantes huius modi prouocatiua urine non ut prouocatiua: sed ut apperitiua uiarum: prouocans autem sudorem modo fo conuenientius est ut precedat etiā illud qō urinam prouocat. s. q prouocatio urine datur anteqz illud sicut debitus ⁊ motiuum materierum ad uias urine: quas mouere ad uias sudoris esset difficile. natura autem quando uult potest melius prouocare sudorem quia melius distinguit materiam a materia. Cum ergo auic. considerauit ordinem predictum in arte dixit deinde fac ipsum sudare ⁊ explicauit de sudatione leui cum dixit aperi meatus. i. aperi poros. ⁊ si hec prouocatio sudoris debet sequi predictas euacuationes: igitur multo magis prouocatio sudoris fortis. Gal'. autem. xi. tera. prouocatioq sudoris uoluit posse fieri facta euacuatione. unde dixit euacuato enim corpore licet rarificare farmaco tepidum habente calorem: quale est oleum camomillinum. Considerandum tertio post hoc q sermo hic potest dupliciter exponi primo q aui. uelit te debere iungere corpus fricare cū medicamine composito ex oleo camomille uino albo aqua tepida. que mixta simul sm proportionem: que tibi uidetur aperiūt poros. ⁊ mouent materias uersus cutim ⁊ sudorem: ⁊ hec expositio consonat superficiei tertus ⁊ intentioni Rasis. i6. continentis. Alio modo potest exponi q auic. precipit prouocationem sudoris ⁊ aperitionem pororum cum tribus auxilijs. primum est inunctio ⁊ fricatio ex oleo camomillino ⁊ hoc est q dicit. sicut inūctio ex oleo camomillino ⁊c. ⁊ fricatio ⁊ abstersio fiat in hac unctione. ⁊ hoc quia timet ex uiscositate olei opilationem: si non fiat fricatio: qua subtiluetur oleum ⁊ cum fricatione abstergatur. ⁊ qui est domesticus auic. intelligit hoc frequenter enim auicē. dicit fiat inunctio abstergendo: ⁊ hoc quando uult ne olei uiscositas oppilz: ⁊ pter alia que nunc obmitto sm auxiliū ē potus uini: ⁊ hoc ē q dicit auic. cum uino albo. s. potato limphando illud sm q uidetur conuenire. tertium auxilium est balneum siue fomentatio cum aqua dulci tepida. ⁊ hec expositio est conformior dictis. Gal'. xj. tera. unde dicit totuz corpus anteqz euacuetur rarificari non oportet: euacuato autez: licet rarificare ⁊c. per oleum camomillinum ⁊ in hoc tempore uinum aquosum. i. album subtile bibitum uniuersas mouet excreationes. i. euationes: ⁊ balneum euratum ex dulci aqua: ⁊ sermo auic. est idem: q sermo gal'. tamen sic componitur deinde facta euacuatione fac ipsum sudare ⁊ aperi meatus. i. rarifica eum cum oleo camomillino ⁊ cum potu uini albi subtilis. ⁊ cū balneo aque dulcis tepide.

a Et si febris. Hic cañ. est coniunctus dictis statim. nam inunctio cum rebus calidis licet temperatis non debet fieri in omni febre. immo si febris fuerit acuta. s. multe flamme unde corpus dissoluit. ⁊ tendit in ethicam non ingas cum oleo camomille. immo cum unctionibus. s. frigidis ut oleo uiolato ⁊ nenufarino ⁊ similibus ⁊ embroca. i. epithima cum epitimatibus frigidis. s. ut aque roſ spodio sandal' ⁊ camphora ⁊ succis frigidis si expedit. q autem embrocatio possit exponi. i. epithima appet in primo libro fen. quarta capitulo de embrocis in lra Gerardi extra. ⁊ hic cañ. apparebit infra capitulo de regimine febrium acutarum.

c Qō si inuenis. Hic est cañ. in euacuatione per uomitum ⁊ cum hoc loquitur etiam ex consimili iudicio de euacuatione per uentrem. ⁊ uult q si materia declinat ad stomachum. s. per superius fac ipsum uomere. si enim non declinaret: non oz prouocare nisi ex alia causa. unde gal. xj. terapen. si a casu quandoq impetum ad os uentris ferant per uomitum: aliter autem non oportet preter naturam prouocare: ⁊ si declinat ad intestina solue uentrem. Considerandum primo q hic nō dixit deinde ad ostendendum q talis prouocatio uomitus: aut lenificatio uentris non habet ordinem ad predicta: sed siue ante flobotomam: siue post uides i citationem ad uomitum prouoca illum: ⁊ sic de auxilio per uentrem siue ante dationē sirupi siue post: ⁊ siue ante sudorē siue p' sudorē. Cōsiderā duz fo dicit in primis dupliciter exponitur primo. i. in preparatis ad uomitum ⁊c. secundo in primis. i. in principio uniuersali uel particulari: quāuis nulla alia facta sit euacuatio. si uideas eum nauseantem non prohibeas. immo prouoca uomitum igitur multo magis in processu iam factis euacuationibus. Cōsiderādum tertio q res dicuntur non diuerse a consuetudine: quia non diuersificantur a rebus: quibus sam utuntur: sicut sirupus acetosus simplex. nam aqua zucarum ⁊ acetum non sunt diuersa a consuetudine sanorum: uel dicuntur sic q: nō diuerse a rebus quarū usus consuetus est multum febricitātibus: ⁊ tal' res etiam est syrupus acetosus. est enim conformis rebus: quibus utimur in febricitantibus. s. aque ordei: ⁊ uino granatorum. ⁊ similibus: ipse etiam est quo consuete in febricitantibus utimur. ⁊ quomodocūqz exponatur dixit hoc. ut uomitus non fiat cum re forti: sed leui non diuersa a consuetis. Considerandum quarto quia dicit cum aqua calida: cum natura mouet hūores ⁊c. quia si natura non moueret humores ad uomitum: non esset intentio ad uomitum: ⁊ tunc posset dari syrupus cum aqua frigida. Sed cum uis ex eo uomitum aqua frigida prohiberet illum: ⁊ quāuis cum ea fieret: non sic lauaret stomachum: sicut lauatur cum aqua calida: ⁊ dixit hoc ut determinaret sermonem cum dixit. si inuenis humorem declinare ad stomachum taliter. s. q natura moueat ad uomitum: ⁊ hoc ē: cum declinat ad stomachum superius non ad stomachum inferius ⁊ nō diuersifices eam naturam. s. a parte sue euacuationis. unde enim reperit natura inde duere oportet ut dixit ypo. Considerandum quinto q in signis declinationis materiei ad intestina posuit rugitum: ⁊ est notum. ⁊ descensum fecis. i. sentit q materia mouetur uersus inferius infirmo narrante uel. i. sentit mordicationez circa finem intestini recti: tunc adhibe q soluat. s. uel per os: ut cassia uel manna uel similia: uel cum clisteri: uel cum collirio. Ad intellectum dictorum ⁊ dicendorum est dubitandum utrum medicus qui processit in cura putridarum febrium cum quinqz cañ. dictis immediate q sūt cañ. in quinqz modis euacuationum minorauerit uel euacuauerit materiaz putride febris. uideē q sic: quia omnes sunt cañ. in euacuatione fienda: sed non fit euacuatio nisi materiam a corpore educat. Amplius de his cañ. est cañ. in flobotomia quando materia est. sanguis sed flobotomia sanguinem euāt. In cōtrariū arguitur q saltē de his cañ. aliquis non sic euacuet materiam febris. primo quia cañ. secundus est in lenificatione uentris a fecibus ⁊ materiebus in intestinis repertis: que non sunt necessario causa febris. Amplius prouocatio urine: que hic precipitur non est ad finem purgandi per urinam: sed ad finem digerendi materiam: quia prouocās urinam ut prouocans est euacuans per uiam urine: sed euacuans per urinam p hibetur ante digestionem: quia est cōmotiuum materie illius: ut notū est. Ista os pro dissolutione huius questionis. primo ponemus casum de facto: ⁊ quo modo cum dictis cañ. medicus practicat. tu medice sup uenis febrienti. incipienti febre putrida: si uideris indigentiam flobotomie flobotoma per primum cañ. ⁊ habeas in hoc mēti cañ. in flobotomia: quos oportet scire: ante istum cañ. ex libro primo: sequenti nocte uel sequenti mane lenifica uentrem cum cassia ⁊ syrupo uiolato uel manna ⁊ si lenitionē sufficientē uidebis posse fieri cū clisteri: ut magis dilecto facias. ⁊ si credis q syrup' acetosus uel aqua ordei ul' ābo. s. unū p' reliquū ut syrupus añ ⁊ post aq ordei: ut appebit in alio caplo leniet uentrē facias: ⁊ consequeris ex hoc digestiui exhibitionem. ⁊ lenitiui uentris ⁊ hoc fit per secundum cañ. his factis cum duobus primis cañ. iam transierunt super tuo febriente aliqui dies. uerbi gratia tres: tps est procedere ad syrupi digestiuiorē ⁊ potentiorem cum iam intestina sint munda: ⁊ incipiam dare in aurora syrupum compositum factum cum radice apij uel feniculi ⁊ similibus: nec cum hoc obliuiscatur secundi cañ. de lenificatione immo continuo uolo uentrem esse lenem cum clisteri uel alio sm q conuenit: ⁊ si uidetur mihi aperiam poros cum unctione ex oleo camomille aut alio sudatario qō magis utor: ut iam processi cum quattuor cañ. ⁊ quocunqz tempore uideo materiam declinare ad uomituz iuuabo naturam ad illum. unde si ante flobotomiam uel si post illam: uel si illa non sit facta uidero istum febrientem nauseare affectantem uomere potabo cuz syrupo acetoso uel alio cum aqua calida: ⁊ inducam uomitum. iam igitur febricitans tuus est rectus cum. 5. cañ. secundo pro solutione questionis clariori specialiter dicemus de euacuatione per flobotomiam secundum primum cañ. Et dico q flobotomia statim a principio facta: si febris sit sinocha euacuat materiam uere de illa minorando. immo de illa aliquando eradicando cum per flobotomiam homo statim liberatus est. si autem febris sit de materia alia a sanguine sit tamen sanguini mixta. Dico q medicus flobotomans accidentaliter minorat materiam illam. Ratio ē quia p se minorat sanguinem ⁊ quia ille humor qui fecit febrem alius a sanguine est sanguini mixtus. sequitur sanguinem i euacuatione ⁊ exit simul cum eo. ⁊ sic minoratur. Remanet igitur questio de cañ'. quattuor an medicus operans cum eis euacuet siue minoret de materia febris putride. ⁊ ponamus duas distinctiones. prima est que latuit exp̄sitores sermonum auic. q minoratio materie febrium putridarum est duplex. una propria que abscindit. ⁊ euacuat partem humoris: qui est causa febris separando eum: ⁊ eligendo ab alijs humoribus: ut purgans coleram. uerbi gratia. scamonea in tertiana uel purgans flegma: ut turbit in flegmatica febre: ⁊ lapis lazuli in quartana: ⁊ hec euacuatio cum per eam euacuatur pars materie ⁊ pars tanta remanet que potest tenere febrem uocatur minoratiua euacuatio propria. Cum autem hec euacuatio totam educit materiam saltem totalitate: qua tollitur febris absqz suspitione recidiue. per notabile residuum materie uocatur eradicatiua: ⁊ hoc significāt ipsa uocabula. Alia est euacuatio minoratiua nō proprie quia nō est euacuatio materie appropriate febri: sed est euacuatio materierum communiter ⁊ necessario coniunctarum. Attende igitur diligenter pro distinctione secūda q in febribus putridis necessario est duplex modus materie. una est materia appropriata. uerbi gratia. fla quotidiane ⁊ colera tertiane siue iste materie sint cāe coniuncte: ut colera actu putrida tertiane siue sicut cause antecedentes necessario ut flegma non putridum tamen peccans taliter: q si maneat necesse est illud putrefieri. ⁊ fieri causa coniuncta. ⁊ euacuatio que euacuat istum appropriatum humorem dicitur euacuatio uere minoratiua uel eradicatiua. dixi autem siue sint cause antecedentes necessario ad differentiam causarum: quas accidit cause antedentes: ⁊ hoc de reliquo subtiliter intelligenti cum procelare non possum. Alij sunt modi materierum in febribus putridis qui non sunt materie

UVA. BHSC. IyR_029

proprie febris nec coniuncte nec antecedentes necessario: sed quedam sunt necessario coniuncte uel reperte in febricitantibus: in omni enim febre putrida cū sit distemperantia caliditatis in toto. ⁊ spargens uapores putridos per corpus necessario circa partes intestinorum ⁊ stomachi facta inflammatione ⁊ latiore putridoꝝ fumorum fit aliqua corruptio uel alteratio: uel quomodocunq; nominare uis in fecibus: ⁊ kilo ⁊ muscositatibus ibi reperts: ⁊ in materiebus etiā circa māseraicas. unde etiam imaginari debemus uapores grossos ⁊ malos ab eis ⁊ in eis consurgere: ⁊ hec corruptio materierum circa prima nutritiua: licet sit necessario fines in omn febre putrida: est tamen in hoc diuersitas secundum febres. ⁊ loca materieruꝝ in eis: ⁊ secundum diuersitatis hominum in dispositōne partium stomachi ⁊ intestinorum. ⁊ hec diuersitas non est parua. Necessario etiam secundo in omni febre putrida unctuosum ⁊ serosum siue aquosum sanguinis recipit aliquam infectionem: propter eandem caliditatem ⁊ putridos uapores: ⁊ quia ille partes sanguinis sunt apte inflammari ⁊ infici nec uolo p puriles instantias mollestari. dicentes igitur in omni febre putrida esset una alia se. de illo aquoso. ⁊ sereso istēmato ⁊ infecto. Dicemus enim q talis infectio sanguinis que sit in omni febre ⁊ necessario consequitur in omni febre non est inflāmatio ⁊ permutatio sufficiens ad faciendum febrem nec ē retinibilis amota se. putrida. sed habet esse dependens: hoc intelligunt qui nostra dicta uiderunt super primo de differentijs se. Dico tertio q necessario in omni febre putrida oꝝ uapores: qui insensibiliter per poros a sanis egrediuntur ingrossari multiplicari ⁊ malignari: quia uapores putridorum humorum sparsorum ad ambitum corporis grossiores ⁊ peiores sunt his: qui insunt homini secundum naturam: ⁊ secundū hanc considerationem in omni putrida febre ex illoruꝝ uaporū grossitie est pororum aliqua opilatio: ⁊ prohibitio transpirationis per eos: quāuis isti uapores consurgentes a putridis humoribus comparati inter se habeāt diuersitatem multam in grossitie ⁊ subtilitate: ⁊ alias differentias proportionales humoribus a quibus consurgunt: sed tu dices isti uapores debēt reduci ad causam coniunctam se. ⁊ non debent dici de summa materierum necessario communctarum febribus. Dicendum primo q uapor qui reducitur ad causam coniunctam febris est uapor putridus surgens ab humore putrido: qui est causa coniuncta: sed preter illum uaporem sunt alij uapores in febriente: qui surgunt ab alijs humoribus non putridis: qui sunt uapores mali ⁊ sunt ex eis grossi: quia forti ⁊ innaturali calore etiam pars grossa subleuatur ⁊ ingrossatur ex mixtiōe putridorum uaporum ⁊ de his est sermo. secundo modo dicendum q uapor surgens ab humore putrido qui reducitur ad causam coniunctam febri est uapor: qui ad cor pertingit: ⁊ iste si pertingat ad cor potest tamen per concaua uenarum ⁊ arteriarum exire. s. cum expiratione. s. pars eius. ⁊ pars potest transire per arterias tamen cor pellit in illas: sed uapor qui surgit ab humore putrido: qui non pertingit ad cor: sed ferē ad ambitum corporis non est causa febris: sed necessario coniunctus febri: uel quasi necessario uel saltem ut plurimuꝝ hoc dico propter molestatores remouendos: ⁊ propter quedam nostra dicta i questione de prolongatione febris: ⁊ si subtiliter consideras uapor qui imprimit in cor caliditatem putredinalem. i. se. putridaꝝ si gradatim pellitur a corde in membra per arterias uel per arterias ⁊ uenas uel q̄ocunq; modo in mēbra feratur post actionem suam in corde: est de summa materierum necessario coniunctarum febribus: ⁊ nō est causa febris: non enim causatio febris putride a corde in membra est per uaporem putridum: immo est delatio quedam p sanguinem ⁊ spūm: quāuis nullus uapor putridus cum attigerit cor in membra portetur: sed accidit istum uaporem. s. partem eius necessario portari. hec sunt prolixe declarata in questione nostra de prolongatione febris. Concludamus igitur in homine omni febriente putrida febre reperiri necessario tres modos materierum inconuenientium preter materiam propriam que est appropata causa febris: unus modus est materierum circa partes stomachi ⁊ intestinorum ⁊ propinquarum partiuꝝ: que materie sunt fecales: ⁊ kilose: ⁊ mucose: ⁊ uapores grossi ibi reperti: ⁊ consimiles istis. secundus modus materierum est unctuositates: ⁊ uiscositates siue serositates sanguinis in omnibus uenis: ex quo cōtingit etiam humiditates membrorum immutari. tertius modus est uaporis grossi: ⁊ inconuenientis qualitatis sparsi per corpus uolitantes per concaua uenarum ⁊ arteriarum ⁊ transmeantes per uniuersos poros corporis uersus ambitum: ⁊ hec materie licet non sint causa appropriata febris nec coniuncta nec antecedens necessario: tamen uirtute impediunt: ⁊ grauant: ⁊ earum minoratio nem ⁊ eductione fortificatur: ⁊ alleuiatur uirtus. has igitur materias uoco materias necessario uel quasi necessario sequentes uel repertas uel coniunctas febribus putridis: diximus etiam supra aliquas materias contingenter coniungi febribus putridis: ⁊ iste sunt que non reperiuntur in omni febricitante febre putrida: sed contingit in aliquo reperiri. uerbi gratia. q in aliqua febre putrida: uel colerica uel flegmatica uel melācolica. aliquis humor colericus mouetur ad os stomachi: uel aliqua materia flegmatica buliendo inflammetur ⁊ ascēdat etiam ad stomachum: uel isti humores prorumpant ad intestina: ⁊ multos alios modos particulares materierum inuenire poteris: ꝑm omnes tres modos materierum dictarum qui modi particulares materierum erunt contingenter coniuncti febri putride: licet isti sint manifestius apparentes secundum stomachuꝝ ⁊ intestina ⁊ tu considera. Cum ergo iam apparuit nobis q sunt alique materie que necessario coniunguntur febribus putridis: quāuis non sint cause antecedētes necessario: nec cause coniuncte: ⁊ relique etiam que contingenter coniunguntur. Dicamus q euacuatio istarum materierum posito ꝓo possibili q ex toto euacuarentur non debet dici uere euacuatio eradicatiua. quia non eradicatur ex hoc febris. posito enim pro possibile: q est impossibile q totum corruptum uel permutatum circa intestina tolleretur. ⁊ tota sanguis infectio pendens a uaporatione putrida tolleretur etiam si totum illud aquosum siue serosum ⁊ unctuosum infectum euacuaretur: ⁊ q totus uapor malus sparsus in ambituꝝ corporis transpiratione tolleretur. ⁊ solus humor putridus: ⁊ uapor solus qui cor attingit: remanet adhuc iste esset febriens. feb. putrida: igitur minoratio istarū materierum infectarum non debet dici enacuatio minoratiua propria: quia nō est minoratio proprie materiei se. sed est minoratio materierum cōmuniter necessario coniunctarum febribus putridis: uel contingenter: ⁊ ideo proprius nomen est corporis exiccatio: ⁊ ideo auicen. uocauit eam minorationem ⁊ exiccationem. i. minorationem que est quedam exiccatio: ⁊ uidetur q apud arabes uocabula hec simul iuncta. s. minoratio ⁊ exiccatio significant istam euacuationem minoratiuam istarum materierum coniunctarum febribus necessario uel contingenter: Ego autem solebam uocare istam euacuationem cōmunem ad dīaꝝ minoratiue proprie: que minorat appropriatam materiam febri putride: ⁊ uoco istam euacuationem cōmunem: quia est euacuatio materiei cōmuniter coniūctarum omnibus se. putridis. In omnibus enim putridis reperiuntur ille materie trium modorum ⁊ contingit reperiri materias contingenter coniunctas: licet in hoc sit multa diuersitas ꝙꝫ diuersitatem putride febris: ut diximus: ⁊ ꝙꝫ corporis diuersitatē. His distinctionibus ⁊ consequentibus ex eis premissis ponamus nouē ꝓpones. p.ª ē q quousq; stat se. pu. stat ītētio expurgatōis haꝫ materieꝫ. R̄ō q: quousq; stat febris pu. cōtinuo be materie repiūt̄ q aggrauāt ⁊ impediūt vtutē: ergo stat medici intentio ad eas. 2.ª propō ē euō uel minoratio materierum intestinalium ⁊ proprinquarum illis est cum lentitione uentris. ꝑm q̄ intentionem clisteria sunt magis dilecta: euacuatio materierum aquosaꝝ infectarum in uenis est per urinaz: ⁊ cum hoc possunt etiam sudore educi. euacuatio uaporosarum est per transpirationē s. pororum rarificatione q etiam faciunt medicine sudatiue. Contra ergo in ethica ⁊ in habente effi. essent hec intentiones. ⁊ possem⁹ dare has medicinas ⁊ operari cum eis. Dicendum q tales corruptiones materierum non sic fiunt in effi. ⁊ ethicis sicut in putrida propter multas esse putredines. ⁊ concesso q in ethico esset infectio aquositatis ⁊ unctuositatis sanguinis talis qualis est in habente putredinem: ⁊ in utriq; eadem consurgeret ratio uel intentio contrarietatis: tamen non sic potest fieri aperte prouocatio ⁊ sudatio in ethico: sicut in habente putredinem. imo timeremus illud in eis timore exiccationis. 3.ª propositio si medicus agat i ꝓncipio aduentus se. putride cum predictis quattuor cañ. euāt materias q̄ necessario uel contingenter cōiunguntē se. ratio apparet ex dictis q: euāt materias illas intestinales aut aquosas aut uaporosas: ⁊ intelligo p principium unum de quattuor tpibus morbi: in quo materia ē cruda uel occulte hz aliquā digōnem: ut in fine principii. 4.ª propositio contingit me dicum in principio febris putride euāntem per flomiam ut precipit primus cañ. euāre materiam eontingenter complicatam illi febri putride: ⁊ non aliam. R̄ō aliquis sit habens febrē putridam ex aliquo apate. uer bi gratia. colico uel flatico: ⁊ totius corporis hitudo sit repleta sanguie que non cōpeteretur huic apati. ut cā coniuncta nec ut añs: tamen inflat iste sanguis ⁊ aggrauet ita q non permittit naturam uacare regimē apatis tunc flobotomamus ⁊ minuimus de illo sanguine: ⁊ silr imaginabile est in aliqua febre putrida de alio humore a sanguine non apate: in qua facimus q̄q̄z flobotomiam non ꝓpter illum humorem euāndum nec minorandū. Sed ad mīorandū supfluū sanguinē quē supfluū cōtingit repiri cū illa febre flomia facta nulla ꝑs putridi hūoris. uer bi gra colē nec ⁊ colā q̄ necessario est cā añs euābit: uel pone q nō eyēt flomia ē bene fcā. Et si tu di. imo colā ex hoc fureret. Ddm q nō ē uerū i casu nostro qz ꝓsupōim⁹ repletionē supfluā sanguis: uñ flomia euāt a q̄ntitate supflua ⁊ nō a q̄ntitate necessaria siue iuuatia. ⁊ possz dici q aliq̄ plus eligeremus alicuius colē furiā q̄z nocumētū q seq posset ex flomie dimissiōe 5.ª. ꝓpositio ē medicus euāns febriētē febre putrida i principio cū q̄ttuor cañ. añ dictis nō euāt p se euōne ve mīoratia: q̄ abscidat de cā cōiūcta siue de cā necessario añte. R̄ō pria sumit̄ ex tpe in quo fit ista actio: qz fit i pricipio cū materia ē idigesta: sz cū materia idigesta nō euātur regulariter nec mīoratie materia mīoratiōe: q̄ ptē notabilē ō humore crudo euēt: nec eradicatie cū tā totū q̄z ps sit euacuatōi iobediēs: ⁊ hoc ē q dixit sit ultitas lenificatio nō fluxus nec euō laborīosa. i. nō euō uere mīoratia nature uere eradicatia. 2.ª rō qz ista euō nō fit cū medicis: q̄ appropriāt hūoribus. sed idifferēter euānt: cui obuiāt q sit educibile facilr: q appet discurrēdo p cañ. nā limitio cū clisterijs uel aq̄ ordei uel syrupo uiolato uel māna uel simplicib⁹ uel cōmirtis euō lentia nō appropriata ad materiā: ⁊ talis lenitio pōt fieri in oi febre. uñ i flatica ⁊ colica possemus iteſtina lenire cū aq̄ ordei ⁊ cū māna: silr ꝓuocatio cuz radice apij nō appropriata uni hūori i euāndo p urinā. ſz subtile aquosuz faciat ꝓcipitare i uias urie i q̄cūq; febre det. Silr rarificatiuū poroꝝ cum oleo camōille facit trāspirare uapores cuiuscūq; febris: nec ēt euāt ōter mīatū hūorē: q ē cā cōiūcta. silr ꝓuocatio uomitus cū aq̄ calida uel syrupo acetoso nō euāt p se materiā appropatā. Cōtra ꝑdcā prio qz manna euāt colerā a ꝓprietate. s. dissoluēdo. Amplius uiola euāt colerā a ꝓpetate. s. dissoluēdo ut Mesue. i caplo de uiolis. Sz. t. d. oīs syrupus uiolatus euābit dissoluēdo q: humidū uiolarū tā per decoctionē q̄z per morā erit cōsumptū. Dicēdū q syrupus uio. factus de uiolis recētibus ē leuitiuior: q̄z factus de uiolis siccis. ⁊ factus de uiolis siccis ē euāns plus exsoluēdo q̄z factus de recētibus: qz lz decoctio ⁊ mora cōsumat de hūiditate uiolarū nihilominus reseruat tāta: q̄ sufficit ad lenificationez. uñ dicemus q cū fit syrupus uio. de uiolis recētib⁹ nō fit consumptio oīno humiditatis lubricātis imo fit illius quātū ad ptē notabilē digō ⁊ trāsumptio i zucaro ⁊ aqua ⁊ cū illis cōseruat. Ad ꝑm dico q syrupis ꝓuocatiuis qbus utit auic. nō utit ad ꝓuocandū p urinā uel sudorē materiā hāc uel illā: q̄ ē cā coniuncta uel necessario añs putride febris. unde non uult in principio colerice febris materia existēte cruda dare q ꝓuocat colam. nec in febre flatica dare q ꝓuocet p urinā uel p sudorē flegma: uel cōsilr. nec in mlica. rō qz iste materie i principio cum sunt undigeste sicut sunt inobedientes euōni per uentrē ita ēt p urinā. sed utit auicē. in principio his ꝓuocatiuis ad duas ītentiōes. una est eductio p urinaz uel sudorē illius materiei aquose siue seroſe q cōiter in febricitantibus feb. putrida inuenit nec ista in euōne p urinā indigēt digōne: qz de se ē apta euāri inde. ac eni p sudorem. uñ uidemus ēt naturā frequenter sudores mouere in febricitātibus multos q non sunt de materia ꝓpria se. ⁊ cum urinam ēt debemus credere euāri illud aquosuz infectū q ē cū urina ipsa ꝓcipitabile sed plus. Alia ītētio ē digō materie. ⁊ iō in flatica utitur radice apij. sed in colerice scibus cōibus uel decoctiōe endiue: nō q. ꝓpter hoc uelit appropriatū uriatiuū appropare materie. sed uult appropriare digestiuū. Cū aūt uellet appropriare urinatiuū: q erit tā facta digestione. tūc si i flegmatica dedit in principio p digōne ⁊ mīoratiōe materiei aquose cōmunis radicem apij: cum syrupo acetoso dabit facta digestione ad minorandum materiam ꝓpriam scilicet flegmaticam digestam. syrupum ō. 5. radicibus: qui est fortior. Et si in tertiana dederit in principio aliquid de endiuie aqua dabit digesta materia aliquid de seminibus communibus scilicet eorum emulsionem. illud autem quod mihi semper fuit dubiū est: an sicut inuenimus medicinas soluentes per uentrem: quas damus digestis materiebus, ⁊ hec euānt colaz ut scamonea. hec uero flā. hec uero melam. ita sint diuerse medicine ꝓuocātes ꝓ

UVA. BHSC. IyR_029

urinã materias digestas ut he appropriẽtur a forma specifica flegmati. he melãcolie: he colere. non enĩ inuenimus hoc ample dictũ ab auctoribus. Sexta propositio contingens est: q̃ in principio fe. putridarũ per has euõnes factas ſm hos cañ. euacuetur aliqua materia humoralis: que est humor proprius: qui potuisset esse causa coniuncta natura uel antecedens illius febris. ratio in principio alicuius febris putride colerice contingit aliquã partem colere pelli ad ſtomachum uel ad intestina: que colera fuit de colera mota ad putredinem: uel fuit talis q̃ si remansisset recepisset putredinẽ: ꝛ sic imaginabile est per urinã posse euacuare: et p sudorem. Sz tu. d. si natura mouet aliq̃do has materias in p̃ncipio ante digestionẽ: ꝛ bene facit: quare etiã medicus nõ moueret. Dicendũ q̃ medicus non potest eas ita distinguere ꝛ separare sine nocumẽto sicut facit natura: nec eas ita cognoscit. Quid autẽ sit de euõne proprie materie febris fiendũ. uel nõ in principio dicet post. Septima propositio contingens ẽ ꝛ raro ꝛ in febribus quibusdã putridis extranei modi q̃ medico agente in principio cuz aliquo de cañ. quattuor totã causã coniunctã febris abscindit: ꝛ liberat infirmũ. uerbi gratia: sit fe. putrida a uermibus in itestinis uel a putrida fe bibito. Exhibitio solius limti uel leuis uomitiui. poterit istum liberare ab hac fe. Et has febres diguius est reponere in sũma febriũ putridarũ ut alias diximus. Ex his omnibus apparet q̃ medicus procedẽs cũ quattuor cañ. dictis in p̃ncipio febriũ putridarũ nõ imnorat: nec euacuat de materia propria febris: nisi quandoq̃ accidentalis. Octaua ꝓpositio ẽ q̃ quantitas harũ lenitionũ ꝛ prouocationũ ꝛ rarificationũ pororũ quã tum ad tẽpus continuationis: ꝛ quantũ ad uirtutez rez cũ quibus fit est de opere extimationis medici. Nona propositio est: si medicus cum dictis quattuor cañ. ꝛ dictis rebus: quibus utebatur in p̃ncipio procedat in processu digesta materia. Contingit aliquãdo euacuari materiã propriã febris: non q̃ ista habeãt uim illius euacuatiuam. sed quia materia facta apta euacuationi lem incitatione facta q̃nq̃ euacuatur uirtute mouente. Ex hijs cessent contraria. Ad primũ cũ dicitur q̃ omnes isti sunt cañ. in euacuatione fienda. Dicendũ q̃ uerũ est in euacuatione materierũ illarũ cõmuniter coniunctaz fe. scilz quattuor cañ. ꝛ p̃mus cañ. etiã quãdoq̃ in casu supra posito: ꝛ sic apparet ad secundũ. Ad argumentũ secundũ contrarie partis cum dicitur q̃ cañ. prouocationis urine non est ad prouocanduz urinam ꝛc. Dicendum q̃ uerum est q̃ non est ad prouocandum urinam appropriate: sed ad expellendum communem aquositatem: ꝛ uirulentiã uenarum: q̃ ꝓportionatur feci prime digestionis quodãmodo.

a Et prohibe cuz. Hic est canon: quo medicus uertit suã intentionez ad materiã: ut resoluatur ꝛ prohibeatur prohibens resolutionem. Dubitatur utrũ somnus noceat in principio paroxismi: uidetur q̃ non per tertũ infra fen secũda. capi. de signis ex somno. Amplius in regimine rigoris Auicẽ. administrat medicinas que somnũ inducunt. Dubitatur secundo an iuuet in declinatione paroxismi: uidetur q̃ non: quia sõnus materias mouet intus: ꝛ prohibet eas a resolutione que debet fieri in declicatione Dubitatur tertio an in statu iuuet: uidetur q̃ non: imo noceat per Aui. fen secũda huius libri ubi dicit in statu paroxismorũ somnus est deterior. Dubitatur quarto an hec dicta uerificentur de tẽporibus uniuersalibus febris: sicut de tẽporibus particularibus paroxismi: hoc quesitum esset nimis prolongandũ: sed quia multa diximus super affo. p̃mo secunde particule: hic abbreuiabimus: ꝛ dicemus q̃ in principijs paroxismorũ. ꝛ proprie quãdo est typus qui significat calidũ intus suffocari non cõuenit somnus regulariter. Ratio est multiplex quã ponit in littera p̃ma: nã er sõno isti typi idest frigus ꝛ rigor prolongantur quia non permittit calidũ occupare materias: ꝛ expandi qua occupatione ꝛ expansione cessat frigus ꝛ rigor. secũda causa est nãq̃ ipse idest sõnus ꝛ hy rigores in p̃ncipio paroxismi erprimunt materias ad quedã uiscera. s. apostemata uel apta apostemari. unde est causa augmenti illorũ apostematum: ꝛ hoc est quod dicit. si fuerint euntes: ideſt si isti humores sint currentes ꝛ mobiles ad illa uiscera: ꝛ hoc quia illa sint apostemata: ꝛ hec est intentio Gal'. affo. predicti: ꝛ est tertus Rasis. 16. cõtinentis. ultimo capitulo. tertia cã est quia sõnus in principio paroxismi prohibet digestionẽ. ratio est quia non permittit calidũ expandi in materia: imo suffocat eũ sub ea. Dicẽdũ tamen q̃ in principio paroxismi coacti aliquãdo concedimus somnuz: et hoc in corporibus multe sensibilitatis in musculis: ꝛ proprie si cum hec materia est subtilis ꝛ acutissima que ex nocumento rigoris sũt in periculo: unde ad se uertit curam. ꝛ sic soluuntur duo que contra hanc conclusionẽ adducuntur. Dicamus secundo q̃ in declinatione uirtus est debilis per resolutionẽ: ꝛ materia ẽ paucificata ꝛ ex somno fortificatur calor naturalis: ꝛ ideo paucum quod remansit de materia expellitur uel cũ sudore uel insensibili euaporatione. Ad rationẽ contrariam cũ dicitur q̃ sõnus prohibet materiã a resolutione. Dicendũ q̃ per se hoc est uerum trahendo intus calidũ sed confortando uirtutẽ eius est iuuamentuz. Dicamus tertio q̃ de conferentia somni in statu paroxismoz sũt sermones ambigui ꝛ uarij. Auicẽ. enĩ hic dubitanter loquitur cum dicit. ꝛ fortasse nõ nocet apud statũ: Rasis uero. 16. continẽtis. ultimo capitulo. dicit sõnus qui fit in statu paroxismi conferens erit. Auicẽ. uero infra fen secunda loquens de sõno dicit totũ illud in statu paroxismorũ febris est deterius. sed conciliator differẽtia. 108. conatur se dare contraditionẽ p̃ hoc q̃ accipit status finẽ ꝛ principiũ: ꝛ uult q̃ est deterius sõnus in p̃ncipio status: sed in fine status iuuat. Dyuus uero ꝛ nos cũ eo quãdoq̃ diximꝰ q̃ sõnus in statu paroxismi qui est sõnus moderatus est bonus per uiam causse: quia confortat uirtutẽ: ꝛ iuuat ad digestionẽ materie. sed somnus qui ab Auicẽ. in statu uituperatur est sõnus diuturnus qui est quasi quidã subeth hic profundus sõnus est malus per uiã signi: ꝛ deterior est in statu q̃s in principio paroxismi. quia sõnus profundus in principio paroxismi consequitur naturã principij paroxismi: ꝛ ideo nõ sic est uituperabilis. sed in statu paroxismi si fiat sõnus profundus non fit sine causa magna. cũ tunc ex modo caloris expansi homo sit dispositus ad uigiliã ꝛ nõ ad somnũ. Alie uero expositiones illius tertus dantur a Dyno ꝛ ab alijs quas ibi diximus. Nos autẽ dicamus q̃ in statu paroxismorũ febris est duplex dispositio. quaz una nocet sõno: ꝛ alia iuuatur. Est enĩ debilitas uirtutis propter resolutionẽ que precessit tẽpore toto augmenti ꝛ in hac confert sõnus. quia uirtutẽ a resolutione prohibet ꝛ resolutã confortat. Est etiã ibi multa multitudo uapoz in toto corpore: quia calor totã materiã occupauit: ꝛ super tota est expansus: nec in pluri quãtitate exeunt isti uapores a corpore q̃s sit quãtitas eorũ: qui a materia surgunt: ꝛ qui retinentur intus: quia tunc non est status sed declinatio sõno ergo prouocato: uapores isti qui sunt in multa multitudine coartantur ꝛ uersus intus mouentur. Contingit ergo aliquẽ hoiem plus iuuari in statu per uirtutis confortationẽ. qua confortatione facta copiosius expellit illos multos uapores ꝛ materiã: q̃s fecisset si non fuisz per somnũ confortata. ꝛ tunc somnus prodest huic homini in statu: ꝛ erit hic homo uerbi gratia colericus macer rarus resolubilis habens humores plus peccantes acutate q̃s quãtitate. cõtingit etiã aliquẽ altũ hominez contrarie dispositionis iã dicte in statu paroxismi plus noceri ex multis uaporibus statim in principio sõni constrictis: q̃s iuuari per uirtutis confortationẽ. imo nõ indigebat ea. ꝛ ille nocebiẽ a somno in statu. ꝛ ideo Aui. prudenter locutus est. dixit ꝛ fortasse nõ nocet apud statũ. Sed. t. dices ita posset dici de principio paroxismi q̃ fortasse iuuat. ꝛ etiã in declinatione paroxismi q̃ fortasse nocet propter easdẽ causas. Dicendũ q̃ nõ est simile. somnus enĩ in declinatione paroxismi est determinatus plus adiuuandũ: q̃s ad nocendũ. quia uirtus est multũ resoluta: ꝛ uapores sunt pauci. Sed in p̃ncipio paroxismi somnus est plus determinatus ad nocendũ q̃s ad iuuandum. quia tota materia ꝛ uapores sunt intus clausi: quos somnus magis claudit: nec uirtus est resoluta adhuc. Dicamus quarto q̃ augmentũ est tẽpus: quod quãtũ ad partẽ suã uersus principiũ habet iudiciũ ex somno sicut p̃ncipiũ: ꝛ reliqua ps sicut status. ꝛ ideo Auic. tacuit de eo ꝛ sic etiã intellexit Rasis. 16. cõtinentis. sed Rabi moyses considerauit q̃ in principio paroxismi somnus plus nocet q̃s i aliquo alio tẽpore. Et q̃ in omnibus alijs tẽporibus uel iuuat ꝛ non nocet. uel minus nocet: ꝛ totũ hoc uocauit iuuamentũ respectu nocumẽti magis: q̃ facit in p̃ncipio paroxismi. ꝛ ideo dixit in cõmento p̃mo secũde particule affo. per nos translato ex arabico. Tempora in quibus iuuabit somnus sunt: postq̃s erit complemtu principiũ paroxismi: ꝛ apostematis. ꝛ multo magis in tẽpore status ꝛ utilius quod est de somno est in tẽpore declinationis. Quartã dubitationez obmittimus quia timemus hic prolixitatẽ. cõmunitas tamen loquentiũ idem dat iudicium de somno in declinatione uniuersali morbi ꝛ particulari. imo ut alias declarauimus super affo. qui dicit. In quo morbo somnus laborem prestat mortale marime uerificatur de declinatione uniuersali morbi: que est declinatio mendosa siue falsa: debet enĩ sõnus in declinatione proprie uniuersali iuuare. Et consilr dñt q̃ in principio uli febris. calor est submersus sub materia: ꝛ iõ non tãto tpe dz hõ dormire i p̃ncipio uli morbi q̃sto dz dormire in declinatõe: sz paz. in tẽporibus autẽ medijs medio modo. Et tu cõsidera q̃ in febre continua in qua tẽpora uniuersalia sunt distincta a tẽporibus paroxismi expectatur i materia digestio que est alia a digestiõe que expectatur in materia unius paroxismi iterpolate: est enĩ digestio materie paroxismalis ut actu paroxismat quasi quedã continua euaporatio. ꝛ expansio caloris super eã. Et in hoc aliqualiter potest esse diuersũ iudiciũ sõni in principio paroxismi uel exacerbationis ꝛ principio totalis febris continue. Et cõsidera q̃ in statu continuaz acutarũ possunt eẽ diuersitates dispositionũ ad diuersas crises in quibus põt sõnus iuuare. ꝛ in quibusdã nocere forsan. scias ergo illud.

b Et nõ prohibeas ei. Quoniã Auicẽ. dixit supra q̃s tu infrigidas nõ infrigides cũ eo in quo est stipticitas in principio hazz febriũ: uolebat per hoc dare cañ. in infrigidatione: q̃s medicus conuertio intentionẽ suã ad partẽ febris: ꝛ ut apparet iste cañ. est generalis multũ ꝛ indeterminatus. Et ideo uult reuerti ad loquẽdũ de determinato infrigidatiuo. s. aqua frigida: quã multotiens febriẽtes affectant. ꝛ ostendeẽ de ea q̃s ꝛ in quibus febribus cõpetet bibita ꝛ extra apposita. Et primo ponit cañ. in eius usu per potũ. secũdo per balneũ. ibi secũda: imo causa ꝛc. prima in tres: p̃mo dat cañ. quendã generalẽ in concessione uel nõ prohibitione aque frigide. secũdo quod dixit probat. tertio cañ. illã, particularius distinguit. ibi secũda: ꝛ scias. ibi tertia: nisi sit stomachus aut epar. Considerandum q̃ aque frigide usus per potũ posset esse uel sirupũ cũ ea linfando. Et oẽm suũ potũ uel de ea pura bibendo: ꝛ quocũq̃ intelligaẽ uult Auicẽ. q̃ non prohibeas febrienti frigidã aquam nisi sit humor grossus. ꝛ cũ hoc sit crudus. ꝛ cãm assignat notã. Et quia iste cañ. statim ab Auicẽ. declaratur: ideo nõ est hic super eo insistendum.

c Et scias. Hic probat quod dixit: ꝛ est q̃ concedatur aqua frigida febrienti: ꝛ adducit duas rationes. p̃ma est q̃ aliq̃ potus aque frigide complet curam: et si ipsa nõ detur nõ curabitur infirmus: hoc autem sic dicit: quia aliq̃ medicus facta flomia quia uidet alleuiationem infirmi nõ curat amplius de eo. ꝛ ipse nõ curatur ꝛ tamẽ si dedisset de aqua frigida in potu fuisset curatus. Et hoc est quod dicit q̃s flomia iuuat. deinde utens uia mala. s. nõ dando aquã frigidã: que dari debet nõ purgabitur: ideſt nõ curabitur. Et totũ hoc dicit Auicẽ: quia febres in quibus possimus uti secure aqua frigida sunt febres synoche: ꝛ illis flomia est maximũ auxiliũ. ꝛ maxime alleuiãs. medicus igitur quia aliq̃ facta flomia uidit infirmũ multũ alleuiari nõ curat amplius de eo. ꝛ nõ dat aquam frigidam: que esset complementũ cure eius: imo facit redire ad iuuũ linfatũ: ꝛ tunc non liberat iste febricitans immo peiorabit. Aliter iste cañ. etiam a me exponẽ q̃ existente aliquo humore grosso flomia aliq̃ facta iuuat: ꝛ tu credis ex hoc q̃ febris sit sanguinea. s. illa que est causa coniuncta febri: ꝛ uteris uia mala quia das aquã frigidam quã nõ debes dare: quia magis ingrossat illam materiã: tũc nõ purgabitur illa materia nec sudore: nec alia euacuatione: immo magis ingrossabit ꝛ hoc probat per cañ. predictos. Sed dubitaẽ de hac expositione quõ est possibile q̃s flomia conferat: ꝛ tamen aqua frigida ingrossat materiam. dicendũ q̃ lz plures modi dicendi possint dari unus tamen est qui intelligiẽ ex propositione quarta questionis superius mote. ꝛ est q̃ ponamus istũ casũ sic: q̃ aliquis febriẽs de colera grossa uel flegmate separato a sanguine: ꝛ cũ hoc banc multam repletionẽ ex sanguine qui statim incipit inflammari: cũ icipit colera illa grossa uel flegma putrefieri: unde cogimur ad flomiam nõ solũ quia timemus de inflammatiõe illius sanguinis: ꝛ de suffocatione ex eo: uel cursu ad principalia membra: ꝛ suffocantia loca: sed quia natura granata ista plenitudine nõ potest uacare digestiõi illius colere: uel flegmatis: nec ex flomia illa colera peiorat: ut supra dixim⁹: immo meliorat: quia natura potest illi digerende uacare alleuiata a repletione: facta ergo flobotomia ꝛ alleuiato infirmo credit ignarus medicus istam esse febrem sanguineam: quia cõtulit flomia: ꝛ quia est fortis flamma caloris: ꝓpter calorem colere uel flegmatis profunde putridi deceptus in hoc dat aquã frigidam: que illam coleram grossam crudam magis ingrossat: unde non purgabit: usus ergo fuisti uia mala. Tertia expositio est etiã mea q̃ Auicen. te confortat q̃ lz facta flobotomia iuuet: tamen non dimittas facere post flobotomiã ea que

e

UVA. BHSC. IyR_029

expediunt de lenificatione uentris. ⁊ prouocatione. ⁊ rarificatione: quia his obmissis uteris uia mala: ⁊ nō purgabit: ⁊ nō liberabit infirmus. Et hoc dixit propter medicos blanditiuos: qui uidentes facta flomia infirmū multū allenatū statim dimittunt regimē reliquū laudabile: ⁊ assentiunt laxiue febrientis de nō clisterizando nec sumendo sirupū: imo nec dicentando: sed ampliant se ad carnium exhibitionē ⁊ uini. Quarta expositio est Dyni ⁊ Franci ci de pedemontiū ⁊ dñt: q⁹ Aui. ult cañ. Gal. nono ter. ⁊ est q⁹ aliqñ in fe. synocha est indigentia flomie ⁊ medicus nō facit illā: aut propter errorē: aut ꝓpter formidinē laborantis uel adstantiuz: et tunc debet dari frigida aq̄. Et ideo dicunt q⁹ littera ult dicere uia alia. ⁊ construitur sic. Et qñ flomia iuuat. i. de se esset iuuatiua ⁊ non purgabitur. i. non flomatur propter ignorantiaz medici uel formidinē laborantis ⁊c. deinde uteris uia alia. i. dabis in potu aquā frigidam: ⁊ hoc est qō Gal. dicit nono ter. Si uero coactus fueris qñqz curare infirmū: a quo nō soluz qñ relictū est auriliū flomie: sed ⁊ nunc: aut ꝓpter inscientiā medicoꝝ: aut laborantis aut famulantiū formidinē in presenti tē pore prohibitus fuerit auferre sanguinē ad frigide aque datiōnē uenendū. ⁊ dicit Dyms: Si littera dicit uia mala. i. propter aliquē errorē nō purgabit. i. nō flomabitur. supple tu da aquā frigidā. hec expositio est uiolenta: ut apparet.

deinde uteris uia mala: tūc nō purgabitur. Humoris autez[a] coleirci digestio est: ut conuersus a sua subtilitate fiat spissus: ⁊ aqua quidem frigida facē illud: nisi sint stomach[9b] aut epar debile aut frigidū: aut sit in uisceribus apostema: aut sit ī uisceribus dolor: aut sit cōplexio ei[9] pauci sanguis: aut caliditas eius innata debilis: qr debilitatur post potum aque frigide. Aut si nō cōsuetus potare aquā frigidā: sicut illi qui sunt de regiōe calida: isti enī spasmantur uelociter ⁊ associatur eis singultus: ⁊ extenuatus est de hac summa. Vbi autē materia calida aut grossa iaz digesta est ⁊ corpus est carnosū: ⁊ caliditas innata exuberans: ⁊ uirtus est fortis: ⁊ uiscera sana nō frigida eoꝝ cōplexio radicalis. nō insueta aque frigide: immo assueta aqua frigida ualde: tunc aqua frigida est melior res.

Humoris autē. Hec est secūda ratio ad pbandū cañ. premissū q̄stum ad id q⁹ generaliter ⁊ inconfuso intendit. ⁊ est q⁹ aliqñ conceditur febricitantibus aq̄ frigida materia nō existente grossa sed subtili: hoc pbatur qr si materia est subtilis colerica aqua frigida conuenit. nā digerit illā cū eius digestio sit inspissatio. ⁊ in hoc Auic. innuit q⁹ qñ medicus conuertit suā intentionē ad febrē ⁊ ad causam in quadā febre ut colerica de colera subtili: potest perficere utrāqz intentionē cum potu frigide aque: quia infrigidat ⁊ digerit materiā quā postea natura cōfortata expellit ut ponet.

Multotiens[b]. Probat q⁹ sit melior res. ⁊ hoc est ostendere utilitates que ex eius datione sequunt. Sine potē in q̄stitate nō multa hue in q̄stitate ualde magna. Considerandū q⁹ hoc iuuamentū est: qr uirtus cōfortatur sedata flāma febris: unde materias expellit per loca apta euacuatiōnū ꝑm diuersitatē materiez ⁊ aptitudines corpoꝝ. Sz dubitaꝫ si ista febris est sanguinea qualis erit materia que expellitur per has partes erit ne sanguis. dicendū q⁹ si fe. nō est sanguinea sed est. uerbi grā: colerica expelletur illa colera: ⁊ alie materie: si sint cū ea corrupte. si autez febris sit de sanguine conuenit multotiēs cū eo reliqs plures materias corrumpi: q̄ euacuate uomitu. ul uentre: uel sudore: uel urina. ostendent ꝓprios colores. materia aūt sanguinea aptius euacuabit sanguine nariū ul per menstrua uel per emoroidas Iz Auic. nō faciat de hoc mentionē. ⁊ si illū sanguinē contingat pelli uomitu uel uentre uel urina uel sudore ostēdere etiā poterit ꝓpriū colorē: q⁹ autē uirtute pellente sanguis possit uomitu iuuatiue euacuari apparet. z. ca. ⁊ fen. 15. 7. tera. per fluxū uentris apparet. z. cañ. fen. 14. tracta. 4. q⁹ per urinā apparet. z. cañ. fen. xix. q⁹ per sudorē: dixit Aristotiles. tertio de partibus aialiū. possibile tamē est q̄ febris sit sanguinea: ⁊ cessabit per euacuationē materiez que nō erūt sub forma sanguinis: ⁊ hoc erit qr sanguis in illas corrūpitur: Gal. autē nono tera. sentit q⁹ natura accipit bonū sanguinē pro nutricatōe. ⁊ materias alias malas expellit. uñ dicit q⁹ ex aque frigide potu calore extincto natura particulaz roborata solidaz aialis humoribus qui sūt pre subtilitati opponē ut quicūqz suaues ⁊ nutrire sufficiētes. hos quidē attrahit ad eas. inutiles uero abiciat aut per uentrē aūt per cutim. Considerandū secūdo q⁹ q̄stitas que datur in potu de aqua frigida: est diuersa ꝑz diuersitatē inflāmationis febris. est enī magna latitudo in calore huius febris ardentis: que indicat dari aquā frigidā: ut bene dixit Auer. 7. collz. ⁊ diuersificaꝫ et q̄stitas exhibitionis eius: ꝑz multa alia ⁊ parte cōsiderata. nō ergo oībus q⁹bus concedimus aquā frigidā: concedimus in q̄stitate ultima: q̄ est q̄stum potare possunt. unde inde puenit ad tremorē ⁊ quandā liuiditatē coloris: quā uocat Auic. uiriditatē ⁊ hoc ꝓpter multā ⁊ subitā infrigidationē. Sed facimus hoc qñ flāma febris est ualde ultima: ⁊ hora calida ⁊ oīa consentiunt potest dare bibere quantū uult. aliis aūt pōt sufficere q̄stitas minor: ut mensura uasis ꝑm tuā extimationē per minā autez videt intelligere hic copiosā q̄stitatē. unde Gal. nono tera. nō determiat se ad quantitatē mesure: sed dicit q⁹ dz bibere q̄stum laborans uoluerit ⁊ hoc est ꝑm diuersitatē in noibus quare bene fecit Gal. q⁹ ad mensuraz nō se determiat mina et nō ē magna q̄stitas: qr est. xx. unciꝝ uel. xvij. lz in hoc pondere inueniat diuersitas ⁊ forsan per minā intelligit mensurā alicuius uasis. Considerandū tertio q⁹ potus aque frigide q̄ conuertit febrē: qñqz ad flegmaticā est proprie potus iste multe q̄stitatis ultra quez nō itur in q̄stitate: ⁊ hoc qr materiā illā. uerbi grā: sanguinē ualde infrigidat ⁊ ingrossat: ut nō est possibile uirtuti post infrigidationē illū expellere. quare remanens putrefit ⁊ fit febris de sanguine flegmatico. ⁊ aliter potest imaginari febrē fieri flegmaticā ex hoc potu. ⁊ medicus aliqñ prelegit hanc febrē conuerti in flegmāticā potius q̄z uelit subito erardenti flamma infirmū mori: ut dixit Auer. vij. collz. ⁊ Rafs. xvj. continentis. q⁹ aūt uirtus confortata hoc ultimo potu possit materias per suas uias expellere notum est.

Et qñqz[c]. Hic ponit conditiones uel res que cōsentiunt uel indicant dationez frigide aque. ⁊ sunt conditōes octo. Prima est q⁹ materia sit calida. s. subtilis indicaꝫ aūt ex parte caloris fortis. ⁊ ex parte subtilitatis indigentis in spissatiōe Secūda conditio est q⁹ sit digesta si materia est grossa. ⁊ hoc ē q⁹ dixit: aut grossa iā digesta ⁊ est sermo Rafis. 17. continētis capi. ultimo. Sed dubitaꝫ q̄ materia grossa digesta est ista in qua damus frigidā aquā: dicemus q⁹ per hāc materiā grossā intelligimus illā cū qua q̄nis sit digesta cōiungit fortis flāma febris: ut indicet extinctionē cū forti frigido: quale est frigidus aque talis aūt materia est aliqua colera grossa: uel sanguis qui dr grossus respectu materie colerice: si ergo colera sit grossa ⁊ digesta: ⁊ fortis flāma indicet frigidā aquā alijs sentientibus pōt dari: qr extincto calore uirtus confortabit: ⁊ expellet materiā: quā inuenit digestā. si aūt colera eet idigesta q̄nis calor febrilis extingueret: ⁊ cōfortaret uirtus: ex hoc nō posset tū materiā indigestā expellere: quare magis adderet putredo ⁊ constricta a frigido peiora retur. Silr in febre sanguinea sine putredie qr materia est digesta pōt dari frigida aqua: si autē sit cū putredine q̄ digestiom opponit iudicandū erit de ea ut dicetur in hoc caplo. Tertia ꝺditio est q⁹ corpus sit carnosū ratio est: qa membra neruosa carne coperta minus peutiuntur a frigida aq̄: ut nono ter. Quarta cōditio est q⁹ caliditas innata exuberet: qr sit hō multi caloris uel multe calidi tatis ex natura ⁊ etate ⁊ causa est nota. Quinta cōditio est q⁹ uirtus sit fortis. s. ꝓncipaliū ⁊ iaz apparet hoc ex oppositis cōditionibus. Sexta cōditio uiscera sana. s. apostematis ꝑuatione: ⁊ ꝑuatione alterius determinate debilitatis faciētis ea pcussibilia a potu aque frigide. nō enī possunt dici uere sana cū iste sit febriēs. Septima cōditio nō frigida cōplexio eoꝝ radicalis. i. innata cōplexio eoꝝ nō est frigida. uñ nō sunt nerui pcussibiles a frigido: q⁹ sunt in summa neruoꝝ calidoꝝ et in hoc etiā innuit q⁹ sint copiosi sanguinis: si exponatur radicalis. i. naturalis innata ⁊ influens: lz multitudinē sanguinis potuerit dare intelligi per multitudinē carnis. Octaua conditio est consuetudo potus aque frigide cū igitur materia se. ⁊ caloris febrilis indicant aquā frigidā ⁊ oīa alia cōsentiant eā dari ⁊ nihil eā ꝓhibeat ipsa est melior res.

Vbi aūt. Hic ponit conditiones uel res que cōsentiunt uel indicant dationez frigide aque. ⁊ sunt conditōes octo. Prima est q⁹ materia sit calida. s. subtilis indicaꝫ aūt ex parte caloris fortis. ⁊ ex parte subtilitatis indigentis in spissatiōe Secūda conditio est q⁹ sit digesta si materia est grossa. ⁊ hoc ē q⁹ dixit: aut grossa iā digesta ⁊ est sermo Rafis. 17. continētis capi. ultimo. Sed dubitaꝫ q̄ materia grossa digesta est ista in qua damus frigidā aquā: dicemus q⁹ per hāc materiā grossā intelligimus illā cū qua q̄nis sit digesta cōiungit fortis flāma febris: ut indicet extinctionē cū forti frigido: quale est frigidus aque talis aūt materia est aliqua colera grossa: uel sanguis qui dr grossus respectu materie colerice: si ergo colera sit grossa ⁊ digesta: ⁊ fortis flāma indicet frigidā aquā alijs sentientibus pōt dari: qr extincto calore uirtus confortabit: ⁊ expellet materiā: quā inuenit digestā. si aūt colera eet idigesta q̄nis calor febrilis extingueret: ⁊ cōfortaret uirtus: ex hoc nō posset tū materiā indigestā expellere: quare magis adderet putredo ⁊ constricta a frigido peiora retur. Silr in febre sanguinea sine putredie qr materia est digesta pōt dari frigida aqua: si autē sit cū putredine q̄ digestiom opponit iudicandū erit de ea ut dicetur in hoc caplo. Tertia ꝺditio est q⁹ corpus sit carnosū ratio est: qa membra neruosa carne coperta minus peutiuntur a frigida aq̄: ut nono ter. Quarta cōditio est q⁹ caliditas innata exuberet: qr sit hō multi caloris uel multe calidi tatis ex natura ⁊ etate ⁊ causa est nota. Quinta cōditio est q⁹ uirtus sit fortis. s. ꝓncipaliū ⁊ iaz apparet hoc ex oppositis cōditionibus. Sexta cōditio uiscera sana. s. apostematis ꝑuatione: ⁊ ꝑuatione alterius determinate debilitatis faciētis ea pcussibilia a potu aque frigide. nō enī possunt dici uere sana cū iste sit febriēs. Septima cōditio nō frigida cōplexio eoꝝ radicalis. i. innata cōplexio eoꝝ nō est frigida. uñ nō sunt nerui pcussibiles a frigido: q⁹ sunt in summa neruoꝝ calidoꝝ et in hoc etiā innuit q⁹ sint copiosi sanguinis: si exponatur radicalis. i. naturalis innata ⁊ influens: lz multitudinē sanguinis potuerit dare intelligi per multitudinē carnis. Octaua conditio est consuetudo potus aque frigide cū igitur materia se. ⁊ caloris febrilis indicant aquā frigidā ⁊ oīa alia cōsentiant eā dari ⁊ nihil eā ꝓhibeat ipsa est melior res.

UVA. BHSC. IyR_029

non damus eam ⁊ hoc totum remanet in iudicio assumentis. ⁊ deliberā-
tis medici per bonitatem extimationis sub canonibus scientialibus ⁊ ha
bitu experimentali. Consideradū tertio q̄ quando stant iste contrarie
indicationes Auicē. uult q̄ si in meliorē ⁊ securiorē uiam potes ducere:
facias illud: ut si sufficit dare sirupū acetosum cū aqua: aut iuleb plurime
cōmixtionis cū aqua eni pauce commixtionis est plus nutriens ⁊ minus
extinguens ⁊ dare ista cū aqua est securius q̄z dare aquā puram: quia cū
hoc q̄ isti potus extin-
guunt calorē ⁊ sedant si
tim non sic nocent apo-
stemati: ut notum est. ⁊
iste cañ. est positus. xvij
continentis. quarto ca.
Sed. T. d. dabo hos si
rupos cū aqua frigida:
uel cum calida. Et dicē
dum q̄ si processus tu⁹
ad dandū hos syrupos
est cum est fortis indica
tio ꝺ aqua frigida timo
re extenuationis ⁊ sitis:
tamē audaciaz tuam re
frenat apostema: ul' cru
ditas aliqua in materia
ul' opilatio dabim⁹ eos
cum aqua frigida: quia
damus eos ut maliciaz
illam minuant frigide
aque: quā dare uolebā-
mus. Si autem in tua
estimatiua caderet hec
omnia posse melius per
fici si aqua detur cū p̄di
etis syrupis nō frigidā
facias.

a Et cum non lz. Hic
considera q̄ ei non licet
bibere eam in febre: in
qua omnia contradicūt
huic potui. aut uehemē
tiora. si ergo illꝺ quod
prohibet est grossicies
⁊ cruditas materie addit in grossicie ⁊ cruditate: ⁊ facit aliud genus opi-
lationis: ⁊ possibile est q̄ plures partes opilet: ⁊ ex hoc fit noua putredo
⁊ noua febris propter innouatā esse materiā. s. in dispositione uel i actu
potu aque frigide: non extinguitur febris: sed remittitur: ⁊ tunc reuertit
intensior q̄z prius. Amplius ex hac infrigidatione possent generari ma-
terie alie ꝺm speciē a materia que febrem faciebat: ⁊ fiet alia febris. Gal'
uero breuius se ab hoc expediuit ut apparet nono tera.

b Et quando obuiat. Hec sunt notata ex septimo ter. ⁊ nono. q̄ autem
frigida aqua percutiat neruos: ⁊ possit esse causa tremoris uel spasmi no
tum est habēti scientiā fen. quarte tertij cañ. aut colon. i. intestini q̄cūq̄
sit. sed expressit de colon: quia multū appropinquat stomacho ꝺm situm
ut anotomia ostendit: lz monstruose contrariū uiderimus in anotomia:
quam in hoc anno fecimus. Consideradū q̄ aliquis est qui non est con
suetus aquā frigid ꝫ bibere: taliter q̄ quotiens eaz potauerit nocetur ab
ea: ⁊ de isto certū est iudicium q̄ potus frigide aque est ei nociuus. alius
est qui insuetus frigida aqua ⁊ est assuetus calida ⁊ isti etiam certe aq̄ fri-
gida est nociua: alius est qui licet nō sit consuetus potare aquā frigidam
non tamē est nocitus ab ea si aliq̄n ea potauit. Et de isto argumētat Ga-
lienus nono tera. q̄ si iste aliq̄n coactus est ad potū frigide aque: non no
cetur. ergo minus nocebitur ille qui consuetus est potare aquā frigidaz
sine nocumento. de hoc aūt lege historiā a Gal'. in libro de uirtute cōsue
tudinis loquente de quodam Azz. militinensi p̄matū tenente in omni pe-
rypathetica theorica ⁊c. immo loquitur de usu aque frigide ab extra per
modū infusionis. i. balnei. ⁊ gratia huius loquitur de balneo aque calide
⁊ sibi similibus in uirtute. Consideradū q̄ per infusionē possumus in
telligere q̄ ponantur extremitates in aqua frigida ut apparebit capi. de
cura tertiana. uel quod totum corpus ponatur in aqua frigida. ⁊ hoc est
consonū dictis Gal'. xj. tera. cap. nono. Tangit autē conditiones que ad
hoc requiruntur quattuor. p̄ma q̄ sit fortis inflammatio. secūda q̄ com-
plexio sit calida ⁊ sicca. tertia q̄ euacueris. i. lenificaueris uentrez: si expe-
dit. quarta q̄ sit in uera ⁊ manifesta declinatione se. ⁊ hoc scitur quia pre
cesserint signa digestionis ⁊ euacuatio materie per naturā uel artē. ⁊ iste
conditiones oēs sunt note: nisi illa que uult q̄ corpus sit calidū ⁊ siccum:
cū tamē superius docuerit dare aquā frigidā calido ⁊ humido ⁊ carnoso
dicendū q̄ aqua frigida ab intra, fecurior est carnoso cū obuiet: ⁊ mem-
bris raris. sed ab extra intentione infrigidandi et remouendi caliduz q̄ꝺ
febris putrida imprimit uel impressit melius cōceditur calido ⁊ sicco cor
pori: forsan enim in carnoso timeretur de additione calefactionis intus
concluso calore. ⁊ ideo cessat corruptio littere quā quidā hic faciunt dicē
tes q̄ uult dicere complexionē calidā ⁊ humidā. sed textus Gal'. uidetur
contrarius his dictis. xj. tera. ubi dicit. Si uero ⁊ bene carnosus fuerit ⁊
constitutio calida ⁊ sicca ⁊ si in pissinā natatoriā eū. immiscueris frigidam
non nocebit: quia ꝺm tale tempus prohibitiente eos in aquā frigidā oīno
mor sudatur. ⁊ uenter eoz est quibus erupit colera est: nos dicamus cer
tū esse ex principijs Gal'. tertio de complexionibus. ⁊ in cōmento affor.
gnte par. Est aūt ubi in thetano q̄ aqua frigida ab extra occurrens i cor
poribus carnosis uigorat intus calorē. ergo cuz Gal'. dicit bñ carnosus
intelligit q̄ non sit multū macer. ita q̄ ex balneatione in frigida aqua p-
cutiatur in neruis taliter q̄ spasmetur: uel aliter praue noceatur. ⁊ forsā
hic est qui ante febrē erat bene carnosus: ⁊ febris eū ita macer fecit: q̄ ex
frigide aque usu ab extra nō inflammabit: sed infrigidabitur q̄ztum sibi
expedit. Aliter dicere possimus q̄ ex balneo aque frigide medie⁹ uult
uel caloris extinctionem: ⁊ istam facit in corpore calido ⁊ sicco: in quod
penetrat. sed suspicatio est de superflua infrigidatione ne solidas parti-
culas aīalis percutiat: uel uult quendā caloris naturalis confortationem
ex reuocatione ad intus: ⁊ reflexione ad extra ⁊ cū hoc quandā debitā in-
frigidationē: nō pfundam multū nec perueniente cuz substantia frigide
aque: ⁊ hoc fit conuenientius in carnoso: unde. x. tera. Gal'. iuuenis qui-
dam bene carnosus hora estatis in statu febris sine flegmone in frigidā se ipsuz
emittens aquā sudorem mouebit: lege litteram Gal'. quia hec fuit intentio eius.
procedit igitur Gal'. cum suo iudicio extimatiuo: ⁊ balneat carnosū febrientez in
tpe status: ⁊ uult ex hoc caloris naturalis confortationē: unde materia expellit: z
sed est suspitio in hoc ne calor intus reflexus ⁊ uapores constricti nocent plusq̄z
calor naturalis. uigorē assurgat contra materiā. sed quia uidemus q̄ hoc aliqui
bus profuit. igitur aliqua dispositio est in qua conuenit: ut arguit Gal'. stabim⁹
igit in quibus carnosis hec cōpetat iudicio Gal'. i. perti medi
ci. Auicē. autē pcedit cuz suo iu
dicio extimatiuo ⁊ balneat cole-
ricū calidū ⁊ siccū nō carnosum
ut sanguineus uel tēperatus est
⁊ balneat cū aqua frigida: non
in flatu ut Gal'. fecit: sed in decli
uatione uera iam euacuata ma-
teria ⁊ infrigidat residuum calo
ris q̄ remansit: ⁊ cum hoc etiaz
cōfortat calidū naturale ex hoc:
sed est suspitione exarnatus ni
mis a frigido spasmet: uel icur
rat ethicā senectutis. stabimus
igitur iudicio Auicē. i. pruden-
tis medici qui considerat quāti
tatē carnis nō sic esse paucaz ut
dicta particula sequant nō igi
tur contradicunt duo uiri. scilz
Auicē. ⁊ Galie. sed dicunt duo
quoz unūquodq̄z pōt continge
re. Cōsideradū aūt q̄ nostris
temporibus medici non sunt au
si in febrib⁹ uti balneo aque fri
gide. ⁊ hoc ꝓpter laborem extī-
mationis uere: ⁊ non minus: q̄z
remediū est notatum a uulgo: ti
met ergo ne si aliud acciderz in
famaretur medicus cuius infa-
mie radix plus est i medicis ad
inuicē q̄z in uulgo. de balneo aūt
cū aqua calida ⁊ potu uini dice
mus de unctione aūt cū oleis le
nificantibus. i. rarificantib⁹ po
ros siue dilatantibus ut est oleū camomillinū iam diximus. Dubitaē circa pre
missa. ꝓmo an in febribus competat frigida aqua. uideē q̄ nō ex Auicē. z. ca. fen
iz. capi. de anxietate stomatica. dicit nō oportet q̄ bibatur in febre nisi aqua cali
da. In contrariū Auic. hic istā questionē Tha. ⁊ conciliator prolōgant ⁊ for-
mant multitudinē argumentoz ⁊ extra, ꝓpositū in difficultatibus eoz: nos igit
dicamus q̄ potus aque frigide quidā est in quantitate pauca: ut q̄n miscemus eā
cū sirupo uel in hora cibi uel cū uino granatoz uel cū uino uel cū zucaro uel ace
to uel aliter: ut contingit potare infirmo hora cibi ⁊ de huius potibus: ⁊ quādo
dant coclear zucari rosati uel uiolati uel alicuius confectionis cordialis qua me
dici construxissent pro infirmo. De huiusmodi etiā potibus est q̄n aliq̄n blandi-
mur egrotanti propter gutturis ariditatē ⁊ calorē ⁊ concedimus aquā teneri in
gutture: ⁊ si furtim parū de ea transglutiat infirmus ⁊ circa exhibitionez potus
aque frigide pauce: medicus generaliter debet duo attendere: unū est q̄ febris
nō sit de incensiuis ualde indicantibus de ea dari multā quātitatē. uñ si deē pa u
ca timeaē de eius inflammatione: qꝺ Auic. innuit infra cap. de cura pestilētiali:
cū dicit: aqua plurima frigida subito est iuuatiua: ualde autē pauca cōsequenter
exhibita fortasse excitat caliditatē. ⁊ iste sunt fe. inflammate ualde in quib⁹ aqua
angurie ⁊ melonis conuertit ad colerā. ut Auer. qnto colliguz penultio cap. ⁊ ꝺm
hunc modū potest saluari sermo Ypocratis. z. re. acutoz. cū dixit q̄ aqua mu-
tatur in colerā in colericis: ⁊ in quibus dyafragmate colera dominat liez sermo
Ypocratis multis possit uijs uerificari: tamē una uia est q̄ aqua in q̄ztitate mo-
dica incendit ⁊ inflammatur in se. arsiuis multū in quibus requirit maior inflā
matio: q̄z sit illa que potest fieri per paucā aquā. Aliud q̄ medicus debet attēde
re in dando paucos potus aque frigide predictos est examīare conditiōes quas
Auicē. ⁊ alij ponunt: postq̄z enī firmauit q̄ febris non est que indicat extinctionē
cū copioso ⁊ subito potu aque frigide. ⁊ nō dubitat q̄ pauca aqua frigida incen-
datur ⁊ per incensionē noceat. considera si bonū est q̄ detur cū sirupo in mane.
⁊ cum potu in cibo aqua frigida uel calida. ⁊ scies ex predictis conditionibus uer
bi gra: est hora estatis: ⁊ consuetus est semp in sanitate potare res actu frigidas
⁊ nō noceri ab eis: ⁊ materia est satis colerica ⁊ in stomacho nō est materia gros-
sa infra anxietatē faciens de cuius maiori infixione per aquā frigidā timeamus ⁊
cū alijs multis cōditionibus quas tu cōsiderare potes. dico q̄ isti posses aquam
frigidā dare in mane cū suo syru. ⁊ in hora cibi ⁊ alijs predictis modis si autem
sint contraria predictis dabis aquā calidā cū syrupo ⁊c. Sed tu di. pono casum
q̄ aliqua febris sit fortis incendij indicans dari aquā frigidā in quātitate multa
⁊ si dareē in pauca incenderet: ⁊ nō est tempus mō dandi illā q: certificatū est in
iudicio meo oportere prius lenire uel digereē. q̄ro quā aquā dabo cū sirupo ⁊ in
cibo: nō frigidā: q: ista pauca incendeē: ⁊ multa nondū competit. nō calidā: quia
multo magis incendeē dicendū q̄ dabis eā frigidā: sed associatā cū aceto uel suc
co limonū uel aliq̄ re prohibente ab incendio. Et posset dicere exercitatus medi
cus q̄ si postpositio mlte aque frigide in hac febre est propter aliquā expectatio
nē digestionis q: colera est grossa poterit dare cū syrupo aquā calidā ad digesti
onē grosse colere: ⁊ cū cibo etiā ut nō incrudet materiā ⁊ nō sequitur aqua pauca
frigida inflāmatur ergo aqua pauca calida ꝓpter duo. ꝓmo quia aqua frigida fi
gitur: ⁊ nō transit cito. secūdo quia ubi figitur ibi facit quādam calidi congrega
tionē: ⁊ uigorationē per contra resistentiā. ⁊ ex hijs fit inflammatio. de aqua aūt
calida hoc nō accidit. he igitur dicta sunt de potu aque frigide uel calide quibus
quotidie utimur cū syrupis: ⁊ in hora cibi: ⁊ per hoc uolo q̄ sit intellecta littera
Auicē. tertio cañ. fen. iz. ca. de anxietate stomatica. Dicamus sēdo q̄ quidem est
potus aque frigide: in quātitate multa cuius quantitatis multe mensurā quidem
auctores non aliter accipiunt nisi q̄ detur quantū infirmus uult bibere: ita q̄ sa
tietur: ut Gal'. dixit. ⁊ Cassius felix ⁊ multi cū eis: ⁊ qñq̄z est tantus potus ⁊ facit
tremorē ⁊ coloris liuorē: ut dixit Auic. ⁊ an talis aque frigide potus cōueniat in
putridis febribus uel humoralibus nō posset melius dici quā dicaē per Galie. ⁊
Auic. ⁊ alios. ⁊ est q̄ stantibus indicatiōibus omnibus audacter detur. omnib⁹
contradicentibus non deē. Quibusdā aūt cōsentientibus ⁊ quibusdā non. ob-
seruetur magis timorosum uel timorosa indicatio. ⁊ de his omnibus iam perfe
cte expediti sumus. de aqua autem frigida in ephi. dictū est supra. in ethica uero

UVA. BHSC. IyR_029

questio

dicetur infra. Dubitatur scõo an in febre cũ damus aquã frigidã debeamus expectare digestionẽ: uideꝫ q sic per Gal. nono ter. qui uult q ꝙuis fl'omia in synocha oĩ tempore conueniat tũ frigide aque potus conuenit apparentibus digestionis signis. Amplius Auer. septimo colligz. continuans sermonẽ suũ in synochis. dicit q prima conditio attendẽda in potu aque frigide est q materia sit digesta. In contrariũ idẽ Auer. ibidẽ dicens est melius exhibere aquã frigidã in principio sine apparitione signoꝝ digestionis: ⁊ nõ curare ex dictis aliquoꝝ cõtra hoc. Nos aũt dicamus q febres in quibus copiosus potꝰ aque frigide competit: sunt sanguinee ⁊ colerice: longinquum eni est q in flegmaticis ⁊ melã colicis cõpetat si ergo febre existente sanguinea ut detur aque frigide potus copiosus digestio sit expectanda dubiũ uideꝫ habere. Conciliator enĩ non expectat digestionem in materia sanguinea: ut deꝫ aque potus: ut apparet dñia. 17i. Gal. autẽ expectasse uideꝫ ut apparet ex dictis nono tera. ⁊ potest dici q si sanguis est nõ putridus cũ statiz materia sit digesta ⁊ proprie si sanguis nõ habet peccatũ nec quantitatis ⁊ qualitatis sequentis quantitatẽ nõ expectata alia digestione põt aqua frigida dari. Si aũt sanguis sit putridus considerare oportet: si est grossus in substantia incruda bilis per aquã frigidã ⁊ melius est expectare digestionẽ aliquã: si autẽ sit subtilis digestio eius erit insp̃issatio per frigidã aquã. colera aũt si est subtilis dabiꝫ conuenienter frigida aqua ante digestionẽ: quia digestio eius fiet per aquã frigidã si aũt sit grossa melius est digestionẽ expectare. Dubitatur de eo qõ dictuꝫ est. p̃mo de materia sanguinea nõ putrida. nos enĩ uidemus q natura in euacuatione eius expectat digestionẽ unde crises synochaꝝ ueraꝝ fiũt in determinatis diebus creticis ergo in dando aquã frigidã expectabitur digestio: ut unfrigidatõe facta natura possit expellere materiã. Dubitatur secũdo quia in causone q est fe. de colera subtili expectatur digestio ut aqua frigida detur ab Maliabate tertio practice capl'o de regimine fe. per uictũ. ⁊ a Lassio felice in cura causonis i fine. ubi postꝙ pempasim. i. digestionẽ fecerit egritudo dat aquã frigidã cũ aliis cõditionibus. Ad primã dicendũ dupliciter. p̃mo q lz non sit oĩno necessariũ i synocha sine putredine expectare digestionẽ: ut detur aqua frigida: tũ utile eꝫ. ꝑ aliter q nõ est curandũ expectare: ⁊ si natura expectat est propter lesionẽ a calor febrili unde expectat auriliũ ꝑm lune aspectus. Sed extincta feb. cũ frigida aqua uirtus confortata expellet quacunqz hora aqua erit bene data: siue sit dies cretica siue nõ: ⁊ ex hoc soluitur tertia questio quã alias nouimus utrũ diem creticaꝝ debeamus eligere: ut demus istũ potũ ⁊ dicamus q si in die cretica talis potus detur utile est: si bene examinasti eũ conuenire: ⁊ tunc multa coneurrũt in unum ut uirtus euacuet materia. s. confortatio eius per extinctionẽ caloris ⁊ confortatio per aspectũ. Sed ꝙuis in die nõ cretica detur iste potus poterit in eadeꝫ die nõ cretica liberari infirmus per euacuationẽ conuenientem. ⁊ ista euacuatio erit quedã crisis facta per uiolentiã uirtutis uiolentantis materiã ⁊ euacuantis eã: nõ ꝑm ordinẽ motus materie in fe. qui est ordo indicatiuus ⁊ creticus. Et erit similis ista crisis crisi facte per impetũ medicine solutiue: qñ natura non euacuat materiã digestã in die cretica. ⁊ nos euacuamus in die quietis post illã ⁊ liberamus a febre ⁊ tu considera hic. Ad scõm dicendũ q causon in quo digestio expectatur est causon de materia grossa colerica. Et aliqñ causon sumitur pro fe. sanguinea. debet autẽ diligenter considerare circa predicta: q in febribus arsiuis que indicãt potũ aque frigide ⁊ in quibus ꝓpter aliquã eruditatẽ materie uidetur expectanda digestio medicus debet bone extimationis hꝫ latitudinẽ. nã si uidet q ex digestionis expectatione ꝓueniat mors infirmi ⁊ digestio fiat ad malã formã uerbi gr̃a: ad corruptionẽ materie. unde apparebit ypostasis nigra: que sine dubio nõ dicet digestio: melius est dare aquã frigidã: ⁊ nõ expectare digestionẽ: ⁊ nõ curare si materia illa incrudetur ⁊ feb. ꝓlongetur. hec enĩ debẽt magis eligi ꝙs mors infirmi: ⁊ hoc intellexit Auer. 7. colliget. ⁊ hic Auicẽ. Dubitatur quarto an balneũ aque dulcis calide cõpetat in febribus putridis ante digestionẽ: uideꝫ q sic quia ꝑm unã expositionẽ supra factã cũ dicit cũ aqua dulci tepida intelligit de balneo: ⁊ illi sunt cañ. quibus utimur in ꝓncipio. Amplius in tertiana ante digestionẽ nõ uideꝫ ex toto negari ifra ab Auic. Amꝑ. balneũ est rarificans: sed rarificatio conceditur ante digestionẽ. Contrariũ sumitur a Gal. rj. tera. ⁊ a Rabi moysi. 19. particula affo. ubi uult q balneũ est utile post digestionẽ materieruꝫ. dicamus q nõ intendimus loqui de partibus oĩbus balnei. sufficienter enĩ dixit Gal. de eis in. x. tera. sed uolumus solũ loqui de balneo in tina aque calide dulcis. Et nõ est dubiũ q post digestionẽ ⁊ euacuationẽ est utile si quid residuũ materierũ est in corpore: ⁊ proprie aptarũ per poros educi. Existentibus autẽ aliis dispositionibus de alio indicantibus ut sordicio cutis ⁊ opilatione poroꝝ aut alia asperitate corporis; ⁊ consuetudine balneandi: ⁊ nõ existentibus conditionibus aliis, phibentibus eius usũ: de quibus dixit Gal. rj. tera. ultimo capi. secure possumus balneare in tina ⁊ pluries: ut etiã Gal. assentit in terapẽtica febriũ ad Glaucouẽ cap. de tertiana. facta autẽ digestione materie: ⁊ nõ facta euacuatiõe licet possemus eo uti: ⁊ hoc cũ crederemus illã materiã posse per poros dissolui tũ apud me nõ uidetur mihi oĩno secuꝝ eo uti timore dissolutionis ⁊ motus materie ad partẽ nõ conuenientez siue euacuationi. Ex quibus apparet q si materie sint crude ⁊ proprie multe balneũ in quo stet nocet dilatando ⁊ mouendo materias euacuationi ineptas. Et quia humor colericus ꝙuis sit crudus: est tamẽ subtilis aptus euaporationi: ⁊ est succus quẽ corrigit aqua dulcis tepida: ideo balneũ ante digestionẽ minus nocet in tertiana. Diri autẽ balneũ in quo stet: quia si balneatio esset solũ quedã infusio: ⁊ quasi aspersio aque calide: absqz mora possz in aliqua febre competere ante digestionẽ: quia esset digerens temperata calefactione ⁊ humectatione: ut in materia melãcolica ⁊ nõ dissolueret. unde Auicẽ. ca. de cura quartane ingrediaꝫ balneũ: ⁊ si nõ fuerit digestio: nõ fiat nisi effusio aq calide quantitate: qua delectat corpus ⁊ humectat minus ꝙs perueniat ad hoc: ut liquefiat ex ea humor. Post hoc aũt scias q in hac nostra patria: q homies nõ sunt consueti balneis: ⁊ quia euacuatio materieꝝ putridaꝝ ꝑ balneũ nõ est absq resolutione ⁊ euacuatione spirituũ: quã spirituũ resolutionẽ superfluam facit fe. ⁊ quia materias etiã commouet: ⁊ si sunt pfunde difficile est eas mouere ad cutiz dico quia ita est paucã inuenies utilitatẽ cõmuniter in usu balneoꝝ. i. tinarum ex aqua dulci. ⁊ cũ hoc etiã multus labor accidit infirmo taz in corpore ꝙs in aĩa in positione ⁊ statione ⁊ extractione ab eo. ⁊ in mẽsura qualitatis aque ⁊ in mẽsura temporis more frequẽter errat. ⁊ propter hec oĩa non curo: si nõ est in usu balneũ dulcis aque: in cura fe. putridaꝝ: ⁊ propter hoc forsan Rasis nõ inuenit in eo magnã utilitatẽ. unde dicit. 16. cõtinentis. penultio ca. de cura putridaꝝ. non uidi febricitanti balneũ esse utile in aliqua dispositione. Ad primũ contrariũ ⁊ tertiũ dicendũ: q rarificatio in ꝓncipijs febriũ putridaꝝ debet esse cũ rebus leuibus: siue sit inunctio: siue sit lotio. ⁊ nõ cũ rebus fortis dissolutionis. ⁊ debz fieri in febribus quibus conuenit ut ad hoc de bis determinabitur. Dubitat an uinũ competat in habentibus fe. putridã. uideꝫ q sic: quia in acutis feb. de quibus minus uideꝫ: daꝫ uinũ. ut Gal. 8. ter. auctoritate Ypo. 3. re. acutoꝝ. Amplius uinũ digestionẽ materieꝝ opatur: ut ꝓmo de re. sanitatis ⁊ confortat uirtutẽ ut oẽs dicũt. Amꝑ. uinũ daꝫ ad rarificandũ ⁊ aperiẽdũ poros: ⁊ hoc fit in ꝓncipio. igiꝫ in ꝓncipio põt uinũ cõpetere in putrida fe. In contrariũ est Gal. 8. ter. canet a uino fe. existente. hic ꝓmo sciendũ q reperitur quoddã uinũ quod est frigide cõplois: ꝙuis fit uinũ de uite: ⁊ hoc est uinũ qđ in ptibus nr̃is reperiꝫ albũ ⁊ rubeuz gustu acerbũ: qñ ꝑpinquũ sapori uini granati acetosi: uel sapori agreste. ⁊ expiuntur hoies remitti in calore ab eo ⁊ si nõ sũt stomachi fortis ledunẽ ab eo sicut a rebus frigidis subtilibus. ⁊ Gal. i pauc̃is libris fecit mentionẽ de isto uino: q opponiꝫ aliis uinis in cõplexiõe. cũ enĩ uina sint calida in cõplone. hoc uinũ est frigide cõplonis ⁊ nõ frigide sicut diceremus q cepe albũ est frigidũ respectu rubei: tũ est calidum respectu hois: sed dr̃ illud uinũ sic acerbũ uel bruscũ dictũ apud nos: ita frigidũ sicut dicimus q lactuca est frigida ⁊ unfrigidat nos: ⁊ hoc est qđ dr̃ in li. de euchimia ⁊ cathemia cap. de uinis. Est aũt de uinis maxima dñia ꝑm sp̃em considerantibus ut nisũ est: modica uero in alijs: nunquaꝝ enĩ inuenis lentẽ aut caulẽ humectantẽ. sed minus quid aliũ alio siccantẽ humectantẽ autẽ nullũ. adhuc autẽ magis nequaꝝ inuenies aliquã cepa rũ uel alleoꝝ infrigidantẽ. sed magis uel minus calefactionẽ inducere: nec etiã lactucã calefacere ⁊c. nec etiã q magis uel minus magnã habet in ipsis dñiam. inter uia aũt antiquissima q diri a latinis noiari cocineuz in tantũ ab albo. simul ⁊ ab austro iueni differre ⁊ hoc sufficienter calefaciat illud uero infrigidet sensibiliter. Et nõ credas q semp cũ Gal. noiat uinũ aquosũ de hoc uino intelligat: sed aliqñ de eo itelligit: ⁊ aliqñ nõ: q rõne distinguere nõ possumus. ⁊ dico q hoc uinũ põt concedi in febribꝰ in ꝓncipio ⁊ pcessu. nec est timendũ de eo nocumentũ uinoꝝ in lesione capitis. nec in calefactione nec in cõmotione materie per dissolutionẽ a, calido: ⁊ cõprehenditur etiã hoc uinũ in sermonibus Ypo. tertio regimnis acutoꝝ ⁊ Gal. in cõmẽto nono. ⁊ decio. imo qñqz uidi quosdã febrientes cõqueri de nocumẽto stomachi a frigiditate huius uini nõ minus ꝙs a frigiditate uini granatoꝝ: nõ stamus aũt hic ad disputandũ an sint eiusdez speciei specialissime oĩa uina. Alia aũt sunt uina q̃ sunt cõplone calida: sz est in eis dñia magna: unde quedã sunt dicta aquosa que modicũ calefaciunt: utilia tũ sunt digestioni ciboꝝ ⁊ distributioni ⁊ hec sunt alba subtilia paucifera. Et ꝙuis oĩa talia uina aquosa forsan nõ calefaciũt oẽm hominẽ: tũ fit noster sermo ꝺ uinis in quibus est aliqua calefactio cõparata ad eũ qui illa potat: ꝙuis sint uina aquosa. Quedã autẽ sũt uina uinosa manifeste calefacientia ⁊ iste sunt etiã multe diuersitatis. His ꝑmissis pono hos cañ. practicales. p̃mꝰ q ubi ẽ timor de freneſi tutius est dimittere oẽ uinũ calefaciens. s. tam aquosũ ꝙs uinosũ. Ratio quia uinũ aptũ est facere materias euaporare ad caput ꝙuis hic aquosũ minus alijs ledat mẽtẽ. Secundus cañ. q ubi est sincopis aut tumor de ea si non obstat multa uehementia febris: potes concedere uinuz: ut. xij. tera. q: est maxime de cõfortantibus uirtutẽ. unde saracenis cõceditur in sincopi: quibus tñ ex lege nõ est licitũ bibere uinũ: ut coll'z. 7. quale autẽ debeat esse in sincopi accipe. xi. tera. ⁊ tertio cañ. fen. xi. tu tamẽ menlura illud ꝑm uehemẽtiaz febris ⁊c. Et ꝑm tempora eius. unde in ꝓncipio sincopaliũ febriũ ex materia frigida dat uinũ aquosũ. Gal. xij. tera. x. caplo. lz in actu sincopis si esset causon posset concedi uinũ. sed hoc hic obmittimus. sed tu dices aliquis posset actu esse cum freneſi simul cũ sincopi: qd ergo faciã de uino. Dicendũ q facit sicut in alijs dispositionibus cõplicatis sibi aduersantibus indicatione ergo sumpta a dispositionis magnitudine dabis uinum per sincopim: sed miscebis cũ eo qđ tibi uidebitur ut minus capiti noceat. Tertius cañ. est q in nulla febre de materia colerica ante digestionẽ ⁊ a ꝓncipio competat uinũ aliquod. ratio est quia inflãmat ⁊ materiã colericã agitat. unde Aliabas. 3. practice cap. de febribus putridis: uinuz febricitantibus ex cola minime cõuenit: iõ in ꝓncipio fe. colicaꝝ si uis rarificare: nõ facias illud cũ potu uini: sed cũ leui fricatõe uel uapõre aque te pide. uel oleo camomille. Quartus cañ est q i febribꝰ colicis digesta materia ⁊ multo magis digesta ⁊ cuãta põt cõcedi uinũ. q: facit illã transpirare per poros existentẽ aptã per digestionẽ: ⁊ multo magis cũ est apta ꝑ paucitatẽ et digerit illã ꝑ urinã: ⁊ hoc est q dixit Gal. uinũ mouet uniuersas excreatões eiꝰ ãt iuuamẽta alia hẽs in ca. ꝺ cura tertiane. Quintꝰ cañ. q in febribus frigidis. i. de materia frã digõne apparẽte in materia secure põt cõcedi uinũ: q ẽt sit uinosũ eo q cõcedit in febribus cal'is. Et rõ huius est apparẽs: ergo bñ clamauerunt oẽs auctores: q uinũ debz dari digestione apparẽte in materia. Sextus cañ est q in ꝓncipio febriũ putridaꝝ frigidaꝝ minus dubitãter põt cõcedi uinuz: ꝙs in ꝓncipio caldaz febriũ. p̃mo q: nõ timeꝫ de eius inflãmatiõe. scõo q: põt eligi uinũ debilis caloris in quo erit leuis uirtus prouocatiua ⁊ aperitiua meatuũ unde nõ faciet in materia agitationẽ aliquã nocentẽ: sed quandã suauem calefactionẽ digerentẽ materias frigidas ⁊ dilatantẽ poros. Et expertꝰ medicus sciet hoc arbitrari. In materia ãt calida hic idẽ calor uini potest inflare si est multe caliditatis. Septimus cañ est q in ptibus italie ꝓpter uehementẽ cõsuetudinẽ quã hũt hoies ab ipso principio natiuitatis ad uinũ põt securius cõcedi uinũ febricitantibus: ꝙs in partibus alijs: et quã fuerit concessũ in tꝑibus alijs. Et iõ precepta q̃ inuenis ex libris saracenoꝝ: nõ sunt sic coartanda apud nos in usu uini: q: eis nõ est licitus bibere uinũ ⁊ sunt ualde dissuieti ab eo. Et precepta q̃ inuenies a libris greꝯ ⁊ q: uoluerunt q hoies nõ biberẽt uinũ usqz ad. xiij. annũ sue etatis ut narrat Rabi moyses i libro ꝺ regimĩe sanitatis. ⁊ colligiꝫ a Gal. primo libro de regimine sanitatis in hoc: q in ꝑma etate uinũ nõ cõcedit: ⁊ cõsidera cũ hoc cañ. q diuersitas uinoꝝ ꝑm climata est cã multe diuersitatis in iudicijs: ex ꝙbus cessant cõtraria. Ad primũ dicendũ q in acutis dz dari uinũ tpe debito: ⁊ uinũ qđ cõuenit. Ad scõm dicendũ q uinũ cooperaꝫ digestioni semi crudoꝝ humoꝝ. humores autẽ multũ calidos posset inflãmare: ⁊ multuz crudos agitare: ⁊ precipue uinum aliqđ potens. Ad alia patet solo: has uero duas questiones cõciliator alr tractat: ⁊ tu accipe eas si placet.

a Et cũ administraueris ⁊c. Jã Aui. ponit cañ. in curatione fe. putridarũ: quibus intẽdit ad materiã cũ quibꝰ. s. pluribus operans medicus in

oportet post illud ut tu occuperis in digestione ⁊ euacuatõe que non est ꝑm semitam minorationis ⁊ desicationis: ⁊ iam diximus eaz: imo secũdũ semitaz abscissionis cause.

ministretur balneum: ⁊ potus uini commixti subtilis ⁊ inunctio cum oleis lenificãtibus. Et cum administraueris[a] canones predictos in principio accidẽtium febris: tũc

UVA. BHSC. IyR_029

ꝓncipio ſc. facit euacuationē cōez: que uocaꝫ ericcatio. Hic ponit cañ. quibus intendit ad materiā: ⁊ medicus operans cū ill' intendit cauſe abſciſſionē. ita Auicē. ſeipſū continuat. ꝑōt aūt ſaluari cōis continuatio: q̄ dicit: q̄ prius poſuit cañ. in euacuatione que cōpetit in ꝓncipio. hic ponit cañ. in euacuatiōe q̄ cōpetit poſt ꝓncipiū. ⁊ qñ materia eſt digeſta. ꝓmo ergo utrū in ꝓncipio accidētie. i. euētus ſe. debeat peccere cū gnq̄z cañ. dictis uidet q̄ nō. ꝓmo de flobotomia: qa eſto qō ſit neceſſaria gnq̄z: non fit in ꝓncipio. ſz poſtponit ut poſterius dicet: ⁊ ſumit in ꝓmo li. fen. 4. capitulo. de flomia. ſcōo de ꝓuocatione uidet q̄ a ꝓncipio nō debeat fieri: q: niſi ſit euacuata materia. ꝓuocatiua nō conueniunt ut nono tera. ⁊. xj. ⁊. xvj. con. auctoritate Oribaſij ⁊ Rufi clarius q̄z alibi ponit. ſed in ꝓncipio nō eſt facta euacuatio in ſe. in q̄bus nō cōpetit flobotomia. Eodē mō ꝑbatur de euōne per ſudorē ⁊ finit intentio Rufi ⁊ Oribaſij. xvj. con. In contrariū Aui. ad ſolutionē huius conſiderandū ꝓmo q̄ ꝓncipiū accidentiū uel accidentie cruditatis. ergo iſti cañ. ſunt ꝑprie intellecti in uſu farmacie. poſſet etiaz intelligi ꝓncipiū accidentiū abſolute in oī ſe. ſiue ſit digō in illo ꝓncipio: ut ſinocha febre: ſiue nō: ut in alijs. / Scōo cōſiderandū q̄ Auicē. nō dicit q̄ tu uteris dictis cañ. in ꝓncipio accidentiū ſiue accūtia ſe. ſed dicit q̄ conſideres q̄bus cañ. ꝑdictis uteris ⁊ qualr. nā ſi febris eſt in ꝓncipio minoratiua: ſi eſt ibi repletio ſanguinea: ut. ſ. dixim⁹. / Tertio cōſideratiez coiter ⁊ neceſſario cōiuncta ſe. ⁊ iſta uocaꝫ ericcatio apō Aui. teriez aquoſaz ifectaz urinatio. / Alia eſt euacuatio ꝓpria q̄ accipit humorē q̄ facit febrē. Hijs hitis dicamus q̄ itelligēdo ꝓncipiū large ad febres ſanguineas: ⁊ alias febres de alijs humoribus ſi tu exerceuiſti te i totalr cauſe: ut. ſ. dictū eſt: ſi aūt exerceuiſti te cū alijs cañ. ⁊ nō cū flomia q̄ ſunt febres colice flatice: uel melice: in q̄bus non cōpetit flomia: aut ſi cōpetit. cōpetit minoratiua: uñ poſt flomiā ſtat febris ⁊ eſt itentio tūc ad materiā aliā a materia ſanguinea. ſ. colicā uel flaticā uel melancolicā: di co q̄ ſi eſt uſus cañ. ꝑdictoz alioz a canonibus flomie factoz in ꝓncipio tu nō minoraſti ꝑprie materiā appropriatā. ſed euōnez cōem feciſti: que eōis euō uocaꝫ ericcatio. ⁊ nō ꝑprie ſoluiſti uentrē: ſed lenificaſti nō fortiter ꝓuocaſti nec urinā nec ſudorē: ſed leuiter ualde. Ex q̄bus ceſſāt contraria. nō enī Auic. cogit te ad flomandū in ꝓncipio: ſed ſi expedit nec ad de: ⁊ ꝑprie mūdificatōe facta. / Dubitaꝫ ſcōo utz utendo cañ. ꝑdictis in ꝓceſſu febriū abſcindamus materiā: ⁊ qualr debemus uti illis. Cōſiderandū q̄ ſicut. ſ. dixim⁹ ad claritatē doctrine oportet diſtinctim loqui de canonibus flomie: ⁊ alijs cañ. lenitiuis ſiue fluxus uētris ⁊ ꝓuocatōis ꝑōt abſcindere cām: q̄z ſine ꝓmo una uice eſt totalr abſcindens cām: ut enī poſtponit nō ſic copioſe pōt fieri ut poſteri⁹ dicet. Et q̄z ſine ſcōo iteratis uicibus poſſet abſcindere: ſicut ſi alicuius ſanguis eſſet malus uñficaꝫ: ut pōt intelligi generalr ḡrta ꝓmi. cap. de flomia. ⁊ ꝓm hūc intellectū poſſet ſaluari Dynus qui flomiā eradicatiuā intellexit poſſz fieri poſterius digeſta materia: ſubtiliter tū intelligendo cōplementū illius rectificatōis nō ſit ꝑ euacuationē neceſſario. q̄q̄z aūt euacuatio ꝑ flomiā minorat materiā: ⁊ hoc triplr. ꝓmo, ꝑpria minoratōe: q: ſi febris eſſet ō ſanguinee: ⁊ fieret flomia minorans eſſet: tūc ꝑ ſe illius materie minoratio. ſcōo aliq̄ minorat per accidens: q: accidit materias febrē facientes eſſe ſanguini mixtas. ſz ſanguis per ſe nō peccet: nec ꝑ ſe faciat febrē. accidit ergo illas materias ſeq̄ ſanguinē in euacuatiōe. Alij autē ⁊ tertio flomia minorat ſolū repletionē cōem: ⁊ uocabaꝫ tunc euō ꝑ flomiā euō quedaz cōis materie: ut eſt flomia itēdēdo ſanguis plenitudinē remouere: q̄uis nihil de cā cōiuncta nec aūte fe. ꝑpria minoraret: ut apparuit in caſu ſuperius poſito: ⁊ iſta uocaꝫ minoratio materie accūtalr coniuncte febri. Hijs dictis in flomia dicamus in euōne cū alijs ⁊ reſumētes diuiſionē ut cōpleamus illā. dicamus q̄ euō quedā eſt cōis ſiue non appropriata ut ſciū eſt: ⁊ uocaꝫ ericcatio. uñ Auic. ſm ſemitā minorationis ⁊ pro. i. eriecationis: quedā aūt eſt appropriata ⁊ iſta eſt duplex: una abſcindēs totaliter materiā: ut que totā colerā facientē febrē euāt: ⁊ ex toto ceſſat febris alia eſt ꝑtē materie abſcindens: ut ſi peccet colera. uerbi gr̄a in libra. i. ſi farmacia euacuat de hac libra unc. j. uel. ij. uel aliquā portionē: q̄ tibi uidet. uñ ō febre remittaꝫ ab eo q̄ eſt: uel ab eo q̄ō ꝑ directū eſſe poſſet. Auic. igit cū dixit q̄ oportet te occupare in euacuatione ſm ſemitā abſciſſionis cauſe: itelligit ꝙz ſemitā euōnis appropriate: que eſt abſciſſio totalr uel partialis. ⁊ hoc eſt q̄ decipit expoſitores. nō enī Auic. ꝑ abſciſſionez intelligit ſolā eradicatiuā euacuationē: q̄ totā materiā euacuat. ſz itelligit ꝑtis et illius materie abſciſſionē: ergo ſūma itellectus eius eſt q̄ ſi tu bñ adminiſtraſti cañ. predictos lenificationis ⁊ ꝓuocationis in ꝓncipio accidētiū ſe. tu feciſti quandā euacuationē que apud Auic. uocatur ericcatio ut non ꝑprie educiſti materiā que appropriaꝫ: oportz ergo quodāmodo tu itendas ad euacuationē appropriatā ad materiā: ⁊ iſta eſt euacuatio ſm ſemitā abſciſſionis ſiue totalis abſciſſionis materie: ⁊ forſā q̄ Auic. notā ter dixit ſm ſemitā abſciſſionis: ut daret itelligere utrāq̄z abſciſſionē: oz aūt nos ponere dīam iter has euōnes. / Differt quidez euacuatio cōis dicta ericcatio: ⁊ euacuatio ꝓpria que dī abſciſſio: ꝓmo ex ꝑte tpis: quia euacuatio q̄ eſt abſciſſio fit poſt ꝓncipiū materia digeſta regulariter operando: ſed euacuatio que eſt ericcatio fit ſtati in ꝓncipio: q: ſtati cliſteriza mus uel ſi expedit lenitiū potatū damus: Sed dubitaꝫ q: ſaltē i ꝓncipio oi non poterimus uti ꝓuocatiuo ſudoris nec etiā ꝓuocatiuo urine: q: quē dā febris eſt in cuius ꝓncipio nō cōpetet euacuatio nec ꝑ flomiaz nec per farmaciā. i mo in nulla in ꝓncipio regulariter cōpetit euacuatio ꝑ farmaciā eroluentē: ſed nō facta euacuatione non poſſumus uti ꝓuocantib⁹ nec ſudantibus ut dictū eſt. Dubitaꝫ ſcōo an iſtis cañ. etiā poſſumus uti in ꝓceſſu poſt digeſtionē. Ad primū dicendū q̄ ſi febris ſit in qua ſit facta minoratio per flomiā: non eſt dubiū q̄ ſecurius poſſumus uti a ꝓncipio ſudatiuis ⁊ ꝓuocatiuis urine: in q̄bus intentio ꝓncipalis eſt uiarū aptio. ⁊ ſic digeſtio materie ut ſupra dicebaꝫ. ⁊ in hoc ſeqtur materias cōes euacuari. Sed ſi febris ſit de materiebus alijs in quibus nulla a ꝓncipio ſit fienda euacuatio minoratiua propria. tunc non poſſumus uti ꝓuocantibus ſudorē: nec urinā alicui⁹ fortitudinis: q: agitatio fieret materiez. ſed faciā ſudationē. i. apertionē poroz leui fricatione debita pannoz cooopertura. ⁊ ꝓuocationē. i. uiaz apertionē cum ſirupo acetoſo ſimplici: uel cū aqua ordei: aut cū ſirupo de duabus radicibus. ſ. petro. ⁊ feniculi in aliqua materia: ⁊ dabo de ea parū ⁊ iſta leuia non agitant materiā: q̄uis non ſit facta minoratio ⁊ aperiendo uias ſunt cauſa q̄ infirm⁹ bene tranſpiret materie crude: ⁊ q̄ bñ urinet. Sed tu dices pono caſū q̄ repletio flatice ſit multa: in qua nō cōpetit flomia nec farmatia añ digeſtione: quero an hic facias ſudare uel prouocans urinā a principio. dicenduz q̄ nō cū re que agitet ſed fricabo: ⁊ ſubtiliabo materiā: ut ſicut i ſincopali humoroſa ⁊ iſta dici poſſunt ꝓuocantia ⁊ ſudātia ⁊ hoc totum ſtat in tui extimatione.

Ad ſcm dicendū q̄ etiaz iſtis cañ. utimur in ꝓceſſu: ſicut apparet de lenitione ⁊ ſudatione ⁊ ꝓuocatione ⁊ hic plus declarabitur. Scōo differunt iſte euacuationes ex parte rez cū quibus fiunt: nā euacuatio que eſt abſciſſio fit cū re que materiā eligit in euacuatione. i. que materiā ꝑpriaz febris euacuat: quō aūt fiat iſta electio per farmacū ſolutiuū eſt notum. Sed euacuatio que uocatur ericcatio nō fit eligendo ſed uias euacuationi preparando: ⁊ educēdo materias habiles quibus euacuas: ⁊ hoc eſt manifeſtū in lentione cū cliſteri: ⁊ ſic eſt comprehendendum de ꝓuocatione ⁊ ſudatione lenibus: quibus a ꝓncipio utimur. Sed euō abſciſſiua totalr: ⁊ abſciſſiua partis que ꝑprie dīr euōes minoratiue ⁊ eradicatiue differunt ꝓmo: q̄uis in utraq̄z expectetur digeſtio: ſed minoratiua ſolā ꝑtē accipiunt: ſed eradicatiua totū accipiunt. Scōo quia minoratiua poteſt fieri ſtatim cum aliqua pars materie eſt digeſta: ſi uidet medico illā debere accipere: ſicut in flegmaticis ſe. ut poſt declarabitur: ſed eradicatiua fit cū tota materia eſt digā: ⁊ hoc regulariter. tertio q: minoratiua euō pōt fieri cū leuiori re: q̄z eradicatiua ⁊ iſta leuitas eſt per gradum uirtutis uel per doſim minorē. uerbi gr̄a: de ꝓmo minoraſti aliquid de materia cuz reubarbaro uel odore turbit. poſtea eradicas cum ſcamonea uel corpore turbit. exēplum ſecundi ad minorandā das paruam doſim de ſcamonea. uel turbit ad eradicandā das integrā. Accidere tamen poſſet q̄ aliqua eradicatiua eſſet leuior multis minoratiuis precedētibus: ⁊ hoc q̄ illud q̄ remanſit eradicandum eſſet ualde paz. Ex quib⁹ oibus dictis apparet q̄ euacuationes minoratiue ſunt ſicut quedā preparationes ad euōez eradicatiuaz fiendam per artē uel per naturā: ſiue euō minoratiua dicatur illa: quā ego uoco cū Auic. ericcationē ſiue dicatur minoratiua. que eſt partis abſciſſiua. ex utriſq̄z enī uirtus alleuiaꝫ ⁊ uie ꝑparanꝫ. Sz tūc eſt dubitatio an ꝑ medicinas ſudatiuas uel urinatiuas poſſet fieri euō abſciſſiua. Et dicendū notū eſſe ꝑ ſe q̄ ꝑ medicias ſudatiuas pōt appropꝛata materia euāri. Et notuz eſt q̄ ꝓuocās forte ꝓ urinā in febre melica q̄ materiā illā facit exire cū urina nigra eſt abſcindēs materiā melācolicā: ⁊ ſic facies urinare flā in flatica: ⁊ colam in colica. Et eodē mō fortia ſudatiua q̄lia cēt tyriaca antiq̄: ⁊ medicina de aſa: ⁊ alia q̄ dicent in caplis ſuis mouentia materias ꝑ ſudorē. ⁊ oīa iſta ſunt euacuātia ſm ſemitā abſciſſionis materie. ⁊ iō in uſu iſtoz ſudantiū: ⁊ ꝓuocantiū expectamus digōez: ſicut in uſu ſoluti uoz farmacoz: ut poſtea in ꝑprijs caplis dicet. imo ut ꝛclarabit ſecurior uſus eſt ꝑcedētibus farmacijs: ſed an i euōne facta ꝑ iſtos ſit electio talis q̄lis i farmacijs eſt dubiū ſupra motū hic nō diſcutiendū. Ex hijs ſoluit q̄ō ſcda ſupra mota nā in ꝓceſſu febriū poſſumus uti cañ. iſtis lenificatiōis ꝓuocatiōis ⁊ ſudatiōis eiſdē modis q̄bus in ꝓncipio utebaꝫ ⁊ cū eiſdē rebus: ⁊ tunc cum eis ꝑ ſe fit cōis minoratio materie: q̄ dī ericcatio contingēter: tū poſſet fieri materie abſciſſio ut ſ. dixim⁹. Si āt in ꝓceſſu utamur iſtis cañ. nō cuz rebus lenibus: ſed fortibus: tunc nō erit ꝑprie lentio: ſed fluxus uētris ⁊ erit ꝑprie ꝓuocatio ⁊ ſudatio ⁊ poterit cum eis fieri abſciſſio materierum. / Conſiderandum ultimo q̄ ſi tu perpendis de mō loq̄ndi Auic. ipſe uult q̄ occupatio in dictis cañ. in ꝓncipio accidētiuz febris ſit faciens digōnē materie: ⁊ minorationē: q̄ eſt ericcatio. Ergo materia ꝑpria q̄ dz abſcindi ꝑ cañ. dictos digerīt: aut in ſe: aut q̄ſtum ad uiaruz ꝑparationē: ſed ipſa ꝑ ſe nō minoraꝫ ſed minoraꝫ cōis materia ut ſepe eſt iteratū in ſmone. Et ex eodē mō loq̄ndi ult⁹ q̄ occupis in poſtez in digōne ⁊ euōne que ſūt ꝙz ſemitā abſciſſionis ſcias hoc.

a Et nō euacues. Hic ponit cañ. in hac euōe. ſcōo ponit q̄ttuor medicinas euacuatiuas. ibi ſcda: de ſolutiuis uero. ꝑma in tres. ꝓmo ponit cañ. ſcōo declarat illuz. tertio ſubiungit cañ. curatōis putridaz: ut gbuſdā accidentib⁹ coniungunt. ibi ſcda: fortaſſe. ibi tertia: ſcias q̄ nō aggregat. Cōſideraduz ꝓmo q̄ cañ. iſte eſt de euōne: nō de ea q̄ eſt ericcatio: q: iā cōceſſit eā in ꝓncipio accūtiuz febris: et ꝑ conſeq̄ns materia exiſtente idigeſta. Et hoc eſt rōnabile: q: euō illa nō attingit ꝑpriā materiā febris: niſi ſit flōia ⁊ in illa nō expectaꝫ digeſtio: q̄ expectaꝫ in ſolutiuis. Amplius lenitio ⁊ uentris ꝓuocatio ⁊ ſudatio leues nō attingunt materias ꝑprias febriuz: ut iā declarauimus: nō igit oz q̄ cū euōne illa q̄ uocaꝫ ericcatio: cōcurrat digō ꝑprie materie q̄ſ fit lenitio uentris ⁊ ꝓuocatio urine ⁊ ſudoris lenibus. i. rarificatione leui ⁊ apertione leui uiaz. Relinquit ergo q̄ō iſte cañ. eſt de euōne abſciſſiua duplici ſiue eradicatiua ſiue minoratiua: q̄ fit cuz farmacis euacuantibus erſoluendo uel fortiter ꝓuocando ſudorē uel urinā: ⁊ iō ſermo eſt continuus ut dicaꝫ cum trāſierit ꝓncipiū intendēs ad digeſtionē materie: ⁊ euōnez abſciſſiuam totius uel partis ſed neutram eaz facias niſi materia ſit digeſta. Conſiderandū ſecundo q̄ ut inciperet remouere errorem dixit in calido aut frigido. ideſt ſiue materia ſit calida ſiue frigida: ⁊ ſub hoc comprehenditur omnis feb.

b Fortaſſe. Hic declarat cañ. dictum ⁊ ꝓmum quātum ad ꝓmuz preceptū. quo dicitur nō euacues materiā indigeſtā. ſecundo q̄ſtum ad ſecunduz: q̄ dicitur niſi apud neceſſitatē. ibi ſecunda: cum autē materia eſt plurima. tertio ponit quendā cañ. rectificantē hanc euacuationem: quē precipit. ibi tertia: cuz ergo exerces. ꝑma in duas. ꝓmo inducit tres rationes ad ꝑbandum ꝓpoſitum. ſecundo quorundam errorē remouet. ibi ſecunda: ⁊ tu. prima ratio eſt ſi materia euacuetur ante digeſtionē multiplicatur euacuatio humoris nō prouenientis ad ſtatum ꝛc. Et ponit Dynus. i. cuius euacuatio eſt cauſa: ut natura non poſſit puenire uſq̄z ad ſtatum digerendo materiā: ut in ſtatu per criſim iplam euacuet: ⁊ hoc q: euacuatur humor bonus. Alia expoſitio eſt noſtra: que eſt eadē in effectu ꝓpter quā cōſiderandum q̄ euō ante digeſtionē eſt cauſa q̄ bonus humor euacuet: ⁊ iſte bonus humor non debet uenire ad ſtatum per digeſtionē ut euacuet: imo ut nutriat ⁊ conuertaꝫ in ſpiritus. Cā Aui. quare euacuet humor bonus eſt: q: ipſe ex parte ſubſtantie eſt aptior ad euacuationē. dixit āt fortaſſe ꝓpter caſus contingētes extimabiles q̄ dicent. Tertia expoſitio eſt noſtra q̄ per euōnē añ digōnez euātur materia ſubtilis q̄ de ſe fuiſſet euāta ſiue reſoluta: ⁊ nō puenſſet ad ſtatū cū digeſtione: ergo nō expediebat te euāre eā cuz farmaco reſolutiuo. Cā āt q̄re ſubtile materiei nociue euātur eſt: q: ē pars aptior euōni.

UVA. BHSC. IyR_029

a Et fortasse. Scda rō. illa euacuatio nō est fienda q̄ nocet maturationi. sz euō ante digestionē est huius: qr debilitat uirtutē ⁊ quia euacuat subtile de meteria: unde grossū remanens nō bene digeritur: ut dixit Maliabas tertio practice cap. de cuōne humoris putridi.

b Et fortasse. Tertia ratio: illa euacuatio nō est fienda que malignū humorem multiplicat: sed hoc facit euacuatio ante digestionē: quia agitat materiā ⁊ cōmiscet eā cū bono ⁊ sic bonū corrumpitur ⁊ malū multiplicat: ⁊ est sermo Auic. libro primo. fen. q̄rta. caplō. 4.

Sed tu dices ista mixtio dz rectificare materiā istā malā: quia attingitur a bona. Dicendum q̄ mixtio q̄ fit per uirtutis actionem rectificantes materiā ista ē bona: sed mixtio que fit p agitationē humoris mali distantis a natura sāguinis: ista est q̄ plus nocet: qr plus ex hoc fit bonorū humor corruptio q̄s mali rectificatio. Dubitat quare Auic. usus est hoc modo loquēdi fortasse. Dicendū pmo q̄ hoc fecit ppter euacuatiuā coactā minoratiuā uel eradicatiuā in materia furiosa: que fit aliq̄n añ digestionē: ⁊ nō accidunt ista nocumenta: uel si accidunt: sūt minora nocumenta q̄ sequerēt ex dimissione euacuationis. Uel dicendu q̄ hoc dixit ppter casus cōtingentes extimabiles in quibus accidit finis laudatus operanti contra cañ. uerbi grā: aliquis medicus pſumptuosus dedit farmacū solutiuū ante digestionē in febre colica uel flatica: ⁊ non erat materia furiosa: nec erat materia superfluē q̄titatis: unde necessitaret aliquā minorationē añ maturitatez. ergo ista medicina est data oīno contra cañ. ⁊ debent sequi tria p̄dicta nocumenta. s. euacuatio humoris qui nō debet euacuari: ⁊ impedimentū maturatiōis: ⁊ multitudo humoris mali: ⁊ fortasse cōtingit q̄ nullū istorū euenit cōtingit enī esse hoiem in natura robusta: unde uirtus bonos humores defendit a tractu medicine solutiue: ⁊ iuuat se imprimēdo ⁊ expellēdo materias malas: q̄uis sint indigeste: ⁊ eā totam euacuabit: unde nō impeditur digestio: nec multiplicabitur malus humor: ⁊ erit liberatus infirmus medico male agente: ⁊ hoc inferius adhuc declarabitē ibi. ⁊ opinor.

c Et tu. Primo ponit errorē. scdo reprobat. ibi scda: res enī. ponit dictū eorū ⁊ eāz dicti: iste aūt uir fuit Rasis: ut habet. r. sexto cōtinentis. z. caplō. unde etiā r. Almansoris statim in tertiana cōcedit mirabolanos. ⁊ nō solū Rasis fuit audax ante digestionē colericor humor euacuare: qr sm ueritatē credit q̄ euō eorū non est ante digestionē cū sint digesti: eo q̄ sunt subtiles. sed in humoribꝰ frigidis concedit euacuationē debere fieri añ digestionē: ut apparet codē. 16. continentis. ⁊ uidit illū passū Auer. ut apparet. 7. colliget. quid aūt fit de hoc posterius dicemus.

d Res enī. Primo arguit rationibus cōtra eū: ⁊ i hoc soluitur rō eor. scdo arguit auctoritate. tertio ostendit que potuit esse eā: quare isti posuerunt hāc opinionē ⁊ motiuū opinionis. ibi scda: ⁊ esset melius. ibi tertia: ⁊ opinor. pma in quatuor sicut quattuor rōnes adducit contra eū. pma rō sic pōt formari: ois humor euacuationi ineptus debet digeri ante euacuationē: qr digestio est equatio substātie materie ut expellat: sed ois humor siue grossus siue subtilis: est ineptus euōi: nā subtile imbibitē ⁊ grossū figitur ⁊ imobilitat. uiscosuz uero sui tenacitate siue uiscositate adheret membror parietibus. quare oportet humorē subtilē ingrossare: siue inspissare: ⁊ inspissū subtiliare paulati: ne per fortē ⁊ subitam subtiliationē fiat lapis. Sup isto passu prolire scribere: nisi q̄ expositus est subtiliter in questione nostra de maioritate morbi.

e Et si uir iste. Scda ratio. iste uir concederet humores fixos. s. grossos uiscosos ineptos euacuationi debere digeri. ergo per hoc deberet concedere humores subtiles debere digeri. Et tenet consequntia uirtute pcedentis ratōis: hoc est q̄ dicit si iste uir. s. Rasis: nihil audiuisset ab antiqs de digōne anteq̄z nos diximus. ⁊ anteq̄z remoueant dispositiones humor fixor. s. per grossitiē deberet per illud. s. q̄ scit de digestione fixor scire hoc. scilz q̄ de eis qui subtilis est ⁊c. Considerandū aūt q̄ Auic. utuperiū dicit huic uiro in hoc q̄ si iste nunq̄z ab aliquo ante Auic. audiuisset aliquid de digestione ⁊c. q̄si dicat si añ hec nra dicta et ante hanc nostre rememorationē nihil audiuisset deberet scire q̄ humores grossi sunt inepti euacuationi: ⁊ per hoc debebat scire q̄ etiā subtiles sunt inepti propter oppositā dispositionē oīno. Alia lra habet rememorat. s. iste uir. Aliter posset exponi q̄ hec sit declaratio pmisse rōis: ⁊ dicit iste uir se ipso deberet scire aliquid de digestione q̄uis nullus diceret. Sed notū est q̄ humor fixus. i. ineptus euacuationi debet digeri. ergo tā subtilis q̄z grossus debet digeri. debet ergo scire hoc. s. subtilē humorē ⁊ grossū debere digeri per illud. i. per dispositionē humor fixor: ⁊ euacuationi ineptor. Apparet ergo q̄ fixū sumit dupliciter. Uno modo pro imobilitate terrea: ut sūt grossi humores fixi. ⁊ hoc modo sumitur fixū superius cū dixit grossū fixū. ⁊ hoc quantū ad primā expositionem. Alio modo sumit fixū large ad esse ineptū: ⁊ hoc modo sumitur hic quantuz ad secundā expositionem.

f Quare ergo ⁊c. Tertia ratio. Si materie subtiles essent digeste tunc in pncipio febrium acutaz que sunt de materia subtili apparerz ypostasis laudabilis hoc est falsū ad sensū. consequētia est nota. qr ypostasis istis febribus acutis nihil aliud est quā humor faciens egritudinē qui est digestus. ergo natura illū expellit: ergo necessariū est q̄ sit ypostasis laudabilis in pncipio febris sanguinee. Ista scio aūt quare Dynus per principiū hic intelligit nō pncipiū q̄ est unuz tps: nec q̄ est spaciū triū diez: nec punctū quo incipit: sed intentionē coīm istis: ut intelligit etiā Ypo. pmo regimis acutoz: cū dicit: oportet ut detur ūr firmo in pncipio ⁊c. bene enī uerificat sermo Auic. de principio q̄ē unū tps de quattuor tpibus uniuersalibus. Dicit ergo sic quasi interrogatiue quare iste nō considerauit in se ipso ēt diceret ⁊c. Considerandū dixit se dixisse laudabile: qr sedimē non laudabile pōt esse mēbrale: sed laudabile oportet q̄ sit de materia que est causa coniuncta in acutis: in quibus seruat materia ad unicā expulsionē: ⁊ per consequns tota cā antecedens est sub cā coniuncta: uel erit usq̄z ad statū: ⁊ ideo digesta expellitur: ⁊ huius digestionis signū est laudabilis ypostasis. in febribꝰ autē nō continuis pōt uenire ypostasis a materia que est cā añcedens: ⁊ similiter in cōtinuis tropicis in hoc nō plonganus ppter dicta in questione nra an cause coniuncte debeat digestio.

g Si aūt. Hec est q̄rta ratio. natura in febribus acutis non euacuat materiā: nisi post signa digestionis que appent in urina: ⁊ hoc est q̄ dicit. Nisi post horaz ⁊c. idest nisi post appitiōez signoruz digestionis in urina. Ergo eodē modo medicus non debet curare nisi digestiōe facta. ⁊ repetit dicta supra ad uigorē rationis huius. Dubitatur qr nō uidet consequētia bona natura nō expellit: ergo neq̄z medicus. imo infra precipit q̄ si ipa nō euacuat q̄ tu euacues. Dicendū q̄ si natura nō expellit ppter defectū. qd tu debes expellere. sz si natura ordinatim agēs nō expellit: quia humor est ineptus tu ordinatiz etiam agens debes etiā ita facere expectare. sz q̄ sit aptus.

h Et esset melius. Hic per auctoritatē arguit contra istū: ⁊ dicit q̄ iste Rasis deberet credere Gal'. ⁊ Ypocra. ⁊ hoc est q̄ dicit bñ opinaret. i. q̄ bonā de eis opinionē bñet. s. q̄ fuerint boni uiri: quibus est credēduz in his que scripserunt. i. utriqz in pmo affo. cū dixit digesta medicari: ⁊ in affo. in acutis passionibus. Sed si iste uir nō uult credere Ypocr. ⁊ Gal'. Debebat pmo ualde attendere ⁊ multū psiderare ⁊ examiare: ⁊ tunc cōtradicere Gal'. ⁊ Ypo. qr contradictor cū est sup ueritate. s. q̄ sm q̄ sibi apparet post bonā discussionē esto q̄ nō sit ueritas est excusatus. uel melius esset ei: ut consideraret in consideratione sua. s. Ypocra. ⁊ Gal'. uel in consideratione sua. s. ppria: qua si dicat: si bene considerasset nō cōtradixisset alias nō consideraret uel nō consideret. i. nō crederet sibimet. sz Galie. ⁊ Ypo. Considera hic magnā laudē quā dat Aui. Gal'. ⁊ Ypo. in opere medicine. Considera utuperiū q̄ dicit Rasis: qr uult q̄ si consideraret in seipso: appuisset sibi ueritas pdicta. s. q̄ euacuatio non debet fieri nisi materia digesta: q̄uis sit subtilis: ⁊ q̄ subtili s nō. ppterea est digesta sed paz intuentes: ⁊ ad pauca respicientes de facili enunciat. Uult ergo Auic. q̄ ista ratio est tā euidens q̄ statim Rasis uidisset eā: si considerasset in se: ⁊ si nō potuisset uidere. imo contrariū appuisset sibi uerum: tunc fuisset excusatus. homo enī qui cōtra unā ueritatē instat rōne fortissima sibi insolubili est excusatus. est ergo utuperiū q̄ dicit de Rasis. qr non attendit ad illud q̄ dicit.

i Et opinor. Rasis fuit magnus practicus ⁊ experimentator. ⁊ ideo in usu siue practice dedit multas medicinas solutiuas ante digestionē materie: ⁊ ex hoc bene sibi successit. ⁊ iō acquierunt his experientijs: ⁊ purgauit materias in febribus acutis statim in pncipio ante digestionē: ⁊ continue sic est psecutus: ⁊ hoc q̄ dicit p fuerunt in hoc caplō. s. cure febriū putridaz ante digestionē. ⁊ hoc Auic. remouet ⁊ dicit q̄ huius exp imenta: q̄ sunt contra cañ. nihil ualent. nec unū est signū. s. q̄ ita debeat fieri i aliis infirmis. sz ergo in uno infirmo uel in pluribus hoc euenat nō est signū q̄ sic debeat fieri ⁊ per cōsequns non est signū q̄ possit de illo opere fieri cañ. generalis. nāq̄z hoc est conueniens. s. q̄ ita sit. Dubitatē utruz uiso per experientiā in pluribus infirmis q̄ medicina data ante digestionē liberet febriens. an debeamus ex hoc accipere cañ. generalē q̄ farmaeuz solutiuū possit dari ante digestionē nideē q̄ sic. pmo quia multa sunt sola experientia credita ut opationes a forma specifica: nec habemus aliud per quod faciamus cañ. curationis nisi confirmationē per experientiam: ut sumitur nono de simplici medicina. ca. qnto. Amplius ex effectu sequente operationes confirmatur nostrum operari: ut sumitur ex cōmento alio. scdi. quarte particule. In contrarum Auic. dicendum primo q̄ qñ experimentum est contra rationem uerā nō potest ex eo fieri cañ. generalis: quia tunc esset falsus cañ. q̄ autem ratio sit uera cognoscimus q̄ habet ppositiones manifestas: ⁊ quia est confirmata iudicio plurium sapientum. Ex hoc cessat q̄ arguitur de forma specifica. operatio enim que est a forma specifica est comprehensa sensu: nec habet rationē efficacē contrariam. secundo dico q̄ experimentum contra rationem est euenies ut in pancioribus: ⁊ ideo Auic. dixit nec unum loquens in singulari. Sed dubitatur quomodo potest esse q̄ sensus contradicat rationi. Ista dica

UVA. BHSC. IyR_029

mus q̄ hic sensatū q̄ est iuuari febricitantē a farmaco exsoluēte ante digestionē materie: aliq̄n est uer. i. contra q̄ non decipitur iudicans medicus: ⁊ hoc est dupliciter: ꝓmo quia materia erat furiosa: unde ante digestionē ēnōne facta curatus est febriens: ⁊ hoc sensatum nō est cōtra cañ. imo cū cañ. suo. sunt igitur duo cañ. unus q̄ non euacues materias crudas ⁊ nō furiosas ante digestionez. Alter q̄ euacues materias furiosas ante digestionem. ⁊ hij duo cañ. nō contradicunt in rōne intellectus: nec sensus contrariat rōi.

Alio modo hoc sensatū est uerū ꝓpter conditiones indiuiduales: q̄ uetant nobis perfectionez in hac arte: ⁊ uoco cōditiones indiuiduales nō solū dispositionem uel conditionez unius indiuidui demonstrati: cui filis ab eterno non fuit: nec alius erit q̄ iter quē ⁊ medicinā solutiuā pōt curare singularis ꝓprietas: unde materie crude sequuntur in euacuatione absq̄ nocumento sed uoco conditiōes idiuiduales oēs occultas dispositiones rarius contingentes: ad quaz determinatā noticiā medicus nō pōt peruenire ex aliquo signo certo: ⁊ in tali dispositione pōt contingere farmacū exsoluens datū ante digestionē iuuare. uerbi gratia: sit una febris flatica in ꝓncipio cū una urina subtili cruda: ⁊ materia hec sit circa primas meseraicas latens: ⁊ in se grossa uiscosa: sed in supficie sua lubrica. ⁊ ut sic loquar unctuosa data medicina solutiua ut agarico: iste statim liberabitur in ipso ꝓncipio. ⁊ quia aliquis posset molestare istum casum: dicendo q̄ materia ista est digesta: ⁊ dicendo q̄ est cognoscibilis ideo tu dispone casū taliter q̄ nō possit cognosci: ⁊ q̄ ls sit cruda tamen farmacū illā euacuet: non obstante q̄ urina subtilis cruda apparuit: hec inuamēta ex euacuatione facta contra rationē nō sunt in rei ueritate contra rationē: quia ratio illa erat uera: ut in pluribus: uel in dispositōibus cognoscibilibus medico partem: ⁊ has dispositiones uidemus sepe euenire. sed iuuamentū illud est in dispositionibus indiuidualibus occultis arti: ⁊ raro contingentibus. ⁊ ideo nō possunt rediqi in cañ. quia nō pōt formari cañ. generalis: cum ille sint dispositiones quedā indiuiduales raro contingentes: nec potest formari cañ. particularis uel indiuidualis in illis indiuiduis: dicendo in omni boie hñte dispositiones idiuiduales quibus materie crude possunt euacuari ante digestionē purgatio fiet cū farmaco ante digestionē materie. hic cañ. est medico inutilis uel non sciētialis: quia formās cañ. nō potest dare noticiā istaz dispositionū indiuidualiū. Apparet ergo quō hoc sensatū q̄ est iuuari per farmacū solutiuū datū ante digestionē in materia nō furiosa nō contradicit rei nec ueritati in se: ⁊ tū nō potest formari cañ. ⁊ ideo nō est signū sufficiens q̄ sic debeamus operari in alijs hoibus: ut bñ dixit Auic. aliq̄n hoc sensatū est deceptiuū: quia comprehenditur in oppsita ratione eius q̄ debet cōprehendi. uerbi grā: aliquis contra rationē ⁊ cōtra id q̄ debuit fieri liberatus est ab aliqua febre. s. dato farmaco ante digestionē: ⁊ ꝑm ueritatē debebat dari digesta materia. accipit igitur medicus istā sanitatē: quā iste acquisiuit ⁊ dicit q̄ eā fuit medicine. Et ꝑm ueritatē eā fuit sua uirtus: que irritata fuit a medicina: sed ipsa uigorosa pugnauit cōtra medicū: ⁊ contra suā medicinā ⁊ contra febrē: ⁊ uictoriā obtinuit. nō igitur hoc imponas medicine: q: si medicina nō fuisset data iste citius ⁊ cū leuioribus accidentibus fuisset liberatus ⁊ remansisset in sua conualescētia ⁊ sanitate. modo post illā meliori modo: igit hoc experimentū q: nō est ꝑm cañ. nō ualet aliquid. ut dixit Auic. ⁊ hoc erroneū posset frequēter cōtingere: nō debet tamē generalē cañ. facere: ⁊ hoc est de quo dicet ca. de quartana: q̄ est rectū ab errore. Ad sc̄m argumentū dicendū q̄ iuuamentū q̄ nostrū operari confirmat est iuuamentū sequēs tuā actionē. Sz tu dices: Rasis dicit iste est liberatus opere medicine purgantis: ⁊ ego dico q̄ Gal'. ⁊ Ypo. negabunt hoc: ⁊ illis duobus uiris. s. Ypocr'. ⁊ Gal'. magis credemus. Et si tu dices Rasis posset dicere ego uidi per experiētiā q̄ mille hoibus infirmatis febre acuta data fuit medicina a ꝓncipio quingentis ex eis ⁊ multi fuerunt liberati ⁊ pauci mortui. ⁊ alij quingēti non fuerunt purgati a ꝓncipio: de quibus plures fuerunt mortui. Respōdebit Ypo. ⁊ Gal'. q̄ hoc fuit quia illi oēs uel plures egrotabūt fe. acuta ꝺ materia furiosa ꝓprie dicta: uel de materia peccāte q̄ntitate plurima: unde ante digestionē debebat minui de ea: ⁊ sic operatio nō fuit cōtra cañ. sed cum eo. quare ⁊c.

a Cum aūt ⁊c. Jam Auic. declaranit cañ. canonicū uel q̄ntum ad illud: q̄ erat canonicū ⁊ erat q̄ nō euacuares materiā indigestā. Hic declarat illū cañ. q̄ntum ad secundā suā partē que dixit nisi ꝓpter necessitatē. ⁊ primo ponit causas quibus ꝓpter necessitatē euacuas stati a ꝓncipio non expectando futurā digestionē. sc̄o q̄ dixit cōfirmat per auctoritatē Ypo. tertio uerificat illud per simile. ibi sc̄a: ⁊ hoc est illud. ibi tertia: ⁊ talis ē euacuatio. ꝓma in tres: sicut tres ponit casus in quibus euacuamus ante digestionē futurā. ibi sc̄a: ⁊ scias. ibi tertia: ⁊ similiter. ꝓma in duas. primo ponit casū ⁊ tangit cām. sc̄o specialiter ꝑbat rationibus. ibi sc̄a: timor enim. Consideranda q̄ casus iste in quo Auic. precipit euacuatōez fieri ante digestionē potest intelligi solū in materia furiosa: ⁊ tunc exponatur plurima mobilis. i. plurima imobilitate: q: sit uehemēter mobilis ⁊ sit uehementer furiosa ⁊ uehementer mala. Et assignat Auic. duas cās ꝓpter quas est necessaria euacuatio eius tunc. i. statim in ꝓncipio ante digestionē una cā est: quia nō est spaciū in digestione eius ꝑm tuū iudiciuz extimatiuū. Et hoc qui ante est digestibilis sua malicia. sc̄a causa ē quia esto q̄ ipsa per digestionē esset rectificabilis: tamē quia mobilis est uadens de mēbro ad membz timeri pōt apostema in mēbro ad q̄ uadit: ut pleresis aut aliud. s. apostema: aut aliud. s. periculū siue apostema: ut mors subita: q̄nis non apostemet ⁊ hoc ē quia toto tpe quo dimittitur ⁊ expectatur eius digō: q̄ est longū tps cum sit praua ē timor. dixit aūt digō equalis. i. digestio equans suā substantiā: ita q̄ si nihil aliud uelis in hac materia furiosa facere nisi equare illā ē tps longū: quia ualde distat ab equalitate substantie. alio modo casus iste pōt intelligi in materia furiosa ꝓprie: ⁊ in materia plurima que licet non sit uere furiosa: tamen ꝓpter superfluā q̄ntitatē de ea timemus q̄ suffocet ante statum: uel non subitiat digōm ⁊ ex hoc minoramus abscindendo de ea ante digōnez ⁊ tunc exponat: cū autē materia plurima ē. s. quātitate sua: ⁊ cum materia ē mobilis. i. furiosa quāuis nō sit multa: ⁊ tunc iste cañ. comprehendit cañ. quē specialiter ponit ibi: ⁊ silr si times. ⁊ tunc cause quas assignat referuntur ad utranq̄z materiā. cū enim dicit nō est spaciū in digōne hoc pōt esse q: multa: uel quia furiosa.

b Accidit apostema ⁊c. Quia multa uel quia furiosa: lz quidam expositores referant hoc solū ad materiā multam: ⁊ nō ad furiosaz facit cadere ⁊c. s. multitudine uel furiositate.

c Timor. Hic inducit tres rationes. ⁊ ꝓmo adaptamus eas ad materias furiosas. ꝓmo arguit sic timor in cuōne añ digestionē materie furiose est mior q̄z timor in illa materia furiosa si dimittatur. ergo cuō materie furiose statim a ꝓncipio ꝺz fieri consequētia Auic. habet ut notam: sicut enī in operationibus ꝺz uitā operamur: q̄ melius quā minus malū eligimus: sic circa laborantē: ut dixit Gal'. rj. tera pētice. ꝓmo ca. antecedēs Auic. habet pro noto ei qui audit dcā sua hic: timor enī de materia furiosa. si dimittitur est timor mortis: sed si fit euacuatio ante digestionē est infirmi anxietas ⁊ conturbatio ex difficultate euacuationis. igitur hoc est eligibilius. ⁊ sic pōt applicari ratio ad materiā plurimam de qua timemus: q̄ nō possit digeri nisi minoretur. unde si dimittatur de ea est timor mortis. Secunda ratio materiā furiosā natura conatur statim ante digōnē euacuare propter multitudinē sui nocumēti: quare ad illius exemplar medicꝰ debet agere: ⁊ eodem modo ista ratio pōt applicari ad materiam multitudine peccantē: sed dubitatur quia si hec ratio sit uera de materia multa: ergo omnē infirmū a ꝓncipio sudantem uel habentē uentris fluxū deberemus euacuare ēt añ digestionē: quia uidemus q̄ natura a ꝓncipio laborat in materie euacuatione. Dicendū q̄ euacuationes a ꝓncipio febriū apparentes signū sunt multe repletionis uel male materie: ut fen secūda declaratū est a nobis: ⁊ tunc si medicus uidit q̄ natura minoraut tantū de materia: q̄ residuū sperandū est digeri posse dimittenda est euacuatio minoratiua abscissiua scilz partis. ⁊ hoc remanet iudicio medici. Si autem cum euacuationibus remanet repletio multa de qua dubitas debet dari farmatia proprie cum infirmus solum sudauerit ⁊ in hoc non prolōgamus. Tertia ratio cū medicus iuuat naturā debet illam iuuare adiutorio ultimo: scilicet in sufficientia: quia medicus est nature adiutor: sed in materia furiosa nullum est adiutoriū q̄ sufficiat nisi euacuatio. igitur non est excusatio ab euacuatione. Considerandum q̄ ultimū in sermonibus Auic. sumitur pro ultimo in tempore: sicut si dicitur q̄ in apostematibus ultimo competit resolutio. Aliq̄n sumitur pro uehementi remedio quod nō debet temptari nisi alia precesserint: sicut dicimus q̄ ultimū remediū est operatio cū ferro. tertio modo sumitur ultimū pro sufficiēti ⁊ appropriato remedio ita q̄ nullum aliud ualet nisi hoc: ⁊ isto modo sumitur hic quia in cura morbi pendentis a materia furiosa adiutoriū sufficiens q̄ est ultimū in sufficientia: sic q̄ nullū aliud sufficit nec aliud est tētandū est euacuatio: q̄ nullū aliud sufficiat nec aliud sit fiendū probatum est cum dixit: ⁊ extimas ⁊c. ⁊ ideo hec ratio tenet uirtute predictorum ⁊ propterea Auic. quasi in modū conclusionis infert eam cū dicit ergo. Considerandum tertio q̄ ratio potest adaptari ad euacuationē materie fiendā ante digestionem propter superfluā multitudinē: quia nō est aliud sufficiens auxilium nisi de illa minorare. Dubitatur primo utruz materia furiosa sit materia calida uel frigida: uidetur q̄ frigida quia iste materie sunt proprie furiose cū associant sibi motum uentositatis. unde primo de crisi. 9. capitulo Galienus mutauit hanc dictionē. scilicet furiosā egritudinibus: que mouentur motu furioso uelociter: ⁊ proprie cum eis inest ab humiditatibus ⁊ uentositatibus motus diuersus. idē sumitur a Rasi. i6. continentis. sed materie uentose sunt frigide. scilicet flegma ⁊ melancolia: ut sumitur tertio cañ. fen prima. capitulo de qualitate accidenti soda. ex materijs. In contrarium quia febres que fiunt ab hijs materiebus sunt acute: ut intelligitur ex affo. quarte particule medicari in ualde acutis: sed acute febres sunt de materiebus calidis. Dicendum q̄ materia furiosa debet habere duas conditiones. una q̄ sit mobilis de membro ad membrū. secundo q̄ sit multi nocumenti actionez nature uehementer disturbans: ut intelligitur ex commento affo. digesta medicari: ⁊ ideo quidā sapientes uocant eam materiā tumultuantē: quia modo hic modo ibi tumultū facit. Alij uocant eā arogā siue furiosam propter causā notam: potest autem hec materia esse multi nocumenti duabus de causis: uel quia multū male qualitatis contraria uite: quia habet quasi de natura uenenosa propter suā multā malitiā ⁊ tendentiā ad prauitatē uniuersalē: uel quia licet non sit male qualitatis tamen motus subitus eius ad membra nobilia uel principalia facit eā causare accidentia mala. uerbi gratia: dolores ⁊ sensibilitates malas in membris ad que mouetur. ut uerbi gratia: ut nunc febriens doleat in capite nunc in gula. nunc in pectore nunc sentiat nocumentū anhelitus propter eius motū ad pulmonē. nūc doleat in epate: nunc in stomacho. ⁊ sic nulla sit infirmo quies ⁊ hoc esse poterit quāuis materia non sit uenenosa. Sed dubitatur si ista materia elt sit mobilis ergo febriens modo deberet apparere cum febre ⁊ modo sine. Dicendū q̄ imaginabile est totam istam materiam moueri: ⁊ tunc quocunq̄z moueatur semper ab ea surgunt fumi mali inflammati querentes cor: ⁊ sic est semper febris: licet cum hac febre sit mala diuersificatio. quia modo plus calet: ⁊ inflammat in uno membro ⁊ modo in alio: ⁊ ideo possibile esset eaz subito propelli ad aliquod mēbrum extremum ⁊ longinquum ut pedem: ⁊ subito cessare fe. ⁊ sicut subito materia reuerti poterit iterum ita subito reuertetur febris. Alio modo possumus imaginari materiam hanc stare in uenis sicut in loco communi ⁊ secundum suas partes moueri ut unum eius frustum modo uacillet ⁊ modo aliud eius frustum. pars autem eius grossior quiescat. Hijs premissis apparet primo q̄ hec materie sunt humores ⁊ non sunt puri uapores: uel pure uentositates: quia ipse resoluentur a natura in tali motu uel si non resoluerentur a natura resoluerentur arte: ⁊ non indigeremus farmatiis soluentibus. Secundo apparet q̄ tales materie sunt calide ut plurimum quia esse mobile de membro in membrum attestatur calori: quia frigidus immobilitat ⁊ quietat. Tertio apparet q̄ iste sunt calide colerice maligne quia tales sunt que sunt mobiles ⁊ uenenose qualitatis quaz uenenositatem acquirunt propter fortem calorem ⁊ male proprietatis. Quarto apparet q̄ non sunt colera cruginosa quia licet sit uenenosa tamen non habet istam agibilitatem ⁊ mobilitatem: quia tenet de terreo propter ultimitatē adustionis. Quinto apparet q̄ multum subtilis propter colere adustionem potest

icuiro acciderūt experimenta: que profuerunt in hoc capitulo: ⁊ acq̄euit in eis. Et huiusmodi quidez experimentis que non sunt ꝑm canones accidit eis: ut nec unum ualeat. Et accidit eis ut nec unū eorum sit signum: hoc nāq̄z est cōueniens. Cū autez a materia est plurima mobilis permutabilis de mēbro ad membrum: ⁊ existimas q̄ nō est spacium in digestione eius aut fortasse accidit ex ea apostema pleureticum: ⁊ aliud si dimittat: faciet cadere in timorem ante tēpus i quo expectatur digestio equalis: proculdubio tūc est necessaria euacuatio eius: timorc enim in hoc est minor: quā timor in illa: ⁊ cum hoc natura mouetur ad expellēdum eā propter multitudinē sui nocumenti. Cum ergo adiuuatur natura conuenit ei adiutorium ultimum:

UVA. BHSC. IyR_029

dici materia furiosa: quia est materia mobilis multum ⁊ multi nocumenti: non per uenenositatem: sed per multã mobilitatem: unde subito currit ad membra: ⁊ ledit ista. Sexto apparet q̃ non est impossibile inuenire aliquã materiã furiosam: que tamen sit frigida in uirtute: ⁊ tamen supueniat sibi putredo: ⁊ post hoc faciet febrem: ⁊ qui uult imaginari hanc materiam frigidam furiosam imaginetur aquosum sperma mulierum: aut aquosum sperma uirile quod emittitur i tactu mulieris sine coitu: ⁊ imaginetur illud per moram ⁊ congelationez conuerti ad naturam uenenosam sicut fit in suffocatione matricis: ⁊ post hoc adueniat sibi sopitus calor ⁊ faciat in eo subtiliationem: et uapores in eo remanentes: qui commoueant hanc materiam ⁊ eam per corpus portent agitando: erit hec materia mobilis et uenenosa ⁊ frigida i radice: hoc autem rarissime euenit. Septimo apparet q̃ raro inueniuntur huius materie furiose: quia raro est q̃ materie furiose colerice ueniant ad subtilitatem ⁊ mobilitatem multam: ⁊ maliciam qualitatis: quia hoc non fit nisi propter multam extraneitatem ⁊ elongationẽ a natura humorali ⁊ a natura hominis. ⁊ talia raro in nobis fiunt cuz habeant extraneã causam: nec etiã frequenter reperitur unus sanguis ualde subtilis ⁊ multũ per corpus mobilis: scilicet modo ad unũ membrũ modo ad aliud: ⁊ rarissime reperitur etiam materia uenenosa talis qualẽ descripsimus. Ergo bene dixit Ypocr. cum dixit: multa uero non sunt furiosa: ad Galie. per uentositatem intelligit uapores aliquos qui associantur membris calidis: ⁊ faciunt eos mobiles. immo ipse subtilitate multum similes sunt uaporibus. ⁊ tales materie sunt calide uel illa uentositas surgit ab alijs humoribus frigidis: ⁊ miscetur cum istis materiebus calidis. Dubitatur utrum materie furiose possint apostemare membrũ. uidetur q̃ non quia sunt mobiles non figibiles in membro: sed q̃ non figitur non apostemat. In contrariũ Auicẽ. cuz dixit accidit apostema pleretic̃u. Franciscus de pedemontiũ in expositione affo. digesta medicari: ult q̃ materia furiosa non facit apostema. ⁊ q̃ timor ex ea non est timor apostematis: sed mortis sine apostemate ⁊ dat causã dictã. Ad Aui. respondet cum dicit accidit ex eo scilicet materia plurima: ⁊ non intelligit de furiosa nos dicamus materias furiosas posse apostemare membra. Et hoc intellexit Gal. in commento affo. quarte particule. medicari si expedit cuz precipit purgari has materias furiosas ne ipse moueant ad principalia membra: ⁊ ea imple ant. Si ergo Gal. timet impleri mẽbra nobilia ex materia furiosa timet ea apostemari. Amplius uentositates possunt apostemare membra: ergo materie iste furiose: q̃ materie furiose nõ sunt minus corpulente q̃z materie ille uentose: nec sunt magis mobiles. Amplius uidemus apostema in cerebro fieri ex colera adusta impura calida multum. ⁊ praua que furiosa potest dici. Ad rationem dicenduz q̃ q̃zuis sit mobilis potest facere apostema mobile. idest q̃ modo in hoc mẽbro modo in illo facit apostemationem per uiam dilitescentie ⁊ motum de mẽbro ad membrum. Dubitatur utrum materia furiosa statim prima die uel secũda uel ante sit euacuanda. uidetur q̃ non per rationes quibus probauit supra: q̃ materia indigesta siue calida siue frigida non debet euacuari. primo quia euacuabitur imaturum: uel euacuabitur subtilior pars ⁊ remanebit grossa. secũdo quia nocet maturationi. tertio quia agitando miscet malignum cuz bono. Amplius materias subtiles quia imbibuntur Auic. precipit digeri ergo etiam materias furiosas. In contrarium est communitas medicorum. Dicendũ q̃ statim non expectata digestione materia furiosa debet euacuari. Ratio quia si dimittatur est periculũ mortis: ut declarauit Auic. in euacuatione autẽ eius fit preseruatio ab hoc ⁊ non sequuntur nocumenta que sequuntur in alijs materiebus indigestis. nam materia furiosa sui furiositate scilicet mobilitatẽ non sic est iepta euacuationi: sicut materie fixe stantes. unde Gal. primo de crisi. quinto capitulo dicit in istis egritudinibus: scilicet de materia furiosa oportet uti medicina solutiua in principio earum: quia motus humiditatum dominantium in corpore est imaturus medicine: ut facile eas attrahat: sed quecunq̃z humiditates sunt que cũ hoc q̃ non digeruntur omnino sunt fixe stantes non obediunt medicine solutiue: ergo illa tria nocumenta que Auic. dicit fieri in euacuatione materie ante digestionem non sequuntur in euacuatione ante digestionẽ furiose materie. ipsa enim euacuatur affectante natura materie: ⁊ non euacuatur imaturum nec pars subtilis eius sola euacuatur: quia tota est subtilis nec impeditur maturatio: quia non est apta maturationi nec uolumus eam maturare: nec miscetur malignũ cũ bono. immo educitur ⁊ si aliquid de predictis accidit est pax. ⁊ magis eligimus hoc q̃z uelimus hominem mori impetu furiose materie. Ad secundũ dicenduz q̃ materie subtiles non sic mobiles sed iacentes quiete imbibite in mẽbro: quas medicus extimat posse digeri in tanto tempore sine periculo non sunt ante digestionẽ mouende. Ex quibus apparet q̃ medicus ab ipso principio fe. acu. debet habere potentem extimatiuam qua iudicet hunc infirmũ debere mori furiositate materie uel multitudine materie nisi purgetur ante digestionẽ. hunc uero aliũ febrientem de materia etiam posse calida euadere. si dimittatur absq̃z euacuatione. Dubitatur utrum euacuans materiam furiosam eradicatiue debeat eã euacuare. Et dicendũ ut communiter dicunt q̃ debet eradicatiue euacuari cuz farmaco euacuante exsoluente dato in dosi sufficienti. alijs concedentibus de uirtute etate ⁊ consimilibus. ratio quia materia furiosa uere tota est digestioni inepta ⁊ ideo si partem dimittis non est spes q̃ digeratur. Amplius de parte eius q̃z uis sit parua etiam fit timor de morte: quia cum sit multum maligna paruz de ea potest hominem occidere: ⁊ hoc dixerunt aliqui fuisse preceptũ Auic. cum dixit: cum ergo. Euacuatio enim eradicatiua est adiutoruꝫ ultimum. ⁊ ideo Rasis purgat in acutis ante digestionem cũ scamonea: ⁊ habet medicus prouidere ne solutiuũ cum sit calidum ⁊ siccum inflammet: ut. 19. continentis Rasis ⁊ Gal. in cõmento affo. In acutis passionibus ⁊c. Et hoc facit misced̃o cum solutiuo frigida consolantia ut notũ est. Dubitatur utrũ materiã furiosam possemus euacuare per flobotomiam. uidetur q̃ non: quia Gal. in euacuationẽ eius semp uidetur nominare farmaciã: ut apparet in commento affor. in acutis. ⁊ illo digesta medicari. ⁊ illo medicari in ualde acutis. In contrarium: quia doloribꝰ transeuntibus a dorso in cubitos flobotomia conuenit. ut Ypo. in serta particula affo. sed illa nidetur materia furiosa. Amplius in carbunculis flobotomia precipitur a Gal. 14. tera. sed illa potest poni materia furiosa. Dicenduz q̃ materia furiosa dicitur dupliciter. primo proprie quia sit mobilis ⁊ uenenose qualitatis sit aliqua colera ualde mobilis ⁊ istam oportet euacuare farmacia: ratio quia materia que est multum male qualitatis ⁊ hinc inde mobilis non potest esse sanguis nec materia propinqua nature sanguinis nec sanguini multũ mixta. immo est distans ⁊ extra illũ currens. ergo oportet q̃ euacuetur nõ flobotomia: sed alio q̃ eam attrahat a pprietate. secundo modo posset dici materia furiosa non sic proprie sed sola mobilitate ⁊ sic aliquis sanguis posset esse talis ⁊ forsan q̃ possz euacuari flobotomia. contraria cessant. Dubium autem caderet quid est illud q̃ dat humori istam mobilitatem an sit forma in eo an uapor. ⁊ si uapor quid facit uaporem esse mobilẽ ad diuersas dr̃ias põnis. ⁊ hec q̃ est physica ⁊ metheorologica. ⁊ iõ hic obmittat.

a Et scias ⁊c. Hic est secundus cañ. in quo euacuamus ante digestionẽ que posset in posterum fieri in materia. Et primo premittit casum ⁊ innuit rationẽ. secundo probat. ibi secũda. Et cum postponitur. uel põt dici q̃ habet partes tres sicut ponendo dictũ tres rationes adducit. ibi secũda. ⁊ cũ. ibi tertia: ⁊ fortasse. Casus quẽ Auicen. intelligit est iste aliquis habet febrez ex sanguine ⁊ talis febris est i principio: ⁊ nondũ materia ẽ digesta digestiõe quã habebit cum erit in statu quid faciendũ. Auic. innuit cañ. ⁊ est q̃ tu stas tim in principio floboto mes: ⁊ non expectes digestionem ⁊ innuit Auicen. hanc rationẽ: quia ista flobotomia in hac febre cum, sit materia que est sanguis intendit ad sanguinis eductionem: sed quando per flobotomiam intendimus educere sanguinẽ non oportet expectare digestionẽ. sicut regulariter expectamus in euacuatione cũ farmatijs: cum digestio non expectatur: nisi in humoribus alijs a sãguine: ⁊ per consequens in euacuationibus alijs a flobotomia ergo statiz oz flobotomare. scilicet in ipso pncipio fe. Dubitatur utrũ in flobotomia fienda sit expectanda digestio. ⁊ uidetur q̃ sic per Gal. nono terapentice. septimo capitulo: ⁊ undecimo: ⁊ decimo quarto capitulo: ubi precipit flobotomandum esse sine indigestione: que fit uentrẽ. Amplius existẽtibus humoribus grossis antiqui dabant ante flobotomiã digestiuum: ut sirupũ cum ysopo: ut Auicẽ. primo cañ. capitulo de flobotomia: ⁊ generaliter comprehenditur in cõmento affor. septime particule. dolores oculorum. Et Gal. in libro de flobotomia noue translationis hoc affirmat. Amplius Auicẽ. in capitulo de flobotomia in fe. sanguica precipit q̃ flobotoma fiat superflua cũ affuerit maturatio. Amplius sanguis potest peccare subtilitate ⁊ grossitie ergo oportet illum digeri. In contrariũ Auic. hic: quidam dicunt q̃ in flobotomia minoratiua non debet expectari digestio: sed in flobotomia eradicatiua debet expectari digestio. ⁊ uidetur sumi ex Auic. capitulo de flobotomia ubi dicit q̃ in febribus sanguineis non fiat flobotomia superflua a principio: sed cum affuerit maturatio fiat superflua flobotomia: quia remouetur multotiens febris in hora flobotomie. Iste sermo põt reuerti ad bonũ intellectum: ⁊ est q̃ in principio febrium: in quibus flobotomiam facimus minoratiuam: quia est aliorum humorum peccatum in sanguine ⁊ non peccatum in sanguine per se facimus illam non expectantes aliquãdo digestionẽ: ⁊ in fe. sanguineis uenis nos flobotomamus statim eradicatiue: cum est digestio: quia statim est in eis digestio. Dynus uero dixit q̃ in flobotomia facta ratione plectorie: idest repletionis omniũ humorum proportionaliter in sanguine augmentatorũ non debet expectare digestio: sed si flobotomia fiat ratione peccati solius sanguinis: qui est humor ab alijs distinctus potest in ea expectari digestio. Illos dicamus sermones qui dictis Auicẽne sunt conformes. Et sunt q̃ in flobotomia aliquãdo est intentio sanguinis. idest intendimus sanguinis eductionẽ. aliquando est intentio aliorum humorum a sanguie. ⁊ in flobotomia intentio sanguis est quãdo febris est de sanguine abundãte in uenis: qui uere est sanguis stans sub forma sanguinis. Est autẽ dupliciter itelligibilis iste sãguis ut dixit Hali. tractatu secũdo. tegni uel pmassa eorum in uenis quã cõmunitas medicoꝝ sic uocat: uel pro uno humore distincto qui dicit sanguis solus: pmo modo accipiendo sanguinẽ augmentũ eius est augmentũ oium humorũ simul, pportionabiliter. ⁊ ideo est in hoc peccatũ solius q̃zitatis per se: lz possit sequi in hoc petiũ qlitatis: ut in sinocha sine putredine: ex qua etiã potest fieri sinocha cũ putredine. sed accipiendo sanguinẽ. scõo modo augmentũ eius est eius creseẽtia sup alios: si hoc fieri contingat q̃ forsan nõ cõuenit: ut bene dixit Dynus. Dico igit̃ q̃ si febris fiat de solo sanguine uero peccante in sola quãtitate. pmo ⁊ per se. lz secũdo modo possit peccare in qualitate. tunc flobotomia intẽdit in ea solũ sanguinẽ euacuare: q̃ iste solus peccat. Et q̃ sic est statiz in pncipio huius fe. debz talis flobotoma fieri ⁊ nõ expectari digõ sicut expectam⁹ in solutiuis. Declaremus igit̃ pmo que est digõ quã in solutiuis expectamus: ⁊ est q̃ qñ intentio farmacie est euõ humoꝝ habentiũ pprias formas extra sanguinẽ: ut i febre colica pura uel in flegmatica pura. melica pura. a pncipio haz febriũ regulariter nõ damus farmacũ solutiuũ cuius intentio sit euõ illoꝝ humoꝝ. sed pmo digerim⁹ materiã postea euacuamus. ⁊ si a pncipio euãmus ante digestionẽ est coacte: q̃ materia est furiosa: uel multa: ut dictũ est. s. ⁊ dicet uel euãmus farmaco in quo nõ est intentio illoꝝ humoꝝ sed est intentio eductio fecum ut cum damus a principio cassiam. Sed de flobotomia est totum contrariũ ei q̃ dictũ est de farmatia: quia quando in flobotomia est solius sanguinis eductio ut in febre. de uero ⁊ multo sanguine sicut in febre synocha sine putredine statim a principio debet fieri flobotomia: ⁊ citius q̃z potest fieri: ⁊ nõ expedit q̃ digeras materiam. hoc auic. probat tribus ratiõibus scilicet q̃ in febre sanguinea flobotomia statim a principio sit fienda. prima est cũ flobotomia est ad sanguinis habundãtis eductionẽ. que flobotomia est intentio sanguinis nõ debet digestio exspectari: sicut in solutiuis imo statim fieri debet in principio si in fe. sanguinea ẽ intẽtio flobotomie sanguinis eductio ⁊ fit ad habundãtie sanguinis eductionem: ergo statim debet fieri ⁊ non differri ut premitatur digestio: sicut in solutiuis: prima propositionẽ in qua stat uirtus ratiõis auic. habet pro nota ex hoc quia sanguis in quanto peccans habens sanguinis formam est de se aptissimus euacuationi per flobotomiã: unde aperta uena statim currit extra. ergo nõ debet digestio expectari ⁊ hoc est q̃ dicit. ⁊ scias q̃ flobotomia quãdo est intentio ⁊c. nõ est ex genere eius scilicet euacuatiõis in quo ⁊c. i. ad eã fiendam non debet expectari digestio. Dubitatur quare sanguis peccans in quanto est ita aptus euacuationi. ⁊ alii humores nõ sũt apti suis euacuationibus in principio. Dicendũ q̃ augmentũ sanguinis non sequitur extraneitatis cõpulsionis in corpore nec in substantia sua eo habente formam sanguinis ueri: ⁊ ideo est aptum curfui. sed alii humores distincti a sanguie quos sic distinctos ⁊ seperatos solutiuũ respicit ut trahibiles non possunt: crescere nisi cum malicia qualitatis i corpore que est causa multiplicationis humorum malorũ: uel que assotatur in eorum multiplicatione: ⁊ que cõsequitur. uerbi gratia. frigiditas in ex crescentia flegmatis. in hac autem malitia hiis qualitatis maligna tur humor: ⁊ fit incõuenientis substãtie: quãuis habeat formam humo-

quare non est excusatio eius. Et scias a quod phlebotomia quando est intentio sanguinis non est ex genere eius in quo expectatur digestio expectatione: que est in solutiuis: ⁊ non expectatur digestio

UVA. BHSC. IyR_029

ralem. ut fit uerbi gratia. flegma nimis uiscosum ⁊ ideo inobediens euacuationi nisi disponatur ⁊ digeratur: cū ergo alii humores a sanguine incipiunt facere frbrem tam acquisiuerunt malitiam per quam succumbunt putredini ⁊ non regulati sunt eorum malitia a natura. ⁊ illa malitia qualitatis in eis est per quam fiunt incōuenientis substantie ⁊ ipsa in cōuenientia substantie est etiam una malitia sanguis autē augmentatus in quanto saluans ueram formam sanguinis nō potest in substātia fieri extraneꝰ: ita ꝙ euacuationi non obediat ⁊ cur sui uena apta: ꝙ illa est ꝓpria sua euō ⁊ nō alia Dubitaꝫ sēdo. si Auic. dicta ⁊ dicēda cōcludūt de febre sanguinis putrida. Et dicendū qđ si sanguis sit putridus nō longinquus a forma sāguinis sicut est in synocha putredinali a ꝑncipio ꝙ etiā digō nō debz expectari: ꝙ ipse de se euacuationi est aptus: ⁊ ista synocha putredinalis est ꝓprie illa: que est propinqua sinoche sine putredine: ꝙ sanguis multa quantitate putrefit. si autem sanguis putridus esset longinquus a natura ueri sanguinis ut grossicie uel subtilitate quibus putruit posset aliqua digestio expectari. Dubitatur si sanguis ut dicit humorē separatū ab alijs solus multiplicetur an flomia debeat fieri digestione expectata. Hic Dynus credit expectari debere digestionē: ꝙ iste sanguis nō multiplicaꝫ nisi malicia qualitatis. unde fit male substantie. Sed Dynꝰ dubitat an solus sanguis possit augmentari ⁊ credit ꝙ nō. Et nos dicamꝰ ꝙ si contingat solū sanguinē crescere in q̄to. ⁊ colerā. ⁊ flā ⁊ meliaz non multiplicari in eo: imo diminute quātitatis esse in eo: ⁊ sanguis ille stat sub uera forma sanguinis ꝙ ipse est aptus cursui per flobotomiā ⁊ nō debet digestio expectari. Sanguis enī stans uerus sanguis nō substinet magnū distemperamentū: ut dixit Auer. tertio colligz. cū dixit: excessus uel exitus sanguis in qualitate dz dici paucus. iā ergo apparz ꝓma ratio Auic. ⁊ est ꝙ flomia stati a ꝑncipio dz fieri cū est intentio sanguinis. ⁊ nō expectari digestio materie sanguinee euacuande: qua digestione ꝑpareꝫ euacuationi: sicut expectaꝫ in euacuati one per farmaciā ⁊ dixit hoc: ꝙ digestio ciboruz in stomacho debet expectari: ⁊ ꝙ si in stomacho sit digestio nō debet flobotomia fieri ⁊ per hoc cessāt auctoritates Gal. ir. ⁊. rj. tera. Secūda rō Auic. est probans dictū premissū. ⁊ probat conclusionē ꝑncipalē sic flobotomia in qua est intentio sanguinis cuz postponitur a ꝑncipio nō est ei intentio. ergo statim a ꝑncipio est fienda. Tertia ratio flobotomia statim a ꝑncipio est fienda: q̄ si postponaꝫ : pōt interficere p aduentū debilitatis. sed flobotomia in qua est intentio sanguinis euacuatio idicata a ꝑncipio si nō, fit. ⁊ postea flobotomes fortasse occides per aduentū debilitatis uirtutis. hee due rationes ultime declarabunt post.

Apparet ergo ꝙ si in flobotomia est intentio sanguinis nō debz expectare digestio: si aūt in flobotomia est intentio aliozꝝ humoruz a sanguine: q̄ꝫ medicus expectat digestionē: ⁊ q̄ꝫ non. nā flomia fit ꝓpter alios humores a sanguine: ꝙ alij humores peccant in sanguīe: unde sanguis in se nō habet peccatū: nisi ꝙ alij humores infecerunt sanguinez. Et iō flobotomia fit ut illo sanguine corrupto exeunte. alij humores secū mixti eū in euacuatione sequanꝫ: ergo si illi humores sūt multū extranei i modis substantie nō sequenꝫ in euacuatiōe. nec ipse infectus sanguis bñ exibit: ꝙ ab eis est factus in substantia ineptus. sed potius aperta uena exibit sanguis bonus: ⁊ spiritus exalabit cū eo: ergo oportet preparare eos ⁊ illū sanguinē ⁊ sic facere flobotomiā post: si est eius indigentia. ⁊ illam uiā pce perunt antiqui: ⁊ etiā Gal. ꝙ humoribus grossis existentibus cū sanguine siue sanguine existēte grosso digeraꝫ prius cū sirupo de ysopo post ea flobotomeꝫ. Et sub hac consideratione precipit auic. ꝙ in ꝑncipio egritudinū de humoribus cū sanguīe dimittaꝫ flobotomia: ⁊ postea fiat si expedit. unde in flatica febre flomiā in ꝑncipio dimissā facimus: cū urina apparet rubea grossa: ut infra. Si autē illi humores sint cū sāguine mixti ⁊ in substantia nō sint multū extranei: ita ꝙ spes sit ꝙ sequātur in euacuatione aperta uena: tunc nō indigemus digestione: sed flobotomamus. Consideranda aūt hic ꝙ gradus possunt esse in mixtione aliorū humoꝝ cū sanguine: unde flomia conceditur. possent enīa ꝑncipio eē mixti tanta mixtione ꝙ sufficiat ad flomiā minoratiuā. Et pcedēte febre est possibile materiā saltē que est cā antecedens ita digeri ⁊ rectificari ꝙ cōueniet flomia copiosior: q̄ꝫ in ꝑncipio qua facta: multū diminuta materia saltē que est causa antecedens residuo: ⁊ cause coniuncte nō habēti renouationē ab antecedenti uirtus dñabitur: ⁊ liberabiꝫ patiēs fc. in bora ideſt cito: ꝙ eadē die. Et sic exponiꝫ sermo Aui. cap. de flomia. qū precipit in febre sanguinea. i. alijs humoribus sanguinī mixtis fieri paruam flomiā in ꝑncipio: sed in pcessu copiosiorē: lz iste sermo Auicē. alijs modis a me exponaꝫ ibi. Ex oībus iam dictis apparet que est differētia iter flomiā cū est in ea intentio sanguinis euacuatio: ⁊ flomiā cuz est intentio aliozꝝ humoꝝ a sanguine: nā cū in flomia est intētio sanguinis fit copiosa. ⁊ q̄ꝫto isti intentioni magis appropinquat fit copiosior: sicut i sinocha sine putredine pōt copiosior fieri q̄ꝫ in sinocha cū putredine. nam i synocha cū putredine sanguis est plus longinquus a naturalitate sanguinis: q̄ꝫ in sinocha sine putredine: ⁊ nō solū in se: sed ēt ꝙ putredo stati incipit associare alios humores in distemperantia: uñ icipit excitari colera. Et ideo nō potest sic copiosa fieri flomia licet fiat in ea q̄ꝫq usqz ad sincopiz ut Gal. fecit. 9. tera. tū ut ibidē declarauimus qui hz sinochā putredinalē minori syncopiz at flomia quā habens synochā sine putredine. Sz qñ in flomia est aliozꝝ humoꝝ intentio inficientiū sanguinē: uel est intentio sanguinis multū corrupti: qui uere nō pōt dici sanguis fit nō copiosa. sed pauca minoratiua ut notū est. Accidit tū q̄ꝫq ꝙ flomia minoratiua ite rata in pluribus uicibus stat loco unius copiose eradicatiue. ⁊ potest dici eradicatiua. Contraria oia iam apparent soluta. Dubitaꝫ sēdo ꝑncipaliter utrū flomia in qua est intentio sanguinis facte in ꝑncipio debet dici facta esse ante digestionē. Et uideꝫ ꝙ sic: ꝓmo q: iste cañ. est excipiēs a regulari ubi fuit preceptū ꝙ nō euacues añ digestionē. ⁊ ꝑceptum est nisi materia furiosa fuerit ⁊ nisi euacuatio fiat flomia in qua est intentio sanguinis euacuatio. Amplius supra babuit ipse pro inconueniēti ꝙ i ꝑncipio febriū sanguinis esset sedimē laudabile. Amplius febres in qbus hec flomia fit habent quattuor tpa: ergo hūt ꝑncipiū ꝙ ab alijs distinguiꝫ per signa indigestionis. s. cruditatis. In contrariuz si hec flomia est facta ante digestionē: igit est coacta qđ est falsū: q: nulla uideꝫ regularior flomia in egris quā illa que fit in habente sinochaz ꝓprie sine putredine: huius dubitationis difficultatē Dynus perpendit: ⁊ q: hec dubitatio nō q̄rit aliud nisi utrū in ꝑncipio febris sinoche materia sit digesta pro ultimata responsione dicit: ꝙ nō debet dici digesta nec undigesta: sed similis digeste. ⁊ dicit ꝙ non oportet expectare sedimē in urina: q: ut dicit Gal. in fine ꝑmi pronost. Res que refugit operationē nature apud conuersionē quā facit in sāguine est sedimen residens in urina: nunc aūt in febre sinocha sine putredine: cū nō sit malitia qualitatis in humoribus nō est res illa: q: humores tales de se sunt apti nutrire corpus: cū non sit in eis nisi peccatū multitudinis ꝑ se: ⁊ ideo in tali dispositiōe nō oportet sedimen expectare. Dynus i pluribus dictis bz bonā itentionē: lz se male explicaꝫ sciuerit.

nisi in humoribus alijs. Et cum postponitur. [a]flobotomia in principio egritudinis non amplius est ei intentio: ⁊ fortasse interficit per aduentum debilitatis uirtutis. Et similiter si times uictoriam humoris: magis necessaria cautela ē euacuatio. Et si non est digestus nō

Nos dicamus ꝑmo manifestū esse per se ꝙ sanguis sola quātitate peccans per se: ⁊ sāguis ueniens ad peccatū putredinis in choantis est aptus euacuari per flomiā: ut in sinocha sine putredine ⁊ cū putredine pauca. ergo sanguis est digestus digōne que sufficit pro hac euacuatione. immo si tardeꝫ plus corrūpitur ⁊ fit plus ineptus cursui per flomiam. Secundo iste sanguis in ꝓcessu si febris tendit ad salutē digeri poterit: ⁊ ostendeꝫ sua digestio in urina rubea bñte sedimē albū pineatū: post cuius apparitionē faciet crisim fluxu sanguinis nariū aut aliter. Sed si debet esse mortalis poterit apparere ypostasis nigra nisi preueniat suffocatio. Apparet ergo solutio ad radicē questi: an in ꝑncipio febris sanguinis. s. sinoche materia sit digesta. Dicendū ꝙ est digesta digestione sufficienti euacuationi per flomiā: ⁊ nulla alia est ita sufficiens si sinocha est uerissima ⁊ purissima: sed nō est digesta digestione quā adhuc in statu poterit habere. Sed tunc dubitaꝫ utrū in isto ꝑncipio sinoche urina habeat digestionē per alicuius nebule siue ypostasis appitionē. Dicenduz ꝙ q̄ꝫus ab auctoribus famosis nihil habeamus scriptū Auicē. eni cap. de sinocha nō ponit signa ab urina. Gal. uero nono tera. considerauit urinam in ūenis habentis sinochā sine putredine ⁊ pserit in substantia ⁊ in colore non ualde distare a naturalitate. ⁊ ex hoc possumus suspicari signū digestionis habuisse: qđ maxime in ypostasi ostenditur. In alio aūt inuene febriēte se. cū putredine inserit putredinis signū ex urina ⁊ alijs. Et ex hoc aliquis posset arguere non habuisse ypostasim q: cū putredo incohat nō potest apparere digestionis ipressio contra eā. Aliabas tamē ⁊ azarauius putredinē sanguis in sinocha fetorē urine idicant. Nos dicamus ꝙ oia signa siue in urina si ue in bitudine ⁊ pulsu q̄ demonstrant humorē peccantē esse sanguineū inquāto solo peccantez. ⁊ si in qualitate peccz ꝙ illud est paxꝫ: sunt signa istius digestionis. dico sēdo ꝙ ypostasis facta ex actione nature super materiā sanguineā: cuius actio incipit a ꝑncipio febris: nō apparet in ꝑncipio q: nō esset ꝑncipiū sicut nec in alijs febribus: sed nō uideꝫ posse absolui cū iste sanguis sit benignus ⁊ natura ante febrē egerit in eius partē: imo ptes ꝙ eo puncto quo febris incipit natura actionē illā copleuerit ⁊ tunc in ꝑncipio febris ereat cū urina tali alba ypostasis. ⁊ hic esset locus ūestigatōis: si hoc sit possibile: q: possibilitatē confirmat benignitas humoris ⁊ ꝓtinua actio parietū uenaꝝ in istū sanguinē: ⁊ natura febris que in ꝑncipio sui corpus paruz ꝑmutauit: cū ēt sit ꝑm partē: ⁊ sūma febriū ephi. s. illa que est sine putredine: et erit locus considerationis si in alijs febribus ut melicis ⁊ flaticis ⁊ cōtinuis posset per simile modū fieri ypostasis digestiōis in ꝑncipio eaꝝ: aut per modū propinquū illi. unde medicus posset decipi per illas urinas in ꝑncipijs illaꝝ febriū. ⁊ nos nō possimus hoc hic dicere. Si ergo uis tenere ꝙ in ꝑncipio sinoche cum putredine uel sine putredine possit apparere digō in urina per apparitionē ypostasis. Solue sic ad rōnē Dyni cū dixit ꝙ in sinocha sine putredine nō est res: q̄ effugiat opationē nature apud. i. post ⁊c. Dicendū ꝙ imo est talis res: ⁊ cuz ꝓbaꝫ ꝙ nō: q: humores peccant multitudine. Dicendū ꝙ hoc arguit oppositū q: eni est ibi multa multitudo boni sanguinis natura egit in partē eius ⁊ assimulauit mēbris spermaticis. s. parietibus uenaꝝ ⁊ arteriaꝝ dealbādo: ⁊ q: non indigebat tanto nutrimēto q̄ztum dealbat ideo partē trāsmisit cū urina ēt in ipo ꝑncipio. Dubitaꝫ sēdo si natura expectat digestionē in sanguīe ⁊ postea expellit ergo ita debet facere ars. Amplius si sanguis est digestus in ipso ꝑncipio q̄re natura nō expellit illū. Dicendū ꝙ natura agit sine intellectu ⁊ iō materiaꝫ que nō stimulant ipsaz tēptat digere ⁊ postea expellit. Si igit uteret illis ⁊ dicereꝫ hic sanguis est cursilis ⁊ aptus euōni. ⁊ si plus stat posset occidere ⁊ fieri ineptus tūc statim a ꝑncipio expelleret: ⁊ ideo aliq̄n stimulata in ꝑncipio multitudine sanguis facit euōnē nō expectans aliā digestionē: quā hz in ꝑncipio. Apparet igitur ꝙ flomia in febre sinocha ꝓprie sine putredine est facta ante digōnē futurā i statu. sed nō ante digestionē sufficientē euōni. Ad contraria. ad primū dicenduz ꝙ iste cañ. excipit a cañ. regulari in hoc ꝙ ista euō fit ante digestionē que uenirz post si digereret materia: ⁊ iō nō sic excipit sicut tertius cañ. ⁊ primus ēt ꝑm aliquē intellectū. Ad scōm dicendū ꝙ a ꝑncipio Auic. nō uult ꝙ sit laudabile sedimē factū ex alteratione illius sanguinis q incipit facere febrē q: ꝑus incipit digeri q̄ꝫ sit digestus digōne ostensa per ypostasiz laudatā. Ad tertiū dicenduz ꝙ hz quattuor tpa forsan nō distincta penes cruditatē ⁊ digōnē. uel habz ea ut dictū st: q: lz sit materia cruda in ꝑncipio respectu eius ꝙ in ea est futuꝝ digōne tū nō est cruda respectu euōni per flomiā. Sed dubitaꝫ ex dictis: q: rō Auicē. q̄rta contra Rasiz nō uideꝫ tenere q: sic arguo. natura cū liberat a febre sanguinis expectat digōnez talē qualē in ꝑncipio nō hūt febres sanguis. ergo artifex debet hoc facere. Hic sunt multe uie quas alijs dimitto: sed do magis extraneā negando añs. imo natura in ꝑncipio nō expectans q̄ꝫ aliud tps emorosagyaz multā mouet. ⁊ subito liberata sinocha ꝓprie sine putredine: sed nō sic facit in alijs febribus. hic esset magnū dubiū ⁊ multa discutienda que obmitto.

[a] Et cū postponiꝫ flomia. Hec est scōa rō que ꝓbat principalē cōclusionē ꝙ in ꝑncipio flotomes in febre uera sanguīea. rō q: cū postponiꝫ nō ē ei itentio. Dubitaꝫ utrū q̄ flomia nō fuit in ꝑncipio sit amplius ei intentio. uī ꝙ sic: q: Auic. lib. ꝓmo. ca. de floia. ⁊ Gal. 9. tera. ⁊. rj. ⁊ in lib. de floia ult: ꝙ flomia fiat quo cūqz tpe est eius necessitas siue in ꝑncipio siue in. rl. die. In contrariū Auicē. hic quidē rudes dixerunt cū flomia dz fieri a ꝑncipio ꝓpter materiā furiosā: ⁊ nō fit nō pōt fieri postea q: fortasse materia furiosa iterficit. Dynus dicit sermonē istū posse intelligi in flomia minoratiua: cuius cū ē idigentia in ꝑncipio debz fieri: q: uirtus ē fortior: ⁊ nōdū fuerunt accidentia infirmū molestātia. sed posterius nō pōt sic fieri ꝓprie in morbis in quibus crisim expectamus: q: indigemus uirtutis robore uñ sanguis ē recondēdus pro thesauro. Nos dicamus ꝙ hic ē sermo de flomia: in qua ē intentio sanguinis: ut ē in febre sinocha: q: cū ipsa ꝑponitur nō ē ei intentio. s. illa q̄ erat in ꝑncipio. in ꝑncipio enī erat intentio sanguinis bñtis formā sanguis ⁊ paxꝫ permutati: ⁊ iō poterit fieri copiose: sed post ꝑncipiū sanguinis ē corruptus factus magis distans a forma sanguinis: ⁊ aliq̄ colā pōt esse excitata: ergo flomia nō pōt fieri sic copiosa sicut in ꝑncipio ⁊ sic nō habet intentionē. s. nec finē nec utilitatē. s. quā in ꝑncipio habebat. nō ergo debuisti eaz ꝑponere. Ex his cessant cōtraria: q: in quocūqz tpe uideꝫ flomie idigētiam.

UVA. BHSC. IyR_029

fac eā tū flobotomia quā in ꝓncipio debes facere cuius intētio est sanguis paruꝫ peccātis eductio: si postponit nō ē ei illa utilitas imo occidit fortasse qz infirmꝰ ē ꝺbilitatus prauitate egritudis ꝓcedētis dimisso auxilio magno. Et iō flomās ꝑt tantā debilitatē addere q ex hoc morietꝫ ifirmꝰ. hoc tū nō est necessariū: ⁊ iō dixit fortasse. Et similiter ⁊c. Quidā dixerunt istū cañ. esse de euacuatōe materie furiose. sed iā auicē. dixerat de hoc. Quidā ut Dynus ī parte uidet sētire q iste cañ. q̄stū ad unā partē est continuus precedēti. sed q̄stuꝫ ad aliā excipit a cañ. su pradicto: in eo q̄ itelligebat ab eo. s. q̄ materia digesta euacuet hoc ergo non debet fieri nisi natura nō euacuante. Nos dicamus q̄ hic est tertius cañ. in quo ꝓbat q̄ apud necessitatē nō debemus expectare digestionē: imo in ꝓncipio euacuare q̄uis materia sit cruda. ⁊ ꝑmo cañ. ⁊ casū ponit. scōo quidaꝫ declarat. ibi scōa: apud statū. Casus est iste aliqs febrit febre de tanta q̄stitate materie: qa tam superflua q̄ times natura uinci. ⁊ humorē uincere. uerbi grā: est flatica fe. de multo flate ⁊ tante eruberantie. q̄ nulla spes est materiā digeri posse ꝓpter superfluā multitudinē. ⁊ iō infirmus morietꝫ. ergo statī in ꝓncipio tu debes euacuare ⁊ non expectare digestionē. ⁊ hoc est q̄ dicit. si times uictoriā humoris. s. ꝓpter suā multitudinē. magis necessaria cautela est euō. s. minorans de illo humore. Et cōsidera dixit humoris. ⁊ per hoc itelligat uictoria aliozꝫ humorū a sanguine. Jā enī in cañ. precedenti istū dixit de multitudine superflua sanguis q̄ statim erat euacuāda flomia hic ergo expediebat dicere. eruberāte alio humore a sanguine sit stati fienda euō: ⁊ dicit q̄ sic. Cōsiderandū q̄ dixit tps ī quo hec euacuatio debet fieri: q̄ in ꝓncipio q̄uis nō sit digestus. Et hoc ē qꝺ dixit. ⁊ si nō sit digestus nō moueas ⁊c. i. in ꝓncipio euacua: q̄uis nō sit digestꝰ. Cōsiderandū q̄ tres casus habemus hucusq̄: in quibus stati a ꝓncipio euacuamus: nec expectamus q̄ materia ulterius digeratꝫ. Primus casus ē si materia est furiosa. Scōs casus ē si materia ē sanguis stans sub forma sanguis peccās ꝑmo ī q̄stitate sola. Et in hijs duobus casibus euāmus copiose in ꝑmo casu cum farmatia. ⁊ scōo cū flobia. In scōo casu materia est digesta lz ēt in ꝑmo casu materia aliqualr possit dici digesta: q̄ materia furiosa habilitatē aliquā habet ad euacuati onē. Tertius casus est q̄ aliquis alius humor a sanguine est superflue q̄stitatis ut in febribus colericis: flaticis ⁊ melācolicis. uñ nō speramus humorē posse digeri nisi farmacia minoret. Et ista euō est minoratiua. ⁊ humor qui educit non est digestus digōe quā habebit pars eius que remanet. Dubitaꝫ utrū materia existente cruda in ꝓncipio febris possit dare farmacū solutiuū. uidet q̄ non per tres causas quas supra auicē. assignat. Itē Ypoc. dixit digesta medicari. ⁊ q̄rta re. acu. dixit q̄nqꝫ flegminantia ypocundria ⁊c. in contrariū ē hic auic. ⁊ Ypo. scōa particula affo. cū dixit: Incohantibus morbis. Ille enī affo. ē qui hic ponitur. Quidā presuptuosi medici in febribus putridis stati a ꝓncipio omni die dāt dosim solutiui syrupi credētes sequi preceptū Auic. in caplo de febre flatica ipi tū ut apparebit ibidē auicē. nō sequunt: sed ualde presuptuose operant. naz euō cū farmaco solutiuo in ꝓncipio febriū putridaz nō est regularis: sed coacta non ergo in oibus nec omni die debet. Amplius pōt hec euō facta omni die occurre re diei cretice. Quidā aliꝫ sunt ulissimi predictus oppositi: qui nunq̄ in aliqua febre putrida a ꝓncipio darent medicinā solutiuā euacuantē exsoluēdo. imo uidet eis magnū quid si dant puz pulpe cassie consentiētes dicto Ypoc. q̄ digesta oz farmacare. ⁊ de quo plus miror est q̄ plus q̄z cōmentator uir multe sciētie non fuit ausus in purgando in ꝓncipio febriū: nisi cū clisteri ⁊ leuibus medicinis: sed per leues itelligit cassiā ⁊ similia: ut apparet in tegni trac. tertio. illo cap. euōnes uero. His obmissis dicamus q̄ febres putride uel sunt cū apate: uel sine apostemate. Et dicamus paz de febribus apostemosis. Quod defluxus materiez ad loca apostemosa plurimū est cum sanguine: ⁊ ideo a ꝓncipio plurimū facimꝰ flobotomiā. si tū sit defluxus aliaz materiez quaz eductio nō posset fieri flomia. Dicamꝰ q̄ a ꝓncipio boz apostematū possimus uti sarmacijs euacuātibus exsoluendo: in quibus sit uirtus euacuādi materiā q̄ fuit siue que est in cursu siue ī fluru: nō aūt materiā que ē in parte. Ratio ꝑmi est q̄: materia q̄ fluit ꝺz diuerti: et ut presupponit nō pōt fieri hec diuersio flomia. ergo farmacia oportet fieri. s. q̄: est alius humor a sanguine qui fluit: ⁊ cū hoc est ualde superflue q̄stitatis. uñ nisi minoret fiet apa tā magnū q̄ infirmus morietꝫ. necessariū est ergo farmaco minorare materiā ⁊ diuertere. ⁊ sic suadet Gal. iz. tera. in apatibus partiū capitis ⁊ sic generalr precipit auic. ꝑmo lib. fen. q̄rta cū dixit. Occultoz apostematū materia est minoranda flomia: ⁊ solutione uentris ⁊c. Et q̄uis hic cañ. sit sumptus a natura apatis. tñ cū hoc oportet medicū cōsiderare naturā particule apostemose: q̄ si dat farmacū ad diuertendū ⁊ minorandū materiā ꝺz eē tale q̄ uersus illas partes nō moueat: ⁊ ideo in apatibus intestinoz ⁊ ani nō esset bonū farmacū solutiuū: sed potius oporteret uomitu minorare materiā. Et tu uideas in his Gal. iz. tera. hec ergo euacuatio cū farmacia in ꝓncipio apatū fit gratia materie que fluit: ⁊ que parata est fluere: de qua intendimus minorare ⁊ diuertere. materiā aūt apatis in membro quiescentē quasi fixā cū eo siue incuneatā nō debemus farmacia mouere: talis enī materia eo ipso quo fit quiescens inepta est motui: ⁊ ideo tentans illā farmaco educere cōmouet ⁊ facit eā ledere loca sana: ⁊ induxit conciliator dria. 161. exemplū: q̄ hoc agere est ac si quis arborē a terra conaretꝫ euellere priusq̄z lateralr separetꝫ: ⁊ auic. cū Ypo. dixit eandē sniam ꝑmo libro. fen quarta. ca. tertio cū dixit. Cū aūt humor in uno fuerit loco comprehēsus ⁊c. Sed dubiū est quō potero dare medicinā que materiā fluentē diuertat ⁊ minoret euacuādo: ⁊ materiā que est in apostemate non euacuet. Amplius tales farmacie aliq̄ tali die ab apate incohante liberāt: ut Gal. iz. terap. unde dicit. Cōsiderasti quosdā eoz qui inceperūt flegmonare in oculis purgati per inferiorē uentre die una curatos. Amplius sicut materiā fluentē possibile est esse multā unde de corruptione membri timeat ⁊ ruptura apatis ante maturationē: sic materiā in parte stantē possibile est esse talē ⁊ tantā q̄ timeant ista. Amplius in apostematibus exterioribus materiā stantē in parte cū est multa suffocatiua minoramus scarificatione: nō expectantes maturationē: ut intelligit lib. ꝑmo. fen. q̄rta. quare sic in apatibus interioribus farmacia facere poterimus: accipiendo qꝺ in parte est de materia. Dicendū manifestū esse per se q̄ materia que fluit ⁊ q̄ pata ē fluere in ꝓncipio apatum interioz ⁊ exterioz ēt ponit indigere minoratione: ⁊ diuersione per farmaciā: lz frequentius per flomiā. manifestū ē etiā q̄ iste materie eo ipso q̄ sunt cursiles sunt aliqualiter aptiores ut uiolentia farmaci cursiles fiāt uersus farmacū. ⁊ uersus loca euōnis. manifestū est etiā q̄ materie q̄ quiescunt in membro nō sunt sic apte cursui nisi matureſcant. ⁊ q̄uis ille materie q̄ sunt in membro apostemoso gescentes. sint ille: que erāt ꝑm spēm in cursu: tamē mora aliqua sunt simul cōpacte: ⁊ resolute in subtili eaz. Et cum sic est nō sunt obedientes farmaco. insuper sunt magis elongate a uijs per quas farmacum debet illas ducere ⁊ ad quas. De ꝑmo igitur iudicio extimatiuo medicus arbitratur materias apostematū quieſcētes in apate ineptas esse euōni per farmacum. Sed materias currentes ⁊ currere paratas magis aptas. ⁊ q̄n medicus stat sup hoc iudicio ⁊ uult dare medicinā solutiuā: que euacuet minorando ⁊ diuertendo ⁊ nō agitat materiā que est in tpe quiescentis: oportet sua bona extimatōe cōponere farmacū talis potentie. ⁊ hoc ipse facit cognoscēdo solutiua que a longings euacuent: ut cologntida hermodattili ⁊c. cauendo se ab eis ⁊ ut nō misceat in magna q̄stitate medicinas que ad loca illa portāt medicinas: ⁊ cauendo mixtionē il laz. ⁊ utendo medicinis: q̄z opatio est circa loca coīa uenaz ut reubarbaro ⁊ turbit in expssione uel odore nō facta sui uigoratione p zinziber. utz aūt postq̄s materie que gescunt in apatibus mēbroz interioz maturant. sint dāda farmaca solutiua. nō discutiamus hic. Sed. t. d. Ypo. in euōne ista usus ē eleboro ⁊ fellichino q̄ sunt medicine a longinquo euacuantes ⁊c. Dicendū q̄ tpe Ypo. forsan nō erāt note alie medicine: et debemus credere q̄ utebaꝫ eis in q̄stitate modica: ⁊ cōsolatis ut oportebat. Et diuersitas hoūm ad ipressiones medicinaz in tpibus Ypoc. et tpibus nris est diuersitas magna: ut dicit Auic. q̄rto cañ. fen. 5. tracta. scōo. cap. 2. Ad scōm dicendū q̄ illa liberatio est qz illud qꝺ est in parte a natura resoluit: ex quo p influxū nō multiplicat. uel dicendū q̄ accidit aliq̄ materiā que est in apate. s. fluxā esse euōni aptā: uñ obedit cursui q̄ medicinas: sicut illa que fluit. Ypo. igit cū dixit q̄ ex euōne facta cū farmacia in ꝓncipio apatuz destruunt loca sana intellexit qn ille materie gescūt ⁊ sunt ineptе motui. Et medicꝰ de suo iudicio extiatiuo hz iudicare illas eē ieptas nisi maturēt ⁊ illas q̄ sūt itꝰ i uenis hz iudicaꝫ aptiorꝫ. Ad tertiū ꝺꝰ q̄ tu posses ponere casū talē qui ꝺimittēdus erit sicut i quo medicus nihil boni pōt agere. uñ ifirmus moritꝫ necessario. Logitur ergo medicus casu illo posito q̄si equilibrare iudici extimatiuo: q̄ sit periculosius an materiā existentē in pte agitare uolendo cū hac agitatione de ea minorare. uel dimittere multā materiam ⁊ nihil euacuare de ea q̄uis sit suspitio de mēbri corruptōe ꝓpter multitudinē ⁊ remanet totum hoc in capite medici. Ad quartū dicendū q̄ securius minoramus scalpellatione materias apatū quā farmacia materias quieſcētes in apatibus iteriorū mēbroz. oportet igit medicū uti ꝓdicta deliberatōe ⁊ eqlibratione: hec ergo pauca dicta sunt de purgatione cū farmacia in ꝓncipio febriuz apatū. inuenies aūt multa ꝑticularia scripta a nobis in ea. de frenesi. ⁊ in ca. desquinantia ⁊ periplemonia. ⁊ de apatibus stomachi. ⁊ de apatibus epatis. Si autem febris putrida sit sine apate tunc regulariter nō debes dare a ꝓncipio farmacū solutiuū: ut. s. dixit nō euacues materiā calidaz aut frigidā idigestā: coacte tū euacuamus. illud aūt q̄ nos cogit est materie furiositas. ⁊ de hoc iā sumus expediti. uel materie superflue q̄stitatis et dicimus hoc manifestū esse per se q̄ si a ꝓncipio febriū calidaz flaticaz ⁊ melācolicaz: medicus uidet materiā nō multā imo q̄stitatis tāte q̄ arbitrat naturā cū illa posse quieſcer usq̄ ad statum: ⁊ cognoscit medicus q̄ potētia uirtutis p se uel cū auxilio artis est tāta ⁊ materia tā pauca. q̄ nō ꝺubitaꝫ de eius digōne successiua: tunc nullo mō ꝺet a ꝓncipio farmacū solutiuū: q̄ iste fine eo saluabit. ⁊ hoc farmacū materiā agitando posset plus nocere q̄z iuuare. ꝓpter cās supius scitas. Sed si medicus uidet a ꝓncipio dictaz febriū supfluā q̄stitatē materie ⁊ iudicat q̄ cū tanta q̄stitate uirtus nō peruenit ad statū digerendo. imo addeꝫ putrefactio praua in materia: ⁊ morietꝫ infirmus. ⁊ cū hoc arbitrat medicus q̄ si illa materia esset minoris q̄stitatis. uerbi grā: q̄ sit uncia. j. minus q̄z sit. uirtus possz illā uincere digerendo successiue. oz necessario medicū dare medicinā solutiuā minorante de materia illa. Et hoc est qꝺ nos docuit Rasis. xvj. cōtinētis cū ꝺr sua auctoritate. Nō ꝺbes expectare i febre q̄rtana neq̄z i tertiana neq̄z i quotidiana digōz. ꝺeide euāre corpꝰ: si materia fuerit imta. si uero pauca nō debemus penitꝰ euacuare ⁊ subdit. Si humor fuerit obedieus euacuemus eū ⁊ digeramus postea residuū: ⁊ hoc itellerit Galie. in cōmento affo. icobātibus morbis ⁊c. Ubi uult q̄ si morbus sit salubris ⁊ locū uiderimus esse ad fortē medicinaz faciamus. ⁊ talis fortis medicina aliq̄ est farmacia ꝑm Gal. uult igit Gal. aliq̄n in ꝓncipio febris forti medicina purgationē fieri: ut residuū paucificatuz a natura melius possit digeri. ⁊ sit Auic. in caplis ꝑticularibus obseruet ut appebit i oibus illis. ⁊ q̄: in hac nra pfia ⁊ modernis tpibus hoies inueniunt uehementer repleti ꝓpter multitudinē ciboz ⁊ potuū: ⁊ inordinata regimia: iō inuenta est apud opatores nō timidos multa utilitas in euōne facta in ꝓncipio baz febriū putridaz. ⁊ iō quidā coiter in ꝓncipio purgant farmaco euacuāte in exsoluendo. nos aūt a ꝓncipio quosdaz euacuamus: et quosdā obmittimus ꝑm datū cañ. Ad cōtraria pz solutio. cū enī ꝓhibet ab Ypo. euō materiez crudaz: itelligit regulariter nō coacte. cogimur enī q̄nq̄z euacuare nō expectantes digōnez. uel intelligit eradicatiue nisi materia sit furiosa: minorare tñ possimus euāre a ꝓncipio. ⁊ iō ꝑmo Ypo. q̄rti re. acu. pōt sic exponi q̄ a ꝓncipio flomātibus ypocūdrijs nō debet dari farmacū eradicās: sed minorans de materia siue illa fluat siue sit parata fluere siue fluxerit. ⁊ ista solutio erit manifestior coītati medicoz: et acceptibilior. Q̄n igit queritꝰ utrū in ꝓncipio apatuz iteriorꝫ mēbroꝝ possit dari farmacū exsoluēs. Dicēdū est q̄ sic ad minorandū si materia est plurima. ⁊ times de uictoria eius ꝓpter multitudinē. sed ad eradicandū nō ꝺz dari farmacū soluens: nisi forsan esset materia furiosa. Ad rationē cū ꝺr q̄ ille tres cause supius assignate ab auic. pñt adduci in hac euōne minoratiua. Dicendū q̄ nos ꝑiclimus illa tria nocumēta nocumento mortis. ⁊ spamus q̄ erunt remissa qz ꝺabimus farmacū q̄ parū euābit de illo malo humore. ⁊ iō illa tria nocumenta ex hoc pauca fient. Secꝺo ꝺubitaꝫ utz sit melius hanc euōnē facere in ꝓncipio uel in augmēto: ⁊ uideꝫ q̄ in augmento qz materie aliq̄ pars posset esse digā. uel materia posset aliqualē ꝺiminutā recipe digestionē: fit enī successio in digestione ꝑm ptes materie: ⁊ ꝑm gradū digōnis intensiuū. In ctrariū ypo. est cū dixit in affo. Incohātibus morbis ⁊c. nihil docens de augmento. In cōtrariū ēt auic. hic q̄ ut bñ intentionē suā exꝑmeret. nō dixit moueas in ꝓncipio. qz ex hoc nō itelligebaꝫ: nō moueas in augmento: lz dixit: nō moueas nisi in ꝓncipio. Dicamus manifestū esse p se q̄ medicꝰ cuz iudicant materiā esse plurimā in ipo ꝓncipio febris: uñ timet de uictoria eius supra naturā: firmat in aia sua dare medicinā solutiuā aū statum: qz apud statuz iste nō posset puenire cuz salute. sub hoc āt iudicio pōt medicus bñe duo alia iudicia extimatiua: in quoz altero cū figit ꝺiuersō tpe: ꝺz dare medicinā hanc in diuersis unuz iudiciuz est q̄ materia sit tante plurimitatis ⁊ morbus tāte prauitatis cuz hoc q̄ nulla ꝺigō possit incipere in materia: imo icipiet corruptio ⁊ urina nigra. ⁊ erit tunc augmētum morbi ⁊ mortalis. Et tunc medicus in ipo ꝓncipio ꝺabit medicinā soluti uā ⁊ nō nisi in ꝓncipio qz tūc uirtꝰ ē fortior. cuz āt pceſſit ad augmētū maliginuz uirtus est magis debilitata ⁊ prauior materia facta: ⁊ sic ē ꝺimittendus pnostico qz moritꝫ anteq̄z farmaco solutiuo poteris iuuare i minorando de materia: ⁊ hoc mō opationis utemur in ꝓncipio apoplexie saltē p clisteria acutissima: si nō possunt dari in potu. huius aūt solutiua Auer. miscunt cuz subtiliatinis: ut appet. 7. colligz. Et si tu diceres mihi si ergo ꝺo farmacū in ꝓncipio apoplexie uel febris cuius apa est ītrinse cuz: ego cuz mouebo materiā. rñdeo q̄ si tu ponis mihi casuz q̄ in ocm aduentuz piclitet infirmus: nihil agere ꝺebes ut in apoplexia quidā auctores nil agenduz ꝓcipiunt in ꝓncipio: uñ Gal. dixit ad hanc intentōez

UVA. BHSC. IyR_029

in affo. inchoātibus morbis ⁊c. morituros nō oportere medicari: sed eis futura p̄dicere. Sed si aligs esset possibilis casus in quo febriēs aligs p farmaciā in p̄ncipio datā possit plus iuuari q̄z nocere. ⁊ si nō dat̄ q̄ illuz oporteat mori. medicus prudētissimus dz conari cognoscere illū. ⁊ cuz hoc iudicio extimatio Auic. p̄cessit hic. cū enim ymaginat⁹ est materiam plurimā uincēte uirtute noluit euacuationē fieri nisi i p̄ncipio. Sed. t. d. ponam⁹ q̄ sit huius febris augmentū malū uerbi gr̄a. cū aliqua nigredine uel liuiditate urine

s. erradicatiue *s. impugnatiue*

moueas nisi in principio: apud statū uero non moueas aliq̄d donec uincat natura ⁊ digerat. Et si ip̄a nō mouet: moue tu hora mot⁹ ei⁹ ⁊ si ipsa mouet aut mouit tūc dimitte eaz ⁊ operationē eius. Et hoc est illud q̄ nō iauit Hypoc. furiositatē ubi dixit oz ut administretur medicina solutiua: post̄q̄ digerit egritudo. In principio aūt egritudinis nō oportet ut administretur illud nisi egritudo sit furiosa: ⁊ forsan nō est⁹ p̄m plurimū furiosa: ⁊ talis est⁹ ista euacuatio necessaria: quenō est in hora sua. sicut cibatio necessaria que nō est in hora sua. Et p̄portio istius euacuatōis ad cessanduz ex malicia materie est sicut p̄portio illius cibatiōis ad p̄hibēdū uirtutem a casu suo. Cū ergo⁶ exerces euacuationē tūc cōsidera horā iterpellationis aut horā ipsius tp̄is: aut frigidiorē horam que est in die. Et nō euacues per fluxum uentris in die periodi. Neq̄z flobotomes. Et nō agas cū euacuatione artis contra partē euacuationis nature. Et non⁸ diminuas

ppter mobilitatem

in ultimo capitulo. secunda fen. huius. iiij. ubi disputare oportet utrum in die crisi. medicus possit aliquid agere. ⁊ quid ⁊ qualiter: hic tamē ab Auic. non habetur. q̄ in die crisi. aliquid agas de euacuatione. sed si natura crisim in die cretica sibi debita non facit euacuationem. euacua tu postea in die non cretica: ⁊ iō subditur tertius casus. Si ipsum mouet aut mouit tunc dimitte eā: q̄ iam fecit. ⁊ operationē eius quia iam actu facit. ⁊ similiter si futura est facere dimitte eam sine cibo. ⁊ operationem eius sine euacuatione. Est igitur affo. Ypo. Ea quorum crisi. fit ⁊c. Et totum q̄ protelauimus in hoc affo. dimittimus ad fen. secūda. hui⁹ quarti. cum auxilio dei dicenduz.

c Et hoc est illud. Hic Auic. confirmat dicta auct. Ypo. in affo. digesta medicari. Confiderandū q̄ tres casus positi fuit q̄ sunt tres casus: i q̄bus oportet a principio euacuare non exspectando digestiōez. Primus casus est q̄n materia est uere furiosa. quia mobilis de mēbro ad mēbrum ⁊c. Secundus casus est q̄n idicatur flobotomia: q̄ est sanguinis intentio.

Tertius casus est quādo timetur humoris uictoria propter multitudinē. ⁊ in oībus istis casibus materia p̄t dici furiosa: tū p̄m ueritatem melius est q̄ i telligatur casus p̄mus. ⁊ tertius apparet p hoc q̄ dixit. Administretur medicina solutiua ⁊c. subdit. In principio aūt nō oportet q̄ administretur illud. i. medicina solutiua: nisi egritudo sit furiosa. s. ppter mobilitatem ⁊ malicia ut dixit primus casus. ⁊ ppter multā quātitatē minorabilem farmacia ut dixit tertius casus: q̄uis enim materia plurima sanguinea in p̄ncipio de q̄ loquitur. secundus casus posset dici materia furiosa: tū non euacuamus illam irregulariter: ⁊ manifeste nocentes uolēdo eligere nocumentū minus ymo regulariter illam euacuamus ⁊ fere nihil nocentes: nisi quādo ad sincopiz deducimus. similiter nō euacuamus illā cū farmaco solutiuo: uñ hic Auic. placuit exponere affo. sicut etiā Ypo. intellexit. Apparet igit̄ cōfirmatio cañ. regularis ⁊ exceptiōis er affo. Ypo. Nam dicit nō euacues materiā indigestā in calido aut frigido est dicere digesta medicari. ⁊ mouere nō cruda: ⁊ dicetur nisi ppter necessitatem est dicere nisi materia fuerit furiosa: hoc aūt q̄ dixit ypo. nisi materia fuerit furiosa. ē illud q̄ dictū est in p̄mo casu: cū aūt materia fuerit mobilis p̄mutabilis de mēbro ad mēbruz ⁊c. illud est q̄ dictū ē in tertio casu. si times uictoriaz humoris scz ppter multā quātitatē. Dubitat̄ quia maurus ponit aliū modū furiositatis materie. s. ratiōe nobilitatis partis: ut materia squinātis. Dicenduz q̄ modos furiositatis materierū quidā nostri p̄decessores posuerunt. 5. p̄mo ratione mobilitatis malitie siue uenenositatis: qualē dicūt esse in antrace. secundo ratione q̄ntitatis materie. ut in sinocha ⁊ q̄cunq̄z egritudine de materia multa. tertio p̄cipatus mēbri. ut in freneſi. 4. accidētis doloris sicut in colica. 5. ratiōe mobilitatis i p̄edite actionis ut in squinātia. Nos dicimus q̄ Auic. nō debet hic p̄sequi curā febriū putridaruz secundū diuersitatē patientiū particularū: quia spectat ad tertiū librū ⁊ sermonem de freneſi squinantia. ⁊ colica. ⁊ ideo dixit de hijs duabus furiositatibus uel de tribus.

d Et forsitan nō est ⁊c. Dixit hoc q̄: generaliter ut plurimū reperiantur materie nō furiose: tū in speciali annorū aliquorū constitutione imo in multis ānis ⁊ climatibus possunt repiri plurime furiose aliquo trium uel duorum modorum de modis Auic.

e Et talis ē. Hic p̄bat dicta p rationē sumptā a simili. ⁊ arguit sic sicut aliq̄n ci bamus hora incōueniēti p̄m cañ. cibatiōis regularis. ⁊ hoc facimus ut p̄hibeamus uirtutē a casu. ut q̄n in hora status accidentibus uirtutē dissoluētibus cibū damus: ut uinū ⁊ carnes. sic euacuamus cū farmaco solutiuo in hora p̄ncipii materia nō digesta q̄ hora nō est hora regularis euacuationis: ⁊ hoc facimus ut faciamus cessare malitiā materie: que malitia est illud q̄ p̄t dici furiositas. s. furiositas malitie ⁊ mobilitas ⁊ furiositas q̄ntitatis superflue ut dictum est. ⁊ apparet ex dictis q̄ Auicen. exponit affo. ypo. generalius q̄z facit Gal'. licet ⁊ Gal'. sermo possit de alijs duabus furiositatibus exponi. ad q̄ nos modo non laboramus.

f Cum ergo exerces ⁊c. Ex p̄missis cañ. patet q̄ possumus euacuare materiam digestā: cū natura nō euacuat illā: ⁊ possumus euacuare indigestā cū fuerit furiosa ⁊ cum in flobotomia ē intentio sanguinis tūc debemus eā facere. hic Auicenna ponit quosdā cañ. q̄ sunt minus generales predictis. ⁊ rectificāt euacuatiōes fiēdas. Et p̄mo ponit cañ. cōes flobotomie ⁊ farmacie. secūdo cañ. proprios unicuiq̄z illarū euacuationū. ibi seōa. ⁊ nō diminuas. p̄ma in tres sicut tres ponit cañ. p̄mus cañ. est de p̄ticulari hora euacuatōis. siue farmacia. siue flobotomia fiat. ⁊ ē q̄ eligas horā interpollationis. s. horā in qua nō est febris si ē interpollata: aut horā teporis si est cōtinua p̄portionalis: aut horam remissiorē. s. in qua sentit aliqua caloris remissio. ut in cōclusa. unde febris sanguinis lz nō habeat exacerbatiōes de se. tū hz aliq̄z remissionē in hora frigoris aeris. s. de mane: ut sumitur ex intētiōe ysaac febriū q̄nto: ⁊ tūc celebramus flobotomiaz regulariter: hoc tū supra disputauimus. secūdus cañ. seqtur ex illo: h eniz debes eligere horas p̄dictas oportet: q̄ nō euacues neq̄z flobotomes in die paroxismi. i. stāte paroxismo: ⁊ p̄m ueritatē ille cañ. p̄bat primū: ⁊ totū hoc est superiꝰ declaratū: tertius cañ. ē q̄ nō euacues p euacuatiōez oppositā parti p q̄z euacuat natura. inuit affo. undecūq̄z natura reperit inde ducere oportet ⁊c. Et uerificatur in euacuatione per farmaciā. ut si ducit natura per uentrem noli p̄uocare uomitum: ⁊ in euacuatione per flobotomiaz. ut si sanguinē euacuat per menstrua nō flobotomes de brachio nisi alia intentio ⁊ alia necessitas concurreret ⁊ sic uerificatur in euacuationibus alijs.

g Et non. Hic ponuntur cañ. speciales secundum unamquāq̄z euacuationem primo in euacuatione per farmaciam. secundo per flobotomiam. ibi secunda ⁊ cōsilium. prima in duas sicut duos ponit cañ. principales ibi. secunda. Et scias. prima in duas. primo ponit cañ. principalem unum secunda ibi. ⁊ omnia. Canon primus est q̄ non des medicinam solutiuam que statim facit habitudinem motus. i. redditus periodi. i. paroxismi. Sunt enim medicine solutiue que disponunt ad reditum paroxismi: sicut scamonea ⁊ ideo non purges in tertiana cum illa sola: quia inflāmat ⁊ disponit ad paroxismum. consola igitur illam. Et si in febre esset paroxismus epilensie non purges cum re cuz qua sit uirtus apta: quia facit illam redire. ⁊ in flegmatica febre a principio non purges cuz kebulis quia licet euacuent flegma. tamen constringendo residuum disponūt ad paroxismū.

a Apud statum ⁊c. Auic. supra dixerat materiā indigestā nō eē euacuādā. ⁊ ex hoc inuebat materiā digestā posse euacuari. uult declarare quādo possumus euacuare materiā digestā. Et dat in hoc tres can. prim⁹ ē q̄ tu expectes bene cōpletā eē digestionē. in p̄ncipio enī stat⁹ nō sis p̄ptus euacuare sed statu p̄cedēte iā p̄fecte uicta materia p digestionē. Et hoc ē q̄ dicit apud statū. i. aduenīente statu nō moueas aliq̄d: scilz cum farmaco solutio donec uincat natura ⁊ digerat. i. donec uincat p cōpletā digestionē: sz totale cōplemētū digestiōis est in processu status. Sed tu diceres in statu ē materia digestior q̄z in augmēto: sed in augmēto possumus aliq̄d mouere partē post partē euacuādo sepe: sicut i flegmatica febre facimus. ergo in statu possumus partē aliquā mouere. ⁊ postea reliquā partē q̄z uis nō sit in multo cōplemēto digestiōis. Dicēdū p̄mo q̄ si Auic. loquit̄ de statu quo ad accidentia. i. in quo cōcurrit accidentium difficultas tūc res ē manifesta q̄ securi⁹ euacuamus in augmento: q̄z in statu. ⁊ uadit tūc hoc totū ad affo. Ypo. Inchoātibus morbis ⁊c. ⁊ illuz aliū. Circa p̄ncipia ⁊ fines oia ⁊c. Sed sermo iste nō est in oībus uniuersalis. quia in statu quo ad digestionē nō cōcurrit in oībus febribus accidentiū difficultas. ⁊ in q̄busdā nō est de qua curetur. Et ideo dicam⁹ q̄ Auic. dirigit sermonē suū ad medicū bene operantē ⁊ prudentē qui dixit infirmū usq̄z ad statum cū pauca materia: q̄ pauca fuit: uel quā pauca fecit. ⁊ arbitratur eā posse uirtuti associari ⁊ p̄fecte digeri. ⁊ nihil cogat cū preueniri in euacuādo. ⁊ ideo dimittit illā materiaz perfectissime digeri: anteq̄z euacuet: nec etiā post̄q̄z est perfectissime digesta euacuat: nisi natura ab euacuatiōe defidat. ⁊ ideo. Auic. p̄t secundū cañ. dicens.

b Moue tu hora motus eius. i. hora perfectissime digestionis. Si ip̄a nō mouet quasi Auic. dicat. Si tu iudicasti naturā posse digerere istam materiā per se uel tui auxilio dimitte eā perfecte digeri. ⁊ q: natura perfecta digestione cōsueuit euacuare: credendū ē q̄ ip̄sa euacuabit Sz si pigritia uel sensus obtusione uel quacunq̄z causa nō euacuetur. euacua tu i illa hora p̄fecte digestionis: q̄ ē sua hora. cū naturaliter operat̄. ⁊ ideo nō precipit q̄ euacues in hora crisi. ⁊ in die cretica: ut qdā dubitauerūt. unde trasposuerūt tertū dicentes ⁊ si ip̄sa non moueat hora motus eius. i. in hora crisi. s. in die cretica moue tu sed nō expedit sic tertū trāspone re: Si tu scis q̄ hora motus nature est duplex. s. hora digestionis perfecte: ⁊ hac hora tu moueas. quia ita facit natura. nisi ip̄ediatur ex aliqua causa. Alia est hora crisi. ⁊ hac tu non moueas. Quod autez aliq̄n materia sit indigesta ⁊ natura expellat illā apparet a Gal'. tertio de creti. capitulo. p. ⁊ fen. secūda huius capitulo de signis significantibus crisim malam. Causas autem obmissionis hic nō ponimus sed ponemus eas

UVA. BHSC. IyR_029

Consimiliter mirabolani nigri in principio melancolice febris. ⁊ ideo forsan dixit non diminuas. quia iste medicine non sic facerent habitudinem motus periodi in fine harū egritudinum: sicut in principio in quo intēdimus diminuere: quare usum mirabolanorum in principio harum febrium Auic. prohibuit.

a Et oio. Hic cañ. probat premissum prius si enim in hora paroxismi non debemus dare aquam ordei cū zucaro neq; iuleb. ergo multo minus non debem⁹ dare medicinas solutiuas. Dubitatur utruz stante paroxismo possimus dare aquaz ordei ⁊ zucarum albū cum aqua ordei: uel aqua ⁊ iuleb. Videtur q; sic ex cōi usu.

Amplius infestantur siti ⁊ calore forti quandoq; febricitantes. sed isti sunt potus tēperantes calorem. Amplius de reb⁹ mitigantibus sitim est iuleb. ut Auic. tertio cañ. fen. 16. tertij capitulo de cura colice primo capitulo. Amplius quomodo dixit q; ille res sunt regimen grossum cū aqua ordei ⁊ iuleb. sint in numero subtilis diete. In cōtrariū auic. dixit Mundinus ⁊ Franciscus de pedemontium: q; illa prohibeanť in hora periodi. i. in principio paroxismi isz in alijs tēporibus non prohibeantur. Aliter dicendū primo q; per regimen grossum intelligit regimen cibale: ⁊ est sensus non deť cibus siue potatus siue manducatus in hora paroxismi: ⁊ est aforismus. Ypo. in paroxismis subtrahere oportet.

humore per rē: que facit statim habitudinem motus periodi. Et omino[a] caueatur a regimie grosso in hora periodi: ita ut non detur in potu aqua ordei zucarum: neqz iuleb ut non frangat periodum cū constrictione meatuum: quoniam est timor: imo adiuua. Dicit nāqz Hypo. medicus adiutor est nature non impediens eam. Et oportet ut scias[b] quod multotiens indigeť medicina forti debili: sed eius fortitudo ē ex hoc quod soluit humorem uiscosum: ⁊ ipsius quidez debilitas ē ex hoc quod facit ascellare semel aut bis. Et non euacuetur plurimum simul: ita ut non cadat uirtus. Et consilium[c] quidem meuz in phlobotomia est: ut dimittatur quantum possibile est. Si autem non est possibile: tunc multiplicatio numeri est melior multiplicatione quātitatis: oportet enim ut non euacuetur sang. multum subito: quoniam euacuatur multum de eo cuius non est necessaria euacuatio. Et nō est[d] in sanguine excusatio ad eūes: qb⁹ fortasse idigeť: ⁊ debilitať uirt⁹ a resistendo in crisib⁹ expectatis. Et scias[e] q; qñ aggregāť dolor capitis ⁊ febris: tūc curatō fe. ē dignior. ⁊ scias q; dolor

Secūdo dicendū q; aqua ordei ⁊ zuccarum ⁊ iuleb sunt de sūma rerum cibaliū: ideo etiaz non debent dari. Causa aūt quare stante paroxismo nō debent illa dari est quia frāgunt periodū cū cōstipatione meatuum. i. quia constringunt meatus. Hec autez fractio est inequalis accensio caliditatis: ⁊ prolongatio accēsionis ⁊ per cōsequens plongatio resolutionis materie. Nam cibus datus est causa q; natura uacet contra illum: ⁊ desistat a resolutōe materie. Similiter multiplicat materiam: quia in illā cōuertitur. Accidit etiā q; isti cibi trahuntur uersus mēbra inflammata ⁊ oppilent uias ⁊ si bene consideras ex omni causa dicta oppilāt uias. Si enim calor reuertitur intus ut cibus digeratur: tunc phibetur materierū paroxismaliū resolutio: ⁊ fit uiarū clausio ex hoc. si materie ēt humorales multiplicantur fit uiarum clausio igiť nocumentū regiminis grossi siue cibalis est frangere siue rūpere processum periodi cū cōstrictione meatuū. i. cum oppilatione ⁊ talis fractio plongat paroxismū. Cōsiderandū tū q; iste cañ. ē regularis: sed coacti quādoq; damus illa ⁊ alia. huius coactiōis cā qñq; est complerio ⁊ habitudo corporis colerica que iducit ad cibandū in principio paroxismi ut Gal. 10. therapentice ⁊ in libro de causis catarticis ⁊ in sequēti capitulo. qñq; ē etiā in hoc cā accidens de casu uirtutis aut siti iportabili ex forti flamma: ex quibus mouetur ad dandū ea que predictis cōueniunt. quādoq; cā in hoc est paroxismi pcellatio tāto tēpore: q; nulla sit hora que nō sit paroxismi. ergo eligimus minus incōuenientem horā elongando nos a principio paroxismi si possumus.

Cōsiderandū etiā q; aqua ordei quāto grossior tāto incōuenientior in hora paroxismi: q: tāto est cibalior. Posset aūt esse ita subtilis q; in ea esset paruz de uirtute ⁊ appropinquaret aque in sua uirtute. ⁊ ideo posset cōcedi securius in hora paroxismi. ⁊ ideo Auic. dixit nō ponať in aqua ordei ⁊ zuccaro: qñ si cōcedat aquā ordei subtilem sed non concedat q; fiat cibalis cū zuccaro. Sed tu dices possum in hora paroxismi dare in potu de aqua simplici actu calida. Dicendū q; potes nisi aliud phibeat. ⁊ dico q; potes in hoc q; nō est res nutritiua ⁊ est subtilis res: ⁊ cito euaporat descendit ⁊ iuuat actuali calore in maturatione materierū. multa tū quātitas de ea potata posset nocere q: retineť intus ⁊ posset potentiali frigiditate esse causa grossicici uiscerū ingrossando materias. Ad cōtraria dicendū q; cōis usus medicorū cōdescendit lasciuijs febricitantium. ⁊ ideo ē melius parū his replere infirmū ⁊ intendere transpirationi materie: ⁊ q; paroxismi finiantur quam citius possibile est: quod fit aperiendo poros ⁊ non impediēdo naturam. Medicus autem est nature adiutor ut dixit Hypocra. hoc innuit pluries in amphorismis. Ad ultimum dicendum q; licet ista sit dicta subtilis respectu totius morbi. tamen respectu paroxismi omnis res cibalis est grossa res.

b Et oportet ut scias. Hic dicit canonē medicine minoratiue: q̄ euacuat absēdendo fruſtū materie: quāuis nō sit digesta siue nō sit perfecte digesta. sed sit uiscosa difficilis eductiōis. Medicina enim que facit hoc est fortis uno mō q: euacuat humorem difficilis eductionis: ⁊ ideo est turbith uel agaricus uel coloquintida: sed est debilis quia uolumus q; parum de illo humore euacuet: unde faciat assellare solum semel aut bis ⁊ ideo est ut scropulus unus turbith loquendo in exemplo.

c Et consilium. Hic canon habet dubiū. iam enim supradixit Auic. q; cum flobotomia postponitur a principio non est ei intentio. Amplius non uidetur partienda in plures uices. immo una uice copiose eam facimus. quādoq; usq; ad syncopim. ut apparet infra capitulo de synocha. Dicendum q; flobotomia ē duplex una in qua est intentio sanguinis: que fit in sanguinis peccato in quantitate: ⁊ si in qualitate paruum sit peccatum: ⁊ de hac flebotomia locutus est supra: ⁊ non loquitur de ea hic. Alia est flobotomia in qua est intentio aliorum humorum a sanguine: ⁊ est proprie cum sanguis de se in quantitate non superfluit nec proprie qualitate peccat. Sed alij humores in eo peccant. Unde si fiat flebotomia sequuntur eum in critu alij humores. De hac igitur flobotomia Auicen. hic loquitur nec tibi absolute precipit q; eam dimittas: sed si possibile est q; dimittatur. Et hoc quod mouit Auicen. fuit stante casu posito in mente medici surgunt duo opposita iudicia. Unum est q; flobotomia fiat: quia alij humores qui sunt mixti cum sanguine minuuntur minuto sanguine. Oppositum iudicium est q; non fiat flobotomia quia nocet euacuando sanguinem: qui non superfluit: ⁊ est impossibile q; ista flobotomia iuuet quin noceat: ⁊ quia nocumentum quod sequitur ex sanguinis euacuatione est nocumentum magnum. Considera si infirmus sine flobotomia potest liberari ⁊ tunc consilium Auic. est q; flobotomia dimittatur. nec Auic. dicit illam postponi sed dimitti si possibile est Si autem uno iudicio cadit q; non possit dimitti: melius est eam partire in uices tibi uisas: q; semel copiosam facere flobotomiam. Et primo Auic. pbat q; si fluxus in qua non est intentio sanguinis sed alioz humoz intentio non pōt dimitti: non tamen fiat una uice copiosa sed multplicetur numer⁹. Secōdo probat bonitatem sui consilij. scilicet q; dimittatur si possibile est. i. nō fiat si est possibile. ibi secunda. Et non est. Primo arguit sic non debet sanguis multus subito euacuari igitur flobotomia dicta non debet una uice fieri sed expedit pluribus ut cibus euacuari. Conclusionem iam posuit antecedens probat quia si sanguis multus subito euacuetur. i. una uice euacuetur euacuaī multum de eo cuius nō est necessaria euacuatio ut notū est quia ista flobotomia ē: in qua nō est intentio sanguinis.

Considerandum autē q; Auic. confidit de bonis intellectibus: ⁊ ideo ponit ꝓpositiones breues: que omnes fundātur super hoc: q; hic est sermo de flobotomia in q̄ est intentio aliorum humorum ⁊ non principaliter sanguinis.

Manifestum enim est per se q; in flobotomia in qua est intentio sanguinis ut sic non cadit dubietas: si est fienda uel non fienda: quia necessario est fienda ut opposita illi repletioni: ⁊ per consequens ut a repletione indicatur sed in flobotomia in qua non est talis intentio: sed aliorum humorum statim cadit dubietas ex ipsa dispositione repletionis: quia partim potest sibi conferre ⁊ partim sibi manifeste nocere ⁊ ideo in hac flobotomia cadit cōciliatio. Et in hoc consilio non prohibet Auic. flobotomiam ut quidaz ab Aui. intelligunt sed conditionatum consilium dat: ⁊ est q; stante casu posito non facias flobotomiam si est possibile aliter infirmum liberari. Igitur quandoq; non est possibile ⁊ per consequens quandoq; facam non una uice euacuando: sed pluribus uicibus ut ratio probat. Et cōsidera ut dicit conciliator differentia. 62. Greci audatiores sunt ad flobotomiam: quia eorū clima plus habundat in sanguine q̄z sint arabes: ⁊ ideo audacter in omni putrida precipit Gal. fieri flobotomiam. xi. therapentice. quod dictum supra exposuimus. Considerandum q; littera ista potest dupliciter expom. Primo q; probet predictum antecedens ut dixim⁹. Secūdo q; probet flobotomiam debere dimitti quantū est possibile. nam talis flebotomia euacuat multum. i. manifestam quantitatem sanguinis: cuius euacuatio non est necessaria: quia per se non peccat ut premittitur intelligi ab Auic.

d Et non est. Hic probat q; flobotomia dicta dimittatur quantum est possibile. Considerandum q; littera pōt dupliciter exponi. Primo non potest excusari medicus nec infirmus quin idigeat sanguine: ut uirtus stet fortis ad euacuationes: quibus forte infirmus indigebit: iste autem euacuationes sunt quia fortasse oportebit multū uti clisterijs multis sudoribus ⁊ alijs euacuationibus in sensibilibus. dixit forte quia possibile est q; cito sine istis succedat sanitas. Medicus tamen debet se sic parare q; ubi udet suspitionem de istis q; infirmus possit sustinere eas. ⁊ si non sequatur ista suspitio sed sine ea liberetur infirmus non propterea inculpari debet imo laudari si se premuniuit ad hoc. Arguit igitur sic presentiam sanguinis non possumus excusare ad euacuationes q; bus indigemus igitur bonum consilium est q; si est possibile dimittatur flobotomia. antecedens est notum quia uirtute forti egemus i euacuationibus. igitur presentia sanguinis qua stat eius fortitudo cōsequentia est nota. Aliquis tamen medicus rudis credens demonstrare contra auicē. diceret ille sanguis est infectus ⁊ corruptus: ⁊ cum eo non stabit uirtus fortis contra nocumenta euacuationum. Respondet auicē. ⁊ si est ut tu dicis ego non prōhibeo flobotomiam sed partieris eam. Secundo modo littera potest exponi euacuatio sanguinis per dictam flobotomiaz non excusat te quin oporteat facere alias euacuationes. ergo si potes flobotomiam dimittere dimitte eam. consequentia est nota ex hoc quia si facta flobotomia oportet dare medicinas solutiuas. oportet uirtutem esse fortem ut diximus. Amplius considera q; ille farmacie quas posterius dabis poterūt liberare hominem: quāuis flobotomia non sit facta. antecedens est notum quia ista febris in qua datur hoc consilium de flobotomia est de materia alia a sanguine in qua ut plurimum cogimur uti medicinis solutiuis. dixit autem fortasse quia possibile est crisi a natura facta liberari sine farmaco aliquo solutiuo. Posset autem iste textus tertio modo exponi q; Auicē. uelit hanc flobotomiam facere propter alios humores a sāguine maligniores. Unde oportebit plures farmatias dare: quam si non fecissemus flobotomiam. ⁊ potest tolleraři hec expositio. ⁊ tu considera eam ex capitulo de flobotomia libro primo.

e Et debilitatur. Hec est tertia ratio uel scōa ad probandum q; flobotomia dicta dimittatur quantum est possibile: quia debilitat uirtutem: ut non possit facere futuras crises. ⁊ est ratio nota ex premissis. Essent igitur quorundam expositiones super illo passu qui dicunt q; auicē. loquitur de flebotomia in febre in qua crisis expectatur. Alij dicunt q; loquitur in febre prolixa. Sunt enim expositiones ualde particulares. Argumenta facta in contrarium sunt soluta.

f Et scias. Hic exponit cañ. curationis febris putride considerando quedam accidencia: ⁊ quasdam coniunctas dispositiones contra naturā ⁊ etiam naturales ⁊ sunt cañ. quattuor. Primus cañ. est q; si dolor capitis est leuis sequens febrem in augmento ⁊ diminutione intentio sit ad febrem. ⁊ hoc intelligit qñ dicit quādo aggregatur dolor capitis ⁊ febris dignior cura est febris: quia premittatur cura febris. sed si dolor

UVA. BHSC. IyR_029

capitis sit uehemens ita q̄ febris est de sui natura remitteretur faciat ad
geri per inflammationem aque ⁊ ebulitionem intende ad curaz illius do
loris principalr. Unde aliq̄n oz sedari stupefactiuo. ⁊ ideo forsan dixit.
sedetur. Quo auem dolor faciat redire febrē: aut que sunt eius cause. ⁊
q̄ sit modus cure pendet ex scia principiorum. Et curatur etiaz dolor ca
pitis infra in tertio libro fen. p⁹.

a Et cum infans. Secundus cañ. est rasis. 16. continentis. nā infantibus
non possumus alias me
dicinas uel alias res ex
hibere nisi lac: quod ab
ubere sugūt. ⁊ ppter eo
rum conformitatem ad
lac nō timeē nocumētū
quod ponitur in affo. 5.
par afforismorū. lac da
re caput dolentib⁹. ⁊ p
pter hoc ne febris calo
re corrumpatur in eis
lac: rectificamus illō q̄z
tiaz possum⁹ dando nu
trici lactucas ⁊ uinū gra
natorū ⁊ uinū bene lim
phatuz ⁊ reliquz regi
mē facim⁹: quod nobis
uī. facimus autez nos
q̄z infantibus aliquas
unctiones tēperātes ca
lore in eis ⁊ utimur eis
in hora que nobis uī.

b Et quando fuerit. Hic est tertius cañ. de
quo dubitaē. Si enī uri
na ē iterica. i. uehemē
ter tincta cum spuma ci
trina significat apa er
go prius debemus intēdere ad apa cum febris inde dependeat. Hic di
cit Franciscus de pedemontium q̄ per apa intelligit opilationē pori fel
lei cuntis ad intestina cuius opilatione fit itericia ⁊ uruna iterica: ⁊ tunc
primo debemus curare febrē. Hic sermo potest saluari si loquereē de
opilatione ⁊ iterica accidentalr coniunctis febri. uerbi gratia: q̄ aliquis
prius erat itericus itericia sibi diu assueta ⁊ modo febricitat non ppter
cām itericie sed ex alia cā: cum ita sit q̄ isti sint duo morbi non ad inuicē
dependētes. quia febris est suspectior morbus q̄z pruna opilatio que ē
causa illius itericie. iō oz incipere a cura febris: sed si illa febris sequere
tur ex illa colera que propter opilationem retinetur: ⁊ pars fecerit iteri
ciam propter febrem oporteret intendere ad curam opilationis pri⁹ ut
notum est. Alij dicunt q̄ sermo auic. est hic de cura coacta in qua licz fe
bris sequatur ad apostema tamen p̄opter febris uehementiam intendi
mus prius ad febrem: q̄z ad apostema. ⁊ hoc idem dixit auic. supra ō re
bus in quibus differunt febres putride. Intendens tamen aui. ad febrē
intendit cum his in quibus non appropriatur nocumentum apostemati
sicut aqua ordei ⁊ syrupus acetosus. non enim sic nocet ut faceret aq̄ pu
ra ut supra hoc capitulo intellectum est. Aliter nos dicimus q̄ fm⁹ aui.
hic non est de apostemate ad quod sequitur febris sed est sermo de di
spositiōe quadam ad apostema. que dispositio cōcomitatur febrem ⁊ flā
mam: qua epar inflāmatur forti inflāmatione significata per urinam ite
riciam: unde timetur tractus humorum ad epar ⁊ apostema ideo opor
tet incipere a refrigeratione caloris febrilis: ⁊ de sedantibus est usus aq̄
ordei date copiose uel usus syrupi acetosi cum aqua fm q̄ tibi uidebē. ⁊
tunc curata febre uel remissa si in epate remansit aliqua dispositio calo
ris de qua iterum dubitas ne excitet apostema intende ad illam. Sed tu
dices non ne stante febre possum ponere unum epithima de sandalis su
per epar ⁊ excusor ab hoc timore. Dicendum q̄ auicē. considerauit hic
rectum ordinem cure ⁊ cum hoc minus fallacem. Cū enim hic calor epa
tis quo timetur apostema sequatur ipsam flāmam febris unuersalem:
principalis eius cura ⁊ uera est illam flāmam remittere que est sicut cau
sa efficiens ⁊ postea uenire ad illud quod in epate est factum ex hac re
missione non timetur nocumentum prohibitionis resolutionis materie
rum quod potest timeri ex epithimate infrigidante epar.

c Et quando. Hic est quartus cañ. Dubitaē utrum stante febre ⁊ colī
ca possumus uti aqua ordei uel iure galli. Uidetur q̄ aquam ordei per
Auic. tertio cañ. fen. 16. trac. quarto. primo capitulo ubi dicit si fuerit il
lic. s. cum colica febre permutetur aqua galli ⁊ loco eius fit aqua ordei.
Amplius ius galli habet de unctuositate ⁊ precipue si multiplicatur i eo
ut precipit auic. sed in hoc est suspitio de inflāmatione. In contrarium
auic. qui dicit q̄ non aperietur uia. s. intestinoruz ⁊ sic non iuuabitur co
lica dando in potu aque ordei. imo ius galli. Amplius in capitulo de aq̄
ordei auic. prohibet dari aquam ordei cum additur nature siccitas: sed
in colica est nature siccitas ut est notum. Igitur quidam dixerunt q̄ in
colica non debet dari aqua ordei: quia est uentosa: ⁊ inflatiua unde au
get colicam sed datur ius galli. Alij dixerunt contrarium q̄ aqua ordei
debet potari ⁊ ius galli debet poni in clisteri. Quandoq̄z nos dicim⁹ q̄
ius galli est dupler. quoddam simpler ⁊ istud potest dari stāte febre nec
timetur de inflammatione ex eo quia non est superflue unctuositatis. Si
militer remittitur eius unctuositatis malicia leniendo illud ius cum de
coctione rerum lenientium: ut sunt mole uel pruna uel iuube si tibi ui
detur. Auic. tamen credit q̄ ius galli sit de lubricantibus frigidis: ut ap
paret capitulo de colica ex fece: ⁊ in hoc uult q̄ de sua unctuositate nō ti
meatur q̄ noceat per inflammationem. Aliud est ius galli solutiuuz per
medicinas solutiuas secum mixtas: quales sunt polipodium cartam⁹ sal
gēma ⁊ similia ⁊ hoc non est securum in colica. Auic. igitē in tertio libro
loco iuris galli medicinalis dat aquam ordei confidens q̄ factis clistē
rijs sufficiat aqua ordei ad abstergendum hic loco clisteriorum premit
tit ius galli lentiuum non medicinale ⁊ facta secum eductione dat po
stea aquam ordei ⁊ utraq̄z uia est sufficiens. Nos iterum dicimus q̄ co
lica est dupler in febre. quedam est lenis que fit ex cōmuni exiccatione fe
cum circa intestina ratione caloris febrilis: que exiccatio alicui posset ali
quem leuem colicam inducere. ⁊ illa poterit curari temperando calorem
eum aqua ordei ⁊ lauando intestina cum aqua ordei ⁊ sic loquitur auic.
tertio cañ. predicto loco. Sed contra auic. infra capitulo de aqua ordei.

capitis quādoq̄z facit redire febrē declinatam ad augmentum: quare oportet ut sedetur. Et cū ifans[a] lactens febricitat: tunc oportet ut rectificetur lac matris eius. Et quando fuerit[b] urina itterica in febre significat apa: quare est curatō dare in potu aquam ordei: aut syrupum acetosum. Quz ergo acēscu febris: intentio sit ad apostema Et quando[c] fuerit cum febre colica non aperitur uia in dando i potu aquam ordei: immo ius galli ⁊ leniuus ⁊ multiplica unctuositatez eius: deide detur in potu aqua ordei si necesse fuerit. De solutiuis[d] uero est potio facta ex tamarindis ⁊ tereniabin ⁊ syracost. Et quandoq̄z pōit i ea aqua lubleb ⁊ qñz ponitur in ea casi. fi. ⁊ fortasse[e] pijcitur desuper scamonea: ⁊ fortasse[f] datur in potu scamonea sola in lubleb: ⁊ fortasse[g] est necessarium administrare ea: que sunt sicut aloes: quando materia est grossa. Et melius quidem est ut abluatur ⁊ nutriatur cuz aqua endiuie ⁊ aqua solatri deide fiant ex eo pillule. Mirabolanos[h] uero citrinos quidam administrauerunt. Sed non inuenitur ab eis intentio secundū quaz operetur constringunt enī poros eius post solutionem uentris: ⁊ exasperant uiscera eorum q̄ si fuerit prohibet aquam ordei fece existente sicca sine materia sicca. Dicemus q̄ si tibi uidetur potes premittere clistere ante dationem aque ordei. Uel dicendum q̄ loquitur de aqua ordei que est ptisana que datur loco cibi sed ante cibationē oportet intestina esse purgata. sed tertio libro loquitur de aqua ordei potabili i qua est uirtus abstersiua ordei: ⁊ non est quasi nutritiua nisi parum qd. Alia ē colica fortis ex forti opilatione fecali uel uentosa contingente in febre ⁊ hāc non moueret aqua ordei sed medicamen forte quale est ius galli purum: uel medicabile ut tibi uidetur: ⁊ salrē face ipsum lenitiuuz ⁊ multiplica ei⁹ unctuositatem ⁊ hoc fit uel decoquendo lenitiua in eo ut dirimus: uel si multiplicas unctuositatem facis in hoc ipsum lenitiuum ⁊ multiplicatur eius unctuositas accipiendo gallum piguiorem uel dando de iure ptē unctuosiorem ⁊ hoc totuz facit auic. intendendo ad colicaz que cum sit fortis preiudicat in cura: ⁊ si parumper nocemus febri per hoc non curamus consi derata malicia colice ⁊ hoc ē q̄ō Auic. dicit quando fuerit cū febre colica. s. fortis non aperiet ima. s. intestinorum cum leuib⁹ neq̄z dando in potu aquam ordei quia non est eius abstersio: ⁊ lenitio fortis in abscindendo fortem opilationem ab ericcatis fecibus: ⁊ ingrossatis uētositatibus immo aperietur uia dādo in potu ius galli. ⁊ lenituus .i. facius lenitiuum ⁊ multiplica eius unctuositatem ut fortis siccitas fecum remoueatur. dei de detur in potu aqua ordei si necesse fuerit. aperta enim uia per ius galli si uidetur q̄ inflammatio addatur per ius galli: ut indigeat aqua ordei fac illud. Et hec solutio est conformis illi quam alias dedimus. Dirimus enim q̄ si intentio est ad febrem plus detur aqua ordei. ⁊ si ad colicam plus det ius galli. In hoc igitur capitulo plus intendit ad colicam q̄z ad febrem quia colica hic est accidēs quod curam ad se trahit ⁊ in capitulo de colica intendit plus ad febrem: quia ē accidens colice q̄ cura ad se diuertit.

d De solutiuis. Jam positi sunt cañ. uniuersales curationis febrium humoralium ⁊ proprie putridarum. Hic ponit medicinas quibus euacuamus hos febricitantes. Et posuit has medicinas quia suspectior est usus solitinorum ⁊ securius est eorum sciam ab alijs accipere. Licet igitur in febre putrida quandoq̄z intentio sit ad febrem infrigidando ⁊ humectando cum res infrigidantes ⁊ humectantes note sint: ⁊ in earum usu non est tantus timor quare auic. excusatur a ponendo illas medicinas: ⁊ dimittit eas notas ex secundo cañ. ⁊ quito cañ. Et de infrigidāte in quo erat timor. s. frigida aqua iaz posuit cañ. ⁊ cum hoc dixit de syrupo uiolato licet posuerit ad leniendum: licet etiam fit intentio ad materiam digerendam uult illa digestiua esse nota ex eisdem libris ⁊ capitulis particularibus huius libri ubi ponet digestiua fm diuersitatem materierum. Digestiuum autem cōmune uel quasi cōmune iam posuit. s. syrupum acetosuz. Remanebat igitur auic. ponere medicinas solutiuas: q̄s ⁊ fm materias opz appropriare. ⁊ stabit hec pars tibi loco antidotarij huic capitulo: quantum ad partez eius. Laboraui autem quandoq̄z in diuidendo has partes: sed uidetur mihi dicere melius: q̄ habet tot partes quot habet medicinas solutiuas. Pruna medicina fit ex tamarindis ⁊ manna que dicitur tereniabin: ⁊ alia est species manne que dicitur syracost. Et considera q̄ hec medicina potest dari in quātitate pauca ⁊ tunc est lenitiua solum ⁊ facit minorationem que uocatur exiccatio ⁊ conuenire potest in qualibet febre: in qua uis lenire intestina: ⁊ potest dari in quātitate copiosiori. uerbi gratia tamarindorum unciam unam manne ⁊ mānā ana unciam mediam ⁊ tunc euacuat coleram a proprietate: ⁊ conuenit in febribus colericis in quibus uis euacuare coleram. Igitur illa medicina solutiua satisfacit cañ. qui precesserunt in lenificatione uentris ⁊ cañ. qui precesserunt in euacuatione materie fm semitam abscisionis. s. minoratiue. Si ergo uis hanc medicinam fortiorem adde lubleb: ⁊ est una de speciebus lacticinij ⁊ est minor species eius ⁊ dicit Simon q̄ est de facilioribus laxatiuis ⁊ datur in febre acuta ⁊ reperitur eius multitudo in uineis. Nos autem non confidimus cognoscere illam. Uigoramus etiam per cassiam que qualis sit notum est.

e Et fortasse. Hec est uigoratio fortis. Si igitur uis abscindere eradicādo uel minorando ⁊ non confidas q̄ colera obediat tamarindis uel alicui predictoruz da de scamonea.

f Et fortasse. Hec est .2ª medicina licet possit poni 5ª si numeramus predictas numero quattuor medicinarum sed de hoc non curamus. Dat ergo auicē. sicut etiam Rasis facit de scamonea in iuleb dosis eius sit integra ⁊ est medicina qua in casibus supradictis possumus ut in principio ut si materia est furiosa aut pluriua mobilis.

g Et fortasse. Hec est tertia medicina. s. aloes cum aqua endiuie. Sed tu dices lotio facit eius solutionem debilem: ⁊ sic non mouebit materiam grossam. Dicendum q̄ illa non debet esse uera lotio sed lotio que est nutritio hoc est q̄ i sua met lotura imbibatur ⁊ nutriatur ⁊ permittatur inspissari ⁊ fiant pillule. In hac igitur nutritione rectificatur eius malicia ut apparet scienti capitulum de aloe ⁊ endiuia ⁊ solatro quare non protelemus hic sermonem. Et hic potes resoluere dubia de lotione ⁊ non lotione.

h Mirabolanos. Hic reprehendit Rasim qui. 16. continentis utitur a principio mirabolanis ⁊ etiam trac. quarto Almansoris. Sed tu dices uidetur conueniens dare ipsos: quia euacuant coleram citrinam qua euacuatione quādoq̄z in principio egemus: ⁊ cum hoc sunt frigidi ⁊ remittunt acuitatem colere. ut cō cordant sapientes. Dicendum q̄ usus mirabolanorum uel est in principio uel i processu completa digestione: in principio posset eē eorum usus uel ad euacuādum materiam cum expedit illam minorare propter multitudinem: uel eradicare propter furiositatem. uel posset eē eorum usus ad consolandum alias medicinas. Et si quidem utatur quis de mirabolanis in principio febris sub dosi sufficienti ad eradicandum materias furiosas non est conueniens talis usus: q̄ cū sint debiles in soluendo non educerent materias illas copiosa eductione. Hoc autem ut notum preintellexit: nec est conueniens usus eorum ad minorandum materias. uerbi gratia colericas ut faciunt citrini: quia medicine que minorant illas materias. s. indigestas a principio uel non digestas non oportet eē multū

f

UVA. BHSC. IyR_029

debiles. immo fortes ex hoc q̄ euacuant aliquid de materia inepta. Etiaz quia mirabolani dimittunt post se uestigia corrugationis: Unde materias residuas constringunt ⁊ stringunt uias ductuum: ⁊ indisponunt ad fluxum. hoc solum auic. expressit hic cum dixit non inuenitur ab eo. s. uiro intentio ſm quam operetur. i. iste uir qui concessit mirabolanos. s. in principio non inuenit in mirabolanis intentionem ſm quam operetur effectum utilem: immo nocent quia cōstringunt poros post solutionem ⁊ p̄opter hoc materia residua coartatur ⁊ prohibetur ab euacuatione ⁊ resolutione: ⁊ exasperant uiscera: ⁊ ex hoc reddunt uentrem stipticuz non leuem sed a principio in p̄cessu febri putride magna ē necessitas apertionis uiarum: ⁊ leuitionis intestinorum quorū cōtrariuz faciunt mirabolani. Et apparet ex hoc q̄ ipsi magis nocent cum dantur in substantia: q̄z quando exhibēt eorum expssio. Si uero usus eoruz esset ad consolidandum alias medicias uerbi gratia scamoneam: qua necesse esset uti in principio possent mirabolani exhiberi: ⁊ sic utitur eis rasis. 16. continentis i principio. Si etiam alia medicina misceretur cum eis removēt eorum exaspationem ⁊ constrictionem ⁊ cum hoc ipsorum ifusio daretur non esset malū eos concedere etiam in principio sicut eorum infusionem cum māna concedit Rasis. 10. trac. Almansoris. Si autem sermo sit de usu mirabolanorum in processu. Dicendum q̄ facta digestiōe perfecta ita q̄ materia sit enacuationi habilissima possumus eis uti: si confidimus de perfecta euacuatione illarum materierum per unam dosim mirabolanorum ⁊ non timeas residuum constringi: cuz non sit residuum: ergo conueniens usus mirabolanorum est digestione perfecta ⁊ aliquibus euatuationibus p̄cedentibus. Residuū enim materierū poterit per mirabolanos educi: ⁊ poterunt cōfortari ⁊ reaggregari mēbra laxa a febre: que precessit ⁊ euacuationibus spontaneis ⁊ artificialibus que precesserunt in febre: ⁊ hoc intellexit auic. Quid autem sit de usu mirabolanoruz in principio apostematū stomachi lege quod scripsimus libro tertio fen. 13ª

a Et aqua. i. succus uel expressio granatorum. s. mundorum a cortice exteriori ⁊ expressorum cum pulpis duorum. s. numero uel duorum. s. acetosi ⁊ dulcis ut sit in eis uirtus abstersiua ⁊ repressiua caloris. Datur autem a me de hac expressione libra media uel uncie. uij. cum pauco zucaro: ⁊ apud me. cū uncijs. ij. zucari ⁊ est delicata medicina. ⁊ experti sumus quosdam solui ab ea ser uicibus: ⁊ quosdam nihil. lege pro his Sera. septimo breuiarij. ⁊ Azarnuium libro. 29 ⁊ hec est medicina quarta.

b Et in horis. i. quandoq̄z. ⁊ hec est medicina quinta. Hora autem eius est hora digestionis materie: nisi propter necessitatem dictaz supra uiol. s. siccis si uis eas esse magis solutiuas a proprietate uel recentibus si uis q̄ leniant. Aureus sumitur quandoq̄z. qñz pro pluri quandoq̄z pro pautiori: ut alias declarauim? ⁊ pro pauciori pro dragma sumitur ab auic. tertio cañ. fen. 14ª capitulo de cura ydropisis. tamen quia uiola est medicina benigna potest sumi aureus. p dragma una ⁊ media uel duabus.

c Siliqua. Siliq̄ ē quattuor granoz: ordei pondus ſz aliquos. ⁊ aliqui dicunt q̄ plus. Tibi autem inest mensurare dosim medicinarum fortiuz quicquid scribatur in libris. Hec igitur uiole tempant calorem scamonee. menta uero stomachum confortat qua indigemus propter nocumentum scamonee. est enim stomacho inimica ut tertio. 3ª

d Et quandoq̄z. Hec est sexta medicina in qua est satis fortis solutio per res quas ponit que sunt note. Tosugi creditur a quibusdam q̄ sit pondus triū granorum ordei detur ex eis quantitas que tibi uidetur.

e Aliud. R. syracost. Hec ē septima medicina ⁊ artificialr composita ⁊ decocta ⁊ dat de ea dragmas duas uel ultra. Et considera dosim eius ee magnā ⁊ in nro climate minor dosis sufficeret.

f Et est possibile. Hec est octaua medicina ⁊ nos non laboramus in uerificando receptas quia esset ponere sciam simplicium medicinarum quam ex 80 cañ. scire oportet: ⁊ cum hoc excusamur quia super 80 cañ. scripsimus modum uerificandi receptas: ⁊ modum inueniendi dosim in eis ⁊ medicinis solutiuis: ⁊ modum inueniendi basim im omnibus medicinis. ⁊ fecimus nec cogamur super oī recepta prolongare sermonem. Inde igitur accipiatur scientia qua quis indiget in uerificandis ⁊ examinandis his receptis. Scias post hoc q̄ apud nos cōiter non utimur his solutiuis in febre putrida: sed in colericis utimur cōmuniter reubarbaris ⁊ tamarindis ⁊ etiam scamonea licet non frequenter. In flegmaticis aut est turbith ⁊ agarico ⁊ multis medicinis ad hoc notis. Et auic. extendit hic sermonem suum ad medicinas solutiuas quibus utimur in colericis fe. plus. ⁊ placuit sibi hoc ut poneret medicinas quibus utimur ante digestionem in febre ⁊ post ⁊ hoc plus accidit fieri in febribus colericis: in quibus plus euenit materias esse furiosas quibus utimur samonea ante digestionem.

g Et febricitans. Melius est dicere q̄ auic. ponit hic tres cañ. Primum cañ. quidam sic intelligunt q̄ in estate permutata a sui natura: que est estas frigida febriens non stet in domo uenit. Hic est sermo rudis ⁊ cogimur dicere febriēs febre. Aliter dicamus q̄ febricitantes in estate multum delectantur aere frigido ⁊ aere euentabili ⁊ faciunt aperire fenestras ut perfluent uenti domuz. Hoc autem tollerabilius est in febre calida. sed in febre frigida. s. de flegmate ul'me lancolia est magis nociuum. quia uapores multi ⁊ grossi flegmatis ⁊ melancolie prohibentur a resolutione. ⁊ ideo nocet proprie qñ sudat quia prohibet illū.

b Et trocisci. Hic est cañ. secundus. Dubitatur utruz trocisci conueniant i principijs febrium putridarum ante digestionez. Uidetur q̄ sic in principio competunt ea que digerunt sed trocisci sunt huiusmodi ergo ⁊c. In materia quidem calida subtili trocisci frigidi ut de camphora. In materia autem frigida trocisci calidi ut de cappariibus. ⁊ aliqui de eupatorio ⁊ spica. In contrarium Auic. hic ⁊ infra capitulo de causone in processu concedit eos. Hic primo considera q̄ medicine date in decoctione citō transeunt: ⁊ sunt debilis operationis: Date autem in forma trociscoruz quia dantur in substantia non sic labūtur ⁊ fortius operantur: ⁊ agunt impressionem fortem i stomacho. cecidit autez eorum usus: quia sunt abhominabiles cōiter: ⁊ qui bis sumit eos fere non uult amplius sumere. Secundo considera q̄ trocisci quibus utimur in febribus calidis sunt infrigidatiui ut trocisci de rosis: ⁊ de spodio ⁊ barberis uiolati: ⁊ de camphora ⁊ similes. Trocisci uero quibus utimur in febribus frigidis sunt aperitiui ⁊ subtiliatiui materierum ut trocisci de eupatorio ⁊ de cappariibus ⁊ trocisci ō reubarbaro. In mixtis autem febribus sunt mixti. Tertio cōsidera q̄ trocisci frigidi quidam sunt enz hoc stiptici sicci: ut quidaz trocisci de rosis quidam ō berberis quidaz de cāphora: Quidam yo sūt cum hoc lenitiui ut quidaz de camphora ⁊ trocisci uiolati: ⁊ qui fiunt ex seie citoniorum uiol' sandal' mucillagine psilli ⁊ similibus. Trocisci uero calefactiui in febribus frigidis quidaz sūt lenitiui ⁊ aperitiui ut ō seminibus anisi fen. ⁊ liquiritia ⁊ quidam fortiter aperitiui ut de asero ⁊ rubea ⁊ similes. Et tu omnia ista considera in antidotarijs. His positis ponemus in trociscis frigidis quibus utimur in febribus calidis. 4. cañ. in quattuor propositionibus. Primus in febre calida non competunt a principio trocisci frigidi stiptici sicci. Ratio quia materias coartant ⁊ constringunt ut supra diximus. Secundus in febre calida a principio si est multa inflāmatio in stomacho possunt competere trocisci frigidi proprie lenitiui: quia possunt illam extinguere. Et si uideretur tibi q̄ esset magna necessitas trociscorum infrigidantium stipticorum uolens illoz: maiorē moram in stomacho ⁊ eligens hoc supra nocumentum stipticitatis fac q̄ tibi uidetur: in summa tamen in tpanda forti caliditate stomachi si eius sit indigentia trocisci frigidi ut de camphora possunt dari quando hic idigeret quia faciunt hanc infrigidationem plus q̄z decoctiōes. Et tunc saluatur littera Auic. que dicit trocisci igitur magis conuenientes ei: cuius febris est adurens in stomacho suo quasi ipsa sit ethica. Tertius cañ. ē si febris nō ē fortiter iflāmatia stōachi ⁊ sufficit datio syrupoz ⁊ decotionū infrigidantiū tūc ē cōueniēs abstinere a trociscis. Quartus cañ. ē trocisci infrigidantes quāuis sint stiptici competunt in finibus febrium calidarum: quia remouent caliditatem: que post euacuationem materierum remanet ⁊ confortant membra. ⁊ forsan exiccant residuum materierum. ⁊ ideo dixit auic. post digestionem ⁊ euacuationem. In trociscis uero calidis: quibus utimur in frigidis febribus ponemus quattuor cañ. Primus est in febribus frigidis in principio non competunt trocisci calidi fortiter aperitiui. Ratio quia agitant materiam: ⁊ eam difformiter excicat: ⁊ ingrossant ⁊ hoc uoluit Ysaac in. 5. fen. capitulo de cura quartane. Secundus cañ. in febribus frigidis possumus uti in pricipio trociscis lenibus aperitiuis: ⁊ proprie si materia sit in stomacho in qua indigemus medicina que in stomacho remaneat. sicut in flegmaticis febrib? que ethicis assimulatur. ⁊ hoc est q̄ auic. dixit ſm aliam litteram trocisci sunt conuenientes ei cuius febris est adherēs in stomacho suo. Tertius cañ. est si materia stat in uenis ⁊ remote meliores sunt syrupi quam trocisci inquantum magis penetrant. Quartus canon in febribus frigidis in processu ⁊ in fine principij sunt concedendi trocisci fortiores ⁊ aperitiui ⁊ fortiter eductiui: quia materie tunc sunt apte: ⁊ hoc apparebit in specialibus capitulis de flegmatica ⁊ quartana. ⁊ ex his cessant cōtraria. Dicunt uero quidam q̄ trocisci frigidi absolute prohibentur i principio febrium calidarum quia fortiter infrigidant sed prohibitū est ſm multum ⁊ repente infrigidare ex ampho. v. Dynus uero dixit q̄ trocisci qui prohibentur in principio febrium putridarum: sunt illi: qui dātur gratia alicuius minorationis materie: sicut trocisci de absintio ⁊ trocisci de rosis: qui in principio non conueniunt ⁊ per febrem adherentem stomacho intelligit febrez flaticā. Unde supra dixit Aui. de ea q̄ sit cuz lesione stomachi ⁊ similatur febri ethice. ⁊ in talibus febribus flegmatis maxime competit administratio dictorum trociscorum: tum ꝓpter materie minorationem: tum etiam propter stipticare ⁊ confortare. Et nos dicamus q̄ etiam in principio non est securum uti eis.

i Et dimissor. Hic est tertius cañ. cuius exemplum est si quis consuetus balneari ⁊ exercitari ex hoc retentis superfluitatibus febriat: non est hec febris ex hoc magni timoris propter duo. Primo q̄ significatur q̄ est causa primitiua. Secundo quia redeundo ad consuetudinem si est possibile stante febre uel ad rem illi equiualentem iuuabitur. Hic autē esset locus speculationis spectans ad partem theoricam. que febris essz

UVA. BHSC. IyR_029

periculosio: an tertiana que fit a causa primitiua nulla existente dispositõne in corpore. an tertiana eadem: que fit a causa corporali. Et toto autem capitulo posset dubitari utrum sit licitum miscere medicinas digestiuas solutiuas ⁊ diximus de hoc primo libro fen. 4ᵒ ⁊ cum considerabitur non est questio ita dubia sicut cõmunitas medicorum eam facit. ⁊ enim licitum ⁊ conueniens est illa miscere: ⁊ inuenitur obseruari in opere ⁊ dixit illud Auer. septimo colliget. qualiter autem ⁊ ad quas intẽtiones fiat non est pũctis in uestigationis.

Capitulum de cibatione febricitantium in generali.

a Lias q̃ conuenientiores cibi Cum posuit cannon uniuersales in curatione febrium putridarum ponit cañ. in cibatione. ⁊ quia in utrisq̃ cañ. sermo factus est de aqua ordei ⁊ syrupo acetoso. ⁊ ideo ꝺ hoc facit capitulum. ibi. zᵃ aq̃ ordei. ℔Prima in tres ℔Primo eligit qualitatem cibi conuenientem. Secundo horam. Tertio speciem diete. ibi secunda. cũq̃ accidit. ibi tertia ⁊ scias. ℔Primus sermo est aphorismi. y. humide diete. ⁊ tu omma que super illo aphorismo protelauimus. ⁊ alibi potes referre ad hunc locum. Sententia tamen est: q̃ hic cibus conuenit ratione febris que est morbus siccus. ⁊ quia est caliduꝰ. dedit etiam intelligi q̃ dieta debet esse frigida. Uel ſm Oribasiũ pluſ ledit febris siccitate q̃z calore: ⁊ ideo opposuit sibi dietam humidam. ⁊ nos non curamus de sermone Oribasij. Tadeus dixit q̃ uoluit ponere dietam febricitantium ⁊ puerorum ⁊ illam oportet esse humidam ⁊ non frigidam. Et nos diximus cum hoc q̃ in usu frigidorum contra febres est maior timor de retentione materierũ q̃z in usu humidorum. ℔Hec etiam conuenit ratione etatis cum dixit infãtibus humidis. i. cum dixit grossis. i. carnosis humidis. Igitur si complexio ⁊ humor eẽnt sicca nõ sic cõueniret ſz hãc doctrinã ⁊ ſz doctrinã ga. 8. tera. in fine. ⁊ nos discussimus hoc ibi in ratione tamen materiez febrium aliter diuersificatur dieta. Considerandum etiam q̃ humida que eliguntur debent esse humida in uirtute ſm q̃ possibile est. Qualis enim sit uirtus aque ordei an sit sicca uel humida posterius dicetur. ⁊ debent esse humida non putribilia addentia in febre sicut sunt horarij fructus. De quibus humidis dixit gal. ſo alimentorum q̃ facile corrũpuntur. ⁊ hec est summa omnium que notabãtur super illo aphorismo. Lõparatio autem qua loquitur nunc. cum dicit conuenientiores a quibusdã exponitur conuenientiores. s. humidi q̃z sicci ut dicit Oribasius. Alij dicunt conuenientiores q̃z sicci cibi. Alij dicunt conuenientiores febricitãtibus humidis. Aut simul coniungatur littera ⁊ tu accipe quãuis.

b Cum. ℔Hic ex tribus conditionat horam cibationis. ℔Primo q̃ nõ sit fer sicca in intestinis ut primo regiminis acu. ⁊ causa est quia fer ⁊ ei⁹ uapores possint esse eã corruptionis cibi. ⁊ alia sunt causa note. Secundo q̃ non cibetur hora paroxismi ⁊ hoc est quod dicit occurrant eis. s. febricitantibus paroxismi periodici quantum ad interpollatam. Et q̃ sunt fortes quantum ad accessiones uel fortificationes continuarum: ⁊ dat causam in hoc. ⁊ ille cañ. est aphorismus ypo. In paroxismis subtrahetur oz: ⁊ ideo post ponit ad declinationẽ sicut facit ypo. prio regiminis acu. in fine. Dixit autẽ ⁊ in eo quod est post ipsam q̃ quanto potes elongari a febris fortitudine ⁊ declinare cibum uersus horam quietis fac. Sed considera paroxismum siue exacerbationem. que reuertitur: quia oportet te elongare a principio nisi in casu dicendo. ℔Nos autem disputam⁹ super illo amphorismo quot horis ante paroxismum debeamus cibare ⁊ tenuimus q̃ hoc iudicium est extimatiuum ⁊ diuersificatur ſm speciez febris. In flegmaticis enim longius debemus cibare a presentia paroxismi ⁊ in quartana q̃z in tertiana si possumus ⁊ diuersificatur ſm cibaria tarde uel cito digestibilia uel apta inflammationi uel nepta. ⁊ diuersificatur ſm corpora fortiora uel debiliora in stomacho ⁊ ſm alia: ⁊ ideo auctores diuersificantur inter se in mensura temporis cibi ante paroxismum. ⁊ eorum diuersitas non est contradictio sed est diuersum iudiciũ extimatiuum: quorum quodq̃z est possibile contingens ꝺ facto q̃ etiam sit melius an elongari an declinatione an principio paroxismi ibidez declarauimus. Tertia conditio quam obseruat in cibatione est q̃ eligatur hora consueta si possibile est. Letantur enim nature in consuetudinibus ut dixit. y.

c Et scias. ℔Hic intendit species diete eligere ⁊ primo eas premittit. ſo ostendit que sunt que iudicant de unaquaq̃z illaruz specieruz diete ⁊ hoc est eas eligere ibi zᵃ Et subtiliationem. prima in duas. primo premittit ſo declarat. ibi zᵃ Et subtile. Considerandum qꝺ dicit: ⁊ regimine quia quedam dieta est solum regulatio febricitatis. ⁊ non cibatio sicut nihil dare. Considerandum etiam q̃ per extrema dat intelligere mediaz dietam quã ponet.

d Et subtile. ℔Primo ponit qꝺ est regimen subtile nalde. ſo grossuz nalde. tertio medium inter illa. ibi zᵃ Et grossum ibi tertia. Et illi. ℔Hic dubitatur an sit dare febrem in qua nullus cibus competat omnino. Uidetur q̃ non per ypo. primo regi. acutorum. ubi dicit. Caue ne in una die uenas extenuari permittas. Amplius dandum est in febre aliquod iuleb contra febrem sed talis est dieta humida. Amplius in statu ⁊ ante statum aliqꝺ est asserendum: ut ypo. prima particularia affo. ergo in morbo. In contrarium est auic. ⁊ ypo. prima particula affo. Dicendum q̃ quando reperitur talis feb. acuta que terminatur in tertia die ut tertiana. aut unius paroxismi quando est fortis uirtus ⁊ alia consentiunt. cibatio tunc nociua est ⁊ impedit naturam a sui operatione ⁊ fine cibo potest stare usq̃z ad crisim. malum ergo esset cibare. ℔Hic tamen oportet attendere consuetudines ⁊ climata ⁊ conditiones quas gal. innuit primo regiminis acutorũ cõmento paroxismo. Et quandoq̃z consideramus infamiam uulgi ut non dicant nos illum occidisse fame. Et hanc infamiam ℜasis quandoq̃z ita attendit: ut male operatus fuerit ut az. continentis. 19. capitulo de mirabilibus casibus. ℔Non ergo prolongamus in hac questione. Ad ypo. dicendum q̃ loquitur de febre prolongabili tempore quo non potest stare absq̃ cibo. Ad secundũ dicendum q̃ aliqua ualent ex pte contra fe. que ex parte alia nocent. Ad tertium dicenduz q̃ est sermo ypo. in statu prolongato. Jam autem super prima particula affo. declarauimus q̃ re febriens plus aliquis uiuit absq̃z cibo q̃z si cẽt sanus.

e Et illi. ℔Hic declarat regimẽ ⁊ cibationem mediam. ⁊ primo partẽ que declinat ad latus subtile. secundo mediũ. tertio grossum. ibi secunda. Et postea kist ibi zᵃ ⁊ illi. Et quia kist oꝺi posuerat medium ponit eius laudes. ⁊ secundo competat ad alia ibi secũda. Et kist quidem. Lõsiderandum. circa primam partem q̃ auic. gradatim procedit a subtili dieta per suos gradus usq̃z ad mediam. Unum enim granatorum est ualde modici nutrimenti ⁊ subtilis. sed plus nutrimenti est de iuleb ⁊ aqua ordei subtilis. s. multe aque ⁊ modici zucari iuleb uel pauci ordei uel aqua ordei

Sed dubitatẽ an ad atriplices ⁊ spinachia sint in summa subtilis diete. Uidetur q̃ non quia sunt cibi sanorum ⁊ tales sunt dieta grossa ut dixit. Dicendum q̃ ista cibaria sunt dieta subtilis. ratio quia sunt pauci nutrimenti ⁊ forsan subtilis. ℔Hec tamen modo non discutimus. Ad contrarium dicendum q̃ debet dari quantitas pauca. Uel dicendum q̃ non omnes cibi quo sani utuntur ẽ dieta grossa: quia etiam utuntur aqua zucarata. ⁊ uino granatorum. Sed intẽdit q̃ cibus sanorum qui est dieta grossa ẽ cibus quo sani stant fortes in eorum sanitate: sicut genera carnium proprie quadrupedorum ⁊ panis in quantitate sufficienti. Diuersitatem autem blitis iam diximus supra. ⁊ similia ut lactuca ⁊ borago.

f Et postea kist. Est ptisana ordeacea facta ex pura farina ordei de qua habemus in capitulo sequenti dixi sicut est: quia non sit ptisana subtilis colata que nomine proprio dicitur aqua ordei. ℔Hec ergo ptisana non est grossa neq̃z subtilis respectu extremorum: que hic ponuntur ⁊ in hoc oportet stare documento nostrorum patrum qui cum multa muestigatione inuenerunt hanc experientiam: Et illi. s. cibi qui sequuntur. latus ⁊c. sunt extremitates galli ⁊ galline ⁊ p gallum intelligit paruum pullum quem ℜasis uocat galliculum ⁊ hoc accipe q̃ licet ut plurimum precipiamus dari pullam femìnam tamen gallus masculus. s. paruus dari potest: laus tamen pullarum multo maior est apud omnes Arabes. Considerandum q̃ dixit extremitates qua non sunt tanti nutrimenti quanti sunt partes pulpose pectoris ⁊ corarum nec grossi. Alia littera habz isti ⁊c. sunt galline extremitates. Considerandum ſo q̃ incipit a latere diete grosse sanorum ⁊ gradatim procedit usq̃z ad mediam dietam. ⁊ pertransit illam usq̃z ad aliud latus. s. latus subtilis diete: ⁊ ponit in ordine subtilis diete cibum quẽdam: quem non posuerat qui etiã ponitur a latere alio modo preparatus. ℔Panis enim de similа frumenti potest preparari. i. frangi uel dissolui in aquaz dupliciter. Uno modo dissolutione subtili quia multum ⁊ multotiẽs lauetur ⁊ subtilietur ⁊ cum eo dimittatur sufficiens aque copia ita q̃ quasi posset bibi. Et tũc est subtilis dieta. ⁊ subtilior dieta media. que est ptisana. quia eẽt paucioris nutrimenti q̃z ptisana. Alio modo potest dissolui dissolutione grossa ad frustra grossa ⁊ parũ lauari uel nihil dimittere ꝺ eo in aqua ita q̃ sit cibus masticabil. ⁊ tunc est in summa grosse diete ⁊ nutrit plus q̃z facit ptisana. Et ideo dixit grosse autem est cibus fortior. Lotio autem amouit a pane partes fermenti de cuius nocumento posset timeri in febre. Unde panis prohibetur in apostematib⁹ interioribus ante maturationem ut dixit ℳdesue in de appropriatis. Quid autem facit lotio diximus in ſo cañ. in capitulo de pane. Bubugi sunt perdices qui sunt de sũma grosse diete quia multum nutriunt ⁊ nutrimentum earum est subtile. ℔Pulli. s. parui. Sed tu dices iam dixit de extremitatibus pullorum paruorum cum dixit. galli extremitates. Dicendum q̃ forsan melius est q̃ littera dicat galline extremitates ita q̃ corpus gal'ine sit dieta sanorum grossa: ſz extremitates alarum sit dieta grossa febricitantiũ: ⁊ non est conueniens q̃ multũ appropiq̃nt dieta sanorũ ⁊ dieta grossa febricitãtiũ. Uel ꝺdũ q̃ pullus paruus est dieta subtilis. s. minus grossa respectu extremitatũ galli magni cõpleti. Alchãzi aues parue. ouа sorbilia pauca in quantitate copiosa multum nutriũt. ⁊ est grossior dieta ⁊ proprie dura subtilia. i. ita sorbilia q̃ sint multum liquida ⁊ sorbilia uel subtilia. s. ouа ut galline non grossa ouа ut anserum.

g ℔Pisces parui. De subtilitate nutrimenti eorum habetur' tertio alimentorum ⁊ de concessione eorum habes primo regiminis acu. cõmento. 28. ℔Hic autez reperitur littera quedam que dicit pisces parui sunt subtiles nalde. i. pisces parui pttrini sunt subtilis diete respectu eorũ que dcã sunt ⁊ ideo potest dici subtilis respectu illorum. Alij littera habet subtiles nalde. i. subtilium carniuz. Alij autem non habent hanc litteram. Et subtilius est kist ⁊ hoc est melius.

Et kist hic laudes ptisane ordei. secundo comparat eam ad alia quedam ibi secunda. Et autiqui. ℔Primus sermo est ypo. primo re. acu ⁊ tu potes pro

UVA. BHSC. IyR_029

longare afferendo quecunq; alij ⁊ nos diximus super illo passu. Est autem modus loquendi. A. aggregat ad conglutinationem. i. quãuis sit conglutinosa tamen aggregat siue adunat hec iuuamenta siue utilitates. Digestionem quia cito digeritur ⁊c. lenit etiam quia planat asperitates ⁊ lubricat ⁊c. quomodo autem sit humida ⁊ humectet apparebit sequenti capitulo.

a Et antigui: ℣Hic comperat ptisanam ad aquam mellis. ℣o aquam mellis ⁊ ptisanam ad syrupum acetosum. tertio mouet excitationem ⁊ postponit nos. ibi z.ª Et sit sufficientia. Lõsiderãdũ q; aqua mellis subtilis per multe aque quantitatez minus nutrit ptisanaz uel aqua ordei: ⁊ ideo ẽ subtilior dicta apõ antiquos. ⁊ hoc intellerit cũ dixit nutrimentum eius est parũ: ⁊ ideo addit in uirtute parum. Considerandum ℣o q; aui. dat laudes huius aque mellis prio quia non moratur: sed aqua que est pars ei⁹ penetrat ⁊ hoc uirtute mellis calefacientis eaz ⁊ dulcorantis. Secundo quia eius humectatio est multa. ⁊ nõ intelligit q; humectet nutriẽdo multum: quia iam contradiceret sibi: sed sit aqua ex hoc sine euaporatione humectatiua antequam euaporet. Quod autez abstergat uias ⁊ aperiat abstergendo ⁊ prouocet est notũ. nec intelligatur multum quia i multo excessu sed multum: quia sufficienter: ut in hoc non diminuatur ab aqua ordei. Et quia aliquis timeret de eius calore dicq; caliditas eius est confracta p aquam. Sed dubitatur quia non utimur aqua mellis cõmuniter timentes inflammationẽ. Dicendum q; non debemus illa uti ut dixit ℣Rasis. 16. cõtinẽtis. accidit autem in patria ista multum excitari colericos humores in febribus: quãuis non sint colerice febres: ⁊ ideo forsan dimissus ẽ ei⁹ usus. cõcessit autem eam ℣Rasis. 17. continentis: quando in stomacho febricitantis sentitur acetositas. ⁊ climata in hoc debent considerari ut dixit Auerroys. 7. colliget.

b Et sequitur ipsam. s. aquam mellis syrupus acetosus forsã in cõmuni usu antiquorum: uel in subtili dicta quia aqua mellis est subtilior dicta q3 syrup⁹ acetosus, Et hic fuit ordo. A. ponendo ordinem subtilis diete. incipit enim a subtiliori ⁊ uenit ad subtilem minus. Est autem syrupus acetosus nutribilior q3 aqua mellis multe aque subtilis ualde. ⁊ hoc quia syrupus acetosus recipit plus mellis q3 aqua mellis: ⁊ quasi inspissat in decoctione: sed aq̃ mellis remanet subtilis aquosa. ⁊ iõ ẽt syrupus acetosus est grossior. ℣Proportionem autem in aqua mellis facit ℣Rasis. 17. continẽtis ex parte una mellis ⁊ septem partibus aque. Considerandum autez q; i quatuor proprietatibus facit excedere syrupum acetosum supra aquaz mellis. primo quia nutribilior. ℣o quia incisiuior. tertio quia abstersiuior. quarto q; magis temperat calorem ut non inflammetur. ⁊ hec sunt nota. ⁊ posset poni 5.ª per hoc q; dixit grossior. Sed tu dices plus deberet inflammare syrupus acetosus mellinus quam aqua mellis quia habet plus de melle. Dicunt quidam quod propter acetum non sic moratur in uia sicut aqua mellis quamuis aqua mellis etiam parum moretur, Aliter dicendum quod acetuz temperat mellis calorem. Uel dicendum q; intelligit de melle canne quod est zucarum cum dicitur acetosus de melle. Sed cum dicitur aqua mellis uidetur ex usu intelligi aqua mellis apum.

c ℣Nunc autem. Quia dixerat syrupum acetosuz ℣ melle declarat de quo melle quia ℣ melle canne quod ẽ zucarũ. zucarũ enĩ mũdũ a sordiciebus eius ⁊ hoc est proprie album. hoc enim est melius melle apum: quia non sic inflãmat nec ita calefacit ut mel. Et licet mel sit manna satis temperata. tamen est manna collecta ab apibus: ⁊ apum labor in melle facit aliquam impressionem. s. calefaciẽdo ut intelligitur ab. A. ℣o can. capitulo de melle. Et similiter syrupus acetosus de zucaro est melior q3 mellinus de melle apum: quãuis minus abstergat.

d Et sit sufficientia. ℣facit. A. nos excitare quia multum laudat aquam mellis. ⁊ postea multum laudat syrupum acetosum proprie zucarinum. quid est fiendum in febribus de eoruz usu. Dicit ergo q; sufficiat tibi usus syrupi acetosi zucarini quia in eo est sufficientia ad ea quibus indiges in febribus de digestione apertione abstertione ⁊ prouocatione ⁊ non timetur ab eo inflammatio sicut ab aqua mellis. etiam si est aqua mellis canne inflãmabilior est cum non habet acetum. ⁊ quia fecerat te securum in usu eius remittit eius audaciam in superfluo usu eius: quia timetur rasura. i. excoriatio aceti acuitate. Et hoc timetur ut apparebit in fine capituli de regimine acu. fe. ℣Hic possunt afferri quecunq; sũt dicta ab ypo. tertio reginis acu. in his potibus ⁊ quecunq; Gal. ⁊ alij dixerunt ⁊ nos ibidem diximus.

e Et subtiliationi. Cum distinxit species cibationis ⁊ reginis exemplificando de eis ostendit hic ea que indicant de eis ⁊ primo in generali ostendit q̃ sunt que indicant subtiliare ⁊ que ingrossare: ℣o in speciali. ibi z.ª Et estas. prima in duas quia primo ostendit que indicant subtiliationem diete. ℣o que ingrossationem. ibi z.ª Et ingrossationem. prima in tres sicut tres ponit. q. indicant licet ponat cum primo uirtutem que consentit. ibi z.ª Et dignior. ibi z.ª. Et ℣ illis. Considerandum q; per subtiliationem reginis non intelligit solum dietam seu regimen subtilis diete contra cibationem grossaz ⁊ cõtra mediam. sed intelligimus ipsam cibi diminutionem siue non dationẽ. Omnis enim febris putrida indicat subtiliationem. i. diminutionem cibi respectu eius q̃ in sanitate. ⁊ hoc propter ipsam materiam ad cui⁹ digestionem ⁊ euacuationem uolumus ipsam naturam uacare. Considerandũ q; ꝓpter naturã materiei qdam grossi i telligũt diuersitatẽ materiei q̃ dicimus q; q̃dã ẽ subtilis ⁊ q̃dã grossa ⁊ q; natura materie subtilis indicat subtiliationẽ. Sz si bene cõsideramus ois materia indicat subtiliationẽ i dicta: lz sit i hoc diuersitas q̃ nõ erat hic i mẽte. A. loq̃tis gñaliꝫ. Debet ergo i telligi natura materiei .i. materia ipsa: ⁊ p consequens morbus ut ab ea dependet ⁊ hoc ẽ quod principaliꝫ indicat subtiliationẽ. s. materia. Sed possibilitas uirtutis cõsentit: cũ ipsa absq; cibo. i. cũ subtiliatiõe pot digerere euãre ⁊ euaporare. Et itelligunt hij sermões prio regimacu. 44. comento.

f Et dignior. ℣Hic est aforismus q̃ i statu ⁊ sumit hic status ꝑ statu quo ad accia ut cõiter dicit ⁊ cõcurrit cũ statu quo ad digõnẽ materie i morbis seruantibus materiã ad unicaz expulsionẽ. In hoc ergo tpe medicus dz subtiliaꝛ magis q3 i aliquo tpe alio: ⁊ cãm eius ponit q; natura tota itẽta ẽ ad pugnã. ⁊ iõ dz eaz occupe cibo nec añ crisi nec i crisiz: ⁊ tu afferas ad hũc locũ dcã ꝑ nos ⁊ alios sup illo aforismo gbus uero posterius. q̃ si dicat ante statũ possz grossius cibari. Unde ypo. prius uero uberius ffici ut sufficiat egrotans.

g Et de illis. ℣Hic est sermo ypo. primo reginis acu. ⁊ ℣Rasis. 17. cõtinẽtis caplo. 4. Lõsiderãdũ q; hec subtiliatio ẽ ꝑticularis q; respectu determinate hore i qua oz flobotomare clisterizare aut soluere uentrẽ: que nõ debẽt fieri cibo ereũte i stomacho. ⁊ hoc est q; dixit des operã ⁊c. silr sedatio doloris oportet q; ꝓius fiat ut est possibile. dolor enim impedit cibationez et est causa agitationis cibi i stomacho: et ideo oportet ꝓius intendere sedationez illius. his completis ciba si est necesse. Considerandus secundo ni si sit prohibẽs potest primo intelligi q; tu des operã ad cõplendam illã necessitatẽ nisi sit prohibẽs: q; ꝓpter casum uirtutis ⁊ timorẽ sincopis: prio q̃z cibamus anteq̃z flomemus: ut ẽt euenit his ad quorum stomachũ colera fluit: ℣Prius ẽt cibamus q3 soluamus uentrẽ. i. prius confortamus infirmũ cibo. ut. A. tertio can. fen. ij.ª capitulo de cura sincopis. Et q̃ curatio facit necessitatẽ ut sit mũdificatio ⁊ times nocumẽtũ eius oz ut confortes stomachũ ⁊ ad bibendum da uiuũ odoriferũ: ⁊ ciba cibo laudabili. q̃z ẽt cogimur prius cibare q3 clistere faciamus ut hoib⁹ quibusdã: qui clisteribus ledunt rõne stomachi ꝓpter cãm notam. de q bus ẽ multa sensualitas. Uũ stati cõmotis itestinis ⁊ euaporatiõe facta i eis nocumẽtũ causatur in stomacho: ⁊ de eis ẽ multa sensualitas stomachi ⁊ sub hac intentiõe ꝯceptũ ẽ i libro acu. 9. cõtinẽtis prio capto q; clistere nõ fiat stomacho repleto. q̃z ẽt multa debilitas ⁊ dolorũ pluritas ẽt cogit cibare añ. sedationẽ doloris bñ ergo dixit nisi sit ꝓhibẽs. s. cibare. Alio mõ pot itelligi q; cõpletis bis necessitatib⁹ fcã flomia possz supuenire pricipiũ porisimi. Uũ cogimur nõ cibare nisi i cãu. ⁊ silr fcã solone uẽtris ⁊ clisteri ⁊ sedato dolore posset aliõ supuenire: qõ cibũ faceret postpõi. ubi gra isultus porisimi, Lõsiderãdũ tertio q; necessitas istoz i febrib⁹ putridis significat repletionẽ q̃ idicat euãri ⁊ nõ repleri uel cibari: ⁊ iõ nisi sit ꝓhibens itendat primo ad cõplendas has necessitates.

b Et ingrossationẽ. Lõsiderãdũ q; ꝑ ingrossationẽ nõ itelligo dietã grossaz cõtradistictã aliis spẽb⁹ diete sz ipaz cibi dationẽ. Illõ enĩ q; de cibo dat nõ dat nisi ꝓ ỽtutẽ: ut enĩ nutriat ỽtus ⁊c nõ morb⁹ cib⁹ dat infirmo. Ipa enĩ ỽtus ẽ cui⁹ gra cibam⁹ ⁊ nõ febris ut gal. dixit i cõmento affo. Lõtẽplari ãt oz. ⁊ i prio reg. acu. cõmto. xx. sicut enĩ morb⁹ siue materia idicat pricipaliꝫ subtiliationẽ. i. ablationẽ cibi: sic ỽtus idicat ingrossationẽ ⁊ morbus ẽ sicut cõiudicans uel coassentiens. Sed dubitatur utrũ. A. tetigit hos modos diete subtilis ⁊ grosse diete. Dicẽdũ q; manifeste tetigit eos cũ prefixit duo exẽpla. s. nihil dare ⁊ ẽ ultimum i subtilitate. ⁊ cibaria sanorũ. ⁊ cũ processit uersus nihil dare. totũ hoc uocabat subtiliatiuũ: ⁊ cũ incepit a nihil dare ⁊ gradati peruenit ad ptisanaz

UVA. BHSC. IyR_029

ꝛ panē lotum lotione bene subtili. ꝛ sic eundo ad cibaria sanorum ut dabatur intelligi. totum hoc uocabat ingrossatiuum. Et dignior. Considerandum ꝙ ingrossatio in principio egritudinis conueniens sumitur large ꝓ omni cibi datione: que in principio conuenit ꝑm egritudinū diuersitatem. In quadam ergo ingrossatione esset uinum granatorum. in quadam iuleb. in quadam ptisana. in quadam pulla. ꝛ sic de alijs. ꝛ hoc facit tibi fidem ꝙ. A. per ingrossationem intelligit id quod diximus.

¶Hic caderet questio an regimen in febre procederet in subtilian do. ꝛ est questio de qua prolixe primo affo. notauimus. ꝛ prio cañ. fen. ꝛ 4.ª conciliator diffuse loquit ea differētia. i34. Et nos dicamus breuiter hic ꝙ in febribus in quibus expectamus crisim ꝛ que seruant materiaz ad expulsionē unā cretică a ꝓncipio i igrossamus regimē: ꝛ ꝓcedim⁹ subt iliādo usqz ad statū ꝛ hoc uocaꝯ cōiter regimē uniuersale. Digni or ergo hora ad igrossandū ē principiū quia distat a statu ꝛ pugna. Un de uirtus non est multum occupata cum materia ut dixit. A. quandoqz tamen accidit in forma particularis regiminis qđ in principio subtilia-mus. Et in cañ. propter defectum uirtutis. quandoqz in statu ingrossamus ꝛ hoc regimen uocatur particulare: quia fit ꝑm particulares dispositiones indicantes. Considerandum ꝙ quāuis in principio febriū oporteat grossius dietari. tamen non absoluitur hec dietatio a nocumento. Sed minus nocumentum est id quo uirtus debet sustentari ad pugnam in hora status dare a principio ꝛ gradatim procedere quam dare in statu uel prope statum. Et quia in principio cibus generat nocumentum licet. ideo succurrit. A. illi nocumento cum sparsione. qđ quidam exposuerunt. i. cum paulatinis euacuationibus. ꝛ aliquando cum fricatione ꝛ melius. i. cum partitione cibi in plures partes quia minus grauabit uirtutem: ꝛ minus diuertet eam a digestione materie quā facere debet. ꝛ hoc est quod dixit quoniam est leuius iterum super uirtutem ꝛ ex modo loquendi iterum innuit. A. aliam esse cām ab ista: quam premittit. Est ergo prima causa quia cibus partitus paucus in uice datus melius uincitur: ꝛ minus materiam malam multiplicat. 2ª causa est nimis quia grauat uirtutē uñ mius a digōne materie natura remouetur. ꝛ iō dixit itez.

a Et estas. ¶Ponit conuenientem cibationem ꝛ electionem specierū diete in sermonibus uel cañ. magis specialibus. ꝛ primo dat causam cibationis ꝑm tempora anni. ꝛo ꝑm species egritudinis. tertio ꝑm diuersam dispositionem uirtutis. quarto ꝑm complexionem. quinto ꝑm etatez. ibi 2ª. Et cum intelleperis ibi 3ª. Et qñqz. ibi 4ª. Et de corporibus. ibi 5ª. Et senes. ¶Primo incipit a cañ. cibationum in estate. ꝛ uult ꝙ addatur i numero cibationis ꝑm ꝙ homo frequēter cibetur ꝛ dat duas causas. ¶Prima quia in estate uirtus est debilis propter resolutionem factam a calido. quare non potest multam qnantitatem digerere semel in una uice. oportet ergo ꝙ cibetur pluribus uicibus. Secunda causa est quia resolutio in estate est quasi continua. ꝛ hoc est quod dixit propter sparsionē. oportet ergo ꝙ cambium. i. restauratio fit per sparsionem. i. quasi continua. taliter tamen ꝙ cibus non impediat cibum in digestione. Jaz enī ex hoc probaretur ꝙ continue homo cibari deberet. Sed quia cibus cibum impediret in digestione in stomacho non potest continue comedere: sed tam frequenter ꝙ cōtinue quasi sit successio nutrimēti ad mēbrū.

b Et in hyeme. ¶Hic est cañ. cibationis in hyeme. ꝛ uult ꝙ econtra fiat quia raro ꝛ paucis uicibus homo cibetur ꝛ copiosius in uice. ꝛ ad causas oppositas duabus causis predictis in estate. ¶Prima causa opponitur 2ª. quia in hyeme resolutio est parua quia non sic continue homo resolutur. ergo homo non indiget cambio multo. i. multis uicibus. Secūda causa est oppositа prime. quia enim in hyeme uirtus est fortis ad tolerandum cibum subito datum. i. in quantitate multa ꝛ paucis uicibus. hoc enim uocat subito ꝛ dicit ꝙ est fortis apud expulsionem eius. quod pōt tripliciter exp̄i. ¶Prio ad impellēduz ipsum in mēbra. Secundo. i. ad expellendū eius superfluitatē. Tertio ꝙ postqz cibus est expulsus per oēs digones stat uirtus longo tpe fortis ꝙ non dissoluūtur mēbra: sed in estate nō. Dubitaꝯ prio de cā quā Auic. dat ad pbandū ꝙ frequēter in estate cibes. raro aūt in hyeme. qz dicit ꝙ resolutio est ꝑ sparsionē. i. qsi continue. nam cōtinue uidetur ēt in hyeme. Aer enī inhabitans nos continue resoluit. Aer enī in oībus dispōnibus resoluit ꝓpter id quod in eo existit de uirtute solis ꝛ stellarū. ut primo cañ. fen. 2ª. illo caplo debes āt scire. Et si forte diceres ꝙ parū resoluit sufficit mihi ꝙ sit continua ꝛ sic dz cambiū ēe continuū ut ē possibile. Amplius uideꝯ ꝙ homo magis resoluitur in hyeme. qz principaꝯ resolutor ē calor naturalis: ꝛ hoc in hyme est fortior ut appet in cōmēto affo. Uētris hyeme. Et ăpli us magis debet corpora parari ad sudorē. i. artificialr magis apire poros ꝛ sudorē ꝓuocare estate qz hyeme. Oēs enim antiqui ita dicebāt ut Ax. pbleumatū 2ª primo pblemate. Sed si resolutio cēt maior in estate nō oporteret artis auxilia addere in illa. Dicamus ergo ꝙ cañ. isti sunt cōes sanis ꝛ febricitantibus. imo nō probāt de febricitātibus nisi ꝑ dispōnem similē sanis ab his tpibus. ꝛo dicamus ꝙ isti cañ. sunt ueri in corporibus in quibus ab estate fit uirtutis debilitatio per resolutionem ꝛ abhyeme caloris confortatio per aggregationem uel non debilitato per dissolutionem. Corpus enim quod in hyeme mortificaretur frigore non posset tollerare cibum una uice: ꝛ corpus quod uigoraretur in estate calore: ut senis frigidi corpus in estate tolleraret maiorem cibi quantitatem qz in hyeme. ¶Post hec dicamus ergo ꝙ calor aeris cōtinue nos alterat. ꝛ quia in estate est calidus acutus prio i mediate nos dissoluit. i. aperit poros ꝛ nos resoluit. Secūdo acuēdo calidū nostrum facit ipsuz magis resolutiuū: ergo continue in estate resoluimur: ꝛ sic cōtinua restauratione ꝛ continuo cambio indigemus. ꝛ quanto magis continue est possibile nutrimentū in mēbra ferri est melius: prio ut cōtinue deperditioni subueniaꝯ: Secōo ut tēperet caloris incēdium a cibo. ꝛ hoc fit cōtinua cibatione. i. frequenti ꝑm modū possibilem ut dictū est. In hyme aūt contrarium dicendū ē ut apparet nec oz prolongare sermonē Quarto dicemus ꝙ resolutio in estate facta est maior in quātitate indifferēter iunatiua ꝛ superfluica simul conuersa in uaporē: nec calor aeris distinguit nociuum ab utili in resolutione. nec calor naturalis extraneor factus distinguit accidit ergo bonas resolui ꝛ sic cōtingit ēt de malis membris remanēri ꝛ bonorum que remanent ꝓtes corrumpi ꝛ fieri malis extraneo calore. Sed in hyeme resolutio occulta qua solum superflua a uiuamine separata resoluuntur insensibiliter naturalr ē minor unde non trahūtur que debēt ire per urinaz ad cutim: sed sola superflua z: digōnis insensibilr dissoluta uel resoluta a nobis recedunt. Uiolētia aūt estiui caloris trahit uersus cuti superflua que aliunde deberēt recedeꝛ. ꝛ cū hoc utilia resoluūtur. Ex quibus apparet. quare plus debemus in estate parare sudorē: quia ꝓuocare ipm aliquo solutiuo. In hyeme aūt minus lz in ꝓptu quis diceret. qz in hyeme ē timor de pcussione partū sudantium a frigore aeris in estate non tm. Tamen Ax. pblematū. 2ª. pblemate. 34. reassumpto. primo ubi clarius suā intentionē exprimit aliam dat cām. Et dicit ꝙ in hyeme minus oz parare sudorem: qz humida i nobis superflua a calido contracto interius digerūtur ꝛ expirant. Oibus ergo huiusmodi humidis aut pluribus consūptis non indiget corpus expulsione conata. i. ꝓ conatū facta. s. arte faciente sudorē. Sed in estate calido naturali resoluto ꝑ rarefactā carnē humida nostra non bñ digerunt: imo corrūpuntur que intus manēt: ꝛ ideo indigent hꝰ i humida haustione. i. extractione dicta. Et subdit Ax. sermōes nostos. Ex his cessant argumēta ultima: ꝛ tu afferas ad hunc locū quecūqz diximus super affo. 1ª particule. Uentres hyeme. ubi multa diximus de re resolōni bus hyemalibus ꝛ estiuis ꝛ exposuimus nr̄o modo. ꝛo pbleumata Ax. pallegata. Ad argumentū dicendū ꝙ argumentum cōmittit fallacia ꝓ qōnem d cōtinuitate resolōnis. ꝛ qz qđ non ē de ꝓposito dicamus primo cū fundamēto cōi ꝙ sicut nutricatio quantū ad dispōnes ē cōtinua. sic quātū ad inductionē forme ē discōtinua. quia inductio forme fit i istāti. ut cōiter creditur: sic resolutio que ē corruptio humidi aut mēbrorū que nutriuntur. aut ēt aliquaruz ꝓtium inaiatarum que in uaporē cōuersa abeunt in cōtinēs. quantū ad dispōnem ē actio continua: ꝛ fit in tpe sz quātū ad remotionē forme fit i istāti ꝛ quēadmodū fortis exñti calore naturali nutritiuo in spacio unius diei naturalis ut i exēplo ex sua actione consurgunt plura nutrita esse: ꝛ sic frequētiora ꝛ eo exñte debili pauciora qz uis utriusqz actio continua sit in toto tpe. sic calido aeris exñte forti ut in estate i una naturali die erunt plura resoluta ēe carnis ꝛ boni nutrimenti qz in una die naturali hyemis ꝛ frequētiori egebimus cambio ut dixit. A. Et si uelles tenere ꝙ resolutio ꝛ nutricatio quantū ad inductionē forme substantialis sint actus cōtinui ut alias tenuimus. ¶Poteris ēt auic. saluare sniam in hoc ꝙ resolutio hic malis ē cum pauca paucaz partium bonaz. Unde cibus semel datus pōt ad lōgam reapositionē sufficere. Hec āt nō prolongamus qz multum sint ꝓfunda.

Dubitatur ꝛo an totus cibus hō dz sumere in estate in pluribus uicibus in una die naturali sit amplior toto cibo qui cibus paucis uicibus sumit eodē spacio tpis. Et uidetur ꝙ amplior sit per auic. cū dicit estas indiget additiōe ꝛ sepatione. dixit ergo additione quātum ad quātitatē. ꝛ sepatione quantū ad nūerum. Amplius in estate fit maior resolo ꝛ boni ꝛ utilis humidi. ergo maiori idigemus restauratione. ¶Incōtrarium ypo. i affo. cum dixit his ergo tpibus oblationes plures ꝛc. Franciscus de pedemontium tenet ꝙ quātitas tota cibi quā in estate damus ē maior tota quātitate quā damus in hyeme. Et hoc ꝓbat per auic. hic. ꝛ per rōnem adductam uigoratur opinio sua. nā frequens ꝛ multa resolo indicat frequentiā ꝛ multitudinē cambij ꝛ sic multiplicationē cibi sed multa resolutio est in estate. ergo sine dubio non iuenitur Gal. auctoritas cōtra istā opinionem que auctoritas non posset exponi. Sed ¶Rabi ¶Moyses in cōmento affo. ꝓ particule. Ex quibus semel aut bis que nos traslataum⁹ dicit sic ad lfaz Estas ē tps quo debet dari cibus pluribus uicibus ꝛ minoris quātitatis ꝺ quocūqz comedat in omnibus uicibus hoc uidebaꝯ signare littera hebrayca in omnibus illis sil ꝛ non referebatur ad quālibet illarum. qz illud uidebaꝯ certum. Et quāuis pro illa opinione rabi ¶Moyses non possint adduci demōstratiōes tamen pbabiliter sic potest ꝓbari corpora ex natura estatis habēt in se plures superfluitates corruptas qz ex natura hyemis. igitur ex hoc indiget corpus minori quātitate totius cibi. cōsequētia est notata ex cōmēto affo. prallegati. añs ē nouū ex dictis ꝑm sniam Ax. ꝛo pbleumatum ꝛ Gal. in cōmēto affo. Uētres hyeme. amplius uirtus trāsmutatiua cibi est multo fortior in hyeme qz in estate. ergo maiorem molem cibi sustinere potest. ¶Hec ratio ab aduersario statim solueretur: quia debile agens in longo tempore potest tantum quantum forte in pauco tempore facere: ꝛ accipiet longum tempus spacium omnium digestionum multiplicatarum secundum numerum multiplicem cibationum in estate. Et huic solutioni dices ꝙ calor naturalis in estate ē ita debilis: ꝙ in oībus illis uicibus quibus cibatur ꝛ digerit non pōt digere tantum cibum qstum illis paucis uicibus hiemalibus digerit. Et sine dubio nos hoc didicimus experientia quorumdā laxiuorum nobis notorum: qui in hyeme guloſe comedunt i nocte ante diem ꝛ ante tertiā ꝛ in tertijs ꝛ in noms ꝛ de sero. Et quādo in estate eādem quātitatē cibi frequēter uoluerunt comedere non potuerunt sine notabili molestia. ¶Hoc exemplum ē per experiētiam quo cognosces: ꝙ in hyeme maior quātitas cibi tolleratur in oībus cibationibus qz in estate. Attendendum tamē est ꝙ aliquis potus cito digestibilis ꝛ cito transiens posset tollerari in estate magis ꝛ in maiori quātitate qz in hyeme. ꝛ mihi apparet ꝙ de eo in estate ampliori quātitate posset dari ꝛ pluribus uicibus qz in hyeme: ꝛ ꝑ experientiam uidemus ꝙ corpora bene dispōsita dcā superius ꝛ corpora febricitantium tollerāt maiorem quātitatem potus in estate qz in hyeme. ꝛ hoc uideꝯ sentire ¶Rasis. i7. continētis caplo de aere cum dicit. Tunc in estate utere cibis humidis ꝛ unum sit multū ꝛ bene lymphatū. Ad cōtraria dicendū ꝙ. A. cuz dicit additione. i. separatione: ꝛ cum dicit non facit indigere cambio multo. i. multis uicibus.

Ad aliud dicitur ꝙ aliud ē indicare fieri: ꝛ aliud ē indicare posse fieri. non ē dubium ꝙ estas ponit necessitatē multi cibi: qz multū bonū humidū consumit ꝛ hyems pauci per contrariā cām. Sed non possumus hoc facere: quia in estate uirtus ē debilis: in hyeme aūt uirtus est fortis. ꝛ ideo possumus hoc facere. Et tunc ad argumentum dicēdū ꝙ estas ex parte resolōnis indicat plus cibi qz hyems. sed ex parte debilis uirtutis non potentis trāsmutare indicat minus. Sed tu diceres si hyems indicat parum cibi dare quare ergo dabamus multū dicendū ꝙ idicat pauca dari sed uirtus fortis potēs multa digerere idicat multum. etiam nisi sit copiosus sanguis ꝛ spiritus uincetur a frigore aeris ut in cōmento affo. Uentres.

c Et autumnus. ¶Hic ponit cañ. diete conuenientis in autumno. Consideraudū ꝙ ut uult. A. in autumno. ꝛo cañ. consideramus ut ordinemus regimen. unum

UVA. BHSC. IyR_029

est debilitas uirtutis. quia autumnus ē tempus malum debilitans uirtutem ut apparet primo fen. z^i de pulsu capitulo temporum anni. Secundum ē repletio ex corruptis humoribus: ⁊ propter hanc autumnus ē etiam tempus malum Similatur enim morbo de corruptione ut in cōmento affo. Et quibus semel. sed primum de istis indicat cibationem ⁊ additionem in cibo ⁊ sic ingrossationē .s. ut uirtus debilis cibo confortetur. ſm autem .s. repletio ex corruptis humoribus indicat subtiliationem ⁊ paucitatem cibi: quia corruptioni necessaria ē ab scisio ⁊ euacuatio. non repletio ut in commento afforis. predicti sumitur ex translatione greca. oportet ergo quod dicta in hoc subtilietur sed propter uirtutis defectum frequenter cibabitur: sed propter corruptionē parum dabitur de cibo. Cum ergo comperabitur ad estatem ⁊ hyemem medio modo inter illa se habebit ut cōiter auctores tenent siue concordant. Non enim ita frequenter cibamus ut in estate nec ita paucis uicibus ut in hyeme: nec tantum dabimus ō cibo ut in hyeme: nec tā parum ut estate. iam enim calor incipit reaggregari ⁊ prohiberi a dissolutione i respectu estatis. ⁊ ſm hoc tenent magistri q uirtus sit fortior q̄z in estate ⁊ ō bilior q̄z in hyeme. Et hic eēt locus considerationis. hoc ergo A. uoluit cum dixit spargere. i. frequenter paulatim. i. paruz ē melius. ⁊ tunc dedit generalem cañ. notum. Dubitatur quare non dixit de uere. Dicenduz q de eo dedit intelligi eodem modo sicut de autumno. Eius enim dispositio est media inter estatem ⁊ hyemem. ⁊ ideo min^o damus de cibo in uere q̄z in hyeme: ⁊ plus q̄z in estate. Dynus uero dixit q a uere ⁊ ab alijs tēporibus potest sumi indicatio dupliciter uno mō ut sunt causa dispositiōis corporalis. s. repletionis ⁊ sic cum uer sit causa repletionis: ⁊ similetur morbo repletionis ut dixit Gal. in cōmento affo. predicti. competit i uere paucus cibus. Alio modo ut est causa dispositions uirtutis ⁊ resolutionis corporis: cuius gratia fit cibatio ⁊ isto mō uer indicat multū cibū sicut hyems: licet non tantum quia uirtus est fortis ⁊ pauca est facta resolutio: ⁊ poterat hoc Dynus dulcius dicere dicendo q cibatio ueris quedaz est peruisiua siue perseuatiua de qua loquitur Auic. primo cañ. fen. z^o illo capitulo. aer calidus. ⁊ Rasis. 17. continentis capitulo de aere. ⁊ ut sic paucum cibum damus: ⁊ flobotomamus ⁊ euacuamus. Alia cibatio est in hominibus bene sanis non neutris: ⁊ ista est copiosa: de qua loquitur afforisimus uentres hyeme.

a Et scias. Iste potest esse illatus ex predicto: ut uelit q in autumno considerā do corruptionem humorum ualde subtiliaremus: sed considerando uirtutem non possimus. quia ualde deficeret. Et posset esse quidam cañ. per se. ⁊ dicam? q iam posuit cañ. cibationis ſm tempora anni. hic ponit ſm morbos. primo in generali. ſo in speciali ſm morborum species. ibi z^o ⁊ cum. In prima uult q indicatione sumpta a morbo non daremus cibum: sed uirtus non suffert hoc: ſz deficit in multis morbis: ⁊ cum deficit non ualet curatio. Curās enī ē uirtus ⁊c. ut sciuisti precedenti capitulo ut scitur etiam in pricipijs primi libri: ubi sunt scite uirtutes operantes: ⁊ sunt scite operationes que sunt medicinarum. ⁊ quomodo agunt mote a uirtute.

b Et cuz intellexeris. Hic ponit cañ. in dieta ſm species egritudinis. ut egritudinum uel febrium quedam peracute quedam absolute acute. quedam cronice ut Gal. ſo ⁊ tertio pronosticorum ⁊ tertio de creticis. Et primo ponit cañ. regiminis peracutarū. ſo acutarū absolute. tertio cronicarū. quarto ponit cañ. i cibatione que est a principio in comparatione ad statum. ibi z^o. Et ſi. ibi z^o. Uel ex. Considerandum cum intellexeris. hoc quod dictū est de speciebus regiminis: ⁊ hoc q̄ dictum est in cañ. precedenti: q nisi respiceremus uirtutem ultime subtiliaremus. Ex hoc enim sequitur q si est aliqua egritudo in qua non curam? de uirtute. cura que est per cibum est: q in illa omnis cibus potest prohiberi: Considerandum ſo q duo sunt que indicant hic non dari cibum. unum est principale ⁊ est natura egritudinis: quia ualde acuta citi status: imo tota status: ut q̄ dicitur peracuta terminabilis in prima 4^a uel citra. Aliud est coindicans uel cōsentiens: ut uirtus fortis: quam extimas in hoc tempore non deficere: etiā si nō detur cibus aliquis: uel si non detur spissus. sed detur solum uinum granatoz uel iuleb subtile ualde. Et dixit extimaueris quia omnia iudicia ultimata ad op^o sunt extimatiua. Considerandum tertio q dat causam siue cañ. debet enī medicus quantum potest alienare occupationē a uirtute: ⁊ excitare eam super materiam. Si ergo indicasti q iste sine cibo uel saltem sine cibo grosso potest stare usq̄z ad crisim: ⁊ pugnam perficere malum est cibare illum. Considerandum quarto q diceret aliquis quare dixit dimissione cibi. iam non est alia subtiliatio q̄z illa. Dicendum primo saltem cum dimissione cibi oīno. s. grossi. Uel dixit quia posset sufficere potari aqua pura tepida uel calida uel frigida ut tibi uidetur. Considerandum quinto proprie in die crisis hoc dixit q: si tu es in ambiguo ō cibatione: ⁊ nō uidetur tibi aliquid dandum in peracuta febre: fac q a principio des: ut non cogaris in hora prauioz: que est hora crisis cibare.

c Et si uideris q egritudo acuta est que in. 14. diebus finitur: regimen ergo i ultimo non subtile potest esse dare ptisanam: aut aliquid de rebus que sunt de summa subtilium dictarum uersus ultimam subtilitatem: que est nihil dare: in die crisis proprie que dies pugne nisi propter causam maximam. s. propter casum uirtutis uia resolutionis. accedentibus enim uirtutem dissoluentibus illico cibus est dandus. ut dixit Gal.

d Et si uideris. Per cronicam egritudinem aut propinquam cronicis forsan intellexit acutam tropicam. siue conuersiuam que est longa usq̄z ad .40. dies: pter hoc oz ut subtilieť in eo inter conseruationem uirtutis ⁊ iter infrigidationem materie: ⁊ spargere paulatim in eo est melius: ⁊ ꝑ sus spargere cum debilitate uirtutis est melius ergo. Et scias^a q si non esset illud qō pertinet uirtuti esset magis necessarium ut subtiliaretur cibus ultima subtiliatiōe: sed uirtus non suffert illud ⁊ deficit ⁊ qum deficit nō ualet curatio. Curās enī sicut sciuisti est uirtus nō ſt medicus: qm̄ medicus facit per uenire instrumenta ad uirtutem.

Et qum intelleꝛeris^b hoc: tunc oportebit ut consideres nā si egritudo fuerit ualde acuta: ⁊ illud est ut sit status eius propinqus: ⁊ existimaueris q uirtus nō deficiet in hoc tempore: qō est inter principium eius usq̄z ad statum eius alleuiabis occupationem a uirtute: ⁊ citabis eam super materiam: ⁊ nō facias eam occupari in cibo spisso: imo subtilia regimen statim cū dimissiōe cibi omnino: ⁊ ꝑprie i die crisis. Et si uideris^c egritudinez acutam non ualde: imo acutam absolute. tunc oportebit ut subtilies regimen non in ultimo nisi apud statum in die crisis proprie: nisi ꝑ pter causam maximam. Et si uideris^b egritudinez chronicam aut ꝑ pinquaz chronice: nō subtilies regimen. uirtus enīz non saluabitur usq̄z ad statum subtiliatione regiminis. Ue ruz^c est tibi necessariū cum hoc in omnibus speciebus: ut sit principiū tui regiminis grossius: ⁊ postremum tui regiminis ꝑ ueniens ad statum subtiliuſ: ⁊ gradatim procedas in eo qō est inter illa ita: ut uirtus sit consueta usq̄z prope statum: tunc enīz intende super materiam ⁊ non sis occupatus in alio. Et quando scis^f q uirtus est fortis tunc fortasse necessariuz facit dispositio ut sis contētus iuleb solo. ⁊ si non plus saltem ebdomada una: ⁊ proprie in febribus apostematum. Nō si timueris ō bilitatem: sis contentus aqua ordei. Et qum ambigua^g sit tibi dispositio in egritudine: ⁊ nō cognoscis eam: tunc ut declines ad subtiliationem est melius q̄ ut declies

ut Gal. primo pronosticorum. ⁊ ſo de creticis. tu autem accipe hoc exemplum rethoricum. Aliabatis tertio practice capitulo de regimine corporis per uictum. qui auctoritate antiquoꝛum assimilat medicum peregrinanti: morbum peregrinationi. s. spacio uie. ⁊ uirtutem infirmi assimilat expensis. Sicut ergo peregrinus expensas extimat ſm uie longitudinem ⁊ breuitatem: sic medicus facit etiam: ⁊ est notum. Considerādū q iste species regiminis superius dicte possunt adaptari ad tres species febrium ut peracute cō petat dicta subtilissima acute absolute media. cronice grossa: uel que ad latus grossum declinās: Et hic magistri faciunt distinctionem dietarum subtiliuz grossarum ⁊ mediarum multiplicem. Dicuntur enim primo alique tales diete quia sic ad inuicez cō parantur cibaria i multitudine ul' paucitate nutrimentionis. ⁊ uocant illam diuisionez diete sūptam ex parte materie. quam diuisionez dicūt esse illam quam supra. A. posuit. Secundo alique dicuntur tales respectu egritudinis: ut q̄ competit peracute uocatur subtilis. ⁊ que acute uocatur media: ⁊ que cronice uocatur grossa Tertio alique dicuntur tales respectu uirtutis relate ad statum: ut dieta que potest ducere infirmum ad statum uocat media q̄ nō pōt uocatur subtilis. que potest ultra ducer uocat grossa. Quarto aliq̄ dicūt subtiles medie ⁊ grosse ꝑ appropinquationem ⁊ recessum ad cibum sui sani: ⁊ procedunt comūctim iste diete propinquior grossior est: ⁊ distātior subtilior. ⁊ sic oē q̄ dat ō cibo inquātū ē nutrimentum uel aliq̄ priuatio uocatur subtilis dieta: i q̄tū est aliquid quod datur uocatur grossa. Hic non plus prosequimur quia debent sciri in principio in primo capitulo fen. 4^i primi cañ.

e Uerum. Hic est cañ. cibationis a pricipio uersus statū qualit' gradualiter debet ⁊ uult q procedat subtiliando respectu eius q̄ fuit datum a principio. Considerandum q dixit in omnibus speciebus. s. diete qua aliquid conceditur uel in omnibus speciebus. s. febrium. In peracutis enim si in principio dedisti iuleb in augmento dabis unum granatorū in statu uero nihil. In acutis absolute in principio dedisti ptisanam in processu iuleb in statu nihil: ⁊ proprie in hora crisis. In cronicis si a principio dedisti pullam in processu far ordei in statu dabis ptisanam: si status occupat dies aliquos uel multos. hec sunt dicta uia exempli ⁊ iudicio extimatiuo causam autem huius gradationis diete. A. assignat. Cōsiderandum q uolentes temperare aliquam egritudinem aut quia crisis non est futura in morbo: aut ualde distat a principio subtiliamus. tunc ⁊ iterum ingrossamus post illud ut apparebit in capitulo de quartana ⁊ sertana ēt de quotidiana.

f Et quando scis. Hic potest esse cañ. exiens a precedētibus in quibus concessit dietam subtilem: uel illi propinquam: ⁊ uult q totum hoc fiat uirtute inspecta: quia si esset fortis potens stare ebdomada una cū paucissimo cibo sufficiat infirmo solum iuleb. ⁊ si times q datio iuleb non sufficeret: sed requiratur aliquid parum plus da aquam ordei: quia nutritiuior ē iuleb ut supra. A. intellexit. uerum credamus q mens. A. fuerit q in magnis casibus uirtutis non modo succurratur cum aqua ordei imo cum carnibus ⁊ uino ut apparet. tertio cañ. fen. xj^i. Sed eius sermo est ualde particularis. s. ubi indiget uirtus paucissimo cibo: si non sufficit iuleb detur aqua ordei uel ptisana ordei. Considerandum proprie in febribus apostematum. quia in istis debemus multum attenuare ut materia diuertatur a cursu ad partem apostemosam corpore facto auaro propter cibi abstinentiam. unde in apostemate intestini recti facit. A. ieunare duobus diebus ut apparet tertio cañ. fen. 6^i.

f Et cum ambigua. Hic est secundus cañ. annexus premissis. nam diceret aliquis mihi non statim est nota a primo die spēs egritudinis. qd ergo faciam de dieta. ⁊ dicit q melius est subtiliare regimen q̄z ingrossare: si uirtus consentit. ⁊ hoc est quod dicit te obseruāe uirtutē. i. considerante ⁊ manutenente uirtutem ⁊ tollerantiam. i. q infirmus posset tollerare. Et ex hoc soluitur questio an sit melius subtiliare q̄z ingrossar regimen. Dicendum q subtiliare constante uirtute. i. uirtute consentiente. ⁊ ista solutio licet sit grossa. tamen est melior que dari potest: licet super prima particula affo. multum super hoc prolongauerimus sermonem insimul cum nostris predecessoribus: ⁊ finaliter ad hanc solutionē grossam oportet peruenire. Sed tu diceres tollerātia uirtutis ē ꝑ morbi proliritatem. sed iam presupponitur q non cognoscam speciem morbi. Dicendum q medicus aliquam cōiecturam maioreꝛ habet de hoc q̄ unus uulgaris: ⁊ ideo opinatur de tempore morbi. s. de perdurationē: ⁊ ſm illud mensurat uirtutis tollerantiam. Sz tu diceres pono q medicus nihil cognoscat. Dicendum q in hoc nulla potest dari bona regula. quid igitur faciet: faciet a casu sicut una uetula. Hic autem caderet extimatio in casibus talibus. pono q una febris debeat eē prolixa. 40. dierum: quis est maior error an q medicus cibet a principio subtilius quā oportet opinans eam esse breuem. an cibet grossius q̄z oportet opinans

UVA. BHSC. IyR_029

eam esse prolixiorem siue longiorem. Secundo pono q aliqua febris sit duratiua. 14. diebus: quis est maior error an q medicus subtiliet pl⁹ q̄ debet credens eam terminari in septem diebus. aut q ingrosset plus credens eam terminari in. 30. ꝛ diximus ō his primo affo. ꝛ aliquod principium dat nobis Gal'. in hoc primo de crisi. 16. capitulo. Et generalis causa huius cañ. est in precedenti capitulo ubi dixit si ignoras febrez subtilia regimen.

a Et illius. ¶Hic ē cañ. tertius annexus predictis ꝛ omissis alioꝝ ex positionibus dicamus q auic. uidetur sentire quēdaz ex antiquis opinatum fuisse q in febre quantumcūq acuta de materia colerica subtili debet dari cibus: ꝛ uirtus confortari cuz cibo ꝛ hoc propter .ſas causas. ¶Prima quia materia ista febrium est subtilis: ergo non intentio digestioni eius: ꝛ sic si uirtus digerit cibum: ꝛ non attendit ad materiam digerendam non est curandum. Secunda causa est quia intentio non est euacuatione materie: cū tu uolueris eam fieri a natura: uel tu eā facere: si ipsa non facit sed in actu euacuatiōis oportebit uirtutē eē fortē: ꝛ sic cibuz daz. ¶Hūc errorē auic. scire fecit iā qñ reprehendit Rasim supra: ꝛ hoc q̄z tum ad primam causam. ꝛ quando dixit: q cum est opus flobotomia ul' euacuatione subtiliamus. non ergo debemus dare cibum: nisi quando timemus casum uirtutis. ꝛ hoc est quod dicit. ꝛ ego iam te feci scire errorem illius qui existimauit q cibatio ꝛ confortatio .ſ. cum cibo copioso ꝛc. quandoq non est intentio digestioni: ꝛ est intentio cum euacuatione si uolueris. i. semper cum uis: ꝛ semper cum consideras istam egritudinem: intentio est euacuatio siue illaz euacuationem faciat natura: siue nō faciat natura: sed ars: ꝛ quia intentio est confortatio ꝛc. ¶mmo quando ꝛ sic in febre acuta: cibus non conuenit nisi quando times casum uirtutis aliter autem posset iste cañ. introduci ut incipiamus ibi. Et quando scis. ꝛ dicamus ut supra dixit q ponit cañ. cibationes ſm quasdam habitudines ꝛ complexiones ꝛ dispositiōes uirtutis: ꝛ ponit in hoc tres cañ. ꝛ eadem sententia remanet.

b Et de corporibus. ¶Hic ponit cañ. cibationis ſm quasdam habitudines ꝛ complexiones: ꝛ primo totius. ſo partis. ibi z². Et de eis sunt. prima in tres sicut tres ponit cañ. in cibatione ſm tres complexiones uel habitudines. ibi z². Et sunt. ibi z³. Et omnis. Circa primum cañ. dubitaꝫ an corpora colerica indigeant contrario regimine eius: quod diximus. Uidetur q non quia multa sunt talia. ꝛ sic in multis hoc faceremus: cuz tamen raro accidit hoc fieri. Amplius complexio sicca indiget conseruari siccis sicut humida humidis. Unde dieta humida conuenit infantib⁹ ꝛ grassis. ergo non debent isti cibo humectari. Rufus dicit q hoc ē q̄ sunt assueti comestione plurima. cōtra hoc est Gal'. primo regimis acu. 44. cōmento. ubi ponens exempla duo: ponit illum cuius uult attenuari regimen esse consuetum comestione plurima. Et uidetur conueniens quia plurima comestio est signum plurime repletionis: ꝛ etiā causa eius quia ubi plurima repletio non conuenit cibus immo plus conuenit non cibari. Dicendum primo q corpora colerica de quibus est sermo hic sunt corpora exuberantia. colera calida sicca macra resolubilia multum ꝛ utentia uita in multo exercitio ꝛ uigiliꝫ. ꝛ hic est iuuenis de quo loquitur Gal'. ꝛ. terapen. tertio capitulo. ꝛ in libro de crisis ſo capitulo non ergo omnia corpora colerica sunt talia: sed quedam: ꝛ talis erat modus loquendi auic. non enim dixit corpora colerica sed dixit. Et de corporib⁹ q. d. aliqua colerica. Secundo dicendum q regimen supradictum ab auic. fuit q paroxismus occurrat uentre uacuo: ꝛ q non cibetur in hora paroxismi. ſ. neq̄z stante paroxismo. fuit etiaz q peracuta existente febre homo non cibetur: imo auferetur cibus. Ista ergo corpora colerica indigent regimine diuerso ab hoc. quia in principio paroxismi possumus cibare: ꝛ stante paroxismo: ꝛ debente fieri: ꝛ quacunq̄z hora paroxismi occurrimus eis: si non sunt cibati cibam⁹ eos. Unde. ꝛ. terra. quinto capitulo. de eis dicit Gal'. q in omni tempore paroxismi eos innocue cibamus. sed minus innocue in declinatione. ¶Hic autez auic. pertractat q siue in principio siue in augmento siue in quocunq̄z tempore cogimur cibare istos. Et arguit sic ista corpora colerica uel sunt debilia in uirtute propter multam actionem resolutionis ꝛ inflāmationis: ꝛ tunc adueniente febre superuenit eis sincopis per uiam resolutionis: ꝛ morientur subito in paroxismo. uel sunt fortia. ſ. fortitudie q̄ resistit sincopi ꝛ mori subite in hora paroxismi. ꝛ tunc cum ipsa sint sicca ꝛ īflammabilia cadunt in eticam: ꝛ arefactionē. ꝛ appebit eis facies tornatilis qualē ꝑmo pronostico rum describit ypo. ꝛ sic fuit infirmus. G. quia enim in priozibus temporibus adhuc febriens erat fortis: ex febre ꝛ abstinentia fact⁹ est aridus cū facie tornatili. postea vo sincopizauit. ꝛ si nō fuisset cibatio quam. G. fecit: fuisset mortuus in illa sincopi: ꝛ ex hoc. G. oñdit per euz saluatum fuisse hominem illum usq̄z in diem illum: sed si huiusmodi colericis corporibus tu das cibum: siue in hora paroxismi siue statim eo ꝺ bente uenire siue das cibum in ipso paroxismo siue in principio ipsius febris acute. remittitur ariditas siue acuitas caloris: ꝛ prohibetur eius resolutio ꝛ sincopis ꝛ arefactio. quare conueniens est contra formam dictorum cañ. supra cibare eos: Ad primum contrarium patet solutio.

Ad secundum dicetur q hoc accīs quod timetur preiudicat naturali complexioni. Ad tertium dicunt quidam illum ter. Gal'. esse falsum. aliter homo assuetus multo cibo ꝛ est eo indigens: ꝛ iste est homo dissolubilis ꝛ resolutiuus multi cibi. cui ex hoc non aduenit multa repletio neq̄ impugnatur neq̄z habet fecem p̄rimām. ꝛ de isto loquitur auic. tertio cañ. fen. iz² capitulo de dispositionibus signationum stomachi. ꝛ de isto loquit hic auic. Aliquis est consuetus multo cibo non indigēs eo: ꝛ qui eo repletur: ꝛ fastiditur ꝛ constituitur ex eo in dispositione neutra: iste est cui in febre competit minoratio cibi ex hoc. ꝛ de hoc loquit Gal'. primo regiminis acu. Aliter dicimus q consuetudo multe comestionis nel est longinqui temporis ante mo:bum: ꝛ ista est de qua auic. hic loquitur. uel est propinqui temporis. ꝛ de ista loquitur ibi Gal. ꝛ redit in diem. Dubitatur ſo an hora status sit hora prauior ad cibandum quam hora principij paroxismi. Uidetur q non per Gal'. primo regiminis acu. cōmento penultimo In contrarium est auic. Quidaz dicūt q auic. loqtur hic de principio ꝛ statu uniuersalibus ut si uelit dicere si in istis fieret una cōtinua accutissima. neduz in principio eius. sed in statu ō bemus cibare. ſz stat⁹ uniuersalis ē prauior. ꝛ presuppōit auic. ut notum est q a principio paroxismi ꝛ status etiam possum⁹ cibare. Alij dicunt. ſ. Tadeus super illo affo. In paroxismis. q ista littera ē corrupta: ꝛ uult dicere immo in hora que ē prauior. ꝛ est hora status. Calor enim febrilis tunc est magnus.

Alij dicunt. ſ. coriciliator q nocumentum cibationis. ſ. i principio paroxismi est maius extensiue. quia extenditur ad plura tēpora. Sed nocumentum in statu est maius intēsiue: ꝛ plus nocet in statu paroxismi. cuz sit uehementior febre. Et hanc eandem solutionem Thadeus innuit. Alia est absolutio Dyni ꝛ Mundini. ꝛ est q hic loquntur ō principio ꝛ statu paroxismi cum dixit q hora status est prauior ꝛ non dixit q prauior ad cibandum. sed intellexit q est prauior quantum ad accidentia a refactionis: quia consumptio ꝛ arefactio plus fit in statu paroxismi q̄z in principio. Et nos dicamus hanc expositionem ampliando illam quia hic loquitur de temporibus uniuersalibus febris acute: cum accidit illis corporibus colericis. uel etiam de temporibus particularibus paroxismi: cum eis aduenit interpollatio sicut fuit in exēplo Gal'. Et dicamus q in ipso pricipio peracute nō oz cibare solo uideb: sed farre ordei uel ptisana secundum q tibi uidetur: Et similiter in principio paroxismi: ꝛ non solum in principijs dictis: sed in statu uniuersali uel particulari possumus cibare. quia status est hora prauior in faciendo accidere omnia accidentia: que istis apta sunt euenire per uiam resolutionis: sicut sincopis ꝛ mors subita ꝛ arefactio ut notum est immo etiam declinatio paroxismi prauior est in principio paroxismi in occidendo per uiam resolutionis. ut apparet tertio de crisi capitulo ſo. ꝛ infra fen. z². de hora ꝛ speciebus mortis ꝛ tempora sunt depressa. Considerandum q littera reperitur triplex. ſ. depasta ꝛ uenit a depasco scis depressa uel plana. Considerandum q duplex modus sincopis potest istis colericis aduenire. unus per uiam resolutionis caloris: ꝛ iste aduenit plus procedente paroxismo: q̄z in principio. Alius per uiam defluxus colere ad ipsum stomachum ꝛ iste multum aduenit in principio paroxismi. quia tūc est hora agitationis in interioribus. Cum ergo. A. intellexisset prius de sincopi per uiam resolutionis dixit ꝛ fortasse quia quia quibusdam potest superuenire. Dubitatur posito casu predicto febrientibus quod est melius an ante paroxismum statim preuenire cum cibo. an in principio paroxismi. an augmento an statu cibare. Dicendum q in istis oportet ne febris inueniat stomachum uacuum a cibo ꝛ ideo ante paroxismum. proxime tamen illi cibare minus ē maluz ut cibus aliquam digestionem ceperit. ꝛ si erratum est quocunq̄z tempore sibi occurreris ciba illum. ꝛ ita fecit Gal'. ꝛ. terapen. ꝛ in libro de causis procatarricis. Aliter posset dici q in istis posset esse sincopis per uiam decursus colere ad stomachum. ꝛ tunc oportet cibare ante paroxismum pauco tempore uel in ipso principio paroxismi. ut colera fluens ad stomachum non inueniat stomachum nudum. sed inueniat cibum cum quo misceatur: ꝛ quo euacuetur ꝛ quo eodez cibo stomachus confortetur. Si autem timor fit per uiam resolutionis ꝛ arefactionis statim ante paroxismum oportet cibare ut calor febrilis inueniat corpus humidum uaporibus primi cibi. ſ. cibi stomachi. ꝛ tunc consideret medic⁹ aduenire paroxismo: ꝛ si uidet addi ariditatem ꝛ debilitatem signum est q non sufficit cibus datus ante paroxismum. quare iterum det de illo hora: qua uidet necessitatem: ꝛ erit in statu appentior talis necessitas. tamen si sine periculo posset deferre ad declinationem esset hora conuenientior. ut dixit Gal'. ꝛ. terapen.

c Et sunt. Dubitatur de hoc cañ. quia ista sunt corpora calida ꝛ humida ꝛ ista possunt tollerare esse absq̄z cibo: ut dixit Gal'. 8. terapen. Dicendum q corpora exuberantis carnis uel sunt rara resolubilia. ꝛ de istis est sermo auic. hic. ꝛ ideo dixit sunt quidam uel sunt densa in poris ꝛ ista tollerant famem: ꝛ possz esse aliquibus carnosis aliqua specialis stomachi dispositio ꝛ aptitudo resolutōnis ꝛ debilitationis. Unde in eo non tolleraret esse absq̄z cibo.

d Et omnis. Dubitatur de hoc cañ. quia contrariarum dispositionum regimina debent esse contraria. Si ergo unus non tolleraret esse sine cibo: alter debz tollerare. Amplius calor innatus debilis parum resoluit. ergo tolleraret absq̄z cibo. Amplius senes faciliter ferunt ieiunium. ꝛ tam habent calidum debile Rursus calor multus oñdit multā sanguinis copiā: ꝛ tal' tollerat eē absq̄z cibo.

Dicendum q auic. intelligit per istos pueros ꝛ decrepitos. pueros quorum calor est fortis. ſ. in qualitate. aut plurimus. ſ. in quantitate. ꝛ dicit hoc ꝓpter diuersitatem opinantium in complexione pueri ꝛ iuuenis. ul' per hoc q dicit fortis intelligit corpora colerica. uel dixit fortis in actiōe. ꝛ plurimus in forma ul' dicit fortis quo ad iuuenes. plurimus quo ad pueros. Uidetur tamen q ideꝫ uelit per fortis ꝛ plurimus: quia unum sibi opponit cum dixit debile. quocūq̄z ergo noster exponatur sermo est notus. per hoc autem q dixit aut calor innat⁹ est ualde debilis: intellexit decrepitos ꝛ non primo senes. ꝛ sic cessat argumentum penultimum. Dicamus ergo q pueri qui habent calidum multum resolubile non possunt dimittere cibum ut dixit afforismus ypo. decrepiti autem sunt sicut lucerna extinctioni parata. ꝛ ideo non possunt dimittere cibum. sed in utrisq̄z est diuersitas in posse dimittere cibum. quia decrepiti indigent pauco frequenti. sed pueri indigent pluri cibo ꝛ cum hoc etiam frequenti. Ad primum

UVA. BHSC. IyR_029

dicendum q contrarie dispositiones in eo in quo sunt contraria indigent regie contrario. pulrimus enim calor: quia plus digerere potest: plus cibi indicat: q3 paucus. ⁊ sic pueri ⁊ iuuenes plus cibi indicant q3 decrepiti. Sed in quo conue niunt. etiam in regimine conueniunt. Uterq3 enim est extinctioni paratus: nec non consumptioni: plurimus enim calor pueri per resolutiouem: paucus uero decrepiti per uiam extinctionis: ergo utriq3 cito subueniendum est cum cibo.

Ad secundum dicendum q licet calor debilis decrepiti paruꝫ resoluat. si tamen sue parue resolutioni non succurratur: cito extinguitur nō habens ab intrinseco humidū conueniens unctuosum: quo sustentetur: hic tamen esset locus speculationis. Ad ultimuꝫ dicendum q multus sanguis resolubilis indicat cibum dari.

a Et de his. Hic est can. cibationis ſm quandam dispositionem stomachi. Considerādū q homines quidam sunt infelices ex generatione in quibus colera fluit ad os stomachi quali bet leui causa omni die. de quibus Gal'. loquitur in tegni tra. ſo. ⁊ secundo capitulo de complexionibus ⁊ ſo regimis acu. cōmento. z9. Cum ergo sit aliquis homo cui statim inchoante paroxismo colera fluit ad os stomachi sequitur ex hoc dolor stomachi ⁊ dolor capitis ⁊ multis ex eis sincopis: ⁊ hoc est q3 dixit de eis. s. colericis ⁊ isti sūt de hoc genere. s. non tollerantium esse absq3 cibo uel de genere corporum que requirunt regimen diuersum ab eo: q3 diximus. unde cogimur cibare ante paroxismum uel in principio paroxismi uel i aliqua hora paroxismi. Consideradum ſo q dispositio horum corporum ⁊ superius dictorum differt. q3 illa periclitantur uia resolutionis ⁊ arefactionis licet tamē hoc alicui eorum posset effundi colera ad stomachum ⁊ facere sincopiꝫ. unde dixit ibi fortasse superuenit ꝛc. sed isti de quibus hic loquitur ut contra distinguūtur illis periclitantur ⁊ male disponunt sincopi dolore capitis ⁊ similibus accidentibus stomacalibus propter colere effusionem ad stomacum ⁊ non est cā in hoc debilitas per uiam resolutionis ⁊ debilitas sequens ex hoc. ⁊ ideo non oportet q3 sint colericissimi uel colerici habitudine: ⁊ ideo dixit. A. si superuenit ei sincopis causa non est uehemētia debilitatis uirtutis. immo effusio colere ad os stomachi. Sed posset contingere in isto etiā sincopis per uiam debilitatis ⁊ resolutionis. Et ideo dixit ⁊ in plurimis. Ex quibus apparet q3 cibatio etiam differt. Dicti enim superius debent cibari cibo nutritiuo ⁊ humectatiuo. uerbi gratia ptisana ordei ⁊ aliꝫ si tibi uideť. Et potest dari uinum etiam ante paroxismum ut innuit Gal'. in libro de causis procatarticis. sed isti qui sola percussione ad stomachum ipsius colere habent hec accidētia. cibantur ante paroxismum cibis medicinalib⁹ refrenātibus colere audatiaꝫ ⁊ etiam confortantibus os stomachi ut uino granatorū uel syrupo acetoso ⁊ cū euomuerint cum eis confortamus postea cum aliquo stiptico. ut rob de agresta ut scitur ex tertio can. fen. iꝫ. Et cum dispositio est mixta. s. q3 corpora sint colerica sicca resolubilia ⁊ q3 colera intenditur ⁊ timetur de fluxu ad stomachuꝫ damus cibaria mixte uirtutis. s. nutritiua confortatiua ⁊ repressiua acuitatis colere ⁊ quia suspicandum q3 multum ita fit. Et ideo Gal'. cum tali forma cibationis, p cessit. ⁊ auic. hoc idem innuit cum dicit. modo sufficere aquam ordei modo sufficere uinum granatorum ministrari modo dare syrupum acetosum. modo per mixtum cum multa aqua. ⁊ scias hec.

b Et senes. Hō ponit can. cibationis ſm etates. Et primo hoc. ſo errores docet cauitari. ibi zª. Et multotiens. Et licet can: superius positus fuerit applicatus ad etatem. hic tamen can. expressior est ⁊ declarans illum. ⁊ forsan q3 illi sermones poterant adaptari ad dispositiones etatum ⁊ ad dispositiones similes illis quando non essent ex etate sed ex egritudine alia uel alia particulari dispositiōe huius hominis. Et diceretur omnis cuius calor naturalis est debilis ualde ut decrepitorum. aut plurimus ualde ut puerorum siue hoc sit etate siue alia dispositione non potest dimittere cibum. ⁊ sic iste can. qui hic scribitur est solum de etatibus uel est manifestius de etatibus quia parumper ad aliquid extra etatem ampliauit can. cum dixit. ⁊ debiles. i. decrepitis similes. ut conualescentes ex morbo ualde resolutiuo ꝛc. De primis uero senibus est afforismus senes facilime ꝛc. ⁊ sequuntur eos. s. senes in hoc q3 est tollerare famem adolescentes. Contra iuuenes. Dicendum q3 per adolescentes intelligit iuuenes ⁊ adolescentes. Adolescentia enim iuuentutem significat ut conciliator dīa. iz4. ⁊ proprie. s. primi senes qui facilime ferunt ieiunium sūt hītes solida membra. quia densa prohibita a resolutione amplas uenas. s. ex multa materia contenta. non tamen multo calido resoluente ⁊ ampliante in aere frigido ꝛce. ⁊ proprie. s. adolescentes qui sequuntur in tollerando famem ꝛc. Rasis uero. i7. continentis quarto capitulo. unde auic. accepit hinc istuꝫ passum sic dicit illi qui sunt debilis uirtutis sicut decrepiti. ⁊ multe dissolutionis ut pueri non possunt abstinere a cibo. ⁊ post hoc illi qui sunt in ultimo iuuentutis maxime cum eorum corpora sunt duri tactus pauce dissolutionis ⁊ largi potus ⁊ assueti aere frigido ⁊ regimine grosso ante morbum.

c Et multotiens. Hic ponit errorem qui accidit ut illum euites. ſo ostendit nocumenta que ex illo errore sunt. ibi zª. Et accidit. Considerandum q3 ille error adhuc ad hoc

adueuit multum medicis ⁊ frequenter. Ab ipso enim principio contenti can. superius posito. Et cum ambigua ꝛc. subtiliant plus q3 conueniat. unde coguntur in statu uel prope ingrossare. ⁊ hoc tota die accidit. Cō sideradum ſo quod dixit ſm alium modum. Multis enim modis potest in cibatione cadere error preter istum errorem. ergo iste est alius. ⁊ fuit unus illorum qui cibāt ⁊ confortant in febre acuta. ⁊ iste est aliꝰ ab illo. Similiter fuit unus non cibare colericissimos ante paroxismū ⁊ iste est alius error. Consi derandum tertio q3 iaꝫ errauerunt duobꝰ modis unus fuit quia debebat in principio cibare grossius. ⁊ non cibauit. alius est quia debebat in statu cibare subtilius ⁊ cibauit grossius.

d Et si ipsi. Contra q3 cibasse eos in principio non fuisset error. Dicēdum q3 omnis cibatio i febre materiali includit aliquid erroris ut diximus supra affo. particule 7ª. Libum quem accipiunt febricitantes sanis est uirtus sed in prīcipio est mior error q3 in statu uli ut iam apparuit. Uel dicendum ⁊ si cibarent eos. s. grossiuſ q3 debeut in principio ut error ingrossationis ultra debitum sit tollerabilior in principio q3 in statu totius morbi ⁊ his potes multa afferre de dictis ſo regie acu.

e Et accidit istis. s. qui non cibantur in principio ⁊ postea subito fplētur in statu ut accidant eis catarri ꝛc. ⁊ totus iste sermo est ypo. ſo re. acu. illo paragrapho. multotiens autem a capite crudi de genere colere. Et cōmentator ibi dē perfecte assignat causam horum accidentiū uidelicet catarri. i. cursus acuti materierū calidarum ⁊ hoc fit tempore abstinentie superflue propter inflāmationem. ⁊ tempore etiaz superflue repletionis i statu quia cibaria corrumpuntur. unde materie cadentes ⁊ fluentes in stomachum nauseam faciunt. Uigilatiui quia uigilant cum eis tam inaniti prius q3 repleti post propter resolutionem. s. multorum uaporum ad caput ascendentium uel resolutionem ex fame p cedenti. Et priuationem digestionis cibi cum replentur uersus statum. ⁊ inquieti fiunt ⁊ reuoluuntur tam in tempore inanitionis superflue q3 repletionis. Alienantur propter uapores ad caput ascendentes in utroq3 tempore. coartantur materie tempore repletionis quia natura nō uacat ad illarum digestionem ⁊ expulsionem. ⁊ tempore famis si debeant cibari propter debilitatem ex resolutione uirtutis coartantur. quādo debilitantur ex resolutione uel aggrauatione multiplicantur ꝛc. Et reliqua sunt nota. ⁊ tu adiungas hic sermones Gal'. in cōmento predicto.

Canon in dando ⁊ potandum syrupum acetosum ad aquam ordei.

f Qua ordei ꝛc. Promisit auic. in precedenti capitulo ponere sermonem singularem in aqua ordei ⁊ syrupo acetoso quia frequenter de eis dixerat in capitulis precedentibus. ⁊ ideo de his facit sermonem. ⁊ primo de modis componendi hos potus. ſo ponit can. in eodem usu. ibi zª. Et aggregare. prima in duas. primo ponit modum componendi aquam ordei. ſo syrupum acetosum. ibi zª. Et melior. prima in duas. primo ponit diuersitatem aque ordei ex parte modi ponendi ordeum in aqua. ⁊ modi decoctionis. ſo ex parte ordei in se. ibi zª. Et aqua quidem ordei. prima in duas sicut duo sunt hij modi. ibi zª. Et de ea. Considerandum q3 ista est aqua ordei qua cōiter utimur i potu febricitantium ⁊ est in qua non transit corpus ordei in aqua sed sola uirtus. ⁊ hoc quia pono ordeum integrum ad buliendum cum aqua. uel non pono farinam ordei sed corpus ordei. ⁊ quia res substantie spiſ se si debent suam uirtutem in decoctione transmittere in qua decoquuntur oꝫ eas multum decoqui. ut libro ſo capitulo qnto. ideo oꝫ istam aq3 complere decoqui. Aliter nec curat nec utilitatem facit. quia nec abstergit nec nutrit. Considerandum ſo q3 non sic absoluitur ista aqua a partibus corporis ordei quin aliquid transeat. sz illud est paꝛ: ⁊ paꝛ nutrit. sed uirtus ordei superficialis que est absterſiua transit. ⁊ ideo plus abstergit ⁊ aperit. ⁊ ut sic digerit digestione leui. quia non facit fortem impressionem nec infrigidando nec in aperiendo. ⁊ ideo dixit digestiōe equali. i. leui. humectatio enim ⁊ ablutio ē proprie per aquam. extractio autem superfluitatum est proprie per abstersionem ⁊ ablutionem ⁊ abstrahit illa per fecem ⁊ etiam per urinam ⁊ si uis illam magis medicinalem ⁊ minus nutritiuam permitte eam residere ⁊ abice fecem eius ⁊ notum est sacraiati est apud aliquos ponꝺ. z. 4. cum media. Alij dicunt q3 est ponꝺ. z. 6. sed non laboramus in hoc. quia hic non potest cadere error uult enim q3 sint. xx. ponꝺ. aque ⁊ unum ordei que apud nos non dicitur ptisana sed aqua ordei. Dubitatur utrum aqua ordei sit potus conueniens omni febricitanti. Uidetur q3 sic quia in febre calida ⁊ frigida

calor innatus est ualde debilis nō potest dimittere cibuꝫ. Et ō eis[a] sunt quibus accidit dolor ⁊ lesin i stomacho ⁊ dolor capitis propter communitatem: ⁊ isti sunt de hoc genere. Et istis fortasse sufficit a qua ordei: ⁊ fortasse egent ut misceant succum granatorum ⁊ similia illi ut confortetur os stomachi.

Et quandoq3 est nobis necessariū ut faciamus eos uomere cuz facilitate añ cibū. Et i plūmis istoꝝ si debilitātur: ⁊ proprie si superuenit eis sincopis: causa nō est uehementia debilitatis: immo effusio materiei ad os stomachi. Cum ergo sumunt in potu syrupum acetosum permixtum cum aqua calida multa: aut uinum permixtuz cū aqua multa euomūt in uomitu humores colericos: ⁊ uirtus eorum fit fortis. Cūq3 cibantur aliquo robub stipticorum seduntur. Et senes[b] quidez ⁊ debiles ⁊ infantes sunt de genere eorum: qui non tollerant famem. De primis uero senibus sunt qui nō sunt uehemētis tollerantie famis ⁊ sequuntur eos adolescentes: ⁊ proprie habentes solida membra amplas uenas in aere frigido. Et multotiens[c] quidem errat medicus in huiusmodi egroti s ſm alium modum: quoniam ipse probibet eis cibum i principio rei: ⁊ quando appropinquat

status ⁊ sciunt q3 cadit uirtus: cibāt in illa hora necessario. Jam uero ergo errauerunt duobus modis ⁊ si ipsi[d] cibarent eos i pricipio eēt error ille: ⁊ ignorantia in hunc errorez. Et accidit istis[e] egris ut accidāt eis catarri nauseatiui ⁊ colerici ⁊ uigilatiui: propter resolutionem ⁊ priuatiouem digestiōis: ⁊ inquieti fiunt ⁊ aleuiantur ⁊ coarctantur materie ⁊ uirtutes eorū ⁊ multiplicantur ipsorum uapores quare audiunt id qō non est ⁊ tremunt ⁊ citantur uel saliunt ⁊ pmutantur in lectis ⁊ imagiatur qō nō est ⁊ tremunt uel saliunt labia eorum inferiora propter dolorē oris stomachi ⁊ cōristantur anime eorum propter grauitatez materiei.

Canon in dando in potu aquaz ordei ⁊ syrupum acetosum. C. ix.

Qua ordei[f] quedam est in qua non est de corpore ordei: nisi qō est sicut uirtus ⁊ forma: ⁊ non est ei introitus in curatione: aut fiducia in iuuamento: nisi quando ē complecte decoctionis. Et que de ea est melior: est ut sit aque quātitas sacraiati. xx. ⁊ ordei sacraiati. i. ⁊ sit iam reducta ꝑtie ad quintam: ⁊ assumatur illō qō de ea rubeum ē ⁊ subtile. Hoc enim est subtile cuius nutrimentū est minus: ⁊ cuius humectatio est maior ⁊ ablutio eius ⁊ extractio

UVA. BHSC. IyR_029

Iam auicē. laudat. ℔o cañ. capitulo de ordeo. Amplius ptisana ordei cō mendare generaliter super omne de grano factum cibarium in his acutis passionibus. quare ⁊ aqua ordei cum sit medicinalis. Amplius aqua ordei infrigidat ⁊ humectat quia ordeum frigidum est ⁊ humidum. unde ordeuz humidius est frumento. ut Az. probleumatum. primo. 36. ꝑbleumate. Jn contrarium quia aqua ordei exsitat quia est siccum in uirtute ut ℔o cañ. Amplius calefacit ut. 16. continentis. ubi utendum est eo qꝺ calefacit ut aqua ordei ⁊ aqua mellis. Dicēdum primo qꝺ aqua ordei que est quidam potus ⁊ non ptisana pōt fieri magis abstersiua ⁊ minus infrigidans ⁊ minus humectās ⁊ hoc est qꝺ ab ordeo exterior cortex abiciat ⁊ nō iteri or. Alia ē q̄ fit ex ordeo cum suo cortice abiecto ⁊ ista minus abstergit ⁊ magis humectat ⁊ magis nutrit. est enim i cortice ordei uirtus abstersiua. Et hos duos modos aq̄ ordei Mesue posuit. Scꝺo dicēdū ē qꝺ hic nō ē qꝺ an cōpetat ut cibus quo sint cōtenti febricitantes. quia notum est qꝺ non competeret nisi in febre peracuta in qua competit dieta subtilissima non in ultimo que est nihil dare. uel dare unum granatorum uel uleb subtile solum ⁊ hec sunt nota ex premissis. Sed dubitatio est an aqua ordei cōpetat eis ut quidam potus quotidianus ⁊ extraordinarius. febricitantes enim non possunt teneri quin sepe potare uelint. Et dicendum qꝺ in febribus calidis. ut febre acuta colericis ⁊ sanguineis potest satis concedi iste potus. Ratio est quia lauat astergit prouocat temperat calorem. cito etiam de stomacho exit ut intelligitur ab Aliabate quinto theorice capitulo de ordeo. sed an uel eā magis absterſiuam ⁊ medicinalē an minus in te est ſm qꝺ apparet de dispositione. Jn febribus autem frigidis ⁊ flegmaticis ⁊ melancolicis ⁊ ꝑprie quando sunt interpositе in quibus non queritur tanta infrigidatio non est forsan potus sic assiduandus. ⁊ si ea uis uti debet esse absterſiua ⁊ forsan mixta cum apio ⁊ feniculo. ut docet auic. in ℔o. Sed tu dices quem potum dabo ut quotidianum istis habentibus febres frigidas.

Dicendum qꝺ aquam ordei preparatam ut diximus uel aquam cum pauco zucaro non albo si uis qꝺ plus abstergat. Et continuus febribus fortibus ⁊ acutis utimur pro potu continuo uino granatorum. nisi uelimus aquam ordei. Ad contraria dicendum. ad primum qꝺ auicē. non concedit solam aquam ordei in febribus frigidis sed cum apio ⁊ feniculo. Ad secundum dicendum qꝺ arguit qꝺ i acutis febribus sit potus bonus. Ad tertium dicendum qꝺ querit complexionem an ordeum sit siccum uel humidum. ⁊ dicendum qꝺ ordeum in complexione est siccuz uirtute tamen habet qualdam partes humidas non bene digestas: ⁊ signū est quia est uentosum ⁊ inflammatiuum. ⁊ est simile sicut dicimus qꝺ ruta recens ⁊ zinziber sunt complexionis sicce uirtualiter ⁊ cuz hoc habēt quandam humiditatem accidentalem superfluam signum in ruta recenti quia est uentosa ⁊ in zinzibere quia fit in eo cito uermis. Qui ergo dicunt ordeum esse humidum intelligunt modo predicto. eius autem humiditās inflammatiua per decoctionem digeritur ⁊ quāuis ordeum sit siccum. immo apud Aliebatem siccius est quā frigidum. temperat eius siccitas humiditate aque. ⁊ ideo aqua ordei remanet infrigidans ⁊ aliqliter humectans. ⁊ proprie quando ordeum est ab omni cortice exteriori perfecte mundum. Ad rasim dicendum qꝺ credo illum textum esse corruptum ⁊ uult dicere utendum eo qꝺ non calefacit. Uel dicendum aqua ordei calefacit. i. minus infrigidat aqua pura. Uel loquitur de aqua ordei que est absterſiua plus que minus infrigidat q̄z illa que est plus lauatiua ⁊ humectatiua ⁊ minus absterſiua. ⁊ quelibet illarum apparet ex ꝑdictis. Dubitatur ℔o an aqua debeat esse uigintupla ad ordeum. Uidetur qꝺ non quia Aliab. quinto terapen. docet accipere unam partē ordei ⁊. 15. aque. Jsaac uero in dietis particularibus. x. partes aque ⁊ unaz ordei zoar uero. 16. trac. teseir. capitulo de cura apostematis pectoris. 15. partes aque ⁊ unam ordei auic. uero. ⁊ Mesue concordant. Dubitat tertio de quantitate ad quam in decoctione debent peruenire. Auic. enī docet illam reducere ad quintam partem. Mesue uero ad medietatem siue ad tertiam partem. Jsaac uero ad unam partem. Omnes questiones huius soluuntur nam aquam ordei magis facimus infrigidatiuam humectatiuam ⁊ lauatiuam per multam aque quantitatem ⁊ paucam ordei ⁊ per decoctionem paucam. ⁊ hoc est qꝺ hodie fit ad laxiuiam febricitātium. facimus autem aquam ordei habentem plus de uirtute ordei absterſiuam ⁊ nutrituam per multum ordeum ⁊ multam decoctionem. ⁊ quandoqꝺ decoquitur tm̄ qꝺ multum transit de ordei uirtute ⁊ corpore i aquam ⁊ facit residentiam que est sicut ptisana. Nostri igitur auctores processerunt diuersis iudicijs extimatiuis ſm diuersitatem febrium ⁊ climatuz. ⁊ ideo pauci concordant in compositione aque ordei ⁊ tamen qui libet uerum dicit.

a Et de ea. Hic est secundus modus aque ordei ⁊ est illa in qua est aliquid de corpore ordei ⁊ farina eius. ⁊ primo ponit hoc. secundo ponit cañ. circa hoc. ibi z.ª Et quod magis. Considerandum qꝺ aqua ordei i qua est aliquid de corpore ordei ⁊ farina eius potest fieri tripliꝝ. Jprimo decoquendo ordeum integrum prius depicatum ⁊ confricatum ultime tanta decoctione qꝺ pars eius intrinseca erumpatur in aquam crepādo ⁊ fiat decoctio eius multa ⁊ subtile huius aque est medicinalius ⁊ grossum est nutritiuum plus. ⁊ ideo quidam nolentes qꝺ ꝺ corpore ordei aliquid transeat ligant ordeum in petia. Secundo fit frangendo ordeuz qꝺ apud nos uocatur far ordei. Tertio fit accipiendo farinam ordei decoquendo illam sub proportione que nobis uidetur. ⁊ uocatur ptisana ordei.

b Et quod magis. Jprimus cañ. est ad remouendum errorem. nam multi considerantes qꝺ Gal. precepit multam decoctionem ptisane ordei possunt superfluere in decoctione. ⁊ ideo uult qꝺ eius decoctio sit conueniens non superflua nec diminuta: ⁊ de hoc stat iudicio experti coci. Apud nos autem eius perfecta decoctio multum odore cognoscitur.

e Et accidit. Hic est secundus cañ. Considerandum qꝺ iam a nobis prolixe declaratum est qualiter fiat acetositas cibi in stomacho ⁊ quomodo fit a calido ⁊ quomodo fit a frigido. Cum autem stomachus est naturaliter calidus ⁊ accidentaliter frigidus. ut in colerico uel iuuene febri ante fit cōuersio rerum ad fumosum. Cum autez stomachus est in natura frigidus licet calefiat accidentaliter causat in rebus aquosis frigidis sicut lac ⁊ aqua ordei ebulitionem ⁊ quasi putredinem. unde accidunt in tali stomacho res huiusmodi. ⁊ ideo ifantes habentes causonem propter calidum obtusum esse ab humido. unde nō cōburit: sed ebulire facit lac acescit lac in stomachis eorum. ut apparebit in capitulo de causone.

d Et aqua ordei. Hic pōit modos aque ordei ſm ordei diuersitatem. Considerandum qꝺ ordeum ipsum posset intelligi ordeum a nullo cortice mundatuz. ⁊ hic modus non est in usu nec uidetur conueniens secundum Azarauium libro. 16. primo capitulo ubi dicit qꝺ si in ordeo remanet aliquid de cortice exteriori commouet tussiz ⁊ uē tositatem. Alio modo per ordeum illum intelligimus ordeum mundatum ab exteriori cortice grosso ⁊ per ordeum excorticatum intelligimus ordeum ab omni cortice mundatum. s. exteriori ⁊ interiori. ⁊ hic uidetur mens nostrorum auctorum in quo ille aque ordei differunt. ideo apparet ex dictis. Si autem uis per ordeum ipsum non excorticatum intelligi ordeum sicut est: ⁊ a nullo cortice mundum non prohibeo: Et erit illa aqua ordei fortioris absterſionis. Unde Auenzoar de ea dixit qꝺ ipsa laxat uentrem. Dubitatur utrum ordeum de quo fit aqua ordei debeat esse ordeum grossum uel minutum. Uidetur qꝺ grossum per Azarauium. Uidetur qꝺ minutum per Mesue capitulo de aqua ordei. ubi dicit sit ordeum subtile. Dicendum qꝺ ordeum grossum uidetur esse in complexione humidius ordeo paruo. ipsa enim maioritas ⁊ protensio sui corporis ostendit eius maiorem humiditatem. ⁊ ideo si uis aquam magis humectantem in febribus: conuenientius est facere illam ex ordeo grosso. ⁊ ita cōiter fit in partibus nostris. Si autem uis illam non sic humectantem fac illam ex ordeo minuto: ⁊ sic cessant contraria. Uel dicendum qꝺ per ordeum subtile intelligit Mesue ordeum qꝺ nos uocamus grossum. qꝺ debet esset oblongum non contractū grossum. Dubitatur an ordeum ex quo fit aqua ordei debeat esse integrum: quando ponitur ad buliendum uel confractum. Uidetur qꝺ confractum per Jsaac in dietis particularibus: ubi dicit confrangatur ordeum. ⁊ Azaranius libro. 16. primo capitulo. ubi dicit moletur uel pistetur i mortario de lapide: ⁊ haliab. 5. terapen. ubi dicit teratur moderate. Jn contrarium est zoar primo hesir. ubi uult. qꝺ qui frangunt ordeum sunt longinqui a uia ueritatis: quia i unoquoꝺ sermone est uirtus naturalis antequā destruatur ⁊ frangatur: ⁊ per illam uirtutez alterat: que sequitur eius integritatem: per quam trahit ad se aquam. ⁊ in summa uult auenzoar qꝺ ordeum integrum habet uirtutem: que sequitur eius integritatem: per quam trahit aquam: quando stat in infusione. ⁊ antequam buliat sed quando bulit aperiuntur eius pori. ⁊ hec aqua ordei ℔z ordei uirtutē. sed si ordeum frangitur moritur ibi uirtus in eo. ⁊ est simile de hoc sicut de ordeo: quod si seminatur integrum nascitur: ⁊ trahit ad se humiditatem a terra. sed si frangatur non nascitur. ⁊ hanc rationem sumpsit Auer. colliget. 5. capitulo de ordeo auctoritate Auenzoar. Jsta contradictio leuiter tollitur. nam si uis aq̄z ordei magis nutritiuam: ut de farina siue medulla grani ordei aliquid in aquā transeat: oportet conterere ordeum. Si autem uis aquam ordei magis medicinalem alteratiuam ⁊ absterſiuam sine nutricatione: buliat ordeū integrū. Multi tamen auctores quando precipiunt ordeum confraugi non intelligunt: qꝺ rūpatur: sed qꝺ pistetur ut seperetur cortex ab eo. ⁊ sic intellexit Jsaac.

e Et melior. Considerandum qꝺ in hoc syrupo acetoso est infrigidatio ꝑ aquā ⁊ acetum. est etiam humectatio per aquam. etiam aliqualiter per zucarum: si nō est antiquum: ⁊ incidit: ⁊ aperit per acetum. ⁊ abstergit per zucarum: ⁊ etiam aperit. ex hoc est potus conueniens in fe. ⁊ de hoc syrupo nos iam fecimus tractatuz singularem. dixit autem acetum quod est de uino: quia istud est magis i ciſiuum: ⁊ profundans plus. Considerandum qꝺ licet ponatur hic aceti quantitas qua infundatur ⁊ zucarum remaneat discoopertuz. tamen oportet in compositione huius syrupi considerare hominum naturas. ut dicitur. 5. cañ. trac. 6. Sicut enim homines diuersificantur in usu uini. unde quidam possunt uti puro: ⁊ quidam non sic. ita est de usu aceti ⁊ rerum acetosarum. ⁊ ideo oportet facere syrupum acetosum diuersum in acetositate secundum diuersitatem hominum. ⁊ est intentio Gal. quarto de regimine sanitatis. ⁊ Serapionis. 7. prac: Hic igitur syrupus qui ponitur hic est usualis: ⁊ cōmunis compositionis. ⁊ quādo uteris eo potes plus uel minus ponere de aqua: ut uirtus aceti plus uel minus frangatur. ⁊ illa nos scripsimus super quinto cañ.

f Et aggregare. Hic ponit canonem in usu istorum potuum. Dubitat utrū sit conueniens miscere syrupum acetosum cum aqua ordei. Uidetur qꝺ sic per auic. libro tertio fen. prima capitulo de freneſi. ubi concedit aquam ordei cum orimelle. Amplius statim infra docet miscere cum aqua ordei parum aceti: sed si concedit cum ea misceri acetum. igitur multo magis ⁊ zucarum ⁊ aquam. sed syrupus acetosus non est aliud nisi ista tria. Amplius infra capitulo de flegmatica febre concedit hanc mixtionem. Amplius Gal. primo alimentorum docet ptisane misceri acetum. Jn contrarium auic. Jn hoc est multiplex modus dicendi. Quidam dixerunt qꝺ non debent ista misceri. quia sunt diuersi potus sicut igitur cibaria diuersa non debemus miscere: ut libro primo. fen. 3.ª q: non bene digeruntur: sic nec diuersos potus. Jsta solutio non satisfacit: quia diuersiores syrupos: q̄z sit aqua ordei ⁊ syrupus acetosus: tota die miscemus. Et cum dicitur qꝺ non debemus miscere diuersa cibaria. Dicendum qꝺ uerum ē multum diuersa. unde digestio corrumpatur. sed aqua ordei ⁊ syrupus acetosus satis conueniunt in absterſione aperitione ⁊ prouocatione ⁊ infrigidatione. Alij dixerunt qꝺ cum aqua ordei potest misceri paucus syrupus acetosus: ⁊ non multus. Conciliator uero dſria. 169. solutionem predictam confirmans: ⁊ ab ea inco hās dat causam quare non debemus miscere ista. quia operationes eorum confunduntur quia syrupus acetosus diuidit: ⁊ sequestrat materias. ⁊ preparat eas ad expulsionem. aqua uero ordei abluit: qꝺ incisum est: abstergit ⁊ educit per sudorem ⁊ prouocationem ut statim auic. ponet. Hec solutio non placet quia licet diuisiuum materiarum posset premitti eductiuo. tamen simul possunt misceri. Jpreparatio enim non impedit eductionem. unde uidemus qꝺ nostri auctores faciunt medicinas cōpositas que sunt subtiliatiue diuisiue ⁊ euacuatiue materiarum. sicut apparet in syrupo de eupatorio ⁊ epithimo. Aliab. uero tertio

UVA. BHSC. IyR_029

prac. capitulo de cura tertiane. dicit q̄ non debet miſceri ſquigibin. i. ſyrupus acetoſus ⁊ aqua ordei: immo nec ſtatim poſt ipſam dari anteq̄ digeratur. facit enim illam deſcendere a ſtomacho. ⁊ ſic corpus non paſcitur ab ea laudabiliter Hec ſolutio eſt quam dat Dy. Dicit enim q̄ aqua ordei uel eſt cibus: ut illa in qua eſt de corpore ordei: ⁊ iſta non debet miſceri cum ſyrupo acetoſo. quia ſyrupus acetoſus eſt cauſa: q̄ deſcēdat indigeſta: ⁊ non nutriat. ⁊ hāc dicit eē intētionem Gal'. tertio regiminis acu. Uel aqua ordei eſt potus ſolum. ſ. potus medicinalis alteratiuus: ⁊ talis poteſt miſceri cum ſyrupo acetoſo ſic enim non eſt inconueniens miſceri ſyrupum acetoſum ⁊ aquā ordei ideo dicit Dyn⁹ precepit Rafis. 9. Almanſoris capitulo de dolore epatis dare ſyrupuz cum aqua ordei. ſed ſi uelles ab aqua ordei effectus ⁊ operationes diſtinctas debet precedere ſyrupus acetoſus. ⁊ poſtea dari aqua ordei. Nos autem iam dedimus hic duas ſolutiones.

Prima eſt ſicut ſolutio Dy. q̄ ſi aqua ordei detur gratia cibi non debet commiſceri in ea ſyrupus acetoſus in doſi ſufficienti: ne faciat illam deſcendere ⁊ ſi Gal'. miſceat cuz ptiſana acetum: debet intelligi parum: q̄ ſit inciſiuum aut prohibitiuum inflammationis. ⁊ non ſit tantum q̄ illam deſcendere faciat. Si autez aqua ordei detur gratia medicine alteratiue poteſt ſe cum miſceri ſyrupus acetoſus: ⁊ poteſt ab ea ſeparatus dari: ut apparebit. Alia ſolutio noſtra eſt: q̄ ſi eſt timor de acetoſitatōe aque ordei: ⁊ ex hoc tiea tur ab ea nocumentum non debet ſecum miſceri ſyrupus acetoſus. quia facit eam aptiorem ad hoc. ⁊ hoc innuit infra capitulo de cura flegmatice febris: ⁊ quia cōmunitas hominum eſt plenorum ſtomachorum ſuffocatoruz in calore ſub multa materia propter multam malitiaz regiminis modernorum: ideo plurimum timetur de hac acetoſitate: que eſt mala acetoſitas ⁊ ideo cauemus mixtionem eorū: ⁊ hoc eſt q̄d auic. itellerit cū dixit quoniam ſyrupus acetoſus corrumpit aquam ordei ſecundum plurimum. ſ. quia facit illam aceſcere. dixit ſecundū plurimum quod in aliquibus ignei ſtomachi non faceret hoc unde infra in ſtomacho calido cum aqua ordei miſcere parum aceti.

a Et non oportet. Hoc poteſt intelligi de ptiſana que aqua ordei nominatur. ⁊ hoc uerificatum eſt ſupra in principio precedentis capituli. ⁊ eſt dictum ypo. primo regiminis acu. ⁊ poteſt intelligi de aqua ordei que eſt potus medicinalis. ipſa enim habet uirtutem abſtergendi ⁊ lauandi ſuperfluitates quas conducit propter ſecum ꝓhibite ergo ab eritu ꝓpter ſecuzobuiationē nocebunt uaporantes: aut mote ad uenas. quare premittatur cliſtere.

b Quod ſi. Hic eſt tertius cañ. in quo docet obuiare conuerſioni aque ordei in acetum. eſt enim ipſa de rebus aptis ad hoc ex modo ſubſtantie ⁊ complexionis ſi recordaris ſcientie ſaporis acetoſi. primo igitur eligit ſubtiliorem partem. q̄ citius penetrat ⁊ habet plus de uirtute aſterſiua ſubtili. ſo addit ſibi res calidaſ que augēt ſibi calorem in ſtomacho. unde minus ſit acetoſitas a iſta calida: ut apium ⁊ piper proſunt: ſi materia febris non eſt calida ſubtilis. immo habet de groſſitie.

c Et quando. Hic eſt quartus canon. Credunt autem aliqui litteraz debere dicere parum uini. ſ. ad reſoluendum uentoſitatem ⁊ exponunt ad calefactos. i. ad febrientes. Textus ille autem iacet ſic. iy. continentis. capitulo de febre ſanguinea. in fine. auctoritate megehai. i. adiuuantis: quādo uis q̄ deficiat inflatio aq̄ ordei. pone in ipo aliquid de aceto uini. ⁊ proprie ad calefactos. Accidit enim q̄ fortis calor facit ipſam euaporare. unde inflat. acetū aūt ⁊ proprie acetoſuz. ſ. de uino acetoſo prohibet eam euaporare ꝓhibendo aptitudinē inflationis. ⁊ facit cum hoc ipſam cito penetrare ad urinam uel ſudorem uel egeſtionē. In quibuſdam tamen aliis corporibus non calefactis acetum adderet ad inflationem unde tertio cañ. fen. zo. capitulo de priapiſſimo. acetoſa quandoq̄ inflat cauſa huius nota eſt.

d Uerumtamen. Hic eſt. 5⁹. cañ. hinc accipe q̄ aqua ordei que ē potus. ⁊ hāc uocat aquam alkiſt ſubtilem ꝛc. lenit uentrem: quod intelligit cum dicit abluat: ⁊ abſtergit ⁊ prouocat urinam. ⁊ ſudorem ut pz. hinc etiam accipe ordinem ⁊ ſyrupi acetoſi ⁊ aque ordei: ⁊ apparet ex dictis ſupra ⁊ tempus ſue operationis quia. z. horas.

e Et non eſt. Hic ē ſextus cañ. ubi habetur q̄ ēt apud. i. poſt cenā. ſ. iam digeſtione completa poteſt dari ſyrupus acetoſus. ne ante hoc faciat cibum indigeſtum deſcendere. Alij uero exponunt apud cenam. i. ante cenam cum ſepatus eſt cibus. ſ. ꝓ⁹ ꝛc. ⁊ eſt ſermo etiam uerus.

f Et q̄nq̄. Hic eſt cañ. ſeptimus. Conſideradū q̄ ante pōt dicere ordinē: ita q̄ prius detur iuleb: ut quaſi remoliat materiā ⁊ corporis ariditatez: ⁊ poſtea detur aqua ordei lauatiua ⁊ prouocatiua: de preparātibus. igitur aque ordei operationem eſt ſyrupus acetoſus in quibus non queritur humectatio: ſed materie rū inciſio. ⁊ non determinauit quanto tpe poſt iuleb detur aqua ordei: ſicut fecit in ſyrupo acetoſo derelinquens hoc forſan tue extimationi. ⁊ forſan q̄ etiaz ille in quo ponitur zucaruz ī uaſe deinde funditur ſuper ipſum acetuz forte: q ō ſit ō uino tante quantitatis ut eleuetur ſuper dorſuz zucari: immo dimittat ipſum diſcoopertum: deinde ponuntur ſub uaſe carbones quieti ⁊ cinis calidus donec liquefiat zucarum in aceto ſine ebulitione: deinde colligitur ſpuma ⁊ dimittitur una hora cum multo calore: donec miſceat zucarum cuz aceto: deinde funditur ſuper ipſum aque quantitas duoruz digitorum ⁊ bulit uſqz ad ſpiſſitudinem. Et aggregare ſyrupum acetoſum ⁊ aquam ordei ſimul eſt illaudabile: quoniam corrumpit aquam ordei ſecundum plurimū.

Et non oportet[a] ut detur in potu aqua ordei qum ſiccitas nature adeſt: immo ante ipſam fiat cliſtere. Quod ſi acetet in ſtomacho detur in potu q̄ de ea eſt magis ſubtile. Quod ſi[b] acetat coquatur cum ea radix apij: ⁊ eius ſimile. Si uero acetat iterum: tunc neceſſarium eſt ut miſceatur aliquid piperis cum ea proprie: quando[c] materia non eſt uehementis ſubtilitatis ⁊ caliditatis: ⁊ quando multiplicantur eius inflatio: tunc miſceatur cum ea ad calefactos parū aceti uini acetoſi. Uerum[d] qum ſyrupus acetoſus in potu datur incidit humores: ⁊ preparat ſuperfluitatēs ad expulſionem. Et tu conſequenter poſt duas horas da poſt duas horas aut parū plus poteſt etiā li q̄nq̄z dicere prelectionez. i. detur iuleb ⁊ non detur aqua ordei. quia multo magis humectat: q: zucarum humidum eſt ⁊ ordeum ſiccum.

g Et q̄nz. Hic ē octauus cañ. cuius neceſſitas erat q: ſupra premiſerat cliſtere. ſed q̄ oz premittere lentiuū: q̄ ſuperiores ptes leniat ⁊ mundificet a materiebus: quas aqua ordei non potuiſſet educere. nec ēt cliſtere. ⁊ ideo dabis tamarindos. Nos aūt pulpa caſſie in hoc caſu plus utimur. Dubitatur utrū in mane debeamus primo dare ſyrupū acetoſum ſimplicē: q̄z faciamus cliſtere. Uidet q̄ prius debeamus dare ſyrupum: q: in ſyrupo acetoſo ē timor de excoriatione. ſed minor tior erit: ſi detur anteq̄ fiat cliſtere. nā debilitat iteſtina: ⁊ mundat ea: ⁊ facit ea ꝑ parata ad ipreſſionez ſyrupi acetoſi ut excorietur. Amplius ſyrupus acetoſus preparat materias ad eū nem: igitur cliſtere poſt illud ſequi dz. In cōtrarium q: primo re. acu. precipitur: q̄ ſi op⁹ fuerit flobotomia uel cliſterijs: non detur ptiſana: ſed illa fiant prius: ut ēt ſupra dixit auic. quare ſic uidetur de ſyrupo acetoſo. Ampliuſ auic. ꝓmittit cliſtere ante aquā ordei. ergo multo magis ante ſyrupuz acetoſum. Dicendum q̄ hic eſt ſermo de cliſteri lentiuo: de quo dictum ē capitulo de cura putridarum. ⁊ dico q̄ ſi ſimul eſt neceſſitas utriuſq̄z. ſ. ſyrupi acetoſi ⁊ cliſterij propter ſecum ꝓuiam premitti ō bet cliſtere. Ratio ē q: uel ſtatum potato ſyrupo impones cliſtere. ⁊ hoc facit agitationez ſirupi in ſtomacho: ⁊ deſcenſuz eius anteq̄z operatur. Uel impones cliſtere poſt per unaz horaz uel per duas horaſ ⁊ tūc ſyrupus acetoſus poterit materias mouere: que non habentes uiam nocebunt. ⁊ ſic poſſet probare q̄ ſyrupus acetoſus compoſit⁹ nō debeat premitti añ cliſtere: quia materias quas inuenit in inteſtiniſ poſſet facere penetrare per uenas. melius igitur eſt: q̄ primo in mane tempeſtiue cliſtere fiat: ⁊ mūdatis inteſtinis detur ſyrupus acetoſus ſimplex: uel compoſitus: ut materie que mouentur a ſyrupo inueniant inteſtina lenita apta curſui ⁊ non retineantur ſuper feces aliquo tpe. Similiter ſyrupus acetoſus cōpoſitus non inueniat materias malas purgandas per cliſtere: ſed inueniat inteſtina munda ut poſſibile eſt. Si autem aliquis medicus ſit bone extimationis qui cognoſcat tempus: in quo ſyrupus acetoſus preparauit materias ⁊ abſtergit iam aliquas ex eis uerſus inteſtina. ⁊ illo tempore occurrat cum cliſteri ita q̄ non ſit periculum de mora ſuperfluitatuz motarum. dico talem medicum poſſe premittere ſyrupum ante cliſtere.

Ad contrarium dicendum. ad primum q̄ non eſt bonum ſecurare a nocumento excoriationis per nocumentum retentionis ſuperfluitatum ſuper feces. Uel dicendum q̄ factio cliſteris ante ſyrupum acetoſum ſecurat ab excoriatione plus: q̄z ſi non fiat: quia dimittit iteſtina lenia. uerbi gratia per oleum uio. ⁊ caſſiam. ⁊ facit q̄ materie male: ⁊ acetoſus ſyrupus non morentur ibi. Ad ſecundum dicendum q̄ materias quas euacuationi preparat ſyrupus acetoſus: educit natura: uel aqua ordei. uel aliquod cliſtere q̄ō alio modo fiet ſecundum materias: quas ſyrup⁹ acetoſus abſtergit uerſus inteſtina educet cum adiutorio cliſteris: q̄ō ꝓceſſit: q̄ ſi ſtarent in inteſtinis ſupra feces ſiccas in toto tempore in quo cliſtere illas non educeret: poſſunt ledere ualde per eitū recurſum ⁊ euaporationem. tue tamen extimationi dimitto hunc ordinem.

b Quod dictuz eſt ꝛc. Quia febres acute ſunt timoroſe ualde: ponit earum regimen generale. ⁊ primo ad materiam. ſecundo ad ipſam febrem. ibi z⁹ At modi. Conſiderandum q̄ ſicut mult rememorari de regimine lenitionis ꝛc. ita etiam de regimine per flobotomiam ⁊ forſan q̄ obmiſit: quia febres acute ō quibus eſt ſermo ſunt febres multe inflationis: ⁊ iſte ut plurimum ſunt colerice: ut in quibus raro competit flobotomia: ⁊ per ſe non conuenit eis.

i At modi. feſtinat auic. ad cañ. curationis acutarum: quantum ad intentionem que eſt ad partem febris: que eſt infrigidatio. ⁊ hoc quia in acutis multum oportet intendere ad hoc: ⁊ in hoc completur. q̄ō uidetur diminutum in capitulo de cu. pu. in uniuerſali. ⁊ primo premittit ſex modos extinctionis caloris febrium acutarum. ⁊ declarat duos de illis ſecundo exemplo declarando alios modos. ibi z⁹ Et oportet. Conſiderandum q̄ de liquiritia queſtio eſt an ſit complexionis calide uel frigide. tamen tertio cañ. fen. z⁹ capitulo de paralexi, ſuccus liquiritie po-

aquam alkiſt ordei ſubtilem predictam: ut abluat q̄ inciſit ⁊ abſtergat id ⁊ extrahat ipſum per ſudorē ⁊ prouocationem. Et non eſt[e] nocumentum ſi detur in potu ſyrup⁹ acetoſus apud cenam: qum iam ſe paratus eſt cibus a ſtomacho. Et quandoq̄z[f] eſt neceſſarium ut pre mittatur iuleb ante aquam ordei ut addat in humectatione: ⁊ illud eſt qum uides ſiccitatem dominātem ſuper corpus ⁊ linguam. Et quandoq̄z[g] eſt neceſſarium ut pre mittatur ante ipſam ad liniendum naturam aliquid de tamarindis ante illud per duas horas.

De curationibus febrium acutarum. C.x.

Quod dictum eſt[b] de regimine lenificationis ⁊ prouocationis ⁊ ſudationis ⁊ digeſtionis: deinde euacuationis cum medicina poſt illud. Et quod dictum eſt de cibatione poſt ipſum ē illud q̄ō oportuit nos rememorare hic. At modi[i] extinctionis uehemētie caliditatis ſunt cum infrigidatione aeris: ⁊ cum infrigidatione cibi. Et cum epithimatibus ⁊ emplaſtris. Et cum medicinis. Et cum retentione eoruz que ſunt ſicut mucilago pſilij ⁊ mucilago granoruz cydonij ⁊ ſuccus portulace ⁊ ſuccuſ liquiritie ī hore ut ſedetur ſitis: nam aſſiduare gutturi patientis egritudinez calidam aliquid ut remaneat os humiduz

UVA. BHSC. IyR_029

nitur inter res habentes aliquid infrigidationis: ⁊ non est dubiuꝫ qꝫ etiam propter sui humiditatem potest reprimere acuitatem colere: tamen sua dulcedo facit ipsum odiosum acute febrientibus. ⁊ inflammatio que dicinis conseruantibus lenitionem pectoris tractatu ſo ponit succum li quiritie inter medicinas frigidas. Considerandum ſo qꝫ guttur ē ps in qua spiritualia ⁊ nutritiua cōmunicāt. Unde ad partes gutturis niul ti uemūt uapore s ⁊ ml' ta fit in eo inflāmatio: ⁊ ideo humectari illud ē causa ne fiant ulcera: ne etiam fiat asperitas in lingua. ⁊ ne fiant limositates: que nociua sunt. ut apparebit infra capitulo proprio. ⁊ contemperare eius caliditateꝫ ⁊ ariditatem est utile: ut temperetur calor pulmonis ⁊ stomachi. quare est iuuatiuum ualde. reliqua sunt notata.

a Et oꝫ. Hec pars habet ptes quattuor sicut quattuor remanserunt modi infrigidandi ⁊ extinguendi calorem acutarum febrium. Primo ergo docet infrigidare cum infrigidatione aeris. secundo cum infrigidatione cibi. tertio cuꝫ epithimatibus ⁊ cū emplastris. ⁊ quarto cū medicinis frigidis. ibi 2ª. Regimen autem cibi. ibi 3ª Epithima. ibi 4ª Et quandoqꝫ ē. Cōsiderādum prohibitionem frequentie. quidaꝫ rudes exposuerunt. i. p hibendus est frequens banelitus. Sed uicē. ult qꝫ prohibeatur hominuꝫ frequentatio ad infirmum. ipsi enim calefaciunt aerem. Et est qđ dicit Gal'. quarto te rapeu. illo capitulo per transeamus. ubi dicit p hibentes iam multitudinem hominum intrate. ⁊ enim calefaciūt domum. Considerandū qꝫ sarraceni partiū. A. lemunt domos luto cō fecto cum paleis: sicut nos facimus cum cemēto ex calce: ⁊ tales domus nouiter linite cum calce non sunt bone imo uituperate a Gal'. libro de utilitate respirationis capitulo quinto. meliores autez sunt ualde: que luto sunt linite ex propinquo tempore. qua lutum illud est humidius ⁊ frigidum i uirtute: est enim illud lutum terra quedam tenax frigide complexionis: ⁊ si illud lutum ē cōfectum cum coto papiri. i. cuꝫ coto iunci aquatici est melius. hoc eorum est qđ nascitur insummitate iunci. qđ dicitur sic. quia de illi iunco fiebant carte dicte carte papiri: iez modo charte nostre dicāt hoc nomine. Illud autem cotum iunci est frigide complexionis: ⁊ iō melius est lutum cum eo mixtum: quam cum paleis. que non sunt frigide complexionis. Cōsiderādū qꝫ multos stratus ordinat. A. Unum ex reti super aqua. ⁊ alium stratum ordinat ex panno tabari. i. lini. minus enim calefacit qꝫ lana. ut tertio Almansoris. ⁊ primo cantice. Alij exponunt tabari. i. corio: quod ponatur super illo reti. ⁊ ex his similibus. s. rebus non calefacientibus: ⁊ isti lecti apud eos sunt noti. uel ex his similibus. s. sitibus uniformibus equalibus: quia non iaceant stratus linteamia duplicata siue rugosa ⁊ ineqlia.

b Et reliquus stratus. Hic est alius stratus super quo proiecto corio: uel apō nos maturatio. posset poni infirmus ad quiescendum ⁊ est stratus ex extremitatibus salicum ⁊c. Lalati est species solatri. Sed uidetur qꝫ calati sit aliqō uas ut camistrum uel modus tabule late: ubi ponuntur iste res: ⁊ stant in camera infirmi. Unum autem odoriferum ponitur: ut portet uirtutem istorum odorum frigidorum ad cor: ⁊ ideo est ultimum in bonitate. Et ex premissis accipe qꝫ malum est os acute febrientes facere iacere in culcidra de penna: quia multum inflammant. Hic dubitatur utrum in camera febrientis acute possint sterni folia populi. Uidetur qꝫ sic quia est arbor frigide complexionis. signum. quia nascitur iuxta aquas. etiam quia germina populi ponuntur in unguento populeon. cuius uirtus est frigida. In contrarium quia populus est arbor complexionis calide. signum fetor siue calidus odor cum acuitate: que est in eius germine: ⁊ color citrinus in eo. Hec questio querit nisi cuius complexionis sit populus. ⁊ apparet ex secundo cañ. qꝫ est complexionis calide ⁊ sicce. Inuenitur enim populus in duplici nomine: quia dicitur aurum romanum ⁊ nux romana licet inueniatur auruꝫ absolute. forsan loquitur tunc de karabe: ut diximus ibi in secundo. igitur non debent eius folia poni in camera febricitantium. Ad contraria signa dicendum qꝫ licet iuxta aquas nascantur ut plurimum frigide herbe sicut salices: tamen non semper hee frigide inueniuntur. possunt enim quandoque nasci calide sicut acorus ⁊ herba que dicitur zinziber caninum. ⁊ pupilla oculi. i. sanationes ⁊ multa alia similia. Ad secundum dicendum qꝫ in populeon ponuntur illa germina ad tē perandum frigiditatem aliarum medicinarum: sicut in calidis medicinis ponitur quandoqꝫ oppium ad temperandum illorum calorem.

Quidam uero uoluerunt arguere: qꝫ unguentum populeō sit uirtutis alicuius calefactiue. quia inuncto ex eo uentre ut circa umblicum prouocat sudorē: ut Nicholaus de eo scribit.

c Regimen. Hic ponit modū extinctionis caloris acutarum per cibum. iam sciuisti. s. capitulo de cibatione febricitantium q. d. omnes cañ. cibationis. ⁊ il luc recurre. Sed te uolente ifrigidare ecce cibaria hic ponūtur Considerandum qꝫ licet isti fructus sint ꝓhibiti supra ante septimum diem intentione habita ad materiaꝫ. tamen concedū tur propter extinctionis necessitatem: que preindicat ut supra diximus. eorum autem lenificatio per actualem humiditatem lauatiuam est nota. ⁊ cum hoc etiam prouocant: lactuca cum aceto est ultima. non debet itel ligi ultima in lenificando: quia lactuca nec est stiptica nec solutiua: ut secundo cañ. sed ultima. i. cōuenies in remittēdo acuitatem caloris febricitantis acute. foca est potus factus ex aq̄ ordei ⁊ alijs quandoqꝫ. ut quandoqꝫ miscetur panis ⁊ aqua lactis siue casei. i. serum. ⁊ dogo. i. lacte acetoso extracto butiro quia non inflammatur. bis potibus nos non utimur: tamen ō summa eorum est potus dictus ficera uel fuchalis uel ceruisia. ⁊ ideo sunt multi modi istiꝰ potus qui dicitur foca: ⁊ unum alium modum habes libro tertio fen. prima. capitulo de cañ. curationis egritudinum cerebri i littera Gerardi extra.

d Et si adest. Dubitatur quomodo succus granati retinet uētrem cuꝫ supra ponat solutiuū in capitulo de cura fe. pu. in generali. Dicendum qꝫ succus granati hic intelligitur uinum granatorum qō infrigidat. sed quando dicit retentio ꝓprie loquitur. quia comperatiue respectu cucumeris ⁊ melonis dictorum: in quibus est plus ō lenificatione: que non est in uino granatorum. Uel dicendum qꝫ prouocando urinam stipticat. sed qꝫ prouocat lege scdo cañ. ⁊ non dixit hoc de granato dulci: quia non sic infrigidat. Superius autez loquebatur ō granatis expressis ⁊ pulpis eorum in quibus uidetur aliqua uis solutiua forsan cō primendo. ⁊ si sic esset prohiberentur in principio fe. sicut mirabolani. licet forsan in illa expressione granatorum cum pulpis non sit tanta profundatio ad uenas: quanta est in mirabolanis ⁊ tu cōsidera. Aqua. i. succus agreste ⁊c. ⁊ mora. s. non complete maturitatis de sceni. i. de illa contrata. limonis non salsi. qꝫ non sic infrigidant. qō dicit de berberis ⁊ de alijs est notum.

e Epithima uero. Hic infrigidat cum emplastro ⁊ epithimatibus. ⁊ primo ponit ex quibus fiunt. secundo ponit cañ. ibi 2ª Et embrocare: ⁊ hec pars habet tres: primo ponit cañ. in embrocatione epatis: ⁊ sic intelligitur cordis. secundo capitis. tertio iterum epatis. ibi 3ª Et quando illic. ibi 3ª ⁊ infrigida epar. Considerandum qꝫ sicut embrocatio. i. epithimatio uel consimilis infrigidatio epatis rectificat urinam: quia eius infrigidatio peruenit ad uenas. Similiter epithimatio cordis posset rectificare pulsum quia eius infrigidatio peruenit ad arterias: dixit autem de epate quia colera ⁊ materie acute eius uirtute. ⁊ de se ibi multum congregantur.

f Et quando illi cum febre. Hic primo ponit dispositiones in quibus non debemus embrocare caput: ⁊ in quibus debemus: ⁊ docet cognoscere. ibi 2ª Et cognoscitur. Considerandum qꝫ stante multa repletione in capite embroce. ⁊ similiter inunctiones: quibus queritur infrigidatio febris restringunt materias ⁊ sunt causa apostemationis. quare conuenientius est uti aliquo resolutiuo leui ⁊ aperitiuo pororum ꝫm qꝫ dispositio facit illud necessarium. quia ꝫm qꝫ materia in capite est multa uel pauca grossa uel subtilis fluxa tota uel adhuc in fluxu ⁊ ꝫm qꝫ in reliquo toto corpore est repletio. uel non oportet. diuersificare hoc apitiuū resolutiuū: uñ aliqñ crimus cōtenti solo uapore aque calide pure. ⁊ aliqñ decoqmus cū ea camomillā: ⁊ aliqñ alia. Si uero nō fuerit ⁊c. qꝫ nō sit capite specialis repletio: ⁊ apparet in capite necessitas extinguēdi flammā capitis. administra tunc de embrocis ⁊ epithimatibus que uis.

g Et nocibilior ⁊c. Quia lac inuiscatur: ⁊ crustam facit. unde opilat ⁊ retinet materias: quarum queritur euaporatio. Nos autem dissoluimus iā questiōes

UVA. BHSC. IyR_029

de positione lactis ad caput sup pria sen. tertij libri. Et salua horarū. Consideradum q; uapor colericus acutus posset esse multus. unde licet inunctio cum oleo rosato uel uio. uel nenufarino uel embrocatio similis uirtutis cōfert removendo illius acuitatem uel malitiam. tamen retinendo multitudinem eius possz nocere, ⁊ ideo dixit fortasse ⁊ iuuabit te: q̄ō dixim⁹ super sen. pria tertij cañ. capitulo de cura sode in febribus. ⁊ capitulo de cura sode per cōtatem.

a Et cognoscitur. Quod hic dicit est notum. ⁊ queratur complementuz huius scientie infra capitulo de dolore capitis.

b Et infrigida. Hic redit ad cañ. infrigidatiōis epatis ut cōpleat scientiam in illo. ⁊ secundo ponit cañ. quendam. ibi. Et oportet. Considerandum q; hora embrocationis epatis est dupler. una electa: ⁊ est quādo materia est in uia resolutionis: immo iam euaporat. uerbi gratia q; tā sudauit infirmus. Alia est coacta: ⁊ est quecunq; hora uides necessitatem extinctionis fortis caloris: q̄ō prius elegimus q̄z infirmum a refieri. ⁊ ex his soluitur questio de qua me dici frequenter garriunt an in fe. pu. debeamus epithimare epar ⁊ cor. cum infrigidantib⁹ anteq̄z sint facte euacuationes. in hoc enim medici sese mordēt Et dicendum q; non debent regulariter epithimari. quia huius epithimata prohibent euaporationem. si tamen distemperantia caloris est multa: de qua plus curamus ne infirmus ab ea resoluatur: uel fiat ethicus uel paretur ad hydroposiz tunc epithimamus quāuis non precesserit euacuatio: ⁊ quāuis sit hora resolutionis materiei: quia nocumentum q̄ō sequitur ex hoc: est prolongatio sola. q̄ō prius uolumus q̄z uelimus ifirmum mori. ⁊ utilitas aliquādo epithimatum frigidoruz est eti ām materierum calidarum subtilium retificatio ⁊ digestio scias hoc.

c Et oportet ⁊c. Hic cañ. est notus. Reperitur antē dupler littera. Una que dicit propter uictoriam. i. quia uincunt ⁊ ledunt. Alia non propter uictoriam. i. non expellit natura superfluitates ad intestina abrasa: ⁊ dolorosa: nisi multum eruberēt ⁊ uincant: sicut habens ulcera urge non mingit: nisi quando multa quantitate urine uincitur ⁊ mingit muolūtarie.

d Et quādoq;. Hic infrigidat febrientes acute per potus medicinales. ⁊ est cañ. iº. continentis. quarto capitulo auctoritate Philereti. ⁊ est sermo de syrupo de papauere simplici. s. sine sabba: de quo cunti dormitum damus unciam unam ⁊ mediaz cū aqua frigida si nobis uidet.

e Oquamur itaq; in primis. Ipsa est cura generalem putridarum ⁊ acutarum: ⁊ post cañ. cibatiōis in eis loquitur de remotione accidentium: que accidunt acutis plus: licet in alijs febribus possint accidere. ⁊ q; accidētia dicēda possunt sequi plurimas febres: immo omnes: licet plurima ex eis sequantur acutas. iōo determinatio de cura accidentium est quodam modo cōmunis ad speciales curationes febrium. Gal. autem cum considerauit accidentia esse post febres posuit earuz curas post illas ⁊ ex his soluuntur multe q̄stiones pueriles quas hic quandoq; excitauimus.

f Uod est. Quod autem sunt accidentia tot partes habet. sunt autem accidentia que enumerat. zz. ⁊ incipit a regimine rigoris ⁊ cura ponit. Et primo ponit qs rigor est cui non debet intendi q; ē rigor post sudorē ⁊ rigor creticus. q; rigor creticus nec ō bilitat nec aliud facit. sed de molestia uel additione morbi immo cessat: intellige de cretica crisi quia habet praua accidentia. quāuis sit ad salutem. Sed dubitatur q; rigor post sudorē uidetur malus ut dicit affo. 7ª particule. in sudore rigor malus igitur debet regi. quia credūt ut frā ciscus de pedemontium quod ille rigor in sudore non debet regi. q; parum durat licet sit malus. Ista os dicamus q; rigor de quo hic loquitur Auic. non est ille ō quo loquitur affo. ypo. quia ille est in sudore ⁊ ē malus: ⁊ indiget regimine sed rigor de quo loquitur hic auic. est rigor finito sudore. de quo loquitur infra sen. 2ª capitulo de narratōe signorum bonorum cum dicit. orripilatio accidens post euacuationez de signis ē bonis. Quod āt orripilatio possz dici rigor supra dixim⁹.

e Et q̄iqz. Hic ponit regimen rigoris indigentis regimine siue curatione: ⁊ prio ponit leue cūrā que cōpetit leui ex eis: 2º fortiorē curā que cōpetit fortiori. ibi 2º. In forti. Cōsiderādū q; in corporibus q; busdā sensibilibus multū rigor ē accidēs molestū: ⁊ sūt i eo tria molesta: q̄z q; busdā ē fortis frigiditas. ⁊ q̄z qui busdā est fortis concussio. ⁊ quandoque quibusdā est malus sensus pūctiōis. fricatio aūt ⁊ cooptura mouēdo caliduz ad extra q̄ sedāt ista. ⁊ q̄z oz inungere cū oleis que dicit.

g In forti. Primo ponit modos sedādi rigorē cū reb⁹ ab extra. 2º cū rebus assumptis. ibi 2º. Et oēs medicine fortis puocatōis. Prima hz tot quot ponit res ad hoc iuuātes: ⁊ nō laboremus in diuisione sine aliis. quia ē rigor sine febre ut supra ē scitum. Sebea quidā dicūt q; ē sticados. alij q; ē spēs absinthij: ut putat q; sit sandonicū dictū ab illa uilla. ut Ga. 6. de simplici medicina capitulo de abrotano i fine. Considerandum q; ex his olis ⁊ unguētis debēt inungi spina ⁊ loca que plus rigore molestant.

b Et oēs medicie fortis puocationis. s. urine uel sudoris potare. ⁊ ē notū. ⁊ ē ps i qua incipit ponere medicias q̄ ītus sumūt. ⁊ primo simpliceſ. Dubitat quo mō cōcedit agaricuz in principio potiūm: cū sit de medicis solutiuis. Itē quo opiū facit sudare. Ad primū dicimus q; nō utimur agarico i quātitate q̄ soluat sz dam⁹. ybi gra dragmā mediā. calefacit eni ⁊ subtiliat materias grossas. ⁊ excitatio quā facit ad uomitū ē utilis: ⁊ ppriē i principio ārtane. Ad 5m dicēdū q; opiū p se nō facit sudare: sz puocādo somnū. uel remittēdo pūctione qua uirtus terrebat ab euōne. Uel dicendū q; boc cōpositū ex agarico ⁊ opio puocat sudorē p agaricū: ⁊ facit sōnū p opiū. ⁊ alia. s. nocumēta q̄ seq possūt ex uehemētia rigoris ut ubi gra syncopis.

Et cognoscitur ex dispositione sōni ⁊ uigilijs ⁊ humiditate superiorum partium narium ⁊ earum siccitate: quin ergo uideris somnum aut profunditatem somni aut humiditatem superiorum ptiū nariū tunc caue embrocationem ⁊ inunctionem: ⁊ stude in attrabēdo materiam ad inferiora. ⁊ quin uideris rubedinez in naso ⁊ facie uehemētem: tunc non erit malum: ut faciaſ currere sanguinem ex naribus. Et infrigida epar cum emplastris: ⁊ quin infrigidas: caue ne occurras cum infrigidatione uehementi bora sudoris ⁊ resolutionis: immo oportet ut obserues illud: fortasse enim fit causa in longatione egritudinis: licet quandoq; sit longitudo egritudinis saluior quā ipsius acuitas. Et oportz ut caueas i febribus acutis casum rasure: quoniam addit in debilitate uirtutis ⁊ terretur natura a receptione superfluitatū ad intestina: ⁊ ab expulsione earuz ab eis pp uictoriaz sup fluitatū: ⁊ fortasse redeūt supfluitates ad supiora ⁊ ledūt hypocundria ⁊ inflant ea ⁊ ledūt caput. Et quandoq; est in potu papaueris iuuamentuz mirabile inspissando materiam subtilem: quare digerit in faciendo somnuz.

Rememoratio accidentiū que difficilia sūt i febrib⁹ acutis.

Capitulum. xj.

Oquamur itaq; in primis de accidentibus que uehementia fuit in febribus: ⁊ ō curatione eorum ⁊ festinemus ad distinguendum febres acutas: ⁊ hec quidez accidentia sunt sicut rigor ⁊ frigus ⁊ horripilatio: ⁊ sicut sudor plurimus: ⁊ sicut fluxus sanguinis narium superfluus: ⁊ sicut uomitus laboriosus ⁊ fluxus uentris debilitans ⁊ sicut sitis que nō tolleratur: ⁊ sicut profunditas somni superflua: ⁊ sicut uigilatio inseparabilis: ⁊ sicut asperitas lingue: ⁊ obfuscatio oris: ⁊ sicut sternutatio continua: ⁊ dolor capitis prau⁹ ⁊ tussis frequens: ⁊ sicut casus appetitus ⁊ bolisimus: ⁊ sicut appetitus caninus ⁊ singultus.

De regimine rigoris ⁊ horripilationis qum superfluunt. C. xij.

Uod est de hoc sequens sudorem rectificatur uelociter ⁊ non indiget regimine. ⁊ cretico non oportet ut cōtrarium fiat per remotionem: ⁊ nō est de illis que debilitant ⁊ que faciunt aliud: ⁊ quandoq; sedantur cum ligatione extremitatum ⁊ fricatione facili: ⁊ cuz calefactione coperture ⁊ cum unctione de oleo de aneto: ⁊ de camomilla si indigetur eo. In fortis autez quando perseuerat siue sit in febribus siue sit in alijs oportet ut ligentur extremitates in locis plurimis ⁊ inunctio fiat cum oleo camemillino ⁊ radice lilij: ⁊ sunt de hominibus qui confortant illud cum eis: que sunt sicut cardamomum ⁊ castoreum ⁊ rutba ⁊ sceba ⁊ calamentū ⁊ baurac: ⁊ piper ⁊ piretrum. Et quandoq; pertransit illud administrandum linimenta ex sinapi ⁊ assa fetida. Et quandoq; decoquuntur medicine iste in aqua: deinde coquitur in eo aliq̄ō oleum: ⁊ aqua eruce fortis est in hoc capitulo per se sola aut cum oleo aliquo quod decoquitur cum ea. Et similiter decoctio ozimi ⁊ aqua ei⁹.

Confectio olei boni.

Umatur anetum siccum ⁊ myrra ⁊ ruta ⁊ calamentum ⁊ piper ⁊ piretrum ⁊ coquātur in uino decoctione ultima: deinde decoquatur colatum in tanto quantum est medietas eius de oleo sisamino usq; quo consumatur aqua ⁊ remaneat oleum: ⁊ administretur inungendo. Et de oleis fortibus in eis in tali qualis est rigor quartane est oleum de costo: ⁊ oleum de sceba: ⁊ oleum de brotāo ⁊ oleū ō lilio ⁊ oleū ō myrrha opinaſ in uncia. 1. olei pondus z. iij. piperis ⁊ sextam. z. i. piretri tritorum: ⁊ administrentur absinthium decoctum in oleo aliquo: aut oleum oliue in quo decoctum est apium. Et introitus in oleum leuis caliditatis est iuuatiuus ualde. Et fortasse necessarie sunt potiones. Et multotiens sedatur cum aqua calida leuis caliditatis: ⁊ cum curatione super uaporē ei⁹.

Et quando non sedatur per id si materia est grossa decoquantur i aqua anisum calamentum ⁊ semen aptj: ⁊ mastix: ⁊ eruca: ⁊ anetum: ⁊ similia. Et balneetur in aqua i qua decocta sunt ea: que sunt sicut sceba: ⁊ abrotanum ⁊ calamentum: ⁊ anetum: ⁊ squinantum: ⁊ ruta ⁊ sanſucus ⁊ costus ⁊ semina calida. Et omnes medicine fortis prouocationis sedant rigorem. Et de medicinis sedantibus rigorem maximum in quartana ⁊ similibus sibi est: ut bibatur de costo aureus. i. cum aqua calida: ⁊ de agarico quātum de ipso in aqua calida. Et in agarico est iuuamentū: ⁊ quādoq; ponit cū eo papauer opij qm facit dormire ⁊ facit sudaſ ⁊, phibz uehemētia rigoris ⁊ alia. Et iterū ireos

UVA. BHSC. IyR_029

a De cõpositis. ¶Ponit medicinas cõpositas ⁊ primo alterantes. secundo cũ hoc euacuantes. ibi scõa. Et solutio. infirmo erecto uel stante: hoc fit ut uideamus si sit fortis: q: si esset debilis nõ posset concedi medicina opiata. uel fit ut pillule melius descendãt. Aniudez est herba de qua fit assa ⁊ uocaꝫ silfium a quibusdã: ⁊ quãdoqꝫ uocaꝫ siseleos: ut tertio can. fen. 14. capitulo de cura ydropisis in fine. ⁊ ¶Rasis in antidotario de medicinis ad caput. ¶Harmelis quidã dicũt q est cicuta. Alij q est species rute. Alij q ẽ ruta agrestis. ut infra fen. vi. capitulo de cura morsus uiperarũ. Considera aũt in his medicinis calidis impressiões subtiliationis materie ⁊ calefactionis ⁊ extractiõis ad exteriora ⁊ obtusiõe sensus per opiũ: ⁊ fortasse. q. d. ꝫ cibus sit p̃ habitus in aduẽtu rigoris. quandoqꝫ tñ cogit nos necessitas. s. casus uirtutis cum illo.

b Et solutio. Considerandũ q ista solutio uẽtris potest itelligi q fiat sedato rigore: ⁊ non in actu rigoris ⁊ est certũ. ⁊ iste medicine sunt note: vera enim est multarũ descriptionũ q̃nto can. trac. scõo. ⁊ tu elige quãuis fm materiã. Dyacitonitẽ soluturuꝫ. quito can. scribit trac. tertio. Diafinicon etiaꝫ ibi scribit. ⁊ a ¶Mesue. ⁊ dicitur a finichio. i. dactilo. ¶Pot etiã itelligi q̃ dent ista solutiua stãte rigore: ⁊ hoc esset q̃ magnũ iminet periculũ stãte rigore: ⁊ nõ eẽt alia uia nisi materie euacuatio: ⁊ fieret hoc securius: si nõ essꝫ febris: ut ẽ rigor q̃ ñ calefit fact⁹ a flegmate uitreo: ⁊ iõ i diget forti medicina ut sũt pillule fetide note ⁊ usuales ⁊ sũt scripte. 9. Almãsoris. cap. de paralesi. Et cõsidera q si materie horũ rigorum essent i pmis uenis ⁊ circa stomachũ ⁊ itestina. Tũ in illarũ euacuatõe nõ esset labor magnus usus solutiuoꝝ dictoꝝ ut vere dyacitoniten ⁊ ⁊ dyafinicon esset magis ꝓueniens: ⁊ nos nõ habem⁹ alia experta ad rigoris uehemẽtiã: nisi q̃ hic scribunt. Quidã vo utunt in eo potu aq̃ uitis. s. aque distillationis uini rubei ⁊c.

c ¶Portet ne sudor quãtũ ⁊c.

o Quia creticus etiaꝫ h superfluit restringat. si enim uirtus deficiat euacuatio ẽ cohibẽda: ⁊ si non tota exierit habundãtia ut Gal. dixit ꝓmo affo. Cũ autem erit necessitas. s. restringendi sudorẽ: qcũq̃ fuerit si superfluit: ⁊ hoc ẽ q̃ dicit. ⁊ pertrãsit terminũ: dat igit ingeniũ in restringendo sudorẽ p̃ euẽtationẽ ⁊ cõcussiõnẽ i aere frõ. ⁊ ratio sumitur ab Ar. probleumatũ q̃nto. 37. pbleumate corpus enim nr̃m expirat quẽdã uaporeꝫ qui circũstat ⁊ calefacit nos ⁊ acrẽ: ⁊ cõcussio sequens aerem innouat. Incipit etiã q̃ nõ abstergat. nã talis absterssio ẽ cã ut sudor magis eruberet cuius causam dat Ar. probleu. secundo. pbleumate. iꝫ. ¶Maꝫ sudor remanens non abstersus infrigidat: ⁊ similiter opilat poros: ⁊ ideo prohibet sudorem. ⁊ precipit fieri inunctiões notas oleo ros. forti. s. i hoc sicut ẽ oleũ ro. onfanicinum. ¶Nos aũt tã iuuamentũ iuenimus i usu zo. nouelle danda de ea in die pluries in dña quadã que post febrẽ continuam lentam sudauit diebus nouem cõtinuo. alia que dicit nota sunt ⁊ causa eorũ ⁊c.

d ¶Portet ut properet. ¶Primo facit hoc. secũdo ponit cañ. quendã. ibi

o secũda. Et q̃q̃ cõsiderandũ q curat superfluũ primo fricationib⁹ ad diuertendũ. ⁊ uentosis sup latus. s. epatis uel splẽis: qd sequitur q si ernare dextra ponaꝫ sup epar. ⁊ nos inuenimus i hoc iuuamẽtũ ⁊ ponimus uentosas magnas: ⁊ ẽ laudatũ infra fẽ. scõa. hui⁹ regimẽ loci. s. naris ponẽdo q̃ ad hoc ꝑcipiũt fẽ. 5ª. tertij cañ. ⁊ fortasse possibile ẽ tibi. s. ut ifrigides. s. loca capitis l̃ loca ypocũdriozꝝ: ⁊ hoc eẽt regimẽ illi⁹ loci. ⁊ nõ ponas uẽtosas desup. q̃ dupliciter exponit primo. i. q̃uis sup loca ypocũdriorũ nõ ponas uentosas sꝫ solũ illa loca infrigides ⁊ tꝑes sanguinem. ⁊ sic poterit curari fluxus. ⁊ si uoluit hoc: fiat q̃ suspectus erat de nocumẽto splenis uel epatis si illuc traburtur materie. Scõo mõ põt exponi q̃ ꝓhibeat nẽtosas poni desup. s. circa ꝑtes capitis uel colli: q̃ trahũt sursuꝫ materias ab ifra ad caput. Et q̃ nõ est ꝓhibens aliq̃d. s. catarrus uel superflu⁹ sanguis qui esset actu in parte unde infrigidatio capitis nocet in fluxu sanguis nariũ. ut Gal. dixit q̃nto d̃ igenio sanitatis. 6. cap. Cõsiderãdũ q̃ quartana de melãcolia sanguinea. s. sãguini mixta uel cõformi põt curari fluxu sanguinis exnare sinistra. ꝓptereꝫ q̃ respicit magis splenẽ. Scimus ꝑeꝫ nostrã curasse quẽdã a fluxu tali superfluo cũ potu uinci: cooperatura pãnorũ ⁊ ꝓuocatione sudoris. ¶Hec tñ cura nõ dꝫ temptari nisi p̃ uirũ bone extimatiõis qualẽ credimus eum fuisse.

e ¶Reticus iterũ non abscindat. ¶Primo p̃mittẽdo qui nõ debẽt curari: p̃mo ponit quoddã cõe regimẽ. scõo splãle. ibi scõa. ⁊ si humor: p̃mũ dictũ uerificat ex hoc q̃ uomit⁹ curat uomituꝫ ⁊ fluxꝰ fluxũ ut tertõ can. fen. xvi. cap. de cura colice. Considerãdũ q̃ si materia ẽ cõuenienter habilis eductiõi sufficit ad cõplemẽtũ eductiõis ꝑ uomitũ si rup⁹ acetosus simpler cũ aqua calida: ut notũ ẽ. Si aũt materia ẽ grossa idigẽs fortiori diuisione ⁊ subtiliatiõe: tũc dareẽ siru p⁹ acetosus cũ seminib⁹ anisi feniculi ⁊ hliuꝫ. Et ꝛsidera q̃ illa ẽ cura nausee circa q̃ non cessat pp mãm: q̃ dꝫ expelli uomitu.

f Et si. ¶Hec ẽ scõa ps ⁊ diuidit i q̃ttuor. ꝓmo põit curã q̃ ẽ hũor ibibit⁹ ⁊ grossius. scõo q̃ ibibit⁹ ñ grossius. tertio. q̃ nõ ẽ ibibit⁹. q̃rto spãliter põit regimẽ colerici ⁊ melãcolici uomit⁹ ibi scõa Et si ẽ. ibi tertia. Et nõ ibibit⁹. ibi q̃rta. Et q̃. Cõsiderãdũ ꝓmo circa ꝓmaꝫ ptẽ q̃ iste hũor ibibit⁹ grossius põt eẽ de natura flegmatis ⁊ d̃ natura colef. ut plurimũ hii. n. duo humores eruberãt i stomacho. tñ pl⁹ uñ ꝓferre q̃ materia ẽ flegmatica vera ⁊ aloes. saltẽ q: nõ ẽ suspitio d̃ nocumẽto calefactionis. Dicit ãt aloes ⁊ vera q: ambo sil. solũ. n. aloes ñ sufficiẽ iducẽtiõe grossoꝝ hũorũ: sed oꝫ uigorare illd cũ spẽb⁹ a lefangieis q̃ sunt i vera. ⁊ iõ vera per aloeꝫ illos euacuat ut itellerim⁹. 7. terapẽtice. c. vi. de regimine sanitatis. ⁊ ex capitulis de aloe.

Sꝫ tu dices q̃re dixit aloes cũ sufficeret dicere vera q: in vera ingredit aloes. Dicendũ q̃ hoc dixit ut notabilis quãtitas sit aloes ⁊ vere ꝓmisit aloes ut sit multũ eius dominium. sꝫ q̃ humor nõ est inbibit⁹: q̃nis sit grossius nõ requirit tñ dñium aloes. ⁊ ideo dixit vera ⁊ aloes postponẽs aloeꝫ quãtitas autẽ dñij aloe. uel diminutiõis scõz humoruꝫ dispositionẽ mensurat extimatiua medici ꝑ has autẽ veras itellige verã Gal'. ⁊ illas quas uocat cõitatis uel uniuersitatis libro q̃nto. dixit ãt fortasse. q: possibile ẽ cuꝫ aliquo leuiori duci. ut cum aqua mellis uel ormelle.

g Et si est. ¶Hic ponit curã q̃ humor ẽ ibibitus nõ grossius. Considerãdũ q: iste humor est itelligẽdus colericus: q: plurimũ ẽ talis. q̃nꝫ tñ posset esse ali-

quantitas auf. i. in aqua calida. ⁊ de cõpositis est tyriaca diatesero: ⁊ electuaria alia ⁊ diacyminum: ⁊ diacalamentum ⁊ diapipereon: et sirupus de melle: in quo feruent sicut assa ruta ⁊ piretrum ⁊ piper.

¶Pillule experte que dantur in potu ante rigorem per boram unã infirmo erecto uel stante super lectum suum uel scamnũ suum ⁊ aere eius calefacto cum igne ⁊ cooperimento. quoniam temperant ipsuꝫ aut probibent quarum confectio. ℞. storacis myrrhe opii oppoponaci ãniuꝫ ana partem. i. conficiãtur cuꝫ butyro ⁊ sit dosis eius quãtitas fabe: ⁊ iterum sumantur oppoponaci castorei dauci assẽ piretri opii ana partes equales fiat sicut primo fit. ¶Descriptio bona. ℞. oppoponaci serapini aniudez ⁊ cymini carmeni ⁊ seminis apii ⁊ piperis ana. auf. i. ſ. semis byusquiami albi croci aristologie castori euforbii myrrhe ameos zinziberis omnium ana pondus tertie. ʒ. i. seminis barmel piretri omniuꝫ añ. auf. i. conficiantur cum melle ⁊ dosis eius sit auellana cum aqua calida ualde: ⁊ fortasse est necessarium in eo ut detur in potu uinum calefactum ⁊ cibi calefacti ⁊ solutio uẽtris cum eis que sunt sicut biera ⁊ dyacidoniten ⁊ diafinicon: immo quando est rigor prauus ⁊ proprie sine febre dentur in potu pillule fetide quoniã ipse sunt sanitas eius.

¶Regimen sudoris superflui in febribus. C. xiii.

¶Portet ne sudor creticus quantũ possibile est restringatur. Num autem euenit necessitas ⁊ pertransit terminum: tunc oportet ut euentetur ⁊ infrigidetur locus. Si autem non excusat: tunc super instrumentum positus quo pueri uel iuuenes solent in aere concuti cõmoueatur in loco frigido. Et non oportet ut occupetur in exucando illud quod rorando egreditur faciendo exuccationem post exuccationem: nam illud est occasio ad illud prouocãdum ⁊ multiplicandum: ⁊ fortasse attrahit sincopim. ¶Nam eius absterssio addit in ipsum ⁊ eius dimissio restringit ipsuꝫ. Et oportet ut inungat eum cum oleo ros. forti. ⁊ oleo myrtino: aut cuꝫ oleo de salicibus: ⁊ cum oleo de balaustiis: aut fiat oleum cum aquis in quibus dequoquntur cydonapõtica: ⁊ mala ponica: ⁊ rose ⁊ balaustie: ⁊ karabe contrituꝫ sicut puluis qui apparet in radio solis: ⁊ similia quoniam restringit. Et quandoqꝫ restringit acetuꝫ mixtũ aqua: ⁊ succus agreste: ⁊ decoctio balaustiaruꝫ: ⁊ decoctio gallaruꝫ ⁊ decoctio myrti: ⁊ succus salicis est mirabilis: ⁊ aqua semperuiue.

Et qum res sit uehemens liniatur cum mucilaginibus frigidis: ⁊ cum gummi ⁊ proprie quꝫ emplastratur bis duobus: ⁊ cuentatur: ⁊ quando uehemẽs sit res oportet ut ponatur nix super extrema: ⁊ sola sint in ea extrema: aut balneetur cum aqua frigida si suffert eam.

¶Regimen fluxus san. narium superflui. C. xiiij.

¶Portet: ut nõ properetur ad prohibẽduꝫ illũ: qui creticus est quãtũ possibile est.

Qum autem est necesse prohibere fluxum sanguinis nariuꝫ in febribus acutis: tunc liga extrema ⁊ pone uẽtosas super latus: quod sequitur latus fluxus sanguinis narium. Deinde consequẽter adhibe regimen illius loci: fortasse enim possibile erit tibi: ut infrigides: ⁊ restringatur per illud: ⁊ ante: uel non ponas uentosas desuper. Et distilla in nasum aliquas distillationes predictas in capitulo fluxus sanguinis nariuꝫ: ⁊ qum non est probibens aliquod infrigida caput cum infrigidantibus predictis in eo. Et quandoqꝫ aduenit patientibus quartanã fluxus san. narium: quare oportet ut iuues cuꝫ facientibus fluere sanguinem ex naribus scitis: in ipso enim est sanatio quartane. Si uero superfluitatem timuerimus: faciemus sicut illud q̃ fecimus.

¶Regimẽ uomitus qui accidit eis. Ca. xv.

¶Reticus iteruꝫ non abscindatur nisi apud necessitatẽ ⁊ secundum plurimum abscindatur in eis per uomitum: ⁊ per adiutorium eius quo extrabitur humor nociuus: sicut ẽ sirupus acetosus ⁊ aqua calida. Et quãdoqꝫ est necessarium ut confortetur uirtus quare ponatur loco siropi acetosi puri sirupus acetosus cũ seminibus. Et si humor est inbibitus ⁊ grossius: tunc oportet ut fiat solutio dando in potu: quod est sicut aloes ⁊ biera. Et quando non est inbibitus fortasse confert biera ⁊ aloes. Et si est inbibitus nõ grossius: mũdat ipsuꝫ sirupus acetosus

UVA. BHSC. IyR_029

quod flegma subtile imbibitum Intendit igitur auic. ad duo. primo ad illius humoris eductionem: & hoc fit per uomitum prouocatum super sirupo acetoso dato cum aqua calida ut lauet & aperiat poros: & non constringat: & quia humor ē subtilis sequitur in euacuatione. Secundo intendendum est ad equationem ipsius humoris uel ipsius stomachi: & hec equatio si est humor colericus est infrigidatio: & confortatio stomachi post euacuationez: ne amplius recipiat. & hoc fit cum aqua. i. succo granatorum. s. acetosorum iterata si expedit. Si autem fuerit flegmaticus sirupus de mēta cum granata. & de hoc descriptionem bonam lege a Mde sue ī antidotario. & ego illo utor & innumeri utilitatem in materiebus taz colericis qz flegmaticis & fortasse infrigidatio. s. ab extra. uel potus rerum frigidaz. uerbi gratia frigide aque: quādo eēt aliqua colera subtilis fluens. unde quidaz stomatici curati sunt potu illius. ut tertio can. fen. iz. capitulo de debilitate stomachi.

a Et non oportet. Considerandū qz illa stiptica nocent maxime quando interius assimuntur in casu predicto: quia claudunt poros stomachi. & magis imbibunt & impinguāt materiā in stomachum. & ideo si non eēt imbibita confortādo stomachū iuuaret ad euacuationem. & dixit fortasse. quia possibile est nō sic cōtingere. Si autem ista stiptica emplastrētur ab extra nō sic est suspicandus de eoruz nocumento immo possibile est: qz premant illas materias in fundum stomachi. & possibile ē qz simul constringant illam in partes stomachi. indiget igitur hac consideratione. Dynus autem super ārta primi capitulo. zz. istum tertuz absolute uidet adaptare ad ea que sumuntur interius si quis considerat.

b Et quando. Hic can. uidet dare intelligere qz humore existente colerico non imbibito stiptica quibus utimur sunt proprie in forma emplastri. nā nullam suspitionem faciunt de ibibitiōe: qz stiptica sumpta iteriz. qzuis humor nō essz imbibitus possunt facere illud imbibi uino aut aceto. hoc ē ez qz materie requirunt infrigidationez p acetuz aut stomachi cōfortationem per uinum.

c Et ad uomitum. Iste can. ē positus primo libro fen. ārto capitulo. de regulis uomitus & libro tertio fen. iz. de cura malaruz cōplexionum stomachi cū materia & opilationum eius. Dynus supra. x. fen. primi can. imaginat qz ista colera nigra sit adusta. Acetum autē cōfortat stomachuz sui stipticitate. etiā est exiccatiuuz & subtiliatiuuz & repugnat caliditati extranee. dz autē poni cum spōgia qz minus granat. & dz poni actu caliduz. Nos dicamus qz in hoc can. nunqz dedimus magnam fidem: & experiri uolumus hoc: & qnqz inuenimus utile etiā in melācolia fecali. & posuimus filtruz cum aceto acuto actu fortiter calefacto. sed quia alia remedia nota utiliora sunt ideo dimisimus usuz eius: & forsan hoc idē intellexit Auic. cū dixit qz si necessariū. & uidet qz hoc remediuz fit ad illum uomituz retinendum: & sine dubio acetum est potens in hoc.

d Am singulariter. Remittit nos ad tertiū libruz fen. xvi. & ad primū fen. n ārta. Almes est legumen dictuz pise uel robilie: & apō alios fasceoli: alij qz ē quoddā legumen apud saracenos: & iuenit a ieſuali progrisomila. & de eo inuenit capitulū scōo can. & dicitur meyse & ī sūma nō apparet: qd sit torefacti qz addit stipticitatē fundat aqua ut sit residuuz magis stipticum.

e Portet ut iungatur. Dubitatur quomō pferret infrigidatio ista in sio ti. Dicēduz qz capite infrigidato infrigidat os stomachi cōitate neruorum: & ppter capitis inflāmationē stomacho cōicatā posset sitis causari. Si nō fuerit qō pbibeat ut repletio supflua uel catarrus ut supradirum?: lactuce nigre. i. uirides obscure qz est frigidior & humidor. uel nigre. s. ī semine qz semen caruz sit nigrum est enim frigidius sicut papauer. Almolosat est nomē cōe rez acetosaruz. Simō tū uult qz sint tamarindi. & littera debet sic stare almosat.

f Et sitis. Dubitatur quō sitis fit a frigore cuz ipsa sit appetitus frigidi & humidi. Amplius quō sitim factā a calore abscindunt uigilie: cuz uigilie iflāmēt. Dicunt qdā qz frigus facit sitim qz cōgelat humiduz. unde nō pōt fieri humectatō: & ex hoc caliduz itendit & sic sitis. Calor igitur qz eliquat illud humiduz tollit illam sitim. Dicunt etiā qz uigilie supflue ppter supfluā resolutionē infrigidant. & iō tollunt sitim factā calore. Isti ymones sunt tā rudes qz nō merētur impugnari. Nos dicimus primo qz iste est ymo ypo. ārto libro epidimiarū. sicut in uigilādo sitis in supficie somnus est medicamētum ei? uero ex somno erectio. Huius dicti cām dat cōmētator alexandrinus ibidez. & dicit ibidem: qz uigilando multotiēs os & guttur exiccatur & fit sitis in supficie. i. moderata & superficialis: & nō fit sitis ex caliditate & exiccatiōe oris stomachi aut pulmonis. & istā sitim supficialez remouet somnus. qz in somno fit humectatio membrorum. & ē tam leuis ista sitis qz solum gargarisma illā remouet. In somno autem multotiens fit sitis. quia fumi calidi ascendunt ad superiora. uerbi gratia ad os & fauces & facunt sitim: & hanc sitim tollit erectio. i. qz patiēs surgat & erigat se a somno & uigilet quia fumi ad supficiem euaporant. Alia est nostra expositio quā scripsimus. iz. tertij. & est qz sermo Auic. ē de caliditate uel frigiditate ciborum uel potuum. fit enim sitis a cibis frigidis. s. indigestis: siue sint frigidi in natura siue non cum indigesta cibaria possint frigida dici: quia digesta sunt calida quia digestio est a calido. cum igitur per indigestionez ciborū fit sitis somnus aufert illam cōplendo digestionem: & est ista sitis de qua loquitur affo. ypo. gnte particule. Quibuscunqz desiderium noctu bibere si super dormierint bonum est. Fa-

cū aqua calida: deīde equat ipsum post illud aqua granatoz que bibat. Quod si euomuerit eā: bibat ipsaz: uice alia donec equet & quiescat. Et similiter sirupus ō mēta cū granis granatorū. Et fortasse sedat ipsuz ifrigidatio stomachi.

Et oportet ut approximet rebus ponticis & sedantibus uomitū cuz pōticitate sua: & acetositate sua stiptica ille: qui uomit ppter humorē ibibituz: quia est maluz & addit ibibitioni sed non ibibito: fortasse faciēt eum deijcere deorsuz: qzuis sit grossus: & fortasse iuuabunt uirtutē stomachi ad expellendū euz p supiora. Et quando assiduauerit uomitus de cholera: & nō uerit de genere ibibiti: tunc utere stipticis & proprie emplis iuuātibus factis ex corticibus granatorū & gallis & bis similibus cū uino pmixto aut aceto pmixto. Et ad uomitum quidē cholere nigre supfluum submergat spōgia in aceto & ponat super stomachū. Qō si necessariū fuerit aliquid forti?: āministra medicinas predictas ī capitulo retentionis uomitus.

Regimen fluxus uētris qui accidit eis.

Cap. xvj.

Am singulariter ī capitulo fluxus uētris locuti sumus ī hac itemōe. Ergo redeamus ad illud. Et de illis que cōferunt ex uia ciborū: sūt almes torefacti: & lentes torrefacte: & coriā drū: qō cūqz horrū duorum fuerit elixet: & fundat aqua ab eo: & ppie qñ fit acetosuz cū granis granatorū. quoniam est bonum.

Regimen sitis eorum superflue. Cap. xvij.

Portet: ut iungatur caput cū oleo frigido ualde: qō fū dat sup ipm & ponat sup caput: si nō fuerit qō ,pbibeat: & cum aqs ifrigidātibus & retētiōe mucilaginis semis cydonioruz pmixte cū oleo roſ. ultio: aut ifusiōis prunorū & medullaz cucumeris & alkhed: & cucurbite & semis lactuce nigre & radicū liqritie & pillulaz ō scriptarū in antidotario ad sitim: & de illis que masticant ē almososat & sunt tamarindi. Et siti s qdez qñqz fit ex frigore: & abscindit eaz somnus: & qñqz fit ex calore: & abscindūt eam uigilie.

De profunditate somni que accidit eis. Cap. xviij.

Portet: ut remoueant a profunditate somni cum fabulis

cit autem indigestio sitiz propter uapores & partes cibi: qui licet sint frigidi priuatione calidi naturalis tamen inflāmantur & calefiunt a calore accidentali. Et ex hoc cessat primū argumētuz. sitis autē a calore fit a cibis calidis quoruz uapores retenti circa stomachum. & loca gule faciūt sitim & confert in hoc uigilia euaporando: licet quādoqz nō sufficiat: sed oportet illorum caliditatem & siccitatem potu extingui. & hanc expositionem Dynus intellexit.

g Portet ut remoueant. Fabula est narratio cōposita ex mutabilib? & etiā ipossibilibus. & in hoc distinguitur ab hiſtoria & ideo dixit in hiſ silibus: quia hiſtorijs: que etiaz similantur fabulis in forma narratōnis per uoces quia uocādo siue alte loquēdo dicuntur. Sed dubitatur qua fabule faciūt dormire ut appet & ponetur statim ab Auic.

Dicenduz qz narratōnes fabulose & historiales quādoqz faciūt dormire quoſdā: & quoſdā quandoqz faciunt uigilare sicut apparet in lectura in libris. Quidaz enim statim cuz icipiūt legere statim dormiūt. & quidam uolentes dormire incipiunt legere & uigilant. ut intelligitur ab Ar. pble. 18. pbleu mate ymo. 7. pbleu. Causa autem in hac diuersitate est quādoqz ex parte nature legentiuz uel audientiuz. & hoc ē dupliciter. primo qz quidaz sunt habentes in cerebro aliquas humiditates crudas flegmaticas uel melācolicas frigidas aptas euaporatōni & uentosationi. Cum igitur uigilent nō cogitātes calor extra distractus non facit euaporare illas materias. Cum igitur legendo uel audiendo fabulas fit motus in spiritu & calore uentriculorum cerebri fit euaporatio illoz humorum & spirituuz ingrossatio & fit somnus quia spiritus ex hoc ifrigidatur & fit ineptus expansioni ad extra: que necessaria est in uigilijs: & econtra si aliquis haberet materias alias colericas acutas aptas euaporare per motum factuz in cerebro in actu cogitationis tunc icipiens legere uel audire magis fiet uigil. Secundo hoc accidit propter diuersitatem in intellectu. i. cogitatiua. homines enim qui sunt mali intellectus: uel si sint boni qñ non intelligunt cuz incipiunt legere super libro sunt pni ad somnum. & similiter cum audiunt hiſtorias & fabulas: quas non intelligunt. Et causa est primo quia cuz non itelligunt tristātur: & tristitia est causa ī frigidationis: & retractionis caloris ad interiora: & talis dispositio est dispositio caloris in somno. Secunda causa est quia in istis fit duplex motus sicut in quolibet actu intelligendi. unus est spiritualis qui est cogitatio. alter ē corporalis qui ē motus uaporum & humiditatum subtiliuz per partes capitis: quaruz motus fit cum fit motus spirituuz in actu cogitationis. de quo motu an sit localis & quomodo fit disputauimus fen. prima tertij. Cum ergo homo est obtusi intellectus deficit motus spiritualis. & tunc uapores illi & humiditates mote ingrossant & molificant spiritus & sic homo dormit: & cessant tunc spiritus a suo motu & quiescūt Homines autem boni & acuti intellectus cum legunt uel audiunt aliqua que bene intelligunt ppter leticiam uigilant. Cognoscunt enim se esse in dispositione in qua debent esse ſm naturaz. & ſm naturā homō se habēs uigilat ut ibidez Ar. Amplius motus spiritualis cogitatiue est cā qz spiritus fit in motu & non uincatur a uaporibus motis sicut uincitur in homine ebetis intellectus. Consideranduz tū qz per accidens hō grossi intellectus qñqz legere icipiens aut incipiens audire uigilat. nā qzuis tristetur qz non intelligit utitur tamen conatu timens uituperiuz: & in hoc solicitatur solicitudine que est cum tristitia de futuro. s. uituperio sibi sequēdo si ignorat: & honore si sciat. & talis tristicia facit uigilare sicut tristicia de preterito facit dormire. ut intelligitur primo can. fen. scōa. illo capitulo. oīa autem accidentia in littera exteriori. Et si tu bene consideras iste homo non est ebetis intellectus in hoc: imo boni intellectus in hoc qz distinguit futurū honorem & uituperium possibilia sequi: & est quidā actus prudentie. sed est ebes in illo qz non intelligit. uerbi gratia nō capit demonstrationem qz omnis triangulus habet tres angulos equales duobus rectis. Similiter homo subtilis intellectus audiens aut legens quādoqz ex hoc pronocatur ad somnū propter duo. quia habet iam finez qz intellexit. & ideo quiescit. scōo. qz propter discursum in multa intelligibilia est possibile: qz fiat multa spirituū resolutio: & sic queritur somnus ad illorū restaurationē. hoc tū nō erit statiz cū icipiet legere uel audire. Causa autē diuersitatis huius ex parte fabularū uel hiſtoriarū: uel aliarū rerū scialiū: que legūtur in fabulis & hiſtorijs ē manifesta plus. nā si narratio siue fabula siue lectio sit uniformis: tā in mō pferendi: qz in eo qō significat puocat somnū: sicut facit sonus uniformis. & cā ē qz in isto est dispositio quedā similis quieti: & priuatio solicitudinis: unde ,pnus est ad somnū ex hoc. & si cōsideras fit in eo dispositio qdā silis pigritie. Sz si fa

UVA. BHSC. IyR_029

bula uel historia sit difformis taz in uoce: ut mō alte mō plane loquatur fabulās qz in significato. qz sint in fabula uel historia aliq incitantia iraz ⁊ aliqua aliqñ incitantia risuz: ⁊ aliqñ incitantia cōpassionē: tūc homo distrahitur in aia modo ad unū modo ad reliquū. ⁊ ex hoc stat uigilans: ⁊ talis fabulatio posset esse p accidēs causa somni qz in multa attētatione ad has fabulas diuertentes mō ad irā mō ad misericordiā modo ad letitiaz posset fieri fatigatio: ⁊ spirituū resolutio: unde queretur somnus.

Ista aūt dicta bñ considera qz ualēt ad intelligendū pdicta probleumata Ar. nō minus qz dicta cōciliatorijs. Et his cessant cōtraria fabule enim possunt uigilātē puocare ad somnū ⁊ dormientez excitare. ligentur postqz ⁊c. ulcera uel alia lesio. colirium subtile. i. acutū ilonguz ⁊ facimus illō fieri nos er puluere yere ⁊ pauco agarico ⁊ melle: ⁊ qñ qz aliqd ponimus salis gēme: ⁊ coloquintide si expedit. ⁊ in hora quietis. s. paroxismi uel exacerbationis ⁊ assiduitatis. s. fe. Et ualet p hoc Auic. qz nō sis debilis i mēte timēdo colliria utistante porisimo. Aliter expositum fuit iam. i. assiduetur usus colirij. ⁊ uentoseť ⁊c. s. sine scarificatione uel cuz si apparet necessitas: ⁊ fit ad diuersionē materieruz aporosaz a capite ⁊c.

a o ¶Portet ut alieneť. ¶Hec grauitas signat materiā repletionalē. quare nocent: q poros opilāt ⁊ euaporationē pbibēt. ut ē emulsio lactis: applicatur enim lac poris ⁊. q. incolatur. tū ab ¶Maliabate tertio practice de cura accidentiuz. potest etiā alia causa sumi. Credit enim qz lac nocet multa existēte materia: qz in eo est fortis dissolutio materiei. i. cōmotio ⁊ eliqtio ⁊ nō euacuatio. Sed dubitať quia primo negat embrocas postea cōcedit.

Dicendum qz primo negat embrocam frigidam ⁊ humidam: uel quodcunqz opilatiuuz: sicut ex decoctione uio. capitum papaueris ⁊c. sed postea concedit embrocam apertiuam pororum ut ex camomilla ⁊ absterſionez ut ex furfure. uiole autem ponūtur ad temperanduz calorem: ⁊ non de principali intentione. alia patent ⁊c.

b o ¶Facere oleū uiolatū. ¶Hic ponit curam in quietudinis: ⁊ est cura uigiliarum superfluarum. ⁊ primo ponit multa remedia inducentia somnum. secundo ponit curam specialis modi uigiliarum. ibi secunda. Et cum. pruna pars habet tot quot ponit modos medicinarum stupefacientium. ut opium uel iusquiamum. Quidam dicunt qz est lilium aque uallium ⁊ hoc idem est qz nenufar. Alij dicunt qz est opium. Alij qz sunt quidam dactili immaturi. asperguntur autem si in aqua dissoluentur. sciuisti tertio cañ. fen. prima. ⁊ supra in capitulo de regimine acu. sunt scita. scilicet in quibus dispositionibus possunt administrari: si non fuerit quod prohibeat: sicut materia grossa constricta in pectore.

c Deinde. ¶Hoc regimen precipit Aui. tertio fen. iz. de casu appetitus. ¶Huius autem causa est quia ex omnibus istis fit fatigatio quedam secūdum cōmunem sensum. subito autem cessante causa hoc faciente: sensus mouentur ad interiora ⁊ fit somnus. hoc autem remedium est timorosum: ⁊ nos uoluimus obmittere: ne uulgares contra nos loquantur: si non sequamur finem. ⁊ cum inuenit quia ista prohibent resolutionem materie. ⁊ ideo inquiete paroxismi magis conueniunt. ⁊ cum materie salse sunt grosse ⁊ flegmatice ⁊ acute. ⁊ ideo ad illarum subtiliationem: ⁊ resolutionem ⁊ confert sisimbrium ⁊ mellilotum ⁊ allamen. sed ad remittendum acutatem confert papauer: ⁊ ad somnum inducendum. alachoen est matricaria secundum Simonem. Auic. uero tertio cañ. fen. .16. capitulo de cura excoriationis intestinorum credit qz sit pes corui. Alij credunt qz sit cotula fetida.

d f Jt ex effusione cholere. Considerandum qz multe sunt cause doloris stomachi preter has quas ponit Auic. tertio cañ. fen. iz. trac. secundo primo capitulo. sed causa quam ponit hic Auic. in febribus acutis multum accidit. Considerandum etiam qz ista cura quam hic ponit est previsiua quia defendit stomachum a receptione colere per sirupum de malis. scilicet granatis uel citonijs. sed si colera esset in stomacho oporteret illam euacuari. primo cum uomitu. Res autem cum quibus confortamus stomachum ab extra sunt oleum ro. onfancinū ⁊ uinum citoniorum. ⁊ quandoqz addimus masticinum ⁊ absinthinum oleum. Attende autem qz in nostra patria plurimum dolores stomachi in febribus sunt repletionales: ⁊ uē tosi propter ingluuiem hominum. ⁊ ideo cum alijs cōmunibus curamus que nota sunt.

Capi. xxi.

Jt ex effusione cholere ad stomachum: ⁊ si accidit i principio periodi eius: detur in potu parum sirupi de malis cum sirupo acetoso.

De aspitate lingue cox. C. xxii.

¶A essentia quidē uiscositatis fricetur cum bruſco: aut cuz uirgis salicis cum oleo amigdalino: ⁊ zucaro tabarzet: donec mundeť: aut cū spongia: ⁊ pauco sale ⁊ oleo ros. In hoc enim est alleuiatio multa infirmi. Et post illud: cuz eius aspitas est nō ꝓpter uiscositatez: imo a siccitate: oportet ut teneat in ore suo sebestē: aut nucleos prunorū aut saltē q asportanť de india. Et est in colore salis ⁊ dulcedine mellis. Et sumat ō eo fm qz dixit Archigenes quātitatē fabe unius. Et grana cydoniorum sunt ex eis: que humectant linguā ⁊ pbibēt ei offuscationez. Et oportet ut nō ponantur pluuiaria multa: neqz resupinetur dormiēs. nā hec duo exiccant linguam.

De sternutatione assidua que accidit eis. Capi. xxiii.

Uandoqz magnificatur nocumentum sternutatōis assidue cū eis. ledit nāqz eos ⁊ replet capita eorū ⁊ debilitat eorū uirtutes: ⁊ fortasse facit fluxum sanguinis nariuz. Quare oportet ut fricetur eorū frons ⁊ collū ⁊ nasus: ⁊ aperiant ora eorū: ⁊ fricētur eorū palata cum uehementia: ⁊ tū dantur capita eorū: ⁊ cōuertantur ⁊ premantur eorū extrema ⁊ fundantur in aures eoruz olea tepida ad caliditatem parūper decliuia: ⁊ humectentur lacerti eorū: ⁊ ipsorū mādibule: ⁊ ponanť super eorū cerucibus pluuinaria calefacta: ⁊ nō excitentur a somno eorū subito ⁊ minuantur a puluere: ⁊ somno ⁊ omni in cuius odore est acuitas: ⁊ olfaciant sauich: ⁊ lutum alnaiachi ⁊ spongiam marinam.

e i ¶Aessentia quidam uiscositatis. Asperitas lingue quedam ē: que nō est aliud qz limositas. ⁊ hāc absterſit frigido cuz ligno bruſci nel salicis: ⁊ mollificat ⁊ abstergit ⁊ cum alijs notis. Quedam asperitas est siccitas ⁊ illa humectatur. nucleos prunorū .i. prunis. nos autem ficca pruna mollificamus i sirupo uiolleb secundum doctrinaz aliab. ⁊ facimus illas tenere in ore. ⁊ cōmedere etiam alios nucleos pomorum sale ⁊c. i. candi apud nos. Consideranduz qz pulmonaria multum calefaciunt. etiam quandoqz male cuz eis multiplicatis situať caput. ⁊ fit malus hanelitus ⁊ ideo exeiccant linguam ¶Resupinatio ēt est exiccans. primo quia superfluitates que per nasuz debent repelli: uadunt ad guttur ⁊ linguaz. ⁊ ibi exiccant: ⁊ possunt etiam ledere hanelitum. secundo quia calefaciunt ex hoc gēnes. tertio quia fit hanelitus difficilis ex ipso situ iacendi alia patent.

f q Uandoqz magnificatur nocumētum. ¶Primo ponit nocumenta que ex sternutatione proueniūt ⁊ sunt tria. unum est repletio capitis. quia tali motu trahuntur illuc materie: licet quādoqz digesta materia. ⁊ in fine faciūt ad materierum capitis euacuationem. ut tertio cañ. fen. 3. ⁊ in cōmento secundo pronosticorum. super illo uerbo Si sternutatio ⁊c. secundum nocumentum est debilitas propter superfluum malum motuz: unde sternutatio est parua epilepsia ut tertio cañ. fen. prima. tertium nocumentum est exitus sanguinis narium qui potest esse non in suo tempore: ⁊ i egritudine i qua non conuenit.

g Quare oportet. ¶Hic secundo ponit regimen. Et considerandū qz hec sternutatio ut plurimum fit ex malis uaporibus acutis ad caput ascendentibus: ⁊ ideo cura sternutationis ē cōprehensa in quattuor intentionibus. Una est diuersio eorum a capite: ⁊ fit hec fricationibus. Alia est eorum resolutio: ⁊ fit a positione pulmonariorum calefactorum. tertia est remissio acuitatis eorum. ⁊ fit cum rebus humectantibus: quarta est sedatio sensus ⁊ fit somno ⁊ odore sauich. licet hoc totum possit intelligi sub intentione remissionis acuitatis. fricetur. fricatio fit ad resoluenduz uapores illos. ⁊ ideo confert fricatio circa oculos ut Ar. probleumatū. 34. secundo probleumate. licet ipse aliam det causam quam tu lege. ⁊ ista potest in aliam reduci. fricentur palata ut aliqua flegmata ad colatorium educantur tendantur .i. fricentur. uel. i. trahantur ⁊ hinc inde cōmoueantur. premantur extrema. scilicet cum forti fricatione. fundatur in aures ⁊c. ut camomillinum ad resolutionem illorum uaporum. ⁊ hec omnia conferunt si sternutatio esset ab aliqua unfrigidatione. humectentur lacerti. i. inungantur uel embrocentur. ⁊ hoc ut uapores per cutim resoluantur. uel fit propter occultum malum notum qui eis communicat in sternutatione cuz sit epilensia parua. non excitentur a somno. Cōtra quia statim ponit qz minuant a somno. Quidam dicunt non excitentur a somno eis conuenienti ⁊ minuant a somno superfluo. Alij dicunt non excitentur a somno subito non tamen permittantur dormire: quia somnus retinet euaporationem: Alij qz somnus confert sedando acuitatem uaporum ⁊ sensationem: ⁊ ideo non excitentur: sed somnus nocet retinendo illos: ⁊ ideo minuatur a somno. quid autem sit fiendum sit in tua extimatione minuatur a puluere ⁊ somno uel sono. ⁊ olfaciant sauich ⁊ est ordeum immaturum torrefactū: quod confortat cerebrum reprimendo acuitatem illorum uaporum unde Simon de eodem dicit qz repremittit coleram. lutum alnoiabi est species luti sicut lutum sigillatum uel armenium. Spongia ista resoluit illos uapores: sed luta

UVA. BHSC. IyR_029

sedant illos.

* Iga extremitates. Hoc accidens multū euenit in febrib⁹: ⁊ multotiēs
l ⁊ secundū multū curā a se diuertit: ⁊ fit plurimū ex uaporibus ascēdē
tibus ad caput. ⁊ primo ponit cañ. magis generalē: ⁊ intendit in eo ad
diuersionē per ligaturas ⁊ fricationes ⁊ coliria. secūdo intēdit ad cōfortationez
capitis ne recipiat. ⁊ hoc cum infrigidantibus notis. ut oleo rosato uiolato
uel similibus ⁊ embroca ex decoctione ros. uiolis. ꝛc. ⁊ est illud quo cōmuniter
utimur: nisi fuerit quod phibe
at: ut tussis uel corriza: ⁊ tertio
intendit partim ad resolutionē
⁊ partim ad repercussionē cum
camomilla: que mollificat siue
lenit materiā. Quādoqz enī
lenificatiuū. i. mollificatiuum ē
est quod aperit: ⁊ dilatat poros
mēbri: ut diximus super. secun
do cañ. ⁊ forsan q⁹ Auic. inten-
dit p hoc ad stupefactionez pa
pauer ⁊ camomillam posuit ad
remouendū eoruz nocumentū.
ut tertio cañ. fen. pma capitulo
de cañ. curationis egritudinuz
cerebri. Dubitatur utrū fe-
briente aliquo dolente uehemē
ter in capite: ⁊ cū hoc tussiente:
⁊ corrizāte p nares possimus a
principio ponere olea ad caput
⁊ uti embrocis frigidis in potē
tia. ut ille quas Auic. ponit. Ui
detur q⁹ sic: quia iste posset fieri
freneticus: imo esset principiuz
eius aliqū ille dolor. In contra
riuz Auic. hic ⁊ supra de regi.
acu. stolidi medicorū multos p
mittunt cōuerti ad frenesim do
lentes in capite ⁊ tussientes no-
lentes subuenire cum localibus
repcussiuis. Nos dicamus q⁹
tussis posset esse ꝓpter malā cō
plexionez calidam ⁊ siccaz ex fe
bre. ⁊ hoc nō phibebit usum il
loruz infrigidantiuz ad caput.
Uel posset eē ex materia caden
te a capite ad pectus: ⁊ gulā cu-
ius etiam pars per nasuz potest
pelli. ⁊ erit tussis ⁊ corriza. ⁊ ta
lis tussis in duobus casibus p
hibet usum illorū infrigidātiū
⁊ humectantiuz ad caput. Un⁹
casus est: si timor de gula ⁊ pul
mōe sit maior q̄z tumor de do-
lore capitis. ⁊ nos subtiliter de
clarauim⁹. hoc libro tertio fen.
prima capitulo de generalibus
cañ. curatiōis. quare illic accipi
as. Alius casus est si ista sunt si
gna multe materiei ſtātis in ca-
pite replentis illud: in quo casu
non indigemus medicinis opi-
lātibus poros: nec repcussiuis
imo dilatatiuis pororū. si non
dubitas de ulteriori tractu ma
terierum. oportet ⁊ cum frica-
tionibus ⁊ ſubtractionib⁹ ⁊ eua
cuationibus intēdere in hoc ca
su stante tussi ⁊ catarro ⁊ corri-
za. Auic. prohibet usum hume
ctantium ⁊ infrigidantiuz: siqs
consideret illa: que dixit supra
⁊ hic. Igitur potest esse casus i
quo homo dolet caput ⁊ tussit
de materia que a capite cadit ⁊ tamen necessarium erit uti istis infrigidantibus
ad caput ⁊ hoc erit quādo aliqua materia erit in pricipio fluxus ad caput ⁊ cum
hoc aliquid de materia distillet per colatorium ⁊ facit tussim. uerbi gratia. ali-
quis febricitans incipit fieri litargicus. unde incipit cum grauitate aliqua capi-
tis ⁊ somno. ⁊ possibile est pro tūc q⁹ aliquod reuma eliquetur ⁊ tussiat. ⁊ nō du
bitemus ex hoc de aliquo nocumento gule uel pulmonis. Dico q⁹ necessarium ē
incipere cum oleo rosato ad caput: precipitur enim generaliter in principio li-
targie repercussio. ut tertio cañ. fen. prima. ⁊. iz. terapentice. Alius casus est qui
multum euenit de facto. ⁊ est q⁹ aliquis incipit fieri uera frenesi freneticus in fe
bre continua colerica: unde incipit dolor capitis: ⁊ in principio fluxus materie
colerice ad cerebrum alique humiditates flegmatice incipiunt dissolui ⁊ eliqua-
ri: ut statim inchoante frenesi incipit tussire. Dico q⁹ factuum est non succur-
rere illi principio frenesis cum repercussiuis ad caput. hoc tamen indiget medi-
co exercitato multum qui sciat distinguere inter tussim repletionalem: que con-
tingenter posset coniungi principio litargie ⁊ frenesis: ⁊ cum hoc sciat mensura-
re periculum quod est in illa tussi de lesione pulmonis aut gutturis: si ē compar
uel minoris periculi: q̄z est in dolore capitis. Et nos dedimus uias propin-
quas huic iudicio extimatiuo. Scias igitur hec.

b Et non. Cōsideranduz q⁹ lac sua actuali humiditate in uirtute facta debili re
mittit acuitatez: ⁊ mordicationem uaporum fumosorum. s. calidorum ⁊ siccorū
acutorum. ⁊ ideo eius appositio ad caput est somnifera cum debite fit. ergo in
duobus casibus prohibetur. Primo si est materia humida inducens somnum
secundo si materia indiget cuaporatione ⁊ resolutione. opilando enīz poros reti
net illam. quare conuenientior hora applicationis eius ad caput est inquiete: uel
cessatione febris. Aliab. uero tertio prac. capitulo de medela uigiliarū dixit: q⁹
in lacte est dissolutio fortis. ⁊ cum inuenit materiam. s. multam in quātitate dis-
soluit ⁊ dispergit. Tu autez intellige q⁹ illa dissolutio non solum est per uir
tutem lactis in se. sed ꝓpter pororū opilationez: ⁊ nocumenta: que ex hoc sequū
tur. Si autē. i. si casus ē in quo competat lac capiti applicatū uerbi. gratia. quia
sunt uapores fumosi: tūc si uirtus est fortis: applicet lac caprinuz: si de-
bilis humanum. ⁊ ē 8mo sumptus a Serapiōe primo. prima. ⁊ nos istū
sermonez declarauimus sm uidere meum super prima. fen. tertij cañ. li
cet quidam dicant: q⁹ lac humanum quia nobis conforme uel conformi
us conceditur plus uirtute existente debili. aliter tamen nos
[t intelligimus. Hec reliqua sunt nota ꝛc.
c Ussis plurimum accidit eis. Hoc capitulū est notū. ⁊ cōplemē
tum eius quere tertio
cañ. fen. decima. medul
lis fructuum. ut cucur-
bite uel seminis citoniо
rum. oleo ro. puro. i. si
ne sale.
d Uādoqz ē causa
q eius. Hic pri
mo ponit curā
ſcōm omnem diuersita
tem. secūdo ponit eam
ad excitandum appeti-
tuz. ibi. Et oportet. Cā
destructionis appetitus
posset esse humor in sto
macho. ⁊ cura est illius
euacuatio nota. ⁊ posset
esse debilitas mēbrorū
uel epatis uel stomachi
⁊ cura est amotio cause
ei⁹. Et hec omnia dicta
hic sunt diminuta: ⁊ in
digent cōplemento fen.
.iz. tertij cañ. capitulo
de destructione appeti
tus. Aut acetosa. Du
bitatur quia ille ꝺberet
esse maioris appetitus.
acetosa enim excitāt ap
petitum. ut colliget. ter
tio. Dicitur q⁹ aceto
sa a principio actionis
accuunt appetitum: sed
continuando actionem
destruunt: quia immo-
derata qualitas ꝺstruit
actuz proprie uirtutis.
Alij dicunt q⁹ acetosa
possunt habere aliaz q̄
litatem corruptam pro
pter quam destruūt ap
petituz. ⁊ omnia hec di
cta sunt bona. Nos
autem in complemento
nostri tractatus de ap-
petitu declarauimus q⁹
unus humor mutatiōe
loci potest destruere ap
petitum ⁊ intēdere illū.
e Et oportet. Hic excī
tat appetitum ⁊ hoc ꝓ
portionabile electuari-
um pertinens febribus
confortatiuum appeti-
tus est dyacitoniten ꝓ
prie cum zuccaro ⁊ pro
prie sine speciebus. reli
qua sunt nota. Nos
autem decoquimus ci-
tonia aut pira in aceto
uel aqua ⁊ aceto: ⁊ teri-
mus illa ⁊ addimus ro
sas ⁊ mirtos ⁊ quādoqz
calamentum ⁊ quādoqz
alia scōm nostrum iudiciuz ⁊ applicamus stomacho. ⁊ confert ⁊ in fluxu
⁊ recordare eius q⁹ dicit Auic. tertio. ca. fen. iz. in capitulo de destructio
ne appetitus. q⁹ febricitanti reddit quandoqz appetitus cum assumptio-
ne panis infusi in aqua frigida.
f Portet ut curentur ꝛc. Uolimus ē fames mēbrorum cum sto
o machi sacietate. Licet posset fieri a frigiditate aeris: ut Auic. ter
tio. cañ. fen. iz. ⁊ Ar. proble. 4. 7. problemate. Hic autem est
sermo de bolismo facto a caliditate resoluente mēbra: ⁊ ponēte in eis ne
cessitatez cibi: ⁊ destruēte appetitū stomachi. Et fit i hoc bolismo: ⁊ alīs
dispositio sincopis ⁊ casus uirtutis. igitur cura bolismi est cōprehēsa in
q̄ttuor intētionibus. Una ē excitatio appetitus stomachi: ⁊ istud fit cū
odoramētis stipticis ⁊ acutis ut luto armenio. Almosusat. i. tamarindi.
Scōa intētio est ꝟtutis cōfortatio. ⁊ istud fit odoramētis cordialibus
⁊ cibalib⁹: ut odor carnū assatarū ꝛc. Iz etiā ista excitēt appetitū. Ter
tia itentio ē excitatio ⁊ cautela a ꝓfunditate caloris: ne dormiāt. Satiē
tes emz sincopim ꝓpiuntur uigilare: ut tertio cañ. fen. xi. ⁊ iō dixit strin
ge extremitates ꝛc. Quarta itentio ē remouere caliditatē inflāmatiuaz
oris stomachi. ⁊ hoc facit cū embrocis frigidis: nō ut somnū inducant:
sz ut infrigidato cerebro infrigidētur nerui: q ad stomachū ueniunt pluri-
mum hoc est quod dicit q⁹ plurima causa bolismi est ꝓpter destructiōez
oris. s. quātū ad ꝟtutē sensitiuā ꝓpter cām cōicantē ramis. i. neruis q ue
niunt ad dandū sensuz ori stomachi. ⁊ tūc Auic. declarat q̄ est ista causa
q: est caliditas febrilis exiccatiua illorū neruorū. unde exiccatione indu
rantur ⁊ cū neruis sic siccitate induratis nō stat ultimatio sensus. i. ultia
bonitas sensus. ⁊ hoc est q⁹ dicit. ⁊ est. s. neruus uel os stomachi. p ner-
uuz corpus duxi. aliquā moderatā duritiē habēs naturaliter cui q̄ stat
bonitas sensus. ⁊ idurat. s. ꝓpter febrē exiccantē ⁊ idurāte plus. uerum
sensus nō ultimat. i. nō ultime bonitatis cū eo. s. neruo uel ore stomachi
supflue idurato. Et cōsiderādū q⁹ rebus infrigidātibus utimur ad ca-

De dolore capitis qui accidit eis. Capi. xxiiij.

l Iga extremitates[a] eoruz ⁊ proprie coxas: ⁊ cum instita liga: ⁊ frica pedes eorum: ⁊ supponantur eis collyria trahētia materiaz ad inferiora: ⁊ cōforta capita eorum cum infrigidantibus notis. Et si non fuerit: quod p bibeat ex corriza aut tussi: embrocent capita ipsoruz cum decoctiōe rosaruz ⁊ uiolarum ⁊ ordei aut foliorū salicis ⁊ his similiū: ⁊ similiter oleo ros. ⁊ oleo de salicibus.

Et qñ non excusat hoc: tunc per mise embrocas infrigidantes cuz lenitiuis sicut camemilla ⁊ stupefactiuis sicut est papauer. Et nō[b] mulgeas lac nisi qum remouetur febris. Si autez uirtus fuerit fortis mulgeas lac caprinum: ⁊ si fuerit debilis mulgeas lac muliebre.

Et caue lac apud replonem humidam facientē profunditatē somni: ⁊ similiter caue humectātia. Et tu nō administres humectātia: nisi ubi ē uapor fumosus ⁊ caput siccū ⁊ parum somni: ⁊ quādo multiplicatur repletio in capite ex uapore humido: trahe eū ad inferiora cuz collyrijs ⁊ clisteribus: ⁊ strige mē bra iferiora ita q⁹ testiculos.

De tussi eorū. Ca. xxv.

Ussis plurimuz accidit eis[c] t ex calore aut siccitate: quare oportet ut teneāt in oribus suis pilulas bichikias allohoc de papauere facta cū medulis fructuū frigidis ⁊ amilo ⁊ his similibus: ⁊ utant corrofarijs ifrigidātibus factis ex oleo ros. ⁊ ex mucilīgie psilij ⁊ succo portulace ⁊ alijs.

De destructione appetitus eorum. Cap. xxvi.

Uandoq⁹ est causa eius hu q mor in ore stomachi: q⁹ scitur ex eo qō dictū est de destructiōe appetitus: ⁊ euacuatur p uomitum aut solutione uentris.

Et multotiēs iuuāt cuz intromissione digitorū in gutture: ⁊ cōmotione stomachi: ⁊ ꝓprie quādo uomitu expellit chollericam rem aut acetosaz. Et qñqz est ex uehementia debilitatis: quare curet cōpulsio que facit eā: cū eo quod scitur.

Et oportet[e] ut approximes eis odores bonos excitātes appetitū sicut odor sauich infusi cuz aqua ⁊ aceto: ⁊ detur eis electuarium proportionale febricitātibus: ⁊ paruz uini: ⁊ succi fructuū pōticorum boni odoris: ⁊ lābant aliquid de aceto gelatine pisitiuz aut bedi: ⁊ his similiū: ⁊ ponātur super stomachū post dies primos emplastra facta ex fructibus. Et sint in eis abscinthiū ⁊ aloes sm quod scis: ⁊ inunctio eius cuz olis bōis ē iuuatiua.

De bolismo eorū. Ca. xxvii.

Portet ut curētur[f] cū odo o ramentis ⁊ luto armeni ⁊ armeni infusi cum aceto: ⁊ odorent almosusat ⁊ panem mundū calidum ⁊ carnes assatas: ⁊ strige eorum extremitates. Et extende aures eoruz: ⁊ capillos ipsorum ⁊ ꝓforta eorum cerebra cum embrocis infrigidantib⁹ ⁊ humectantibus. plurimum nanqz bolismi eorum est propter destructionez oris stomachi: propter causaz cōmunicātem ramis: qui aduenīūt eis cum sensu ⁊ est corpus duruz: ⁊ induratur: uerum sensus non ultimatur cuz eo.

UVA. BHSC. IyR_029

put:ut infrig deꝛ os stomachi ⁊ humectet ⁊ nō prohibetur ex hoc quin sup stomacho ab extra ⁊ etiā intus sumendo nō posses uti rebus infrigidātibus cōueniētibus i hoc. Et si subtiliter cōsiderabis forsan cōuenie-tior usus eorū est ab extra quā si intus summaꝛ in tali casu. Caderet āt hic hesitatio quare in ethicis ⁊ cōsimilibus nō fit bolismus cuz sit magis facta induratio nerui in ea quā in febribus acutis in qbus uidemus fieri hoc accidens ⁊ est questio extra nostrum propositum.

a Portet ut non.

o Nigredo ligue a materieb⁹ malꝛ ibi exiūtib⁹ aut pp erar sionē supfluā mēbri ⁊ tūc si ñ remouet ē cā: qꝫ mali uapores ascēdunt ad caput a materieb⁹ il lis nigris: ⁊ materieb⁹ q̄ ibi corrūpunt. ⁊ iō ti met ꝺ aliēatōe ⁊ hāc uo cauit frenesiz siue sirsē. fricet cū eo qō scis ca plo ꝺ aspitate ligue ⁊c.

b T curant cum unctuosis. Un- e ctuosa frigida dicunt iura pinguia ut ius galli. ut tertio cañ. fen. xvi. cap. de cura co lice a fece uel dicunt frigida in qbus aliqua frigida ponunt. ut portu lace ul lactuce ad tēpan dū calorez febris. ⁊ qꝫ uis frigida excitēt appe titū. ut qrto de accidēti ⁊ morbo. ⁊ tertio cañ. fē. iz. tū frigida unctuo sa abominationē indu cunt: ⁊ remolliunt: ⁊ la ꝓt stomachuz: ⁊ remo uēt aspitatez appetitui cōformē. ⁊ ad hāc nau seaz inducendā Auic. i tendit. ⁊ tu comple istā curam a fen. iz.

c Uandoq; acci- q dit eis sincopis. Loco cuiusdaz exēpli ⁊ rememoratiōis ponit curā sincopis acci dētis in febribus ab ef fusione colere ad stoma chuz. ⁊ cōpleꝛ hec cura qꝫ uertit se primo ad sin copim anteq; eueniat ⁊ hoc cū rebus q̄ phibēt illā colerā uenire ad sto machū ⁊ sunt frustrum panis ⁊c. ⁊ quia motus istius colere est in poris mo febris. s. in princi pio paroxismi. iō preue nit si potest ⁊ si non pōt detur in ipo poxismo ⁊ iuuamentū illius panis cū uino granatorū uel agresta. est stomachi cō fortatio ⁊ remissio calo ris in eo ne colera tra haꝛ ⁊ cum hoc si colera ueniet remitteꝛ ⁊ ibibe tur i panem illuz ⁊ non sic nocebit ⁊ erit ei⁹ uo mitus facilio: ⁊ sub hac prima intentione fiunt clisteria leuia ne inflam ment ⁊ fit uomit⁹. Se cūdo uertitur cura ipsa ad sincopim cū iā quasi incipiat ⁊ datur unum cordiale electum. tertio cañ. fen. xi. ⁊. xij. terra. Et qꝫ saracenis nō ē li citū bibere uinū uñ quā doq; renuūt illud ideo dat syrupū de malis. s. uel citonijs ul' matianis ⁊ habes descriptionem quito libro trac. vi. Sup fluitas autē resoluta ex antiqtate est aquosa su perfluitas que facit illū syrupuz ⁊ illa poma minuſ stiptica stipticitate cō uenienti ori stomachi. Tertio uertit cura ad ipsam sincopim actu ⁊ iu uant cōstrictione cruriū ⁊ positione ⁊c. Et nos fricatiōibus utimur ad re mouendū calorē ad exteriora ⁊ ita competūt ante casuz in sincopim cuz timeꝛ. Quarto uertit se ad curaz qñ surgit a sincopi ⁊ est cura nota. Et nos protelauimus sermonem in cura sincopis tertio libro fen. xi.

d Et scias. Hic cañ. ē notus ⁊ ideo nō curādo de febre dat uinū ut etiā dixit Aliab. tertio prac.

e Flobotomia ⁊c. Excitat coleram illam quia debilitat ⁊c.

f Onstrictio banelitus. Primo premittit cās cōstrictiōis baneli- c tus ⁊ sunt tres cause que frequenter accidunt in febribus tamen complementū harum quere tertio cañ. fen. x.

g Et prima. Hic secō ponit curam ꝑm dictas cās. Et prima. s. que fit a spasmo sicco ⁊ itelligit large spasiuū pro qualibet induratiōe inhabi-

De nigredine lingue eorum. Cap. xxviij.

Portet ut nō dimittaꝛ sup o linguaz nigredo: imo fricet cum eo qō scis: ⁊ si nō eleua bunt ad caput uappores maligni: ⁊ facient cadere in sirsen.

De appetitu eoruz canino. Cap. xxix.

T curatur cum unctuosis frigidis ⁊ dulcibus. e

De sincopi q̄ accidit eis. Cap. xxx.

Uandoq; accidit eis sinco q pis i principio febriū ꝓpter effusionē cholere ad stoma chos eorū: quare oportet ut detur eis ante poxismū: aut apud poxis mū frustū panis de simila cū aqua granati ⁊ aqua agreste. Et scias q̄ q̄ aggregant sincopis ⁊ febris tūc sincopis est dignior curatōe: ⁊ si indiget pauco uino deꝛ pmixtuz cū tribus. z. uini antiq̄: ⁊ si nō siru pi malorū antiq̄ cuius resoluta est supfluitas. Et phlebotomia quī dē multotiēs addit in sincopi. Et clistere leue est magis cōueniēs ⁊ uomitus ē iuuatiuus eis. Et ꝓstri ctio cruriū: ⁊ ponere manus ⁊ pe des in aqua calida. Et qū euadūt: tūc de solicitudine est: ut cibent sa uich ordei ifrigidato: i quo sūt gra na granatorum.

De cōstrictiōe banelitus eorū. Cap. xxxj.

Onstrictio banelitus accī- c dit eis. aut pp spasmū ⁊ sicci tatē: que accidit eis i lacer tis banelit⁹: aut ꝓpter materiā ꝓ focatiuā descendētē ad guttur coꝛ aut ꝓpter debilitatē: que domiatur neruis ueniētib⁹ ad mēbra baneli t⁹. Et prima q̄dē curaꝛ cū unguē tis uel ēplastris humectantibus: ⁊ secūda cū eis que ꝓhibēt strangu lationē. Et tertia cum equatione cōplexionis i cerebro: ⁊ inunctiōe colli cū eis: q̄ ifrigidāt ⁊ humectāt ⁊ super stomachū iterū ex eis: que sunt sicut rasura cucurbite ⁊ portu laca ⁊ sandali cū ol'o roꝝ. ⁊ silib⁹ ei.

De uehementia tristicie eorū. Cap. xxxij.

Uādo multiplicaꝛ tristicia q cā oris stomachi: ⁊ aduen tu humoris mordicatiui in eo: tūc ifrigida stomachos coꝛ cū eis: que scis de cibis: ⁊ iungantur: ⁊ dormiāt i loco proximo motibus aque strato extremitatib⁹ ⁊ fructe tis frigidis ⁊ odoriferis frigidis ⁊ nenufare ⁊ rosis ⁊ expsiombus fri gidis factis ⁊ fructib⁹ odoriferis frigidis ⁊ sandalis. Et multotiēs quidem cōferunt i eorum tristicia clisteria frigida fcā ex aqua cucur bite ⁊ citruli ⁊ succo portulace ⁊ semperuiue cum oleo roꝝ.

Difficultas deglutiendi que ac cidit eis. Cap. xxxiij.

Ifficultas deglutiēdi q̄ ac d cidit eis: ⁊ febri fuerit ꝓclu sa tūc phlebotōia paulati fi at: ⁊ eq̄tio fiat ad ꝛtrahēdū. Et sup positorium est melius q̄ plurimū solutiuum desuper.

Frigus extremitatum quod ac cidit eis. Cap. xxxiij.

Ultotiēs pfundaꝛ calor eo m rū ⁊ ifrigidanꝛ coꝛ extrema ⁊ tēdit calor submers⁹ ad ca put. Ponanꝛ ergo extremitates i aq̄ calida: ⁊ nō bibāt aquā frigidā.

Sermo de febre cholere. Capi. xxxv.

Ebres cholerice tres sunt f tertiana continua: ⁊ tertiana periodica: ⁊ causon: ⁊ tertia na quidē periodica: aut est pura: ⁊ fit a cholera pura: aut non pura: ⁊ fit cum putredine cholere grosse substantie, ꝓpter cōmixtionez cum colere phlegmate cōmixtione aliq̄ cōplexionali unita: ⁊ p hoc diuersi ficaꝛ ab hemitriteo: cū hemitriteū faciāt due materie sepate: ⁊ hāc fa ciat materia una q̄ i seipa ē pmixta cū cui⁹ calore pmisceꝛ aliq̄tulū fri goris: qō grauat suā putredinez ⁊ suam resolutionem ⁊ suaz digestio nem: ⁊ propter illud quidem fiunt in hemitriteo duo' parosismi. Et tertiane non pure poxismus un⁹. Et hec quidem non pura quando qz prolongatur tempore longo: ⁊ circiter medietatem anni. Et quā doq; perducit ad molitiem ⁊ ma-

litate lacertos pectoris ad motū. Hec autē unguenta ⁊ emplastra sunt nota tertio cañ. fen. secūda. ⁊ infra capitulo de ethica.

b Et secūda. Uidelicet q̄ fit a materia ꝓfocatiua facientia modos signantiaruz ⁊ scitur hec cura tertio cañ. fen. ix. Quidaz rudes boñ. docentes dicūt istam lit terā debere pom in fine precedentis capituli q: ista ē cura sincopis sed istorū er ror ē manifestus q: nō apparet q̄ iunctio colli ad sincopiz faciat. Amplꝰ aui. hic eēt ualde obliuiosus cū nō ponat curā cōstrictōis hanelit⁹. Hos dicam⁹ q debilitas q̄ dñaꝛ i neruis uēcti bus ad mēbra hanelitus pluri mū accidit in acuta febre a cali ditate resolutiua spirituū a cere bro ⁊ nucha ⁊ nermis ⁊ iō auic. tēderat illā caliditatē in sui prī cipio. s. in cerebro ⁊ i uia icessus scilicet in colo ⁊ i ipsis membris cum dicit.

i Super stomachū. Et in ho: ult tēperare dyafragma ⁊ in tellige etiam super pectus ⁊c.

k Uādo. Hec tristicia fit a q calitate igetāte eos ⁊ ua porib⁹ eius ⁊ tūc cura ē regimen infrigidatiōis qō posi tū est supra capitulo de regimi ne acu. fe. cui⁹ hic breuiter aui. summā ponit. Fit etiam a cole ra in stomacho ⁊ cura est nota.

l Difficultas deglutiēdi. d Cōsideranduz q̄ diffi cultas deglutiēdi quaz ꝓmo aui. curat ē ex multa reple tiōe sanguinea circa partes me ri. scilicet illis ptibus cōiacta ⁊ ideo flobothomat sicut fit in sq nantia materiali ⁊ alijs specie bus eius in qbus ꝓcipit reitera tio flobothomie ⁊ hoc nos de clarauimus fen. ix. ⁊ hoc ē q̄ di xit paulatz ad reiterādū ul' for san dixit ad faciendū te securz nā lz flobotomaueris infirmz añq̄z hoc accidēs sibi ueniret nō timeas in hoc accidente iterato paucā facere flobotomiā. Sup positoriū ē melius quia farma cū nō est bū trāsglutibile ēt poss set excitare uomitū in quo esset piculū ꝓpter motū materiei ad supius lz qñq̄z fit uomitus cura difficultatis deglutiōis. Tu uero cōple illō capl'z p sciaz ter tii cañ. fen. iz. ubi alie multe cau se ponūtur i difficultate deglu tiēdi ⁊ ponitur cura illarum.

m Ultotiens pfundatur ca m lor. Cause submersiōis caloris sūt scite ex capl'o de causis putridis ⁊ capl'o d cau sis rigoris ⁊ frigoris q̄ ât calor itus multiplicaꝛ cōstrictꝰ tēdat ad caput ē notū quia i hoie hec ē sua latio ut Ar. x. pblematū .55. problemate ⁊ cura est no ta quam ponit.

n Ebres colerice. Cū po f suit curā uel regimē ac cidentiū festinat hic ad distinguēdū febres acutas. ut sit ꝑmo cōtinuꝰ ꝑm q̄ ꝓmisit su pra illo capitulo. loquamur. Et post acutas q̄ sunt colerice ⁊ sā guinee exeꝛgitur de alijs hz igitē qttuor ptes. sicut qttuor sūt ge nera febriū. s. colericarū sāgui neaz flegmaticaz ⁊ melācolica rū ptes patēt. Dria in duas. Drio determinat de febribus colericis in generali. secūdo in speciali ibi secunda.

o Paroxismus. Tertiane est. Dria i duas. Drio i generali ponit eius spēs. secō signa ibi secūda. Et uehemētia. Prima in duas. Primo ꝓmittit spēs secundo declarat ibi secūda. Et tertiana. Dicit ꝑmo ⁊c. Dubitaꝛ primo quia Gal. ꝑma distinctiōe febres cuiuscūq; triū modoz distiguit i iterpollatā ⁊ cōti nuā ut appet secūdo de crisi. ⁊ secūdo de drūtis febriū. Dicēdū q̄ febres co lerice sūt due. ꝑma diuisiōe. s. iterpollata ⁊ cōtinua cōtinue sūt duoz modoz q̄ dā cōtinue dicte ꝓportiōales. q: hūt mānifestas exacerbatiōes ⁊ manifestas qetes. i. remissiōes. Alie sunt cōtinue uniformes nō hūtes manifestā exacerbationē ⁊ iste de colericis dicūtur causones. Sz tu dices pōt ne ex alijs hūoribus a colera ut a flegmate ⁊ melācolia fieri febris cōtinua uni⁹ modi non hūs exacerbatiōes manifestas. Dicendū q̄ sic ut supra diximus capl'o de putre dine. Causa enim in hoc ē putredo cordi ꝓpinqua io credim⁹ posse ueniri febrē flegmaticā q̄ in sui cōtinuitate certe ē silis causoni nā cā ḡre in causone ē illa cōti nuitas est q: materia ē ꝓpinqua cordi ut inuit aui. ibidē sz cōtingit aliq̄ flegma ibidē putrefieri tū talis feb. flegmatica nō dꝛ causon q: nō ē cū uehementia cau matis q̄ est in causone. ut nomē eius oñdit. Febris aūt de humore melancolico q̄ fit silis causon i cōtinuate lōginquū ē q: repiaꝛ lz no sit negāda possibilitas. Et cā ē q: melācolicus humor nō ē aptus multiplicari ⁊ putrefieri in partib⁹ ꝓpin

UVA. BHSC. IyR_029

quis cordi sicut colericus ⁊ flegmaticus. Et qbus appet ꝯre plus repiť feb. cõtinua nõ habẽs excrescentiã siue teporẽ mãifestũ de humore colerico qꝫ de flegmatico ⁊ melãcolico quia ille humor ẽ magis aptus iueniri i uenis ppings cordi. s. uenis pulmonis alijs duobus humoribꝰ cũ pulmo nutriať sanguine colerico. i. subtili apto in colerã transire. ¶Hec aũt supra declarata sũt. Et tertiana. ¶Hec pars hꝫ tres. ¶Primo declarat tertianã periodiacã secundo causonez tertio continuam ibi secunda.

a Causon. Ibi tertia.

b In tertiana. Circa primum dubitať quare nõ fecit mentionẽ de febre tertiana nõ pura p̃mixtiõe melãcolie. Dicẽduz qꝫ raro hec euenit ut exuberet i corpore melãcolia sicut colera ⁊ flegma secũdo quia isti humores nõ sũt bene miscibiles sicut bene miscibilis ẽ colera ⁊ flegma. Cõsiderandum secũdo qꝫ aui. inuit hanc diuisionẽ qꝫ mixtio flegmatis cum colera ẽ duplex. Una cõmiscionabilis unita in qua humores cõmixti uenũt ad unã formã ⁊ ex tali mixtione quãdo. s. uincit colera fit febris tertiana. Alia est mixtio nõ unita in qua qlibet hũor seruat suaz formã etiã habet suuz motuz paroxismalẽ ⁊ dicitur talis febris emitritea ⁊ iõ emitritea est due febres Sed tertiana nõ pura ẽ una febris quia unuſ ẽ hũor factus p cõmixtionẽ ducentẽ ad unã formã. Cõsiderã dũ tertio qꝫ hic eẽt locus speculatiõis si duo hũores eqliter dominanẽ in quã febrẽ illa reduciť. Et dicam⁹ breuiter qꝫ duobus hũoribus eqliter dominãtibus nõ põt fieri unꝰ humor secũdũ formã sicut nec eqliter dominãtibꝰ duobuſ ꝺriis põt unũ fieri ut. ꝛ. methaphisice ⁊ secõdo de generatiõe. Erit igiť duplex febris. Cõsiderãdum qrto qꝫ qñ ex colera ⁊ flegmate pauco fit hũor unus siue p cõmixtiõez ꝙ resultat tertiũ siue p corruptionẽ flegmatis i colerã ⁊ forsan qꝫ ista sũt ꝓpingꝫ ⁊ ex hoc fit una febris ita possum⁹ imaginari qꝫ qñ ex colera ⁊ flegmate eqliter habũdãtibus fit unus humor qꝫ ex eis sic eqliter mixtis fit una febris putrida ꝙ nec affliget de tertio i tertiũ nec de die in diẽ sed saluatis formis istoꝝ duorum hũorũ põt imaginari fieri febris tertiana nõ pura quã medicus nõ dicit eẽ emitriteũ duoꝝ poriſmorũ ⁊ hoc erit qñ colera ⁊ flegma sic sũt adinuicem mixta qꝫ colera nõ mouetur ad poriſmũ qn moueatur flegma secum mixtũ nõ quia sint unũ sed quia nõ mouetť unũ sine alio. Aduersarius tñ dicet qꝫ hoc nõ fit nisi quãdo sunt facti unus hũor ꝑm formã tñ hoc nõ poterit ꝓbare nec uideť necessariũ ⁊ nos dicimus de hoc i ꝙstione nr̃a de ꝓlongatiõe febriũ. Cõsiderandũ qnto qꝫ dixit aliquãtulũ frigoris. nã hoc frigus ⁊ hoc flegma debẽt esse paruz respectu colere cũ iste humor sit a ꝓdominio colericus. Dicit etiã qꝫ hoc frigus graat putredinẽ colere ⁊ hoc i ꝓcessu caloris putrediñalis sup humorẽ quia nõ fit uelociter putridus ⁊ calor cõplet inflãmationẽ tã colere ipure p flegma ꝙz colere pure ⁊ hoc ꝓpter frigiditatẽ illã que calori resistit ⁊ ex hoc grauat. i. tardiorẽ facit suã resolutionẽ ut notũ ẽ. Sz dubitať qꝛ hoc flegma siue hoc frigus nõ uideť tardare. i. grauare suã digestionẽ. s. digestionẽ colere imo accelerare qꝛ colera cũ infrigidať ⁊ humectať digeriť ⁊ uideť ex hoc qꝫ nõ grauet putredinẽ. imo acceleret. qꝛ siccũ cõtrariať putredini quod colerã reddit humidã magis aptat eã putredini. Amplius flegma citius putrefit qꝛ de die in diẽ sed colera ꝺ tertio in tertiũ. Ad primũ dicẽdũ dupliciter. ¶Dꝛio qꝫ digestio colerici hũoris ẽ duplex. Una ẽ ꝙ ẽ eius ꝓparatio euaporationi ⁊ resolutiõi ⁊ illã tardat flegma ingrossans ⁊ infrigidãs colerã. Unde resolutio eius in uaporẽ nõ sic cito fit ⁊ de hac digestiõe ꝙ ẽ i hũore actu poriſmãte loquiť aui. hic ⁊ põt idẽ ĩtelligi de hũore parato ad poriſmũ. Alia est digestio ꝙ ć remissio caliditatis ⁊ siccitatis colere ⁊ illã facit flegma ⁊ sic stat qꝫ colera p flegmatis admixtionẽ sit remissioris caliditatis ⁊ siccitatis ⁊ tñ ꝺ se est multũ ĩeptioris resolutiõis. Aliter cõsueuim⁹ dicere. s. qꝫ digõ est duplex. s. uera ꝙ ẽ debita mixtio humidi cũ sicco ⁊ istã p se non facit flegma colere cũ sibi misceť. Alia ẽ digõ ꝓprie ꝙ ẽ remotio a sui caliditate excedẽti ⁊ hoc põt facere flegma ipsi colere ⁊ colera etiã ipsi flegmati ut Alib. tertio practice cap. de tertiana nõ pura. Ad ꝑm dicendũ qꝫ grauare putrediez ẽ facere qꝫ calidũ putrediñalẽ grauiter. i. tarde ĩcedat sup materiã ⁊ hoc facit ei⁹ ĩfrigidatio ⁊ ingrossationũ hũdũ nõ bñ sepať a sicco quia calidũ nõ põt ꝓfudari in materiã ꝺriate frigore ⁊ grossitie. Ad rationẽ dicẽdũ qꝫ flegma pl⁹ nocet ad hoc. i. pl⁹ facit grauitatẽ. i. tarditatẽ putredinis p ĩfrigidationẽ ⁊ ingrossationẽ uel iuisceationẽ ꝙz iuuet ad illi⁹ celeritatẽ p humiditatẽ siue humectationem.

Alia solutio posset dari sed traheret nos ad aliã sciaz. Ad tertiũ dicendũ dupliciter. ¶Dꝛio qꝫ flegma cõmixtũ colere facit accelerare totũ poriſmũ ad totum poriſmũ ꝟbi gra poriſmus tertiane pure iuadit de tertio i tertiũ hora nona sed poriſm⁹ tertiane nõ pure ẽ flegmate iuadit de tertio i teriũ hora serta uel tertia ⁊ cũ hoc stat qꝫ ptes poriſmi adiuicẽ sint tardi⁹ succedẽtes i febre tertiana nõ pura ⁊ ueloci⁹ in tertiana pura. Aliter posset dici qꝫ lz flegma faciat poriſmuz oi die ẽ p formã specificã ꝓncipaliter. sz qñ miscetur colere rũpitur illa forma specifica ꝙ seqtur formã substãtialẽ. sicut corrũpitur forma substãtialis flegmatis. ⁊ iõ nõ facit festinare colerã ad putredinẽ. sed quia remanet grossities lz nõ illa ꝑm spẽz fit ex hoc tardus motus colere. ergo si erit aliꝙ febris colerica nõ pura p flegma nõ redactũ ad unã formã cũ cola illa habebit poriſmũ ad totum citiorẽ ⁊ i suis ptib⁹ tardiorẽ. Et ex his dictis apparet tibi ꝟitas appentiũ: Utideriſ eñ quẽdã hñtez tertianã nõ purã cuius poriſmi sunt citiores qꝫz pure ꝙ ꝓcessit ⁊ qdã cuius sũt tardiores. Dico quãtũ ad aliqd cõparando motũ totius poriſmi ad totũ paroxismũ. Et hec qdẽ. ¶Dro hoc quere questionẽ de ꝓlongatiõe hic habes qꝫ tertiana nõ pura ꝓlongatur circa medietatẽ anni cũ tñ flegmatica pura nõ tñ ꝓlongetur. Quãdoqz perducit ad molitiẽ. Quidã dicunt. i. paralcum. qꝛ flegmata eliqta currere possunt ad neruos. Aliter ad molitiẽ. s. ydropisiz l'eaceſiã nocumẽto epatis Uñ ex hoc fit ydropiez aclitic⁹ ul' ypoſarchus i qbus ẽ ꝓprie molificatio. Ad magnitudinẽ splenis. Qz febre ꝓlongata generanť multi hũores p adustionẽ ꝙ cũ sint de materia melãcolica trahuntur ad eorum receptaculum unde magnificatur splen.

Causon. Cõsiderandũ qꝫ hic notificať causon ex trib⁹. ¶Dꝛio ex mõmot⁹. Secũdo ex accidẽtibus. Tertio ex causis accidẽtiũ ⁊ cõtinuita tis motus. Accidẽtia. n. de inflãmatiõe forti. ⁊ aliis ex hoc sequentibus ⁊ continuitas motus fuit ex hoc qꝫ materia ẽ acuta ⁊ mltũ ꝓpiũ cordi ꝛc.

In tertiana. ¶Hic ut notificet cõtinuã ꝓportionalẽ notificat iterpollatam ex loco materie. Tu autẽ ꝓ declaratiõe istoꝝ recurre ad illa ꝙ dixim⁹ capło ꝺ putredine. Et uehemẽtia. Cã multiplicatõis oiuz istorũ accidẽtiũ ẽ caliditas acuitas ⁊ inflãmatio colere ut notum est.

c Scisio eoruz. ¶Hoc ẽ signũ multũ cõforme febrib⁹ colericis ut ponit Rasis. ꝛvi. cõtinẽtis ⁊ cã ẽ qꝛ colera est apta ascendere ad supiora ⁊ recipiť i labiis ꝙ sũt loca carnosa ⁊ acuitate scidit illa. ⁊ qñqz accidit mlta resiccatio ⁊ fissura i labiis p uiã crisis ⁊ iõ uulgares idicãt hoc bonum signuz. Natura est ad siccitatẽ ꝛc. ¶Propter cãm quã Aui. põt ⁊ qꝛ ille febres exiccant multũ uiscera. ⁊ qñ supfluã siccitatem uẽtris uides i colicis febrib⁹ tũc frenesim iudica sm Rasim. ꝛvi. continẽtis alia patent.

d Aroxism⁹ tertiane. ¶Hic i ꝑmone spãli. uult determinare de febribus colericis. ¶Dꝛio de iterpollata ⁊ cõtinua. Secũdo de causone. ibi scda. Causon. ¶Dꝛia in duas. ¶Dꝛio determinat de spẽbus siue modis harũ specierũ Secũdo de cura. ibi secũda. Oportet ut. ¶Dꝛia i duas. ¶Dꝛio ponit diuersitates ⁊ signa iterpollatarũ febriũ colericaz lz ẽt multi illoz ꝑmonũ possint applicari ad cõtinuas febres colericas ut appet. Secũdo ponit signa colerice ꝓtinue. ibi scda. Lognoscit. ¶Dꝛia i duas. ¶Dꝛio ponit signa tertiane absolute. secũdo docet distiguere iter purã ⁊ nõ purã ibi scda. ¶Pura. ¶Dꝛia in septẽ sicut septẽ ponit ordies signoz febris tertiane. ⁊ ultio ponit quẽdaz cañ. ꝑma sũma. uel ꝑnius ordo signoz ẽ ex forma sui rigoris: ꝙ hic erpedit scire de rigore ⁊ orripillatiõe ꝓsuppositꝰ nota ex dictis supra capło de ꝑmone rigoris ꝛc. Cõsiderandũ qꝫ Dyn⁹ ymaginať qꝫ li. Deinde. ¶Aõ dicat ordinẽ tpis. sz calitatis. qꝛ iõ fit frig⁹ qꝛ rigor ⁊ pũctio. Et lz dictũ Dyni eẽ uez tñ li. Deide. ¶Posset ẽt dicere ordinẽ tpis hic si memor es eoz ꝙ supra dixim⁹. nã orripillatio ꝑcedit tpe forte frigus. qꝛ. s. ꝑus orripilatio deide frig⁹. s. fortius ꝙz ẽ in orripilatõe. Difficiliorẽ. ꝛc. ¶Hoc ẽ disputatũ supra. ¶Aõ frigidũ. ¶Hoc frigus ẽ frig⁹ reuocatõnis caloris ⁊ hoc uocat frig⁹ paucũ. sz i flatica ⁊ in ꝛtana ẽ frig⁹ ꝓp ꝙli tatẽ materie fride. Uelocis sedatiõis. ¶Dropter subtilitatẽ materie ac aptitudinẽ ad motũ eẽ. Et fit rigor. Cã ẽ ꝙz ponit Serapio. vi. practice capło de tertiana. ⁊ cõmẽtator alexãdrin⁹ sup ꝑmo epidimiaz sup illo paragrapho. Que in rigore. ¶Cã materie colerice i ꝑmis poriſmis sũt subtiles ⁊ iõ cito ⁊ uelociter mote faciũt rigores fortiores sz posteri⁹ p digõez ingrossate ecõtra se hñt ¶In ꝛtana ãt su. ⁊ flatica ẽ eõ qꝛ materia a ꝓncipio grossior ⁊ cruda tarde mota facit debiliores rigores sz in poriſmis circa statũ subtiliata facit fortiores ⁊ ꝺ hoc ideota cõturbať ar tista ꝟo letať ut dicit Alex. i cõmẽto ꝑdicto.

e Et iterũ. Eadẽ cã assignať in uero rigore ut notũ ẽ. Et sudor. ¶Hoc ẽ sz signũ cã ẽ subtilitas materie ⁊ aptitudo mot⁹ ad cutiz. Et fit uria. ¶Hoc ẽ tertiũ signũ ⁊ ẽ notũ. Aut nõ ẽ pura. ¶Hic ꝑmo põt referri ad totũ qꝺ dixit ut ĩtelligamus qꝫ ca ꝙ dicta sũt de rigore ⁊ mõ ei⁹ ĩtelligi debẽt i tertiana pura. quia i nõ pura nõ oz ut sit illi⁹ dispõnis i oib⁹ nec i illius sudoris nec urine. ⁊ explicat de uria ꝙ aliqñ ẽ cruda. s. tennis ꝓp oppillatiões multas aliqñ grossa ꝓp expulsionẽ grosse alicui⁹ materie cum ea ⁊ põt iste ꝑmo referri ad id solũ qꝺ dixit de urina patet. Et tertiane. ¶Hoc ẽ ꝛtũ signũ cã ꝑmi dicti ẽ nota cã scdi dicti ẽ multitudo materiez mltos semp emittens uapores sz i tertiana iterpollata ꝙz ut i declinatiõe ꝓpe nõ sic effũdiť uapores. ⁊ hic eẽt loc⁹ cõsideratiõis. Et accidẽtia. ¶Hec ẽ qnta ordinatio signorũ uigilie sine grauitate. qꝛ uapores cali ⁊ sicci nõ grauať sz i nõ puris grossi uapores ⁊ multi põt eẽ cã alicui⁹ grauitatis. ⁊ alicui⁹ modi somni uigilãti de quo scribiť a Galieno i libro de caumate. Odiũ locutiõis. Quidã dicũt qꝛ spũs ex hoc mot⁹ in cerebro exacuit colerã. Uel dicendũ qꝫ isti hñt organũ audit⁹ ualde expurgatuz. ⁊ iõ audibile siue sonus iprimit ualde realiter ⁊ ualde tinpãizat. ⁊ iõ causať mod⁹ doloris i auditu sicut tãgibile i orgão tact⁹. s. neruo discopto.

f Et pulsus. ¶Hic ẽ sert⁹ ordo signoz nõ ẽ eqlis cõstrictiõis qꝛ nec sistoles ẽ eqlis sistoli. nec dyastoles sistoli. nec sistoles dyastoli ⁊ hoc respectu fe. nõ hũoraliũ ut effi. ⁊ ethice. ⁊ respectu sanitatis. ⁊ mot⁹ sint Aui. ad dicẽdũ hoc ꝓp illꝺ qꝺ deiñ ẽ supra capło de signis putridaz i generali ubi materiã colicã ponit eẽ leue supra ꝟtutẽ ut itelligas qꝫ non ẽ ita leuis qn diuersitatẽ faciat i pulsu. ⁊ qꝛ hũor ⁊ qꝛ putrid⁹. ⁊ hoc ẽ qꝺ dicit. Qñ hũor ꝺbilitat. eũ. s. plsũ. i. ꝟtutẽ pulsatilẽ ⁊ hoc ꝺbilitate alicui⁹ agrauatiõis respectu ñ hũoraliũ febriũ ⁊ ꝺbilitate p putredinẽ. ⁊ addit ei. s. pulsũ diuersitatẽ apꝺ statũ. Dubitať utz i statu pox. plsus i ter⁊

UVA. BHSC. IyR_029

tiana fit magis diuersus q̄s i p̄cedētib⁹ tpib⁹ Et uꝝ q⁹ sic p Aui. hic Am pli⁹ i statu ē maior debilitas vtutis sicut maior calor In p̄ncip. Gal. se cūdo d. d. feb. caplo d signis tertiāe ubi ad lr̄az dicit In illa ipa iā signū magnū ē putredis ꝛ mlto magis iuadēte poꝛisimo ꝛ mlto magis ascēdē te i statu i hoc ät statu min⁹ q̄s p̄m ascēsionē. i. augumētū ꝛ idē ponit ge neralr̄ p̄mo. lib. caplo de signis putridaꝝ sigs subtilr̄ aduertat. Nos iā ꝓtelauim⁹ p̄monē i hoc i libro de differētiis feb. Et hic abbreuiemus ꝛ dicam⁹ p̄mo q⁹ Dyn⁹ hic soluit sic istā ꝓdictō nē exponēdo textū. Ad dit ei diuersitatē apud statū. i. usq; ad statū in cludēdo etiā statū tū in statu nō ē tāta diuersi tas i pulsu pp euapora tiōez materie maiorē et diuersionē ei⁹ ad ptes extrinsecas ꝛ hoc marie ꝓtigit i tertiana pp sub tilitatē materie. Sed hic est dubitādū i dcis Dyni quō pulsus p̄ce dit addendo i diuersitā te usq; ad statū ꝛ i statu nō est maior diuersitas Iz hoc saluare nobis sit facile: q⁹ tenemus ōria posse fil' itendi. Et cre do q⁹ Dyn⁹ nō bñ sciuit explicare qđ uoluit Vo luit. n. dicere q⁹ pulsus est diuersus usq; ad sta tū iclusiue. ꝛ hāc diuer sitatē addit sibi febris il la tertiana. Nos dica m⁹ q⁹ oz scire ex sciētia p̄ncipiorū q⁹ aliquā di uersitatē facit grauitas i materia ꝛ cōstrictō ei⁹ i teriorib⁹ ꝛ diuersitas i dispositōe materie. uñ fit diuersitas i mō calo ris. ꝛ hec diuersitas est maior i p̄ncipio ꝛ augu mēto ymo i augumēto oio maior. q̄s in aliquo tempore. Nā i p̄ncipio calor ē unꝰ⁹ dispositōis .s. suffocat⁹ i statu yo ē expāsus ꝛ i augumēto est q̄si pugna iter utraq; dispōes ꝛ iō hec diuersitas est maior i augumēto q̄s i statu ul' i p̄ncipio. Et alia ē diuersitas q̄ fit ex vtutis debilitate sequēte gradū q̄litatis ꝛ q̄z titatē resolutiōis. ꝛ illa maior est i statu q̄s i alio tpe ut notū est. Sed ꝺ ymo maior ē i dclinatiōe q: pl⁹ fūt resoluti spūs. Dicēdū q⁹ si est dclinatio ad bonū eo ipo quo calor remittit fit aliq; vtutis cōfortatio. Uel dicendū subtilr̄ ꝛ mānifeste ap⁹ eū q̄ itellexit smias. Gal. i cōmēto pulsuū q⁹ ipe casus vtutis p uiā resolutiōis. uel male cōplonis nō facit diuersita tē i pls⁹ q̄ vne dr̄ diuersitas: nisi aliq̄ pugna cōuēgat i hoc. ꝛ itellexit hoc Aui. i paucis vbis li. p̄mo fen. z⁹ cū dixit. Cā diuersitatis pl'sus cū dbt itatevtutis est pugna causē. ꝛ egritudis. In statu igit̄ poꝛisimi est maior ereitatio ad pugnā q̄s i dclinatiōe ꝛ si sint ad mortez nō fit tal' ereitatio et uiolentia pugne. Sz paulati succūbit ꝛ iō vt⁹ deficit ꝛ pl'sus tēdit ad uer miculārez ꝛ formicātez Iz ordinez caude sorcine finiētis ñ tū est pp hoc diuersus. Si ät dclinatio sit ad bonū certū est q⁹ nō est diuersus pp cāz dictā scias hoc. Et diuersitas ꝛc. Hoc est notū pp leuitatez colē ꝛ uni formitatē i suo motu putredis ꝛ erpāsiōis caloris. Cū duritie. Q: calo ꝛ siccitas idurāt. Nō dixit ät si pl⁹ ul' min⁹ q̄s i q̄rtana sit dur⁹ pulsus q: pōt utrūq; cōtigere nisi diuersitas ꝓpa cū feb. i. pulsus hz diuersitatē q̄ debeē febri putride. ut fe. putrida. ꝛ nō hz diuersitatē sicut facit melāco lia ꝛ flā i febrib⁹ quaꝝ ē diuersitas pp febrē. ꝛ pp materias hūoꝝ q̄ sūt graues grossi uiscosi suffocātes calīn. ꝛ differmiter ꝓcedentes i putredi ne. uñ fit diuersitas i calore ꝛ pulsu. Et aliis. s. morbis materialib⁹ uel ac cidentib⁹ q uel q̄ diuersificāt pulsū ut dolor stōi ꝛ accūdia aīe ꝛ ista si cō iunganē tertiane pñt facere pulsuꝝ diuersū. ꝛ hoc tū nō erit pp ipaz terti anā Iz pp alia. Uel ꝛ aliis. Ut dispositionib⁹ naturalib⁹. sūt. n. hoies q ex natura bñt pulsū diuersuz, ut ifra fen. z⁹. Et ei⁹ diuersitas nō est multū supflua. Dupliciter exponit. Prio respectu ei⁹ qđ est in aliis fe brib⁹ putridis. ꝛ hoc iā est declaratū. Uel eius diuersitas nō est multuz supflua. s. dilatato calore. ꝛ hoc est in statu ꝛ iā est hoc declaratum. ꝛ est hoc dictuz cōforme dictis nr̄is supra. Et q̄ꝝ. Hec est septia collectio signoꝝ. Etas. Scilicet iuuentutis. Cōsuetudo. Scilicet bñdi tertianā uel. Cōsuetudo. In cibis calidis ꝛ siccis ꝛc. Forma. Idest habitudo. Cum ergo. Sermo hic ē notus qđ ät in eo est occultuz pendet ex qōne ꝺ diodicatione. Amor sollicitudis. Q: uident̄ solliciti mobiles acuitate colere. Ebulitionez. Idest iflāmationez ut q̄si aligd ibi ebulierit. ꝛ ē ser mo i quo alii auctores cōcordāt. Et cā est feruor colere kistis fellis unde ebulit epar.

a Ura est subtilis. Hic ponit signa qbus differt tertiana pura a nō p pura. Et primo ponit signa pure itelligendo ꝛ q̄ꝝ ponendo q illa nō cōueniunt nō pure. Scōo ponit signa tertiane non pure. ibi seōa. Et cuz nō pura. Prima pōt diuidi in tot ptes quot sunt signa Primū sig nū ē q⁹ pura tertiana ē subtilis. Quidaz dicunt. Subtilis. Scz humoris. Aliter. Subtilis. Idest acuti caloris. ꝛ de hoc iudicat tactus. Scōm signū ē q⁹ calor ei⁹ ē leuis. Quidā dicunt. Leuis. Scz hūoris ad digerendū. Iz melius ē dicere leuis. s. caloris. ꝛ ei⁹ leuitas est q: nō ē malign⁹ calor ut alioꝝ hu. putridoꝝ. Iz ē itensus i gradu. Iz nō pp malicia dispositiōis putredinal'. Colere. n. putredo ē q̄si q̄dā exarsio. Iz alioꝝ humoꝝ putredo ē putredior. Et ex hoc cessāt q̄dā ꝺdictiones de calore tertiane. s. de leuitate ei⁹ q̄ uī esse iter doctores. Tertiū signū est q⁹ durat porisimus a q̄ttuor horis ꝛ est min⁹ tps ad. xij. ꝛ hoc ē mai⁹ tps ꝛ de hac mesura tpis nō pōt dari cā. Iz q⁹ breui tpe durat hoc ē notū. q ꝛ

uelox ꝓ cōpationē ad reliq̄s febres ꝛ nō ē eq̄lis ꝓstrictiōis qm̄ būor ꝺ bilitat eū ꝛ addit ei diuersitatē apd statū ꝛ diuersitas i eo ē sub ea q̄ ē i alijs cū duritie ꝛ ē pulsus fortior i ea imo diuersitas i eo nō ē hz pl'm. Nisi diuersitas ꝓpa cū febre ꝛ alijs. Et i p̄ncipio q̄dē ē necessariū ut co arcteē pulsus usq; ad horā dilatatōis febris: ꝛ tūc ꝓfortat ꝛ fit uelox ꝛ frequēs. Et ei⁹ diuersitas nō est multū supflua. Et q̄ꝝ ꝓsumit ꝓpp subtilitatē sue materie i poꝛisimo uno i quo accidit uōitus: aut uētris solō mūdificās. Et appet digō i uria i p̄mo die aut i tertio aut i q̄rto aut in septio. Si ät addit sup septē piodos addi tiōē plīma: tūc ē ꝺ genere nō pure. Et silr̄ si plōgat spatiū sui rigoris ꝛ ē additio suoꝝ poꝛisimoꝝ. Et añ cessio eoꝝ adiuicē ꝛm ordinē suā tē ꝓportiōes sil'es: ꝛ i ñ pura ē illō diuersū nō rectū. Et silr̄ q̄ñ assimil lāt poꝛisimi ꝛm terminū unū ꝛ reli qua signa elōgatiōis febris ēt sunt ꝺ ill'que scis. Et cū uides p̄ncipiū cū rigoꝝ hz q⁹ ꝺtermiauim⁹ ꝛ statū cū sudoꝛe exuberāte tūc nō dubitel q̄m ipa sit pura. Et i pura q̄dē ē q̄ ea bñs bibit aq̄ ordei ꝓcedit q⁹ ē i corpe ei⁹ cū uapore hūido quasi ipe uelit sudaē ꝛ q̄ñ sudat. Et cū nō pura iueniē grauitas pl'ma i ca

ditiōe mlta: tūc ē nō pura. Et ē ꝛm pl'm pueniēs ad septē horas ꝛ cale fit i ea corp⁹ uelociter: ꝛ uides cal'i tatē ꝓcedere ex corpe ꝛ extrēitates adhuc sūt fre ꝛ sil'r pura ñ addit q̄ nō accidit error supra. vij. ꝓpodos. Et q̄ñ ꝓsumit ꝓpp subtilitatē sue materie i poꝛisimo uno i quo accidit uōitus: aut uētris solō mūdificās. Et appet digō i uria i p̄mo die aut i tertio aut i q̄rto aut in septio. Si ät addit sup septē piodos addi tiōē plīma: tūc ē ꝺ genere nō pure. Et silr̄ si plōgat spatiū sui rigoris ꝛ ē additio suoꝝ poꝛisimoꝝ. Et añ cessio eoꝝ adiuicē ꝛm ordinē suā tē ꝓportiōes sil'es: ꝛ i ñ pura ē illō diuersū nō rectū. Et silr̄ q̄ñ assimil lāt poꝛisimi ꝛm terminū unū ꝛ reli qua signa elōgatiōis febris ēt sunt ꝺ ill'que scis. Et cū uides p̄ncipiū cū rigoꝝ hz q⁹ ꝺtermiauim⁹ ꝛ statū cū sudoꝛe exuberāte tūc nō dubitel q̄m ipa sit pura. Et i pura q̄dē ē q̄ ea bñs bibit aq̄ ordei ꝓcedit q⁹ ē i corpe ei⁹ cū uapore hūido quasi ipe uelit sudaē ꝛ q̄ñ sudat. Et cū nō pura iueniē grauitas pl'ma i ca

ē pp subtilitatē materie q̄ cito mouet cito iflāmet p totū ꝛ cito euaporat. ꝛ iō si multū durat poꝛisimus ꝛbi gra. q: durat uiginti horis nō est pura. q: significat grossities colē. quā ingrossat uel melācolia uel flegma. Cōtra q: pōt igrossari p additionē ut colā uitelina ꝛm Gal. scōo de vtutib⁹ naturalib⁹ ultio capitulo ꝛ Auer. scōo colliget. Dicēdū q⁹ plus euenit illā colerā ex q̄ fit febris grossaz ꝺ ri p̄mixtionē flegmatis: q̄s p adustiōez. Uel dicēdū q⁹ colera igrossata p adu stionē dr̄ nō pura colera q: hz naturā aliquā melācolie nō p admixtionē ab ex̄ Iz p alterationē q̄ igrossat colerā pl⁹ q̄s debeat colere ꝛ facit eaz trāsire ad grossitiē q̄ debeē me lācolie iō dicē colera nō pura p vtutē melācolie. Ad septem horas. Q: iste ē cōis termin⁹ si ue tps cōe pduratiōis poꝛisimi sed q̄ttuor hore ꝛ. xij. sunt plus extrema tpa. ꝛ colera pl⁹ ē repi bilis cū dispositiōe cōi quā cum dispositionib⁹ extremis ꝛ dico colā pura ꝛ nō dico colera abso lute. Et calefit. Quartū signū ē uelocitas calefactiōis corpis q: materia cito iflāmat ꝛ expā dit ꝛ dat signū hui⁹. q: stātibus extremis fris ꝛ reliquo cope ui des calitatē ꝓcedere. s. a pte in trīseca ad ptes extrīsecas. Sz tu dices hoc nō ē sufficiēs signū q: in flatica ꝛ melācolica iueni mus i augumēto poꝛisimi extre ma fra ꝛ pect⁹ ꝛ uētrez calida.

Dicendū p̄mo q⁹ hoc signū ē sufficiens i tertiana pura nā fri gus in ea nō est q: i extremis sit būor frigid⁹ Iz q: calor est itus reuocat⁹ ꝛ tū ita cito calefit colā ꝛ q̄si p totū corp⁹ iflāmat q⁹ ca lor naturalis ꝛ accidētalis cuz eo potuit expādi usq; ad extrēa oia ꝛ illō est breue tps. s. tps in quo expandit i totū ꝛ tū in hoc tpe corp⁹ totū intrīsecū est cale factū. Uel dicendū q⁹ i reliqs febrib⁹ corp⁹ calidū appet frigidis exūtib⁹ extremis. nō tū q⁹ apte uapores ex̄ feranē. Iz est q̄ dā calefactio p alterationem mē broꝝ p ptē p⁹ partē uaporib⁹ grossitie sua itus coartatis. Iz i tertiana pura calor corpis cū mānifesta euaporatiōe az. Et hoc innuebat Aui. cuz dixit uides calitatez ꝓcedere ex corpe ꝛ dixit ꝓcedere. s. euaporādo. Quintū si gnū ē q⁹ tertiana pura durat ad pl⁹ septē poꝛisimis. ꝛ q̄ñq; citius cōsumit ꝛ q̄ñ q; i uno poꝛisimo. ꝛ hic stat affo. ypo. Tertiana febris ꝛc. Et cā ē quā ibidē cō mentator ponit tertio ꝓnosticoꝝ. q: tū facit iterpollata i poꝛisimo uno quātū in die una cōtinua. Iz cōtinue colice pure cū sint pacute nō ptrāsgūt septē dies ergo nec interpollata. 7. periodos.

b Et q̄ñq; cōsumit. Pōt hoc poni p. 6. signo ꝛ pōt esse determiatio dicti q: di cit q⁹ nō addit supra septē piodos uult dicere q⁹ hoc nō est semp ueruz q⁹ duret piodis. 7. q: q̄ñq; in uno poꝛisimo finit nomiti l'solutōe. Et cā i hoc ē nota Pos sibile est. n. hoiez solū illā colerā hr̄e q̄ illū poꝛisimū facit ꝛ retificari i euōne ma terie illi⁹ ꝓ cōplexionē malā mēbroꝝ q⁹ nō remanet mala q̄litas. Et q⁹ nō gene rabit ꝓ illi⁹ euōnez alius būor colericus q possit facere poꝛisimū ꝛm. ergo i uno poꝛisimo illa tertiana finiuit crisim suā. Sz ista possibilitas nō est sic i humore flegmatico ꝛ melācolico. nā isti būores sunt tarde aggregatiōis nō dico q⁹ fleg ma sit tarde aggregatiōis cū itur a dispositiōe cause añcedentis ad cōiunctā. Sz dico tarde aggregatiōis cū itur a dispositiōe sanitatis ad dispositiōez i egritu dinē q̄ dispō ē cā añcedens hoc tū tarde fit i flate ꝛ melācolia. ꝛ silr̄ hi būores tar de resoluunt̄ ꝛ tarde cessat dispō q̄ ē cā añcedens illaꝝ febrū ꝛ iō nō fit un⁹ po ꝛisimus flatice ul' melācolice qn alter fiat p⁹ illū i suo piodo: ꝛ hoc pp dispositio nē q̄ fuit añ p̄mū poꝛisimū q̄ facil'r nō cessat. ꝛ ꝓpter dispositiōez q̄ relinq̄t ex p̄ mo poꝛisimo q̄zuis ät sit lōginquū posse repiri unā q̄rtanā uel unā quotidianam uni⁹ poꝛisimi nō tū credo ipossibile. Et casus concedēs istā possibilitatē longin quā ē iste ponat q⁹ aliqs habeat splenē grossuz ꝛ plenū melācolia ꝛ natura mo neat ad illi⁹ melācolie euōnē ꝛ dirigat eā vsus itestina ꝛ ps illi⁹ fugiat hāc euō nez ꝛ ferat̄ ad loca ex̄ uenas. ꝛ ibi putrefiat ꝛ faciat nouū poꝛisimū q̄ finiat̄ cū to ta materie euōe ꝛ nō remaneat q̄litas q̄ attrahat materiā. Iste hō cū ille fluxu uē tris nō habebit nisi unū poꝛisimū q̄rtane ꝛ nos testificamus uidisse hoc. Et ap paret. Hoc ē sertū signū. Cōsideradū q: Iz i tertiana, va possz appere digō i p̄ ma die nō tū moꝝ i p̄ncipio appet sicut i effimeris. ueris ut supradixim⁹ i capl'o ꝺ signis effimeraꝝ. Cōsideradū q⁹ dixit i p̄mo tertio q̄rto. ul' scōo. dās itelligi ꝺ scōo. 7. 6. Ul' dixit p̄mo pp illā q̄ terminat i poꝛisimo uno. ꝛ dixit tertio. dās itel ligere ꝛm ut tāgeret dies creticos ꝛ idicatiuos i qb⁹ signa digōis appentia sunt certiora. sicut oia bona signa sūt certiora i bonitate. ꝛ mala i malicia cū appent i cretica die. ut Gal. scōo ꝛ tertio. ꝓnosticoꝝ. Si ät. Applicat dicta ad significā dū nō purā ꝛ q̄zuis dicat de duob⁹ signis q̄ reperiunt̄ i tertiana pura q⁹ ipsa nō re periunt̄ i tertiana nō pura. tū de alijs signis dat itelligi. ꝺbi gra calitas tertiane nō pure nō ē calitas subtilis neq; leuis. ꝛ sic discurrer̄ ꝓ alia signa. Et silr̄. Scz ē nō pura ꝛ plōgat spaciū sui rigoris q: significat colā grossa. Et ē additio. Hoc ē septimū signū. Additio. Et p. i. añcessio. silr̄ postpositio q: q̄ztuz addit scōus ad p̄mū tū terti⁹ ad ꝛm. Uel additio. i. augumētū. ꝛ añcessio. i. ātīcipatō. Et cā istoꝝ ē materie uniformitas. Et silr̄. Hoc ē octauū signū. ꝛ ē febris ter tiane nō pure. s. eq̄litas iuasiōis poꝛisimorū. q: significat febris lōgitudinē ex af foꝛismo. ypo. Quib⁹ exacerbatiōes fiūt aut poꝛisimi ꝛc. Sz tertiana pura non pōt eē lōga. Et reliq̄ signa ex etate tpe ꝛ alijs. ergo oppositū hui⁹ signi ē signuz tertiane pure. s. poꝛisimos ātīcipare l' postponere. ꝛ nō iuadere i eadē hora. Et cū. Hoc ē nonū signū. ꝛ patet. Et i pura. Hoc ē decimuz signuz. In pura eni colica materia subtilis retificat̄ p potuz aq̄ fride. uñ parat̄ digōi ꝛ uie nō sūt op pilate. uñ pōt penetrare aq̄ ysus nenas ꝛ cutiz ꝛ calefieri ꝛ uapore elenari ꝛ ipa frigidabit ꝛ tēperabit malā cōplexionez. Et qb⁹ hō dispōit ad sudorē. In ter tiana yo nō pura magis igrossat materia a potu fride aq̄. ꝛ nō pōt penetrare pp oppilatōes. ꝛ possibile est q⁹ i fridatio fiat maior q̄s illō quo idigem⁹. Et cū nō

UVA. BHSC. IyR_029

pura. Hic ponit signa nō pure. Et unū signū ē grauitas pluria i capite pp grossos uapores ibi retētos. ⁊ cōuersos ad naturā hūoris. Ertēsio. Hoc ē sc̄m signū. Ertēsio. Scz in capite ⁊ repletiōe multa uel. Ertēsio. Idest plōgatio porisimi. ⁊ plōgat rigori. i. porisim⁹. ⁊ hoc ē signū tertiū. Dubitāt qdā quō porismus tertiane nō pure plōgat pl⁹ quā paroxisim⁹ flatice pure. Dicēdū ꝑm Dynū q̄ p se nō ē uex. scz p accūs. Et hoc ē q: in febre tertiana nō pura sc̄ōus porismus ualde tardat p⁹ ꝑmū q: fuit i die tertia. Scz sc̄ōus porisim⁹ quotidiāe statiz

pite ⁊ extēsio ⁊ plōgat rigor donec puenit ad uigitiq̄ttuor horas aut trigīta horas usq̄ ad horā suā: ⁊ tepescut dōec ꝑplet q̄dragīta hore: ⁊ p q̄titatē additōis porisimi sup. xij. horas ē ei⁹ elōgatō a puritate. Et i tertiana q̄dē ñ pura tardat appitō digōis ⁊ ñ appet i forma offuscatio neq̄ extēuatō: ⁊ fortasse ñ erradicat cū sudor̄ copioso ⁊ fortasse nō i cipit cū rigore ⁊ ñ ē caliditas cum mlta fortitudie neq̄ ē augumētuz ei⁹ eq̄le: imo ē q̄si ipa addat: ōide ꝓcedit ⁊ minuit. Et accidentia seua minorantur in ea.

Tertiana ꝓtinua. Ca. xxxviij.

Ognoscit ꝓ uehemētiā porismoꝝ tertiae: ⁊ p uehemētiā accūnū tertiae. ⁊ aꝑ. G. q̄dē qū sā. putrefit fit ō hoc genere ⁊ de eo fiet sermo post.

Cura tertiane pure. Ca. xxxix.

Portet ut ꝓremōeoreris illo lud qō ōdim⁹ tibi ō radici b⁹ i curatiōe febriū ō sol'oe uētris ⁊ cibo ⁊ i oīb⁹ caplis ⁊ fabrica sup illud. Et tu q̄dē nō ausc̄tes ꝑmonē ei⁹ q̄ ꝓcedit i ꝓncipio solutia fortia ⁊ myrabolāos ⁊ bis sil'a. nisi illō qō dixim⁹. Immo oz ut ꝑ peres i ꝑmis ⁊ lēias lēitate q̄dam cū eis q̄ dixim⁹ illic sic̄ sūt tamaridi q̄titate. xl. z. q̄ infūdāt i aq̄ cal'a i nocte ⁊ colēt ⁊ ꝓjciat desup sira

⁊ ponit medicinas leniētes qnq̄z quaꝝ ꝑma fit ex tamarindis super quoruz colatura phicit spēs altera māne aut suceus duoꝝ granatoꝝ. ⁊ hoc totuz declaratuz ē supra. i. caplo de cura putridaꝝ secūda medicina ē decoctio. Juleb. ⁊ ē uolubilis spēs: ut ibidē dixim⁹ cū māna ⁊c. tertia species ē ifusio prunoꝝ cuz aliq̄ specie māne. q̄rta ē syrupus uiolat⁹ ⁊ uiole cōdite cuz zucharo qnta ē mucilago ⁊c. Quātitatē āt haꝝ rez i pondere lege a Mesue in suis caplis. Aut clisteria. scias hoc ex generali capitulo qñ necessitas perducit ⁊c. Hec necessitas clisteriox pōt eē mltiplex sz una necessitas ē dati cibi siue sit subtilis multū siue nō sit subtilis q: non dz dari sicco uētre nisi leniat ⁊ hoc ē quod subdit. Rectū ē nāq̄z ⁊c. ⁊ si uētris. Hic cañ. ē hic additus cui⁹cā est q: materia colerica pura q̄uis sit in ꝓncipio i digesta aliquā tñ a ꝓncipio hz aptitudinem ad euōnem q̄z non hz fleg ma uel melācolia a ꝓncipio cuz sint indigesta ⁊ ideo lz malicia sit maxima idest multa i soluendo uētrē a ꝓncipio tertiane pure. ut apparet ex generali caplo tñ malicia erit minor q̄z suū simile. i. q̄z silis euacuatō i ꝓncipio aliarum fe. ut flegmatice ⁊ melācolie.

Et qñ possibile. Dubitat an p⁹ tres porismos cōpetat flobothomia in tertiana uī q: sic ex cañ. generali li. ꝓmo caplo de flobothomia ubi dicit in eaz ꝓncipio flobothomia penit⁹ dimittatur ⁊ infra dicit q: i febre cū oportuerit flobothomare nō attēdas qō qdā dicūt q: post q̄tuor nō ē bonū ymo p⁹ .40. dies. in ꝑriū ē A. hic. Dicendū q: tertiana pura flomia nō fit rōne cause cōiuncte. sed fit qñq̄z rōne dispōis in sanguine pp cām anteceden tē ⁊ hoc ē. ul' q: colababūdās i sanguine mixta ē ⁊ dispōsita ut seq̄tur illū in euōe. ul' q: sā

a Ognoscit. Hic ponit signa continue per uehemētiā porismoꝝ ⁊ eracerbationū ⁊ hec uehemētia in itensione q: itensior est iflāmatio icontinua q̄z i terpollata ⁊ in pduratione q: longior ē porismus siue eracerbatio cōtinue q̄z porism⁹ iterpollate reliqs parib⁹. Signa āt puritatis cōtinue ⁊ ipuritatis sunt itellecta ex signis ꝓdictis. Et apud. Hic Aui. festinauit ad ponenduz opinionem Gal. quia auidus erat impugnare illum.

b Portet ut. Prio ponit curā tertiane pure secūdo nō pure ibi secunda. Res. Prio i duas. Prio ponit curā tertiane. iterpollate q̄ cura pōt applicari ad cōtinuā. secūdo spāliter explicat curā cōtinue ibi secūda. Et scias. Pria i tres. ꝑmo ponit curā feb. secūdo accūtiū. tertio caliditatis q̄ remanet ibi secūda. Et si fuerit. Ibi tertia. Et qñ. Pria i tres. ꝑmo ponit curā ei⁹ q̄ plurimū fit a ꝓncipio usq̄ ad statuz sc̄do in statu qñ apparent signa digōnis. tertio in declinatiōe plus. ibi sc̄da. Quod si cōsequit. Ibi tertia. Balneo uero. Pria in tres. ꝑmo ponit cañ. i euōne. secundo i cibatiōe ⁊ puocatiōe ⁊ digōne. ⁊ alteratiōe calitatis. tertio cañ. cibatiōis assumit quātuz ad intentionez in ea ibi secunda. Et non cibes. Ibi tertia. Et scias qō intentio. Pria in tres. primo ponit cañ. in euōne p medicinas. sc̄do per clisteria. tertio p flobothomiā. ibi secunda. Aut clistera. Ibi tertia. Et q̄nq̄z possibile. Primo remittit nos ad cañ. generales super quos fabricat nō soluz in hoc cap. sz i oī caplo iferi⁹. secundo redarguit Rasim q in. x. trac. Almāsoris ⁊ i. 17. cōtinentis. a ꝓncipio cōcedit scamoneā ⁊ mirabolanos ⁊ solutiua fortia. ⁊ nō oz q̄ itelligat per mirabolāos solutiuuz forte sz ponit Ras. ad cōsolāduz scamoneā. sz itellexit solutiua fortia alia. ut reubarbaꝝ qō est forte respectu tamarindoꝝ ⁊ uiolaꝝ ⁊ pōt dici q: omne euacuās exsoluendo: ut sic ē forte respectu eoꝝ q̄ leniendo euacuāt. mirabolani āt exsoluendo euacuāt. sz tunc aut. dicit ꝑmonez quo seipsuz cōcordat cuz Rasi. cum dicit. Aliq̄ si per moduz quē dixim⁹. Q: nisi materia fuerit furiosa ul' pluriua. Uñ i ꝓncipio tertiane pure timeat ne trāseat in cōtinuā uel causonē. uel oc cidat p motuz colere furiosuz. tunc. n. a ꝓncipio. i. añ digōnez possum⁹ purgar cuz scamonea ⁊ solutiuis fortibus. ⁊ sub hac itētione dicem⁹ Rasim. dedisse in ꝓncipio scamoneā. Tertio Aui. ostendit. q: itētio tua dz esse lenificatio nō flux⁹. ⁊ non solutio laboriosa. ⁊ iō fabricādo super radices supra positas dicit lenias ⁊c.

guis ipse ē multus ⁊ subtilis stās sub sanguis forma. uñ ꝑm ꝓodos ps iflāmat. ⁊ fit actu col'a cū fit porismus. cū ergo ista sunt a ꝓncipio tertia ne tūc oz flobothomare q: si differat flobothomia pp iflāmationē febrile pōt euenire. q: sāguis colericus magis factus acutus trāsibit ꝑm magnā partē in col'az actualē. uel colera q̄ pus erat sāguini ꝑmixta fiet acutior ⁊ seperabit. ⁊ iō tūc flobothomia nō erit ꝓueniēs cū tñ pus essz cōueniēs hoc aūt tps in quo cōpetit flomia Aui. q: arbitratus ē. s. spatiū trium porismoꝝ siue ꝓodoꝝ. Et qbus apparet q: si tertiana pura icipiat cuz col'a q̄ ē cā añs sepata a sāguine ⁊ i ꝓcessu tertiane accidat sanguinē iflāmari ab illa col'a ⁊ secū misceri q: flomia pus nō dz fieri sz i ꝓcessu potest fieri. Ad ꝓria dicēdū ad ꝑmā q: hoc nō ꝓdicit illa dictio nā siue sit tertiana siue q̄cūq̄z egritudo tūc fiat flomia qñ ē necessitas eius ⁊ si trāseant mēses. Scz si i tertiana ē possibile ut flobothomes a ꝓncipio fac illō ⁊ ñ differas q: possibile est q: post cessabit possibilitas cū peioratiōe ifirmi ꝑpter dimissā esse flomiaz. Isti ergo ꝑmones sūt sibi iuicē cōuenientes ⁊ nō ꝓrii. Et silr. Hic cañ. pōt referri ad flomiā stāte. n. sāguine subtili colerico q̄ fuerit ñ facies flomiā pōt accidere ex hoc nocumētū q: ps illius sāguinis remanet ⁊ trāsibit in col'az ⁊ fortior ē faciet porismū licet hoc nocumentū nō sit necessario eueniens ut notuz ē sz si cueniat minus malū est q̄z alind malū q̄ timet de furia sāguinis remanentis potentis ubi gra apostemare aliq̄ nobiliū uel ꝓncipaliū ⁊ hoc q: dicit. Et facies illud ⁊c. Idest facies flomiā pōt āt can. leuius referri ad farmaciā ⁊ ē q: si materia fuerit furiora. ⁊ facies illō. s. euōnez cū farmaco solutiuo a ꝓncipio error q̄ accidit ex hoc si accidit q: si aliq̄ō nocumētū sequat erit minus q̄z aliō. i. minus q̄z error siue nocumētū ⁊ dimissiōe euōnis ⁊ scitū ē hoc i caplo generali oīa. i. illa fabricant super illō. Et oz. Que sit necessitas cogēs euāre in die paroxisimi dicta fuit supra i qōne de hoc in caplo generali. Et nō cibes. Isti sunt can. multū aggregati i cibatiōe ⁊ puocatiōe urine digōe materici ⁊ alteratiōe caloris febrilis ⁊ sunt circa xij. can. Primus est q: nō cibes nisi apō cōditiones ꝓdictas. s. de lenificatiōe uētris ⁊ q: nō occurrat cibus i ꝓncipio paroxismi. Sc̄ōs can. aut ꝓuoces. s. nisi apud cōditiones ꝓdictas caplo de cura putridaꝝ i generali. ubi inuebat q: puocatiōē ꝓcedat lenificatio uētris ⁊ flomia si expedit. Tertius can. q: paroxism⁹ superueniat uacuo uētre ⁊ nō sufficit auidicere dū ē famelicus q: pōt ex appetitu canino appetere pleno uentre ⁊ iō dixit. Et dū nō ē i stomacho eius aliqd. Quartus can. q: det i māe syrupus acetosus simplex ⁊ hoc ē hora cōis dādi syrupū q: cōiter febrel colerice ueniūt de die. sz si paroxismus occuparet totā noctē oporteret dare syrupū i die aliqbus horis añ paroxismū ꝑm tuū iudiciū ⁊ extimationē ⁊ post duas horas aquā ordei ut abluat q̄ icisit syrupus ace. ut dictū ē supra caplo. de aq̄ ordei. In die in q̄ non ē paroxismus q: cū aqua ordei sit qdā cibus tūc paroxismus non occurreret uētre uacuo ⁊ hic sermo ē uerior si per aquā ordei itelligamus ptisanā. Quītus can. ē q: sy

UVA. BHSC. IyR_029

rupus ace. ē utilis si dē post porisimū q; remittit reliq̃as caloris ⁊ reti
ficat residuū materiei: Sextus. can. ē q; silr ē utile ponere pedes i aqua
frida post porisimū ad trahēdu. i. ad remouēdū residuuz caloris accidit
eni q; q̃uis parorisimus recesserit q; i extrēitatibus ut pedibus remāse-
rit aliq̃s calor quē remouet positio pedū in aqua frida ⁊ phibet spūs ab
euaporatione ⁊ silr si i māibus sentiret iflāmatio residua a porismo pos
sent lauari cū aq̃ frida. Ex his cessat ulis expositio quorūdā timoroso
rū. Quidam dicūt q;
usus istius aq̃ fride non
conuenit sz aui. itelligit
aquā fridā i potētia. tñ
actu calidā i q̃ aq̃ rose ⁊
uiole bulierint. Septi
mus can. ē q; i postrēis
.s. digesta materia dē
cū syrupo acetoso emr
tio seminuz fridorū. s.
melōis citrulli cucume-
ris ⁊ cucurbite vbi gra.
syrupi acetosi lactis se-
minū cōiuz ana unciaz
unā ⁊ semis. Et cōsi
dera q; aui. opinatur se
mina cōia esse satis po-
tēs puocatiuū i mate-
ria colica sicut eēt acco
rus uel sparagus in ma
teria flegmatica ⁊ iō in
usu illorū digōez erpe
etat in tertiana sicut in
usu fortiū puocantiuz
i flatica uel melācolica.
Aliter pōt itelligi q; añ
porisimū dē solū syru.
acetosus sz post porisi-
mū dē cū hoc emulsio
seminū ut materia resi-
dua mouear ad urinā ⁊
medic⁹ bene extimatio
nis añ porismū pōt da
re hoc puocatiuū si sci
ret materiā eē aptā per
digestionez.

a Et añ porisimū. Iste
can. nō ē p se can. sz ps
cañ. supra ubi sic cōtiuat syru. acetosus p⁹ po
risimū est cōueniēs ⁊ añ porisimuz p tres horas
q̃ttuor ergo dedit spa
tiū quo añ porismū da
re debem⁹ ul trib⁹ l. q̃t
tuor horis ne porism⁹
occurrat stō i quo ē iste
syrup⁹ q; ēt hz cibi rō-
nē aliqualē ut supra di
xim⁹ ⁊ q; pdeē ei⁹ opa-
tio si euometur ut cōsue
tū ē in pncipio porisimi
tertiane ⁊ q; opatio ei⁹
nō bñ fiet in materia q;
cōsumeē a calore febri-
li sz ñ dedit spatiū quo
p⁹ porismū dare debe
m⁹ syrupū ace. q; statiz
cū febris cessauit. imo
stāte residuo caloris pōt
dare syrupū ace. nec ex
pedit horā iterponere.

Octau⁹ can. ē q; dē
post porismū aq̃ ordei.
.s. pmisso syrupo ace. ul
nō pmisso ⁊ ei⁹ utilitas
ē manifesta. Ista⁹ ca.
sz de ipso possint fieri
multa. ē q; si idigem⁹
subtiliatōe regimis des
uinū granatoz q; ē dic-
ta subtil. ut supra dixit. Ista āt subtiliatio pōt esse pticularis ut i die po
risimi ⁊ pōt eē uniuersalis. ut si i pma die iudicasti extimatiue q; tertiana
nō trāsibit tertiū porisimū ⁊ tūc aui. docet gradare regimē ⁊ ē notū. De
cim⁹ ca. phibet acetosationē cibi cū radice apij uel pauco pipis. ut cōsul
uit ypo. sz librū ubi ypo. hoc dicit nō hēm⁹ ⁊ nō timeam⁹ calorē pauci pi-
peris sicut qdā faciūt. Undecim⁹ can. subtiliat regimē ppe crisiz q; p
pe statū. Duodecim⁹ can. eligit fruct⁹ ei cōuenientes alkhedi. i. spēs me
lōis l citrulli qd āt sit de istis fructib⁹ ⁊ q; cucurbite nominent iter olera
ditis n⁹ supra i generali caplo. Et nō solū arabes sz etiā greci iter olera
noiant cucurbitā ⁊c. uñ Gal. grec⁹ sic facit ut appet i terra. ad Gluconē.
in caplo de cura tertiane ⁊ q; tertiana pura ē de febrib⁹ multū iflāma
timis ⁊ putredo materie ei⁹ ē. q. exarsio. iō fruct⁹ fridi securi⁹ pcedūt i ea.

b Et scias. Quod hic dicit est notum.

c Silthaleg. Quidā exponūt. i. anūi. Alij. i. aīaliū. ut agni hedi ⁊ porci.
uñ extremitates porci cōcedit Gal. i terrapētica ad glauconē eis qb⁹ nō
ē nausea q; cerbela sūt nauseatiua ut tertio lib. alimētorū ⁊ sexto can. ⁊ iō
nō debent eis qbus ē nausea. Aliter pōt exponi eis qb⁹. i. dent eis qb⁹ ē
nausea cū spēb⁹ ul cū reb⁹ phibētib⁹ nausea uitelli ouorū q; digestibi
lior sz. ut Gal. ad glauconem.

d Et nō. ultimes. Hic can. est notus ⁊ motiuū fuit q; fecerat te securū i
frigidādo cū melonib⁹ ⁊ cucurbita. Et nō ultie ifrides pprie in pncipio
.s. porismi q; ē cā plōgatiōis ei⁹ cū itentio tūc fit motio cōloris ad ex ul
in pncipio. s. uniuersali cū tūc nō sit flāma maior ⁊ materia sit cruda que
pō p ifrigidationē supfluā retineri magis ⁊ magis ierudari. In statu āt dige
sta materia pp uehemētē calorē securi⁹ pōt ifrigidatio fieri ⁊ i declinatiōe ⁊ coa
cte quocūq; tpe uides inflāmationē suspicabilē de cōtinua uel causone ul arefa-
ctiōe. Hic cadit qō i q̃ esset loc⁹ speculatiōis posita eq̃li distēperātia i duob⁹ q;
idigēt ifrigidari potib⁹ ⁊ epithimatib⁹ ⁊ unus sit i pncipio ⁊ alter i statu tertiae
qs infrigidar securi⁹. Et tu cōsidera aui. tū uult q; in pncipio nō est sic securum.

e Qō si. Hic ponit curā tertiane i statu ⁊ uult q; si natura facit pfectā crisim tu
es excusatus ab euōne sz si natu
ra nō excusat te ⁊ hoc q; iperfe-
cte mouet ad crisiz iuua eā inde
uñ euacuat ⁊ totū hoc ē fabrica
tū sup affo. ⁊ sup can. generali-
bus supra ⁊ si ipa nō facit crisiz
euacua cuz medicina solutiua ⁊
una medicina ē scamōea i iuleb
sēda medicina ē decoctio mira
bolanoz ⁊c. q̃s potes uigorare
cū fumoterre sene ⁊ scamonea.
Et cōsidera hic de sena. Ter-
tia medicina ē trocisci ō spodio
⁊c. Quarta ē descriptio medi
cine. s. cuiusdā solutiue. Et forsan q; aui. uult q; iste addant de
scriptōi trocisciorum de spodio
⁊ tūc eēt descriptō trociscoz de
spodio solutiuorū uide ista qn-
to can. cū aq̃ frida. Cōtra quia
Auenzoar pcipit solutiua dari
cū aq̃ calida. Dicēdū q; regu
larius ē dare solutiua cū aq̃ ca-
lida q; iuuat ad opationē eorū
tū in febrib⁹ inflāmatiuis timen
do ne ex calore medicina corrū
pat pōt dari cū aqua frigida.

f Et p⁹ illud. Cōsidera hic q;
auic. utit puocatiōe urine post
solutionē. Cōsidera ēt q; cum
natura aliquā crisim tētat inde
iuuat eā. uñ ipsa facit cā. sed ubi
millā tētat crisim eligit euacua-
tionem per uentrem.

g Et si fuerit. Hic utit infrigi
dantib⁹ potatis ⁊ epithimatib⁹
fcā euōne: q; sine dubio securior
est illorū usus. ut dixim⁹ supra
capl'o de re. acutarum.

h Balneo vo. Hic pōit. euaz
digesta materia: ppric q̃ dcl
nat. ⁊ ē cura p balneū: ⁊ uinū ⁊
itelligit balneū aque dulcis. ut
Gal. xi. terra. q̃ dmo dicit pa-
tet. Scdm dem appet ex hoc q;
materia colica q̃uis idigesta. tñ
sui subtilitate ē aptior euapora
tion: ⁊ aq̃ būiditas ei⁹ siccitatez
refrenat. ⁊ iō balneū nō sic no-
cet sicut i flatica ⁊ melācolica fe
bre añ digōez i qb⁹ materie eli
quant ⁊ cōmouent: ⁊ multipli-
cant ex hoc. Cōsiderandū po
stea aui. determinat q; hoc bal
neū sit tēperatū. s. ad sensū tact⁹
balneādi ⁊ sit boni aeris: q; pie
tes ei⁹ nō sint putridi: sz fit aer
hūid⁹ p effusionē aq̃ tēperate p
solū ei⁹: ut euaporēt uapores
hūidi. sudēt cū facilitate. ⁊ hoc
fit si balneū tēperatū ē. ⁊ iunga
tur. hoc fit ad tēperādū calorē
⁊ retinendū aquā i poris q̃ ma
nens ifrigidat ⁊ hūectat. Cōsi
derādū postea q; hic qdā acce-
perūt q; aq̃ tepida ē min⁹ calida
q̃ tpata q; p rio Aui. facit aquā
istius balnei tēperatā deide in
exitu ab ea docet ponere cos in
aq̃ tepida q̃ est calida min⁹. nos
dicam⁹ q; ista ē cōtentio de uo
ce: tēperatā. n. aquā uocat q̃ hz calorē cōuenientē: q̃ pori apiant: ⁊ euaporet ma
teria: ⁊ sudet hō: hoc fcō pōt postea poni i aq̃ calida min⁹. ⁊ istā uoco tepidā l tē
peratā sicut placet. ⁊ fit hoc ad remittendū calorē. ⁊ forsan q; nō debuit pcedere
inūctio ex oleis dictis: imo seq ad usuz tepide aq̃: ⁊ pōt dici q; aq̃ hec tepida ē cali
dior: q̃s illa tēperata aq̃: q̃ ē usus ut sit pcessus de aq̃ min⁹ calida ad magis cali
dā: sicut fit i balneo: cū itur de casa una ad aliā. ut ex pmo. ca. fē. z⁹ ⁊ q̃rto tera.

i Deide cū egrediunt. Ista⁹ tū imediate q; uinū imediate p⁹ balneū ē phibitū:
ut declarat tertio re. acu. imo p⁹ balneū gescat paz ⁊ postea bibat. Sudabunt
vtute balnei pcedētis q⁹ monit materias ad exteriora: ⁊ uirtute aq̃ uinose ppel-
lētis materias ad ex sua penetratiōe ⁊ cōfortatione caloris p ifrigidationē ⁊ hu
mectatiōez. ⁊ qua pauca materia colerica resid̄a est que indigeat rectificatio-
ne rectificat eam per hunc potum. ⁊ patet.

k Et nō timeas ⁊c. Dat cām q̃re uinum fractuz p cōmixtionē q; sit multa aq̃
⁊ paucuz uinū cōfert quātitati residui ei⁹. s. materie resoluēdo. i. euacuādo p su-
dorē. uel resoluēdo. i. euaporādo cōfortato calore: ⁊ succurrit. s. uinū aq̃ pene-
trāti: q; iuuat ad penetrationē cū fortitudine sua. i. cū forma sua specifica q̃ uinū
penetrat ad mēbra. Et p cōmixtionē ei⁹. i. p caliditatē. q; his duob⁹ uinuz facit
ad penetrationē. q̃re ifrigidat. s. hoc uinū cōmixtū q; aq̃ ibi dñat. Alia tū lra re-
perit q̃ dicit q̃ntas residui ⁊c. p admixtionē. ⁊ uult. A. q; in hac pmixtiōe in q̃ ē
paz uini ⁊ multū aq̃ est fractio uini: ⁊ nō corruptio. ⁊ p cōsequēs quantitas resi
dui caloris uini uel quātitatis uini. i. uirtutis uini facit duo. Unū ē q; confert in
resoluēdo ⁊c. Secōm ē q; succurrit aq̃ penetrāti cū fortitudine. i. iuuat hoc uiuz
aquā ad penetrandū: q̃ aq̃ penetrat cū fortitudine. i. cū forti q̃litate. s. frigi-

pō poximū ē ꝓueniēs: ⁊ silr pōere
pedes i aq̃ fra ad attrahēdū residu
uz caloris. Et ego magis diligo
ut sit i sirupo acetoso ꝓpe i postre
mis emulsio seiuz frox ꝑdictox ⁊
añ porismū p tres horas aut q̃ttuor
⁊ dē i potu itex p⁹ porismū aq̃ or.
Et qñ necessaria ē subtiliatio r̄gis
dē i potu sic aq̃ granatox ⁊ aq̃ me
lois idi. ⁊ bis silia ⁊ gradati fiat ei⁹
r̄gim̄ hz modū ꝑdcm ⁊ quotiēs a ꝑ
pi q̃t stat⁹ subtiliet: ⁊ i dieb⁹ pmisci
bet cū kist ordei ⁊ pāe trito cuz aq̃
frida aut sic ē emultū ex eo q̃ fit ex
lacte acetoso ⁊ lētib⁹. Et qñ cibus
acetat i stō ñ dē i potu ō aq̃ ordei
q̃ nō ē ualde subtilis aliq̃d: ⁊ si ne-
cessariū fuerit dar ipz i potu ꝓforte
tur pax cū ō coctōe radicis apij. si
āt stōus fuerit frior illo ⁊ febris ñ
magna ⁊ ñ pura pōat pax pipis hz
ꝓsiliū. Hip. Qō si signa significa-
uerit q; crisis ē ꝓpinq̃: tūc sufficiat
ei aq̃ ordei ⁊ aq̃ granatox dulcis
⁊ muzi ⁊ sirup⁹ acetos⁹. Et fruct⁹
q̃dē q̃ dilligūt eis sūt granata dul
cia ⁊ muza. ⁊ prūa matura ⁊ imata
melō vo id ē res maximi iuuamē
ti cū hoc q; ipe soluit: ⁊ prouocat ⁊
frāgit uehemtiā caloris ⁊ facit suda
re ⁊ fortasse nō nocet nisi pax: ⁊ ex
olerib⁹ cucurbita ⁊ cucumer ⁊ al-
kkebedi ⁊ lactuca. Et sciasᵇ q; iten
tio i eo quo cibāt patiētes tertianā
aut ē būectatio: sicut dat eis in fine
de extremitatib⁹ althalegi: ⁊ ō te-
sticulis gallox: ⁊ cerbellis bedox
cū q̃b⁹ nō est nausea: ⁊ uitell ouox
aut ē ifridatō ⁊ būectatō sil sicut in
kist ordei. Et nō ultiēs⁹ iiffratione
mkta. ⁊ ꝓpe i pncipio nisi iuenias i
flāmatōez uehemtē: aut tieas ꝓuer
siones ei⁹ ad causonidē ⁊ ꝓtinuaz.
Qō si ꝓseāt crisis: ⁊ uideris digō
nē i uria ⁊ ē sedim laudabile qō co
gnouisti: tūc si excusat bñ ē: ⁊ si ñ cu
ra tūc cū eo quo iuuat natura ex ꝓ
uocatōe urine aut solutiōe uentris
aut uōitu aut fluxu sā. nariū. Et nō
agas ꝫ ipaz i boc. Qō si ñ iueis ō
clinatiōez māifestā tūc euacua cuz
solutiōe uētris. Nā de illo ē scamo
nee sexta. z. i. in iuleb: aut decoctio
myrabolanox: cū tamarindis ⁊ te
reniabin ⁊ passull: ⁊ radicib⁹: ⁊ ca
siafistula: ℞ q; sciuisti ⁊ tibi iest ut
ꝓfortes eas cū fumoterre ⁊ sene: ⁊
scāonea ⁊ ō illis q̃ ꝓueniūt eis tñ
sunt trocisi despodio solutiui. De-
scriptio. ℞. myrabolanox citrino-
rū ēucleatox pōd⁹. z. iiij. zuccari ta
barzet pōd⁹. z. xx. scamonee pōd⁹.
sexte. z. i. bibat cū aq̃ fra: ⁊ p⁹ illud
curent cū puocatiōe: ⁊ si fuerit illic
calitas supflua ⁊ iflāmatō maxi
ma: q̃ iā eū aueris eū: nō erit ei ma
lū dare i potu aliq̃d de extiguētib⁹
fortib⁹ de illis: q̃ dcā sūt i regimie
acute: ⁊ fortasse ꝓferūt ei ēpla ex eis
Balneoᵇvo oz ne approximet: ni
si p⁹ digōez. Post digōnē āt ⁊ ap
ōclinationē ē ipm melⁱ⁹ eis ⁊ ppe
ꝓsuetis: q̃uis error in ītromittēdo
eos i balneo añ digōez saluior ē q̃
suū sile cū alijs. Et oz ut sit balneū
eox tēpatū bōi aeris: q̃ sit būidus
i quo sudēt cū facilitate: ita ut nō i-
flāmēt eox corpa: ⁊ iungāt cū ol'o
uiol. ⁊ ros. q̃ssato cū aq̃: ⁊ nō plō
gēt i eo morā: imo egrediāt uelo
citer: nā iteratio ē eis ꝓueniētior:
q̃ statiōis plōgatio: ⁊ si ap exitū i-
fūdāt i aq̃ tepida stēt i ea hz q̃ntita-
tē ōclinatōis. Deide qū egrediūt
tūc ꝓeīt eis: ut bibāt uinū album
subtile multa cōmixtione pmixtū:
⁊ coopiant i locis suis: sudabūt. n.
sudore uehemēti: ⁊ siq̃d residuū fu
erit digerēt. Et p⁹ illō cibēt cibis
ifridātib⁹ ⁊ būectātib⁹ ⁊ olerib⁹:
que sūt illi⁹ mōi. Et nō tieas⁽ᵏ⁾ p⁹ de
clinatiōez potare eos uinū plimū
cōmixtū. Uinū. n. fractū p ꝓmixtō
nē ꝓfert q̃ntas residui ei⁹ i resoluē
do illō: cui⁹ necessaria ē resolutio:
⁊ succurrit aq̃ penetrāti cū fortitu-
die sua ⁊ pmixtiōe ei⁹: q; ē i eo ō ca
lefactiōe pauca. Quare ifridat ue-
hemēter: ⁊ hūectat. Et si fuerit illic
accītia sitis ⁊ dolor capitis. ⁊ uigi
ce: tēperatā. n. aquā uocat q̃ hz calorē cōuenientē: q̃ pori apiant: ⁊ euaporet ma
teria: ⁊ sudet hō: hoc fcō pōt postea poni i aq̃ calida min⁹. ⁊ istā uoco tepidā l tē
peratā sicut placet. ⁊ fit hoc ad remittendū calorē. ⁊ forsan q; nō debuit pcedere
inūctio ex oleis dictis: imo seq ad usuz tepide aq̃: ⁊ pōt dici q; aq̃ hec tepida ē cali
dior: q̃s illa tēperata aq̃: q̃ ē usus ut sit pcessus de aq̃ min⁹ calida ad magis cali
dā: sicut fit i balneo: cū itur de casa una ad aliā. ut ex pmo. ca. fē. z⁹ ⁊ q̃rto tera.

i Deide cū egrediunt. Ista⁹ tū imediate q; uinū imediate p⁹ balneū ē phibitū:
ut declarat tertio re. acu. imo p⁹ balneū gescat paz ⁊ postea bibat. Sudabunt
vtute balnei pcedētis q⁹ monit materias ad exteriora: ⁊ uirtute aq̃ uinose ppel-
lētis materias ad ex sua penetratiōe ⁊ cōfortatione caloris p ifrigidationē ⁊ hu
mectatiōez. ⁊ qua pauca materia colerica resid̄a est que indigeat rectificatio-
ne rectificat eam per hunc potum. ⁊ patet.

k Et nō timeas ⁊c. Dat cām q̃re uinum fractuz p cōmixtionē q; sit multa aq̃
⁊ paucuz uinū cōfert quātitati residui ei⁹. s. materie resoluēdo. i. euacuādo p su-
dorē. uel resoluēdo. i. euaporādo cōfortato calore: ⁊ succurrit. s. uinū aq̃ pene-
trāti: q; iuuat ad penetrationē cū fortitudine sua. i. cū forma sua specifica q̃ uinū
penetrat ad mēbra. Et p cōmixtionē ei⁹. i. p caliditatē. q; his duob⁹ uinuz facit
ad penetrationē. q̃re ifrigidat. s. hoc uinū cōmixtū q; aq̃ ibi dñat. Alia tū lra re-
perit q̃ dicit q̃ntas residui ⁊c. p admixtionē. ⁊ uult. A. q; in hac pmixtiōe in q̃ ē
paz uini ⁊ multū aq̃ est fractio uini: ⁊ nō corruptio. ⁊ p cōsequēs quantitas resi
dui caloris uini uel quātitatis uini. i. uirtutis uini facit duo. Unū ē q; confert in
resoluēdo ⁊c. Secōm ē q; succurrit aq̃ penetrāti cū fortitudine. i. iuuat hoc uiuz
aquā ad penetrandū: q̃ aq̃ penetrat cū fortitudine. i. cū forti q̃litate. s. frigi-

UVA. BHSC. IyR_029

ditate ⁊ hũiditate: cui aq̃ ẽ cõmixta pauca caliditas. Et ex hoc segr̃ q̃ ifrigidet ⁊ hũectet: Istã aũt ꝓportionẽ dicem⁹ eẽ in quadruplo aq̃ ad uinũ. Hoc tñ diuersificat medic⁹ ſm uina ⁊ ſm corpora ſm ſuã ẽstimationem. Et ſi patet.

a Et qñ poſt criſim. Cõſiderandũ q̃ ceſſante tertiana criſi ul'arte ul'natura: aliqñ remanet calor. uerbi g̃ra in epate q una epithimatiõe ceſſat. q: nõ hz cãm firmã illũ retinentẽ. aliqñ non ſeperat calor p hmõi ifrigidationes: ⁊ hoc q: eſt in epate aliq̃ opilatio: q̃ ſuſtentat illc calor. ⁊ fiũt hec opilatiões qñq; p multum uſuz ifrigidantiũ in feruore caloris tertiane. Cura igit illi⁹ diſtẽperãtie calide nõ poterit fieri niſi aperiant opilatiões ille cuz diureticis ſeminib⁹ ⁊ radicib⁹. Et iſte can. ẽ ſubiectus can. ꝑncipali fẽ. q̃rta ſecũdo capl'o. ubi dr̃ q̃ q ſuperfluitatẽ caliditatis cũ opilatiõibus medicat ſibi cauere dz ab infrigidatiõis ſuperflua. ⁊ tu uide eũ uerifica: ⁊ cõple. nec itendim⁹ hoc declarare quõ opilatio ſit cã efficiẽs uel cõſeruãs calorẽ ꝑter naturã. aut quõ. ſ. nõ ẽ aliq̃ illoꝝ. ſi tñ contingat diſtẽperãtie calide oz ad opilationis remotionẽ ꝓmo itẽdere. hec enim ſunt ſcita in ꝓncipijs ſcientie.

b Et ſcias. Dubitat quõ cura tertiane cõtinue ẽ declinior: ut obſuet digeſtio materie. Rñdent Dynus ⁊ frãciſcus de pedemõtiũ: q̃ hoc ẽ q: materia tertiane cõtinue ẽ magis idigeſta. oz ergo illã magis digerere. q̃ aũt ſit illa magis indigeſta. ſ. magis iepta cuõni appet ꝓmo q: eſt magis ꝑmixta cuz hũoribus q̃ ſunt in uenis. Sẽdo q: iſta materia ex uatura loci in quo ẽ: nõ ẽ ſic apta euacuatiõi ſicut materia tertiane iterpollate. Sz iſti ſmones nõ bñ capiunt̃ a me. Prio q: materia colica quãto ẽ magis ꝑmixta hũorib⁹ i uenis. i. ſãguini tãto ẽ benignior ⁊ magis digeſta. ⁊ quãto a ſanguine lõgingor tãto eſt crudior: ut intelligi põt colligit. tertio. ⁊ ẽ ueritas. Sed tu dices Dyn⁹ ult q: iſta colera ſit melior. tñ q: ſanguini mixta nõ põt p farmaciã diuelli a ſanguine. Dicẽ dũ q̃ ſi iſta mixtio ſit talis tũc nõ cõpetit farmacia imo flobothomia. ⁊ nõ idigebimus digõe. Uel dicendũ: poſito: q̃ aliq̃ colera ſit ſub colere forma: ⁊ ſit mixta ſãgumi mixtiõe qua nõ iudicet flobothomiã ſz ipſa ſit euãbilis farmacia: melius euacuabit̃ a farmaco q̃z ſi ipſa ſit ſub ꝓpria forma. ⁊ ſi ſit a ſanguine ſepata: q: ſeperata ẽ prauior. ⁊ magis ibibita. ⁊ hic eſſet locus cõſideratiõis. Tu tñ inuenies ſmones nr̃os ueros. ſi has duas coleras cõperas admiricẽ cõperatiõe cõuenieti.

Scõs etiã ſmo Dyni nõ apparet. uerus. nã colera quã cuãmus i tertiana iterpollata etiã eſt in uenis. ſ. colã q̃ eſt añs cã: hz nõ ſemp ſit neceſſariũ. ⁊ iõ ex pte loci utriuſq; materie ẽ equa facilitas in euõne p farmacũ. Ilos dicam⁹ q̃ hz oẽs intẽtiones q̃ ſunt dicte i tertiana interpollata cadãt ẽt in tertiana cõtinua: tñ i. 5. rebus ſunt augmẽtatiões magis i cõtinua q̃z interpollata. Primo q: dz intẽdi plus ad digõez materie. Sẽdo q: dz intẽdi plus ad infrigidationẽ. tertio q: plus intẽdimus ad ſubtilitatẽ regiminis. q̃rto q: plus ad ꝓuocationẽ. quto q: dz pl⁹ intendi ad lenitiõez uentris: ⁊ minus ad uſuz farmacie ſolutiue añ digeſtiõez materie. cã aũt ẽre plus infrigidam⁹ ⁊ plus ſubtilianmus regimẽ ẽ cã nota. hz cã pp quã obſeruam⁹ plus digõez. i. magis digerim⁹: ẽ q: materia ẽ magis iepta ⁊ magis inobediens reginmi vtutis nõ ꝓpter cãs q̃z Dyn⁹ dedit. hz ꝓpter aliã cãm quã Aui. arbitratus ẽ: ⁊ eſt q̃ materia febris colerice cõtinue ⁊ materia tertiane interpollate q̃z euãmus farmaco ſunt in uenis. cõtinue qdẽ materia conuncta ⁊ añs. interpollate vo ſolũ materia q̃ ẽ cã añs. Sz materia cõtinue febris ieptior ẽ in ſubſtãtia ⁊ qualitate. uñ nõ ſit potuit a natura repelli ex uenas: ſed remãſit in cõcauitatibus earũ. materia aũt iterpollate ẽ abilior euõni: ⁊ in ſubſtãtia ⁊ q̃litate uñ natura expellit eã ad exr̃ uenas cũ incibabit̃ cũ ea. Et cũ hoc cõſidera qd̃ auic. dixit q̃ in continua obſeruamus magis diſpõnẽ digeſtiõis. i. magis intẽdim⁹ ad digeſtionẽ. Sz dubitat̃ qualr magis intẽdimus. Et dicendũ q̃ ſit uel dãdo ſirupũ acetoſuz ſimplicẽ plurib⁹ uicib⁹. ſ. in una die uel dando maiorẽ doſiz uel dãdo magis digeſtiuũ. uerbi gr̃a q: ſit acetoſior q: hũs plus de aceto. Ido teſt aũt alr exponi text⁹ non q̃ Aui. uelit materiã continue colerice eẽ crudiorez materia interpollate: Sz noluit magis obſuare diſpõnez digõis. i. magis expectare digõez in ea uolẽdo euãre: ut euacuatio fiat magis digeſta materia: q̃ febris ẽ cõtinua. hz in interpollata q̃z uis nõ ſit ſic digeſt a põt eueri ſecuri⁹. q: medicine ſolutiue hũtes uiolẽtiã ut ſcãonea ſũt: q̃ euacuãt has mr̃erias: Sz in interpollata ſecurius poſſumus uti his medicinis: ⁊ i maiori doſi ⁊ min⁹ rectificatis q: nõ timem⁹ de iflãmatiõe corpis ⁊ debilitate qd̃ i cõtinua timem⁹. Et iõ hz humor non ſit multe digõnis uiolẽtiori farmaco poſſibile ẽ educi i iterpellata materia a corpe. In cõtinua ergo febre ſiue materia ſit aptior ſiue ſit benignior de ſe q̃z interpollata ſiue ſit ineptior: plus tũ obſuam⁹ diſpõnez digõnis in euãndo fluxu uel uomitu ul' ꝓuocatiõe uel ſudatiõe q̃z i iterpollata. Cã aũt quarte intẽtionis maioris in cõtinua. ſ. ꝓuocatiõis urine ẽ nota. nã materie cõtinuaꝝ ſunt i uenis maiorib⁹ in qb⁹ ẽ maior cõitas ad uias urine. Sz q: cã añs iterpollate poteſt eẽ in eiſdẽ locis: oz dare aliã cãm: hz ꝑdicta ſit bõa: q: illd pl⁹ euenit. Et alia cã ẽ q: in cõtinua colica fit maior ifectio ſeri ſiue aquoſitatis ſanguis ad cui⁹ edutionẽ facilẽ p urinã magis oz itendere uel ꝓuocationẽ ſudoris: ut appet ex dcla ratis ſupra capl'o de cura putridaꝝ i generali. Et iſta maior ꝓuocatio urine fiet cũ pluri uſu aq̃ ordei ſubtilis. Et ſuo tpe cũ pluri uſu emulſiõis ſeminũ frigidorũ ꝓuocatiũ. Sõt aũt q̃s imaginari: q̃ cã maioris ꝓuocatiõis i cõtinua ſit maior materiei q̃ztas: hz hoc ſolũ nõ ponit neceſſitatẽ maioris ꝓuocatiõis: ſz etiã euationis p uẽtrẽ. ſemp tũ magis obſeruãdo diſpoſitionem digeſtionis in cõtinua: quam interpollata. ut dixit.

c Et oz ut ſubtilieꝝ. ſ. regimen uel ſit ſubtilior cura continue: q̃z interpollate. ut notũ. Cã aũt quinte intẽtiõis. ſ. q̃ magis intẽdaꝝ ad lemtionẽ uẽtris i cõtinua: ẽ ꝓpter maiorẽ uentris ſiccitatẽ: ⁊ maiorẽ timorẽ freneſis. Sz dubitat̃ q: a ꝓncipio cõtinue nõ cõcedit ſolutiua: imo lenitiua ut ſirupũ uiolatũ ⁊ aquã fructuuz. ſ. ſoluentiũ ut tamarindoꝝ ⁊ cliſteria lenia ſola: ⁊ nõ acuta cliſteria. Sz cõtra imo uidet̃ q̃ in cõtinua ante digeſtioue magis uti debeam⁹ ſolutiuis fortib⁹ q: uſus ſolutiuorũ ante digeſtionẽ fit ꝓpter furioſitatẽ materie ul' ꝓpter ſupfluaz quãtitatẽ: ut ſupra dixim⁹ capl'o de cura generali putridarũ. Sed in cõtinua pl⁹ euenit materias eẽ furioſas. ⁊ plus euenit eſſe ſupflue quãtitatis q̃z in iterpollata ergo cõuenientius in cõtinua euenit purgare cũ farmaco euacuãte exſoluẽdo forti ꝓpter alterã ſupradictaꝝ cauſarũ q̃z iterpollata. Dicendũ q̃ cũ conſiderata fuerit itentio aui. ueniet̃ uera. ⁊ ẽ q̃ i dãdo medicinas ſolutiuas regulariter agẽdo magis debem⁹ expectare digõez in cõtinua colerica q̃z iterpollata. Ratio ꝓmo q: materia magis ẽ undigeſta ut dixim⁹. ſcõo q: ſiue ſit magis cruda de ſe: ſiue min⁹: eſt de uſu farmaci fortis magis ſuſpicãdũ in cõtinua. ⁊ iõ quãto poſſum⁹ debem⁹ materiã abiliorẽ facere: ut ſm gradũ augmẽti debilitatis ⁊ aptitudinis materie ad euõnez ſit graduſ debilitatis ⁊ remiſſiõis uigoris farmaci ſolutiui ⁊ in doſi ⁊ in qualitate ⁊ in uirtute: qbus in cõtinua egem⁹ debilib⁹ plus: q̃z interpollata. ut ex dictis etiã appet. Cũ hoc tñ accidit q̃ in cõtinua coacti dam⁹ añ digõez farmacũ ſolutiuũ ꝓpter furioſitatẽ ⁊ multitudinẽ: ⁊ iſta coactio ⁊ irregularis opatio plus cõtingit .ſ. pluries i cõtinuis q̃z in iterpollatis ut argutũ ẽ. Sed iſti ſermones nõ cõtradicũt ad inuicẽ ſcias hoc.

d Et nõ utanr̃ ⁊c. Hic excipe p os omne leniti uuz. Et q̃ ſola cliſteria fiãt: que ſint lenitiua. ⁊ cõtradicet ei q̃ dixit: q̃ deꝰ ſirupus uiolatus ⁊ aq̃ fructuuz. ſed forſan dixit hoc: q: pl⁹ debes uti lenitiuis cliſteriꝝ q̃z lenitiuis potib⁹. ⁊ fabri cauit hoc ſupra can. ſupra poſituz cum dixit. Et magis dilectũ apud me ẽ uſus cliſteriorum. põt etiã excipere cliſteria acuta. ⁊ intelligit q̃ tu facias cliſteria q̃ ſint lenitiua nõ acuta. q: inflãmãt ⁊ agitãt materiam ⁊ ponũt timorẽ frenelis. Et ex hoc cliſteria acuta minuſ ſuſpecta eſſent interpollata Et hoc credo q̃ intelligit Aui.

e Es qbus ⁊c. Poſt curã tertiane pure ponit curã nõ pure. Et ꝓmo ponit differentiã inter curã tertiane pure ⁊ non pure. ⁊ ex hoc plures can. curatiõis ponit. ſcõo in generali aſſumãt curaz ſm earũ diuerſitatẽ: tertio ꝓſequit̃ curã tertiane non pure in ſpeciali ibi ſcõa Et oz ut cõſideret. ibi tertia. Et cũ uideris. ꝓma in duas. primo ponit differẽtiã iſtã in generali. ſcõo in ſpãli cã declarat. ibi ſcõa ⁊ fortaſſe Text⁹ prim⁹ reputat̃ difficilis: ⁊ reperit̃ expoſitio Thadei q̃ dicit: q̃ febres fride ſũt duplices: q̃dã de prima licẽtia ut cotidiane. q̃dã ſunt frigide de ſcõa licentia ut ẽpiala ⁊ lipparia. Ido in qbuſcũq; cõuenit febres frigide de ſcia ꝓma. ⁊ frigide de licẽtia ſecũda. i eis differt curã tertiane pure a cura nõ pure. Sz hz expoſitio poſſit ſaluari: nõ tñ ex clara: q: aliq̃ ſint in qbus poſſunt cõuenire ille febres. in qbus nõ differt cura tertiane pure ⁊ nõ pure. vbi gr̃a ifrigidatio intẽdendo ad febrẽ. ⁊ iõ Thade⁹ debebat ſe declarare. Et alia expoſitio ẽ quã Din⁹ uidet̃ intellexiſſe. q̃ febres q̃dã ſunt fride de licẽtia ꝓma ut febres flatice pure: q̃daz de licentia ſcõa. ut febres flatice nõ pure. Illa ergo in qb⁹ cõuenit iſte febres: ſunt in qb⁹ differt cura tertiane pure ⁊ nõ pure. Iſta expoſitio põt ſuſtineri: hz nõ eſt clara ⁊ põt fieri inſtãtia q̃ ſit cõtra Thadeũ. Alie mlte ſunt expõnes: q̃ nõ ſunt digne memorari. Ilos dicam⁹: qõ ſemper ſup hoc paſſu dixim⁹: ⁊ uꝰ q̃ iã currit hec expoſitio. Et ẽ primo ſciendũ q̃ ꝑ febres frigidas itelligit febres de materia frida: vbi gr̃a ꝓpoſito febres de materia flatica. Scõo ẽ ſciẽdũ q̃ apõ. A. ẽ idẽ ltẽtia qõ in dicatio. Uſi cõſuetudo ẽ ſibi dicere q̃z licẽtiã: ſicut appet tertio can. ſen. i4. cap. de cura apoſtematũ calidorũ epatis. Indicatio ergo ⁊ licẽtia i febrib⁹ fris ẽ duplex. Una ꝓma. ⁊ hec ẽ ifrigidatio ⁊ hũectatio. Et alia ſcõa: ⁊ hec ẽ indicatio ſũpta a cã ⁊ a diſpoſitiõe ſm q̃ a cã dependet. ⁊ diuerſitates ſm illã. ⁊ iſta debẽt hic ꝓſupponi. ſ. q̃ primũ qõ medic⁹ intẽdit i febre uel febris: ẽ infrigidatio ⁊ hũectatio. ſm eſt cauſe amotio que uariat̃ ſm q̃ uariat̃ cã. ⁊ etiã diſpoſitiõis rectificatio q̃ uariat̃ ſm q̃ uariat̃ cã. Ult ergo dicere Aui. q̃ illa in qb⁹ differt cura tertiane nõ pure a cura tertiane pure ſunt illa: q̃ de ſecũda licentia uel intentione cõuenit̃ fris febrib⁹ in qb⁹. ſ. licentiis uel intẽtiõib⁹ cõicat frigide febres ad inuicẽ: ⁊ ꝑ cõſequẽs in qbus differũt a febrib⁹ colericis. vbi gr̃a in exẽplo i febrib⁹ fridis de ſecũda licẽtia ſiue intẽtiõe ad cãm cõuenit ſirupus ſubtiliatiuus materie groſſe uiſcoſe. q: oia flatica hñt aliquã uiſcoſitatẽ ⁊ groſſitiẽ. ⁊ in hoc differt tertiana pura a tertiana nõ pura. q: etiã non pure tertiane cõpetit ſubtiliatiu⁹ ſirup⁹: q nõ cõuenit i tertiana pura: ſed nõ differt tertiana nõ pura a tertiana pura in eo i quo cõicat fride febres de licẽtia ꝓma. q: illud ẽ ifrigidatio. Sz nõ differt cura tertiane pure et nõ pure in itẽtiõe ifrigidatiõis abſolute. q: utriq; cõuenit ifridatio: hz diuerſitas ſit i gradu ifridationis. hoc ergo ẽ qõ aui. dicit. Res qb⁹ diuerſificat̃ cura tertiane nõ pure. ſ. a cura tertiane pure: ſũt res in qb⁹ cõicãt .i. cõueniũt fride febres. i. febres de materia frida. res dico de licẽtia ſecũda. i. intẽtione habita ad cãm mediate ⁊ imediate. In qb⁹ ergo cõueniũt febres fride iter ſe de licentia habita a cã i illis differt cura tertiane pure a cura tertiane nõ pure. Et cã hui⁹ dicti generalis ẽ q: tertiana nõ pura cõuenit cũ febrib⁹ fridis in cã ab ea pte: q̃ colere ẽ admixtũ flegma ⁊ p cõſequẽs ab ea pte q̃ ẽ febris tertiana nõ pura. ergo febris tertiana nõ pura cõicabit ul' cõueniet i curatiõe quãtũ ad ea: q̃ cauſe debent̃ cũ febrib⁹ fridis. ⁊ hoc ẽ cõicare cũ illis in licẽtia ſcõa. ⁊ q: cura frigidarũ febriũ differt a cura tertiane pure quãtũ ad ea q̃ cãz ſpiciũt: ⁊ ꝑ cõſequẽs quãtũ ad ea q̃ cõueniũt febrib⁹ fridis de ſcõa licẽtia. ergo illꝰ qõ cõicãt fride febres de licentia ſcõa: eſt illud in quo differt cura tertiane nõ pure a cura tertiane pure Et formabit̃ ſic ſillogiſm⁹ quem aui. intẽdit. Illud i quo ꝓprie cõicãt febres frigide ad inuicẽ: ẽ illud in quo differunt frigide febres a febrib⁹ calidis. vbi gr̃a pura tertiana. Sz illud quod cõuenit fridis febrib⁹ de ſecũda licẽtia: ẽ illud ꝓprie in quo cõicãt: ergo illud qõ cõuenit febrib⁹ fridis de licẽtia ſecũda ẽ illꝰ in quo febres frigide differũt a febrib⁹ calis. ⁊ tũe ꝓſologizeꝝ illꝰ i quo cõicãt fride febres ex ſcõa licẽtia cõpetit tertianis nõ puris de ſcõa licẽtia. Sz in eo differũt fride febres a calidis ut a tertiana pura. ergo ẽt in illo differt tertiana nõ pura a tertiana pura. Et alij eẽnt modi formãdi hos ſillogiſmos.

f Et fortaſſe. Hic in ſpãli põit iſtas dr̃ias ⁊ apud me hz nouẽ ptes ſicut ſũt nouẽ dr̃ie. ibi ſcõa. Quoniã. ibi tertia. Et q̃ cibatio. ptes patebunt.

Ad primũ itellectũ cõſidera: q̃ ꝓma ps põt dupliꝝ exponi. ꝓmo faciendo de duab⁹ partib⁹ unã: ⁊ ẽ q: aui. uult ponere dr̃iaz itr̃ tertianã purã ⁊ nõ purã quãtũ ad licẽtiã balneãdi. Iſtã q̃z i tertiana pura põt balneũ cõcedi añ pfectã digõez. ⁊ ꝓprie cõſueto ut dicit Alliab. tertio practice. hz in tertiana nõ pura nõ põt cõcedi niſi pfectiſſime digeſta materia. ⁊

UVA. BHSC. IyR_029

hoc ē quod dicit. Et fortasse hūtibus purā cōcedit illō. s. ut nō expectēt plurimū declinationis. s. ad usuz balneādi. Sed qñqz expectāt digestionē. s. q̄ usu balnei. i. qñ expectāt digestio p usu balnei: nō oz q̄ expectet totalis digestio ⁊ ultia: sicut illa q̄ ē in declinatiōe. qñ in eis. s. hūtib⁹ tertianā nō purā est ꝓhibitū. s. balneū ante digestionē. ⁊ hoc ꝓpter tres rōnes ut apparebit. Alia expositio ē faciēdo de hac ꝑte duas: ⁊ sēda ps incipit ibi. Quoniā est ꝓhibitū. In parte ꝑma aui. uult cōparare; febrē tertianā non purā ad purā quātū ad curā q̄ euacuationez: que cura debet febribus de sēda licētia q̄ est de licentia ad cām ⁊ uult dicere q̄ in habētibus febrē tertianā purā conceditur illud. s. ut nō expectet plurimū digōis. s. ad euōem: sicut qñ expectāt digestionez lz possunt añ ꝓfectā omnimodā digōez ⁊ añ oimodā declinationē euacuare. Sed in tertiana nō pura oz q̄ plus expectent digōez ad euacuationez fiendā. ⁊ hoc est cōsonū ei: qđ dicet. ⁊ ut expectet digō i solutiōe uentris eoz plus. Cōsidera ergo q̄ aui. notificauit tps ualde cōplete digōis p tps plurime declinatiōis: q: ita materia digesta sit: q̄ quasi sit multa febris declinatio. Si ergo ad euōnez fiēdā expectas digōez: nō na nō pura cū materia sit grossa: ⁊ magis inepta euōni. ¶Pōt alio mō exponi hec ps loquēdo de euōne. q̄ aui. uelit totū cōtrariū ei: qđ dictum est hic dicere. Et ē q̄ in febribus flegmaticis ⁊ i febribus tertianis non puris nō expectam⁹ plurimū declinationis. s. ⁊ digestionis. s. qñ expectamus digōez ut euacuem⁹: imo semp ut plurimū añ declinationē: ⁊ ante ꝓfectā digestionē damus medicinas solutiuas plures. In tertianis aūt puris expectamus tps digōis ⁊ declinatiōis ad dādū farmacū solutiuū: nisi qñqz uel raro. ⁊ hoc itellīgit cū dicit fortasse. ⁊ hoc ē qđ dicit educendo tertū de parte: q̄ ꝑcedit. ⁊ dicit sic. ¶Res in q̄bus cōueniūt febres flegmatice in intētione siue licētia a cā uel ad cām. sunt etiā res que cōpetunt febribus tertianis nō puris. ⁊ p cōsequens in q̄bus tertiane nō pure diuersificant a puris tertianis. ⁊ de his reb⁹ ē euacuatio. nā in his febrib⁹. s. flegmaticis ⁊ tertianis nō puris nō expectāt ultima digestio siue plurima ⁊ declinatio: qñ expectāt digōez ad euōem fiendā. Sz euacuāt ante hoc cōplementū digōis. In tertianis aūt puris fortasse hoc idem fit siue cōceditur. sed raro cōtingit. In frīdis aūt febrib⁹ ⁊ nō puris tertianis fit hoc sine fortasse. q: semp ut plurimū nos euacuam⁹ cū farmaciis solutiuis nō expectātes plurimū digōis siue declinationis. Cōsiderādū āt q̄ iste due expositiōes cōperāt has febres in euōne p farmacū: q̄ euacuatio maxie cōpetit his de sēda licentia. nec ē aliqua res que in febrib⁹ magis cōueniat de sēda licētia: q̄z euacuatio cū materiā cāntem febrez extra corpus educāt: ⁊ iō a dīa i hac euōne aui. incepit. ⁊ hee due expositōes ultie in q̄bus fit cōperatio de euacuatiōe barū febriū uidēt cōtrarie ad inuicē. dū tamen non sint: ut apparebit.

a Quoniā. ¶Hic declarat sēdam dīam inter has febres quātū ad curā ⁊ uult q̄ in febribus frigidis. ⁊ p cōsequēs tertianis nō puris balneū est ꝓhibitū ante digōem perfectā ⁊ etiā declinatiōez. Sed in tertiana pura añ digōem perfectā pōt cōcedi: ut dixit Aliab. ꝑmo practice. ⁊ aui. supra cū dixit q̄ ē salubrior q̄z suū silē in aliis. Cōsiderandū q̄ balneū ē de rebus que cōueniūt febrib⁹ frigidis de sēda licētia: q: de licētia a cā. ⁊ per cōsequēs tertiane nō pure ut cōuenit cū febrib⁹ frīdis in cā p flegma mixtū colere. uñ colera est fēa flegmatica. ergo in usu balnei ſm q̄ cōuenit frīdis febrib⁹ differt tertiana nō pura a tertiana pura. Si igit̄ febribus frigidis nō confert balneū: nisi ꝑfecte digesta materia. ⁊ cōuenit magis iā euōne facta. igitur sic erit in tertiana nō pura. Sz in tertiana pura nō sic ꝓhibet ante digōem perfectā. ⁊ hoc ē qđ dicit. Et differt tertiana nō pura ⁊c. quoniā balneū ē prohibitū eis. s. frigidis febribus. ⁊ per consequens non puris tertianis ante digestionem.

b Balneū enim. ¶Hic assignat tres cās. ¶Prima cā est q: coligit flegma crudū qđ agitatū ⁊ cōmotū coliquatiōe. ⁊ nō euacuatū ledit plura mēbra: ⁊ corrūpit ⁊ inficit plures humores. q: res nociue dū mouent magis nocumenta inducūt. hoc est qđ dicit facit descēdere flegma indigestuz. Coliquatū enīz flegma fluens a tūore suo descendit. ⁊ permiscet humorē malū sēda cā ē q: balneū ante digestionē ꝓmiscet malū flegma qđ ē cā antecedēs cum flegmate putrido: qđ ē peius. ⁊ hoc q: effundit illi putredo: qđ inuenit cōmiscendo ⁊ in hoc ē magnū malū: q: flegma illud qđ non erat putridū putrefit ⁊ forsan possibile fuisset defendere illud a putredine. ⁊ q̄ febris potest in hoc duplicari uno tēpore. ⁊ hoc est quod dicit. Et ꝓmiscet ⁊c. ꝓpter illō qđ effudit. Et ista expositio text⁹ fit p rudib⁹ q: itellect⁹ bonus nō eget ea. ⁊ resoluet subtile. Tertia cā ē nota.

c Et qđ cibatio. ¶Hec ē tertia differētia cure iter nō purā tertianā ⁊ puram. De q̄ dubitat̄ q: uidetur ex hoc q̄ subtilior cōpetat in tertiana nō pura: q̄z in pura cuius ꝓriū ponit. Dicemus q̄ cibatio est cibatio satis copiosa: sed ꝓpe cibationē ē diminuta cibatō. ¶Post hoc dicam⁹ ut cōiter dicunt q̄ cibatio q̄dā est uniuersalis q̄ ē deliberata cibatio cōstituta i mente medici a principio febris usq; ad statū. ⁊ hec in nō puris tertianis ē grossior; siue copiosior cū tertiana nō pura sit plurior. ⁊ iō in non pura tertiana plus a ꝑncipio ⁊ añ statū dabimus de pullo: q: dz plōgari: uerbi gratia dieb⁹ mēsib⁹. Sz in tertiana pura debēte in die. 12. termiari: nō dabis nisi ptisanā. ⁊ hec ē subtilior dieta q̄z dare pullū. Alia ē cibatio particularis q̄ fit ſm q̄ ꝑsens dispositio indicat ꝑsentialiter. Et nos prolixe diximus quō de facto cōueniūt iste due cibatiōes ꝑma particula affo.

Et hac cibatiōe i die porisimi subtili⁹ dictamus in tertiana nō pura: q̄z in pura q: porisim⁹ nō pure occupat totū illū diē. uñ cibare non possum⁹ neq; ꝓpe. Gal. uero in terapētica ad Glauconē cōcedit istā cibationem de die preter diē fieri. ⁊ hoc in tertianis nō puris: q: ad materiā digerēdā oz intēdere: q̄ fit nō cibādo. ⁊ ad ꝓpriatē egritudinis ut uirtus sufficiat. uñ cibamus conueniētius aut in die porisimi nō cibare. ⁊ hoc ē quod antic. dicit. ⁊ iterū diuersificātur cure tertiane nō pure: q̄ cibatio oī die aut ꝓpe cibationē: q: remissa cibatio est ex eis ⁊c. medicus aūt in hoc dz uirtutē arbitrari que si non sufficeret quaqz die oportet cibi aliquid dare.

d Et sit i cibis. ¶Hec ē dīa ārta. dicit q̄ in cibis hūtiuz tertianā nō purā sit: q̄ abstergat ⁊ calefaciat parū ꝓpter grossitiē ⁊ uiscositatē ⁊ paucā frigiditatē. quā bz colera ex flegmate secū mixto. ⁊ ideo sit in cibis eorū aqua ciceris ysopus ⁊c.

e Et ut sit cibatio. ¶Hec ē quīta dīa. ⁊ ē nota. ut ē subtilatō tertiane similis subtiliationi tertiane pure.

f Et ut sit infrigidatio. ¶Hec ē sexta dīa. Dubitat̄ ārē dīe iste in quibus differunt in cura tertiana nō pura a tertiana pura sūt res de licētia sēda: q̄ cōueniūt febri flegmatice: sed infrigidatō est res in q̄ cōueniūt res de ꝑma licētia. Dicendū q̄ licentia maioris infrigidationis i tertiana pura: ⁊ minoris in tertiana non pura in quātū sumit̄ a dispositione cōparata ad cām. s. hic ad colerā ⁊ ibi ad flegma siue ad colerā ingrossatā p flegma est licētia sēda. ideo dicebat supra q̄ de licentia secunda est licētia ab ipsa cā digerēda uel euacuāda: ⁊ a dispositione ut uariat a cā. Ex qb⁹ appet: q̄ oēs iste dīe spāles quibus diuersificat tertiana non pura a pura: sunt idicationes sūpte a rebus conueniētibus tertianis non puris de licentia secūda. Et ꝑma dīa ē euacuatio q̄ cōpetit tertiane non pure. sēda est balneatio ꝑfecta digestiōe. Tertia est cibatio die ꝓter diē: ārta est ponere abstersiua ⁊ calefactiua in cibis. quinta ē ingrossatio regimis āplior in ꝑncipio. sexta ē minor infrigidatio ꝓpter grossitiē humoris septima ē clisterizatio cū acutioribus i ꝑncipio. octaua ē expectatio ꝑfectioris digōnis. nona ē positio medicinaꝝ calidaꝝ i aq̄ ordei. Aliter potest ꝛ̄deri ad dubitationē ꝛ̄dēdo q̄ infrigidatio minor in tertiana non pura: ⁊ maior in pura: sunt res q̄ eis debent̄ uel conueniūt de licentia prima. ⁊ tūc dicem⁹ q̄ lz res de licētia sēda in q̄bus conueniūt ad inuicē frigide febres: sicut res in q̄bus differat cura tertiane non pure a cura tertiane pure. non tū sunt res de licētia ꝑma i q̄bus conueniūt se. ſre. vbi grā remissior infrigidatio ⁊ remissior hūectatio sunt res in q̄bus conueniūt cura tertiane non pure ⁊ cura tertiāe pure imo ad huc in illis possunt differre ſm gradū: q: minus infrigidamus ⁊ hūectam⁹ i non puris tertianis. Sz tu dices ārē ergo aui. dixit res istas q̄bus differūt ee res de licētia sēda conuenientes frīdis febribus: cū etiā differāt i rebus cōcitantibus febribus frīdis de licētia ꝑma. Dicēdū q̄ hoc fecit q: iste dīe sunt plures ⁊ magis artificiales.

g Et ut clisterizet. ¶Hec ē dīa septia. cā ē multitudo ⁊ grossities materiei: ⁊ habūdātia in ptibus stomachi ⁊ intestinorū i q̄bus ē minera illoꝝ flegmatū: q̄ colere miscētur: ⁊ fiunt acuta ista clisteria respectu clisterioꝝ tertiane pure ponendo blitim minorē mercurialē ⁊ carthamū turbit ⁊ alia ut tibi uidetur.

b Et ut expectet. ¶Hec ē dīa octaua. Dubitat̄ si in dādo farmacū solutiuum qđ euacuat exsoluēdo ut turbit in tertiana non pura: ⁊ generaliter i febrib⁹ flegmaticis debeamus plus expectare digōez materie ⁊ ꝑfectiorē digōez: q̄z dando ꝓportionale farmacū ut scamonea i tertiana pura. Videt̄ q̄ in tertiana nota. i. nō pura debeamus plus expectare digōez p aui. hic ⁊ supra: quātū ad expositionē ꝑmā de duabus postreis expositiōibus. Amplius materia tertiane nō pure ē grossior: ⁊ euacuationi ieptior. ergo dz fieri digō. In oppositū ē ultia expositio supius facta. In oppositū sunt cōiter opantes ⁊ bñ opantes: q: i tertianis nō puris multas dāt medicinas solutiuas añ oimodā ꝑfectā digōez ⁊ añ declinationē. Ampli⁹ aui. concedit i ꝑncipio clisteria acuta. Ampli⁹ cōcedit turbit. Rursus docet i hac febre cōponere medicinā cuius paxz euacuet ex malo. ⁊ hoc fit ut frequēter añ digōez ꝑfectā purgemus hūtes tertianā nō purā. Ampli⁹ i cura febris flegmatice non diligit expectationē digōis imo frequēter euacuat cū turbit añ cōplementū digōnis. ergo sic ē in tertiana non pura: q: de natura flegmatice ꝑticipat: ⁊ in quātū ea participat differt a tertiana pura i dispō ⁊ cura. ¶Hic est duplex solutio. Una cū q̄ trāsiuit cōitas: ⁊ ē q̄ euacuatō ē duplex. Una eradicās materiā: ⁊ q: hec ē fortiore uacuatio ⁊ materia grossa ē euōi ieptior: expectat digōem magis ꝑfectā i tertiana nō pura. Alia ē euō minoratiua: ⁊ hec nō expectat ꝑfectā digōez in tertiana nō pura: ⁊ i febrib⁹ frīdis ꝓpter multitudinē materie: imo añ digōem frequēter mioramns cū turbit i tertianis nō puris i febrib⁹ frigidis. qñqz tū talis euacuatio minoratiua fit in tertianis nō puris. Et sic soluit̄ ꝛ̄ dictio q̄ uidet̄ in textu aui. ſm nīaz expositionē. Cū enīz aui. in tertianis non puris uoluit euacuare eradicādo dixit pl⁹ expectet digō in solōne uētris eoz. Cū aūt uoluit miorare: dixit q̄ cōcedit̄ necessario ul̄ semp ul̄ plurimū hūtib⁹ nō purā: ut nō expectet plurimū declinatiōis. i. digōnis. sed qñqz expectāt ꝑfectā digōnē. Sz hoc fortasse cōcedit̄ hūtib⁹ purā: q: nō sic cōcedit̄. Sz aliqñ ⁊ fortasse hoc accidit: ul̄ concedit̄. Sēda solutio ē uerior ⁊ ꝑ hūtib⁹ pl⁹ de habitu medicine. ⁊ ꝑcedēs solutio in tū ē ꝝ: inquātū reducit̄ ad istā. ⁊ ponam⁹ hic tres ꝓpones q̄ sūt tres can. euacuatōis i his febrib⁹. ¶Pria ꝓpositio sit ista: q̄ i oī euōe q̄ fit exsoluēdo materierū grossaꝝ uiscosaꝝ siue sit flatice siue melācolice siue colice ñ pure ingrossate p flegma ul̄ melācoliā pl⁹ debem⁹ expectare digōnez. i. facere q̄ materia sit pl⁹ digesta: q̄z in euōe exsoluēte materias colicas purgas subtiles. Rō ē iā dcā: q: materie grosse uiscose ieptiores sūt motui p farmacū. ⁊ iō debēt digestiores fieri. Sēda ꝓpositio ē: q̄ frequēti⁹ accidit euāre exsoluēdo a ꝑncipio ⁊ añ ꝑfectā digōez i febrib⁹ ō materieb⁹ repletiōalib⁹ grosse: de qb⁹ ē tertiana nō pura: q̄z i febrib⁹ tertianis puris. ¶Hāc rōez ꝓbāt auctores: ⁊ rōnes supradicte: ⁊ illō: qđ fit p illustres medicos. In uno. n. hūte tertianā nō purā aut febrē frīdā dāt medici a ꝑncipio ⁊ añ ꝑfectā digōez plēs medicias solutiuas: imo quoties icipit materia digeri aliq̄liter: icipiūt euāre cū turbit ul̄ agarico: ⁊ sic ꝑcedūt frequēter digerēdo ul̄ euacuādo: ⁊ nunq̄z fallit hoc nisi aliō ꝓhibeat. Sz i hūte unā purissimā tertianā: q̄zuis uideam⁹ aliqđ parū digōis signū: nō euām⁹ i ꝑncipio: sz expectam⁹ usq; ad statū festinū i ea ⁊ si natura nō euacuat: ⁊ flobotomia nō euacuat euām⁹ nos tūc digesta materia: ut supra aui. ꝑcepit. Raro tū accidit q̄ a ꝑncipio ⁊ añ digōem ꝑfectā euām⁹ exsoluēdo. ⁊ cā istoꝝ ē q: i febrib⁹ tertianis nō puris ⁊ alijs replōalib⁹ febrib⁹ ē materia mlta. uñ idicat statū paulatiz consumi ⁊ non expectari digōez toti⁹ ⁊ euōez. Sz i febrib⁹ tertianis purissimis non ē hoc. ⁊ si i tertianis puris añ digestionē ⁊ in ꝑncipio euām⁹: ē ꝓpter furiositatē materie: sz raro ē furiosa materia tertiane pure uera furiositate. ⁊ hoc est

UVA. BHSC. IyR_029

qō dicit nr̄a expositio ultia illi⁹ pass⁹. ⁊ fortasse ꝺecidit illō hūtib⁹ purā ꝛc. Tertia ꝓpositio: illō qō accidit raro euāri i ꝓncipio ⁊ añ digōez siue digōis cōplemē tū in tertiana pura: nō expedit: q⁹ sit ita digestū: imo pōt euacuari magis cruduz erūs q̄z illud qō accidit frequenter euacuare in tertiana nō pura ⁊ febrib⁹ frīdis. vbi gr̄a sit tertiana pura in qua a ꝓncipio furiositate colere uel multa multitudie indicet farmacuz solutiuū: qualis est scamonea qō nō frequenter: uel raro accidit. Dico q⁹ statim dabis nō curādo de aliq occulta digestiōe uel apparenti: q⁹ colera abilitatez aliquā hz. sed si sit febris tertiana nō pura ut febris flegmatica ꝓlongabilis statim indicat q⁹ materia sit minorāda ex natura cōsuetudinis aut multitudinis illaz. Dico q⁹ nō statiz oīno exīte crudo flegmate poteris dare turbit: sz aliquā digōem saltem occultaz expectamus: ⁊ sicut incipit digeri ita incipies euāre. Quid aūt fit de flate munante apoplesiaz supradiximus in cura generali putridarū. Et si cōsideras due ex positiones: que uidenť cōtrarie sunt saluate: q̄ ponebanť super illo passu ⁊ fortasse cōcedit illō Et si consideras etiā cā ꝓpositionis tertie est illa: que est causa ꝓpositiōis prime.

Et ut sint. ¶Hec ꝺria est nona ⁊ est nota fortiores q̄z i illo saltē per maiorē quātitatē. nō enim est transibile i gradu ultra piper. Et considera q⁹ in tertiana pura piper in aqua cōcedi tur ex accidēti: qō ē acetosatio cibi ⁊ nō ex prima licentia nec ex seda. sed i tertiana nō pura cōcedit ex licētia seda. s. pp materiā hz cōplexōez. i. hz diuersitatē cōplexionū indigentiū maiori aut miori caliditate: ⁊ magis uel minus aromatica: in qbus iste medicine simplices diuersificanť.

Aliqui dicūt ꝑm cōplexionez .s. simul cōplexa ⁊ mixta: sicla. i. blitis minor. Cōsiderandū q⁹ a ꝓncipio nō dat aquā ciceꝛ pura. s. migrorū ul' rubeorū. ⁊ hoc ē q: ē apitiuū ⁊ puocatiuū eo: quod materiā crudā agitat: sed aliqualiter digesta materia uel pfecte digesta: cicer. i. aqua ciceris pura iuuat ⁊ pōt dici. ciceri. i. coꝛpus ciceris: cuius nutrimentū est calidū babēs uapores calidos mouētes ad cutim: ut diximus: secundo can. capitulo de cicere. ⁊ ideo in fine cessante febre pōt concedi in cibo.

a Et oz. ¶Hic generaliter curā tertianā nō pure per cōparationē ad purā. Cōsiderandū q⁹ ista diuersificatio ē in omnibus nouē ꝺrijs dictis. Et ego pono ex ēplū i ultima. sit una tertiana nō pura modicissime distās a pura ꝓpter modicissimā colere grossitiē ex flegmate pauco. Dico q⁹ in aq̄ ordei eius a ꝓncipio nō ponetur aq̄ ciceris nec apiū sed capilli ueneris gr̄a exēpli ⁊ endiuia.

b Et qū uideris. ¶Post ꝺriam tertiane cure no pure a cura tertiane pure: ex q̄ noti sunt tot can. curationis: quot sunt ꝺrie. ponit in speciali cura tertiane nō pure. ⁊ primo p euōem. secūdo p digōem. ⁊ euōem iterū. tertio ponit ꝺceptio qua rūdaz medicinarū. ⁊ can. quidā in eis. ibi secūda. Aduuātia. ibi tertia Et de euō nibus ꝓmo in q̄ttuor sicut q̄ttuor ponit can. in q̄ttuor euōnib⁹. Et ꝓmus can. ē in flobotōia ⁊ est q⁹ si uideris urinas grossas ⁊ subrubeas idiget flobotōia. q: significat materiā in sanguine peccantē: ut supra dixim⁹ in caplō generali.

c Et cum flobothomaueris nō indigebis clisteri. Quidā noster socius dicit q⁹ nō ꝺz fieri eodē mane clistere ⁊ flobotōia: q: debilitant nimis: sz die añ de sero ꝓmisso clisteri: de mane flobothomia. ⁊ sic nō indigebis clisteri: ⁊ cōfirmabat hoc p aui. tertio can. fen. ꝓma caplō de cura sputi sāguinis. ubi dicit q⁹ administretur clistere nisi uel cū nō fuerit flobothomia. ꝓpter ꝓhibitionē. i. q: flobotomia ꝓhibet. Et nos dicem⁹ sibi: q⁹ ubi in casu in quo esset multa debilitas nō ꝓhibet clistere mūdificans itestina a fece añ flobotōiaz: imo mane tēpestiue clisterizeť clisteri lenitiuo: ⁊ postea fiat flomia: si illa eget ⁊ tūc nō indigebis clisteri: q: ꝓmisisti illud ad mundificandū intestina a fecib⁹ extremi cibi. Ad am. tertio can. rūdeam⁹: q⁹ loquit ibi ō clisteri acuto: q⁹ nō ꝺz eadē die cū flobotōia occurrere. ⁊ ita dicit ibi q⁹ admistreť clistere acutū ad trahendū materiā a partib⁹ capitis cū nō fuerit flobothomia. Ex his apparet alia expositio huius q⁹ clistere ē dupler. s. mundificatiuuz fecū: ⁊ isto indigebis in die flobotomie añ uel post ꝑm q⁹ tibi uideť. aliud ē clistere acutū ⁊ istud nō fiat in die flomie. ⁊ iō nō indigebis in die flomie. Tertia expositio ē Dyni q⁹ flobotomia aliqñ ita sufficiēter minorat materiā: q⁹ nō idigebis clisteri. s. acuto neq; alia cuōne minoratiua: ut plurimū tū ē q⁹ clisteri egemus acuto ꝓpter materias multas repletionales in ptib⁹ stomachi ⁊ itestinorū: quas cū his clisteris acutis cuāre oz. ut tertio practice ab Aliabate sumiť. ⁊ scias qō nō est res. Secūdus can. ē laudās uomitū. ⁊ in hoc Gal'. in terapentica. ad Glauconē. ⁊ Rasis. xvij. cōtinētis. ⁊ oēs concordāt. ⁊ rō ē q: in uomitu utraq; materia apte euacuať. fit enim huiusmōi febris ⁊ dupler tertiana nō pura ⁊ emitriteus hoibus multiplicātibus indigōez stomachi ⁊ calidis in epate: ⁊ sup calefactis malis motibus: i qbus uomit⁹ erit extirpās ambas materias post cibū: q: facilior ut dixit Aliab. plurimorū enim expulsio leuior est ea: que paucorū ut dicit ¶Hic aūt uomitus fiat cū oximelle uel aqua calida l' alio ut tibi uideť. ⁊ dicunť infra caplō de cura emitritei. ⁊ de solutiuis in principijs.

Tertius can. est de solutiuis ⁊ cōueniūt ꝓmo abstersiua: q̄ solum abstergendo soluit: ut aqua algeleniabin. i. zuccari rosati uel mellis: ⁊ nos utimur sirupo de rosis recentib⁹. dixit aqua q: dissoluať cū sufficienti aq̄. Uel dixit aq̄. i. subtili eorū parte non grossa decocti. i. debite cōpleti. uel soluunt cū hoc intendēdo ut sirupus ace. simplex postea trāsit ad cassiam. ⁊ si ulterius expedit ad uirtutē turbit. i. decoctionē uel infusionez uel expressionē uel paruā quantitatē. Ecce q⁹ aui. i ꝓncipio cōcedit fortius q̄z cassiaz. s. turbit ⁊ cū aliqua occulta digestiōe in materia. nō enim excluditur in principio digestio occulta ut intelligit primo de crisi. septimo caplō. ⁊ hec supra declarata sunt. Quāuis Aliab. nō concedat euacuationē ante digestionem in hac febre: nisi materia sit tumultuosa. i. timorosa uel furiosa. ⁊ hec omnia sunt scata in cāplō generali. ⁊ partim in isto. ⁊ clisteria in principio. Quartus can. est in clisterijs: q̄ magis diligit: q̄z farmacias ⁊ hic can. est fabricatus super can. generali: ⁊ illic est declaratus. Alasek est tribulus sed li alasek est blitis: ⁊ utraq; littera ē bona. Cōsidera q⁹ ista clisteria hūt acuitatē ut preceptū fuit supra in ꝺria septima. cū dixit. Et clisterizeť in principio clisterijs acutioribus. sunt aūt ista clisteria: que ex his cōponi intelligunť triū ordinū. Quoddā lenitiuuz in quo nec turbit ponit nec cartamū. Quoddā acutū parum in quo cartamū ponetur. Quoddā acutius ut in quo ponetur turbit aut cartamū ⁊ turbit. Indiges aūt uno istoꝛ clisterioruz ꝑm elongationē febris a pura. q⁹ quāto ab ea longior: tāto acutiori eges clisteri ⁊ dixit fortasse. q⁹ i una febre nō solū uno sz fortasse oībus dictis clisterijs. s. triū dictorū ordinū indiges. Aliter potest dici uno istorū. s. ul' clisteri solutiuo. nā si ē febris lōginq̄ a pura: indiges solutiuo cum turbit. q⁹ si nō ē sic lōginq̄ pōt sufficere clistere.

d Adiuuantia. ¶Hij sūt can. i digestis. ⁊ euāntius ⁊ rectificantib⁹ malitiā nutritiuorū ⁊ incipit iuuare natūrā in digerendo cuz sirupo aceto ꝛc. uerbi gratia detur i mane pro digestiuo sirupi acetosi simplicis unciaz unā geleniabin. i. zuccari uel mellis ro. unciam mediam. ⁊ nos loco istius utimur unciaz mediam sirupi rosati de rosis recentibus. ⁊ fit hoc q̄ tertiana nō multum elongať a pura. q⁹ si lōgior est ⁊ materia grossior detur sirupus acetosus de radicibus. s. feni. ⁊ petro. uel a principio detur sirupus acetosus simplex: ⁊ uersus finē ꝓncipij deur de radicib⁹.

e Et post. septimo. i. post aperitionē digestionis ⁊ ita aui. intelligit. et sic uult Aliab. in hoc capitulo. Absinthium enim ante digestionez nocet ut infra in capitulo de emitriteo. ⁊ procedit ad magis prouocantia ut notuz est. Et si pertransit. xiij. dies. s. iam factis euacuationibus ⁊ febre existente in declinatione: datrociscos rosatos minores quinto can. inueniens multos trociscos de rosis: ⁊ forsan per minores intelligit eos qui nō recipiūt scamoneā: ⁊ sunt breuis descriptionis in quibus est infrigidatio ⁊ confortatio ꝓpter stipticitatem quandam: qui non conueniūt nisi post digestionez ut apparuit supra in fine generalis capituli.

f Si autem egritudo prolongatur. ¶Hic facit nos auic. imaginari unam tertianam non puram proliram. Illa enim que precessit iam finita ē post xiij. diem: ⁊ non multo plus ultra. Istam autem imaginatur multum ex tēdi. uerbi gratia ad mēses duos ul' tres. Et q: talis malignat nutritiua opilando illa ⁊ larando ⁊ debilitādo ⁊ congregādo in eis materias multas. Unde homo potest ydropicus fieri ideo intendit ad hoc trociscis de eupatorio ⁊ cum emplastris ⁊ formentationibus ypocundriorum. Dabimus autem trociscos de eupatorio distemperatos cuz sirupo quē sumit in mane. Et quia homines hos trociscos imo omnem trociscum uehementer abhorent. ideo nos facimus addi aq̄ sirupum de radicibus res conuenientes ad hanc intentionem. uerbi gratia addimus eupatorū. scolopendriam tamariscum cuentam ⁊ q̄q; assaz. squinanti ⁊ filia.

g Et calefactio. s. leuis ⁊ conformis: ut cum oleo de spica ⁊ absinthio. mollificant dilatando poros ⁊ transpirando materias. ut camomilla cū pauco absinthij ⁊ spiece: ⁊ quandoq; squinanti ⁊ calamenti ⁊ similium. ⁊ tu intellige debere fieri curam aliam preter istam: que prouidet malicie nutritiuorum. fac ergo ubi expedit flobothomiam ⁊ uomitum ⁊ clisteria ⁊ dentur medicine minorantes materiam. ⁊ detur sirupus digestiuus. Cum ergo scieueris q⁹ digestio perfecta iam euenit: tunc euacua. s. farmaco euacuante exsoluendo: ⁊ prouoca. s. urinam fortioribus prouocatiuis ⁊ non cures. Quidam exponunt. i. non intendas ad alterādum sed plus ad euacuandum. Alij. Et nō cures. s. de alijs intentionibus. sed primuz intendas ad euacuandum. Nos diximus cum hac expositione hanc aliā non cures. i. non dubitāter agas: postq̄z ē digesta materia digestione pfecta. In tpe aūt ante hoc: si euacuabas cum farmaco aut puocabas uri nā dubitāter hoc faciebas: q: materia non erat preparata. Sed digesta materia euō ⁊ puocatio securi⁹ conceditur. quia ex parte indispositiōis materie non potest sequi nocumentum.

h Et de euacuationibus. ¶Primo ponit medicinas q̄sdā solutiuas. secūdo ponit quēdā can. ⁊ ꝑm illius sniam ponit alias quasdā solutiuas medicinas ibi secūda. Et fortasse. ꝓma in duas sicut duas ponit descriptiones. ibi scōa. Et de illis. Jere pigre accipiť cōis pigra: qñ sic absolute pferť q̄z aui. qnto can. ponit. ⁊ Gal'. septimo terapentice reliqua sūt nota.

i Et ō ill'. Zuchaā ē una spēs spine: bedeguar ē alia: sz sūt ꝓpinquissima i vtute. ⁊ iō una sola ō eis utimur. s. spina alba: q̄ est zuchaā l' apud alios ē bedeguar. Rose pfice sūt maneries rosaz apō eos. Cad⁹ magn⁹ ē mensura q̄ttuor unciaz: apō alios unciaz. iij. Siliq̄. i. grana q̄ttuor. ⁊ ñ itendim⁹ vificare has receptas. ¶Modus. n. general' script⁹ ē a nobis sup q̄nto. can. ⁊ si tu habes notitiam simplicium facile est tibi. ⁊ ibidē scriptum modum inueniendi dosim in medicinis solutiuis compositis.

k Et fortasse. Dixit fortasse q: necessitas harū medicinarū solutiuaruz est quādo tertiana non uera est ꝓlongata multū. In illa autez que ualde

UVA. BHSC. IyR_029

propinqua est pure non soluimus cū farmaco euacuant ersoluēdo ante digestionem perfectam. Et si soluimus: soluimus cum uirtute eius ⁊ nō substantia. Dubitat Franciscus quo modo euacuat humorem uiscosum: si est digestus. Dicendum q ante perfectam digestionem euacuamus mioratiue: ⁊ tūc ē uiscosus tāta uiscositate q̄tā dimūtōez hz i digōe gestus. Unde flegma digestum adhuc habet de uiscositate: in quantū fla: quam non habz colera: ⁊ potest dici humor uiscosus. s. primo.

Considerandum q necessitas huius medicine fuit propter multā materiam ⁊ difficilis eductionis ⁊ propter uirtutem. Non enim poterat dari in una uice medicina totum humorez educens: quia uirtus nō sustinuisset. oportet ergo in pluribus uicibus dari: ut nō destruatur uirtus: ⁊ hoc ē q̄ dicit immo possibile est: ut fiat gradatio in ea. i. dek in pluribus uicibus. Dicit post q hec medicina est: que potest subtiliare ⁊ aggregare. quod q dam male intelligit. i. potest dari diuisim in multis partibus. ⁊ pōt simul dari. s. plures ptes simul. Aliter dicamus. s. q hec medicina solutiua de qua auic. loquitur ē: que recipit corpora medicinarū: sicut fuit medicina predicta que recipiebat yeraz piqraz ꝛc. ⁊ sicut sunt medicine quas in fine huius capituli describit.

Sed si consideras i illis medicinis intrant aliqua que soluūt uentrem: aliqua que subtiliant materias grossas sicut semina apij turbit ⁊ agaric[e] ⁊ scamonea. cū hoc q soluunt subtiliāt materias. mirabolani autem ⁊ geleniabin aggregant. i. confortant membra cum stipticitate sua. hoc ergo uoluit auic. Iste medicine artificialiter composite possunt subtiliare materias ⁊ aggregare. i. confortare membra: ⁊ cum hoc soluere materias difficilis eductionis. Dicit postea.

a Et solnat parum eius. Ubi uult facere comparationem inter medicinas que recipiunt corpora medicinarum: ⁊ eas q: recipiunt uirtutem ⁊ decoctionem. quia si componis medicinam ex corporibus medicinarum solutiuarum: tunc paucum ex ea parum solnit. ⁊ plurimum plurimum solnit ex malo humore. uerbi gratia talis medicina fiat. Recipe. turbit dragmam unam sca monee grana. 6. conficiantur cum syrupo rosato de rosis recentibus: cuius quantitas sit duarum dragmarum: totum hoc est dragme tres ⁊ grana ser. si de hac medicina des. z. i. 5. sufficienter soluit ultra. 8. asellas. nisi contradicat natura hominis uel clima. ⁊ si illam totam plus soluet. ⁊ si das parum. ut. z. i. parum soluet: quia faciet asellare tribus aut quattuor uicibus de materia grossa ⁊ mala. talis ergo medicina est cuius parum parum euacuat de malo: ⁊ cuius plurimū plurimum euacuat de malo. Sed tu facias unam decoctionem ex eisdez solutiuis parum de ea non facit illud. Unde unus cadus de ea parū solnet: ⁊ non educet materiam cuius difficilis est euacuatio: ut notum ē: cū non sint ita potentes solutiue medicie in decoctione sicut in substantia: multa autem quantitas decoctionis est abhominabilis ⁊ replens. ex hoc ergo auic. uult q si uis componere medicinam fortem ⁊ debilem: ut dicit cui? paz euēt paz ex huore malo uiscoso difficil motus: ⁊ multū euacuet multum componens ex corporibus medicinarum: ⁊ non facias illā decoctionem. ⁊ sm hanc legez ipse componit tres medicinas ex medicinaz corporibus. Prima est. R. turbit. z. 5. scamonee prope altesiagi. i. grana. uj. sm necessitatem quia ista possunt esse una dosis: ⁊ forsan indiges maiori dosi: uel quia addas turbit ⁊ minuas in scamonea sm elongationem non pure pura. sa medicina accipit agaricum ⁊ est sicut predicta: ⁊ iste due medicine maxime conueniunt in tertiana nō pura satis elōgata a tertiana pura. z. medicina aut ponatur. s. scamonea i succo ꝛc. Et illa competit in tertiana non pura proprinqua pure. uel potest dici aut ponatur. s. q̄ cunqz solutiuum predictum ⁊ est notum.

b Auson est ꝛc. Posuit sermonem in tertiana interpollata ⁊ continua: sequitur sermo in causone dicto a caumate. i. incendio. ⁊ i primo capitulo primo notificat eius species. 2o tempus perdurationis. tertio ponit corpora apta ⁊ inepta ad casum in causonē. quarto ponit dictum ypo. ibi z.ª Et quoniā. ibi 3.ª Et sembus. ibi 4.ª Et ypo. Dubitatur quo modo dicit causonem fieri ex colera in uenis totius corporis: cum supra: hoc non dixerit quando notificaut causonem. Amplius ista esset continua. Dicendum q quando colera non solum in p pinquis uenis cordi sed longinquis habundat putrescens tunc hō forte cauma proprie patitur: ⁊ causon dicitur. Et ideo iste sermo complet diminutum sermonem supra positum. Sed q̄n dñatur colera i uēis: nō iaz

mero sebestem numero. xxx. geleniabin facti cum roſ persicis pondus. 3. xv. decoquantur omnia secundum descriptionem huius. Et sumatur ō ca cadus magnus i qua posita sit siliqua. i. scamonee. Fortasse necessaria est medicina fortis uno mō debilis alio modo. Eius uero fortitudo est secundum hoc q ipsa euacuat humorem uiscosuz sed ipsius debilitas est secundum hoc: q ipsa non euacuat plurimuz uice una: imo possibile est fiat gradatio in ea quare euacuet humorē cuius euacuatio est necessaria multis uicibus: ut non destruat uirtutem. Et hec medicina est que potest subtiliare ⁊ aggregare ⁊ soluat parum eius[a]: ⁊ soluat plurimuz ei? sed paz: parū ex malo: ⁊ plurimuz plurimū ex malo.

De decoctionibus uero parum fortasse facit aliquid. Et huius quidem medicine est ut sumantur turbit quantitas 3. 5. ⁊ plus sm necessitatez ⁊ scamonee proprie altusugi. i. aut supza id ⁊ conficiatur cum geleniabin predicto: ⁊ bibatur aut sumatur ō agarico ⁊ scamonea secundū banc cōpositionem: ⁊ conficiatur cum geleniabin predicto ⁊ bibatur. Aut ponatur in succo rosarum recentium cuius quātitas sit uncia. i. ⁊ bibatur aut in syrupo ro. ⁊ bibatur.

De febre causon ⁊ ē illa que nominatur faricos. C. lxj.

Auson est[b] secundum duos modos. aut enim causon est colerica: ⁊ est causa i ea multitudo putredis: aut intra uenas corporis totius: aut in uenis que sequuntur partes cordis proprie: aut in uenis partium oris stomachi: aut i epate: aut phlegmatica ⁊ fit ex phlegmate salso putrefacto in uenis que sequūtur partes cordis sicut dixit Hypo. in epidimia: ⁊ nō fit[c] phlegma salsum sicut sciuisti: nisi ex aquositate phlegmatis cuz colera acuta'. Est ergo[c] colera q̄ putrefit aquositas permixta aquositati plurime. Et quoniam[c] causon uehementiora habz accidentia q̄ tertiana: oportet ut sit breuiores spatij quā ipsa. Et senibus' quidem parum accidunt febres causonidis: ⁊ qum accidūt eis: pereunt: quoniam non fiunt in eis: nisi causa ualde forti. Amplius eorum uirtutes sunt debiles. In iuuenibus autem ⁊ pueris plurimum accidunt: ⁊ est i infantibus[g] leuior. p pter humiditatem eorū. Et quā doqz[b] est in eis cuz profundatione somni propter eleuationem uaporum ad caput. Et Hypo.' quidē dixit q si alicui accidit i febre causon tremor: tunc permixtio mētis propinquis cordi: tunc est continua distincta a causone. Et Gal. uidetur sciisse istum modum causonis. s. ex colera dñante in uenis totius libro quarto regimento primo. Dubitatur quare causon non fit ex colera cui parum miscetur flegmatis. sicut tertiana non pura. ⁊ tamen dicimus illum fieri a flegmate salso. Dicendum q forsan intelligitur ex iam dictis: q sicut tertiana interpollata ⁊ tertiana continua possunt fieri a colera pura ⁊ a permixta: ita causon: ⁊ proprie a permixta pauco flegmati. Uel dicendum q causon dicitur a caumate significato per sitis uehementiam: ⁊ hoc accidens plus facit flegma salsum: ⁊ cum hoc adiuuat ad esse causonis. quia motus flegmatis est magis uniformis: ⁊ magis propinqu? cōtinue in separabili non habenti manifestam quietem.

c Et non fit. Considerandum q notificat solum unam spēm salsi flegmatis: ⁊ ex hac propze fit causon. ⁊ ex hac est in sūma etiam colerice. ⁊ est flegma salsum acutius: q̄z illud q̄ō fiat p uiaz putrefactionis uel adustiōnis perducentis ad cinerem remanentē in ipso flegmate. Uel dicemus q utraqz species salsi flegmatis tangitur: ⁊ tunc exponetur cum colera acuta. i. cum humore acuto: siue sit colera: siue aliqua pars flegmatis adusta. Dixit autem ex aquositate: quia sapor salsus ex humido aquoso fit: cui permiscetur terreum. ut declaratum est primo libro. ⁊ 6o capitulo tertio.

Est ergo. Hoc dixit ut ostēdat q causon si sit flegmate salso maxime ht per illud ut includit colere uirtutē. unde illi flegmati aduenit acuitas: ⁊ ut ostendat q illa colera est colera ⁊ nō pars flegmatis adusta: ut uelit q sit ex flegmate salso facto per colere mixtionem: non per flegmatis putrefactionē: sm q prius exposuimus. ⁊ 10o dicit. Est ergo colera que putrefit. s. que colera est pars flegmatis salsi: aquositas. i. colera humoralis: que fuit uera colera: ⁊ non est cinis permixtus aquositati. i. materie. flegmatice plurie: quia in quantitate phlegma uincit: sicut in sapore salso aquosuz dñatur supza amarum.

e Et quoniam. Et causa est q? natura diu fortia accidentia tolerare nequit.

f Et senibus. Quod primo dicit patet per causas quas posuit: ⁊ disputare de hoc esset disputare de affo. In morbis minus periclitantur egrotantes.

g Et est infantibus leuior. Contra quia non fit etiam in eis nisi a causa forti: cum sint humidi complexione. Dicendum q si ad equalem siccitatem ueniret infans ⁊ iuuenis in causone esset peior: in infante: ⁊ non sic intelligit auic. ⁊ hec ē solutio cōmunis. Uel aliter dicendum q causon est principaliter calid? morbus: ⁊ huic plus resistit senex q̄z faciat infans: ⁊ ideo de cōmuni euentu si accidat causon in sene periculosius est: q̄z si accidat in puero siue infanti. nam ifans per calidum est aptus inflammari: ⁊ eius caliditas sustinet calorem obtusum. Ad contrarium cum dicitur q causon non fit in infantibus nisi a causa forti. Dicendum q falsum est: quia in causon in sui ratione non est necessario febris sicca. sed calida.

h Et quandoqz. Quāuis enim causon faciat uigilare tamen quando accidit infantibus: in quibus sunt multe humiditates aquose subtiles ascendit ad caput multa euaporatio ⁊ deinde fit somnus.

i Et Hypo. Primo ponit aforisimum ypo. 6o expositionem. ibi. Et est simile Amphorisimus scribitur super. 6.ª ampho. particule sic. Quibus in causonide tremores fiunt alienatio soluit. Quem amphorismum Gal. damnat dicens: q si materia qua nascitur causon: que est intra uenas ⁊ artarias muttetur ad neruos facit tremorem ⁊ cerebro patiente ex hac neruorum passione fit alienatio. causon ergo dissoluitur. sed tamen hec est peior passio. s. tremor ⁊ alienatio q̄z fit causon. Sed ypo. non sic consuenit dicere: quando de solutione egritudinum loquitur. Cum ergo auic. considerauit dcā gal. non fuerunt sibi uisa sufficiētia sed uisum est sibi: q sermo ypo: possit esse uerus. ut appet tertio cañ. fen. z.ª capitulo de tremore. Et ibi promisit uerificare hunc amphorismum: cuz dixit q ga. non concedit amphorismum uerum. tamen non est de his: que non habent modum uerificationis. ⁊ ideo complet hic istud: ⁊ dat duos modos ueritatis illius ampho. Unus ē q ē sile. i. uerisimile ut sit illud: quando cerebrum calefit ualde: ⁊ calefiunt nerui. Imaginari igitur nos facit auic. q cum causone fit tremor qui est malus motus ⁊ accidens animalis uirtutis factus a materia. s. flegmatica: ⁊ potest fieri quia homo prius habebat hunc tremorem ⁊ propter multum usum rerum calidarum multiplicata est materia: ut fit causon. Et potest eē aliquis homo calidi cpatis ⁊ frigidi ⁊ humidi cerebri cui superuēit causon eliqt materias fluidas ⁊ hūdas cerebri: ⁊ facit illas ad neruos fluere: unō pōt fieri tremor: ⁊ potest etiam fieri p aralesis aut spasmus. Cum ergo calor febrilis inflāmat cerebrum ⁊ neruos potest illam materiam consumere: ⁊ sic curabitur tremor. Signum ergo huius cure est alienatio: que significat q cerebrum ⁊ nerui multum sunt calefacti. Et apparet q sermo gal. potest uerificari. nam si alienatio ista fieret ex calore forti apostemoso uel dissoluente ultime spiritus cerebri tunc ista alienatio esset peior passio: q̄z causon: ⁊ sic non intelligit ypo. Sed i telligit de alienattone ex caliditate ⁊ naporibus ad cerebrum pertingentibus: qui leniter recedunt: quemadmodum aliquādo in tertianis puris uidem?. Sufficit ergo auic. q sermo ypo. possit esse uerus aliquo casu posito ⁊ possibili. pōt

UVA. BHSC. IyR_029

tamen iste textus aliter exponi: ut dicatur simile est: ut sit illud. s. de solutiõe causonis in quo fit tremor ⁊ alienatio: quando calefit cerebrum ⁊ calefiunt nerui. s. per expulsionem materie colerice ad neruos: ⁊ membra sensibilia: ⁊ per euaporationem colere ad caput in tali motu. Imaginatur ergo. A. q causon soluitur superueniente tremore. i. rigore q̃uis etiam superueniat alienatio: ita q non sit alienatio sola signum solutionis: sed si causone habito tremor superueniat. i. rigor ⁊ alienatio. i. quãuis superueniat alienatio soluitur causon. Cum ergo gal. non concessit ampho. ypo. imaginatus est q illa alienatio est ex materia pura remanente circa cerebrum. Sed auic. imaginatur q colera cum pellitur ad neruos per sensibilia membra facit tremorem. i. rigorez: ⁊ vaporibus in hoc motis ad cerebrum fit alienatio. Cum ergo post hoc sequitur sudor aut uomitus aut fluxus. licet frequentius sequatur sudor fit causonidis cura.

a Et est simile. Hic dat secundam viam ueritatis affo. ⁊ ordinat illum. sic transponendo literam. Quibus in causone fit alienatio tremor solvit. Et credo q in lingua eorum sine reprehensione textus poterat sic construi. Apud nos enim nõ sonat hoc nisi partes textus transponantur. hic ergo est qđ dicit simile est: ut sit causon: ⁊ sic permixtio mentis. s. in eo ⁊ resoluatur. i. curetur causon. ⁊ illa permixtio per tremorem. i. rigorẽ significantem expulsionem materie ad neruos. i. per neruosa ⁊ sensibilia membra. Et iste ampho. est idem qđ ille. A. causone habito rigore superueniẽte solutio fit: nisi q hic addit alienatio. Potest autem illa alienatio esse cum causone simul ⁊ nõ sit signum crisis: ⁊ erit sensus: q causon q̃uis sit cum alienatione rigore tamen superueniente solutio fit: ⁊ potest illa alienatio superuenire cum accidente eretico. s. cũ tremore. Et nos quandoq̃ uidimus hoc. et hoc dixit z⁹ erpõ supra fcã. Et plurimum. Causa est notata.

b Igna. Prio ponit signa q̃dã. ſo ypo. ãpho. tertio cõplet signa. ibi z⁹ Ingt. ibi z⁹. Et caliditas. Insepabilitas. i. cõtinuitas ⁊ occultatio tẽporum. i. aplanatio per cõsumptionem: alias teporum. i. non habet teporem manifestum aliquem: sicut habent continue proportionales: in quibus declinãte exacerbatione fit tepor aligs. i. remissio febris: aliter occultatio temporum. i. non habet tempora distincta: immo sui uehementia tota uidetur status: ut sensit Gal. si quis considerat ſo de dſijs febrium: q habent diuisionem: sicut sinoca quia uel est homotena uel est augmastica uel peraugmastica. ⁊ sic habet occultationem temporum: quia uel tota uſ status: uel tota uſ declinatio: uel tota uſ augmentum: retentione sudoris quia non est materia mota ad extra uenas sicut fit in quolibet paroxismo tertiane. Et ideo seruatur ad sudorem unius crisis. alia sunt nota.

c Inquit Ypo. Quia dixerat q in causone est uehementia sitis: ostẽdit quo modo aliquando modo extraneo sitis mitigatur: ⁊ ponit aforismum ypo. 4ᵉ. parti cule. Quibus tusses sicce ⁊c. ⁊ ponit qđ uidetur Gal. in cõmento illius affo. ex carne molli. i. ex uicinis locis hoc non declaramus hic. Amplius autẽ dixit pauca quia multa propter multam cõmotionem adderat in sitim. Accidentalis. i. a quacunq̃ causa accidentali ut ibidem dicit Gal. Si enim esset una tussis quã prius consueuerit habere forsan non sic sedaret sitim.

d Et caliditas. Considerandum quia in interpollata febre in hora status caliditas proportionaliter est fortior in exterioribus. i. est multum fortis extra cõsiderata intrinseca fortitudine. sed in causone longe plus intus q̃ extra causa ẽ nota. confractio. i. lassitudo quedam leuior quia materia non est circa loca musculorum: ⁊ non est ibi plurima: neq̃ grauis. Et in fluxu sanguinis non cretico sed malo acuitur enim ⁊ aperit orificia uenarum narium: ⁊ fit frequenter exit⁹ in alijs. Et fluxus uentris cuz colera pura. dixit Dynus q colera causonis non est purior. i. minus permixta q̃z materia continuarum ut dicit essᵉ de intentiõe Gal. secundo de crisi. sed dicitur prauior ⁊ tu accipe uerba si placent. colera causonis. i. magis adusta ⁊ magis tendens ad naturam elementi. casu appetitus scilicet cibi:

e Et quando. Dubitatur quo modo acetat lac in stomacho istorum: immo debet conueniri ad fumosum ſm sententiam affo. lac dare caput dolentibus maluz. Dynus mult q si stomachus infantis est calidus naturaliter si causonizat cũ uertitur lac in fumosum: ⁊ sic in alijs etatibus. sed si stomachus sit naturaliter frigidus: quãuis sit calidus per causonem conuertitur lac ad acetosum. Et uolui ut credo nos facere reminisci sermonis. A. supra capitulo de aqua ordei. cuz dixit accidit ut acetet in stomacho frigido in substantia sua. i. naturaliter: ⁊ si fit in eo calor extraneus multus de malitia complexionis. Lac enim in hoc stomacho frigido naturaliter: de calido accidentaliter putrefit: quia patitur defectuz calidi naturalis. i. digerentis: quia stomachus frigidus non potest dare illi perfectam digestionem. ⁊ habet calidum extraneum propter caliditatem extraneã febrilem: ⁊ ideo lac in istis magis conuertitur in acetum q̃z si non haberet com

solvit ab eo tremorem. Et est simile ut sit illud: qm̃ cerebrum calefit ualde ⁊ calefiunt nerui: ⁊ est simile ut sit causon: ⁊ sit permixtio mentis ⁊ resoluatur ab eo per tremorem propter expulsionẽ materierum ad neruos. Et plurimũ quidem consumitur cum uomitu ⁊ solutione uentris aut sudore aut fluxu sanguinis narium.

De signis C.xlij.

Igna eius sunt inseparabilitas: ⁊ occultatio temporũ ⁊ uehementia accidentium ex asperitate lingue: ⁊ ex citrinitate eius in primis: ⁊ ex nigredine eius secundo. Et ex retentione sudoris nisi apud crisim. Et uehementia sitis. Inquit. Hyp. nisi accidat tussis parua aecidentalis sedant ergo illa sitim. Et uidetur ut sit uehementia sitis eorum propter causaz pulmonis: ergo qũ mouetur tussis parua humectatur per id q currit ad ipsum ex carne molli. Et caliditas in causone quidem secundum plurimum non est ita fortis in exterioribus: sicut fortitudo eius in interioribus. Et est confractio in ea leuior quam in alijs. Et in facta quidem ex colera fortia fiunt accidẽtia mala ex uigilijs ⁊ inquietudine ⁊ adustione: ⁊ permixtione mentis ⁊ fluxu sanguinarium ⁊ dolore capitis ⁊ pulsatione temporum ⁊ profunditate oculorum ⁊ solutione uentris cum colera pura ⁊ casu appetitus. Et quando accidit infantibus abhorrent mamillam: ⁊ non recipiunt eã ⁊ corrumpitur illud quod sugitur de lacte: ⁊ acetat.

De cura causonidis. C.xliij.

Et cura tertiane pure. Et quibus indigent euacuatione sicut cum illis que dicta sũt: tunc festinatio est melior. Complementum uero est apud digestionem. Et nonᵇ phlobotometur fortasse enim inflammabit eos: ⁊ fortasse iuuabit eos si fuerit illic turbiditas ⁊ rubedo. Verumᵏ indigent subtiliatione ⁊ regimine uehementiore ⁊ infrigidatione actu eius qđ ipsi sumunt. Et quᵐ times casum uirtutis est necessariuz cibare eos quãuis non appetant: ⁊ proprie in eo ex quo resoluitur res plurima. Multotiens enim aduenit eis bolismus propter priuationem sensus: ⁊ indigentˡ lenificatione in principio fortiori: ⁊ curationibus febris acute predictis secundum omnes species narratas.

Et quandoqzᵐ conueniẽs est ut dormant apud teporem paruum febris super aquam tamarindoz.

Et quandoqz ponitur in ea parum camphore. Et diligiturⁿ eis syrupus acetosus: aut emulsio seminis portulace: aut emulsio seminis enduie ⁊ melon alkin est bonus ualde. Et sit contentus potatione aque frigide secundum q diximus illud. Si autem non fuerit qđ prohibeat detur in potu plerionem calidam febrilem cum habeat duas causas putrefactionis s per consequens acetosatur. Non ergo in omni stomacho infantis lac ad acetum conuertitur. Sed in stomacho naturaliter calido mutatur ad fumosum. ⁊ ideo auic. dixit corrumpitur. s. ad fumosum in aliquo infante: ⁊ acetat. s. in aliquo. Nos autem non possumꝰ hic pertractare hãc materiam. Sed iam perscripsimus de sapore acetoso: ⁊ de alijs saporibus: quod nobis uisum est super ſo cañ. capitulo tertio. hic tñ solum dicemus auic. uoluisse q cum cõpati erunt infantes ad alias etates: lac q sugunt infantes quãuis causonizent: acescit. Sed i alijs etatibus lac cõuerteret ad fumosuz ⁊ hoc ẽ in quocunq̃ infante cuiuscunq̃ cõplexiõis. nisi sit cõplexio eius ualde extranea in calore naturali. nã calor infantum nõ ẽ fortis: ut comburat q̃uis hẽat causonẽ. Sed semp hz quandã obtusionẽ ꝓpter multitudinẽ humidi. ⁊ ido nõ facit in lacte combustionẽ: sed ebulionez ẽ extrahit calor naturalꝭ ꝓpꝰ lacti. uñ iſriat putrefactione ꝓprij ⁊ innati caloris: ⁊ occupat accidentali: ⁊ sic acescit quia putrefit. unde auic. tertio cañ. fen. 1z⁹ capitulo de modis significationum dispositionuz stomachi dicit q sapor acetosus q̃z significat calorem debilẽ cuz humiditate. Hic autẽ eẽnt multa problemata que obmittimus. Ad Gal. dicendum q calor infantis hñtis causonẽ est minor q̃z ille qui adurit: ⁊ q̃z ille qui digerit ad bonũ cõplet. Et minoritas respectu adurentis est minoritas in gradu. Et minoritas respectu cõplẽtis digestionem est minoritas quantitatiua. s. q̃z spiritꝰ paucificati sũt Et tu considera. Obmitto autez auic. signa causis a flegmate falso cũ manifesta sint ex signis cõibus causonis: ex signis priuationis domini colere: ⁊ signis flegmatis salsi: que ex multis oportet colligere cũ bona extimatione.

f Et cura tertiane. Primo ponit curam usq̃z ad declinationem. ſo in declinatione. ibi z⁹ Et fortasse. Primi cañ. extẽdunt se ad materiam ⁊ ad febrem: ⁊ etiam ad aliqđ accidens. Primꝰ cañ. ẽ notus quia tertiana pura ⁊ proprie continua ⁊ causon cõicant.

g Et cum. Hic est secundus cañ. siue enim debeas lenire siue exsolnẽdo euacuare propter furiositatem materie: melius est festinare: quia pacuitas morbi non dat tibi spacium complementi quia completa euacuatio fit perfecte digesta materia.

b Et non. Tertius cañ. in quo soluitur questio an in causone competat flobotomia: ⁊ uult q si materia sit sanguinis mixta cuius signum est: quia illic. i. in urina est turbiditas ⁊ rubedo: potest flobotomia fieri. q si non flomia facit furere coleram ⁊ inflammabit. Et omnes hij cañ. sunt fabricati super cañ. generali.

i Verum. Quartus cañ. est cañ. in subtiliatione. s. regiñinis uel cure.

k Et cum. Quintus cañ. est in eo i quo resoluitur res plurima. sicut eorpora sicca colerica rara de quibus longum sermonem fecimus in capitulo de cibatione febricitantium propter priuationez sensus. s. oris stomachi ut supra dictum est capitulo de cura bolismi.

l Et indiget. Hic est sextus cañ. cuius causa est: quia i eis est fortior sicitas intestinorum. ⁊ ideo dabis lenitiua lenitiora que potes. ⁊ in maiori dosi. uerbi gratia uncias. ij. syrupi violati cum pauco mucillaginis psilij ⁊ similia. Secundum oẽs spẽs. quia ẽt uehementiori infrigidatione i diges ſ. narratas sex spẽs in infrigidatione caplo de re. acu.

m Et quandoqz. Hic est septimus cañ. in quo lenit cum tamarindis in hora parui teporis: quia in causone non est manifestus sed paruus tepor ⁊ hoc sine dubio melius est. quia minus medicina comburitur ⁊ magis lenit. Et considera hic q super aqua dissolutionis uel decoctionis tamarindorum: que est medicina leuis docet dormire. ⁊ hoc facit ne agitatio destruat eius uirtutẽ. Et nos de somno super medicina forti ⁊ debili diximus super primo cañ. fen. 4.ᵉ ⁊ super tertio cañ. fen. pᵐ capitulo de generalibus cañ. egritudinum capitis. Parum camphore ad infrigidandum licet hec camphora faciat uigilias. Et licet ysaac faciat nobis fiſpectam camphoram in libro febrium.

n Et diligitur. Causa apparet ex dictis. ⁊ etiam hora dandi emulsiões horum seminum: quia enim non sic ꝓuocant: sicut semina licet apud me dubium sit: ⁊ proprie de semine portulace. iõ in primis diebus possunt ille emulsiones dari cum syrupo digestiuo: quem in mane damus melõ

alkin est una species eius, uerbi gratia melon uiridis. Et sit. Hic ē octauus cañ. qui notus est ex capitulo generali.

a Et fortasse. Hij sermones sunt noti spasmari. s. multum arefieri. Et hic inducit necessitatem in epithimando cum infrigidantibus ⁊ humectãtibus. Et si sit de nigro. i. quãuis sit syrupus ō papauere nigro ante euacuationem materierum timentes illarum constrictionem: tamen hic pōt concedi propter maiorem eius utilitatem. Alia littera habet. Et si sit de negatio. i. licet cōmuniter medici negent syrupum de papauere ante euacuationem materierum: timentes illarum constrictionem tamen hic potest concedi propter maiorem utilitatē.

b Et in fine eius. Hic ponit curam eius in declinatione. ⁊ primo ad hoc stante febre. fo cuz tam necessit manifeste. ibi z.ª Et cum declinat.

Considerandum q in illa hora usta prouocantia securius conceduntur digesta materia: ⁊ aliqualiter diminuta. Alij autem inquirũ an in semine endiuie: ⁊ portulace sit ꝓuocatio efficax: ⁊ in seminib⁹ cōmunibus frigidis. s. melonis ⁊c. Quod autem trociscorum usus conueniat in fine harum febrium supra diximus in generali capitulo.

c Et cum declinat. Et quia sermo est de balneo in fine capituli. Cōsiderandum q aquam balnei facere possumus declinare ad frigus. i. remissum: non calorem qualis est calor aque in qua sol impressit: ⁊ est balneum infrigidans ⁊ humectans. sed si flegma fuerit salsum: tunc eget maiori pororum dilatatiõe ut grossi uapores ⁊ partes eius resi due resoluantur. ⁊ ideo forsan est melius facere balneum predicto calidius ⁊ intensius. Sed dubitatur quare Gal. i tertio reg. acu. cōmento ultimo non concedit balneum in causone de flegmate salso: cuius cōtrarium dicit auic. Dicendum primo ꝑm Dyoscorum q balneum absolute intelligitur tepidum: ⁊ hoc non competit in flegmate salso. sed calidum supra tepidum ut materia difficilis solutionis non putrescat per tepidum balneum sed resoluatur per calidum ut iam diximus de hoc. Alij dicunt q balneum ante digestionem potest securius in causone concedi si materia est colerica: ꝗus omnino non sit perfecte digesta. sed in flegmate salso nō potest cōcedi. ⁊ ita uidetur Gal. ibidem intelligere: ⁊ erit sententia hec: q in materia colerica quãuis non sit omnino perfecta digestio potest concedi: sed in flegmate salso ultimum complementum digonis oz expectare: ⁊ etiaz multam euõnem precessisse: ⁊ paucam esse materiam ualde.

d Spinatus est Galienus ⁊c. Post sermonem de colericis est sermo de fe. sanguineis. ⁊ antequã ponat signa ⁊ curam ponit eius esse ⁊ spēs. ⁊ primo ponit sententiam Gal. fo suam. ibi z.ª Dicamus ergo. Prima in duas. primo ponit illam ⁊ motiua eius. secundo abicit illam. ibi z.ª Hic uero sermo. In prima parte assignat pro parte Gal. duas rationes quare a putredine sanguinis non fit febris sanguinis. Primo quia cum sanguis putrefit fit colera ⁊ non est sanguis. ergo febris de putredine sanguinis non est sanguinea sed colerica. ⁊ istaz rationem ponit Gal. secundo de crisi. ⁊ secundo de differentijs febrium secunda ratio est quia febris sanguinis curatur cura fe. colerice seu cura fe. tertiane. i. cura febrium colericarum. ⁊ hoc apparet: quia non distinguit febres multi caloris siue acutas in cura. sed omnes ponit in cura sanguinee. si quis diligenter attendat dicta Gal. in terapentica ad Glauconem ⁊. 9. ⁊. xj. terapentice. Considerandum quosdam. immo fere omnes expositores de quibus est conciliator tenere q nunquam fuit opinio Gal. immo contraria. s. q de putredine sanguinis fit febris sanguinea. Et hoc primo quia Aliab. eius sequela hoc dicit: ⁊ Joannicius. Amplius. 9. terapentice ponit febrem sinocam putredinalem de putrido sanguine: in qua non est factus paroxismus per tertium diem in forma colerice. Et dicunt hij uiri: q quando Gal. dicit sanguinem conuerti in coleram cum putrefit intelligit de sanguine in aliquo uno loco constricto qui propter prohibitam transpirationem ⁊ putredinem conuertitur in coleram quantum ad eius subtile. In uenis autem si putrefiat: cum non habeat tantam conculcationē: non sic cito conuertitur in putredinem: ⁊ hoc dicunt Gal. intellexisse ⁊ Auer. qui etiam hoc intellexit de Gal. ut apparet quarto colli. Et nos dicamus q quicunq; accipit moleste rationes auic. accipiat conclusionem contra quam arguit. Et siue illã Gal. uoluit: siue non illo non sit tibi cura. ⁊ uidebis rationes. auic. esse sufficiẽ

de ea etiam usq; ad satietatem. Et fortasse aduenit eis permixtio mẽtis ⁊ obliuiscuntur petere aquam: quare oportet ut sorbeãt de ea paulatim sorbitiones plurimas: ⁊ proprie i eo cuius linguã uides siccã.

Et cura accidentia eius superflua cum eis: que diximus in capitulis suis. Et oportet ut caueatur in eis superfluitas. Sanariũ est enim de eis in quibus magnificatur timor apud eos. Et oportet ut obseruetur anhelitus eorum: ⁊ non dimittas partes pectoris spasmari. Et oportet ut obserues capita eorum cum aceto ⁊ oleo ros. ⁊ sandal' ⁊ aqua ro. ⁊ camfora ⁊ his similibus. Et embroces cum ōcoctionibus in quibus decocta sunt ea: que diximus. Et quando fortes sunt in eis uigilie tunc cura eos

Et non est malum ut i potu des syrupum de papauere etiam: ⁊ si sit de nigro in huius dispositione. Et in fine eius ōda in potu trociscos q conueniunt eis: sicut sunt trociscī de camphora. Et in illa hora cōueit eis syrupus acetosus cū emulsione seminis cucumeris: ⁊ semis endiuie ⁊ seminis portulace ō uno quoq; eorum sit pondus. z. ij. Et syrupi acetosi sit pondus. z. xxv. usq; ad. xxxv. secundum quod uidetur: ⁊ si fuerit illic uentris solutio: tunc dentur trociscī de spodio cōstrictiui. Trociscī boni. ℞. spodij ro. ana. z. ij. ʒ. croci sextam. z. i. seminis portulace seis endiuie ana. z. iij. seminis cucurbite seminis cucumeris ana. z. ij. sandalorũ. z. i. ʒ. succi liquiritie amili ana. z. j. camphore sextam. z. j. ʒ. ⁊ dosis eius sit z. j. Et iterũ ros. z. iiij. se. melonis citrul. cucumeris ⁊ portulace oium añ. z. ij. croci tertia z. z. i. cãphore sextam. z. j. gummi amili dragaganti succi liquiritie ana. z. j. dosis eius. z. ij. ⁊ qum declinat egritudo manifeste: tunc non est malum uti balneo cuius aqua declinat ad frigus. Et illi in quibus magis diligitur balneum ex eis sunt quoꝝ febris est ex phlegmate salso.

De febre sanguinis. C. xliij.

Spinatus est Gal. q nō fit febris san. a putredine sanguinis. Nam sanguis qum putrefit fit colera: ⁊ non ē sanguis. fit ergo tunc febris colerica nō. sanguinea: ⁊ sit causon predicta: ⁊ tertiana: ⁊ cura eam cum illa cura

Hic uero sermo eius est cōtrarius sermoni Hypo. ⁊ contrarius ei qō ē cōueniens: ⁊ plurimũ ꝗdē erroris eius ē i ꝑmōe eius: qñ putrefit sanguis fit colera. Iste enim sermo facit opinari duas intentiones: quarum una est q quando putrefit peruenit ad hoc ut fiat post putredinē colera. ⁊ secūda q quãdo putrefiunt tunc fit colera. Sicut dicitur q lignum quando cale fit: fit cinis. Consideremus itaq; in unaquaq; duarum propositionum. Intellectus uero primus est corrupte acceptionis tribus tes: ⁊ habent proportiones manifestas: ⁊ confessas ab homine sani capitis. Illud autem quod nobis usum est de Gal. est primo: q in hoc quesito ipse fuit ambiguus: ⁊ ideo uerba eius fuerunt uaria in hac febre benebene imponit sib Auer. colliget quarto. Aliquando enim Gal. negauit putridum sanguinem facere febrem in specie sanguinee: ⁊ hoc fuit in pluribus locis. Et aliquando ab ipsa ueritate coactus dixit sanguinem putridum facere febrem sanguineam putridam: ⁊ non in speeie colere sicut innuit. 9. terapentice. ⁊ in hoc Gal. uidetur sibimet contradicere. Et hoc ē qō de eo curialr profert auer. cum dicit q uerba Ga. sunt uaria in hac febre. Si ergo non contradicit est: qō in quibusdã locis loquitur ꝑm suam intentionem. Aliquando loquitur secundum opinionem cōmuniter concessam. ⁊ sic excusatur a contradictione. Sed uisum est nobis: q cum ultimatur intentio Gal. ipse uoluit q de sanguie putrido fiat colera. ⁊ nō febris sanguinea. ⁊ hoc est quia cum sanguis putrefit fit colera. ⁊ illud quod multum dat fidem ō hoc est: quia uiri illustres preteriti plures hoc Gal. imponunt sicut Rasis. 16. continentis secundo capitulo. in principio: ⁊ quarto colliget improbat Gal. de hoc Auer. ⁊ etiam in practica cāticorũ capitulo ō cura morbi frigidi: ⁊ est cōmentum. 68. ac Joannes damascenus de cōso latione secundo capitulo. dicit. Inquit gal. de sanguine cui accidit ut putrefiat: scire debes quoniam subtile eius transit in coleram citrinam. ⁊ grossum i melancoliam. Auer. autem si quis non fingat. hoc sibi imponit: ⁊ ultra hoc sibi in dictis cōtradictionem facit. Aliab. autē reuerenter se habens ad gal. ⁊ etiam Serapio cuz multis alijs dixerunt ueritatem in hoc: ⁊ obmiserunt dicere quid gal. noluerunt: ne ueritate coacti redarguerent eum. Insuper secundo de differentijs febrium monstrauit hanc fuisse eius intentionem. nam in secundo capitulo non enumerauit febrem sanguinis. ⁊ in capitulo. de emitritea concluſit gal. genera febrium: ⁊ nunquam usq; ad illum locuz de febre putrida fecerat mentionem: post quam in secundo libro inceperit de spē fe. loqui. seruabat igitur gal. in mēte uel le dare nouam sententiam de febre sanguinis: ⁊ ideo reuersus est in octauo capitulo. ad inuestigationem sanguinee febris: ⁊ dixit q nulla erat deterior. i. fortior inuestigatio. Sed mirandum esset si gal. uoluisset putrescente sanguine fieri febrez sanguineam: q hec fuisset deterior ⁊ fortior inuestigatio: immo fuisset facilis multum. Et ideo probat gal. demonstratiue. Primo q de sanguine putrido fit febris. secundo probat q hanc febrem reponimus in periodo: ⁊ naturam colerarum febrium: quia sanguis cum putrefit fit colera. ⁊ febris consistit in specie humorum in quos transmutatur sanguis. ⁊ exempla de conuersionibus sanguinis in coleram apostematibus sunt exempla de conuersione eius in coleraz: ubi cunq; putrefiat siue in apostematibus siue in uenis. ⁊ hoc uult in secundo de crisi. ⁊ in terapentica ad glaucõem: ubi confundit curam continue ⁊ curam causonidis in uno capitulo. Et Lassius felix sequitur gal. 9. uero terapentice. uel locutus ē secunduz ueritatem coactus ab illa. uel ꝑm cōem sententiam. Uel dicemus q licet gal. poneret febrem de putrido sanguine non esse sanguineam. sz colericam: posuit tamen aliquam de eis habere exacerbatiões manifestas. ⁊ aliquam esse propinquiorem concluse ⁊ nullam manifestam exacerbationem habere. ut secundo de febribus. fo capitulo. Et ideo gal. expectauit in illo an fieret paroxismus per tertiam ⁊ fuisset colerica continua exacerbatio. sed quia non uenit ille paroxismus non fuit colerica causon. sed peraugmastica. Siue igitur sic sit siue non ponamus aliquem dixisse hoc: q a sanguine putrido nō fit febris in genere sanguinee sed colerice. Et ratio conclusionis sit ista: qz sanguis cū putrefit: fit colera ⁊ non est sanguis.

e Hic uero sermo. Primo inducit auctoritatem ypo. quam nō habemus manifestam: nisi uoluerit accipere hanc sententiam ex primo epidimarum. in fine. ⁊ aliqua ex dictis quarto regiminis acu. fo prosequitur. ibi. Et plurimum. Hic primo ostendit q iste sermo est contrarius ei quod est conueniens. i. ueritati. secundo q est contrarius sermoni ypo. ibi z.ª Uerum ueritas. Primo ponit itel lectum propositionis super qua fundatur opinio gal. secundo prosequitur redargutionem. s. utriusq; intellectus. ibi z.ª Intellectus uero. Considerandum q dicit plurimum erroris est quia radix istius erroris est in propositione illa: cum sit fundamentum opinionis. Et forsan auic. comprehendit alios errores i dictis gal. quos non explicauit nobis: sed solum dixit errorem qui sibi uisus est plurimus. Considerandum q duplex est intellectus notus est in exemplo: si qs enim diceret liguum quando calefit fit cinis: non potest nisi dupliciter intelligi. Uel q eadem est mensura calefactionis ⁊ incinerationis. uel q incineratio esset terminus calefactionis. eodem modo est intellectus propositionis assumpte.

f Intellectus. Primo redarguit gal. intelligendo propositionem suam prio modo. secundo intelligendo secundo modo. ibi z.ª Quod uero. Dicit primo primus intellectus est corruptus. Et considera q auic. non dicit primuz intellectũ

UVA. BHSC. IyR_029

esse falsum. immo dicit q̄ est falsē siue corrupte acceptionis. ¶Nam propositio sub illo intellectu est uera. s. q̄ sanguis post putredinem est uel fit colera; ita q̄ esse coleram est terminus illius transmutationis: sicut generatio est terminus alterationis. Quāuis tamen propositio sit uera corruptē tamen accipitur: quia ex ea concessa non sequitur conclusio gal'. Et hoc probat tribus rationibus semp concedendo propositionem sub intellectu dicto immo semper ponit illam in silogismo. Et primo arguit sic. Sanguis quando putrefit. i. in fine putredinis est colera quantum ad partem subtilem ⁊ est melancolia quantum ad partē grossam siue spissam. ergo totus sanguis nō fit uel non est colera: ⁊ per consequens non debet dici febris colerica: plus q̄z melancolica: ut dicit post. consequētia ē nota. añs quantum ad primam partem est propositio gal'. sub prīo intellectu. Sed quantum ad aliam partem est propositio necessaria: quia sicut subtile sanguinis est factum colera in fine trāsmutationis: ita oportet necessario q̄ grossum eius sit factuz melancolia. Consideradum q̄ gal'. perpendit de ista ratiōe que debebat contra eum fieri. sed soluit sic secundo de differētijs febrium: ⁊ secundo de crisi q̄ ad conuersionez subtilis partis sanguinis in coleram sufficit parua transmutatio ⁊ leuiter fit sed ad conuersionē partis grosse in melancoliā requiritur multa transmutatio: ⁊ non sic cito fit. Cum ergo subtile sanguinis est factum colera: eius grossum non est factum melancolia. sed est in medio termino constitutuz. s. in medio motus a sanguine in melancoliā. ⁊ hoc innuit ga. occulte secūdo de crisi. xij. capitulo. ubi cum frequenter prius dixisset: q̄ genera febrium sunt tria: ⁊ dedisset causam quia sanguis cum putrefit non remanet sanguis sed fit colera. Ne aliquis diceret etiam fit melancolia: dixit: colera generatur cum superfluet caliditas in re plus q̄z oportet. De melancolia uero dixit melancolia generatur quando calidum ualde superfluit. Clarius autem uoluit soluere hanc rationem secundo de differentijs febrium. ubi dicit. Si uero supercoquatur. transmutatur quidē eius subtilissimum simul ⁊ pingue in flauam coleram. quod uero grossius in nigram coleram sicut inuocatis carbunculis. ex his enim sanguine feruente trāsitus sit i mlicū hūorē: ⁊ tūc gal'. oñdit q̄lis mlicus hūor ē iste q: ñ ē ve mlicus: sz est in uia ad melancoliā. Unde subdit. Ita autem oportet intelligere humorē melancolicum: ita ut non effectum certissime nigram coleram sed in medio termino constitutum. i. in motu ubi est dare medium terminum: cum mobile duz mouetur partim sit in termino a quo ⁊ partim in termino ad quem. Sed quando gal. se defendit sic cum intellectu proprie propositionis assumpte. e. ipsum ligat. nam facta colera uel reliqua pars est sub forma sanguinis ⁊ sic febris debet dici sanguinea: quia ille est humor super quo est transmutatio: que ē putredo: uel est sub forma melancolie. ⁊ sic habetur secundi propositum. Et si hic caderet speculatio per gal. esset speculatio de medio motus. ⁊ non iuuaret euz. Et iam in nostra iuuentute formauimus istum sillogismum meum in prima figura in secundo modo sic. ¶Nullum conuersum in melancoliam quantum ad partem ⁊ coleram: quantum ad partem debet dici conuersum in coleram secundum totalitatem. Sed omnis sanguis post putredinem est secundum partem conuersus in melancoliam ⁊ secundum partem in coleram. Ergo nullus sanguis debet dici secundum totalitatem conuersus in coleram. Alij autem magistri dicunt rationem auic. debere solui per hoc q̄ illa pars melancolie parua est: sed sine dubio non est sic parua: quin possit facere febrem: ⁊ nullam facit nisi melancolicam si est melancolia. uel saltem erit febris colerica non pura sed permixta melancolie: q̄d nunquam gal. uoluit.

a Et secundus. Ostendit secundum modum corrupte acceptionis. ⁊ est secūda ratio contra gal'. ⁊ arguit sic. Conuersio sanguinis putrescentis in coleram ē p̄ putredinem: ergo febris de sanguine putrido non est colerica sed sanguinea. accidens est propositio gal. sub intellectu primo. consequentia probatur quia cōsideratio nostra quando dicimus sanguis putridus facit febrem: est consideratio de sanguine quando disponitur per putredinem: ita q̄ putredo est sibi forma. ¶Potest autem formari silogismus multipliciter: sed formatur in secunda figura sic. Omnis sanguis faciens febrem est in dispositione putredinis. ¶Nullus sanguis factus colera est in dispositione putredinis: ergo nullus sanguis factus colera est faciens febrem. Iste tamen silogismus melius adiacet 2ª rationi sed rationi tertie magis conuenit in primo modo secūde figure sic. ¶Nullus sanguis factus colera ē in dispositione putredinis. Omnis sanguis faciens febrez est in dispositione putredinis. ergo nullus sanguis faciens febrem est factus colera.

b Et tertius. Ostendit tertium modum corrupte acceptionis. ⁊ est tertia ratio contra gal. ⁊ primo facit illam. secundo eaz uigorat ibi secunda. Et significatio ¶Primo arguit sic. Galic. Colera generata ex putredine sanguinis potest esse non putride: ergo potest facere non febrem: ⁊ hoc est contra gal. quia illa febris non erit colerica. consequentia est nota. añs probatur. quia a re putrida non sēper resultant res que sint putride. quia nec subtile nec grossum, nec oportet: q̄ sit putridum. Fiunt enim ex putredine non putrida: Et uoluit auic. nos intelligere exempla ista aceti ⁊ uermis: que fiunt ex putredine. ¶Potest autem formari silogismus contra. gal. modo predicto ⁊ alio sic. ¶Nullum generatuz post putredinem est necessario putridum. Omnis colera generata ex putredine sanguinis est generata post putredinem. ergo nulla talis est necessario putrida: ⁊ est in secundo modo prime figure.

c Et ñ generatio. Uult auic. concedere aduersario: q̄ illud quod generatur a putredine: sit putridum: ⁊ tunc arguit: q̄ ex hoc sequitur q̄ febris de sanguine putrido sit colerica ⁊ melancolica: ⁊ tunc cōcludit ⁊ pz. Uidetur nubi quosdā uoluisse soluere istam rationem sic. colera que fit ex sanguie putrido non ē semper putrida: ⁊ ideo non facit febrem colericam. ¶Hec solutio per gal. nihil est: q: sequitur ergo febris de sanguine putrido non semper est colerica.

d Quod uero. ¶Hic procedit ad redarguendum gal. intelligendo propositionem suam secundo intellectu. Est autem secundus intellectus iste sanguis quā do putrefit: tunc fit colera: ita q̄ per nullam mensuram est uerum dicere sanguis putrefit: pro qua non sit uerum dicere sanguis fit colera. Et dicit primo q̄ hoc est mendacium. ⁊ inducit tres rationes. Ad quaruz intellectum est considerandum: q̄ auic. presupponit gal. intelligere hic per coleram humorem qui actu est colera. s. habens formam ⁊ speciem colere: ita q̄ quando dicimus: dum sanguis putrefit: fit colera: intelligatur. i. colera actu. Et q̄ talis fuerit intellectus auic. de gal'. apparet i tertia ratione. Apparet ēt alr quia sñia gal'. nulla esz: quia si gā. ⁊ ā. idē intelligerent: quādo dicimus sanguis dum putrefit fit colera. i. disponitur ut fiat colera: non tamen habet esse colere ⁊ formam eius: non sequeret ex hoc q̄ febris de sanguine esset coleri cā: quod tamen gal. uoluit concludere. Similiter hic esset intellect⁹ primus propriuſ gal. ⁊ nō esset mendacium purū. ergo oportet q̄ intellectus secundus sit talis: sanguis quando putrefit. i. dum est in putrefieri est actu colera: ita q̄ nullum est signare tēpus nec instans putredinis: in quo non sit uerum dicere sanguis est colera quantum ad partem subtilem. ¶Hoc pre intellecto arguitur sic. q̄d est in uia corruptionis non est corruptum: sed sanguis dum putrefit est in uia corruptionis ergo non est corruptus. Et tunc prosollogizetur sic. Sanguis non ē corruptus: ergo non est factus colera: quia generatio colere huius est per sanguinis corruptionem. ¶Ponit ergo probationem minoris cum dicit putredo est in uia corruptionis: ⁊ ē propositio nota. Et si uis hic te extendere considera dicta quarto methaurorum: ⁊ uide Trusianuz tractatu tertio libro tegni. qui disputat de hoc.

e Et putredo. ¶Hec est quarta ratio quam rationem plures male intelligunt. Credunt enim quidam tertum esse transpositum: ⁊ uolunt dicere putredo non fit nisi quod in tempore: ⁊ conuersio sanguinis in coleram non habet tempus sed fit in instanti. Sed ista transpositio est corruptio textus auic. quia non esset ratio alia in uirtute a ratione precedente. Aliter igitur intendit auic. ⁊ arguit sic. Conuersio sanguinis in coleram fit i tempore: sed putredo sanguinis non fit in tempore immo in instanti. ergo putredo sanguinis non est conuersio sanguinis ad coleram. Ad cuius rationis intellectum est considerandum: q̄ generatio fit in tempore non q̄ tempus sit uera mensura generationis: ut est transmutatio i substanti ⁊ q̄ illa fit in instanti. Sed dicitur fieri in tēpore quia generationē necessario precedit alteratio. Et ideo generatio in substantia est finis motus. Unde. 8. phisicorum commento. 34. dicit commentator: q̄ generatio aut est alteratio: aut finis alterationis. ¶Preter hoc sciendū: q̄ putrefactio non habet tempus. s. iniciatiuum: sed inciat ab istāti i potentia Et ista oportet esse intellecta in sexto phisicorum. Ex quibus apparet: q̄ auic. phisice arguit contra gal. sic tu dicis q̄ sanguis dum putrefit tunc est colera. sed hoc est falsum: quia uerum est dicere de sanguine q̄ putrefit in instanti: sed conuersio in coleram non fit in instanti. immo tempus oportet aduenire in quo fiat ista conuersio in sanguinem. Sed tu dices dico q̄ in primo instanti inchoatiuo putredinis sanguis est colera p aliquam calefactionem precedentem ante putredinem. Dicendum q̄ aut totus est colera: ⁊ hoc est impossibile: quia tunc nunq̄z sanguis putrefit: q: nec prius. s. ante istās illud: nec posterius: cum non sit sanguis uel aliqua pars sanguinis in prīo istāti putredinis inchoatiuo est facta colera: ⁊ tunc aliqua pars̄ per putredinē post istās illud fit colera: sed non fit in prīo istās post illud: quia instantia non sunt imediata. ergo sequitur p positū: q̄ est dare instans inchoatiuū putredis sāguis: in quo sanguis nō est colera. Et si bene consideretur ista ratio fa ⁊ prima sunt una ratio uia diuisiua sic: ¶Nam quando dicitur quando sanguis putrefit fit colera: tunc. i. tunc habet esse colera. Uel putrefactio accipitur pro tota dispositione usq̄z ad primū istās generari esse colere: uel accipitur pro primo instanti putredinis: ⁊ hoc modo concedatur hic: q̄ in motu sit dare primū mutatum esse saltem in potentia. Si quidē putredo accipiatur p tota dispositione usq̄z ad ultimum putrefactum esse: q̄d est principium generatum esse colere: tunc propositio gal. est falsa. quia sanguis dum est i uia corruptionis non est corruptus: sed dum est in putredine pro dispositione: tunc est in uia corruptionis. ergo non est corruptus. ⁊ per consequēns non est factus colera. Si autem putredo accipiatur pro primo instanti inchoationis putredinis ante quod instans nulla fuit putredo. tunc propositio gal. est flā. quia sanguinem fieri coleram necessario requiritur tēpus: sed ad putredinem habere illud esse inchoatiuum non requiritur tēpus: quia ut sic putredo non habet tempus: ergo pro tunc sanguis putridus non est colera: ⁊ tunc ista ratio est pulebrior ⁊ efficatior: ¶Nam propositio de qua est dubium. ⁊ non paruum erat concessa ab aduersario. s. q̄ putrefactio non habet tempus: ⁊ arguitur per rationez: pz. Uel erat negata ⁊ tunc arguitur per rationem primaz. Et post multos ānos post primam expositionem factam inuenimus: q̄ Dynus intellerit istū passum sicut nos dixim⁹. Sed tu dices gal. potest dicere: q̄ putrefactio accipitur pro putrefactio esse: quod est primum incineratum esse: q̄d est et primum generatum esse colere. Dicendum q̄ in illo modo procedunt ille tres rationes prime: quia ille est primus intellectus ꝓpositionis contra quem auic. iam arguit si consideres. Uel dicendum q̄ tunc auic. arguit sic. Conuersio sanguinis in coleram fit in tempore ergo illud putrefactum esse precessit aliqua dispositio in tempore. sed illa erat putredo: que est in tempore ante ultimum instans putrefacti esse: ergo prius tpe ante illud instans erat febris. ⁊ non erat colera. Et hoc modo posset for

si generatio eius a putredine faceret putredinem eius necessariam: oporteret ut spissum cinerulentuz iterum esset putridum. Esset ergo illic febris melancolica iterū: hoc ergo ē illud q̄d facit eē neecessariū expositio eius: q̄ primum intellectum est. Q̄d uero intelligitur secundo est mendatium: quoniam putredo est uia corruptionis. Et putredo quidem non habet tempus. Et conuersio sanguinis in coleram non fit nisi in tempore. Et putredo quidem est corruptio accidens sanguini ⁊ est sanguis: sicut accidit phlegmati ⁊ est phlegma ⁊ nō colera neq̄z melancolia: nisi cō modis: quorum primus est: q̄ sanguis quando putrefit conuertitur subtile eius ad coleram malam: ⁊ spissum eius ad melancoliam non ergo cum totalitate sua fit colera. Et secundus ē: q̄ illud fit post putredinem ⁊ nostra consideratio ē in dispositione putredinis. Et tertius est: quoniam post illud fit colera ⁊ non scimus an in ea sic putredo an non. nā plurime res putrefiunt, ⁊ separatur ex eis subtile ⁊ spissum: ⁊ non est in spisso: neq̄z in subtili putredo: quoniam non est necessarium ut sit putridum id: q̄d generatur a putrido fit enim ex putredine: q̄d non est putridum. Et

mari: secunda ratio ista. Et putredo. Hec est tertia ratio uel secunda. Et arguit sic. Sicut se habet de putredine flegmatis: ita se habet de putredine sanguinis: sed cum flegma putrescit est flegma: ⁊ non colera: neq; melancolia: nisi cum est conuersum per complementum putredinis. ergo sanguis cum putrefit non est colera sed est sanguis. Quidam autē rudes uolunt soluere istam rationem negando similitudinem propter hoc: q flegma est humor ineptus conuersioni in coleram. sanguis autez est aptus. sed hoc nihil facit ad rationem auic. quia concluditur q aliqua mensura temporis est: qua sanguis est putridus: ⁊ non est colera ⁊ hoc sufficit ad ostendendum q propositio ē falsa: que dicit sanguis dum putrefit est colera ⁊ non solum sufficit ad falsificandum illam: q aliqua mensura temporis est qua sanguis est putridus: ⁊ non sit colera: sed q aliqua mensura in instanti ut ostēdit ratio precedens: ⁊ hoc sufficiat auic. Si autem tu uis disputare cū. A. ⁊ loqui de colera facta ex putredine post putredinem: tunc uade ad rationes suas contra primum intellectum ppositionis gal. quare procedunt iste rationes.

a Uerum ⁊c. Generatur febris. s. sanguinea ⁊ non colerica. Sz dubitatur tunc utrū sit uia concordie inter Gal. ⁊ auic. in isto quesito. Et dicamus: q licet Thadeus in glosa Joannicij se de medio horum uirorum abstulerit. tamen concordari possunt. Propter qō considerandum: q sermo Gal. in febre de sanguine putrido: qz reponit in genere colericarum: est in febre de sanguine in quo putredo accidit propter superfluam quantitatem suffocatiuam. Unde ex hoc putredo sibi accidit. Hec ergo febris putrida cum considerata fuerit ſm iudicium philosophi naturalis dicetur febris sanguinea de sanguine putrido: ⁊ non dicetur colerica. ⁊ hac uia processit auic. Unde omnes iste positiones quibus arguit sunt naturalis philosophi. Et apparet q auic. est contentus habere contra Gal. q in primo instanti iniciativo putredinis sit putredo in sanguine. ⁊ tamen non fit colera: ⁊ esse hoc uel aliud instans uel mensura impercepitibilis est illud: quod medicus non considerat. Gal. autem considerauit dictam febrem ſm iudicium medici operantis ad curationem febrium: ⁊ dixit hanc febrem de sanguine putrido esse coleram. Unde maxime reperitur habere analogiam paroxismoruz tertiane. ⁊ causa est quia sanguis predictus habet multum de unctuoso. ⁊ ideo cum putredo in eo incipit statim declinat ad naturam colericam: ita q licet sit dare aliquam mensuram temporis: in qua illius sanguinis nulla pars est facta colera: tamen illud tempus est ualde breue: ⁊ non cōsideratum a medico. quare ergo sanguis putridus quasi ab ipso principio putredinis associat sibi coleram calidam feruentem ⁊ malam: posito q non esset uere putrida: tamen est mala ⁊ inflammata. ideo febris ista sanguinea debet uocari colerica hoc modo: ⁊ istud non accidit in reliqs febribus. Cum enim putrefit melancolia aut fla: non statiz associat sibi i putredine coleram per partem horum humorum: que conuertatur in illam colcram. ⁊ ideo iste possunt dici febres flegmatice colerice ⁊ etiā melancolice absolute. sed febris de putrido sanguine statim a principio potest dici febris colerica: ⁊ curari etiam debet illa cura per alterātia ⁊ euacuantia ⁊ remittentia acuitatem colere. ⁊ ideo Auēzoar in capitulo de febre sanguinis. anteqz faciat in ea flobotomiam suadet dare aliquam medicinam: que coleram euacuet. Et sine dubio si uides: q multiplicata sit colera ante flobotomiam: oportet facere quod precipit Auenzoar. Sed si non sit multum multiplicata uel sit adhuc in sanguine oz a flobotomia incipere. Hoc ergo modo possunt concordari hij duo uiri ⁊c.

b Dicamus ergo. Post opinionem Gal. ponit sententiam suaz. Et primo diuidit febres sanguinis in primas suas species. secundo comparat illas ad alias febres. tertio ponit eius causas. quarto ponit eius species duas. quinto ponit febris sanguis crisim. ibi z^a. Et est de summa. z^a ibi Et causa quidem. ibi 4^a. Et eius species. ibi 5^a. Et eius cōsumptio. In prima parte ponit hanc diuisionem febris sanguinis. quedam putredinalis ⁊ quedam est sine putredine: que est febris solius calefactionis ⁊ ebulitionis. ⁊ imponit nomen huic q ē sinocha sine putredine. ⁊ dicit q ypo. nominauit eam sinocham concluſaz imponens sibi hoc nomen: ⁊ non alijs se. Hoc enim uocabulum sinocha idem est q febris de sanguine non putrefacto. sed sinochus est febris de sanguine putrefacto. ut dicit Simon ianuensis. conclusam. i. causam uniformem in suo motu non habentem exacerbationes aliquas: sicut habent eas alie febres. Nam sinochus cū putredine sanguinis habere potest exfortiationes ut supra dictum est.

Considerandum q totus iste sermo potest referri ad sinochas ambas. s. cum putredine ⁊ sine. quia ambe sunt continue concluse sine alijs febribus: ⁊ proprie hoc eis competit ⁊ non alijs febribus. Hic caderet aliud dubium an ex alio humore a sanguine possit fieri febris per solam calefactionem absqz putredine. ⁊ de hac prolixe notauimus super libro ꝑo de dīijs febrium.

c Et plurimum. In ista parte ponit quasdam causas ebulitiōis sanguinis quia est opilatio. ⁊ hoc quia prohibet euacuatione. unde fit inflāmatio. Et apparet q opilatio suffocatiua. i. prohibitiua euacuationis potest esse causa ebulionis putrefactiue: ⁊ sine putrefactione ſm corporum diuersitatem ⁊ ſm ordinem: quia prius causat solam ebulitionem: deinde sequi potest putredo: licet tales ordo non sit necessarius semper. Post enim fieri sinocha putredinalis non precedente sinocha sine putredie. Et tu considera.

d Et quandoqz fit alijs causis. Ut ira labore ⁊ alijs causis calefacientibus. ⁊ considerata dispositione spirituum maiori: qz sit dispositio sanguinis. dispositione dico generali. Causam inflammantes sanguinem oportet esse uehementiores causis facientibus effimeram. s. inflammantibus spirituz. ⁊ hoc est qō dicit. Que uehementes fiunt supra uehementiam febris effimere. i. supra uigorem causarum facientium effimeram.

e Et nominatur profundi somni. Multa nomina inueniuntur ab auctoribus de hac febre: sed profunditas somn fit in ea multis uaporibus humidis elevatis ad caput. ⁊ plus contingit sinoche absqz putredine: quia illius uapores sunt mites: fortis. s. somni. Et ē idē q ꝑfundi somni. Et fit hec fortitudo ex opilatione etiam uenarum subeticaruz. Uel fortis. s. febris. i. ista ē una fortis febris quia multi caloris.

f Et est. Comparat feb. prio sinocham siue conclusaz sine putredine ad alias febres. ꝺo sinocham cum putredine. ibi ꝺa. Et uidetur. Considerandum q auic. innuit hanc febrem habere rationem medij per abnegationem. nam cum sit febris non effimera. quia primum calefactum in effimera est spiritus. sz in sinocha sine putredine est humor. Similiter non est putrida quia in putridis humor est putridus: sed sanguis in febre ista non inest putredo. Ex his apparet q febris hec est media per participationem: nam participat natura effimerarum inquantum est quedam caliditas simplex. ⁊ est in uaporibus sanguinis: sz participat natura putridarum inquantum est in humoribus. Hec omnia sunt itelecta a Gal. 9. terapentice.

g Et est febris acuta. Quasi dicat licet conueniat in effimera: tamen est acuta: quia est uehemens. s. in qua est timor cum uelocitate finis. sed effimera non est acuta licet sit breuis. ut supra hac fen. tertio capitulo. ⁊ intelliguntur ista ex fine libri de creticis.

h Hec ethica. Datet. ⁊ qz̄uis non sit putrida potest permutari ad putridam ⁊ quāuis non sit ethica potest tamen permutari ad ethicam uel potest eaz sequi ethica. ⁊ hec omnia sunt nota.

i Et multotiens ⁊c. Gal. 9. terapentice. ⁊. 8. cursu diei febrium effimeraruz: q ponit eaz intra effimeras.

k Et uidetur. Hoc dictum non inuenio a. G. nisi auic. sumpsisset hoc ex secundo de differentijs febrium. cum dixit ea que in putrido sanguine febrem simpliciorem esse his que in alijs sunt humoribus. Et forsan q ad linguam arabicam translatus ille sermo hoc significabit: sed expositores nostri cōmuniter exponunt simpliciorem. i. mitiorem. Quid autem nos intelligamus de illo textu obmittimus hic. Dubitatur unde sequitur putredo sanguis est cōis omni humori: ergo febris sanguinis non componitur cum alijs febribus. Dicendum q sanguis potest putrefieri quandoqz per dominium melancolie in eo: ⁊ hoc q sanguis conuertitur ad frigidum ⁊ siccum: uel flegmatis: quia cōuertitur ad frigidum ⁊ humidum. ⁊ ſm hoc febres sanguinis sunt tres: ⁊ eas deducit Auer. in cōmento practice canticorum. 68. cōmento. Et hoc modo putredo sanguinis potest dici cōis omni humori alternatiue: quia modo possit conuerti ad naturā unius: modo ad naturam alterius. ⁊ ſm hoc putredo sanguinis: quando est in sanguine totius uel magnorum uasorum facit febrem simplicem: non compositam cum alia febre de eodem toto sanguine: quia impossibile est totum sanguinem declinare nisi ad unam complexionem siue combinationem complexionis puta ad dominium unius humoris. Si enim totus declinat ad frigidum ⁊ siccū melancolicum impossibile est q totus declinet ad calidum ⁊ siccum uel frigiduz ⁊ humidum. ⁊ hoc forsan intellexit auic. de Gal. Sed tunc auic. redarguit Ga. quia in hoc est contradictio. nam auic. dicet q in uenis cum sanguine potest reperiri colera melancolia ⁊ flegma preter illas: in quas sanguis declinat per sui distemperantiam. ⁊ tunc fieri poterit febris flegmatica sanguinea: quia sanguis declinat ad frigidum ⁊ humidum: ⁊ cum hoc poterit fieri colerica uel melancolica de his humoribus: qui reperiri possunt sanguini mixti: ut intelligit in libro elementorum gal. Dicet etiam auic. q febris de sanguīe melancolico potest cō poni cum febre de melancolia: in quam sanguis ille melancolicus transmutatus est: ita q alia erit febris de sanguine melancolico stante sub forma sanguinis: ⁊ alia esset febris de melancolico humore in quem ille sanguis est transmutuus. Apparet igitur quo modo deducit consequentia gal. ⁊ quo modo impugnatur ponendo putredinem per declinationem sanguinis ad materiam alicuius humoris. Alio modo potest sanguis putrefieri ex solo peccato quantitatis: ⁊ quando sanguis in uenis sola quantitate peccans putrescit. tunc febris ex eo non potest componi cum alia febre. nam in tali sanguine continetur in uirtute ⁊ putrefit omnis humor: ⁊ nullus continetur in eo in actu. s. ante putredinem: quia tūc non peccasset sola quantitate sed qualitate propter peccatum alterius humoris ab eo cum exūtis. Ex quibus apparet q sic intelligendo ga. uoluit q in uenis cū sanguine nullus sit humor in actu. ⁊ si aliquis est statim per illum sanguis dicit peccans in qualitate. ⁊ ex hoc accipitur: q febris cum sanguine non componit cum alia febre. pu. s. que fiat ex humore: qui prius fuisset cum sanguine ante putredinem: sed in hoc contra dicitur quibusdam dictis gal. in libro elementoruz ubi concedit q cum sanguine sint humores alij ab illo distincti. ⁊ est opinio cōmunior medicorum: licet alia sit phisicorum ⁊ forsan uerior. ⁊ tunc dicit q non uult prolongare sermonem. quia non iuuatur cum eo medicus. s. non iuuatur i prolongatione sermonis: cum non sit in prolongatione sermonis utilitas: ut tertio. iz^o uel exponendo melius q non iuuat medicus in eo in quo fundatur hec contrarietas. s. an in uenis sunt humores distincti ſm formā an omnes sint sub forma sanguinis ⁊ actuentur per separationem ab eo. Conciliator uero differē tia. 90. aliter assignat istam contradictionem in dictis gal. Nam primo gal. dicit in ꝺo de dīijs febrium. q hec febris sanguinea est simplicior. i. non componibilis cum alia febre. contrarium huius dicit gal. eodez ꝺo libro penultimo capitulo. ubi dicit. Si uero imbecillis quādoqz facta fuerit: ⁊ hec uirtus causa erit ⁊ non solum superfluitatis: sed ipse sanguis etiam corrumpatur: ⁊ putrefiat: ⁊ accendat febrem. ⁊ si predictus adhuc seruatur calor duplex est species febriuz ad inuicem complicatarum. Credit autem conciliator istam contradictionem se dare: quia febris putrida de sanguine in uenis non componitur cuz alia febre.

q calefactum primum in ea est humor: ⁊ differt a febribus putredinis: quoniam non est ei putredo ⁊ est febris acuta[g] non febris ephimera: neq; febris ethica[h]: neq; febris putredinis. Et multotiens[i] quidem permutatur ad febrem putredinis aut febrem ethicam. Et multotiens quidem facit eam currere Gal. cursu febrium diei. Et uidet[k] Gal. q febris sanguinis nō componitur cum reliquis febrib⁹ quoniam putredo in sanguine est communis omni humori: ⁊ in hoc est contradictio quibusdam intentionibus suis in quo non est necesse prolongare sermonem: quoniam non iuuatur cum eo medicus.

uertatur post illud cum cōplemento putredinis. Uerum[a] ueritas sana est sermo Hypo: q ex sanguinis putride generatur febris. Dicamus[b] ergo nūc q febris sanguis est febris putredinis ⁊ febris calefactionis ⁊ ebulitionis quam nominauit Hyppo. sinochum cōclusum sine alijs. Et plurimum[c] ebullitionis eius est ex opillatione suffocante caliditatez. Et quādoqz[d] fit a causis alijs que uehemētes fiunt supra uehemētiam febris ephimere ⁊ nominatur[e] profundi somni fortis: ⁊ est[f] de summa febrium que sunt inter febres putredinis: ⁊ febres ephimeras: que differunt a febribus ephimeris propterea

UVA. BHSC. IyR_029

Et hoc est quod dixit primo q ipsa est simplicior: sed bene componitur cum alia febre: quando sanguis putrefit in apostemate: ⁊ hoc dixit so. ¶Nos iaz diputauimus questionem ⁊ scripsimus contra eum: ubi tenuimus q febris de sanguine putrido dicta sinochq potest componi cum alijs febribus putridis. licet eius calor obumbret aliarum calorem. ut dixit ysaac fe. 5. Et si quis bene consideret utrosqz textus gal. so de differentijs febrium. non bene intelligit ut ibidē exposuimus ⁊ hic obmittimus hec.

a Et causa. ¶Hic ponit causas quas Gal'. ponit. 9. terapentice Et dicit q causa est repletio .s. que ē plectoria ⁊ opilatio. ⁊ hoc quia prohibet transpirationez unde fit inflammatio: ⁊ prohibens exitum uaporum est causa multiplicationis in sanguine .i. non minorationis. exercitiuz inflammat: ⁊ dilatat materias repletionales: ⁊ iste sunt cāe cōmunes utriusqz sinoche.

b Et quandoqz. Quod differat aquositas sanguinis ⁊ hūor crudus. i. flegma crudum ē notum. ⁊ propinqua. s. causa putredinis: quia cum hoc q sāguinem indisponit est causa opilationis.

c Et eius quidem. Considerāndum q cōmunitas materie est eam cōmunicare oībus uenis: ⁊ talem repletionez facit sāguis. Cuius causam Dynus assignat: quia multiplicatio sanguinis: qui tenet naturam sanguinis sequitur multiplicationem ⁊ proprietatem sanguinis sed talis multiplicatio est communis omnibus uenis. s. sanguinis materie: q sanguis est humor temperat⁹. ⁊ ideo eius multiplicatio non insequitur aliqō distemperamentum membri: sicut alij humores: qui in distemperamento consistunt: ⁊ ideo multiplicatio sanguinis sequitur multiplicationem materie tenentis formam sanguinis. Et ex hoc apparet q putredo sanguinis est cōibus omnibus uenis: sed si in sanguine fiat peccatum per se ⁊ non fiat peccatuz quod insequatur multiplicationem: hoc non fit nisi peccato alicuius membri multiplicantis in sanguine alium humorē ab eo. ⁊ tunc fit febris periodica. ¶Nos autem in scientia generali de humoribus iam diximus contra Dynum: q sanguinis ueri multiplicatio potest fieri ex agente ut epate calido ⁊ humido ⁊ ex materia. ut ex cibis sanguineis: sicut etiam flegmatis multiplicatio fit ex agente ut epate frigido ⁊ humido: ⁊ materia ut cibis flegmaticis. Amplius eo concesso quod dicit Dynus remanet anrietas. q re sanguine replente omnes uenas aut marime principales non habet putrefactiones. secundum periodos occupante calido preter naturam modo unam partem sanguinis modo aliam. ¶Dicamus ergo tres propositiones. ¶Prima q sicut flegmati inest proprietas quas omni die concumulatur: ut faciat febrem: ⁊ colere qua omni tertia die sic sanguini qua continuam faciat usque ad salutēm uel mortem. Unde dictum est infra ab. A. q unicuiqz humori inest periodus: q sibi conuenit. Secunda propositio est: q ad istam continuitatem adiuuat eius multitudo: que fit in omnibus uenis ex eius multitudine in toto. ⁊ aptitudine ad caliditatem actualem totus inflammatur. i. totus est inflāmatus. ⁊ nō est aliqua pars sensibilis uel nō expectatur aliqua pars aggreganda: uel actuanda: que iterum debeat calefieri: sed colera uel flegma ⁊ melancolia non tota putrefiunt: sz pars. qua resoluta possibile est q alia reaggregatur: ⁊ quia ista causa sine prima non est omnino sufficiens. ideo. A. statim subiunxit. ⁊ eius adherentiam ⁊c. quasi. d. febris sanguinea non est periodica: quia sanguis est materia cōmunis omnibus uenis. Et signum huius. s. q non sit periodica est. quia ipsa est continua uniformis usqz ad crisim. s. usqz ad salutem uel ad mortez. Tertia propositio est: q non est impossibile de sanguine fieri febrem habentem periodum. ¶Ratio sanguis potest ſm periodum aggregari: ⁊ putrefieri in uenis: uel extra uenas. ergo febris sanguinea potest esse periodica: consequentia ē nota. antecedens probatur. quia aliquis homo omni die uel tertia die. uel ſm alium periodum potest emittere per nares uel per uentrem aliquam quantitatem sanguinis. ¶Pone igitur q retineatur in uenis uel pellatur ad extra uenas ⁊ corrumpatur ergo potest facere febrem. Et apparet ex dictis q ex sanguine potest fieri interpollata. i. febris periodica de materia extra uenas. ¶Nam sanguis potest ſm certam mensuram temporis preter naturam pelli ad extra uenas. Cuius ratio est: quia ad quācunqz partem corporis potest pelli sanguis ſm naturam: ad illam potest pelli preter naturam. sed ad loca extra uenas gradatiz conuersus in hūiditates pōt pelli. ergo ex causis aliquibus potest pelli non gradatim. Unde uisus est homo qui sudauit sanguineum sudorem. Considerandū tamen q usti modi sanguinis forsan non sunt sic ueri: sicut sanguis qui in toto multiplicatur. ex quo fit febris sanguinea sinoca uera. ⁊ sine dubio ita est ut in pluribus. Cuz sanguis in toto habundans: qui est uerus sanguis: est imaginabile q uincatur a natura ⁊ hodie expellatur una libra ⁊ cras alia: ⁊ sic est imaginabile q hodie una libra retenta. i. non euacuata putrefiat: ⁊ resoluatur antequam alia libra putrefiat. In his ergo dictis uolumus satisfieri quesito: an febris sanguis sit periodica. ⁊ de his diximus prolixe so de dſijs febrium.

d Et eius species. Considerandum q hic accipimus tres famosas species sinoche quas licet auic. adaptet ad sinocham putredinalem. ut etiam Alzarauius: tamen ad sinocham sine putredine possunt adaptari. ut intelligitur a Gal'. 9°. tera pentice. Considerandum secundo q licet in febre peraugmastica. i. declinatiua sola declinatio sit apparens. tamen in ea sunt omnia quattuor tempora'. sed sunt occulta ⁊ ita in alijs quattuor speciebus: Dubitatur primo de causa: quā dat auic. ¶Nam si quid resoluitur de uapore est plus q̄z putrefactio. i. qō per putrefactionem eleuatur. ergo cessabit febris. Diximus alias duas solutiones: que in re una sunt. ¶Prima est q quantitas uaporis attingens cor est duplex Una qua uapor facit febrem: ⁊ ab hac si fuerit diminutio non fiet febris. Alia est qua uapor facit tantam febrem qua minor fieri potest: ⁊ etiam maior. ⁊ ad hanc quantitatem fit comparatio uaporis qui resoluitur. Si enim est minor q̄z ille: qui incipit facere febrem tantam: tunc procedit se. minuendo. si minor procedit addendo. si equalis erit modi unius. Secunda solutio ē q quantitas uaporis sanguinis facientis febrem est habens latitudinem: q: minor illa ⁊ maior potest facere febrem. cum ergo inchoat febris a uapore alicuius quantitatis: si uapor illo minor succedit. quia plus resoluitur qz prius tunc fit peraugmastica. si maior tunc augmastica. Sed tu dices pone q aliqua febris incipiat a uapore tante quantitatis qua minor non potest facere febrem. ⁊ tunc succedens uapor fit minor. ergo ista febris non habebit nisi inchoationem. Dicendum q casu posito sequitur necessario. ⁊ uidemus i bo mimb⁹ aliquando quosdam subitos calores subito recedentes. ⁊ si perseuerarent esset uera: ⁊ mānifesta febris. Et possemus nos extēdere hic ad multa. Dubitatur secundo quare ex alijs humoribus a sanguine non fiunt paroxismi habentes tres dictas differentias. Et causa huius dubitationis est: q: tertiana unius paroxismi est uni febri sinoche similis. quare ergo colera putrescente non pōt dici q in aliquo corpore quātitas uaporis petētis cor est amplior eo qō resoluitur: ⁊ i quodam minor: ⁊ quodam equalis. Et tūc erit un⁹ paroxismus tertiāe augmasticus: ⁊ alius paroxismus erit peraugmasticus: ⁊ alius homotenus. Dicendum q in febre sanguinea cū eius materia sit cōmunis: ⁊ i uenis non est precipuus locus patiens. ⁊ ideo statim cum inchoat multitudo uaporum petit cor: a qua multitudine in prima parte temporis petente cor potest fieri diminutio uel additio ad illam uel paritas ad illam unde sunt tres species dicte sinoche. Sed in febribus interpollatis quia humor habet precipuum locum fit principium cum typo: ⁊ parua euaporatione propter calidi suffocationem. ¶Postea resurgit calor ⁊ extenditur in materia: ⁊ fit maior euaporatio: quousqz sit calor equaliter expansus postea finitur ergo i quolz tali paroxismo quattuor sunt tpa manifesta ⁊ distincta. Ad contrarium dicendum q ratio tantuz arguit q aliquis paroxismus tertiane potest esse in quo augmentuz erit maius respectu cuiusdam paroxismi alterius tertiane: ⁊ aliquis paroxismus est: in quo status erit etiam maior: ⁊ aliquis in quo declinatio. sed cum hoc reliqua alia tempora euidenter sunt manifesta: Et quod diximus de tertiana dicemus de flegma ⁊ melancolia.

e ¶Nequior eorum est augmasticus. Considerandum q febris potest p cedere augmento super quantitatem caloris homoteni: ⁊ ista est peior ut notum est. ⁊ potest procedere augendo uersus quantitatem homoteni: ⁊ ista est minus mala quā homotenus. licet si consideretur causa que est plus putrefieri ⁊ euaporari quam resolui absolute augmasticus possit dici peior aliis.

f Crisis ad septimum. Dubitatur quia tertiana continua terminatur in septima die sicut interpollata in septimo paroxismo ut. Gal'. in cōmento ampho. tertiana uera ⁊c. ⁊ tertio pronosticorum. ergo sanguinea cuz sit de grossiori materia: postponit terminationem. Dicendum q sanguinea cum sit de peracutis potest ad septimum terminari. ⁊ sic etiaz i quarto. ut tertio de crisi Gal'. Ad rationem dicendum q lz sanguis sit grosior. potest tamen ad eandem peracuitatem uenire febris sanguinea ad quam colerica.

g Eius consumptio. Considerandum q non dixit eam consumi sola digestione ut uolunt plusquam commentator in tegni trac. tertio. ⁊ uidetur Gal'. sentire in fine libri de dſijs febrium: ⁊ nos scripsimus hoc in questione nostra de temporibus morbi.

h ¶Permutantur ad causonidē. ¶Propter incendium ⁊ conuersionem i coleram. que si apostemet cerebrum: facit sirsen: cum autem infrigidatione ut potu aque frigide. ⁊ frigidis embrocis. Unde sanguis conuersus ad similitudinem flegmatis ⁊ coartatus i cerebro poterit apostemare ⁊ facere litargiam. Alia sunt nota: que dicit de maioritate ⁊ profunditate somni. dicit post q si in febre sanguis fiat tympanites: qua non cessat fluxu uentris ⁊ resolutione. i. emplastris resolutiuis circa uentrem. ⁊ appareat in eo morbillus uiridis est de signis mortis. ¶Ratio est quia predicta hydrops significat defectum naturalis caloris: unde fit euaporatio: ⁊ non resolutio: ⁊ continua uentositatis regeneratio fit: ⁊ morbillus uiridis significat materiam conuersam ad naturam uenenosam. Et eius latitudo significat subuersionem materie ⁊ defectum uirtutis a pulsione extra.

a Igna. ¶Prio ponit signa eius. secundo signa pmutationis. tertio signa plongationis. ibi 2ª Signa āt permutationis: ibi 3ª Signa uero longitudinis. ¶Prima in duas. primo ponit signa communia febri sanguinee. secundo signa propria primis speciebus eius. ibi 2ª. Et illus, que est a putredine. ¶Prima potest diuidi in tot partes: quot sunt signa. repletio completa. i. communis toti corpori: absqz rigore quia materia est inter uenas ⁊ cum hoc est calida ⁊ humida. non est sudor. s. omni die uel omniz 2ª die: ut paroxismalibus febribus: sed est apud crisim in die cretica. pruritus in malo. s. ei a quo consueuit sanguis exire ex naso. ⁊ sic etiam consueto uentosari in loco positionis uentosarum. constrictio in banelitu ex multa repletione uenarum subeticarum. Unde suspicandum est in eis de apoplesia: que prouenit ex earum uenarum opilatione. ut ypo. quarto reg. acu. ⁊ auic. tertio can. fen. prima. ⁊ ideo dixit: ⁊ ē malum: apostema gutturis ⁊c. Ista fiunt ex multa repletione in uenis circa

Et causa quidem huius febris ē repletio ⁊ oppilatio: ⁊ multitudo exercitij: ⁊ proprie non consueti: ⁊ dimissio euacuationis: deinde usus exercitij laborioſi. Et quandoqz facit putredinem in eo multam aquositas sanguinis ex cōmestione fructuum aquosorum: quare conuertitur ad putredinem: ⁊ multitudo humoris crudi in eo est propinqua: quare preparat ipsum ad putredinez: sicut qui generatur ex cucumere ⁊ alketbed ⁊ piris ⁊ similibus ⁊ hec quidem febris est continua: que non tepescit propter cōmunitatem materiei: ⁊ eius adherentiam usqz ad crisim aut mortez ⁊ eius species sunt: quarum salui or est epaugmasticus: quoniam resolutio inest maior quam putrefactio incipiens cuz difficultate ⁊ nō ceſſat diminui. Deinde est homotenus ⁊ fortasse similatur .vij. diebus ⁊ nequior eorum est augmasticus: quoniaz resolutio in eo est minor quam putrefactio: ⁊ eius crisis est usqz ad septimum secundū plurimum: ⁊ eius consumptio est cum euacuatione aut sensata aut insensata: ⁊ quādoqz permutatur ad causonidez: ⁊ ad sirsen: ⁊ quandoqz permutatur cum infrigidatione plurima ad letbargiam: ⁊ quandoqz permutatur ad uariolas ⁊ morbilium: ⁊ quandoqz accidit in ea, profunditas somni ⁊ inflatio uentris ex qua prouenit sicut uox tympani ⁊ non deponit eam uentris solutio cum rarificatione: ⁊ quando solutio uentris non ualet deinde egreditur asaf uiridis lata proprie est ō signis mortis.

UVA. BHSC. IyR_029

epiglotum: siue circa sirringam ⁊ circa linguam. cursus lachrimarum p̄
pter habundantiam sanguinis circa oculos. ℔ Nos autem de lacrima-
tione ⁊ modis ⁊ causis subtiliter perscrutati sumus super fen. 3ⁱ tertij li-
bri. caliditas eius est plurima quia i multo uapore sicut caliditas que sur
git a lacuna aque calide. ⁊ ideo dixit lacunalem alias lachrimalez. i. apta
ad lachrimas. pulsus magnus: quia fortis adhuc uirtus: obedientia in-
strumenti etiam necessitas addita: non plurime diuersitatis. ℭ Contra

quia colera minus gra
uat q̄z sanguis. Dicē
dum q̄ causon ⁊ tertia-
na fortis. s. continua ha
bent maiorem malitiaz
⁊ maiorem calorem in
termino inuasionis: q̄z
sit calor febris sangui-
nee. ⁊ ideo licet ex parte
subtilitatis materie pul
sus deberet minus esse
diuersus in causone: ta
men ex parte malitie ca
loris plus deicietis uir
tutem pulsus in causo-
ne est magis diuersus.
⁊ de his diximus sup̄a
in cap̄lo de tertiana fe.
b Et illius. ℭ Drio po
nit signa febris sangui-
nee putride addens no
titiam grossitiei ⁊ simili
tudinis sanguinis. secū
do non putride addens
aliquid de putrida. ibi
2ª. Et sinocha putrida ē
equalis. s. respectu alia
rum putridaz: sz respe
ctu sinoche feruide. i.
ne putredie: non ē eq̄lis
imo q̄ztū sanguis rece-
dit a natura sanguis p̄
putridū: tm̄ febris tēdit
ad caloris ineq̄litatē. s.
mordacitatē ⁊ modum
alicuius typi siue piodi.
c Signa pz. Signa vo
longitudis iam sciuisti
supra capitulo de cogni
tione horaz. Digestio-
nis. s. tarde: q: si tarde
apparet ē longior: tor-
nalitate. s. tarda q̄ signi
ficat plongationē. uel
cita. ⁊ significat breuita
tem. diuersitate dispos̄i
tionū ē diuersitas i mo
do caloris i spacio suo
i. tpe quo perdurat: ex
additione. qz si sit sino-
cha additiua ut augma
stica. nō uniformiter ad
dit calor sed pigre. Et
statōe. qz si ē hōtena nō
uniformiter stat. ⁊ di-
mutiōe. qz si est declia
tua. nō uniformiter de
cliat: imo est q̄si sit tepi
da. i. tepide. ⁊ pigre, pce
dens i bis spacijs uel te
pide. i. tepidū hūs calo
rē. ℔ Nic aūt ꝑmo totus
posset referri ad unā fe
brē: q̄ i suo spacio dif-
formiter: ⁊ tepido calo-
re pcedit. ut q̄z uideat
augeri q̄z stare q̄z de
cliare. ⁊ uariatur i hoc
quocūq̄z mō itelligat: si
gnificat hec diuersitas ⁊
tepiditas sāguinē cuduꝫ
spaciū pz ꝛc. Signa vo
ab uria. A. nō pōit. Ler
tū enim est q̄urina est
rubea. Quid uero sit ō
grossitie ⁊ subtilitate ui
de Serapionez. 6. pratice. Et ℔ Rasiz. 4. libro Almansoris ꝛc.

De signis L.xlv.

Ignaª febriſ sanguinee sunt adherentia febris: ⁊ rubedo faciei: ⁊ oculoruz ⁊ inflatio uenarum ⁊ temporum: ⁊ repletio completa absq̄z rigore: ⁊ non ē sudor nisi apud crisim: ⁊ multotiēs associatur ei pruritus in naso: ⁊ in loco colli in quo ponuntur uento se ⁊ constrictio in banelitu: ⁊ multotiens accidit eis profunditas sōni ⁊ difficultas sermonis: ⁊ est malum ⁊ similiter apostema gutturis ⁊ duarum amigdalarū ⁊ uue ⁊ cursus lachrimarum: ⁊ caliditas eius est plurima propter humiditatem uaporosam ⁊ lachrimalem nō exiccaram: sicut in causonide: ⁊ pulsus eius est magnus leuis plenus uelox frequens ualde diuersus non plurime diuersitatis: ⁊ est minoris diuersitatis ⁊ uelocitatis: quam in causonide: ⁊ non est caliditas eius in termino causonidis ⁊ tertiane fortis. ⁊ illiusᵇ que ex ea est putredine caliditas: ⁊ accidētia sunt uehementiora: ⁊ cura eius est difficilior ⁊ magis similis cum causonide. At uero subtilitas san. ⁊ grossitudo cognoscuntur propter illud q̄ egreditur de eo. ⁊ sinocha feruida est res magis similis in principio sui febri ephimere: uerum caliditas eius est parue mordicatiōis ⁊ lesionis: ⁊ inuenit ex ea inflammationem ⁊ disiniam: ⁊ est plurimū impressionis eius prope cor. ℭ Putrida uero est equalis ⁊ silis equali secundum plm. Signa autem p̄mutationis eius sunt cuiusq̄z eorum: ad q̄ō permutatur ut prefocationis ⁊ apostematum gutturis: ⁊ duarum amigdalarum. ⁊ tu iam sciuisti ea. Et signa uariolarum scies ⁊ signa sirsen ⁊ doloris capitis: ⁊ p̄mixtionis mentis: ⁊ aliorum iam sciuisti. Signaᵏ uero longitudinis eius sicut iam sciuisti sunt ex post positione signorum digestionis: ⁊ tornatilitate faciei: ⁊ diuersitate dispositiōis eius in spacio suo ex additione: ⁊ statione ⁊ diminutione: ita ut sit quasi ipsa sit tepida. Illud enim significat q̄ san. est plenus bu

d ℔ Intentio i curatiōe ꝛc. ℭ Drio ponit intentiōes curatiōis. ꝛo ꝑm illas exequit. tertio ponit cibaria. q̄rto p̄ cura accēsiū nos remittit. ibi 2ª. Euō aūt. ibi 3ª. Cibi. ibi 4ª. Et si accidat. Consideranduꝫ q̄ iste intentiones sunt scr. ℭ Dria est euō. ꝛa est substantie sanguinis rectificatio. s. i grossatio uel subtiliatio. 3ª est ifriatio. 4ª ē mūdificatio. 5ª ē digestio. 6ª est resolutio. Differt āt euō ⁊ resolutio: q: euō est manifesta eductio cum flobotomia: sz resolutio ē ꝑprie uapoꝝ eductio. Digō autē ⁊ substantie rectificatio: lz q̄z pro eodē possint sumi: ut itelligit ex capitulo de cura putridaz. tū digestio ꝑprie est rectificatio hūoris hūtis putredinē. uū putredini opponit. sz subtiliatio ⁊ igrossatio ꝑpe oppōit mō ut notū ē. ⁊ iō digō substātie ē itētio ꝑpa i sinocha putreduali. Intētio āt q̄ est subtiliatio ⁊ ingrossatio ē cōis oi sinoche. Differt aūt euō ⁊ mūdificatio: quia euacuatio est proprie humoris peccantis: que est causa egritudinis. mundificatio autem est humoris alterius additi siue adiuncti. Un de q̄ colera: in quā pars sanguis trāsit: aut alia materia secum associata educitur: dicit sanguis mundificatio. Consideradū autem q̄ iste intentiones surgunt a materia ⁊ dispositione febris sanguinis. Sunt. n. in ea sex. ℭ Primum est repletio: cui opponitur euō. 2m est sanguis repletus grossities: uel subtilitas cui; opponit̄ equatio uel per igrossationē uel subtiliationē. tertiuz est caliditas i membris: q̄ est febris uel in sanguie: cui opponitur infriatio. quartum ē humiditas sine materie corrupte: q̄ sanguinē inficiūt: ⁊ huic opponit̄ mūdificatio. qntum ē sanguis putredo ⁊ oppo n tur sibi digestio. sextū ē uaporum multitudo ⁊ opilatio retentoꝝ: ⁊ opponitur ei resolutio. ubi includitur etiam opilationis apertio.

more crudo. Spacium uero crisis eius significāt apparitio signorum digestiōis: que si tardat usq̄z post tertium ⁊ quartum non fit crisis in septimo. Et multotiens quidem fit crisis eius in quarto.

De cura febris san. L.xlvj.

℔ Attentio in curatōeᵇ febris sanguinis est euacuatio plurimi: usq̄z ad syncopi ⁊ igrossatio substantie sanguinis: si fuerit subtilis ualde aquosus ⁊ colericus. Et infrigidatio eius ⁊ mundificatio: ⁊ subtiliatio ipsius si fuerit grossus: ⁊ sumpserit eger prius generatiua sanguinis grossi ⁊ generatiua humoris crudi: ⁊ digestio materiei facientis febrem ⁊ eius resolutio. Euacuatioᶜ autez non est aliqua sicut phlebotomia ex manu in quacunq̄z hora accidat: ⁊ non expectatur crisis neq̄z digestio: nisi sit repletio nauseatia tunc enim cue eam ⁊ remoue ipsam: q̄ si febris perseuerauerit tunc phlebotomia ⁊ nō cesses phlobotomare donec eger appropinquat syncopiᶠ: aut cadit in syncopim si corpus fuerit forte. syncopis nanq̄z infrigidat complexiōem fortem. Et sciasᵍ q̄ flobotomia ⁊ sumere in potu aquam frigidam quandoq̄z excusant ab infridatione alia. Et partitioʰ quidē in ea est melior: si non fuerit q̄ necessariam faciat festinationem: nā fortasse erit in ea que est infra a ꝑpinquationem syncopisᵏ ultimatio ⁊ fortasse sequetur phlobotomia ultimam statim fluxus uentris colericus: ⁊ sudor quem oportet omni hora abstergere: donec contiuetur fortasse enim saluabitur cuz eo

Et succurratur eiˡ q̄ accidit ō debilitate ⁊ syncopi cum cibo subtili ⁊ quiete. Et oportet ut premittatur lenificatio nature: cuz illis que sciunt de illis: que sunt sicut duorū granatorum aqua. s. dulcis ⁊ muzi usq̄z ad terminum ⁊ syracost ⁊ tamarindi ⁊ collyria leuia de quibᵍ diximus. Et quandoq̄z est necessarium apud digestionem euacuare cuz eis: que sunt sicut myrabol. ⁊ fumisterre ⁊ casiafi. ⁊ bis similia

e Euō. ℭ Drio ponit curā q̄ztū ad has it ētiones usq̄z ad declīationē. ꝛo i decliatione. ibi 2ª. Et i fine. ℭ Dria i q̄ttuor. prio pōit curā p euōnez. ꝛo p igrossationē ⁊ subtiliationē. tertio p ifriationē. q̄rto p mūditicationē. ibi ꝛa. Sāguis vo. ibi 3ª. Eius vo ibi 4ª. Mundificatio. Obmittit curā p digōnē: q: itelligit p ingrossationē ⁊ subtiliationē. q̄ eni sanguis rectificat i substantia cū rebus hūtibᵍ ꝑprietatez cōtra putredinē. tūc digeritur. Cura āt p resolōnē. s. aptionez porox ⁊ trāspirationē ēt ē nota ex multis dictis caplo de effimeris. ⁊ caplo de cura putridarū i gñali. ℭ Dria i tres. prio oñdit euōnē magis cōuenietez. ꝛo oñdit euōnez: quā añ hāc oz p̄mittere. tertio oñdit qd fiendū: si euōnes ꝓdicte nō possunt fieri. ibi ꝛa. Et oz ut p̄mittat. ibi 3ª. Quod si dispō. ℭ Dria i duas prio p̄mittit. ꝛo ꝑbat. ibi ꝛa. Si copis nāq̄z. Cōsiderādū q̄ tria p̄cipit. ℭ Primū q̄ flobotomet de māe i brachio. sed de q̄ uēa scias ex caplo ō flobotomia. ꝛz q̄ nō expectet digō: hoc declaratū ē supra de cura putridaz i gñali. ℔ Nisi sit repletio ꝛc. nē i digestū ⁊ corruptū ferat ad uenas. Caue quia. nō flobotomes sz priusᶠ remoue. tertiū q̄ flobotomes usq̄z ad syncopi. Dubitatur utz i febre sanguiea debeat fieri flomia post p̄cipiū. Videt q̄ nō p̄ Azaramū i hoc capitulo: ubi dicit si ꝑuatus fuerit extractiōe sanguis apō pricipiuz caucat penitᵒ ipsaz exhere apō augmētū egritudis: ⁊ i eiᵖ statu ⁊ si vtus sit fortis. ⁊ hūc ꝑmonē dicit iste uir i caplo de sinocha sine putredie. ⁊ caplo ō sinocha putredinali. Idē uī uelle ysaac caplo de sinocha cū putredine. In cōtrariū ē. A. cuz dicit q̄ si febris ꝑseueraverit ꝛc. Odiū cū Gal. q̄ i sinochi conseruata vtute nō solū ꝛz septenas dies: ꝛz ꝛz eos q̄ deiceps sūt ē flomādū. ut. 9. tera. ℔ Rō ē q: repletiōi opponit euō. De Azaramo mirādū ē ⁊ forsan q̄ i eiᵖ reprobatiōe. A. dixit q̄ si febris ꝑseueraverit. Silr ddū q̄ i processu nō possumᵖ taz copiosaz facere flomiā: ut i pricipio sicut, supra declaraumus. ⁊ de hac intellexit Azaranius.

f Syncopis inducit tres rō nes q̄ sumūt a Gal. 9. tera. ℭ Dria rō. l'omia usq̄z ad syncopi subito q̄z remouet febrē: q: ifriat fortē caliditatē febrilē. ergo cō petit uel cōplexionē fortē. i. hominē fortē in uirtute.

g Et scias q̄ flomia. Scōa rō flomia hec: ⁊ potᵖ aq̄ frie excusat, ab alia cura: ergo ē fiēda: q si innuat q̄ aque fride exhibitio ⁊ alia ifriatio stāte repletiōe superflua non secura.

h Et ptitio. Q: fecerat nos securos i flomia dicit: q̄ cōueniētius ē i plures ptes parturi istā flobotomiā: q: ē uirtuti securior: ⁊ potest sufficere ad curam.

i Si nō fuerit: Istud potest eē supflua repletio suffocatiua: cui nō succurrat ꝑ flomiā pluribus uicibus factā: sed ꝑ copiosam flomiam ducētem usq̄z ad syncopim. ⁊ in hoc A. pōt icludere unā rōnem: q̄ ꝑbat q̄ oz aliq̄n usq̄z ad syncopim flomare. ut arguat sic repletio suffocatiua pōt aliq̄n eē in sinocha: i q̄ non excusat a timore mortis: nisi copiosa flobotomia: ergo talis flomia est fienda.

k Et fortasse. ℔ Nec ē 3ª rō uel 4ª rō euō ē fiēda: p̄ quā natura cōfortata expellit materias malas ⁊ residuū ꝑ loca sua. uū sanet̄ ifirmus. sz fcā flomia usq̄z ad syncopi hoc fit. ergo oz auctoribus dictis Gal'. ⁊ auic. credere in his cuōnibus.

l Et succurrat. ℔ Nic remouet istātiā q̄ potest fieri. Diceret eni qs syncopis ē accidēs prauū: ad quod non debemus deducere. ℔ Rndet q̄ talis syncopis est leuis ⁊ remouetur cibo subtili: ⁊ qete: ꝑ cibū subtilē intellige cibū cite penetrationis ⁊ digestionis: cuius uirtus sit ꝑm gradū qui tibi uidetur quia uel uinū uel inleb uel succus granatorum uel aqua carnium.

m Et oportet ut. Consideranduz q̄ materie corrupte que associantur febri san

UVA. BHSC. IyR_029

guinee quandoqz sunt circa partes stomachi ⁊ intestinorum ⁊ circa meseraicas ⁊ tunc ante flobotomiam lenifica naturam cum illis que dicit: ne materia retrahatur ad uenas. Et possibile est q̄ coliria ⁊ clisteria sufficiant. aliquando sunt in uenis. ⁊ tunc cum sunt digeste possunt euacuari. ⁊ hoc fit p̄ flobotomiaz: lz̄ possit accidere ante flobotomiam debere fieri usqz ad terminum. s. saporis muzi: quia non sit muzum transiens in dulce. uel usqz ad terminum. s. quantitatis debite: quia detur bona ⁊ conueniens dosis ut uncie. iiij. uel sex. uel usqz ad tēpus determinatuz: q̄ non dz̄ differri multū ista mundificatio.

a Quod si dispositio. ¶Hoc potest cē: q̄ non potest inueniri in brachio. uel infirmus non vult: uel q̄ videt tibi q̄ uirtus nō sit sufficiēs ad flobotomiā. Vel autem non p̄missa flobotomia de brachio: si indigeret: possit fieri flomia de fronte disputauimus in capitulo ō freneti. tertio cañ. Si ā̄t non p̄paratur aliquid eorū: q̄ nulla flomia pōt fieri propter accūs ⁊c. ⁊ ppter etatē uel uirtutem: uel q̄ infirmus non vult. tūc ē ⁊c. i. leniat uēter p̄m modum quia cum tamarindis ⁊c.

b Et regimē ⁊c. Aperiūt. s. poros: ut cū debitis fricationibus uel cū syrupis apitiuis fcā flobotomia. ut syrupo acetoso simplici. uel cū endiuia uel capillis ueneris uel si expedit cum radice feniculi ⁊ petro.

c Et si. ¶Datet. Sed dubitaī quare prohibet sincopim in fluxu sanguis a natura: ⁊ nō p̄hibet illam in flomia. Dicendū q̄ in fluxu sanguis a natura nō fit sincopis nisi nalde sup fluēte euōnc: cuz natura eligendo euacuet. Sed cum minori euacuatione fit ex arte.

d Sanguis uero. ¶Hic ponit cura p̄ sanguis ingrossationem: si ē ualde subtilis. ⁊ subtiliationē etiam innuit debere fieri si est grossus.

e Eius uero. ¶Ponit curā per infriationē ⁊ ponit cañ. in hoc quod dicit prīo est notū ex capitulo de cura putridarū in generali. Et curaī. s. febris sanguinea intētiōe que ē infriatio cuz trocisc̄is de rosis ⁊ hoc in declinatione. ⁊ factis euōnibus ut supra caplo de cura putridaruz i generali. Quorūdā antiquorū .s. ¶Rasis. i7. cōtinentis. posteriores vo ignoro. sed cū solemnitate nature q̄: siccitas eius p̄hibet aquā ordei. ⁊ hoc declaratū ē supra. caplo de aqua oz. Alī sine lenita nature. i. si uēter non ē lenis. q̄: leuem uentris siccitatem aqua ordei lauando ⁊ abstergēdo leuiare potest. ⁊ sic conceditur stante uentre sicco melior ⁊c. ad hoc. i. ad aquam ordei que sit subtilis frigida ad hoc. i. potū frigide aque.

f Et scias. ¶Hic cañ. sumitur a Gal. 9. terapen. i reliqua dispositione. i. posterius. uel acquirī alia dispō putredialis a p̄ori.

g ¶Mundificatio. ¶Hic pōt cura per mūdificationē. ⁊ q̄: in sinocha humor imundans sanguinē est colā ut plurimū: i quā unctuosuz sanguinis apte trāsit ideo precipit coleram educi. ⁊ q̄: potest fieri imundus p fla: precipit digeri illud. Et sufficit q̄z hoc q̄: sanguis crudus pōt in bonū rediḡi per digōnem. ⁊ iō non dixi euō. Et sicut dixit euacuetur colera ⁊ humor crudus digeratur. Intellexit ēt q̄ mandet a quacunq̄ materia que eum facit imundum.

b Et in fine eius. ¶Ponit curā in declinatiōc. ⁊ hoc p̄ remouētia residuum caloris: ⁊ confortantia mēbra resoluta ⁊ debilitata. ⁊ sunt trocisci noti.

i Libi uero. Olus benedictū. i. portulaca. alia sunt nota. Dubitatur utrum i sinocha sit fienda flomia usqz ad sincopim. Et uī q̄ non p̄ Rasim. i7. cōtinētis hoc caplo ubi dicit dico magne sagacitatis est nō subtrahere sanguinez subito usqz ad sincopi. sed secūdario trahēdo prīa uice medietatē. ⁊ alia uice aliā medietatē. Idē p̄baī p̄ Auer. 7. colliget ubi cōtra G. iuebit q̄nq̄ rōmbus. ¶Prima flomia usqz ad sincopi nō ē artificialis euō. ergo nō ē fienda. añs p̄batur: q̄ ars imitaī naturā. ⁊ nunq̄z fm naturā fit crisis laudabil' p euōnem sanguis ducentē ad sincopi: imo hoc fit i malis crisibus i quibus expulsiua plus expellit q̄z sit conueniens. Secūa rō intētio euōnis ē euō sup fluī ⁊ cōseruatio quātitatis naturaī. sz euō ad sincopi diminuit de naturali quātitate. ergo nō ē fienda. Tertia rō euō ad sincopi iuuat q̄: infridat: sed q̄: ē medicina accūtalis: q̄ p̄ accūs iuuat ⁊ ē piculosa. ergo nō ē fienda. Quarta rō. melius ē ut remaneat aliquātulū caloris extranei: q̄z q̄ aliquātulū caloris naturalis minuaī ergo flomia nō dz̄ fieri usqz ad sincopi. Quita rō in corpe hūte febrē sinochaz ē alicuius hūoris p̄paratio ad putredinē. ergo flomia ad sincopiz nō ē fienda. ꝓbatur cōsequntia quia p̄ talez

de illis que sciuisti. Q̄ō si dispositio[a] non tollerit phlobotomiam: i manu flobotomeī uena: que est in cornu frontis aut ponanī uentose. Si autem nō p̄parat aliquid eorū ⁊ hoc propter accidens q̄ prohibet tunc fac solutionem uentris secundum modum qui est in causonide. Et regimen[b] sit i eis que aperiunt: ⁊ incidunt: ⁊ sedant ebulitionem. Et si[c] acciderit ex phlebotomia sincopis: ciba cum pane ⁊ aq̄ acreste. Q̄ō si accidat fluxus sanguinarium per se non abscindatur nisi qum appropinquauerit sincopis.

Sāguis uero[e] ingrossatio fiat cū eis que sunt sicut rob iuiubarum ⁊ est ut decoquantur .c. iuube cum lib. v. aque donec remaneat tertia ⁊ inspissetur cum zucharo: ⁊ quanto plus minoratur zucharum: tanto est melius. Et lentes iterum proprie preparate cum aceto acetoso forti sunt huius generis. Et caue ne des in potu rob iuiubaruz aut corpus lentium materia existente grossa. Eius uero[f] infrigidatio fit cum eis: que sunt sicut aq̄ lentium infrigidata: ⁊ aqua lactuce infrigidata: ⁊ sumere in potu aquā frigidam: si non fuerit q̄ prohibeat: ⁊ fortasse sumitur in potu donec tremere faciat: ⁊ faciet: forsitan enī sanat eum. Et quandoqz permutatur febris ad phlegmaticaz ⁊ curatur cuz trocisc̄is de rosis ⁊ similibus. Et hec quidem cura ē quorumdam antiquoruz: ⁊ sequuti sūt eam quidam modernorum. Dare autem in potu aquam ordei est curatio conferens ei: sed cum lenitate nature. Et melior horarum ad hoc est hora uehementis ebullitionis: ⁊ angustie: ⁊ inflammationis: ⁊ frequentie pulsus cordis.

Et scias[g] q̄ esse contentus infrigidatione: ⁊ dimittere phlebotomiam ⁊ uentris solutionem addit in oppilatione ⁊ coartatiōe. Quare additur putredo ⁊ caliditas i reliqua dispositione. ¶Mūdificatio[s] enim fiat cum eis que sunt sicut solutiua coleram fm responsionem necessitatis uirtutis ⁊ debilitatis cum digerentibus humorem crudum: quoniam fortasse ipsa est causa in putrefactione sanguinis: ⁊ in fine[h] eius da ei in potu: que sunt sicut trocisci de camphora ⁊ trocisci de spodio ⁊ da ei in potu. Isti etiam trocisci sunt boni. ℞. spodij. z. iij. seminis portulace. z. v. seminis cucumeris. z. iiij. seminis cucurbite. z. vj. gummi ⁊ dragaganti ⁊ amili omnium ana. z. iij. succi liquiritie pondus. z. vij. fiant ex eis trocisci. Descriptio alia ⁊ ꝓprie apō debilitatem epatis. ℞. rosarum. z. iij. succi berberis. z. ij. seminis cucumeris ⁊ melonis ⁊ citruli ⁊ portulace ⁊ spodij omnium ana pondus. z. i. gummi ⁊ dragaganti ⁊ amili omniū ana. z. ſ. rauedfceni ⁊ croci ⁊ camphore omnium ana pondus quarte. z. i. fiant trocisci. Cibi uero[i] sint illi: qui fiunt ex iuiubis ⁊ illi qui fiunt ex lentibus cum aceto: ⁊ granatis: ⁊ sumach. Et si sit aliquid eorum constrictio cuius tica tur: frangatur cum siracost ⁊ prunis: ⁊ cum eo q̄ō fit de cucurbita ⁊ cum herba acetosa. Et eius fructus sit pira ō sceni ⁊ granata: ⁊ mala de sceni. Et eius olera sint cucumeres ⁊ cucurbite: ⁊ alkebethed ⁊ endiuia ⁊ olus benedictum ⁊ acetosa ⁊ coriandrum ⁊ que sunt eis similia. Et si accidat dolor capitis aut pulsus cordis: aut uigilie: aut profunditas somni: aut fluxus sanguinis narium superfluus destruens uirtutez ⁊ alia de accidentibus suis: cura cum eis que docuimus te in loco suo.

De febre flegmatica. C. xlviij

Ciuisti[k] q̄ febris putredis phlegmatis quandoqz est paroxismalis. Et quādoqz est inseparabilis: ⁊ sciuisti causam in hoc: ⁊ sunt ei bore sicut reliquis febribus: ⁊ minor horarum sui principij fm plurimum est. xviii. dierū flomiā diminuto calore naturali debilitata uirtute hūores corrūpunī: ⁊ nō erit qui faciat correctionē huius. ¶In cōtrariū ē. G. 9. tera. Multi cōcordare uoluerūt Auer. ⁊ G.. Quidā dicūt q̄ Auer. p̄hibet flomiā usqz ad sincopi irrecupabilē. sed A. recupabilē. hic ē sermo rudis. Alij dicūt: Auer. p̄cipit flomiā nō fieri usqz ad sincopi iclusiue. sed G. p̄cipit exclusiue. ¶Iste sermo ē rudis: qui uellet cōcordare hos uiros sumat dicta A. cū dixit. ptitio qdē in ea ē melior. Et dicat q̄ exīte sinocha: uel non ē necessariū facer flomiā festinātē: ⁊ tūc ptiri flomiā ē melius. uel ē necessariū facere festinationē: ⁊ tūc usqz ad sincopi fiat alijs cōsentiētibus. Duos. n. uidit. Ga. flomatos ad sincopi mortuos: ex hoc nō cōsiderat is in flomia: q̄ oportebat. ut appz. 9. ter a. Et nos iā scripsimus plure de hoc. Et dicam[l] breuiter q̄. A. uoluit cōcordari cū. G. i hoc. sed tū ipse credidit q̄ melio: est medici p̄cedētes in arte medicie fuerīt Azarani us ⁊ auēzoar. ⁊ isti duo uiri sunt cōtra Auer. in hoc: ⁊ p̄pe Auenzoar. Amplius cōuenientius ē maius piculū euitaī minori piculo. sz cum flomia usqz ad sincopi maius piculū euitamus. s. mortis quo piculo fō. s. sincopi: a q̄ hō reesurget aspsione aq̄ frie supfaciē: ⁊ cibo subtili: ¶Depiculū āt quod euitaī ē mors p uiā suffocatōis qñz: ⁊ qñz mors q̄ aduenit i crisib[m] malis. ¶Iā p flomiā ad sincopi qñz i sinocha sine putredie tollit febris. Et si facis flomiā ītra illā remāct febris: q̄ pōt fieri putrida: i q̄ oz expectare digestionē ⁊ motus cretcos: quos possibile ē eē ad mortē. Amplius alterādo ē timor nō minor qz̄ i euādo ut intelligī Auer. 7. colliz. sed ultimam alterationem ut i frigidationem ultimaz mouentem ad cōtrariū concedit Aer. ut aquā i frīdātē ⁊ pmutātē ad infridationē flatice: ergo ultimā euōnē cōcedere pōt. Dubitaī an i sinocha cū putredie fiat qñz flomia usqz ad sincopi. Ddñi q̄ minus flomamus i putrida. i. minorē quātitatē trahimus: ut sumit. xj. tera. 3. capitulo. ⁊ hoc q̄: uirtus in eo ē debilior ⁊ sanguis nō sic ē apt[o] euōni: ⁊ q̄: nō pōt febris cessare p hāc flomiā. q̄: putredo nō pōt sub ito cessare sicut i sinocha sine putredine: potest subito fieri cōtio quātitatis sanguinis: ⁊ cessatio febris: q̄re cōseruamus uirtutez ad reliqs crises in sinocha cum putredine: quāuis tamen remissior sit flobotomia in sinocha putredinali: potest tamen duci ad sincopim: q̄: miori flomia sincopizat habēs sinochā putredinalē: q̄s hīs nō putredialē. Ad Rasiz ddñi q̄ nō negat illā flomiā sed dici q̄ sagacitatis ē scire ubi nō oz illā facere. ⁊ ubi oz. Ad primā rōnē Auer. ddñi q̄ ars imitaī naturā aliqñ. ⁊ aliqñ supplet defectū eius sicut appet i amputatōe frustri carnis. ⁊ ubi non pōt sicut Auer. i seipso exptus ē: cū factus fuit podagricus. Ad 2az rōnē dicēdū i euōne cōseruaī quātitas naturalis quātū possibile ē. aliqñ cīz auer. cōcedit dari cologntidā cū q̄ ipossibile ē q̄ saluatio ista fiat. s. spūz q̄ fūt i nobis. Ad tertiā ddñi q̄ auer. nō negat iuuamēta accūtalia. ut iuuamētū scamonee i tertiana. ⁊ iuuamētū balnei fride aq̄ i hoīe carnoso. Ad 4rtā ddñi q̄ ꝓpō ē falsa. q̄: defect[o] aliqs naturalis caloris stati tolli pōt uino albo uel alio leuāte a sincopi. sed residuū febris cogit qñq̄ expectare crises. Ad qntā dicit. G. q̄ illi hūores pellūtur alleuiata uirtute uomitu uel sudore uel alī. Iste sunt due rōnes noue q̄s fecisti cōtra istā opinionē qñ disputauisti eā. prīo nullus scribit mortuus q̄uis sit fcā flomia ⁊ nō usqz ad sincopiz. Et aliq scribunt mortui ex ea fcā usqz ad sincopi. dico i sanguinea febre. ergo ⁊c. Ea oia picula apostematis ⁊ suffocatiōis possunt euitari per flobotomiam iteratam sine sincopi ergo ⁊c.

k Ciuisti. ¶Post sermonē febriū colicarū ⁊ sanguinearū sequit sermo i febribus flaticis. prīo i gñali. 2o i spāli. tertio ponit curaz.

nō. q̄ triplex quartana ꝓ hylech tertiane cotidiane vſq; quasi annū sic vt habet[m] arnaldus vil. c. de febr. flematicis

UVA. BHSC. IyR_029

ibi fa. In illa. ibi z^a Lura. ¶Prima ī. 5. prio ponit generalez diuisionem febriū flaticarum: que est q flatica febris uel ē porismalis uel continua. ⁊ huius causa est scita supra capitulo de cāis putredinis. fo notificat eaz quātū ad tpa. ⁊ ult q pricipium eius uniuersale durat ut plurimuz. 18. diebus ⁊ recedit intra. lxiij. alias. liij. dies. Dubitatur qz principium durat. 18. diebus. ergo maius tps flatice est principiū. si enī residuū diuidatur fm ptes tres fm tria tpa post principiū qlz ps erit mior: cuius cōtrariū auic. flatiz ponit cū dicit q longior ps ē augmētū. Dicēdū q pricipiū de quo hic est sermo in flatica est longū: qz humor frigidus: ⁊ uiscosus tardat accensionē: ⁊ apitionē maturatiōis: Sed q hec longitudo sit. 18: diez: hoc nō pōt pbari. stat enim experimento ⁊ testificationi auctorū sine dubio: ergo in febribus flaticis tā cōtinuis qz iterpositis diu stat cruditas ī urina: añqz appeat uestigiū digōnis. ⁊ iō pricipiū ē longū. Ad cōtrariū ddm prio q per pricipiū intelligim⁹ nō ppric pricipiū distictū cōtra totū augmētū. sz q cōcludit augmenti pte. s. usqz ad apitionem manifestorū signorum digōnis: q si icipiāt appere ad. 18. dies aut. xx erit terminus circa. 40 uel. 44. fm gñales sermones G. ī cōmēto ampho. q̄rte pticule. Quibus ē ī. 7. termiatur ⁊c. Thadeo tamē uisum ē q flā dēat dicere. Eradicato ē ītra. lx. dies qz fe. flatica ē cronica q̄z cronicarū terminus est ultra. 44. dies. s. extendens se ad. 60. Et quia forsan ē sermo uerus ī flatica iterpollata: sed ī cōtinua pōt termiari in 44. ⁊ minus ⁊ cū cōsideras oēs hij fmones fūt arbitrarij. Secūdo mō pōt dici q hic mtelligit pricipiū uniuersale: sz ī sequenti passu itelligit aygñtū pticulare. Ad rōnem appet solutio ex dictis. Uel ddm q rō nō cōcludit tenēdo lfaz q̄ dicit. lxiij. qz si pricipiū occupz. 18. dies aug mētū pōt occupare. zz. ⁊ reliquū tps diuiditur ī statū ⁊ declinationem assignando statui uerbi gfa. iij. dies ⁊ declinatiōi. 16. ⁊ in sūma sūt. 60. Uel alr diuidendo ut tibi appet. ita q cadat in. lxiij.

a Et saluior. ¶Hic tertio ondit q flatica illa sit salua q̄ ē mundoz tpum. i. que hz tpa magis munda. Cum. n. flatica febris nūq̄z perfecē recedit: tō in hora sua quietis semp hz aliquā putredinis effumationē: sicut fit ī ineēsione uiridis ligni: tūc que ē mundior ē saluior: qz ē significans flegma minus crudū ⁊ minus uiscosum. Quod aūt multus sudor significet subtilitatē materie. ⁊ raritatem ē notū. sed non uidet q significet materiam paucā imo sudor multus multā significat materiā. Ddm q mundificatio h⁹ fe. significat materiā paucā: sudor mult⁹ multā significat materiam. i. q̄ paucificaī. Uel dicēdum q significat paucā respectu multe: q̄ uirtutem aggrauando phibet sudorem. Cōsiderādum q Thadeus dixit mundoz tpm. i. distinctorum: ⁊ non confusorum ad iuicem: ⁊ hoc ē laudatum qz significat materiam uniformem.

b Longior. Infert ex eo q intelligit huius febris eē materiā grossam uiscosam crudā tardam in accēsione. ergo sequtur q augmētum porismi ē pars longior ⁊ declinatio: ⁊ ē multum lōgior declinatione tertiane. ⁊ ē notum. Et nos iā plongauimus sermonē de hoc supra caplō de rebus: qbus differunt q̄dam febrium putridarum ⁊c.

c Ut plurimum. i. in pluribus. ¶Pōt enī quedā tertiana esse longioris declinatiouis quadam flegmatica.

d Et flegma. ¶Hic quarto ostendit modos flegmatis a qbus fit hec febris. Dubitaī qz pter hec est flegma crudum flegma mucillaginosum flegma insipidum: flā aquosum: flā ponticum ⁊ gipseum. Ddm q gipseum non facit febrē. crudum uero ⁊ mucillaginosum possunt intelligi p flegma uitreum: sed insipidum ⁊ aquosum cōphendunt p flā dulce. ponti cum uero p acetosum. ⁊ tu redeas ī hoc ad scietiam principiorum.

e Et plurimum. ¶Hic quinto ostendit corpa apta ad hanc febrē: ⁊ sunt ī qbus flā multiplicaī: unde. G. in terapētica ad glauconē nō uidi adolescentē colericum ⁊c. captum a flatica febre.

f Et parum. ¶Pōt fieri ps sexta. cā dicta ē: qz stomachus flatis minera est: ⁊ ideo flatica nocent stomacho: sicut tertiana felli ⁊ epati: ⁊ quartana spleni. ut Rasis. ix. continentis.

g Et scias. Ult ergo ex hoc cañ. q cum in febre flegmatica sit frigus pulsus est strictus quantum ad unam dimensionem ⁊ paruus quantum ad omnem sequendo uocabula. G. in libro de dīfs pulsuum. Alr tamē potest exponi. ⁊ tu considera.

b ¶A illa quidem ⁊c. ¶Hic specialiter exequitur pro flaticis: ⁊ prius de illis que cōmuniter eueniunt. fo de febrib⁹ q̄ reducuntur ad flaticas. ibi fa. Et sunt. ¶Prima in duas. prio de flatica interpollata loquitur. fo ō continua. ibi fa. Et sunt. Quid autem habet dicere de his febribus est signa illarum. ¶Primo ergo ponit signa flatice interpollate fm diuersitatem materiarum. fo ponit signa flatice cōmunia sine que sunt signa absolute. ibi z^a Et plurimum quidem. ¶Prima in tres primo pōt signa febris facte a flate uitreo ⁊ acetoso. fo ponit signa fcā a flate salso. tertio a flate dulci. ibi fa. Illa uero. ibi z^a Illa autē. ¶Prima ī duas. prio ponit dicta signa. fo ponit q̄dā signa cōia flatice. ibi fa. Et hec fe. Causa primi dicti ē nota. qz flā acetosum uitreum sunt humores frigidi ualde.

i Et rigor. i. frigus in uitreo est uehementio: qz in alijs. s. flaticis. unde Rasis. iv. cōtinentis primo capitulo. in flate uitreo fit frigus forte. nā ipsum est frigidius. Questio autez de frigiditate flatis uitrei ⁊ acetosi determinata est in libro principiorum.

k Frigus non icipit subito ī ea. s. febre ex flate uitreo uel acetoso.

l Cum reditu frigoris. Quia postquā incepit appere calor: ⁊ credit pcedere ad augmentum iterū reuertitur frigus. ⁊ hoc p pter diuersitatem ptū materie motarum ad putredinem.

m Et fortasse miscet frigori rigor. i. horripilatio ut appet ex sequēti sermone.

n Et maius ⁊c. Rō qz tūc materia est magis subtiliata. ⁊ ido fortius mouetur. ⁊ hec ē causa maioris typi. ut. 5. de accīte ⁊ morbo. ⁊ supra: ⁊ apparet qua re dixit frigus ⁊ rigor. Frigus enim uel sequitur qualitatē materie ⁊ hoc non oz: q fit maius in statu: cum materia sit magis calefacta digestione ⁊ putredie uel sequitur motum caloris ad intra. ⁊ hoc fit magis in statu: qz materia magis subito mouetur. ⁊ ideo magis subito inducit malum sensum. unde magis calor intus mouetur. ⁊ de hoc frigore logtur. Rigor uero sumitur uel pro concussione uel p horripilatione. ⁊ uteraz magis fit in statu: qz ad subitum motū potest sequi maior concussio ul aliqua concussio: si prius nulla fuit: sed sint frigus paruz. ⁊ potest ex acuitate putredinis sequi aliqua horripilatio: uel maior horripilatio. In uanum autem laborat Dynus cum querit an febris quotidiana incipat cum horipilatione. ⁊ an incipiat cum rigore. Ista enim uocabula sūt ualde equiuoca: ut declarauimus supra in suo capitulo. Intellige ergo naturā typi quam materia facit: ⁊ uoca illum rigorem uel frigus uel horripilationem. ⁊ hoc apparet quia auic. statim dixit: q rigor in uitreo est uehementior: ⁊ statiz ponet q febris flatica non facit rigorem. Iste igitur qōes ⁊ contradictiones sūt uocum: si intelleristi ea que scripsimus supra in capitulo de his tipis.

o Et hec. ¶Hic ponit multa signa flatice siue sit de flate uitreo uel crudo ul'mucilaginoso uel naturali. sermo hic multum appticatur. ⁊ quod primo dicit patet quia causam ponit.

p Uel gravitate. s. membrorum profunditate ⁊c.

q ¶Profunditate ⁊c. i. somno graui profundo propter multos uapores frigidos ⁊ humidos ⁊ caput petentes.

r Multotiens incipit. Quia porismorum primorum materia qñq̄z est dulcior: ⁊ leniter mota. ⁊ ideo non erit frigus neq̄z rigor. i. neq̄z concussiuus motus.

s ¶Postponitur usqz ad tempus. Quia in paroxismis posterioribus ut augmēti uel status poterit esse frigus ⁊ rigor.

t Et fortasse erit frigus ⁊ nō rigor. ¶Hoc potest intelligi de primis porismis ī quibus possibile est q sit frigus purum: ⁊ non motus concussiuus quē uocat rigorem: ⁊ hoc quia materia tarde fertur. ¶Potest etiaz intelligi de postremis ut uelit dicere q aliquando primi paroxismi non sunt cum frigore: neq̄z etiam cū concussione: ⁊ posterius fiunt paroxismi cum frigore: licet non fiat cum concussione etiam ista euenire possunt ut patet.

u Et multotiens incipit cum sincopi ⁊ non fit. s. sincopis. i. non completur sincopis: uel non fit sincopis in omnibus: sed in multis fit. Causa autem quare in hac febre fit multotiens sincopis est notata.

x Illam. patet.

y Illam. Cause est. quam statim ponet: quia putredo incipit a pte dulciori.

z Et plurimi. ¶Hic ponit signa flatice absolute sive communia signa. ⁊ habet ptes. xij. fm. xij. ordines siue sūmas signorum quas ponit. ¶Primum signum ē sincopis. ⁊ pz. Et iā appet fm ē sumptū a modo caloris. ⁊ habet partes. 5. sicut 5. modi signorum sunt a calore. ¶Hec ergo pars 8a est aggregatio signorum a modo caloris. Et primum signum ex his est hoc: q in primis paroxismis ē calor uehementior: ⁊ in postremis est calor minor: ⁊ dat cām in hoc uerisimilem. Considerandum primo q licet sermo posset referri ad calorem in uno paroxismo: siquis subtiliter considerat: tamen aptus refertur ad calorem primoruz paroxismorum compatum ad calorem posteriorum paroxismorum. Quot aūt sint isti paroxismi primi in quibus calor est uehementior. ⁊ quot sint postremi ī

BIBLIOTECA DE SANTA CRUZ DE VALLADOLID

UVA. BHSC. IyR_029

quibus calor est minor: non est determinatum nec potest terminari: quia est ſm quantitatem materiei dulcioris ⁊ subtilioris ⁊ quantitatez grossioris ⁊ frigidioris: que quantitates diuerse sunt in diuersis. Considerandum ſo: q̄ sermo iste uerus est in paroxismis habentibus pro causa añi unum cumulum materie sufficientis ad plures paroxismos. nam tunc de illo cumulo pars mobilior citi⁹ mouebitur. ſ. dulcior salsior ⁊ subtilior. ⁊ ideo primi paroxismi erunt maioris caloris. posterius autem mouebitur pars grossior: ⁊ ad motum pigrior. unde fient paroxismi minoris calo: iſ sed cum paroxismi non fient ex materia huius cumuli. sed ō ea que de nouo ex toto generatur talis erit calor huius paroxismi qualem contingit generari materia: que prius nō erat: nec sub forma cause añtis nec cōiuncte dico sub forma cause humoralis. quia bene erat causa añs cō plexionalis. Dubitatur quia hic sermo uidetur contradicere dictis supra in capitulo de tertiana. ubi fuit dictum cum sententia cōmentatoris primi epidimiarum. q̄ in febribus ō materia frigida paroxismi statuſ fiunt de materia subtiliori: ⁊ magis mota ex hoc. unde rigores paroxismorum in statu quarte erunt fortiores. econtra i tertiana. ⁊ hic dicit auicē. q̄ fla faciens posteriores paroxismos ē flegma grossius. Hec instantia ē: quam ergo ante alium moui fecit mihi aliquam molestiam: ⁊ ideo multis meis solutionib⁹ obmissis. Primo do unam: ⁊ est q̄ materia grossior mota i paroxismis posterioribus ē grossior grossitie: quam habet a se comparata siue parti dulci prius mote: ⁊ cum hoc est subtilior per digestionem: qua digestior est: q̄z sit illa subtilis pars in primis paroxismis mota. ⁊ ecō tra materia subtilior: que fecit primos paroxismos: licz sit subtilior in substantia: est tamē cū illa subtilitate crudior. ⁊ sequit̄ ex hoc q̄ illa subtilior crudior pigri⁹ mouet ⁊ illa grossior digestior i paroxismis status fortius ⁊ uelocius mouetur. Et tu considera hoc ex principijs datis in questione de temporibus morbi. Aliter potest dici: q̄ isti paroxismi tam de materia dulciori q̄z grossiori cōes sunt in tē pore principij aut circa. Et potest tertio dici q̄ sermo cōmentatoris epidimiarum ⁊ auic. supra uerificatur in materia una. ⁊ non quando materie sunt diuerse: de quibus hic sermo uerus ē.

a Et tactus. Hic est ſm signum a modo caloris: cuius causa est uaporis grossities. unde non statim penetrat.

b Uerumtamen. Hoc est tertium signū a modo caloris. ⁊ est sermo Gal. ſo ō dſijs febrium. r. capitulo. uel. rij.

c Asperitatez. i. calorem asperum ut in loco: ubi representatur. uerbi gratia in foramine cribri.

d Lenitatem. i. calorem leuem conuenientem ut in loco alio. uerbi gratia i parte continua cribri.

e Qualiscūq̄z sit. Hoc est quartū signum: quasi dicat siue sit hoc: siue non. nam possibile est q̄ non sit ita. licet enim partes uiscosi flatis diuerse sint in euaporatione. tamen illi uapores uenientes uersus cutim poterunt uniformiter uersus cutim dispergi quōcunq̄z fit. tamen calor flatice non est perueniens ad inflammationem ⁊ inquictudinem ex forti incendio. ⁊ hoc est q̄ō dixit minor est q̄s ꝛc. dixit ſm plurimum quia aliq̄ pōt ex forti putredine inflari inflāmatione ꝓpin qua colericarum febrium: uel ſm plurimum. ſ. in gradu minoritatis.

f Et inspissationis. ſ. hanelitus.

g Et rarificationis. ſ. hanelitus quia non ponit necessitatem frequentis ⁊ eruflatiui hanelitus. sicut facit colerica feb. in quo hanelitu frequens eruflatio conuenit fieri: ⁊ rara per intersectionem ex fatigatione: uel inspissationis ⁊ rarefactionis. ſ. cutis propter discooperturam pannorum. habentes enim fortem calorem febris ut in tertiana modo se discooperiunt ⁊ tunc inspissantur pori ⁊ aperiantur ualde. ⁊ tunc iterum se cooperiunt: ut fiat in poris raritas: ⁊ stant in ista anxietate.

h Et multotiens. Hoc ē quintuz signum.

i Ut sedeat. i. stet equalis. ⁊ hoc totuz fit propter materie diuersitatem. unde stationes fiunt in augmento ⁊ declinatione. de augmento apparet ⁊ tempus explicat. sed in declinatione accidit uenire ad unam minorem caliditatem: quam i statu fuerit. ⁊ cum tu credis gradatim continuo ab illa descendi stabit q̄z illa ꝓpter morā flatis ⁊ tarditatē in expulsione: ⁊ possibile ē q̄ supra illā addatur.

k Et febres. Hec ē tertia ſuma uel tertius ordo signorum ⁊ pz.

l Pauci sudoris. i. sunt pauci sudoris uel continetur littera. Uaporis sui pauci sudoris. i. cum uaporibus non sudabilibus: neq̄z pellibilibus libere p poros.

Considera q̄ iste opilationes non apparent omnes in urina: quia non nisi ille que sunt in uijs urine. ſ. epatis ⁊ partium propinquarum: ⁊ ideo potest urina non esse subtilis ⁊ tamen nie que sunt in membris ⁊ pori ramorum uenarū ⁊ foramina: que sunt a uenis in membra erunt opilata.

m Et sitis. Hic est quartus ordo signorum ⁊ patet.

n Et inflāmatio. Hic est quintus ordo ⁊ ē modus cacesie pp opilatōes ⁊ grossos uapores: uñ pōt fieri tentio idropica: in q̄ per tersionē subtilior fit cutis.

o Color autem. Hic est sextus ordo signorum a calore.

p Ad uiriditatem. Propter frigiditatem flatis ⁊ mortificationem.

ratur illud. Et est simile ut sit causa in boc: quoniam putredo antecedit prius ad magis dulce: ⁊ magis salsum ⁊ magis subtile: deide ad grossius ⁊ frigidius. Et tactus[a] caliditatis eius in primis est debilis ⁊ uaporosus: deinde quum prolongatur positio manus super membrum: sentit manus acuitatez ⁊ mordicationem. Uerumtamen[b] non est similis neq̄z equalis i omnibus: super que cadit manus: immo est diuersa quoniam inuenit in loco uno asperitatem[c]: ⁊ i loco alio lenitatem[d]: ⁊ est quasi caliditas colere post rem cribellatam: quoniam phlegma uiscosuz est: quare diuersificatur eius passio a caliditate: sicut accidit in reliquis uiscosis quum ebulliunt ipsa eniz disrumpū tur in quibusdaz locis ⁊ non disrū puntur in locis alijs. Et qualiscū q̄z sit[e] caliditas eius ſm plurimum minor est: quam ut inflammet ⁊ angustiam faciat: ⁊ magnificet desiderium aeris frigidi ⁊ aque frigide: ⁊ inspissationis[f] ⁊ rarificationis[g]: ⁊ bannelitus magni ⁊ eruflantis: ⁊ multotiens[h] quidez accidit caliditati eius: ut sedeat[i] tēpore ipse quo habet quantitatez bore unius: aut duarum borarum: quare existimatur q̄ō ipsa iam peruenit ad statuz quum ipsa adhuc sit in augmento.

uidebis enī eā iaz incipere augmētari ⁊ similiter sunt ei in declinatione stationes. Et febres[k] quidem phlegmatis sunt multe opilatiōis propter multitudinem humiditatis ⁊ uaporis sui pauci[l] sudoris propter uiscositatem humoris. Et q̄ sudare facit est res non exuberans ⁊ de proprioribus significationibus eius ē paucitas sudoris ⁊ priuatio eius. Sitis[m] quidem minoratur in febribus phlegmatis: nisi ꝓpter causam salsedinis: aut causam uehemētie putredinis eius: ⁊ cū hoc est minor quam sitis que est i alijs. ⁊ inflatio[n] lateruz multiplicatur in eis. ⁊ quandoq̄z accidit cuti lateris: ut subtilietur cum tensiōe.

Color autem[o] patientium phlegmatis febrem est decliuis ad uiriditatez[p]: ⁊ citrinitatez[q] currentes[r] i albedinez: ita ut sit illud q̄ō aggregatū est sicut color plumbi usq̄z in statu. Et raro quidem rubet color in eo: cuius rubedo sit rubedo in statibus reliquaruz febriū[s]. Pulsus[t] uero eius est pulsus paru⁹ submersus debilis rarus in primis: ō inde fit frequens in fine. Et freq̄ntia[u] quidez eius ⁊ eius paruitas uehementior est quā frequētia quartane ⁊ tertiane: ⁊ ei⁹ paruitas ⁊ uehementia frequentie eius est propter uehementiam paruitatis ipsi q̄ō freq̄ntia pulsus tertiāe ⁊ q̄rtāe. ſo q̄ puitas pulsus flatice ē maior: q̄z tertiane ⁊ quartane. ⁊ hoc est q̄ dicit ⁊ eius paruitas. i. quam eius paruitas. ⁊ tunc auic. presuppōit unum notum. ſ. q̄ pulsus in hac febre flatica sit paruior q̄z in quartana ⁊ tertiana. tunc arguit ergo frequentio: quam in febre tertiana. quia restaurat quod sibi de magnitudine deficit: ⁊ hoc est quod dicit uehementia frequentie eius est propter uehementiam paruitatis eius. Dubitatur an pulsus flatice sit paruior quam melancolice. Quid enim sit paruior quam pulsus colerice: non est dubium. Uidetur q̄ pulsus melancolice sit paruior per Gal. ſo de crisi. capitulo de tertiana. ubi dicit. Quartana febris i principio paroxismi ponit pulsum in dispositione paruitatis: quam non sequitur egritudo preter eam. ergo flatica non consequitur paruitatem pulsus tantam: quantam consequit quartana. ⁊ auer. collz quarto capitulo de febre quartana. dicit pulsus huius febris quartane est paruior: plus: q̄z sit in flatica. In contrariuz est Auic. ⁊ Aliabas. 8. tera. 5. capitulo. ubi dicit in signis flatice febris. Est autem hic pulsus minor pulsu quartane ꝛc. quī flegma debilitat uirtutem suam frigiditate dissolutiua. ⁊ sua multitudine infrigidat. Idem ponit Rasis. 17. cōtinentis capitulo de flegmatica in fine. Nos dicamus q̄ auctores multum inuenimus discordes in differentijs pulsuum flegmatice ⁊ quartane. nam qui iudicauerunt compationem horum pulsuum flegmatice ⁊ q̄rtane per rōnem acquieuerunt cause: q̄ ſm extimatō nem magis est uisa cāre. Qui enim dicit in flegmatica pulsum puiorem iudicat hoc ex flatis frigiditate ⁊ multitudine. ⁊ q̄ hoc plus faciat q̄s cāe que sunt in melancolico humore. Qui autē dicunt q̄ in melancolica pulsus est paruior opinatur frigiditatem melancolie multū iuuari a siccitate: ut organum fiat inobediens dilatationi: ⁊ q̄ in hoc uincat flegma. Sz qui iudicant per experientiam possunt discordare. quia excessus pulsuuz ad inuicem possunt multum decipere ⁊ euenit diuersificare ſm spēs flegmatum: ⁊ alia que de facto concurrunt. ⁊ ideo unus auctor potuit inuenire pulsum flatice paruiorem: ⁊ pulsum melancolice paruiorem. Luz ergo ponemus duas febres. unam de flate naturali ⁊ aliam de melancolia naturali in eodem tempore ul'in tempore temperato ⁊ homine temperato. uel unam in hyeme ut flaticam in corpore flegmatico. aliam in autūpno ⁊ corpore melancolico: tunc erit questio de eius humoribus: q̄ motus ad putredinem magis purificet pulsum an flatici an melancolici. Et q̄uis neutra questio sit demonstrabilis. tamen credo q̄ flaticus humor plus purificet pulsum q̄: frigidior ⁊ uiscosus ⁊ multum ut dixit Aliabas.

Sed ad contrarietates contrarias dicendum q̄ processerunt cuz eorum iudicio extimatiuo. ⁊ ſm q̄ inuenerunt per experientiam in multis: que eis occurrerunt in quibus non apparuit eis ueritas. Pro rudioribus uero scolaribus potest dici q̄ pulsus in flegmatica est paruior intensiue. Sed in melancolica est paruior extensiue. quia plus perdurat typus ⁊ paroxismus quartane q̄s flegmatice. Dubitatur an flegmatice pulsus

q Et citrinitatem. Propter incendium aliquid a febre.

r Currentes. Quia coniuncti albedini flatis: ⁊ hic est color plumbeus. Et tu scias q̄ auic. habuit subtiles fantasias in coloribus: ut apparet. 6. de naturalibus particula. 3ª ⁊ libro primo fen. 2ª capitulo de signis complexionum.

s Reliquarum febrium. ſ. calidarum.

t Pulsus. Hic est septimus ordo signorum a pulsu. ⁊ primo ponit differentias huius pulsus ſo comparat ad aliaſ febres: ⁊ dat causam. ibi ſa. Et frequentia. tertō complet has dſias pulsus. ibi 3ª. Et uehementiores. Dicit primo q̄ paruificetur: pulsus est paruus ⁊ submissus. i. submersus propter suffocationem caloris a frigiditate ⁊ uiscositate ⁊ multitudine materie debilis ex eisdem causis. rarus propter frigiditatem humoris. in primis. i. in principio paroxismi durante frigiditate quia cum aduenit caliditas fit freq̄ns in fine. i. in processu. uel i fine. i. in ultimo frequentie q̄: multum frequens. Considerandum: q̄ li in primis potest solum componi cuz li rarus: ⁊ erit sensus q̄ non solum in primis. sed in processu flatice pulsus ē submersus ⁊ paruus. tamen ē rarus solum i primis: ⁊ potest componi cuz q̄ libet differentia quam dixit: ut sit sēsus pulsus flegmatice in primis. i. in principio paroxismi est paruus ⁊ submersus ⁊ est rarus: sed postea fit frequens. ⁊ redit hoc in eandem sniam.

u Et frequentia. Primo facit hanc comparationem. ſo dat cām dicti tertio ponit aliam cō paratiōem. ibi 2ª ⁊ uehemētia freq̄ns. ibi 3ª Uelex. In pria pte duo dicit. Primum q̄ uehementia frequētie pulsus flatice ē uehemētio: q̄z freq̄ntia pulsus tertiāe ⁊ q̄rtāe. ſo q̄ puitas pulsus flatice ē maior: q̄z tertiane ⁊ quartane. ⁊ hoc est q̄ dicit ⁊ eius paruitas. i. quam eius paruitas. ⁊ tunc auic. presuppōit unum notum. ſ. q̄ pulsus in hac febre flatica sit paruior q̄z in quartana ⁊ tertiana. tunc arguit ergo frequentio: quam in febre tertiana. quia restaurat quod sibi de magnitudine deficit: ⁊ hoc est quod dicit uehementia frequentie eius est propter uehementiam paruitatis eius. Dubitatur an pulsus flatice sit paruior quam melancolice. Quid enim sit paruior quam pulsus colerice: non est dubium. Uidetur q̄ pulsus melancolice sit paruior per Gal. ſo de crisi. capitulo de tertiana. ubi dicit. Quartana febris i principio paroxismi ponit pulsum in dispositione paruitatis: quam non sequitur egritudo preter eam. ergo flatica non consequitur paruitatem pulsus tantam: quantam consequit quartana. ⁊ auer. collz quarto capitulo de febre quartana. dicit pulsus huius febris quartane est paruior: plus: q̄z sit in flatica. In contrariuz est Auic. ⁊ Aliabas. 8. tera. 5. capitulo. ubi dicit in signis flatice febris. Est autem hic pulsus minor pulsu quartane ꝛc. quī flegma debilitat uirtutem suam frigiditate dissolutiua. ⁊ sua multitudine infrigidat. Idem ponit Rasis. 17. cōtinentis capitulo de flegmatica in fine. Nos dicamus q̄ auctores multum inuenimus discordes in differentijs pulsuum flegmatice ⁊ quartane. nam qui iudicauerunt compationem horum pulsuum flegmatice ⁊ q̄rtane per rōnem acquieuerunt cause: q̄ ſm extimatō nem magis est uisa cāre. Qui enim dicit in flegmatica pulsum puiorem iudicat hoc ex flatis frigiditate ⁊ multitudine. ⁊ q̄ hoc plus faciat q̄s cāe que sunt in melancolico humore. Qui autē dicunt q̄ in melancolica pulsus est paruior opinatur frigiditatem melancolie multū iuuari a siccitate: ut organum fiat inobediens dilatationi: ⁊ q̄ in hoc uincat flegma. Sz qui iudicant per experientiam possunt discordare. quia excessus pulsuuz ad inuicem possunt multum decipere ⁊ euenit diuersificare ſm spēs flegmatum: ⁊ alia que de facto concurrunt. ⁊ ideo unus auctor potuit inuenire pulsum flatice paruiorem: ⁊ pulsum melancolice paruiorem. Luz ergo ponemus duas febres. unam de flate naturali ⁊ aliam de melancolia naturali in eodem tempore ul'in tempore temperato ⁊ homine temperato. uel unam in hyeme ut flaticam in corpore flegmatico. aliam in autūpno ⁊ corpore melancolico: tunc erit questio de eius humoribus: q̄ motus ad putredinem magis purificet pulsum an flatici an melancolici. Et q̄uis neutra questio sit demonstrabilis. tamen credo q̄ flaticus humor plus purificet pulsum q̄: frigidior ⁊ uiscosus ⁊ multum ut dixit Aliabas.

Sed ad contrarietates contrarias dicendum q̄ processerunt cuz eorum iudicio extimatiuo. ⁊ ſm q̄ inuenerunt per experientiam in multis: que eis occurrerunt in quibus non apparuit eis ueritas. Pro rudioribus uero scolaribus potest dici q̄ pulsus in flegmatica est paruior intensiue. Sed in melancolica est paruior extensiue. quia plus perdurat typus ⁊ paroxismus quartane q̄s flegmatice. Dubitatur an flegmatice pulsus

UVA. BHSC. IyR_029

sit frequentior pulsu quartane. ⁊ in hoc non uidetur discordia multa. satis enim auctores concordant: q̄ pulsus flegmatice fit spissior q̄z melan colice ut per spissitudinem restauret magnitudinis defectum quem habz supra quartanam. G. uero cum suis fantasialibus proportionibus ⁊ proportionalitatibus fantasiatus est in terapentica ad Glauconē: q̄ pulsus quartane tanto est rarior pulsu flegmatice: quanto pulsus flegmatice est rarior pulsu tertiane. hoc autem inuenire per tactum est difficile: liez aſ-
ſerat has dr̄ias p̄ tactū comprehendi posse: ut ostendit fantasia sua in libro dr̄iarum pulsus. Et nos iam protelauimus intentionem nr̄az in istis in primo libro.

Tertia dubitatio est utrum pulsus flatice sit frequentior pulsu terdiane. Uidetur q̄ non p Gal. in terapentica ad glauconez. ⁊ appet per Auer. coll'z quarto capitulo de febre flatica ubi dicit pulsus hui⁹ febris flatice est rarior pulsu febris tertiane in quolibet q̄ttuor temporū febris. Idē uult Rasis. 4 Almansoris capitulo ō febre continua: ⁊ multi auctores in hoc concordant. ⁊ rō uidetur confirmare quia humor colericus est ualde caliduſ multū inflammās: ⁊ calorem ponens facientē angustiam ⁊ sitim maiorem: ⁊ necessitatē maiorem frigidi aeris: ut supra dixit Auic. ergo frequentia plus addeē i pulsu. Amplius ratio auic. que etiam est ratio Aliab. non uidetur concludere. Cum enim dicitur: q̄ deficiente magnitudine pulsus fit restauratio per frequentiam.

Dicemus primo q̄ fit restauratio per uelocitatem. ⁊ ideo ratio plus arguit. q̄ sit uelocior q̄z q̄ sit frequentior. Secundo dicemus q̄ ratio concluderet si calor tertiane: ⁊ calor flegmatice essent eiusdem intensionis. tunc enim si uni calori coniungeretur pulsus paruus: ⁊ alteri magnus posset argui. ergo est cum hoc uelocior ⁊ freq̄ntior: uel saltem frequentior. sed cum calores sint dispares in gradu sufficit paruitas pulsus in flegmatica: ut quantum diminuitur calor flatice a pulsu colerice: non ergo erit necessarium fieri pulsum frequentem. In contrarium est auic. cum dicit. Et frequentia quidem eius ⁊ eius paruitas uehementior ē q̄z frequentia quartane ⁊ tertiane. Idem Aliab. sentit cum dicit causaz quā auic. ponit: licet non explicet de febre tertiana: sed solum de quartana. Dicamus q̄ textus auic. est suspicandus esse corruptus: ⁊ mult dicere. Et frequentia quidem eius ⁊ paruitas uehementior est: q̄z frequentia ⁊ quā paruitas tertiane ⁊ eius paruitas uehementior est quā paruitas tertiane ⁊ sic suspicor textum stare debere. Alr̄ potest dici: q̄ in aliqua parte potest. ut in principio euenit multotiens q̄ pulsus in flegmatica est freq̄ntior quā in colerica. Et ratio est: q̄ multotiens incipit cum dispō sincopis ⁊ multotiens accidit sincopis in ea. ⁊ in hac dispone propter multam diminutionem magnitudinis fit pulsus frequens multum. Sed contra: q̄ in febre sincopali fit pulsus rarus. Dicendum q̄ uerum est durante frigore humoris: ⁊ ēt durante calore non sit frequens: ut in colericis quia illud flegma non multum calefit. Sed in febre flatica de alio flatem iam calefacto multum per putredinem sincopi aduenīente uel modo eius multum deficiente magnitudine eius fiet frequentior q̄z in colerica. Luz autem iam uenit status ⁊ calor est expansus: ⁊ non est sincopis. quia tūc non fit sincopis: licet fieri possit: fit pulsus minus frequens: q̄z in colerica febre. Sit ergo sūma solonis q̄ ista freq̄ntia ē pp sincopi: ⁊ si ista fatalia tibi plz solue ad sol'onē rōis: q̄ lz sint diuersi grad⁹ caloris: tñ multa fā paritate pulsus cum minori gradu caloris potest fieri maior frequentia: q̄z cū maiori gradu. Unde feminarū pulsus est frequentior pulsu uirorum. Ad aliud apparebit soluto in sequenti parte. Tertio potest dici q̄ pulsus flegmatice absolute non sit frequentior pulsu colerice: sed proportionaliter putati. quia in nulla febre nec colerica nec melancolica tantum fit addditio in frequentia propter paritatem: quantum sit in flegmatica.

a Uerum. Uult q̄ licet pulsus flatice sit frequentior pulsu quartane: non tamen est uelocior eo. ⁊ ratio est q̄: uirtus que defectum magnitudinis restaurat propter uelocitatem oz q̄ sit fortis quodammodo. sed i hac febre multum deficit uirtus. unde Aliab. dixit uirtutem in hac febre esse dissolutam ⁊ infrigidatam.

b Qūz est tardior in primis. propter multam infrigidationez. unde fit pus ⁊ tardus: lz sit spissus. spissitudo enī est soboles deficientis siue ibe cillis uirtutis. ut Gal. in cōmento pulsuum caplo de pulsu freneticoruz.

c Aut simil'ei in primis. ſ. similis ei in tarditate cum in principio principij paroxismi non peruenerit corpus ad multam infrigidationem. ⁊ hic caderet questio cum qua p̄t multa fantasibilia dici.

d Et est uehementis diuersitatis cum priuatione ordinis. Uult q̄ pulsus flegmatice sit diuersus ⁊ inordinatus. ⁊ cā est aggrauatio ⁊ suffocatō uirtutis ab humore grosso uiscoso ⁊ multo. ⁊ quia defecta uirtus facit p uitatem ⁊ debilitatem pulsus: sequitur q̄ in diuersitate pulsus cadant multe percussiones parue ⁊ debiles ⁊ diuerse in hoc propter pugnam materie ⁊ uirtutis. Addirandum autem de Auenzoar qui dicit pulsus in flegmatica ⁊ non est multum diuersus: nisi uelit q̄ non est diuersus: q̄ in eo sunt multe pensiones que ⁊ multe magne sz sūt multe que ⁊ in putate ē diuersitas. ⁊ sic intelligit Auēzoar. Et significatōes. Quia spāli diuersitate diuersificatur i hac febre. opz autē cognouisse pulsū sui sani. ⁊ spāl'r inuit Rasis. 17. cōtinētis. ⁊. G. fo ō crili.

e Urina autem. Hec est 8ª collectio signorū ab urina. ⁊ dicit primo q̄ p̄mo ē alba ⁊c. deinde fit rubea. i. magis tincta. lz non sit uere rubea. ⁊ conturbat'. i. obscura nō luminosa propter malitiam. i. ppter malitiam digestionis. ſ. cibi i stomacho ⁊ humorū: qui sunt crudi non digesti. Quod aūt malitia ⁊ priuatio digōnis offuscet urinam apparet primo libro fen. 6ª capitulo de coloribus urine. uel cō turbatur. i. sicut aq̄ turbida ul' mustum ppter digōnis malitiam. i. propter processum putredinis. unde digō fit maligna. ſDutredo enī pfundata i flegmate imiscet uapores grossos eius ⁊ partes aliquas rescindit cum urina: ſm q̄ dicit de uria in hac febre est: q̄ qūq̄z in uno tpe unius febris ut augmēto p mutat' in urina dispositio.

f Et quandoq̄z. Hic declarat istam mutationē: ⁊ dicit. ⁊ supple una dispō urine est: qū mūdificatur febriens p urinam ex materia grossa. ⁊ resoluitur. i. euacuabitur putridum una hora: ⁊ alia. ſ. a predicta. redibūt opilationes dealbabitur. ⁊ hora est quando fe. ista dispō remanet. i. stat uel retinet intra materiam grossaz ⁊c. i. stat materia grossa: ⁊ dispōitur ad putredinem: ⁊ nondum est putrida. Apparet igitur q̄ in flatica homo potest reperiri in duplici dispositione. Una est dispositio: in qua euacuatur putridū Alia est dispositio statōis grosse materie: que disponitur ad putredinem. ⁊ est hec dispositio opilationis: quia tunc disponitur. Et ideo eis premissis Auic. subiungit sermonem clarum dicens urina bora opilationum est alba. ſ. subtilis: ⁊ urina putrefactionis ⁊ expulsionis est tincta grossa. ⁊ iterum post hoc redibit subtilitas ⁊ albedo cum mouebuntur materie grosse ad opilandum. Iste autem sermo fuit iudei: ut apparet. 16. continentis primo capitulo.

g Eius uero egestio. Hec est 9ª collectio signorum ab euacuatione: que est lenis ex natura flatū habūdantium in ptibus stomachi. flatica ex eadem cā subtilis. i. cruda uel subtilis. i. fluida per idigestionem.

b Et de eis. Hec est. 10ª collectio signoruz. ⁊ primi dicti causa non potest assignari: nisi q̄ experientia muentuz est q̄ durat. 18. horis ⁊ quies flegmaticis. 6. horis. eius reuolutio siue paroxismatio eius est de die in diem. Et nō est. Cām secundi dicti assignat: ⁊ est nota. Cōsidera ergo q̄ttuor de materia flegmatica q̄ sunt satis miranda. ſDrimo q̄ flegma citius mouet' ad putredinē quocūq̄z alio humore. ſ. colerico ⁊ melācolico ſm q̄ diffornius putrefit q̄z colera ⁊ q̄z melancolia. tertium q̄ citius totū putrefit q̄z melācolia lz non q̄z colera. quartū q̄ impfectius resoluitur in tempore getis semper effumans.

i Et significant. Hec est collectio. 11ª signorum multorum ⁊ sunt nota.

k Et quādoq̄z. Hoc nō est ppriuz signū: sed est q̄ qūq̄z accidit in ea quia flatica per adustionē pōt conuerti in melancoliam.

l Et sequitur. Hoc est. 12ª. signum causa est nota ⁊c.

m Unt signa ⁊c. Hic pōit signa flegmatice cōtinue: quā arabes uocant laticaz. Sunt sicut ⁊c. uerbi gratia signa dicta de urina de egestione de tactu caloris de colore ⁊ de alijs. 12ª. signis supra narratis preter eradicationez: ⁊ q̄ō similat' ⁊c. i. pter hoc q̄ in ea fiat eradicatio uel similitudo eradicatōis. Ista ā in flegmatica interpollata uel fit eradicatio uel similat' eradicationi sua ges. ⁊ hoc est uerū. Sed in cōtinua nō fiet talis quies que possit dici similis eradicationi: imo ualde distat ab hoc. unde in tempore illo febris fit manifesta. Ex hoc apparet: q̄ ista cōtinua flegmatica nō ppterea debet dici cōclusa: quia omni die habet fortitudinez manifestā: licet in tpe i quo est remissa sit adhuc febris manifesta. que febris sic manifesta non est: quando est quies interpollate flegmatice: licet non fit in interpollata uera quies.

n Et apud inceptionem fiunt rigor ⁊c. Contra Gal. secūdo de differentijs febrium proprium est sinocharum. i. cōtinuarum non horrere. Dicendum q̄ frigus ⁊ huiusmodi typi proprie fiunt ex materie expansione supra membra sensibilia: ⁊ tales fiunt in interpollatis: ⁊ fiunt a materiebus frigidis uiscosis ⁊ multis stantibus in uenis. unde per uiam suffocationis faciunt extremitatum circum infrigidationem. ⁊ predictos modos tipi. ⁊ sic possunt fieri in cōtinuis. Unde secūdo de differentijs febrium. Gal. appropriat circum infrigidationem etiam flegmatice continue si quis considerat. Dixit apud inceptiōem. i. in principio uniuersali: q̄ tunc materia est magis cruda. ⁊ ſm hoc exacerbationes principij continue flegmatice sunt cum frigore. sed exacerbationes status erunt absq̄z frigore: uel cum minori frigore: q̄ materia est digesta non sic uiscosa nec sit frigida. Econtra uero in interpollata erit: q̄ tipi i ea fiunt per motū super sensibilia mēbra: ⁊ materia magis digesta magis mouet'. Cum ergo considerate fuerint hec cause erit ſm q̄ dictum est. Et alijs uero quibuſdam causis posset esse nō sic uerbi gratia sicut in interpollata p̄mo putrefit: quod est magis dulce ⁊ subtile. sic pōt accidere incōtinua. Uel dixit apud inceptionem. ſ. cuiuscūq̄z exacerbationis: possibile enim est hos tipos fieri in principio cuiuscūq̄z exacerbationis continue flegmatice.

o Et est res. magis similis cum ethica. Causa est multa uniformis continuitas caloris febrilis ⁊ extenuatio per defectuz digestionis stomachi: ⁊ nisi esset lenitas pulsus: esset ualde plus similis. ut dixit Auic. supra capitulo de rebus qui

UVA. BHSC. IyR_029

bus differunt ⁊c. Et fit. ¶Hic textus ē difficilis. ⁊ habet duas expositiones. ¶Prima est cōis: quam Dynus pre aliis uidetur posuisse. ⁊ ē q; rigor. i. frigus eueniens in principijs exacerbationū continue phlegmatice durat. 6. horis: aut tātū. i. circa hoc. tamē plus fit istud frigus in cōtinua q̄s in iterpollata. Et hoc ē quod dicit supans illū. nam periodica phlegmatica. i. interpollata nō euacuatur a residuo. s. frigoris. i. nō euacuatur: quin etiā perduret rigor ⁊ frigus in ipso. uerū tamē ē occultum nō apparens. i. non tīū perdurans in ipsa: ut continua: Est ergo sūma sententie: q; frigus in principio exacerbationum continue phlegmatice plus est manifestum: ⁊ plus durat: q̄s frig⁹ in principio porismorum interpollate phlegmatice. Et causaz huius dicunt ee quia sub materia phlegmatica febres cōtinue plus suffocatur calor innatus: cū ipsa sit intus uenis. Sed si experientia nō decipit nos. totum contrarium uidimus. s. q; frig⁹ in paroxismis interpollatarum phlegmaticarum ualidius fuit: ⁊ plus perdurauit. q̄s frigus in principio continuarū de phlegmate. ⁊ uidetur ratiōabile: quia phlegma iterpollate ē purius: ⁊ est i locis in q̄bus minus ⁊ tardius pōt calefieri quia nō attingitur a calore tanto. Sz phlegma in cōtinua phlegmatica nō est sic purum: ⁊ non sic frigidū: ⁊ est magis obsessum ⁊ penetratum a calore potenti. ⁊ ideo citius debet recedere: ⁊ remissius debet esse. Ex his ergo coacti fuimus facere aliam expositionem: ⁊ totum tertum facit difficilem unū uocabulum. s. rigor. hic eniz forte sumitur rigor aliter q̄s sumatur alicubi ab Auic. uel alio auctore. sumitur enī p tepido calore: qui apparet i hora quietis exacerbatōis. Et uult Auic. q; sicut in phlegmatica in ē pollata porism⁹ durat. xviij. horis ⁊ quies durat sex. ita incontinua exacerbatio durat. xviij. horis: sed tepiditas caloris durat sex horis. aut tantuz. i. circa hoc: quod adhuc minus. q̄s. vj. horis: Uel auctum. ⁊ est lra clara. Superans. s. calor iste quietis siue remissiōis cōtinue illum: qui fit in periodica. i. calorem qui est in quiete interpollate. nā periodica non euacuatur. i. non mundificatur a residuo caloris. tamē est occultuz nō apparens. s. sicut in continua. non ergo uult aliud nisi q; licet tā in cōtinua phlegmatica: q̄s in interpollata duret remissus calor: quem uocat rigorem sex horis. adhuc tamen est calor in continua manifestior. In interpollata uero occultior. Et ideo adhuc una potest dici interpollata: alia continua.

a ¶ Et sunt febres. ¶Hic determinat de quibusdam febribus reducibilib⁹ ad phlegmaticas: quia ut plurimū de phlegmate fiunt: licet quandoq; fiant a colera: ut lipparia dicta taburos ⁊ sincopalis minuta: ⁊ non fiunt a melancolia ut apparebit. s. pura. sed a phlegmate tendente ad naturam eius uel habente eius mixtionem fiunt: sicut ysaac ponit de lipparia. ⁊ hoc dicit ¶Rubrica. ⁊ primo enumerat has febres. secundo exequitur. ibi secunda. ¶Hec febris. Dicit primo ⁊ sunt iste febres empialos ⁊ lipparia que ambe ⁊c. De genere febrīū in quibus diuersificantur loca caloris ⁊ frigoris intus ⁊ extra excepta diuersitate materie ⁊ locorum in quibus pure fiunt iste materie: secundo dicit quod iste fe. quedam uocantur sincopalis minuta quedam diurna ⁊ quedam nocturna: est tamen sciendum preter has febres est reperire aliam fe. i qua inuenit calor ⁊ frigus in eodem loco ⁊ hoc declarabitur in ꝓcessu. Quomodo autem in eis diuersificātur loca putredinis. ⁊ partes apparebunt in suis capitulis. Deinde enumerat alias tres species cum dicit. ⁊ sunt. s. preter predictas spēs tres diuisiones i tres alias species ⁊c. ⁊ sunt in summa ser species.

b Ec febris. ¶Hic exeqtur de his febribus. ⁊ habet partes sex: sicut sex sunt hec febres. ¶Primo ergo exequitur de empiala. secundo de lipparia ⁊c. partes sunt note. ¶Prima in duas. primo ponit causam empiale ⁊ modū prouentus a causa. secundo ponit signa. ibi Signa eius. ¶Prima in duas primo facit hoc. secundo dubium remouet. ibi secunda. Et eius quidem. Imaginatio Auic. est: q; in empiala apparet frigus intra: ⁊ extra apparet calor: ⁊ q; cā eius est phlegma uitreum: quod comprehensum ē in occulto. i. in interioribus. Infrigidatur ubi est. i. apparet frigidum ibi. sz napor putridus eleuatus ab eo cū putrefit: ⁊ aperte que putrefit: sq̄itur extra. ⁊ inflāmatur. i. apparet calidus in exterioribus: ⁊ pars non putrefacta huius phlegmatis est illa: que apparet frigida in interioribꝰ. Dubitant quidam an in empiala extra sentiatur calor: ⁊ intus frigus: ut extimauit Auic. ¶Nos non intendimus questionari de hoc: quia ē questiō de nomine: Sed dicemus q; his noibus empiala lipparia nostri auctores diuersimode utuntur. ¶Hoc enim nomen empiala significat febrem aliquando in qua simul ꝑm eandē partem sentitur calor ⁊ frigus. ⁊ hoc modo. s. ad hoc significandum utitur hoc uocabulo Gal. ij. libro de differentijs febrīū. ⁊ in libro de malicia cōplexionis diuerse. ⁊ in cōmento ampho. septime pticule. Si febris a colera nō habeatur ⁊c. ⁊ Aliab. 6ª teorice. vj. ca. ⁊ Rasis. xvj. continentis tertio ca. i pncipio. ¶Hoc ēt noīe empiala utuntur alīq ad significandū febrem in qua extra appet frig⁹ ⁊ intus calor. sicut ysaac secūdo li. fe. ca. de empiala. ⁊ Arpbleumatu. xxvij. secundo ꝓbleumate. hoc etiam noīe empiala utuntur alij cōtrario mō predictis ad significandum febrem: in qua intus apparet frigus ⁊ extra calor quō utitur. Auic. hoc uocabulo hic. ⁊ Serapio. sexto breuiarij. Et dicitur empiala ab epi q; est supra ⁊ ali. i. alia. quia calor supra frigus. i. extra frigus. ¶Non ergo questionemus hoc. sed pone unam febrem in qua intus sit frigus: ⁊ extra calor. ⁊ uoca illam sicut tibi placet: ⁊ assigna causam eius q; in ea apparet. Considerandum q; ysaac imaginatur causam huius febris: quā ipse lippariam uocat esse materiam cōpositam ex melancolico ⁊ phlegmatico humore: quia phlegma grossum quod intus iacet ⁊ coleram grossam putrescentem ⁊ exteriora inflāmantem. ⁊ pōt imaginatio eius tollerari. uide eum. Dubium ē qs locus sit iste occultus ꝓfundus. Secūdo dubitatur quō iste dr̄ febriens si mt⁹ habet frigiditatem. Ad primum dicendum q; per loca occulta ꝓfunda possumus intelligere stomachum ⁊ intestina ⁊ partes illis imediate adiacētes Uel possumus intelligere loca interiorum uenarum ⁊ profundas partes musculorum. ⁊ per loca exteriora intelligemus loca extrema. s. manus ⁊ pedes. Ex quib⁹ apparet solutio ad quesitum. an hec hec febris sit continua uel interpollata. quia si materia est in uenis reponetur in sūma cōtinuarum. si extra reponetur in summa interpollatarum. Ad secundū dicendum q; licet circa stomachum ⁊ intestina uel circa ꝓfundas uenas ꝓfundoruz musculorū percipiat frigus. tamē oportet imagiari q; uapor putridus calid⁹ petit cor ⁊ calefacit: ⁊ facit febrē. unde iste non dicitur sentire frigus i ꝓfundo. i. in corde uel circa cor: sed sentit frigus circa stomachum ⁊ intestina ⁊ circa dorsum. s. circa intrinsecos musculos dorsi ⁊ uētris: ⁊ circa profundos musculos corporum: ⁊ calorem sentit in pedib⁹ ⁊ manib⁹. Et circa hoc multe possunt ee contingentie circa diuersitatem locorū intrinsecorum: in quib⁹ sentitur frigus. ⁊ extrinsecorum in q̄bus sentit calor. ⁊ tu considera. Dubitat tertio q: si loca intrinseca ꝓprie aliq̄rum uenarū possint ee: in quib⁹ fit ista infrigidatio. ergo necessario loca extrinseca erunt frigida: quia ad infrigidationem partium extrinsecarum sequitur in exterioribus frigiditas. sicut apparet de frigore. in exterioribus in exacerbationibus continue phlegmatice. Dicendum sine dubio quod exteriora ex hoc debent esse frigida. sed presentia putridi uaporis calidi facit ea calida per uiolentiam. Uel dicendum q; loca uenarum intrinsecarum: in quibus potest percipi frigus non sunt uenarum cordi propinquarum: ⁊ multum cum illo continuaruz.

c Et eius quidem. Aliquis quereret quare hoc phlegma intus frigidū sentitur nunc. ⁊ prius anteq̄s moueretur ad putredinem nō sentiebatur. Et respondent q; frigus eius phlegmatis intus non apparet in tempore hoc. s. quando non mouetur ad putredinem: quia stabat quietum. ⁊ associatur ei. i. mēbro: in quo est. ⁊ ideo non patitur a partibus: que sibi occurrunt: ¶Postq̄s ergo incipit putrefieri mouet: ⁊ infrigidatur. i. apparet eius infrigidatio: que est quedam frigiditas: quia non est pura frigiditas: sed potius quidam debilis calor debet dici. tamen indicatur frigiditas: quāuis non perueniat. i. talis infrigidatio nō uenit ad cor. q; tunc non dicetur febris: uel tunc esset modus sincopalis febris. ¶Non intendimus autem hic philosophari: quomodo sentiatur ut frigidum quod est remisse calidum sicut urina mingenti in balneo. ut dixit Gal. iij. de simplici medicina. Considerandum q; dixit infrigidatur. quia apparitio talis infrigidationis fit ꝑ quādam explicationem intrinseci frigoris frigidi humoris. ⁊ hec sunt declarata supra ca. de sermone rigoris ⁊ frigoris ⁊c. Dubitatur quia calor qui sentitur extra est a napore calido putrido. sed iste eleuatur a phlegmate putrido intus stante: sed illud phlegma est actu putridum. ergo actu calidum. ergo sentietur calor in interioribus. Dicendum q; oportet nos imaginari partes huius phlegmatis putridas esse paucas respectu partium non putridarum: esse tamē tantas q; napor sufficiens ad inflāmandum ⁊ extinguendum potest surgere. Sed partes frigide in locis in quibus sunt uincunt calidas infrigidādo loca in quibus situantur. Et si talis imaginatio non fit non absoluemus quin ista febris sit empiala ⁊ cum sit febris in qua calor ⁊ frig⁹ ꝑm unam ⁊ eandem partem percipiuntur.

d Igna eius. ¶Ponit primo signa secundo q̄oddam declarat. tertio complet signa. ibi secunda. Uerum. ibi tertia. Spacium. Dicit primo eadem que dicta sunt. s. supra in ca. de signis phlegmatice interpollate que sunt signa phlegmatice absolute. Uel eadem que dicta sunt. s. de natura huius febris q; homo intus frigeat: ⁊ extra caleat. Urina ⁊c. Ratio est quia hoc q; phlegma est uitreum est infrigidās plꝰ interiora: q̄s in alijs phlegmaticis.

e ¶Pulsus ⁊c. supple respectu aliarum phlegmaticarum tamen respectu sui sani est uelox: ⁊ frequens eo q; febrit:

f Addit omni die. i. exacerbat uel porisinat oi die. Considerandum q; forsan in principio paroxismi huius febris dispositio ē similis aliis flegmaticis de phlegmate uitreo: quia est frigus in extremitatibus. sed cum iā incipit napor putridus extra expandi: ut in augmento eius tunc proprie stat frigus sensatum intus: ⁊ extra sentitur calor. Et si qs uult: potest imaginari q; in ipso principio sit extra calor: ⁊ intus frigus. ⁊ tu cōsidera ⁊ ipa fz plz. Uerū q: diceret q; istud fiebat fz plz. s. porisinatio oi die declinat. quare dixit hoc: quia nō semp hoc fit imo porisinat q̄nq; de quarto in quartum diem uel tertio i tertiū. ⁊ cā hui⁹ q: materia est pue quātitatis ⁊ parue putrefactionis propter sui grossitiem frigiditatem ⁊ unscositatem. ⁊ cum habet putredinem est sua putredo ignea.

g Et paucitas materiei ē ō causis elōgatōis. i. retardatōis sine postpositōis piodi. Et q: aliqs diceret si illa febris porisinet ō. iij. i tertiū uel ō q̄rto i q̄rtū. ergo ñ flegmatica q: flatis ē moueri oi die. ¶Rident q; hec porisinatio de tertio i tertiū. ul de q̄rto i q̄rtū ñ exhibit eā ad hoc: q; non sit flatica. nā febris ē flematica: cui⁹ putredo ē sicut putredo flatis sed istius febris putredo ē hmuſmodi: Et ꝓpterea q; porisin⁹ nō uenit omni

UVA. BHSC. IyR_029

die non ſupple debet dici non flegmatica: quaſi intelligat: q ſpecificatio febrium non eſt ex motu paroxiſmali: ſed ex natura materie. Conſiderandum quoſdam ex hoc textu arguiſſe cōtra noſtrā opinionem: quazte nemus q paroxiſmatio ſeqtur humores ex natura forme ſpecifice. nam dicunt ſi ita eſt ſicut forma ſpecifica cōcomitaſ formā ſubſtātialem. uer bi gratia. flegmatis: ita talis paroxiſmatio. ergo nunq̄ flegma faciet pa roxiſmū de tertio in tertium: nec de q̄rto in quartū. cuius contrariū aui. dicit. Et nos dicam⁹ q effectus qui ſequunſ formas ſpecificas ⁊ for mas ſubſtātiales: ſeqū tur eas in determinata menſura accidētiū ⁊ ni ſi ſit prohibens. Unde turbith euacuat flegma a proprietate ⁊ ſcamo nea colerā in determi ta menſura. ⁊ tamē ſi ex tra quātitatem quā for ma requirit ꝑ hac opa tione dētur. euacuabūt ſanguinez. Et poſſibile eſt: q ſimul cū flegma te: ⁊ poſſibile eſt q ſine eo. Simliter magneſ ſi iungatur aleo nō attra hit ferrum. ⁊ multa ſūt exempla. Flegma itaq̄ mouetur de die in diez ex ſui ꝓprietate. cū fue rit cum hoc determina te q̄ztitatis ⁊ modi ſub ſtantie. Cum aūt pauci ficatur: ⁊ igroſſatur: lz ex forma ſpecifica debe

q paroxiſmus nō reddit omni die nō remanet hec febris qū ſit phleg matica: ſed ꝓpterea eſt phlegmati ca quia putredo eius eſt putredo phlegmatis: ⁊ hec nō extrabit eaz ab hoc: q̄n ſit phlegmatica ſz ꝓpte rea q putredo ē putredo phleg matis nō propterea q paroxiſmuſ nō redeat omni die. Spatiū uero[a] poxiſmi eius eſt ex. iiij. horis uſq̄ ad. xxiiij. horas ⁊ ꝑm plīn cōſumiſ ante illud: qm̄ hec materia non eſt cum illa multitudine:

De febre in qua occultaſ calor ⁊ apparet in ea frigus ⁊ eſt liparia.

Cap. liij.

Ec febris[b] ꝑm plurimū eſt phlegmatica: ⁊ quādoq̄ eſt cholerica ex cholera groſſa ualde.

Quomodo aūt[c] eſt phlegmatica eſt qm̄[b] phla īrīſecū: qn̄ iflāma tur ⁊ putrefit: calefacit illum locū: qm̄ non reſoluitur niſi qn̄ putredo calefacit exteriora corpis cū ſpſio ne uaporis ſui calefactōe plurima. ⁊ qn̄ uirtus effundiſ ad locū ubi ē leſio: tūc euacuanſ exteriora a calo re: q̄re ifrigidanſ ꝓprie[c] qn̄ i exte rioribus ſunt phlata cruda uitrea fria. Et iteruz qm̄ reſoluiſ multo tiēs ex eo uapor: q̄ nō putruit: ſed eleuaſ. ⁊ facit caliditatē ⁊ aſſociaſ ei caliditas ſpatio paruo: deīde ſepaſ ab eo ſepatione uaporis aque calefacte. Quz ergo ſepaſ ab eo ⁊ fuit in radice ante putrediné uebe-

Modus autem. ibi tertia. Et habet. ¶Prima in duas. primo premittit. ſecundo declarat. ibi ſecunda. Quoniam non reſoluitur. Dicit primo q a flegmate fit fe bris: quia flegma intus putrefit aliquando ⁊ calefacit illum locū. ſ. ſolum. Du bitatur quod flegma eſt illud. Dicendum q eſt uel flegma uitreum uel crudū.

Sed cu dices quare non infrigidatur intus ſicut in empiala. Dicendum q ſi huic flegmati aduenīat putredo in ommibus partibus: tunc ſolum calefacit: ⁊ nō infrigidat interiora ⁊ hoc eſt in lipparia. Si autem quedam pars ſolū putrefiat ⁊ maior pars ſit frigida mota non putrida: tūc interiora infri gidantur ſicut in empiala. contingens eſt autem utrūq̄ eueni re propter diuerſitatem homi num ⁊ locorum ⁊ materierum diuerſitatem in eadē ſpē: ⁊ pro pter diuerſitatem cauſaruz agē tium.

d Quoniam. Hic declarat ⁊ ꝑmo quare putreſcēte illo fleg mate intus exteriora non cale fiunt. ſecundo quare infrigidā tur exteriora. ibi ſecūda. Et qn̄ uirtuſ. Dicit primo q illud fleg ma putridum in interioribus ideo calefacit locum illū tm̄: q materia flegmatica putrida in interioribus nō reſoluitur per poros tunc: niſi quod putredo propter plurimam calefactio nem in illa materia putrida cale facit exteriores partes uerſus cutim ⁊ extremitates uaporib⁹ illius materiei extra expāſis. Et ſub hac prepoſitione. Aui. intel ligit iſtaz. ſed flegma in interio ribus putriduz poſſibile eſt: q non ſit calefactum plurima calefactione potente ad extra mouere uapores. ergo illum ſolum locum intrinſecum calefacit ⁊ non locum ſiue loca extrinſeca. Hec re autem iſtam poſſibilitatem nō eſt poſſibile: licet non ſit facile eam ponere. Jā ergo apparet q flegma putridum in interioribus in hac lipparia in duobus dif fert a flegmate putrido in empiala. Quod etiā flegma eſt in interioribus. primo q in empiala nō totuz calefit ſed in lipparia totuz calefit uel maxima pars eius: ⁊ utrūq̄ eſt poſſibile ineſſe de facto in diuerſis hoibus. Secūdo quia putredo in flegmate lipparie nō eſt fortis ⁊ multe calefactionis: ut poſſit extra mouere ua pores. ſed in empiala ille pauce partes que ſunt putride habent unum fortem ca lorem igneuz dantez uaporibus motum ad exteriora: unde exteriora calefiunt.

Et qn̄ uirtus. Jam probauit q cōtingens eſt exteriora nō calefieri: ſed ſolum il le locus interior. Hic uult probare q cōtingens eſt exteriora infrigidari. ⁊ dat tres cauſas. ¶Prima quia illa uirtus tendit ad illum locum intrinſecum: ubi fit putredo. Dubitatur quare in empiala non effunditur calor ⁊ ſpūs ad locuz intrinſecum ubi eſt leſio ſcilicet putredo: ſicut fit in lipparia. Hic ſunt multi mo di dicendi. uidetur ¶Primo q cauſa in hac diuerſitate poteſt eſſe diuerſitas in diuiduorum in ſenſibilitate ⁊ aptitudine paſſionum interiorū. Ille ergo in quo eſt multa ſenſibilitas ⁊ aptitudo ad paſſionem in locis interioribus: ubi flegma putrefit habebit fugam caloris intus ⁊ fiet lippia. Aliter aūt nō talis nō habebit illā: ſed poterit habere empialā. Seda cauſa in hac diuerſitate pōt eſſe modus putredinis malignus: uel non malignus ⁊ ſtant iſta ſim̄l q putredo ⁊ calitas in toto flegmate in lipparia fit in gradu remiſſior. ⁊ tū ſit malignior cogens uirtu tem intus confugere. Tertia cā poſſet dari ⁊ eſt diuerſitas calefactionis haz materieruz. Et fantaſiemur q in lipparia eſt facta quedā ignitio ⁊ aſſatio totus flegmatis uñ depſſis ptib⁹ flatis nō fit euaporatio. ⁊ pp nocumītū caloris ignei aſſantis iterfugit calor. ⁊ tūc oportebit dicere q fortior ē ⁊ acutior calor i flate ⁊ putredine flatis in lipparia q̄z in ēpiala. Et eſt contrarū ei qd dixim⁹. ⁊ eſſet alius modus lipparie. Quarto poteſt dici q utrobiq̄ calor intus reuertitur: ſz in empiala uapores calidi mouentur extra: ⁊ monentur unde uiolentat motum caloris intus ipſum ad exteriora trahendo quaſi uiolenter. Et hic modus appa ret eſſe bene conueniens licet aliquid ſupra de eo dixerim. ſed ſi alicui placet illū accipiat. Dubitatur unde cauſatur frigiditas in exterioribus intus fugiente ca lido. Dicendum ut ſupra dixim⁹: q aut ab aere uel ab elemento frigido: qd eſt in nobis non intendimus hic protellare.

e ¶Proprie. Hic dat cauſam ſecundam infrigidationis ⁊ patet. ⁊ licet ipſam ui deatur ponere cauſaz ſimul cum premiſſa: tamen per ſe ſufficiens cauſa eſt: ut ex teriora infrigidentur. Nam licet intus non confugiat calor ſed in exterioribus: ſicut flegmata uitrea infrigidabunt exteriora: ſi habeant aliquem modum mot⁹ quem dare potuerunt uapores ab intra uenientes. Et apparet tibi ex hoc: quod ſi aliqui pauci uapores ueniant ad exteriora a materia flegmatica. Que interio ra calefacit. ⁊ illi pauci eliquant uel agitant multa flegmata uitrea extra ſtantia: quorum frigus ſentiatur: ⁊ non ſentiatur calor uaporuz fiat lipparia. Sed quia Auic. uidit q uapores calidi ſimul cuz illo flegmate ſunt plus apti facere ſenſuz caloris ⁊ frigoris ſecundum eaſdem partes ideo obmittit hoc dicere: quia talis febris eſt potius de ſequenti capitulo. Et propter hoc Auic. iſtam cauſam cōiun xit precedenti: ut oſtenderet q motori huius flegmatis uitrei ad infrigitandum eſt calor fugiens intus: unde eius frigiditas apparet. Et intelligo hic motorez large. Et iterum Hic dat tertiam cauſam iſtius infrigidationis in exteriorib⁹ ⁊ calefactionis in interioribus. ⁊ uult q cauſa eſt: quia a flate iſto interius putri do ſurgit uapor ⁊ facit caliditatem. ſ. in actu eleuationis. ⁊ iſte calor parum du rat cum eo ⁊c. Dubitatur quia multo facilius debet hic uapor eleuari in empi ala febre. quia pars una eſt putrida: ⁊ illa eleuabit uaporem aquoſum frigiduz: ⁊ non putridum a parte non putrida. In lipparia autem cum putredo ſit ſuper toto flate: non poterit eleuari uapor non putridus. immo neceſſario erit putri dus tenens calorem. Conſiderandum q ꝑm ſanum intellectuz Aui. innuit hāc diuiſionem q uapor qui ab extrinſeco flate ſurgit. quidam eſt non putridus ⁊ p conſequens non ſeruans calorem: quia non habet illum profundum ⁊ intrinſe cum. quidam autem eſt uapor non putridus: qui non eſt aliud quaz ipſum cor pus putridum humoris ſubtiliati ⁊ eleuati in uaporem. poſſemus ergo imagina ri q in empiala uapor qui extra uenit eſt putridus: quia ſurgit a parte putrida cuius putredo eſt fortis caloris dans illi uapori fortem motum ad exteriora. ſed a reliquis partibus non putridis non ſurgit uapor. quia ille ſunt multe par tes: ⁊ ſolum ſunt eliquabiles a calore partium putridarum qui non poteſt cas fa cere euaporare euaporatione ad extra: immo ſolum eliquate infrigidant interio ra. Et ſi a partibus non putridis ſurgeret uapor ueniens ad extra mixtus cum

die non ſupple debet dici non flegmatica: quaſi intelligat: q ſpecificatio febrium non eſt ex motu paroxiſmali: ſed ex natura materie. Conſiderandum quoſdam ex hoc textu arguiſſe cōtra noſtrā opinionem: quazte nemus q paroxiſmatio ſeqtur humores ex natura forme ſpecifice. nam dicunt ſi ita eſt ſicut forma ſpecifica cōcomitaſ formā ſubſtātialem. uer bi gratia. flegmatis: ita talis paroxiſmatio. ergo nunq̄ flegma faciet pa roxiſmū de tertio in tertium: nec de q̄rto in quartū. cuius contrariū aui. dicit. Et nos dicam⁹ q effectus qui ſequunſ formas ſpecificas ⁊ for mas ſubſtātiales: ſeqū tur eas in determinata menſura accidētiū ⁊ ni ſi ſit prohibens. Unde turbith euacuat flegma a proprietate ⁊ ſcamo nea colerā in determi ta menſura. ⁊ tamē ſi ex tra quātitatem quā for ma requirit ꝑ hac opa tione dētur. euacuabūt ſanguinez. Et poſſibile eſt: q ſimul cū flegma te: ⁊ poſſibile eſt q ſine eo. Simliter magneſ ſi iungatur aleo nō attra hit ferrum. ⁊ multa ſūt exempla. Flegma itaq̄ mouetur de die in diez ex ſui ꝓprietate. cū fue rit cum hoc determina te q̄ztitatis ⁊ modi ſub ſtantie. Cum aūt pauci ficatur: ⁊ igroſſatur: lz ex forma ſpecifica debe atur ſibi oī die paroxiſmus cum impeditur ex his accidentibus. Unde pi grita bitur: ⁊ tardabitur motus ad tertium uel ad quartum diem. Et de hoc prolixe ſcripſimus in queſtione. Conſiderandū ſecundo q flegma hoc uitreū ſui frigiditate groſſitie ⁊ uiſcoſitate nō ē aptū recipere putre dinem: que ſit uere putredinalis. apta enim ad hoc ſunt mixta: que ſunt calida ⁊ humida. recipiet igitur calefactionem ualde uiolenter: ⁊ ſua pu trefactio eſt quedam ignitio uiolenta uel ſibi ſimilis. ⁊ hoc eſt quod dicit parue putrefactionis ignea. i. putredo talis non eſt uera putredo: ſed q̄ſi ignitio. Conſiderandum tertio q paucitas. ſ. materie ⁊ putrefactionis eſt ex cauſis elongationis. i. retardationis periodi. nam ſicut in queſtiōe de periodicatione declarauimus. Ad materia mouenda ad paroxiſmuz ha bet duos motores. ſ. naturā ſiue calidum naturale. ⁊ cuz non ſtimulatur natura nō monet illam: ⁊ paucitas eius eſt de cauſis tarde ſtimulationis quia tarde uenit ad quantitatem: qua ſtimulet. Alius motor eſt calor ex traneus: ⁊ q̄n materia eſt groſſa difficulter paſſibilis: ⁊ parū receptibilis putredinis tunc ipſa etiam mouetur tarde. Et hoc uult auic.

a Spatium uero. Hic ponit aliud ſignum: ⁊ eſt ponere tps perduratio nis. Conſiderandum: q textus poteſt dupliciter exponi. Uno modo q paroxiſmus febris quo diſtinguitur ab alijs ſit a q̄rta hora uſq̄ ad. z4. ⁊ ita q̄ttuor prime hore non ſint de hac febre. ⁊ ipſa differt ab alijs. nā in primis q̄ttuor horis homo ſentit ſolum calorem in iterioribus: q̄ incipit flegma moueri: ⁊ nondū peruenit uapor extra: qui exteriora cale faciat. Imaginabitur ergo q circa q̄rtā horā ueniat extra uapor calid⁹: ⁊ calefaciat exteriora: ⁊ tunc habet eſſe empiala: ⁊ durat uſq̄ ad. z4. ho ram: ⁊ ꝑm plurimū minus ut auic. dicit. Hec expoſitio lz mihi nō place at quāuis ſit mea. tū poſui eam quia ad multas excitat imaginationes in natura huius febris. Secūdo mō poteſt exponi q aui. uelit q paroxiſ mus huius febris ad minus durat q̄ttuor horis: ⁊ ad plus. z4. ⁊ ut plu rimū cōſumitur ante. z4. Et cām aſſignat: quia hec materia cū ſit pauca nō eſt cum illa multitudine: qua poſſit durari. xxiij. horis. Conſideran dū q in imaginatione auic. fuit ſirū flegmaticam materiā igneam putri dam in empiala eſſe paucā. ⁊ ideo cito finitur paroxiſmus: ⁊ citius mul to q̄z febris flegmatice periodice cōiter accidentis. unde in q̄ttuor horis poteſt finiri: quāuis ſit uitrea materia. ⁊ poteſt finiri uſq̄ ad. xxiij. Et ſi it hec ſiīa. Rafis. 16. cōtinentis tertio capitulo. Dubitatur ſi poſt reſo lutionem pauci flegmatis putridi homo remaneat cum ſenſu frigoris in interioribus: eo q pars crudi ⁊ frigidi flatis nō putridi multa potuit eſſe: de qua non eſt ſperandum quia in breui tempore reſoluta fuerit. Dicendum q poſſibile eſt remanere cum ſenſato frigore: ſi flegma illud remanſit motum: ⁊ poſſibile eſt aſſuefactum eſſe illud ⁊ remanſiſſe quie tum ⁊ non pati a frigore eius. ⁊ tu conſidera.

b Ec febris. Hic determinat de febre in qua interiora calefiunt ⁊ apparet in exterioribus frigus cui nomē impoſitum ē lippa ria. Et primo ꝑmittit cauſas eius. ſecō declarat. ſecūda ibi. Et qn̄. Cōſiderandū ꝑmo q oīs paroxiſmalis febris incipiens cum frigore in illo tpe principij poteſt dici lipparia. q̄ prius q̄z extrema calefiāt ſtat frigus cū interiori calore. ⁊ de tali modo febris nō eſt hic ſermo: ſed de illa q̄ in ſui natura hz in toto paroxiſmo eſſe in diſpoſitione hac. Conſi derandū ſecundo q ſicut dicebaſ de empiala ita dicendum de lipparia. Quidā enim auctores utunſ hoc noie lipparia ad ſignificandū febrez in qua intus eſt frigus ⁊ extra calor ut yſaac febriū. gnto. Quidā utuntur hoc noie ad ſignificandū febrē in qua interiora ſentiuntur calida ⁊ exte riora frigida. Et dicitur lipparia. i. pinguis febris. quia pingues intus ſentiunt calorē ⁊ extra frigus ut Ar. pble. 8ª. 8o. pblemate. Et ad febrē ſignificandum utitur auic. hoc uocabulo. ⁊ Gal. tertio de ſimplici medi cina. diſtinctione tertia tertio capitulo. ⁊ in ampho. q̄rte pticule. In non deficientibus febribus ſiquidem que extra ſunt frigent. Et in hoc cōmē to ampho. ſemptime pticule. Si febris nō a colera habeatur ubi dcit li mos uel lipparia febris ⁊c. ⁊ in cōmento ſecūdi pronoſticorum cōmento q̄rto in fine. Conſiderandū tertio q raro inuenitur groſſa colera groſ ſitie que ad hanc febrem requiritur: cum ſit illius colere extraneus mo tus. Flegma autem groſſum in interioribus reperitur frequēter. ⁊ ideo frequentius hec febris reperitur a flegmate.

c Quomodo autem eſt. ¶Primo oſtendit modum eius quādo eſt a fleg mate. ſecundo qn̄ eſt a colera. tertio dubium mouet ⁊ ſoluit: ibi ſecunda.

UVA. BHSC. IyR_029

uaporibus putridis tunc in hac febre sentiretur calor ⁊ frigus in exterioribus. ⁊ hoc propter duos uapores: ⁊ esset febris de sequenti capitulo. aut sentiretur solus calor in exterioribus si uapor putridus cum suo calore uinceret ⁊ non permittat uaporem non putridum reuerti ad suam frigiditatez: ⁊ esset empiala. aut intus ⁊ extra sentiretur frigus si uapor non putridus uinceret in hoc: quod est reuerti ad suam frigiditatem naturalem: ⁊ cum hoc uinceret caliditatem putridi uaporis: ⁊ esset de summa lipparium inquantū circa cor oportet esse calorez extraneū in omni febre: aut essz extraneus modus febris. ⁊ tu hoc cōsidera. Terminem⁹ igitur imaginatiōez nostrā ad hoc q⁹ in empiala a partibus putridis flatis surgit uapor putridus. ⁊ a partib⁹ nō putridis q̄ faciunt sensum frigoris nō surgit uapor nō putrid⁹. aut si surgit nō pōt reuerti ad suā frigiditatē radicalem cōtrariante calore putridi uaporis. In lipparia autē imaginari oz: q⁹ oīs pars formalis flatis habet calorem: uel saltez nullam habet frigiditatez que possit sensum frigoris inducere. ⁊ ideo in iterioribus sentitur calor purus. quāuis tū q̄libet pars sit calida: imaginari possumus q⁹ non quelibet pars sit putrida. ⁊ tūc a ptibus putridis ꝓpter talem motum putredinis in eis. vbi gratia debilem putredinem nō surgit uapor putridus tanti uigoris: ut ad extrema pellat. sed tā ti quo petit cor: quia interiores uie sunt latiores. A partib⁹ aūt nō putridis oportet imaginari eleuari uapores nō putridos multos extra ꝓuenientes: quī cū perdiderint suam caliditatem infrigidant. Sed merito hic accidit dubitari quis est separator istorū uaporū: ut putridus ex eis uadat ad cor: ⁊ non putridus tendat ad exteriora: ubi infrigidat. Dicendū q⁹ contingentia cōcursus harū causarū est. Cum enim posuerimus: q⁹ ille uapor putridus nō est expulsibilis ad extra sequitur eū uenire ad cor. Sed dubitatur pone q⁹ iste uapor nō putridus uadat etiā ad cor qd sequetur. Dicendū q⁹ uapor ille non putridus uadit cū uapore putrido ⁊ nō reuertetur in corde ad suam frigiditatem: tam propter cordis caliditatē: q̄z ꝓpter socium uaporez putridū. Et h imaginationi tue placet: q⁹ possit reuerti ad frigiditatem: tūc erit modus febris syncopalis. Sz iterū dubitat pone q⁹ uapor putridus sit paucus nō extendibilis ad cor. ⁊ uapor nō putridus actu calid⁹ sit multus uadens ad cor ⁊ calefaciens suo actuali calore cor: ita q⁹ ledat operationes illo calore: quero que febris est ista. Ista dubitatio faceret nos redire ad arduas speculationes de febribus a quibus iam expediti sumus in questionib⁹ nostris.

Et dicamus q⁹ tu potes illam uocare effimerā. nec magis debes turbari ꝺ hoc q̄z uocare effimerā illam que fit ex uaporibus ciborū indigestorū in stomacho Et alios modos dicendos habes in questionibus nostris. Hic ergo est modus. intelligendi has febres lipparią ⁊ empialā quātū ad hos uapores ponēdo uaporem putridū surgere a parte putrida: ⁊ non putridū a nō putrida: possumus aūt imaginari uaporem nō putridū surgere a parte putrida. ⁊ etiā uaporē putridū. ⁊ hoc ſm diuersitatem putredinuz. cum enim putredo in flate magis ꝓfundat ad partes eius: ⁊ corpus flatis diuidit: ⁊ subtiliat unā partez: que ē ueruz flā habens putredinem: in altuz eleuans subtiliando: ut aliqd propinquū tunc est uapor putridus. Si antē putredo non sic profundet: ⁊ aqueuz subtile quod ē i flate eleuet: q⁹ non dicit flā: sed pars flatis: tunc a parte putrida surgit uapor qui non est putridus. In empiala ergo febre q: putredo in materia est profundior ⁊ fortior ſm unū moduz supra dictuz: surgit aliqd quod ē putridum. In lipparia uero surgit aliqd aquosuz frigiduz radicaliter non putriduz sed calidū. unde dimittit postea calorem suum cuz extra fuerit in loco remissionis caloris. Potest autē hic moueri questio si uapor qui in lipparia surgit a parte putrida non ē putridus. ergo quō ista febris ē de suma putridaruz. Et dicemus q⁹ nō ē uere putrida: sicut si uapor esset putridus: sed unquātū minera ē putrida dicit febris putrida. ⁊ huic simile ē imaginabile in putredinibus aliorum humoꝝ. Et potest qs addendo ad oīa ꝑdicta dicere: q⁹ oīs uapor qui surgit a materia putrida ē aliquo modo putridus. sed cū non est profunde putridus potest dimittere accidens talē calorez ut in lipparia. Cū autē habet putredinē ꝓfundā nō dimittit illaz ut apparet i ēpiala. Ex qbus multe questiones soluunt. ⁊ appet solutio ad qōem ꝑpus motā. Cōsiderādū ulterius nos hic ꝑsupponere aquā calefactā posse reuerti ad suā frigiditatē ⁊ uaporē ad frigiditatē: ⁊ modū substātie posse reuerti. Cautsam autē hic nō damus: sed dedim⁹ eā secūdo can. caplo secdo. Consiederandū etiam q⁹ duplex reperitur lra hic. Una que dicit fuit in radice. ⁊ itelligit q⁹ calor iste in uapore aquoso non putrido separat ab isto uapore separatione ⁊c. i. sicut separat caliditas a uapore aque calide: ut appet i manubrio labetis. ergo cū iste accidentalis calor separat ab eo uapore ⁊ in radice. i. radicaliter ex pte complerionis quā hz a natura: añz flati aduenirent putredo: fuit uehemētis fritatis: q: fuit flā frigidissimuz. i. ualde frigiduz: ut uitreū ⁊ crudū uel ad aliud redit. s. ad suaz frigiditatē ⁊ infrigidat. Considerandus q⁹ sicut iste uapor postēz ē eleuatus uenit extra: ita ꝑdit caliditatē. Si enī primo ueniret extra cuz calore: ⁊ postea infrigidaret primo ex eo sentiret calor in exteriorib⁹. qd̄ non fit: ⁊ aliter nō potest imaginari. Consiederādū q⁹ dixit añ putredinē. q: h illud flā consideratū fuit ut ē sub forma putredis ē caliduz. Alia lra hz fugit. i. uadit ad radicalē cōplerionē ⁊c. ⁊ ē lra plana. Consiederādū circa oīa ꝑdicta q⁹ ad febrē hāc lipparias possent cōcurrere plurime cause de ꝑdictis simt: ubi gra qñ putrefiat flā in interiorib⁹: q⁹ non euaporat ex uaporē putriduz: ⁊ q⁹ ytus effundit ad locuz putredinis: ⁊ q⁹ in exterioribus sit materia flatica uitrea. ⁊ forsan cuz ꝑdictis potest cōcurrere q: uapor nō putrid⁹ moueat ad exteriora q infrigidetur. Qñz accidit q⁹ una sola cā sufficit uerbi gra si flegma putrefiat in iterioribus: ⁊ nō euaporet extra q̄uis nulla sit alia cā pōt dici lipparia in qua interiora calefiunt: ⁊ nō calefiunt exteriora. Silr si flā intus putrefiat ad quod reuertat ytus: ⁊ itus cōgregetur calor fiat febris lipparia. ⁊ tu discurre per alias causas.

a Modus. Hic ostēdit quō lipparia fit ex colera. ⁊ mod⁹ ē si in interiorib⁹ putrescat colera pauca supple ⁊ grossa iteriora calefacit. Sz paucitate ⁊ grossitie ñ resolūt ex ea aliqd qd̄ expandat extra. Accidit ergo ex hoc illud qd̄ accidit i lipparia facta ex flegmate quantuz ad ꝓmuz modū q̄ lipparia ex flegmate in hoc ē compar siue cōsimilis huic lipparie ex colera. Considerāduz q⁹ sicut in lipparia de flegmate poterat contingere ifrigidatio i exteriorib⁹ si flata uitrea erāt i eis sic imaginabile ē aliquā i iteriorib⁹ esse colerā ⁊ extra flata hz sit hoc difficile esse ⁊ sicut in flatica cā infrigidationis i iteriorib⁹ poterat esse fuga caloris ad locum putredinis ita multo magis in colerica.

Tertia cā est excluſa a febre colerica. non enz est imaginabile q⁹ a colera surgat uapor aqueus qui infrigidet. aut difficile est imaginari.

b Approbat noie ⁊c. Non habz hoc nomen apud nos aliquā expositionem.

c Est longioris spatij q̄z emitriteus. s. in paroxismo uno. ⁊ hoc ꝓpter grossitiem materie cui⁹ signuz est pauca euaporatio. placeret autē mihi plus q⁹ lra diceret ē longioris spatij q̄z tertiana. s. pura. Et uult forsan aui. intelligere q⁹ ē longioris spatij i ꝓdicatione. q: nō ꝓdicat oi die nec est necessariū q⁹ ꝓdicat de tertio in tertiū. quia pōt ꝓdicare de q̄rto in quartū. et non tollit qn sit febris colerica ut pñt hec itelligi ex dictis in capitulo de ēpiala. Luz ergo dixit q̄z emitrite⁹ intellexit q̄z flegmatica ⁊ quā colerica tertiana.

d Et hz. Hic ꝓmo mouet dubiū. scdo soluit.

Dubiuz ē hoc quō febres lipparie possunt dici febres cū non habeāt diffinitionez febris que dicit q⁹ est calor extraneus ⁊c. Expasus ⁊c. Rñdet q⁹ in terminis. i. in diffinitionib⁹ haz rez. s. febriū ⁊ entiū naturaliū q̄ diffiniunt ꝓ aliquos effect⁹ ⁊ accidentia attēdit una conditio ⁊ ē q⁹ sūt uera ultima ꝑdicata in illis diffinitionib⁹ nisi sit ꝓhibens. vbi gra cū diffinimus aquā dicimus est corpus frigidū ⁊ humidū ⁊ hoc est uerum de sui natura ⁊ nisi sit ꝓhibens. tū repitur aq̄ calida. ⁊ sic appet in diffinitione contrarijs. ⁊ in oībus. Hic adaptat hoc ad ꝓpositū ⁊ itelligit q⁹ sic ē in ꝓposito quia febris ē calor accensus in corde q⁹ expandit ad alia mēbra nisi sit ꝓhibens. Jn istis ergo febrib⁹ oīb⁹. s. quecunqz sint lipparie ⁊ non lipparie caliditas uenit ad cor ⁊ ꝓcedit de se i arterijs ⁊ spgitur super mēbra. Sz aliqñ ꝓhibet spargi ad quedā loca. sicut accidit ei hoi uel ei loco sup quē ponunt prune. Pruina fit ex uapore aq̄o cōgelato a forti frigore. ut scdo methauroz. ⁊ iō fortiter ifrigidat. ubi uero nos habemus pruine iudeus haz nix. Et dicit sicut accidit ei sup quē ponit nix. si ergo sup extremitates febricitātis uel sup alio loco ponat nix uel pruina uel glacies: loc⁹ ille ifrigidabit: ⁊ febris nō poterit expādi in illuz locū. ⁊ ⁊ tū iste hō dicet febriens. Silr modo ꝓpter multas cās pōt ꝓhiberi ex pās̄io febris sup mēbra. ⁊ cā similis nisi est flegma uitreum infrigidans exteriora.

e Documentū. Quia diceret aliqs an mēbra supra q̄ ꝓhibent expādi iste febres sint egra: ⁊ lesa in opationibus. dicit q⁹ sic. Documentū uero earū. s. febriū actu in toto necessariū ē esse. Sz dubitat si man⁹ febrietis ē ꝓhibita recipe febrē. quō ergo noceret eius opatio a febre q̄ est in corde. Amplꝰ pōt esse hec ꝓhibitio ꝓp frigiditatē actualez a niue occidentē. quō ergo ledit opatio a febre: cū ledat ⁊ moriat a frigore. Nos iā declarauim⁹ plire hoc in gōne nra de subiecto febris. ⁊ declarauim⁹ q⁹ ps sic ifrigidata hz morbū frigidū: q est sibi forma. ⁊ sic ledunt eius opatiōes a frigiditate: ⁊ cū hoc hz febrē ꝓ cōitatē. i. q⁹ cor febrit nō pōt manus exercere suas opatiōes: Presupponit enim ꝓ opationib⁹ suis tēperamentū cordis. ⁊ utraqz istaz sufficit ad hoc q⁹ man⁹ nō possit exercere suas opatiōes. Aliter pōt ps exponi ⁊ min⁹ subtiliter. Si dicat si nix uel pruina debēt ꝓhibere febrē sup mēbra. qbus opponunt: oz q⁹ sint tāte ifrigidationis: q⁹ iducat morbū frigidū ledentem opatiōes q: aliter nō ꝓhiberent febrē recipi. ⁊ hoc est qd̄ dicit. nocumentū eaz. s. pruinarū ⁊c. Repit aūt in nris qōnibus de febrib⁹ tert⁹ iste aliter expositꝰ propter lram q̄ repiebat q̄ dicit prune. s. ignis Quēadmodū enim calor prune ē caloz nō euaporās ⁊ nō expāsibilis: sz cōburēs locū in quo pruna ponit sine euaporatiōe. ita humores qdā intus putrescētes calefaciūt loca intrinseca sine euaporatiōe ad exteriora. tñ cū hoc actu nocentur operationes totius.

f Jfebris hec ⁊c: Hec ē tertia febris i q̄ unaqz duaz rez. s. calor ⁊ frig⁹ fit i unoquoqz duorū locorū. s. itus ⁊ exitꝰ. ergo nō est ps in q̄ nō sentiat sil calorē ⁊ frig⁹. Dat aūt auic. talez modū q⁹ imaginemur duas materias flaticas frigidas uitreas: quarū una sit int⁹ alia ex. ⁊ utraqz moueat calido putredinali taliter: q⁹ appeat earū frig⁹. ⁊ ex hoc iste sentiet frig⁹ intus ⁊ ex. Sz cū hoc imagiat q⁹ aliq̄ ps utriusqz materie putrefiat: ⁊ emittat itrinseca materia putrida uaporē caliduz putridū ex attingentē loca illa: q̄ ifrigidant. ergo iste uapor calefaciet: ⁊ materia frigida ifrigidabit. ⁊ eodē mō a pte materie putride extrisece uadat uapor putrid⁹ itus: ubi ē cōprehēsus frigid⁹ hūor: ⁊ cōprehēdit illas ptes. ergo sentiet calorē ⁊ frig⁹. Et si tu imaginaris qd̄ uult auic. uidebis: q⁹ iste sint due materie duarū ēpialarū. materia enī itrinseca sola sine extrinseca faceret ēpialā. Et appet un⁹ ali⁹ mod⁹ lipparie facte a flate: quē supra nō posuit. ⁊ ē q⁹ materia faciēs ēpialā stās itus ponat q⁹ sit ex. uñ mota ꝓ putredinē sentiat frigida i exteriorib⁹: ⁊ uapor putrid⁹ ferat intus ⁊ calefaciat interiora. Et mirandū ē q⁹ aui. de illa nō fecit mentionē. Et forsan cā fuit q⁹ expectabat nos intelligere eā ꝑ ea: q̄ dicere debebat in hoc caplo. Cōsiderandū q⁹ aui. dixit si fuerit. qd̄ ē dubiuz an ſm unā ⁊ candē ptē possit esse calor ⁊ frig⁹: Modus tū cōis dicendi ē q⁹ nō sunt iste qualitates ſm unā ptem formalē sz ſm diuersas ptes formales tā ꝓpinqs: q⁹ sensus decipit in iudicio de situ ptis: ⁊ iudicat totū esse calidū ⁊ frigidū. sicut pone exēplū de collo colūbe ⁊ ō multis picturis rubeis ⁊ albis in uno spacio: ubi ex hoc iudicant esse diuersi colores i eadē

UVA. BHSC. IyR_029

pte. Et illud qđ iſtū modū dicendi cōfirmat eſt. quia ſi ſm unā ⁊ eandez partem imprimeret calor ⁊ frigus in hac febre: tunc febriens percipiet tepiditatē: que eſt forma inter cōtraria iſta. ⁊ nō percipiet iſta duo cōtraria. ⁊ nos transimus hic. Jam enim ſcripſimus de hoc ſupra ſecūdo ō accidente ⁊ morbo. Cōſiderandū etiaz circa illam partē. Et nō eſt aliqua earū plurimi nocumenti. ſ. p uniuerſalē putrefactionē. quia tūc nō infrigidarent iſte materie. pars ergo pauca eorū putrefit. ut diximus i ēpiala. Uel plurimi nō ē nocumenti. ſ. ꝓpter malignā putredinez. quia ſi hoc eſſet tūc uirtꝰ fugeret uehementer ad interiora ⁊ infrigidarētur exteriora.

a Mandat. Dicit mō tum ad extra. ⁊ nō ē dubium. qꝺ ⁊ contingāt ad intra uapores mandari notum eſt. ⁊ iuuat ad hoc dilatatō arteriarū.

b Et tu. Quia diceret aliquis quō flegma quādo putrefit infrigidat: et nō infrigidabat prius. Dicit qꝺ tu ſciuiſti cām huiꝰ ſupra caplō de emplala.

c In regimine humoris frigidi in diſpoſitione motus. i. qꝺ regimen facit frigꝰ cū mouetur quia infrigidat: ⁊ prius quieſcens nō infrigidabat. Conſiderandum aūt qꝺ Gal. uidet ſentire in cā huius febris ex cōem expoſitionē ſecundo de diꝛijs febriū. ſ. qꝺ diuerſitas ptiū flegmatis iurta ſe poſitarū quarum una putrefit ⁊ calefacit: ⁊ alia iurta illā nō putrefit: ⁊ infrigidat.

d Et ſecūdū plurimū ⁊c. Cū determinauit ō febribus in quibus eſt calor ⁊ frigus. Et plurie ex eis ſunt flegmatice. determinat de aliꝭ tribus febribus. Et prio de ſincopali humoroſa que dicit ſincopalis: qz in ea fit ſincopis. ⁊ dicit humoroſa. quia eſt cū multitudine humorum. ⁊ primo ponit eam que fit a flegmate: ⁊ eſt ſm plurimū. ſecundo eā que fit a colera ibi ſecūda. Et qñ accidit. ¶Prima in tres. ꝓmo notā facit eam ex mō cauſe: ⁊ aliqualiter ex accidente. ſcḋo ex mō cure. tertio ex accidentiḇ eius. ibi ſecūda. Que ſi dimiſſa. ibi tertia. Et accidit. Conſiderandū qꝺ plus euenit inueniri flegma crudū in ſubſtantia ⁊ repletionale: qz multe quātitatis qz colerā repletionalē. ⁊ ideo dixit ſecundū plurimū uel repletionale. quia ꝑ multas repletionales ⁊ nauſeatiuas ſacietates aggregatū ⁊ totū hoc ē cōforme dictis Gal. iz. terapentice ſcḋo caplō. f acit febrez diſpartitā plurimū. multipliciter exponiē. ¶Primo. i. diuerſā ualde ab aliꝭ febribus flaticis ut apparebit ex ſui mō cure accidentiḇ. Secūdo diſpartitā ⁊c. i. interpollatā. quia forſan plus eſt interpollata uel freqūetius qz cōtinua: quia forſan tantā malitiā continue natura nō ſuſtineret.

Tertio diſpartitā. i. ſeparatā ⁊ diſtinctā uel diſtantē inter paroxiſmuz ⁊ paroxiſmū uel exacerbationē. Iz enim materia ſit multa: eſt tū groſſa uiſcoſa frigida iepta putredini. Unde plus euenit poꝛiſmū a paroxiſmo poſtponi. adiuuat ſuper eaz. ſ. febrez ſincopalez: quia ſincopis in ea fiēda ꝓpter cōitatē eius ad cor ut apparet tertio can. fen. ri. uel adiuuat ſup eaz. ſ. materiā frigidā flegmaticā multiplicandā. Conſiderandū uincit uirtutē pl. qz mota magis ledit: ⁊ facit eā. ſ. uirtutē heſitātē. qz neſcit uirtus qđ faciat. ſi cuiz ceſſat a motu materie ſuffocaī ſub illa: ſi mouet eaz etiam ſuffocaī ſub illa. ut apparebit. Que uirtus ſi dimiſſa fuerit. Cō ſiderandū etiā qꝺ ex hac difficultate cure apparet uirtutis heſitatio Oſtēdit aūt aui. cure difficultatē. primo ꝑ actuz euōnis. nā aut nō euacuabis eos: ⁊ ſuffocanī. aut euābis ⁊ tunc leuibus euacuatiuis: ⁊ nō obedit motui. qz ē cruda. aut agitat ⁊ ſuffocat. aut euacuabis cū euōe. ſ. forti farmacia aut flobotōia copioſa. ⁊ hoc eſt qđ dicit cū ſolutiōe uentris cū labore .i. laborioſa forti. aut flobotōia cuz labore ut utriqz referaī. i. flobotōia copioſa nō tollerat ⁊c. quia iſte euacuatiōes laborioſe prius fortiter illaz materiā mouebūt: que anteqz educaī: occidet cū ipſe quieſcētes faciet ſincopim. apparet ergo qꝺ nō poſſūt euacuari. ⁊ tū indigent euacuatiōe uehementer qz ibi eſt magna repletio. Conſidera tū qꝺ in flobothomia eſt ſpēale nocumentū. unde ex toto in ea ꝓhibeī. rij. terapen. ⁊. i6. cōtinentis. Secūdo oſtendit cure difficultatez ꝑ cibationē. nā indigent cibo ⁊ nō poſſunt cibari qz addiē ꝑ cibū. materia diminuta. i. q̄ ſine cibo diminueret ꝑ abſtinentiam. uel diminuta. i. pauca exiſtens in cōparatione ad ſeipſaz multiplicata ꝑ cibū. Iſti enī habēt ſtomachū debilē nō digerentē bñ cibaria: imo crudas materias multiplicātes. Sz dices qđ ē fiendū in tantis heſitationibus. Dicendū qꝺ male pōt fieri cura. ⁊ ut plurimū ē mortalis: hec paſſio: ſm qꝺ experientia uidimꝰ. qđ aūt ſit fiendū qꝺ ſtet loco iſtorū. ſ. loco cibatōis ⁊ euōnis appebit in caplō cure. Dubitaī qz dicit qꝺ in hac febre ſincopali nō eſt i hūoribꝰ: qđ nutriat corpus ⁊ uiuificet. ſ. ꝑ ſpirituū multiplicatōez. Ecōtra ꝑ Gal. iz. terapentice. ſecūdo capitulo. ubi loquēs de hac febre dicit longiſſimū enī q ita diſpoſiti ſūt ferūt ieiuniū ex ipſis quos habēt crudis hūoribus indigeſtis nutrito corpore. Idē ꝑ Raſ. i6. cōtinētis. ſcḋo caplō. Dicendū ut ponit Raſis ⁊ Gal. qꝺ iſti humores flegmatici aliqñ nō ſunt multū crudi nec multū ma

qua earū plurimi nocumenti. De inde qum incipiūt putrefieri mandat una queqz earum uaporem calidum cōprehendentez cū partiḇ ſuis: ⁊ ubi eſt frigiduz. Et tuᵇ q̄dez iā ſciuiſti cām in regimine humoris frigidi in diſpoſitiōe motus.

De febre ſincopali humoroſa. Capi. lv.

Ec ſm plurimūᵒ eſt ꝓp phlā cruduz repletionale qꝺ facit febrē diſpartitā plurimum: quia iā uincit uirtutē. Et ſm plurimū adiuuat ſup eaz debilitas oris ſtōachi: ⁊ qñ moueī ⁊ icipit i putrefactiōe ṽtutē uicit plus ⁊ facit eā beſitātē q̄ ſi dimiſſa fuerit cuz materia nō ſufficiet ꝓtra materiaz. Et qñ occupatio fit i euōne eiꝰ cū facilitate ſit iobediēs: aut moueī motu ꝑfocāte ṽtutē. Et qñ occupaī i euōne eiꝰ cū ſolutiōe uentris: aut phlebotōia cū labore nō tollerat ṽtus. Quō enī tollerabit qū ſit illic cuz ſua q̄ete ſincopis. Et cū hoc toto ipſi idigent euōne uehemēter. Et uterū ipſi idigent cibo uehemēter qm i hūoribus eoꝝ nō ē qđ nutriat corpus: ⁊ uiuificet ipz: ⁊ corpus eius ē priuatū nutrimēto. Qđ ſi ſtudueris i cibādo ādiē materia diminuta: ⁊ ſi nō cibaī: cadit uirtꝰ. Et accidit iceptiōe ſui ut effundaī ad cor res frā faciēs accidere ſincopi: ⁊ minoraī pulſus: ⁊ tardaī: ⁊ fit rarus. Amplꝰ natura ſolicita eſt i calefactiōe materiei ⁊ ſubtiliatiōe eiꝰ: ⁊ putredo que moueī i q̄ſdā ꝑtes eius adiuuat ſup eā: ergo euadit cor a nocumento ⁊ frigore eiꝰ: ⁊ cadit i nocumētū caloris eiꝰ: qī fit pulſus uelox ⁊ ꝓprie i cōſtructōe ſua: pluſq̄ ſit uelocitas alioꝝ: q̄uis illō qđ uicit cū ſ ſit puitas: ⁊ tarditas: ⁊ raritas. Et periodusᶠ eiꝰ ē periodus phlegmatice: ⁊ non alteraī ab ea: ⁊ ē cū ea iflatō faciei. ⁊ mollities corporis. Et colores habentiū eā nō figunī ſup diſpoſitionē unaz: imo qñqz eſt cinerea ⁊ plūbea eius materia: ⁊ qñqz fit citrina: ⁊ qñqzᵍ fit nigra: ⁊ quandoqz fiunt labia eoruz: ſicut labia comedētis mora. Oculi uero eoꝝ ſūt fuſci uirides exeūtes ualde apḋ cōmotionē egritudinis: ⁊ fit ſicut maniacus: ⁊ qđ eſt ſub hypocondrijs eorū ē uehemētis iflatiōis: ⁊ ſimuliter uiſcera eoꝝ. Et qñqzʰ euomūt acetoſuz. ⁊ quādo eſt eis apoſtema i q̄buſdā uiſceribus: tūc nō ſperaī oīno. Et qñqzⁱ accidit eis i q̄buſdiminuta: ⁊ ſi nō cibaī: cadit uirtꝰ.

e Et accidit. Hic ponit ſigna ⁊ accidētia huiꝰ febris ꝓmo a pulſu. Cōſideran dū qꝺ hoc facit imaginari iſtam febrez eſſe cōtinuā: qz effumatio materie ad cor aptius fit ꝑ ptes intrinſecas. Cū in interpoſitis pōt fieri talis effumatio ſicut in eis imaginamur fumū putridū uenire ad cor a materiebus exuenas. Dubitaī utruz tūc cuz effundiī res frigida ad cor hō febriat. Dicenduz qꝺ ſtāte nō cumēto frigoris in corde nō eſt imaginandum qꝺ hō febriat: ſed cum incipit cadere in nocumentuz caloris tunc incipit febrire. Adoduz autē euaſiōis a nocumēto frigoris dicit eſſe per calefactiōez quā facit natura. ſ. mouēdo ſpirituz ⁊ per caliduz putredinale: ⁊ tunc cuz calefiunt partes flegmatis fit pulſus ſpiſſus ⁊ uelox cū nō poſſit eſſe magnꝰ ꝓprie in ꝓſtrictione. i. in ſiſtole ꝓpter multitudinē uaporū plꝰ q̄z ſit uelocitas ſeu ſpiſſitudo alioruz. Dubitaī utrū de hoc q̄ Gal. iz. terapentice ſcḋo caplō loquēs de pulſu iſtorū dicit ex alia tpa. ſ. a ꝓmo paroxiſmo rarius ⁊ tardiꝰ horū arterie pulſant oīum qualitercūqz febrientiū. Amplius ſupra dictū fuit qꝺ in flegmaticis febribus pulſus ſunt ſpiſſiores q̄z i q̄rtanis ñ āt uelociores ⁊ hoc ꝓpter uirtutis debilitatez. ergo mīto magis hoc erit in ſincopali. Dicē dū dupliciter. ¶Prio qꝺ iz pulſꝰ in iſtis ſit tardior ⁊ rarior propter mortificationē caloris ſub materia cruda uiſcoſa q̄zuis ꝑs eius putrefiat. ⁊ fit hoc reſpectu aliarum febrium. tamen ſiſtoles comperata dia ſtoli ē uelocior ⁊ ſpiſſior propter multā multitudinem uaporum circa cor. Secundo qꝺ hic comparat pulſum: quando cor iam cedit in nocumentum caloris pulſui: qui prius erat quando ſtabat nocumentum frigoris. unde dicit plus quam ſit uelocitas alioruī ſcilicet pulſuum precedentium tempore nocumenti frigoris non: tamen alioruz febricitantium. ⁊ ideo ſubdit quānis quod uincit ſcilicet reſpectu aliaruz febriuz ſit paruitas ⁊c.

f Et periodus. Quia dicit qꝺ iſtud flegma non eſt uehementer extraneum a natura flegmatis: ſicut eſt flegma uitreum. non enim eſt credibile illud inueniri poſſe circa cordis partes: niſi monſtruoſum eſſet: ſed eſt flegma crudum repletionale ⁊ eſt multum quamuis eſſet ualde malum. ⁊ ideo ſaluaī paroxiſmus flegmatis. Et eſt cum ea iflatio faciei ſicut in caceſia propter groſſos uapores flegmatum crudorum ⁊ malitiam digeſtionis. Mollities propter dominiū flegmatis in corde. Et colores ⁊c. non figuntur propter pugnam uirtutis heſitantis imo quādoqz eius materia. i. cutis: ⁊ eſt materia. i. ſubiectum. uel materia .i. color. uel materia. i. humor colorans. citrina. i. uiridis: ſicut enim frequenter unum pro alio ſumitur. ut ſecundo pronoſticorum. cōmento ſecūdo modo. ⁊ ſecundo re. acu: cōmēto. xxi. Hec aūt diuerſitas fit ſm diuerſum graduz pugne ⁊ ſuffocationis caloris ſub materia: ut cum minus ſuffocaī apparet cinericius uel plūbeus. cum autē plus fit uiridis uel niger. ⁊ ex hac ſuffocatione praua fiūt labia nigra: ut ei qui comedit mora: Oculi fuſci ⁊c. mortificatione caloris qui ſuffocatur a materia. Exeuntes. i. preeminentes propter multos uapores flegmatis. ⁊ poſſibile eſt qꝺ ſit propter aliquem modum ſuffocationis. apud cōmotionē .i. uictoriam egritudinis. ſ. apud eius uehementiam. Quod autem commotio ſignificet uictoriam apud ſermones aui. declarauimus ſuper fen. 6ⁱ. capitulo de cañ. morſus uiperarum. uel cōmotionem. i. principium paroxiſmi: ⁊ fit ſicut maniacus propter inquietudinez ⁊ anxietatem i uirtute: ⁊ propter anguſtias ſtomaticas replone eius. unde non quieſcit in ſitu uno. Thadeus uero dicit qꝺ fit maniacus ſolum quantuz ad faciem: quia habet eam terribilem uehementis inflammationis propter groſſas uentoſitates. uiſcera. qz ſunt etiam loca ſuperiora uerſus ylia ⁊ umbilicum.

g Et quādoqz euomunt acetoſum. Quia in ſtomachis eorū eſt aptum generari hoc flegma propter frigiditatez.

h Et quādoqz. Concordāt in hoc omnes quia malitiam apoſtematis ⁊ febris eius nō poteſt tollerare uirtus. ⁊ una cōis ſalus apoſtematis in ſuis interioribus ē uirtutis robur. ut. r. tera. qnto caplō. Amplius iſtos non poſſumus cibare timore apoſtematis: ⁊ cibo indigent cauſa uirtutis nō habentes qđ nutriat: ⁊ uiuificet. ut intelligitur a Gal. ibidem ſm partem. ⁊. iz. terapentice.

i Et quandoqz. Conſiderandum qꝺ colera dominās. ſ. multe quātitatis groſſe. ut uitellitia ſm Auic: per hoc qꝺ dicit dominaī in interioribus in ſui motu poteſt facere ſincopim ſuffocando calorem. ⁊ ideo dicitur ſincopis. ⁊ dicitur humoroſa propter multitudinem huius humoris fit aduſtio propter caliditatem humoris cum calor occupat illum: unde fit maior aduſtio q̄z in predicta flegmatica pura euomunt colerā. quia iſta colera uitellitia facta eſt flegmate ⁊ colera reperitur multum in partibus ſtomachi. Et ſunt ei. Dupliciter exponi pōt. ¶Primo. ſ. ſincopali flegmatice ⁊ iam dixerat hoc. ſed addit ſm plurimum. ut oſtēdat qꝺ poteſt permutari ab illo ordine. ſecūdo ei. ſ. ſincopali facte a colera iſta. ⁊ hāc credo fuiſſe aui. intentionem. hec enim colera groſſa eſt propter flegma. ⁊ habz multam exuberantiam. ⁊ ideo poteſt facere omni die paroxiſmum. ⁊ plurimum.

UVA. BHSC. IyR_029

sic facit. an uero dicatur tertiana uel non eēt questio de noīe.

a Ec febris ⁊c. ¶Hec febris dr̄ sincopalis a sincopi q̄ in ea fit. dr̄ diminuta: ut cōtra distinguit̄ a replexionali: Ita.n. ut credo significatur ī arabico: quia materia illa nō est replexionalis. sed pauca dicit̄ subtilis. quia eucit de colera subtili. uel qa accidit hoīb⁹ colericis subtilib⁹ habitu. Uel dr̄ febris minuta subtilis apud arabes febris ethica talis: qualis ē ptisicorū: ut dixim⁹ ī tractatu nr̄o de ptisi. ⁊ hec febris sincopalis ē similis illis consumptis cū apparent hi: ut ptisici.

b Est acuta quia uehemēs cū uelocitate finis. quia in ea cadit uirt⁹ naturalis ⁊ ānalis. Et pulsus ī porismo uno. qa in primo ⁊ duob⁹ paroxismis supple cadit uirtus cū additione. i. multo plus: ⁊ ē eueniens in corpore. s. ista febris uel iste casus uirtutis cū uelocitate quia subito ꝓpter uelocē motū materie.

c Et q̄q̄. Quando est multa prauitas ī materia non sufficit ⁊c. plurimū quorū. ut plurimū ista materia ē colerica quia posset eē subtilis uenenosa melācolica. s. facta ex colere adustione. Conditiōes aūt huius materie sunt q⁹ sit subtilis ꝓfundabilis in mēbris. unde mēbra nō possunt illam materiam a se excutere. ⁊ q⁹ sit substantie uenenose. ⁊ q⁹ sit putrida. quia ut sic facit febrem in corpore cōplexionis calide ⁊ sicce: quia hoc corpus ē in quo reperiuntur iste materie colerice subtiles. ⁊. s. hec materia q⁹ ad sincopi per uiā dissolutionis magis parat̄. ut. 16. continentis.

d Et plures paroxismi. Quia ut plurimū sunt paroxismi colerici. Si uero ē hec materia uenenosa melācolicam hīs naturam porismat in quartū. ⁊ forsan q⁹ hic modus male colere ē praua uel erugiosa. Licet ysaac ca. de tertiana. nō placeat q⁹ erpraua uel ex eruginosa fiat febris: cum uirtus nō tantū eaz sustineat ut putrefiat. ¶Nos aūt credimus hoc nō esse ipossibile. ⁊ si tibi placet opīo ysaac ponas huic colere uenenose nomē quod tu uis.

e Jurna est ⁊c. ¶Primo notificat modos harum febriū ⁊ cōpat eas ad inuicem. scōo pbat. ibi secūda. Et facit. Considerandū q⁹ hec febris non est alia a flegmatica interpollata. imo est eadē cū illa. sed determinatur p accedēs ad hoc nomen. Cū enim continua febris oī die inuadit de die. s. in principio diei uel pcessu. ⁊ nocte tepescit: ita q⁹ quāuis cadat mutatio. in spacio noctis ⁊ diei. nihilominus sequitur motū diei ⁊ quietem noctis uocatur diurna. Si autem incipit paroxismus ueniente nocte ⁊ die tepescit eodē modo uocatur nocturna. ⁊ quia oī die uenire paroxismū est propriū phlegmatice. Ideo hec febris ē phlegmatica. ⁊ iō Auic. infra eam nō curat aliter Si aūt bene consideras ista febris pōt eē colerica: ut duplex tertiana uel una tertiana. ⁊ differt ab alijs tertianis quas contingit mutari in paroxismis: ut contingit nō sequendo motum diurnum uel nocturnū: ⁊ quodam mō imaginabile ē hoc de febre quartana q⁹ aliq̄ pōt dici diurna: cuius notus ꝑm maiorem partē ⁊ fortiorem ē ī die: qes est in maiori parte in nocte. ꝛz quia nō sic. ꝓprie pōt adaptari melancolicis febribus. iō Auic. nō uolut istam febrem fore de sūma melancolicarū: qū supra dixit q⁹ iste febres nō fiunt a melancolia. forsan aūt q⁹ causa que Auic. mouit ad loquendū de hac febre fuit: ut ostenderet quid sit peius an moueri materias ad paroxismū in die: ⁊ tepescere in nocte. an ecōtra. Et sermo Auic. ī his que dicit de hoc uerificare de quacūq̄z materia: q̄ moueret siue sit phlegmatica siue colerica siue melancolica. attamen febri phlegmatice melius adaptatur talis modus motus dictus diurnus uel nocturnus.

f Et facit. ¶Probat q⁹ sit deterior diurna quā nocturna. ¶Prima rō quia facit cadere in ethicā. ¶Rō est duplex. prima quia lōgior quia de plurima materia ut ꝓbat statim. Secūda quia accidit in calore diei. quasi dicat q⁹ calor diei ⁊ calor feb. iuuant se in exiccando ⁊ faciendo ethicam.

g Et si ipsa. Secūda rō illa febris est magis seua que accidit hora apertōis pororum ⁊ resolutionis materierū in uapores. sed diurna est huiusmodi. maior ē nota. quia nō accideret illa hora: nisi quia materia ē multa: nō enim obstante aptione pororū ⁊ resolutione materie facit febres. hoc ergo significat multitudinē ⁊ fortitudinē materie. s. in qualitate ⁊ motu quib⁹ pōt moueri contra uirtutē nō obstante resolutione: que fit de ea.

h Et ē necessariū. Tertia rō ē illa febris ē prauior in qua patientē oportet cibari in nocte: ⁊ similiter uigilare in nocte. sed in febre diurna ē hoc: maior ē nota: quia consuetudo humana ē de nocte dormire. minor ē nota. quia illa debet cibari in hora teporis: que ē de nocte. sed stati eo cibato non oportet super dormire: quia habētes febrem replexionalem sicut sunt phlegmatice non debēt statim super replexionē. i. super assumptionē cibi dormire: nisi cibus ad inferiora stomachi deponat̄. Sequuntur. n. ex hoc ea pōrātes ad caput catarri nocentes stomacho: Sequit̄ etiā suffocatio quedam caloris in stomacho. oportet ergo q⁹ super uigilet: ⁊ hoc debilitat eos. Sed tu dices cū ego cogor cibare istos ī nocte qd faciam de somno eorū. Dicendū q⁹ tu facies illud quod uidetur tibi minus malū: facies enim eos uigilare una uel duab⁹ horis post cibū: ⁊ postea cōcedes eis somnū. Jn hac aūt tertia rōne possunt cadere multe compationes de cibatione ⁊ somno in tēporibus porismi diurne ⁊ nocturne febris q̄s obmitto.

i Et tollerantia. ¶Hec ē quarta rō ⁊ cōicat cum prima. ⁊ arguit sic. febris est peior in qua sunt due cause casus in ethicam: sed in febre diurna sunt due cause. una est tollerantia febris in calore diei: ⁊ hoc multum ericcat ⁊ consumit. alia est uigilie in frigore noctis. ī. de nocte quāuis sit frigus. tamen uigilie resoluunt ⁊ ericcant cum deberet homo tunc quiescere ⁊ uacare digestioni ⁊ restaurationi resolutorum in calore diei.

dam boris ex cholera dominante grossa: ⁊ fit cū ea ī uiscerib⁹ adustio ⁊ euomunt cholerā ⁊ sunt ei pio di phlegmatice ꝑm plurimum.

De febre sincopali minuta subtili. Capi. lvj.

Ec febris est acuta ⁊ cadit pulsus ⁊ uirtus in porismo uno aut duobus porismis cū additione ⁊ eueniēs ī corpe cū uelocitate. Et q̄q̄z non sufficit cū ea uirt⁹ usq̄z ad. iiij. ⁊ fit ex chimis subtilib⁹ plurimū quoz colericū ē uehemētis subtilitatis ⁊ pro emendatiōis male substantie uenenose cui iā accidit putrefactio ī corpib⁹ calide cōplexiōis sicce ualde. ⁊ plures paroxismi huius febris sunt paroxismi tertiane.

De febre diurna ⁊ nocturna ex phlegmaticis. Cap. lvij.

Jurna est cuius porism⁹ accidit ī die ⁊ eius lepor in nocte: ⁊ nocturna ē econuerso ⁊ utreq̄z sūt male: ꝛz diurna ē lōgior ⁊ dēterior: ⁊ facit cadere multotiēs ꝓpter lōgitudinē suā ⁊ suū euētū ī calore diei ī ethicā. Et si ipsa non eēt seua nō accideret hora aptiōis porozᵘ: ⁊ resolutōis uaporis. ⁊ nō accidit nisi ꝓpter multitudinē materiei ⁊ fortitudinē ei⁹ Et tē necessariū cū hoc ut patiētes eā cibent ī nocte: ⁊ nō pmittant dormire sup repletionē stomachi: ⁊ p̄cipiant uigilie: ⁊ ē ex eis q̄ faciūt cadere uirtutē. Et tollerātia febris ī calore diei ⁊ uigilie ī frigore noctis sunt ex eis magis digne q̄ faciunt cadere in ethicā: ⁊ ad sūmū ē de genere febrium difficilium.

De cura phlegmatice. Ca. lviij.

Ura buiⁱ egritudinis diuersificat ꝛz horas suas scilicet pricipiū: ⁊ augmētū ⁊ statū: ⁊ dclinationē. Et scōm apparitionē digestiōis ī ea: ⁊ ei⁹ occultatōez ⁊ diuersificat̄ secundū materias suas. scilicet phlegmaticā accetosam ⁊ phlegmaticā uitreā ⁊ phlegmaticā salsam ⁊ dulcē. Et oēs ei⁹ species cōmunicāt ī hora pricipij ī tribus rebus in necessitate lenificationis equalis: aut uomitus. Et in necessitate administratiōis subtilitantiū ⁊ incidētiū ⁊ diureticoz.

k Et ad summum ⁊c. quia de materia multa ⁊ forti.

l Ura ⁊c. Cum notificauit has febres: ponit hic curam: ⁊ primo earum que cōiter eueniunt que sunt uere phlegmatice: secundo earum que non sic eueniunt: ⁊ sunt annexe phlegmaticis: ibi secūda Cura earū. prima in duas. primo premittit curā phlegmatice periodice. secundo adaptat illā ad curam cōtinue ibi secunda Cura eius. prima in duas. primo ponit curā que ei debetur ꝓne cause. secundo docet succurrere accidentib⁹. secunda ibi. Et succurrat uomitui eius. prima in duas primo pōit unde sumatur generalis modus curationis harum febrium. secundo eregitur. ibi secunda. Et oēs ei⁹ spēs. Jn prima parte uult: q⁹ cura diuersificatur ꝛz diuersitatem tēporum: ⁊ ꝑm diuersitatem dispōnis in materia: ⁊ ꝑm diuersitatez ī specie materierū. Dubitatur quare dixit diuersificari curam ꝑm tēpora: ⁊ diuersificari curam ꝑm apparitionem digestionis ⁊c. Diuersitas enim ꝑm apparitionem ⁊ occultationez digestiōis includit diuersitatem ꝑm tpa. Dicēdum q⁹ ista cura est cōmunis cōtinuis phlegmaticis ⁊ interpollatis quod Auic. uoluit in sequēti ca. Et hic cum dixit ī Rubrica. Cura flegmatice. licet isti cañ. primo uideantur applicari ad interpollatas. Distinctio aūt temporum morbi ē penes accidentia. ⁊ hec distictio plus contingit phlegmatice continue. ⁊ ē distinctio quo ad materierū digestionem: ⁊ cōuent utriq̄z. q̄ztum ergo ad distinctionem primā dixit diuersificat̄ ꝑm horas: q̄ztum ad secundam dixit. ⁊ ꝑm apparitionem. diuersificatio aūt cure ꝑm tpa ut accidentib⁹ sunt distincta est maxime ī compatione ad statum: in quo est accidentium difficultas: ⁊ est diuersificatio in ordine cibationis: quā ad statum ordinauimus: sed diuersificatio cure ꝑm tpa distincta alteratiōe materie ē diuersificatio in usu medicinarum digerentium ⁊ euacuantium. que medicine respiciunt materiā ꝑm q⁹ aliter est dispositio. ¶Dōt aūt aliter responderi ad questū: q⁹ nō diuersificaretur cura phlegmatice ꝑm tēpora aliter. q̄z ꝛz diuersitatem dispōnis in materia: quia forsan ista simul concurrūt sed dixit ad maiorem declarationez ut dicat: q⁹ cura phlegmatice diuersificatur ꝛz tpa. ⁊ diuersitas ꝑm tpa ē diuersitas ꝛz apparitionē digestionis ⁊ occultationem. hanc eniz tm̄ distinctionem ꝓprie p phlegmatis attendimus. Et dixit hoc Auic. quia accidit in phlegmatica multum q⁹ tē pora frangunt̄ apparrentibus enim signis digestionis manifeste ut sit febris in augmento reuertūtur signa cruditatis. ⁊ tunc apparentib⁹ signis cruditatis nō curabis cura augmenti. ꝛz cura principii. ⁊ ideo ne cadat error in sermone quo dr̄ q⁹ cura est ꝑm tempora. subdit q⁹ per tempora itelligo ea que distingūtur ꝑm materie dispositionē: ita q⁹ quocūq̄z tpe apparet in materia cruditas siue occultatio digestionis tunc curetur cura principij.

m Et omnes. ¶Hic ꝓsequit̄ curam. ⁊ primo ꝑm diuersam intentionem ꝑm tpa: ⁊ dispositionem materie: secūdo ꝛz diuersitatez specierū phlegmatice. tertio ponit medicinas ⁊ res conuenientes ꝑm illas intentiones. ibi secūda Amplius diuersificatur. ibi tertia Et cōuenētiores. ¶Prima in tres. primo ponit intentiones curatiuas: que in pricipio debent. ⁊ nobis ostendit quid fiendū in pricipio. secūdo quid in augmento: tertio ordinat regimen in cōparatione ad statū dans intelligere declinationem. ibi secūda. Et in augmēto. ibi tertia. Et fortasse. ¶Prima in duas. ꝑmo premittit intētiones que conueniunt in principio phlegmaticarū. secundo declarat. ibi secūda. Et cū. Jn prima dicit quod oēs spēs phlegmatice febris conueniūt quātum ad curā in pricipio in tribus primo leniendo equaliter per uentrem uel uomitū. secūdo in subtiliatione per incisionem. tertio in diureticis aproximādo. Dubitat̄ quō Auic. facit ista tria.

Dicendū q⁹ lenificatio uentris est unū. uomitus est scōm. subtiliantia ⁊ icidentia ⁊ ꝓuocantia. s. urinā sunt tertium. Uel aliter lenificatio ⁊ uomitus sūt primū. s. euacuare ꝓ ꝓprias ⁊ manifestiores uias. icisio. ⁊ subtiliatio ē secūdum. sed urine ꝓuocatio est tertium. Considerandum q⁹ lenificatio accipit̄ dupliciter. ¶Primo ꝓprie ꝓ euacuatione lentiua uerbi gratia cū uiolis uel cassia: quib⁹ nō euacuatur aliquid de materia flegmatica: nisi cōtingenter: sed mūdātur ptes intestinorū. ⁊ ista dicit̄ equalis quia leuis lenificatio. Alio mō dicitur lenificatio euacuatio per uentrem accipiens aliquid de materia que est causa coniuncta uel aīs ꝓpinqua: ut que fit cū odore turbith: ⁊ ē euacuatio minoratiua. ⁊ dicitur ista lenificatio equalis quia leuis respectu fortiorū que fiunt posterius. utroq̄z mō potest intelligi ut apparebit. Similiter uomitus ꝑm equalitatem est duplex. quidam leuis: ⁊ quidam de materia aliquid accipies. Considerandum etiā q⁹ in febre phlegmatica consideramus: q⁹ ipsa est replexionalis: in qua sunt materie fecales: ⁊ alie circa partes stomachi ⁊ intestinorū: ⁊ q̄ztum ad hoc surgit intentio in pricipio lenificationis equalis ⁊ uomitus. s. equalis. secūdo consideramus q⁹ materia est grossa uiscosa ⁊ competit incisio ⁊ subtiliatio. ⁊ consideramus: q⁹ ipsa est precipitabilis in uenas emulgentes: ⁊ utimur diureticis quibus per uenas illam

UVA. BHSC. IyR_029

purgamus. uel usus diureticorum cadit sub intentione digõis materie ⁊ hec omnia apparebunt.

a Et cum. Hic declarat quod dixit: ⁊ vult q licet in principio phlegmaticarũ cõueniant que dicta sunt. tñ ante tres dies uel quattuor ꝛz Serapio nẽ: si mouebis cũ predictis lenificatib⁹ icisiuis subtiliatiuis ⁊ diureticis nocebis: ⁊ nihil facies. sed post tres dies põt uti eis: qa calidũ febrile iaꝫ ueus materiam digerit Dubitaꝫ primo utrũ an te primũ diẽ possimus uti lenificatione equali. Dicẽdum quoddã generale ad omnia dicenda: q per tps ante tertiam diẽ uel usqꝫ ad tertiam uel. ad quartã ego ĩtelligo tps cruditatis in materia: quã significo: qa materia est discoloꝛata subtilis sed per tps p⁹ tres dies itelligo tẽpus alicuius digõis occulte ĩchoantis. siue ichoet ab arte siue ab mtrinseco etiã: ⁊ siue illud faciat febrilis calor: ⁊ est tps alicuius subtiliatiõis ⁊ digestionis materie phlegmatice. unde de ea aliquid incipiet cum urina misceri. ⁊ cognosco hoc qa urina icipit aliqualiter tingi. uel turbari uel ingrossari. Et q̃uis Auic. ⁊ etiã Serapio hoc tps icipiat post tres dies uel qnattuoꝛ possibile tamẽ ẽ q ĩ quibusdam nõ icipiat usqꝫ ad sex uel septẽ dies: ⁊ ultra ꝑm diuersita tẽ coꝛporũ ⁊ materierũ. Accipe igitur ꝑmonẽ Auic. loco exẽpli: ut sit sensus q non moueas cum predictis usqꝫ ad apparitionẽ digõis aliquã. ex qbus soluitur predicta dubitatio. Hã si p lenificationem intelligis eam que fit cũ cristeriis: ⁊ non ualent cũ cassia uel sirupo violato ⁊ similibus. dico q potest fieri ante tertiã diẽ ad purgationẽ materierũ fecalũ. ut in generalibus cañ. dictũ ẽ. Si aũt per lenificationẽ itelligis leuem ⁊ pauca materie lenificationẽ. Dico q añ tertium nõ potest fieri: quia materia ẽ cruda Et hec oĩa scita sunt supra in generali cura putridarũ. Eodẽ modo soluuntur q̃stio de uomitu an competat in phlegmatica añ tertiã diez: qa si est uomitus leuis. ỹbi gratia cũ aqua calida: ⁊ fit ad mundãdas aliquas materias non applicatas stomacho sed uomitu habiles. ⁊ hoꝛio ẽ consuetus ⁊ omnia cõcurrunt uel plurima consentiẽtia potest fieri uomitus ante tertiam diẽ: Si aũt uomitus sit fortioꝛ minoꝛatiuus materie difficilis motus: que indiget aliq̃ ꝓparatione non fiat ante tertiam diem.

Et qñ superuenerit febri dies tres subtiliatur ĩ ea mã pp febrẽ: ⁊ si ãte illõ mouebis nocebis ⁊ nõ facies aliquid. Et ĩ augmẽto cum subtiliatione regiminis secũdum equalitatem. Et fortasse est contẽtus aqua ordei in primis tribus diebꝰ sperando q sit status eius propinquior propter subtiliationẽ materie aut paucitatem eius. Quod si certe sciret q status eius esset tardus non subtiliaretur regimẽ quãuis fames ⁊ somnꝰ sup famẽ ⁊ exercitiũ sup famẽ si nõ debilitant sint vltra ĩ iuuamẽto huiꝰ egritudinis imo declinaret ĩ principio ad igrossationẽ vsqꝫ ad septimũ: deide gradet: verũ augmẽtũ eget ut subilet regimẽ in primis. Si aũt status apparet longinqus possibile ẽ ut succurrat illi cũ igrossatiõe regiminis: deide gradet usqꝫ ad boꝛá dificatione in materia non tantum dubium est de eius commotiõe materiei que est residua que non est digesta nec de terrestrificatione digeste. Cognoscas ergo ex hoc q Auic. sicut proceditur digerendo ⁊ minoꝛando. ita addit uirtutem subtiliantium ⁊ diureticoꝛum: Et considera q ad augmẽtum in gradu harũ medicinarum in processu iuuat quia partes stomachi ⁊ intestinoꝛũ sunt mũdificate a coꝛporibus materierum. Et ideo non est tanta suspicatio de penetratione harum materierum in uenas per diuretica ⁊ per subtiliãtia debentia penetrare in uenas ⁊ prouocare. Dico secundo q ante tertiam diem possumus uti prouocatiuo debili: quod equiuoce dicitur prouocans sicut iuleb subtili ⁊ aqua oꝛdei subtili: sed prouocatiuo ꝓprie dicto non ut diximus. possumus etiam uti subtiliante ⁊ incidente leui non cõmotiuo. ut oximelle simplici uel cum decoctione capillorum ueneris uel aliqua radice: ꝑm q tua extimatio iudicat ita q in materia non fiat cõmotio. Ex quibus apparet prima intentio Auic. Dicit enim q si materia subtiliatur potes uti iſtis. s. in aliquo gradu exĩtibus foꝛtibus ⁊ motiuis. Sed añ illud. i. stante materia cruda mouebis. s. materiam cum lenitiuo. i. minoꝛatiuo quod enãt exsoluendo: ⁊ cum subtiliatiuis incisiuis foꝛtibus mouentibus materiam ⁊ cum diureticis ueris. quia omnia ista mouent: ⁊ agitant ⁊ iõ nocebis ⁊ nihil facies. Apparet secundo ex intentione Auic. q si materia sit grossa cruda ⁊ non apparet: q̃ digeratur in aliquo: q̃ tu ducas illam ad principiũ digestiõis illius. ⁊ hoc cuꝫ subtiliatiuis ⁊ incisiuis leuibus: ut acetoso sirupo simplici uel alio non agitantibus materiam. Cum autem incipit apparere illa subtiliatio. ⁊ tu incipies ire ad sirupos foꝛtioꝛes. ut addendo ad unciã unam sirupi simplicis unciã ſ. aque feniculi uel damus unciam unam sirupi compositi cum una uel duabus radicibus ⁊ uncia. ſ. mellis roſ. liquidi. uel ꝑm q tibi uidetur: ⁊ sicut materia minoꝛando procedit ita potes addere in gradu istoꝛum. Apparet tertio sedatio contrarietatis inter auctoꝛes qui concedunt statim a principio incidentia ⁊ subtiliantia: ⁊ qui negant: cum referant se ad diuersa. Dubitatur quis est oꝛdo inter ista. Dicendũ q primo oportet lenire uentrem cum clisteriis uel alio lenitiuo: deinde si expedit leuem facere uomitum. secundo oportet uti digestiuis incisiuis ⁊ subtiliatiuis. tertio oportet minoꝛare materiã cum solutiuo uel prouocatiuo urine secundum q tibi apparet. si autẽ p lenificationẽ itelligamus minoratiõnẽ: tũc ꝓmus oportet materiã aliqliter digeri: uel natura uel febre uel medicinis leuibus: postea minoꝛare. postea foꝛtibus icisiuis ⁊ subtiliatiuis uti. postea per urinã ꝓuocare. ⁊ uidetur sentire hoc Rasis. 16. continentis.

b Et in augmento. Considerandum ꝑm equalitatem. i. ꝑm q cõuenit ĩ una qꝫ materia: uel ꝑm equalitatem. qa non grossum ut in principio neqꝫ subtile ut ĩ statu: uel ꝑm eq̃litatem. qa non subtile ut in terziana nec grossum ut ĩ quartana. Dubitatur quare nõ fecit mentionẽ de regie p medicinas. Dicendum q Auic. clare intelligebat ex premisso cañ. si enim in principio post aliquam subtiliationẽ materie concedit q̃ moueas cum icisiuis ⁊ subtiliatiuis ⁊ prouocatiuis ⁊ minoꝛatiuis. ergo multo magis in augmento in quo materia digesta potest minoꝛari ⁊ prouocari. ⁊ residua securius digeri.

c Et foꝛtasse. Hic oꝛdinat regimen principij ⁊ augmenti in compatione ad statũ ⁊ primo quãdo status est propinquus. secundo q̃ ẽ lõginquus. tertio declarat quedam. ibi secunda. Quod si certe. ibi tertia Si aũt. Considerãdum q p aquã oꝛdei intelligamus ptisanam: si ergo es illa contentus in primis tribus diebus est: quia speras istam febrem non transire in quartum ꝑmo ergo Auic. supra q principium phlegmatice durat. 18. diebus erat uerus in pluribus.

d Quod si certe. Hic considera q in phlegmatica q̃ indicatio sumitur a materia competit abstinentia a cibo. Et somnus super ea ad digerendum ⁊ consumẽdum materiã ⁊ exercicium ad resoluendum: ⁊ non timetur de exercitio potẽtiali nec de inflammatione in ea sicut in febribus calidis: ⁊ inquãtum ista debilitarent non competunt. sed si status est longus abstinentia debilitaret. ergo indicatione sumpta a statu cum est longus non competit hoc. imo declinamus ĩ principio ad ingrossandum: ⁊ adueniente augmento in primis: quia in principio sui iudiget ut subtilietur respectu regiminis principij. ⁊ sic subtiliãdo ꝓceditur. ⁊ sunt hec scripta. 18. continentis. Considerandum etiam secundum ꝺynum q hic accipitur q in interpollatis potest fieri crisis. hec enim est cura febrium interpollatarum non minus q̃z continuarum: in qua curam oꝛdinat respectu propinquitatis ⁊ longinquitatis status. ⁊ hoc est secundum q in eo potest fieri crisis. Idẽ etiam supra capitulo de cura terziane. dixit enim q si sequitur crisis ꝛc. Huius contrarium vult Gal. tertio creticoꝛũ. capitulo primo. Jam autem ostendit ubi dicit q solutio egritudinis fit subito: quãdo egritudines remanent continue ⁊ non interpolite. Nos autez hanc dubitationez reputauimus nullem ⁊ non cadentẽ hic.

e Si autem status. Quia persuaserat a principio posse subtiliare consideratione habita ad materiam. ⁊ etiaꝫ quando uolumus temptare si febris est breuis. ⁊ de materia pauca subtili. ideo hic declarat in quibus phlegmaticis superflua subtiliatio regiminis magis conceditur. ⁊ vult q q̃sto longioꝛ est status: potuisti a principio securius subtiliare aliquibus diebus. quia in diebus sequentibus poteris magis succurrere cum regiminis ingrossatione aliquibus dieb⁹: ⁊ postea gradatim usqꝫ ad statum subtiliando procedere. quia tempus longum est sufficiens ad hoc in egritudine prolixa. sed non sufficeret hoc in acuta. Et quia in prolixis phlegmaticis in principio considerata materia potes aliquibus dieb⁹ subtiliare regimen. uerbi gratia dare solam ptisanam uel iuleb: si duraturꝛa est

UVA. BHSC. IyR_029

quattuor diebus. cum tamen ex ordine principij ad statum deberes dare pullā paruam. Et ideo uult q̄ non longo tpe a principio stes cum hoc regimine subtili: siue sit temptatiuum siue sit respiciens solam materiam: Sed cum transierit septem dies: non stes amplius super eo: quia debilitat ⁊ potest debilitare os stomachi: si esset multa diete subtilitas trahēdo corruptas materias ad stomachū.

a Et quotiens. Patet. ⁊ quia post multam subtiliationem redibit ad ingrossationē. ideo uult q̄ nō redeas ad regimē ualde copiosū sicut pulli. s. cōpleti cū pāe.

b Et muzaguarach. est modus preparationis cuiusdam saporis. uel est cibus factus ex pullis ⁊ agresta ⁊ aceto: qui proprius uocatur masabach. ergo sufficiat decoctio parui pulli uel parum de carnib⁹ uel sufficiat far ordei ut tibi uidetur. Et forsan q̄ ille est casus per se: ut dicam q̄ sicut a principio si subtilias nō stes super subtiliatione: ita si a principio ingrossas non multū ingrosses ⁊c.

e Aut appareat declinatio. In hoc innuit regimen declinatiōis: ⁊ uult q̄ securius potes ingrossare regimen ⁊ dare pullos i declinatione: q̄ in principio.

d Ampli⁹. Hic diuersificat curam ꝑm materias. ⁊ uult primo q̄ phlegmate erite dulci ⁊ salso ⁊ uniuersaliter minus grosso ⁊ minus uiscoso ⁊ minus frigido Lenitio. s. que ē materie minoratio fiat cum leniori medicina. uerbi gratia cum solo odore turbith uel medulla cartami sed phlegmate acetoso ⁊ uitreo ⁊ uniuersaliter phlegmate grossiori ⁊ uiscosiori ⁊ frigidiori fiat minoratio cum medicina magis laboriosa quia potentiori ⁊ cum corpore turbith uel agarici. Amplius secūdo i phlegmate dulci ⁊ salso ē necessaria quedam infrigidatio. i. remissa calefactio: sed in phlegmate uitreo ⁊ acetoso non est necessaria ifrigidatio nec remissa calefactio. ⁊ hoc Auic. itelligit tertio i phlegmate dulci ⁊ salso indigem⁹ medicinis digestiuis. s. subtiliatiuis ⁊ incisiuis in quibus non est calefactio. s. fortis: ut sirupo acetoso mellino zuccarino: sed i uitreo acetoso ⁊c. Dubitatur quomodo concedit i phlegmate salso medicinas subtiliantes ⁊ incidentes: q̄uis sint multum eriecantes: cum phlegma salsum sit siccū. Dicendum primo q̄ illud dictum refertur solum ad medicinas: que digerunt phlegma Uel alr q̄ tam dulce q̄z salsum est uiscosum grossum indigens subtiliatione ⁊ incisione: ⁊ hoc non potest fieri sine sicco quodā non tamen indiget calefactione principaliter. uult ergo q̄ i hoc dulci phlegmate debet intendere ad subtiliationem ⁊ incisionē principaliter: q̄uis medicina hoc faciens sit sicca in genere incisiuarum: dūmodo non sit calida est conueniens sicut conuenit in hoc acetum uini.

e Et conuenientiores. Positis cañ. curationis ꝑm tēpora ⁊ ꝑm materias: hic dat medicinas cōuenientes ꝑm tpa ⁊ ꝑm canones in his: ⁊ tangit etiam ꝑm materias. uel primo in generali ponit curā. hic in speciali. ⁊ primo facit hoc secundo ponit cibaria conuenientia habentibus has febres tertio regit p somnum ⁊ balneum. ibi secunda Et cibi. ibi tertia Mensura aūt. Prima in quattuor primo ponit ⁊ dat medicinas ⁊ cañ. conuenientes i principio: secundo in augmento tertio in statu quarto in declinatione. ibi secūda Et qñ incipit. uel ibi Et cum uides q̄ digestio apparet. ibi tertia Et cum uideris digestionem. ibi quarta Et qñ declinat. Prima in quattuor primo ponit medicinas ⁊ cañ. ⁊ primo respiciendo materias ⁊ etiam febrem secūdo ponit hoc respiciendo quedam accītia tertio ponit cañ. in embrocis. ⁊ quarto i flobotomia. ibi secunda Et succurrit ei uomitus. ibi tertia Aleque ē embrocatio. ibi quarta. Et quotiens. Laudo aūt q̄ peritiores dicāt: q̄ habz tot partes quot sunt cañ. quorum quidam sunt in usu subtiliantium ⁊ incidentium ⁊ prouocatiuorum. quidaz sunt in usu lenitiuorum. quidam in usu uomitus ⁊ aliorum. Prim⁹ cañ. laudat gelniabin. i. mel rosatum uel zuccarum ro. uel sirupum compositum ex istis secundum q̄ tibi uidetur: ⁊ misceatur cum aqua feniculi ⁊c. Consideradū q̄ potest intelligi ab ipso principio misceri quia iste aque subtiliāt materias ⁊ diuidūt eas sine agitatione: si tibi apparet hoc. ⁊ forsan q̄ gelniabin non ꝑmittit eas festinare ad uenas. ⁊ ideo remanente subtiliante ⁊ diuidente materias sine agitatione ⁊ sine prouocatione. ⁊ ipsum gelenabin habet confortare ⁊ digerere materias phlegmaticas in eo. uel potest intelligi primo incipere cum melle ro. ꝓprie liquido. postea cum subtiliatur materia ꝑpter febres incipias miscere has aquas. s. decoctōis uel distillationis. ⁊ ideo dixit secundum necessitatez. quatrumq̄z est possibile fieri. Uel secundum necessitatem q̄ ubi timetur de calore sit aqua endiuie. ⁊ ubi non sit aqua apij. ⁊ hec sunt simplices uel commixte. Laus etiam sirupi acetosi ⁊ aque mellis in principio est nota: Incipias ergo cum quo uis ꝑm tuam extimationem ex multis collectaz uer bi gratia si homo habet stomachum debilem multum percussibilem ab acetoz cum hoc epar aliqualiter calidum ⁊ materia est satis uiscosa: da bis pro digestione i mane hoc Recipe melle ro. liquidi aque endiuie aq̄ apij ana unciā. 3. uel dare sirupum factum arte habente has uirtutes siue intentiones.

f Et possibile. Hic potest pomscus cañ. uel pars cañ. precedentis i quo ostēdit: q̄ licet prędicta dentur ad subtiliādas materias ⁊ incidendas. q̄z tamen ex eis seqris lenitōez nētris: ⁊ ꝑprie qñ gelnabin ē de ros ꝑsicis: qa soluit. s. leniter ⁊ lenit. Et ōbem⁹ itelligere q̄ solum a ptib⁹ uētris soluūt. iste ros ꝑsice nō sunt mihi note: sed nostre rose rubee satis faciūt hoc.

g Et qñ. Hic ē scūs can non uel tertius in uigoratione lenitiuoz cū lubleb. ⁊ est species lacticinij minor de q̄ scripsimus supra cap. de cura putridaz. Cōsiderādū q̄ ista lenītia ga habēt gradū attractōis p lubleb debent dari cū iā trāsiuerūt tres dies ꝑm datam regulā: qñ materia est colerica. i. phlegmati ē mixta colera. Sz dices q̄re nō debet fieri assiduatio ista lenitiuorum. Dixit Dyn⁹ q̄ ista mollificāt os stomachi. unde stomachus totus debilitat: ⁊ hoc ē cā corruptionis cōpletiōis totius. Hec cā nulla ē: ga non appropriat hec cā in phlegmatica i q̄ ē aliqd colere. Dicēdum igit q̄ lenitiua predicta trahunt subtile ⁊ dimittunt grossuz: ⁊ ꝑprie cū materia colerica ē. quia tereniabin ⁊ inleb aliqd de illa trahunt. ſ ut ergo qō remanet phlegma grossum opilās magis ⁊ sit dispō ad ydropisim ⁊ caceſiam. Iz ēt sint nociua quia mollificāt.

b Et multi. Hic ē ali⁹ cañ. posit⁹ quo ad quod dā ex finia Raſ. ꝓ. tractatu Almāsoris. ⁊. 18. continentis ⁊ primo ponit illū: secūdo ꝑprīa finiaz ibi. z. Ego uero. Cōsiderādū q̄ Raſ ad tria itendit. Primo ad pauciaz minorationē materiez cū farmaco soluūo ⁊ hoc solū dicit. ꝓ. Almāsoris. z. ad cōfortationē cū pillul' de mastice. ⁊ qa habēt de stiptico ñ ꝓtinuat illaz usus Tertio ad puocādū materiā p urinā. hec aūt pōt ee cura cōueniēs si icipiat dari medicia de turbith cū aliq̄ icipit apparere digestio. Sz ante hoc nō cōuenit ei dari. ēt oi nocte nō ē ꝑceptū necessario obseruādū: Sz oz ꝓsiderare uirtutē. Diuretica aūt dari oportet aliq̄ minoratione facta materie ut supra dixim⁹. turbith sicut alcohol. s. triti. unde Raſ ibidē ꝑcipit cribelare p pānū q̄ dicitur orale. i. bindā q̄z quidam circa os tenent.

i Ego uero. Notādū ꝓmo q̄ Auic. nō dixit se nō diligere lenitionem ⁊ digōem qa utraq̄z diligit: sed nō diligit statio i eis ⁊ expectatio i eis. s. ee contētus lenire lōgo tpe ⁊ digerer ⁊ nō facere aliud aut paz aliud facere: imo statim cū aliqd de digōe appet. nō plus expectes. Sz euacua aliqd deide digere residuū ⁊ nō expectes. sed itez euacua ita q̄ paulati hoc fiat. ⁊ hoc est qō dicit Ego ꝓ non diligo expectationē digōis. i. q̄ digō expecter postq̄z aliqd appuit de ea. ⁊ lenitōis eodē mō q̄ digestiua ⁊ lenitiua agāt suos effectus: ⁊ ptranseas cū eis imo ⁊c. ⁊ cā huius ē. qa iste ē morb⁹ repletionalis de multa materia grossa uiscosa nō apta ad motū. ⁊ iō paulatim ē digerēda ⁊ euacuāda ꝑm cañ. ꝓmi libri scīales cap. 3. deide ꝓuenias ad diuretica. Diuretica aūt egent digōe ꝑcedēte: ut materia euacuer: egēt mīoratiōe materie: ne si mīta sic ꝓmoueāt. ⁊ quāto diuretica sunt fortiora tāto magis his ātecedētib⁹ egēt. Et simlr abhorreo s. q̄ ꝓtinuer. qa ñ ōbēt ꝓtinuari. qa ōbilitāt. s. stomachū mollificādo. ⁊ hoc iā appet. Et si mā fuerit ⁊c. misceat cū ea. s. medicia lenitiua medulla cartami quia euacuat phlegma.

k Et adiunues. Hic ē cañ. i clisteri. l Et uomitus. Hic ē cañ. i uomi

Et qñq̄z necessarium est: ut cōfortetur eius lenificatio ⁊ cōfricetur i aqua lubleb: ⁊ permisceatur si uoluerit cū casiafi. ⁊ penidijs. Et iterum geleniabin acceptum cuz mele ⁊ tereniabin ꝑmixtum cuz aqua lubleb: ⁊ non fiat assiduatio sup ea cum solutiuis in principio ⁊ post ipsum ⁊ ꝓprie qñ cum materia ē colera illō. n. ꝑducit ad corruptionem ꝓpōnis. Et multi⁹ quidem boies dant i potu i ꝓncipio sicut ē medicinā de turbit i oi nocte: ⁊ sic pillē de mastice i ebdomada bis: ⁊ sicut pillē de seminib⁹ diureticis.

Descriptio medicine de turbit. ℞. zinziberis ⁊ masticis amborum añ. 3. ℈. turbit sicut alcobol. 3. ℈. zuccari tabarzet q̄tū omnia: ⁊ detur i potu ei oi nocte auř. i. ⁊ illō fiat qñ natura est non lenis. Si. n. respondet omni die bis nō indiget hoc.

Ego uero non diligo expectationem digestionis ⁊ lenificatiōis cū eis que diximus prius: imo oz: ut euacuetur ex ea aliquid: ⁊ expectetur in reliqua usqz quo digeratur: ⁊ fiat illud cum facilitate paulatim absq̄z supfluitate: deinde ꝓueniat ad diuretica. Et silr abhorreo qō ē sile aque prunorum ⁊ tamarindorum ⁊ silium: de illis que debilitāt ⁊ soluunt subtile. ⁊ si materia fuerit decliuis ad additionem frigoris: misceatur cum ea medulla cartami. Et si fuerit materia ad chlica decliuis misceatur cum eo sirupus uiol. aut uiole condite cū siracost: aut uiole sicce contrite. Et adiunues cum clisteribus leuib⁹ factis ex melle ⁊ sale ⁊ aqua sicle ⁊ oleo sisamio. Et uomitus fiat cum aq̄ rhaphani: ⁊ rhaphano infuso in sirupo acetoso cum semibus: ⁊ his similibus. Et si necessarius est uomitus plurimus ꝑpter multitudinē ei⁹ qō accidit ei de nausea ⁊ alteratiōe saporis oris administrēt gra-

tu cū seminibus. s. anisi fenuculi ameos ⁊ similiū diuidētiū phlegma ⁊ subtiliatiū uel semib⁹. s. raphani cū aq̄ frigida. i. paꝛ calida: uel frigida ut moreꝰ i stomacho. ⁊ nō cito trāseat alias cū aqua.

a Et uomitus ⁊c. ē uehemētis iuuamēti qa stomachus ē mūera flatum ut sepe dixim⁹. oportet ergo ⁊c. quia in pricipio concedit uomitus. ut A. in pricipio capituli. Dicēdū q⁹ septim⁹ dies non excludit principiuꝫ. Uel dicēdū q⁹ hoc dictū ponit. 16. continētis. z. cap. auctoritate Seraꝑionis ⁊ itelligit ut supra diximus: q⁹ uomit⁹ lenis pōt stati fieri ⁊ cū leuib⁹. sed uomitus cuꝫ fortioꝛib⁹ uerbi gr̄a cū agarico requirit aliquā materie digōnem. ⁊ iō debet expectari septim⁹ ne stomachus debilitat⁹ cōmotione forti materia mota uersus stomachū apostemetur.

b Et si accidit ¶Hic cañ. est in uomitu cañ. in sedatiōe doloris capitis: ⁊ est notus:

c Et si indigeret aqua ordei propter sitim uel aliud quod tibi occurrit cū radicibus. s. feniculi uel apij: ut iuuet ad digestionē materie ⁊ phibeat acetosare quātitate eq̄li. i. quenēti. ¶Mos aūt ad duas libras aq̄ ordei ponim⁹ radicem petrosilini feniculi uel apij ana unciā unā. Aut misceat ⁊c. sirup⁹ acetosus si uis sedationē sitis maioꝛē ⁊ uis incisionez si non acetat. qa si acetaret nō misceat sirupus acetosus. sed aqua melis q̄ phibet cū acetari.

d Et melioꝛ hoꝛa ⁊c. Illud. i. aqua ordei. uel illud. i. sirup⁹ acetosus. ⁊ si fuerit aq̄. i. urina in pncipio rei. i. a pricipio huius febris tincta. qa significat q⁹ cum phlegmate ē aliq̄ materia calida. tūc enim oꝛ ut det i potu i pmis geniliabin. fla uult dicere secamabin. i. sirupus acetosus deinde det aq̄ ordei p⁹ duas horas. ⁊ est cañ. supra posit⁹ cap. de aq̄ ordei. geneliabin ēt pōt dari qa aliqualr abstergit ⁊ subtiliat materias stomachi quas lauabit aqua ordei.

e Et non oportet. ¶Hic cañ. de unctiōe ⁊ embroca debet legi cōtinuus. ut dicat nō fiat iunctio neq; embrocatio cū egritudo est i pricipio: ⁊ humor ē i corpe ambulans. i. est i dilatione ⁊ dilatabilis ⁊ iste iunctiones ⁊ embroce sunt quas facimus ad ypocūdria ⁊ uentrē: sicut ꝓcipiebat i tertiana nō uera. ⁊ causaz dat qa ista mollificant uiscera: qa relaxāt illa calefactione humida: qa actuali humiditate. ⁊ quia cū hoc mō caloris materias crudas eliquāt ⁊ faciūt eas magis ambulare: ⁊ dilatari p corp⁹: ponere aūt manus ⁊ pedes in aq̄ calida ad diuertēdū uapores a capite non fic ē, phibitū: imo cōcessimus supra ⁊ sine dubio hec extremitatū positio in aq̄ calida cōueniētius fit qū materias ē digesta ⁊ minorata licet concedat etiā ante hoc. fricatio aut manuū ⁊ pedum etiā concedit qa non facit nocumētū quod facit embroca ⁊ iunctio ad uentrē. imo cū sit calefactio quedā apitiua poroꝛ cōpetit: q̄zuis phlegma sit grossum crudum qa illi opponit Et qbus cessant cōtrarietates que hic uident i textu Auic.

f Et alienetur aqua frigida. ¶Patet.

g Et quotiēs. Quia siue in pncipio siue in pcessu. naz talis urina significat phlegma sanguineum siue sanguini mixtuz. caue tū ne talis tinctura sit ꝓpter pfunditatē putredinis ad ptē phlegmatis ⁊ aliquā colere excitationē. ¶Nos enim uidimus q⁹ q talib⁹ urinis appent b⁹ in flatica flobotomauerūt ⁊ extracto sanguie cuius retētio erat necessaria subtiliate sunt urine defectu subito caloris naturalis: ⁊ actualis cum eo: de quo gloriati sunt medici ignari. ⁊ puentuz est ex hoc ad mortē uel prauitatē egritudinis scias hec.

h Et dicit. Serapio ⁊ Auic. secundo cañ. cap. de aranea. dicunt q⁹ confert in tertiana: sed si in phlegmatica forsan quod est i ꝓprietas: unde q⁹ dicit Rasis in libro de animalibus capitulo de aranea.

i Et q̄. Usum ē Dyno q⁹ hic ponat cura flatice q̄tuz ad finē pricipij ita q⁹ hec sit ps pncipi: Et pōt sermo Dyni esse uerus. ⁊ possumus itelligere augmētuz distinctuz cōtra pricipiuz. ut dicam⁹ q⁹ hic incipit cura phlegmatice cuz ē i augmēto: Et diuiditur in tres. primo dat cañ. unuz secūdo ponit quosdam alios. tertio complet curam cū est in augmento. ibi secūda. Et multotiens. ibi tertia. Et cum. Considerandū primo q⁹ in hoc cañ. intendit ad stomachi confortationem: que magis intenditur cum magis febris augeꝰ: quia magis stomachus debilitat. secūdo intēdit ad uomitum. tertio ad ꝓuocationem. Considerandum secundo q⁹. A. dereliquit notum ex predictis: q⁹ tu intendas ad eūationem paulatina rhaphani: ⁊ bibat ex eis usq; ad auꝝ. i. cū aqua fra. Et uomitus[a] q̄dē cū eo q⁹ ē in eo de debilitate stōi est uehementis iuuamēti ualde: ⁊ est ultimus huic egritudini. Oportet ergo ut expectetur i eo septimus: ut nō accidat ex eo i pricipio debilitas ap̄ans corp⁹ stomachi. Et si sit grauis in eo uomitus: nō ꝓuoces ipsum sup ipm cū labore. Et si accit[b] uomitus: ⁊ ꝓprie i pncipio ꝓcipiendi nō retineat: nisi fatiget ⁊ debiliter: tūc. n. restringat sicut cū miua ⁊ sirupo de mēta q̄ dicem⁹ post. Et si accidat dolor capitis administrent ebꝛoce ex camemilla cū imissiōe. iij. extremoꝝ i aq̄ cal̄a ⁊ ligatiōe cruriū cū fortitudine ⁊ si indiget[c] aq̄ ordei administrent decocta cū radicib⁹ q̄titate eq̄li: aut misceat cū ea sirup⁹ acetosus de melle si nō acetat i stō: aut aq̄ mellis si acetat. Et melioꝛ hoꝛa i q̄ dat ipotu illud est: si fuerit in aq̄ ei⁹ i pncipio rei tinctura tūc. n. oꝛ ut i potu det in primis de geleniabin: deinde det in potu p⁹ ipm duab⁹ hoꝛis aq̄ ordei. Et ñ oꝛ ut fiat inūctio cū unguētis resolutiuis ⁊ neq; embrocatio fiat cū embrocis subtiliatiuis: qū egritudo est i pncipio: ⁊ hūoꝛ est i corpe ambulans: ipa enī mollificat uiscera sua calefactiōe humida. ⁊ alienetur[f] aq̄ fra. Et quotiens[g] uideris urinam grossioꝛē: ⁊ rubicūdioꝛē si erit malū si pholomaueris. ⁊ necessariū quidē ē: ut redeas tūc ad sirupos acetosos. Et scias q⁹ fricatio ē de curatiōib⁹ iuuātibus e os: ⁊ q̄to fuerit phla uiscosius ⁊ grossius: tanto erit fricatio magis cōferens. Et dicitur[h] q⁹ fricatio cū tela aranee cuz oleo ē iuuatiua ualde. Et qñ incipit egritudo augmentari ⁊ post illud: tunc sit sollicitudo de ore stōi: ⁊ q⁹ ipm cōfortat. Et sint masticatiōes facte ex menta ⁊ mastice ⁊ anisō: ⁊ administretur uomit⁹ cū rhaphano ꝓm q⁹ diximus cū minoratōne cibi. ⁊ sit cū geleniabin q̄ in potu datur in pncipio ⁊ p⁹ septimū permixtū: q̄ cōfortet os stōi: ⁊ sit i eo prouocatio plurima sicut anisum ⁊ mastix. Et sit cū aq̄ cal̄a ⁊ ꝓprie i pncipio ꝓcipiendi. nā. ipm resistit rigori ⁊ frigori: ⁊ extinguit cū hoc sitim q̄uis sit extuosa. Et multotiēs[i] q̄dē conceditur euacuatio phlegmatis ⁊ humoris crudi in hac hoꝛa: sed melius ē ut expectet i ea cōplemētū digōnis. Et qñ egritudo incipit cū calore ⁊ assiduat iuuatur cū huiusmōi trociscis. ℞. myrabolanoꝝ citrinoꝝ aloes succi eupatorij succi apsinthij oīum añ. z. y. croci ⁊ masticis amboꝝ añ. z. vj infortent trociscī ⁊ sumat ex eis ol die pōdus. z. i. ⁊ oī nocte pondus. z. ß. Et qū uides[m] q⁹ digō appāret adiua eam cū eis: q̄ sunt sicut folia apij ⁊ feniculi ⁊ radices ꝑsinanti ⁊ capillus ueneris. Si aūt scias q⁹ mā ē fra ualde nō ē malū uti piper pauco ⁊ uti uino pauco subtili nō pluri mo. Et qñqz adiuuant unguenta resolutiua ad digōnē ⁊ resolutionē cū uirtute forti: ⁊ sunt conueniētiora[n] in hac egritudine q̄ in reliqs febribus. Et oꝛ ut cōsideret in hoc uau si expedit: ⁊ ad digestionem. s. incisionem ⁊ subtiliationez. neqz oportuit cū in oī loco omnia repetere. Consiserandum tertio cū minoratione cibi alias diminutione ꝓpter augmentū. uel ministratione quia cū cibo uomitus fit leuius. Dubitatur sit in eo quod permiscetur cū geleniabi prouocatio plurima. Cōtra quia ꝓuocatio plurima non conceditur nisi post euacuationes ⁊ digōnem: ⁊ hic dat in principio ⁊c. ¶Hic est modus dicendi Dyni cogit enim dicere q⁹ ista cōceduntur cū ponatur cura phlegmatice que est in principijs. s. in fine principij q⁹ Auic. uocat augmentū. ⁊ ideo dicit q⁹ hec ꝓuocantia fortia nō conceduntur rōne egritudinis: quia talia diuretica rōne huius dantur in declinatione uel tempore status: sed ꝓuocantia fortia conceduntur in pricipio rōne accidentis. s. frigoris uel rigoris: que contingunt in pricipio in principijs paroxismoruz: nā supra in capitulo de regimīe rigoris ⁊ orripilationis dixit oēs medicine fortis prouocationis sedant rigorem. ¶Nos autem dicamus q⁹ si Auic. hic pōit curam phlegmatice: que est i pncipio cuz loquatur de principio uersus finem sui: tūc competūt ꝓuocantia fortia quia fortiora q̄z prius ⁊ non absolute fortia. si aūt hic loquatur de cura que fit in augmēto tunc in pricipio s. augmēti ⁊ post septimū. i. p⁹ aperitionē digestionis. sic enim consueuit Auic. loqui ut dixim⁹ supra in cañ. generalibus cure. Uel aliter eū geleniabin q⁹ dabatur in principio: ⁊ etiam post septimū: cū apparuit aliqua occulta digestio sit mō in augmēto permixtum ⁊c. non ergo cōcedit ista. A. in principio. Sz ei quod in pricipio dabat: modo addit fortius ꝓuocātia: ⁊ fit cū aqua calida ⁊c. hoc iuuamentū est hic additū ⁊ patet. extinguit cū hoc sitim q̄uis sit estiuatio. Dynus prosequens expōnez suam dicit q⁹ geleniabin cū fortibus ꝓuocatiuis extinguit sitim non que fit ab inflāmatione: sz sitim que fit in principio rigoris ⁊ frigoris: que sitis prouenit ex concursu caloris ad interiora. quod ergo tollit hos typos tollit illū coucursum caloris intus qui est cā sitis. ⁊ p consequens tollit sitim. ¶Nos aūt sequendo expōnem aliā dicem⁹ q⁹ illum sermonem Auic. retulit ad aquam calidam: que ideo datur cum illis: quia sedat sitiz a materia phlegmatica. ut tertio libro fen. xiij. cap. de signis dispōnum stomachi.

q Et multotiens. Dynus continuans expositionem suā dicit i hac hoꝛa. s. hoꝛa pricipij ⁊ hoc dixit ꝓpter Rasim de quo dictum est supra. Et si sermo Auic. est adhuc de cura que competit in augmento tunc est dubium: quō phlegma potest esse cruduz in hac hoꝛa. s. hoꝛa augmenti. Dubitatur etiaz quia quicqd sit de hoc questio dicit expectetur cōplementum digōnis cum supra dixerit. Ego uero non diligo expectationem digōnis. Dicendū ad primū q⁹ in augmēto potest ee phlegma crudum ꝓm multas partes extensiuas: ⁊ ꝓm multos gradus: q̄zuis aliqua sit in eo digestio ⁊ aliqua pars digesta. in parte ergo cruda expectetur cōplementum absolute sed quod sufficit euacuationi. Et ex hoc solutur ad scōz dubium. ⁊ forsan per mentem Auic. ibat hoc q⁹ cum euacuatio aliqua sit facta prius: ⁊ sit materia aliqualiter minorata tunc in manifesto augmento est melius q⁹ si uis euacuare expectes digōnem: q̄z prius euacues. Euacuationes. n. que precesserūt fuerunt magis coacte q̄z ista: Aliter possumus dicere q⁹ hic loquit de phlegmate crudo ex spē: sub qua pōt intelligi esse flegma ex sui natura ualde grossum ⁊ frigidum ⁊ uiscosum ut phlegma utreū ⁊ acetosum ⁊ crudum: quod proprio nomine dicitur crudum. ⁊ oīa ista phlegmata cōtra distinguit phlegmati dulci ⁊ i sapido ⁊ salso. ergo ista phlegmata in augmēto ⁊ statu q̄zus habeant digōnem non minus dicuntur cruda ex noie spēi. ⁊ quia ista sūt difficilioris euōnis q̄z flegma dulce oportet plus expectare digestionem in eorum euacuatione. ⁊ hoc est quod intellerit meli⁹ est ut in eo. s. phlegmate crudo expectetur cōplementū digōnis. i. cōpletior digō: q̄z in phlegmate nō crudo dulci.

l Et qñ egritudo. ¶Hic est additus cañ. cū calore ꝓpter aliquam colerā. unde cōcedit mirabolanos citrinos sed nō solos: quia esset contra cañ. suprādictos i capitulo generali: imo cōcedit aloe ⁊ est hic basis. Securius aūt conceduntur mirabolani si hec cura est in augmento febris.

m Et cū uideris. ¶Hic resumit curā augmēti ut cōpleat eā. uel ponit curā augmēti: ⁊ habet tot ptes quot ponit cañ. Cū digestio appet. i. apparens manifesta. ⁊ ⁊ tunc uere scimus: q⁹ est augmentum ut primo de crisi. ⁊ pz. Folia ⁊c. decoctiones harū rerum. Unguenta resoluentia. Considera q⁹ unguenta resoluentia. cū forti. uirtute. i. fortia in uirtute: ut oleuz rutaceū. uerbi gr̄a uel cū uirtute forti. i. q⁹ corp⁹ sit forte in uirtute: ne resolutio illud debilitet. Ista qdē unguēta ꝓhibita in pricipio cruda stāte materia. ⁊ plūma. ¶Hic aūt ꝓcedit i augmēto materia aliqlr exīte digesta: ⁊ ēt mioratōe facta.

n Et sunt cōuenientioꝛa ⁊c. q̄z in reliqs: q⁹ recte opponūtur frigiditati ⁊ humiditati flegmatis nō aūt sic cōtrariantur colere nec melancolie. Quod si uirtus fuerit ⁊c. suple ⁊ rigoꝛ fuerit fortis. adde ⁊c: quia ista sunt forcia i uertute confricā

do. ut penetret. uel confricandō. i. abstergendo: ut tollatur actualis remollitio. Et si nō. suple fuerit uirtus fortis imo debilis ꝛc. ad equalitatē ut oleum camomelinum.

a Et qñ pertransit. xiij. ¶Per hoc tempus Auic. intelligit etiam tēpus augmenti: quod notificauit prius per signa digestionis apparentia. ꝛ hoc per extimabilem mensurā tpis. Et si qs considerat uidet Auic. tenere menti unam phlegmaticam cui⁹ occulta digestio incipiat post tertiū. ꝛ cui⁹ digestio manifesta incipiat post septimū. ꝛ cuius ꝓcessus i digestiōe post. 14. ut forsan circa. 20. sit in statu: quod subtili et plus ꝛc. asse uel alase. i. tim⁹. ¶Hic considera quod supra diximus. s. q. q̄uis in ꝓcessu materia sit digesta: magis tamen utimur magis subtiliantibus. ꝛ sic magis digerim⁹. cui⁹ causa ē triplex dcā supra: ¶Prima q: ista ꝓuocantia sunt que requnt digestiones. ꝛ cum magis est digesta materia magis ꝓuocamus. Secūda quia non timetur de agitatione materie multe: cū ē pars digesta ꝛ pars minorata. Tertia quia ista subtiliantia sunt etiam exiccantia. ꝛ nō putrificāt materiā crudā. ¶Dotest addi quarta causa quia materia phlegmatica quāto magis ꝓcedit digerendo tanto magis ꝓcedit terrestrificando. sicut digestum phlegma magis descēdit in aqua. crudū aūt superna tat. Et est signum quod sumit. ab Auer. in cōmento canticorū tractatu tertio ca. de ypostasi. cōmento. ir. stant ergo simul q̄ illud quod ē in phlegmate humidum sit magis permixtū ficco cū est digestū ꝛ totū tamen fit terrestrius. ad obuiandū igitur illi terrestritati ꝛ ut mouca mus illaz ad aereū cū cōmixtione debita: utimur plus subtiliātibus cum est plus digestū. hec tamen quarta cā nō est comprehensibilis ab oi intellectu.

b Administratione trociscorū de rosis. s. post horum diureticorū ꝛ euacuantium administrationem.

c Et uinum. In hac hora. s. p⁹ xiij. diē manifesta multum existēte digestione. ꝛ cās assignat notas.

d Et cum uideris digestionem ꝛ fortitudinem. s. in digestione quia sit perfecte digesta. ponit ergo curā in statu quo ad digestionem materie. Et si bene cōsideras possibile est q̄ sit in declinatione si materia est pri⁹ minorata q: paulatim sicut paulatim digerebatur. siue sit minorata arte siue natura. ꝛ hoc ut plurimum accidit. ꝛ potest etiā cū hoc concurrere accidentiuz difficultas. ꝛ accidit rarius. Et primo breuiter ponit istam secundo ponit multas medicinas que competunt in phlegmatica in aliis temporib⁹ preterq̄z i principio. ibi secunda. Et cum uideris. Considerandum circa primam partem q̄ Auic. tacet de usu subtiliantium ꝛ diureticorum ꝛ de usu solutiuorū: quia notum est q̄ debes ꝓprie uti solutiuis: ꝛ urinam prouocantibus cum materia sit digesta. ꝛ si debet ista materia morari in corpore: quia non confidis illam cito finiri cum euacuatione utaris sirupis subtiliatiuis ne ingrossetur nimis. dabis enim post illud. s. quod competit de euacuatione trocisco⁹ de absinthio. qui sunt apperitiui fortiter ꝛ prouocatiui ut quinto cañ tractatu octauo. ꝛ in summa absinthiuz non competit ni si post digestionem. ut dictum est supra ca. de cura tertiane non pure.

e Et cum uideris. ¶Hic primo ponit medicinas que competunt ad rigorem. secundo que sunt euacuantes. ꝛ cum hoc digerentes. ibi secunda. Et det ei omni nocte. Considerandum q̄ iste medicine non competerent omnino stante cruda materia: ut ex dictis supra apparet. ꝛ ō dixit ꝛ egritudo non est in principio. Et q̄ post principium fortiores fiunt rigores i hac febre.

f Secūdum descriptionem. i. sicut ordinatum describuntur alias ſm medietatem. i. ad consumptionem medietatis.

g Et cum uideris phlegma Dicit Dynus. s. egredi manifeste per exeuntia: ita q̄ tunc indicatur nobis necessitas euacuationis enaporationis ꝛ resolutionis eius. Aliter potest dici ꝛ cum uideris phlegma. s. habundare i causa rigoris: ꝛ si non uideris in exeuntibus tyriacam. s. antiquam. An autem tyriaca dari debeat ante digestionez materiei phlegmatice. s. ista te illa cruda. non dicimus hic timentes plixitatem. tamē credimus securius esse digestionez aliquā precessisse. ꝛ q̄uis ipalesi concedatur a multis ante digestionem. sed materia paralesis remotior est a uenis: q̄ febrium phlegmaticarū

b Magni trocisci de rosis. nullum trociscum magnū de rosis Auic. describit in quinto: quē ego darem non minorata materia febrium: quia hec est cura p⁹ principuz intelligi debet q̄ dentur iam digestis et minoratis phlegmatibus cum aqua feniculi: quia fiunt ex hoc ꝓuocantes magis.

i Et det. ¶Hic ponit medicinas euacuātes ꝛ rectificantes mēbra ꝛ materiam. ꝛ primo euacuantes debiliores. secūdo fortiores. ibi secunda. De euacuantibus. ¶Prima in tot quot ponit medicinas. Cōsiderandū q̄ Auic. hic dat sanum intellectum dō Rasis concedenti pillulas ō turbith oi nocte. quia intelligit post principium. s. q: cuz aliqua digestio ē in materia q̄ sunt ut piper. i. que species sunt ut piper galāga cinamomū: ꝛ alie q̄ dicuntur noie generis allefangine: uel ut piper. i. in forma piperis quia parue pillule ut cito dissolute cito transeant ad mēbra.

k Et ad illud. ¶Hec ē ꝓma descriptio cui⁹ uirtutem uide ex simplicibus. Bedeguar. i. alba spina. Suchabū spinā similis illi in uirtute. ui de Serapionem.

l Et fortius. ¶Hec ē alia duarum radicum. s. petrosilij ꝛ feniculi. Considerādū q: ista medicina est fortior solum ex hoc q̄ dat i substātia: ꝛ precedens datur i decoctione tñ q̄tū ad uirtutem simplicū precedens est fortior ꝓpter turbith.

m Decoctio. ¶Hec ē tertia medicina ꝛ in summa sunt cōpositiones medicinarum note. vera aūt que in multis illarū ponitur intelligitur vera. Gal. vij. terapentice. si ue vera uniuersitatis siue cōitatis: que componitur qnto cañ. ¶Hic ergo nō discutimus uirtutem harū medicinarū: q: sciunt ex simplicib⁹. Si aūt ex forma cōi habēt aliqd scire expiētia ¶Hec discussim⁹ de dosi iā. n. dedim⁹ uiā iueniēdi doses i cōpositis solutiuis i qnto cañ. ꝛ ē uia leuis.

u Et hec qdē cura. s. p̄ medicinā statī dictam i quā intrant mirabolani citrini. Salso ꝛ ci ꝛc. ꝛ ēt alie de ꝑmissis ad hoc conueniunt.

o Et agaricū. ¶Magnificata ē uirt⁹ agarici ut docet expientia. ꝛ nri auctores ꝛ non soluz i euacuando phlegma sed etiam digerando illud diebus continuis. i. omni die uel etiam frequenter ſm tuam extimationem.

p Semen urtice. quia ꝓuocat materias per urinam ꝛ digerit illas ꝛ possibile ē q̄ soluat ꝛ ꝓpterea conuenit post digestionē alias comestionem. ꝛ tūc itendet i eo auxiliū digōnis cibi ꝛ flegmatum stomachi. uerum ad dat i eo. i. cū eo q̄ dictū ē de ꝓdcis medicinis cōpōitis semē cuscute ad debilitatē opilatōis. Aliter turbith ꝛ semē cuscute si flux⁹ cū hoc eēt multi phlegmatis. uel cū eo. s. agarico semen cuscute uel cum eo. s. semine

uirtus ꝛ febris ꝛ rigor. Qō si vt⁹ fuerit fortis: ꝛ febris nō fuerit seua ualde adde i ea inunctionib⁹ cōfricando: ꝛ si nō admistrent olea subtilia que ad equalitatem sunt declinia. Et q̄do⁹ ptransit. xiiij. tūc necessariū ē admistrare quod subtiliat plus sicut feniculū ꝛ apiū: ꝛ fortasse idigem⁹ semie amboꝝ ꝛ anisō ꝛ eo quod ē sicut sirup⁹ acetosus cū seib⁹ i quo ponūtur isop⁹ ꝛ albasce ꝛ admistratōe trociscoꝝ[b] de rosis: ꝛ fortasse ē necessariū addere i eis ꝓpter stomacū tus ꝛ masticem ꝛ cipeꝝ ꝛ apsinthiū ꝛ bis similia ꝙz q̄ exigit illud quod ꝑns est. Et uinum[c] subtile ꝓfert eis i hac hora cū subtiliatione sua: ꝛ q: ꝓfortat calorē innatuz ꝛ q̄a ꝓuocat ꝛ sudare facit ꝙz qū uideris digōnē⁹ ꝛ fortitudinē dabis ei i potu post illud trociscos de apsinthio: ꝙz cuz uideris[e] frig⁹ ipncipio poꝛisnoꝝ nocere: ꝛ egritudo non est i ꝓncipio: da i potu aquā calidā i qua decocta sūt ea q̄ sunt sic semē apij ꝛ anisum ꝛ ozimū ꝛ admistrabis iteꝝ huiusmodi ꝛ fortiora eis embrocādo ꝛ uaporando ꝛ huismodi: ꝛ qñq̄z dat i potu ad rigorē uehementē. Decoctio ſm hunc moduz. ℞. ziziberis origani ameos oium añ. z. iij. coriandri. z. iiij. rosaꝝ calamēti amboruz añ. z. iij. passulaꝝ: z. vij. decoq̄ntur ꝙz descriptionē[f] ꝛ sit dosis. z. iij. Et cū[g] uideris phla dabis in potu tyriacā ꝛ denē iterū i potu trociscos de rosis magni[b] cū aqua feniculi. ꝛ detur ei oi nocte medicia ō turbit ꝛ pillule ō aloe facte cū spēb⁹: que sūt sicut pip. Et ad illud[k] decoctio huismodi. ℞. biere. a. vij. turbit. z. x. myrabolanaꝝ nigroꝝ. z. v. eupatorij. z. v. salis idi. z. iij. bedeoard suchaba oim. añ. z. iiij. anisi. z. iij. de coquanē cū aqua apij ꝛ sumatur de ea i potu ſm q̄titatez necessitatis. Et fortius[l] illo est illud quod. ℞. duaꝝ radicū ꝛ radicis lilij. oiz añ. z. x. biere. z. viij. succi eupatorij. z. v. semis apij ꝛ feniculi oium añ. z. iij. spice mente amborū. añ. z. vij. fiant ex eis trocisci ꝛ admistrētur. Decoctio[m] bona. ℞. duaꝝ radicuz ambaꝝ. añ. z. x. passulaꝝ enucleatarum. z. vij. anisi ꝛ masticis amboꝝ añ. z. iij. bedeoard ꝛ suchaba. ꝛ eupatorij oium añ. z. iiij. decoq̄ntur i libris trib⁹ aque usqz quo redeat ad librā. i. aque ꝛ sumaē i potu aliquot dieb⁹ i ieiuno. Trocisci boni apud chronicas febres ꝛ uehementiā rigoris. ℞. biere succi eupatorij apsinthij suchaba bedeoard oium añ. z. v. seis apij ꝛ feniculi anisi oium añ. z. iij. salnaptici z. iiij. seis cuscute myrabolanoꝝ kebuloꝝ. oium añ. z. x. agarici. z. xv. trociscoꝝ de. roē. z. xx. de turbit. z. xxx. fiant ex eis trocisci ꝛ sunt solutiui. Et iteruz aloes myrabol. citrinoꝝ ꝛ reubar. masticis succi eupatorij apsinthij oium. añ. ꝓtem. i. croci ꝓtis uni⁹ medietatē terant ꝛ admistrent. Et iteꝝ biere myrobal. kebuloꝝ salis oiuz añ. z. iiij. semis apij ꝛ feniculi ꝛ anisi oiuz añ. z. i. ſ. apsinthij. z. v. trociscoꝝ de rosis. z. iij. suchaba bedeoard: oium añ. z. ij. terantur: ꝛ iformētur pillule. Decoctio bona. ℞. eupatorij. z. v. ꝛ radicis lilij ꝛ radicis liquiritie ꝛ ameos oium. añ. z. iij. seminis apij feniculi añ. z. iiij. rosarum. z. v decoquantur oia ꝛ sit dosis, eiuſ oi die. z. iij. Et iterum radicum trium oium añ. z. x. seis anisi apii oium añ. z. ii. suchaba bedeoard eupatorii absinthii oium añ. z. v. centauree. z. iii. decoq̄tur ꝛ bibantur. z. iiii. Et iteꝝ herbe eupatorii fumiterre bedeoard suchaba apsinthii oium añ. z. v. passulaꝝ. z. x. myrabolanorum citrinorū. z. x. ꝛ hec ꝙdem[n] cura est falso. ꝛ ei⁹ quo uincit cholera magis conueniens.

Et agaricū[o] qum de eo sumitur in puluere ex. z. i. usqz ad. z. i. ꝛ tertiam die⁹ continuis ꝓhibet elongari egritudinem. Sumatur ergo puluis ex eo: ꝛ cōmisceaē cum melle ꝛ bibetur. ꝛ semen urtice[p] p⁹ digōnem ē mirabile ualde sumptū cum puluere aut cum melle. Ueꝝ si acciderit ei modus aliquis solutionis uentris, oportebit ut addatur in eo ꝓpter debilitatem epatis semē cuscute: ꝛ ꝓpter debilitatem stōi mastix ꝛ anisum: ꝛ ꝓpter debilitatē splenis ꝛ grossitudinē ei⁹ radix apii ꝛ scolopendria. nā multotiens associaē huic egritudini splē ꝛ fortasse oz ut addanē ꝓpter ipsuz cipi ꝛ grana de ben ꝛ fenugrecum: ꝛ cōsideretur cum hoc dispō uehementie febris ut non accidat uehemētia calefactionis. De euacuationibus uero que sunt fortiora: ꝛ

urtice semen cuscute p-
pter ipsum. s. splenem
subtiliandum: ciperi ⁊
grana de been sunt nō.
⁊ fenu grecuz. ⁊ cū hoc
consideretur ⁊c. q: ista
sunt satis calefacientia.
De euacuātib⁹ uero ⁊c.
Hic ponit medicias fo⁊
titer euacuantes ⁊ sunt
note. Et prima descri-
ptio pillularum pōt eē
una dosis: sed ē magna
⁊ est fortior ꝓpter colo
quintidam. Secūda est
fortior propter scamo
neam.

a Et iterum. Ista medi
cina non est de fortib⁹.
imo de debilib⁹ ⁊ placu
it eam sibi ponere hic.

b Et si non suffert. Hic
stant diuretica loco so-
lutiui. Infusio aloes.
dices hoc ē solutiuuz: ⁊
iam dixit: si non suffert
solutionem. Dicenduz
q hoc ē solutiuū ualde
debile. Intellerit ergo
q non suffert solutōem
s. fortem. Uel dicendū
q aloes infusum cum
speciebus ⁊ seminibus
prouocat.

c Et quando declinat.
Abbreuiat curam de-
clinationis ⁊ est nota.

d Libi. Hic ponit regi-
men per cibaria. subti-
les. i. subtiliatiui. uel. i.
qui sunt dieta subtilis.
muri est salsamentū fa-
ctum cum pistulis. uel
placentulis ordei cū sa
le: ut Azaranius docet
in fine quia fortiter exic
cant: requirit digestio
nez materie.

e Illi autem. qui sunt
fortiores. i. qui sūt cō-
fortatiuoꝛes ⁊ sunt die
ta grossa. altaragi. i. ge
nera auium. ⁊ pulli. s.
parui. uel pulli colūbo-
rū si tibi uidetur. Pul
lus enim absolute apud
arabes uidetur ꝓporta-
re pullos columboruz:
ut diximus supra secū-
do can. ca. de carnib⁹.
cuz dicit q pulli faciūt
prefocationem Alkuli-
per. i. pdix.

f Post declinationē q:
hoc est regimen copio-
sum. quod tunc magis
competit. alia parent.
Dedeguar facta. i. pre
pata ⁊ cocta ex sicla. i.
cuz sicla oleo abluto q:
ablutio facit oleū in hu
miditate temperatum.
ut secundo can. capitu-
lo de oleis. Alkaguamat. i. condita cum ace
to ⁊ sale. ⁊ est uomē ge
neris. ⁊ dicitur etiam
rauic. ⁊ sub eo compre
benduntur olive condi
te cappari conditi rape
etiaz condite: que apud
nos dicuntur compo-
sita Anuiden: ⁊ est radix
herbe unde fit assa: ⁊
alias habet expositio-
nes.

g Hora cibi. Hic consi
dera q Auicē. plus se
elongat a principio pa-
roxismi quaz fine dan-
do cibum.

h Mensura somni est
equalis. s. equaliter in-
digens digestione ⁊ re
solutiōe. uel equalis. s.
proportionalis.

i Balneum patet.

k Et succurrit ⁊c. Do-
cet succurrere acciden-
tibus ⁊ sūt. vij. uel. viij.

indiget eis i hac egritudine apud
digōnē ē: ut augmtet dosis de pillu
lis de turbit. ⁊ administrētur cliste
ria fortia. Et de illis sūt pillule iste
℞. masticis sexta. ʒ. i. succi apsinthij
q̄rta. ʒ. i. pillule colloquintide sexta.
ʒ. i. hiere picre. ʒ. ſ. agarici. ʒ. ſ. ifor
mētur pillule cū sirupo acetoso mel
lino ⁊ sumātur in potu. Et de illis
sūt pillule ō mastice ⁊ de aloe: Qō
si materia fuerit ad calitatē decliuis
sumant ō trociscis de spodio solu-
tiuis. ʒ. iii. trociſci de turbit aur. i.
scamōee aur. ſ. succi eupatorij aur.
ij. Et dētur i potu ſm q̄titatē vtu-
tis. Et itex eupatorij apsinthij ca
pili ueneris ⁊ myrabola. fumiter-
re passulax mūdatax eq̄les sumāt
ptes: ⁊ denᵗ i potu ſm q̄titatē ne-
cessitatis. Et si nō suffert corp⁹ so
lōnē uētris: pueniatur ad diuretica
⁊ subtiliatiua ⁊ sudare faciētia. ⁊ de
sūma illox q̄b⁹ idigetur: tunc ē ifu
sio aloes cū melle. Et q̄n declinat
egritudo nō ē tūc itroit⁹ balnei āte
cibū malus. Libi⁹ aūt eox sint sub
tiles sic acetū ⁊ oleū. ⁊ q̄nq; ponit
i eis parū almuri ⁊ ꝓpe i fine ei⁹.
Illi aūt q̄ sunt fortiores sunt alta-
ragi ⁊ pulli ⁊ alcubugi ⁊ bis similia
p⁹ declinationē ⁊ oz ut ponātur in
eis ⁊ ꝓpe apō digōnem ea i q̄b⁹ ē i
cisio sic acetū ⁊ sinapis ⁊ almuri Et
si fuerit phla acetosū malū uisco-
sū porrū ⁊ aq̄ ciceris sunt de melio
rib⁹ cibis eis. ⁊ quādoq; ponūtur
i eis cyminū ⁊ anetū ⁊ oleū. Et ite
rū beguerid facta ex sicla ⁊ almuri
⁊ aceto ⁊ oleo abluto ⁊ alchaguamac sic kēmach de capparib⁹ ⁊ re-
mach de aneto ⁊ origano ⁊ aniudē
⁊ aspagis. Et deuitētur ola i q̄b⁹ ē
iffratio ⁊ hūectatio. Et hora cibi⁸
ē p⁹ teporē poxismi: ⁊ erradicatio-
nē ei⁹: ⁊ āte poxismū ad min⁹. iiii:
horis. Mēsura⁹ autē somni eoruz
ē ut sit eq̄lis uigiliis. ut sit digō ma
teriei ad somnū ⁊ resolo ad uigili-
as. Et balneum¹ q̄dē ē uebemētis
nocumēti nisi p⁹ declinatiōez. ⁊ suc
curritur uomitui ei⁹ quādo super-
fluit ⁊ oz ut administretur in illo qō
sit sicut miua ⁊ sirupus de granatis
cum mēta simul cognitus. Et si ne
cessariuz est fortius sumatur ō gra
nis granatorum muzox. ʒ. x. ⁊ tu-
ris albi ⁊ masticis ābox ana. ʒ. v.
mentem. ʒ. vii. decoquātur i duab⁹
libris aq̄ i qua sint folia mente do-
nec minuatur. Et succurratur flu-
xui uentris ei⁹ qum supfluit: cum
retentiōe ei⁹ cum eis q̄ sciuisti de
stipticis regimentalibus ⁊ medici
nalib⁹. Sed ei⁹ q̄dem debilitatiōi
succurritur ut cibetur successiōe ei⁹
pullis assatis ⁊ in patellis coctis. ⁊
ut adhibeantur suffumigationes ⁊
odores uiuificātes. Et si acciderit¹
inflatio i facie ⁊ extremitatib⁹ iuuā
tur qum administrātur huiusmodi
trocisci. ℞. anisi ⁊ lactuce ablute
āborū añ. pōd⁹. ʒ. v. amigdalax ex
corticatax croci marmacor omni
um añ. ʒ. iiii. seminis apii seminis

feniculi floris sq̄nanti oium. añ. ʒ.
iij. floris eupatorij. ʒ. iij. spice. ʒ. v.
biere picre. ʒ. vij. rosax. ʒ. x. fiāt ex
eis trocisci ⁊ administrentur. Et for
tasse idigebis eis q̄ sunt sicut omo
rusia ⁊ dialacca ⁊ medicamen de
amigdalis amaris. Et ad lōgitudi
nē[m] febris. ℞. rosax pondus. ʒ. x. ma
sticis ⁊ pice ⁊ feniculi ⁊ semis apij
⁊ seminis endiuie ⁊ succi eupato-
rii ⁊ succi apsinthii oium añ. ʒ. iii.
spodii. ʒ. v. fiāt trocisci ⁊ sit dosis ex
duab⁹. ʒ. usq; ad. v. cū. ʒ. x. de gele-
niabin in decoctiōis feniculi q̄tita
te. ʒ. ii. ⁊ ameos cōfectū cum melle
ē magni iuuamēti i huiusmodi lo-
co. Et fortasse[n] idiges ꝓpter longi
tudinē frigoris fricatiōe ⁊ modus
i ea ē ut icipiat ab humeris ⁊ igui-
nib⁹ q̄do spargitur caliditas i ma
nib⁹ ⁊ pedib⁹ ⁊ calefiūt. Si aūt sē
serit similitudinē lassitudinis fiat p
mutatio ad fricationē dorsi ⁊ quan
do uebemēs fit calefactio q̄ neces-
saria ē i eis tūc dimittē eā ad aliud
mēbrū. Et de oleis bonis eis est
oleū dulce i quo nō est stipticitas
⁊ oleū camemillinū ⁊ oleū de aneto
decoctū i uase duplici. Cum er
go cōpleueris tūc absterge oleum
aliqō ut nō angustietur ⁊ nō est ma
lū[o] si fricationē siccā sequatur frica
tio cū oleo aliquo. Et de illis que
seruant stomachos eox ut nō debi
litent[ur] sunt unguenta inuncta capiti
stomachi que sunt sicut camemilli
nū ⁊ oleum nardinū ⁊ oleum aneti
nū ⁊ forti⁹ illo alnazoki[p]. Et ō em
plis iuuatis est ut decoquat[ur] came-
milla cū re pauca masticē decoquē
do cū uino cū duplo sui de melle.
Et si[q] ceciderit appetitus. tunc me
lius ē ut nō administret[ur] uinū solū
imo i quo decocta sunt sic camemil
la ⁊ dactili ⁊ melilotū ⁊ apsinthiū.

Cura phlegmatice cōtinue q̄ no
minatur latica.

Cura eius. C. lix.

Et cura[r] faciētis poxismum
c oi die. ⁊ differt ab ea quoniā
oportet ut in illa fit admini
stratio subtiliantiū calidox cū faci
litate. Et hoc si fuerit cōtētus eis
q̄ sunt sicut sirupus acetosus ⁊ ge-
leniabin ⁊ iuleb de melle ⁊ aq̄ eius
⁊ aqua feniculi ⁊ apii ⁊ radicū triū
sine dubio cōfert. Et q̄nq; cōfert
eis lisch ō aneto ⁊ kisch ō cappari
b⁹ ⁊ ꝓpe cū uestigiis digōis. Et p
parēt[ur] cibi eoru i obuatiōe tporū
⁊ diuersitatis ei⁹ ⁊ fortitudine ur
tutis ⁊ debilitatis eius preparati-
one cui⁹ remēoratio p̄terit. ⁊ de
medicinis[t] bonis ad eos sunt tro-
cisci de decē generib⁹. itex de me-
dicis exptis ad eos ē illa q̄. ℞. dos.
ʒ. vi. succi siqritie fumiterre spice
oium añ. ʒ. iiii. masticis. ʒ. iii. lazara
be. ʒ. iii. anisi. ʒ. ii. preparētur. Ite-
rū trocisci eupatorii. ʒ. iiii. rosax. ʒ
i. ⁊ ttiā spodii. ʒ. ii. ⁊. ſ. Et itex[u] tro
ciscox apsinthii quorū descriptio.
℞. assari semis apii anisi amigdala
rū amarax sucbaba bedeoard suc

accidentia. Regimentalib⁹. i. cibalibus ut assatura panis. suc
cessione eius. s. fluxus uel debi-
litatis post fluxum.

l Et si acciderit. Hec inflāmatio
est signum cacesie ⁊ principiuz
ydropisis. Et hec est cura ei⁹: ⁊
medicamen de amigdalis ama
ris. Ista littera debet coniūgi
cum premissa. Et dialaca ⁊ me
dicine de amigdalis ⁊c.

m Et ad longitudinez. Hic do
cet succurrere lōgitudini febris
⁊ est medicamen aperiens ⁊ cō
fortans. Et alias dicemus q: in
hoc medicamine deficiūt amig
dale amare. Ameos ⁊c. q: con-
fert in humiditatibus stoma-
chi malis.

n Et fortasse. Docet subuenire
longo frigori ⁊c. dimitte eā ad
aliud membrum. i. frica. aliud
membrum ⁊ absterge oleuz ali
quid. s. quodcūq; sit: ut non an-
gustietur. s. propter opilatio-
nem pororum. uel propter feto
rem siue odorez: ⁊ ideo dixit ali
quid.

o Et non est malum ⁊c. q: frica
tio dilatat poros cum unctione
⁊ resolut.

p Alnagoki exposuimus iaz q:
est gumma que reperitur i fruc
tu pini. tamen Azaranus ca-
pitulo de emoroydibus. uide-
tur dicere q: est oleum de iessa
mino.

q Et si ⁊c. Mirandum est qua-
re non concedit uinum si appe
titus cadit. ⁊ uidetur intelligere
uinum soluz ꝓpter eliquatio
nem materierum quam facit. ⁊
sic remollit stomachum. ⁊ hoc
est maxime uerum apud sarra
cenos qui non sunt consueti bi
bere uinum. immo in quo ⁊c.
Dynus dicit q: illud uinum nō
debet bibi sed ex istis rebus de
bet fieri emplastrum ad stoma
chuz. Aliter potest dici q: istud
uinum detur loco sirupi: ⁊ non
detur cum cibo: ⁊ habet resol-
uere materias stomachi. Nos
autem aliter subueniremus ca-
sui appetit⁹ ſm quod docet ter
tio can. fen. xiij. ⁊c.

r Et cura facientis. Cura
eius ⁊c. Hic apparet q:
can. supra positi sunt cō-
munes phlegmatice continue:
⁊ interpollate. ⁊ etiam medici
ne: nisi q: in illa. s. cōtinua opo⁊
tet q: sit ⁊c. quia debent eē mi
nus calida iuleb de melle: ubi
ponitur pl⁹ mellis. ⁊ aqua ubi
non ponitur tantum mellis. u:
de ergo q: non transcendat ad
fortia: nisi usq; ad tres radices
s. feniculi petrosilij ⁊ apii.

s Et preparentur ⁊c. Patet ex
capitulo precedenti.

t Et de medicinis. Tro. De de
cem generibus quinto can. tra
ctatu octauo scribuntur. Pre
parentur. s. in forma trociſco-
rum ul' puluerisi. Ego uero nō
uterer hac medicina nisi iaz di
gesta materia ⁊ euacuationib⁹
factis.

u Et iterum trociſcorum absin
thij. Quorum descriptio. Mi
randum est q: isti dicuntur tro
ciſci de absinthio cum non po
natur hic absinthium ⁊ ideo uel
oportet addere absinthiuz. uel
oz supplere: Et trociſci quoruz
descriptio ⁊c. uel est quandoq;
nomen impositum medicine cō
posite ab aliquo simplici cuius
uirtutem habet. i. illi similez. li
cet non ponatur illud simplex
ut diacurcuma mesue sicut dcla
rauimus quinto can. Uidimus
liberatuz a cotidiana interpol-
lata: quam ser mensibus habue
rat per usum succi apij sirupi-
zati cum zuccaro quandoq; cū
melle: dosis erat uncia una: et
media et erat adolescens phleg
maticus:

UVA. BHSC. IyR_029

a Ura earum. ¶Ponit curam febrium annexarum febrib⁹ phlegmaticis. et primo empiale ⁊ liparie. ⁊ includit in hoc febrem in qua ſm unam ⁊ cādē rem ſentitur calor ⁊ frigus: quia conuenit cum empiala in materia.

b Aſſociate uni uie. i. una uia inciduntur iſte ſimul: ⁊ cum predictis. ſ. cotidiana ⁊ interpollata mellino ⁊ zuccarino. ſ. mixtis uel ſeparatis ſm q⁹ tibi uidetur: ⁊ ſim plicibus ⁊ etiam compoſitis ſm q⁹ ex canonibus premiſſis apparet.

c Et precipitur etiam quandoq3 ad confortationem ſtomachi deinde fiat gradatio. quia a digeſtis ⁊ ſubtiliatiuis ad infuſionem aloes ad ſolutiua ⁊ puocantia urinam ⁊ ēt confortantia ſtomacum ⁊ nutritiua. Et hec omnia itelligit per res quas numerat ut apparet.

d Et diuretica. ſ. dentur.

e Et de ſolutiuis iuuatiuis ſi eſt ibi melancolia ingroſſans fleg ma. ⁊ citrinis ſi eſt ibi aliqua colera.

f Cliſteria ⁊c. ſi eſt ibi groſſum phlegma.

g Et regimen liparie idiget ſubtiliatione. plus: quia in liparia cum ſit calor intus non poſſumus ſecure uti calidis ſubtiliatiuis. ⁊ alijs: ſicut i empiala: uel quia liparia poteſt fieri ex colera ut illa que dicit taburos: poteſt igitur i ea cadere error ſi curares ea3 cura phlegmatice: ſz cura eius intelligitur ex capitulo de cura febrium colericarū.

b Ec febris. ¶Primo ponit curam eius: que fit a flegmate: ſecundo a colera ibi ſecunda. Quod ſi fuerit. ¶Prima in duas. primo in generali ponit curam. ſecundo in ſpeciali. ibi ſecunda. Et Gal'. Conſiderandum q⁹ auicē. intendit ad materias que ſunt in uenis uerſus inteſtina ⁊ in inteſtinis ipſius cum cliſteribus incipiendo a leuioribus: ⁊ poſtea ad fortiora. Et hic debet premitti. ſ. cliſtere: intendit etiam ad materias poſt epar: per frication̄ q̄ ſubtiliat eas: ⁊ euaporare facit. ⁊ hec etiā fricatio debet eſſe gradata: ut dictum Auic. ad utrūq3 referatur. Conſiderandum q⁹ aliter per euacuationem gradatim poſſemus intelligere euacuationem cum farmaco ſolutio incipiendo a leuioribus eundo ad fortiora. ⁊ hoc eſt preceptum Raſis. i6. continentis capitulo de cura febris ſincopal': ⁊ confirmat hoc auctoritate. Alexandri hoc inuentis.

i Et Gal'. ¶Hic in ſpeciali ponit curam ⁊ omnia que dicit ſūt dicta gal'. rij. terapentice in duabus cāis. Et uidetur mihi melior diuiſionis mod⁹ q⁹ habet tot partes quot habet cañ. primus cañ. eſt: q⁹ obmiſſa euacuatione cum farmaco intendatur fricatiōi: ⁊ hoc eſt q⁹ dicit. Deficit ab euacuatione ⁊c. cum fricatione. i. obmiſſa euacuatiōe fiat fricatio. Unde dicit gal'. qualiter ergo oportet hos tales ſanari idigentes quidam euacuatione: ⁊ non ferentes euacuatiua auxilia. nullam aliam inueni in eis euacuationem: niſi per frication̄: modus autem fricationis eſt notus. Dubitatur utrum iſtis poſſit dari medicina ſolutiua. uidetur q⁹ ſic per Raſ. i6. continentis in hoc capitulo ubi auctoritate aler. dicit da in potu laxatiuum ad alleuiandum illud phlegma: ut non agrauetur ſuper naturam: q⁹ ſi uideris egruz coroborari ſuper reſiduum bonum erit: ſin autem da ei iterum laxatiuum. In contrarium eſt auic. ſupra ⁊ gal. ⁊ ratio eorum eſt. nam iſti humores faciunt ſincopim geſcentes: quia non habentes fortem motum. ergo multo magis forti farmaco moti aut debili. in hac diſcordia non eſt uia concordie: niſi illa quam ſepe diximus in ſimilibus queſtionibus: ⁊ eſt q⁹ quilibet iſtorum uirorum proceſſit: cum ſua extimatiua. ⁊ utraq3 eſt poſſibilis de facto. Alexander enim arbitratus eſt q⁹ farmacum minoret de materia groſſa uiſcoſa: quam fricatione non poteſt educere. ⁊ q⁹ homo ſit tam fortis in uirtute: q⁹ poſſit tollerare motum a farmacia factum anteq3 extra educatur humor. ſed Gal. ⁊ Auicen. arbitrati fuerūt cōtrarium. ⁊ neutra partium poteſt alteri concludere: ⁊ utraq3 poteſt conuenire. ⁊ poteſt etiam dici q⁹ alexander loquitur de febre ſincopali in qua phlegma ē benignum: ⁊ ſanguini apropinquans. Unde ſubdit de phlebotomia ſi uidetur me dico: ⁊ talis homo quia fortior in uirtute poteſt tollerare farmacum. Auic. autē ⁊ Gal. loquuntur in febre ſincopali in qua phlobotomia eſt prohibita. Unde. rij. terapentice. in nullo talium ſanguinis ablatio ſine maximo conſueuit fieri nocumento.

k Et ad ſummum. ¶Hic ponit ſecundum can. ſubtiliatio. ſ. flegmatis. non calefactio ualde quia ingroſſaret illud ⁊c. Dubitatur utrum in cura ſincopalis hui⁹ medicus debeat eſſe contentus fricationibus ⁊ dicta tenui. ſ. ſolomellicrato cuz yſopo uſq3 ad plures dies: uidetur q⁹ ſic per Gal. ⁊ Auic. ⁊ rō ē quia cibatio auget materiam ut ſupra dixit. In contrarium eſt alexander in capitulo de ſincopio. ſ. poſt tres uel quattuor dies: cum materia ſubtiliari incipit ut auic. dixit ſuperius in cañ. generali uel a principio quia ſtatim a primo die. ⁊ hoc intendo plus ad accidens quod eſt ſincopis q3 ad aliud. preiudicat ergo ſincopis cauſe. ⁊ ſic ſoluitur primum argumentū. aquoſum autem debet eſſe iſtud unum: ⁊ non uinoſum ne inflāmet. gradum autem ſue potentie menſuret medici extimatio. ⁊ quātitatem in pōdere aque. Auic. uero dixit ſi fuerint febres ſanguinee: ubi quidam habent ſi non fuerit ſanguinee. i. inflammatiue. uel auic. dixit hoc quia phlegma ſanguineū non ita eſt crudum a principio: ſicut phlegma non ſanguineum: ⁊ iō ratione diſpoſitionis in cauſa ſecurius poteſt uinum concedi: licet ex parte flāme minus poſſit concedi: ⁊ in hoc ſtatur bonitati extimationis. Et p prie in ſenibus. ſ. debet dari uinum. uel proprie in ſenibus. ſ. paruz ſūt ſincopales febres ſanguinee.

q Unum poſt cibum. q. d. bibant non ſolum quando cibatur uinum: ſz etiam extra horas cibi propter debilitatem bibant. uel iſte eſt modus ſarracenorum potare poſt. ſ. digeſtione facta ad delationem cibi. ⁊ ſic ceſſant contraria.

r Et tibi. Iſte eſt ſeptimus cañ. Conſidera q⁹ auic. duo ponit cibaria. unum p ſincopi. ſ. panem in uino. alius eſt cibus reſpiciens uirtutem in relatione ad morbum ⁊ eſt aqua ordei ⁊c. ſuper quam ſit dormitio nam nō dat cā ſincopis ſz cib⁹ q⁹ dat cā ſincopis ē ſuper quē nō dormitur: q⁹ ſincopim patiēs ꝓcipitur uigilare. ut tertio cañ. fen. rj.

s Cum ergo. Cauſa huius dicta fuit ſupra. Uerum oportet ut probi beatur illud. ſ. ſincopis: uel illud. i. ille cibus quando non eſt ſincopis ut ſtatim ſubdit.

Ura earum. ¶Ponit curam febrium annexarum febrib⁹ phlegmaticis. et primo empiale ⁊ liparie. ⁊ includit in hoc febrem in qua ſm unam ⁊ cādē rem ſentitur calor ⁊ frigus: quia conuenit cum empiala in materia.

Aſſociate uni uie. i. una uia inciduntur iſte ſimul: ⁊ cum predictis. ſ. cotidiana ⁊ interpollata mellino ⁊ zuccarino. ſ. mixtis uel ſeparatis ſm q⁹ tibi uidetur: ⁊ ſimplicibus ⁊ etiam compoſitis ſm q⁹ ex canonibus premiſſis apparet.

Et precipitur etiam quandoq3 ad confortationem ſtomachi deinde fiat gradatio. quia a digeſtis ⁊ ſubtiliatiuis ad infuſionem aloes ad ſolutiua ⁊ puocantia urinam ⁊ ēt confortantia ſtomacum ⁊ nutritiua. Et hec omnia itelligit per res quas numerat ut apparet.

Et diuretica. ſ. dentur.

Et de ſolutiuis iuuatiuis ſi eſt ibi melancolia ingroſſans flegma. ⁊ citrinis ſi eſt ibi aliqua colera.

Cliſteria ⁊c. ſi eſt ibi groſſum phlegma.

Et regimen liparie idiget ſubtiliatione. plus: quia in liparia cum ſit calor intus non poſſumus ſecure uti calidis ſubtiliatiuis. ⁊ alijs: ſicut i empiala: uel quia liparia poteſt fieri ex colera ut illa que dicit taburos: poteſt igitur i ea cadere error ſi curares ea3 cura phlegmatice: ſz cura eius intelligitur ex capitulo de cura febrium colericarū.

De cura empialos. ⁊ liparie. Cap. lix.

Ura eorum[a] propinqua eſt
c cure quā diximus. ⁊ ſūt ambe aſſociate[b] uni uie. ⁊ oportet ut incipiatur in primis a ſirupo acetoſo mellino ⁊ zuccarino ⁊ precipitur[c] in eis ambabus: ut adminiſtretur rob agreſte decoctuz cum melle ⁊ ſirupo roſ: deinde fiat gradatio de uia ſumendi i potu ſemia ⁊ aquas eorum ad infuſionē aloes ⁊ trociſcos de roſis cum maſtice: ⁊ pillulas ⁊ aloe ⁊ hieram picrā ⁊ pillulas de eupatorio. Et oportet ut in eis ambabus ſimul ſtōi ſollicitudo habeatur: ⁊ adminiſtretur uomitiuum cum aqua faſeolorum ⁊ rhaphani ⁊ aniſi ⁊ calamēti ⁊ diuretica[d]. Et de ſolutiuis[e] iuuatiuis ē illud: quod fit ex myrabolanis nigris ⁊ citrinis ⁊ tubit ⁊ zuccaro. ⁊ de illis que conferunt eis iuuamētum magnum ſunt cliſteria[f] decliuia ad acuitatem: ⁊ in quibus ponuntur medulla cartami ⁊ centaurea minor ⁊ anetum ⁊ camemilla ⁊ albaſce ⁊ mellilotum ⁊ almuri ⁊ mel ⁊ regimen liparie[g] indiget ſubtilitate: pluſquam regimen alteri⁹.

De cura febris cum ſincopi ⁊ bumoroſa. C. lx.

Ec febris[b] eſt difficilis cu-
b re. Et modus in curatione eius eſt eūo gradata ex ſubtili ad fortem: ⁊ proprie quādo natura non reſpondet ex ſe: tunc. n. cū cliſteribus munda: quod eſt in inteſtinis ⁊ uenis propinquis eis ex ſuperfluitate: ⁊ adminiſtra in reſiduo ſubtiliationem cum fricatione. Et Gal'quidem dixit q⁹ deficit in euacuatione plm eorum niſi cum fricatione. Et melior modorum in fricatione eorum eſt: ut incipiat a coxis ⁊ cruribus deſcendēdo a ſuperiori ad inferius. ⁊ adminiſtretur illud cum mantili aſpero abradente cutē. deinde pmutetur ad manus deſcendendo ab humero da ſpatulā: ita ut igneatur cutis: deinde ad dorſum ⁊ pectus. deide redeat ad crura ⁊ reuertatur ad ordinem primum. Et ponantur medietas tēporis eorum fricationi: ⁊ medietas tpis eorum dormitiōi ſi poſſibile eſt. Et ad ſummum[k] canō curationis eorū eſt ſubtiliatio nō calefactio ualde. Et de illis que cō ferunt eis ſunt ſubtiliantia: ſicut aq̄ mellis cum uirtute iſopi ⁊ ſeminis apij in matutinis[l] ⁊ ſimilibus eis. Quod ſi[m] fuerit illic fluxus uētris ſuperfluus decoque mel decoctōe uehementiore: ⁊ non ſoluet niſi parum temperatum iuuatiuum. Et ſi rupus[n] acetoſus mellinus: iterum confert eis in eſtate quidem ⁊ cum conſuetudine potus aque ffe permixtus cum aqua ffa. ⁊ in hyeme oportet ut non ſumat eam in potu penitus. ⁊ ſit contentus a qua calida ⁊ aſſumere calidum ex potibus eſt melius eis: niſi apud neceſſitatem eſtus eſtatis: ⁊ uehementia caloris plurimi. Et conuenientius[o] quo potantur ad ſitim eſt ſirupus acetoſus mellinus. ⁊ uinum[p] cōfert i eis principio. ⁊ proprie ſi fuerint febres corum ſanguinee. ſed parū ſunt ⁊ proprie in ſenib⁹. Et neceſſariū eſt eis uinum poſt cibum[q] ⁊ ubi[r] quidem neceſſarium eſt: ut cō ſideres pulſum hūtium hāc egritudinem ſemper: ⁊ qū uideris eum incipere debilitari ⁊ cadere ſubito ciba eū pane iſuſo i uino cōmixto: ſi nō, phibet apa i uiſceribꝰ. Qū[s] ergo aſſociat ei huiuſmodi egritudo nō ē curatiōi mod⁹ neq3 fidutie lo

---

a Et ſirupus. ¶Hic eſt quartus cañ. notus.

b Et conuenienti⁹. ¶Hic eſt quintus cañ. ⁊ not⁹ utitur autem his potibus mellinis ⁊ nō zuccarinis, ꝓpter digeſtionem ⁊ maiorem phlegmatis abſterſionem.

c Et uinum. ¶Hic ē ſextus cañ. de uino. Dubitatur quō cōcedit uinuz in principio cum materia ſit indigeſta: ⁊ iā ꝓceptuz eſt ſupra: q⁹ deē digeſta materia. Amplius quō ſi febres ſūt ſanguinee cum materia ſit calidior. ⁊ iō min⁹ cō petit unum: Amplius quomodo poſt cibum: quia faciet deſcendere cibum ſuſpicandum eſt de iſto textu: ne translator errauerit. auic. enim ſequitur Gal. in hac cura: ⁊ textus. rij. terapentice eſt iſte. ¶His aquoſum unum confeſtim a principio aptum eſt niſi uehementer febriāt: qō non ualde aquoſum cōtingit ſm predictam diſpoſitionem. adhuc autem magis ſi ſener contigerit. Dicamus igitur utriuſq3 textum ſaluando: q⁹ iſti ambo cōcedunt uinum a principio. ſ. poſt tres uel quattuor dies: cum materia ſubtiliari incipit ut auic. dixit ſuperius in cañ. generali uel a principio quia ſtatim a primo die. ⁊ hoc intendo plus ad accidens quod eſt ſincopis q3 ad aliud. preiudicat ergo ſincopis cauſe. ⁊ ſic ſoluitur primum argumentū. aquoſum autem debet eſſe iſtud unum: ⁊ non uinoſum ne inflāmet. gradum autem ſue potentie menſuret medici extimatio. ⁊ quātitatem in pōdere aque. Auic. uero dixit ſi fuerint febres ſanguinee: ubi quidam habent ſi non fuerit ſanguinee. i. inflammatiue. uel auic. dixit hoc quia phlegma ſanguineū non ita eſt crudum a principio: ſicut phlegma non ſanguineum: ⁊ iō ratione diſpoſitionis in cauſa ſecurius poteſt uinum concedi: licet ex parte flāme minus poſſit concedi: ⁊ in hoc ſtatur bonitati extimationis. Et p prie in ſenibus. ſ. debet dari uinum. uel proprie in ſenibus. ſ. paruz ſūt ſincopales febres ſanguinee.

q Unum poſt cibum. q. d. bibant non ſolum quando cibatur uinum: ſz etiam extra horas cibi propter debilitatem bibant. uel iſte eſt modus ſarracenorum potare poſt. ſ. digeſtione facta ad delationem cibi. ⁊ ſic ceſſant contraria.

r Et tibi. Iſte eſt ſeptimus cañ. Conſidera q⁹ auic. duo ponit cibaria. unum p ſincopi. ſ. panem in uino. alius eſt cibus reſpiciens uirtutem in relatione ad morbum ⁊ eſt aqua ordei ⁊c. ſuper quam ſit dormitio nam nō dat cā ſincopis ſz cib⁹ q⁹ dat cā ſincopis ē ſuper quē nō dormitur: q⁹ ſincopim patiēs ꝓcipitur uigilare. ut tertio cañ. fen. rj.

s Cum ergo. Cauſa huius dicta fuit ſupra. Uerum oportet ut probi beatur illud. ſ. ſincopis: uel illud. i. ille cibus quando non eſt ſincopis ut ſtatim ſubdit.

UVA. BHSC. IyR_029

a Et balneum. Hic est octauus can̄. & causa est quia debilitat & eliquat materias.

b Et calidum. Hic est nonus canon. & patet.

c Quod si fuerit. Ponit curam febris sincopalis a repletione colere. ō qua supra dixit. facilis est uomitus ꝓpter coleraz & ꝓpter locū. q: illa colera multum inuenitur in stomacho ut supra diximus.

d Et leniatur. s. uenter uel. i. fiat uomitus leuis. est enim iuuatiuus ualde

e s. uomit⁹ uel lenitio uētris. Ista. n. materia facilius mouebit ad euacuationem ꝯz flegma.

Et ad ultimū. i. in sūma melius est & ēt ꝓficere i hac febre ē cotidiane aliquid agere in ea ō hac lenitione leui: & etiā frictione leuiori ꝯz in phlegmatica: & attende re: uirtuti ut dixim⁹. et maxime cotidiana ꝓfectio est p cotidianam lenitionem uentris. & uomitum leuem: ut nō cogamur subito una die multuz euacuare.

f Portet &c. Hic Ponit curam febris cum sincopi. s. que dicitur mūta subtilis. & ꝓmo per epithimata que conferunt febri & materie ſbtili praue: & cordis uirtuti confortāt. utile est etiaz ponere de spodio. Et uiui ficetur secūdo per cibaria que sunt refrenantia coleram & confortantia aliqualiter: Aqua ō fructib⁹. i. de pomis malis uel piris. de semi ul' aqua melonis. nec credo q intelligant aquaz de fructib⁹. s. de cassia uel tamarindis. tamē si in die quietis ista lenitiua dātur est utile ad leuiter educendum illam coleram. & proprie tamarindi ut apparet secundo can̄. capitulo ō tamarindis.

g Si autem. Ponit cibaria ad sincopiz utiliora. Almususat. i. cibaria q̄dam acetosa fc̄a ex pullis. & pz.

b Egime. Patet ex his que supra dixim⁹ de istis fe. &c.

i Lurimum quarta na &c. Post scientiam de febribus predictis loquit de ḡrtana primo. secūdo de febrib⁹ annexis illi. ibi secunda. Et nominatur phitanos. Prima in tres. primo pōit diuersitatem huius febris. secundo signa. tertio curam. ibi secūda. Signa ibi tertia. Cōsideretur. Prima i q̄ttuor. Primo ponit diuisionem in suos modos. secūdo eius causas ponit. tertio modum consecutionis ad alias febres. quarto ostendit que est saluior & que minus salua. ibi secunda. Cause. ibi tertia. Et plurimū. ibi quarta. Et saluior. Causa autē quare raro euenit quartana continua. & frequenter interpollata est quia humor melancolicus est paucus & ualde ineptus putredini. Cum ergo colligitur intus in uenis anteq̄z putredo possideat illum: natura expellit illum ad extra uenas. Sciuisti totum illud. quia causas melancolie scīuisti primo can̄. capitulo de qualitate generationis humorum. causas uero putredinis sciuisti supra in hac fen. tractatu secūdo primo capitulo.

k Et existimauerūt &c. Cis humiditatis humoralis &c. Ratio q̄ potest dimittere regimen sui calidi. & occupari a calido extraneo. & hec ē rō putredinis: ut gal. ij. de differentijs febriū. & xj. terapentice.

l Quāuis rarificetur. i. diuersificetur in preparatione. quia alique humiditates es sunt preparatiores quibusdam. uel rarificetur. i. raro eueniat: hec putredo melancolie in preparatione. i. ꝓpter preparationem quam non habet.

m Et plurimū. Hic est sermo Gal. iij. ꝓnosticoruz super illo uerbo. febribus uero inordinate &c. & est planum.

n Et saluior &c. ab apostemate. s. splenis & aliis. s. passionib⁹ prauis splenis. ut duricijebus & opilationibus.

o Ad idropisim. Vide hoc tertio can̄. fen. xiij.

p Et in ea est securitas a spasmo. Iste est ampho. quinte particule: ubi dicitur. A quartanis habiti non ualde a spasmis apprehenduntur. Et datur hic una causa quia humor est siccus. s. exiccans phlegma: quod est causa spasmi. Uel quia humor est siccus terrestris non aptus fluere ad neruos. Alia causa datur ab Auic. libro tertio fen. secunda capitulo de spasmo. que causa est concussio: ut suadet unde fit materie euacuatio. alia sunt nota.

q Igna sunt &c. Primo ponit quedam signa cōia quartanis. secundo ponit signa ſm diuersitatez causarum. tertio ponit signa specialia a pulsu & urina & aliis gbusdam. ibi secūda. Et illi⁹ ibi tertia. Et pulsus. Prima in quattuor sicut quattuor modos signorum ponit. & in fine ponit duos can̄. ibi secunda.

cus. i. qñ accit huiusmōi alteratio i pulsu: & hec q̄dē cibatio ē ex eis: q̄ necessaria sunt: qñ uehemēs fit sincopis uez oz ut ꝓhibeat illō. Cib⁹ aūt sup quē fit dormitio ē aq̄ ordei sup quā nō addat: nisi qū cadit ỹt⁹. & si addit tūc sit panis ifusus i iuleb aut aq̄ mellis. Et balneū q̄ dē ē de reb⁹ nocibilioribus istis: & calidū & frīz ualde ex aere cū calido. n. nō fit succuritas ō cursu hūo rū ad pulmonē & ad cor & ad cerebrū: & frīz ꝓhibet digōnē ei⁹. Qō si fuerit i ea humor cholericus aliqs tūc si facilis ē uomit⁹ & lenia t̄ē iuuatiu⁹ ualde: & ad ultimū melius ē ut assidue proficiat in ea.

De cura febris cum sincopi minuta. Ca. lxi.

o Portet ut empleat pectus ei⁹ cū sandalis & aq̄ ros & uinificet cū cibo paulatim. Et sit cib⁹ ei⁹ sicut panis de simila infusus i aq̄ granatoz ifrata si desiderat ipm: & similiter i aq̄ de fructib⁹ Si aūt⁹ idiget ad ỹtute almosolat factis ex pullis cū aceto & aq̄ agreste & olerib⁹ frīs & ꝓpe coriandro erit iuuamētū i hoc si exhibeatur.

Regimen nocturne & diurne. Ca. lxij.

r Egime⁹ eaz amoaz. regime phlegmaticaz: neqz est diuersitas in eis.

De quartana ꝓiodica. Ca. lxii.

Lurimū q̄rtana ē ꝓiodica:

p & minorat casus q̄rtane ise pabilis. Cause vo q̄rtane sunt ea q̄ generāt mliam postea putrefaciūt eā: & tu iā sciuisti totū illō Et sciuisti q mlia alia ē: q̄ ē ex sanguinis. & alia q̄ ē adustio ei⁹: & cinis humoz. Et sciuisti q de illa ē sanguinea & de illa ē phlatica & de illa ē cholerica: & de illa est adustio ipsius mlie nālis. Et existimauerunt q̄dā hoium: q q̄rtana non generat ex mlia naturali: quoniā ipsa nō putrefit. Et huiⁿ q̄dē ſmo non oz ut ausculet: imo de ꝓperatib⁹ oibus humiditatis ē: ut putrefiat q̄uis rarificet i ꝓparatiōe. Et plm q̄dez cuenit i succestione egritudinis febriū diuersaz putredaz ꝓp diuersitatē humoz ex q̄b⁹ generantur: ex quorū putrefactione qū addunt: & nō eūant multiplicat mlia. deinde qū putrefit ē quartana. Et multotiēs q̄dē accit successione splenis: & qū hoc ipsa ſm plm nō eūat ex dolore splenis aut duritie eius. Et saluior q̄rtana ē illa que non accit ab apate splenis: aut alijs: aut cū q̄ nō ē apa splenis. Quartana. n. q̄ euenit ab apate splenis aut cū q̄ ē apa splenis multotiēs perducit ad hydropisim & pnitiē. & q̄rtana q̄ salua ē liberat ab egritudib⁹ malis mlicis: sic mlia & epilepsia & in ea ē⁹ securitas a spasmo: qm hūor ē siccus & ſm plurimū est egritudo salua. & qñ nō accit i ea error non addit supra anū. & qñqz pdurat. xij. ānis: & qō ē infra eos. & q̄ ex ea lōga ē pducit ad hydropisim.

Et scias q autumnus est inimicus quartane.

Ca. lxiiii.

s Igna sunt⁹ q q̄rtana icipit in primis cuz frigore quo: deide icipit frig⁹ ei⁹ addi: postea minorat paz apō statū: sicut ipsa te. Qūqz calefit corpus nō ē caliditas uehemēs: lz sit maior & magis apparēs: q̄ illa que est i phlegmatica: ipa. n. cū difficultate sua & i flāmatiōe nō iflamat iflamatione de qua curat: sicut ignis in lignis grossis. & nō cōprehēdit sup corp⁹ totū: imo ē illic caliditas cū horripilatiōe & cā i hoc ē grossitudo humoris. Et ē cū frigore & aliquātulo dolore q̄si frāgat ossa: & ē illic cōtractio ꝓpter quā strident dētes: uez nō sicut in phlegmatica: quapropter pducit illud ad debilitatē

Et de signis. ibi tertia. Et de signis. ibi quarta. Et periodus. Canones ponit ibi. Et multotiens. Prima summa signorū quartane sumitur ex modo sui typi. Considerandum in primis. i. in principio principij paroxismi. deinde. s. ꝓcedente paroxismo &c. Apud statuz. i. uersus statum sicut &c. ut sit sensus q frigus in hac febre habz maximum principium augmentū statum & declinationem. & hoc propter tarditatem motus melancolie. sicut etiam in flegmatica. Et in hoc inuit q frigus ex hoc humore est ex eius frigiditate nō ex fuga caloris propter mordicationez materie sed ē sicut frigus ab aere frigido inductū: & ita ē in phlegmatica. Frigus tū phlegmatice est maius: quia phlegma est frigidi⁹ quā melancolia: licet in hoc sit aliqua ꝓsideratio. Possunt tamē isti sermones referri ad principiū totius morbi: ut dicat frigus primoz paroxismorū ē parvum qa materia tarde mouet: cū sit cruda. De ide. s. i augmēto & statu icipit addi: qa magis digesta magis subito mouet: postea morat apud statū. i. p statū i declinatione: qa materia ē miorata. Et hec sunt dicta supra ca. de terziana. Et itelligo q hoc frig⁹ nō addit i augmēto & statu: qa addat frig⁹ i materia. imo eo ipo quo magis est digā: ē min⁹ frigida: sed addit quia magis digesta magis subito mouet. & hoc ē potius addi cōcussionē siue tremorem: q̄s frigus qualitatiuū iductū q̄litate materiei.

r Lūque calefit non ē caliditas uehemēs. s. sicut tertiane.

s Licet sit maior. Quia materia magis cōtrariat iflāmatiōi apparēti frigiditate & superflua humiditate obtūdēte calidum.

t Ipsa enim. Uult declarare q caliditas i materia melancolica nō sit uehemēs. Ipa eni. s. melācolia De qua curet. i. incēsa sicut ignis i lignis grossis. i. terrestrib⁹: qa nō surgit ab eis flāma multa licet illa que surgit sit satis clara. uel de qua curetur. s. subito. & non comprehendit. s. subito super corpus totū immo est illic caliditas. s. in ēterioribus cum orripilatione. i. frigore in extremis: quasi dicat sensato & manifesto tempore fit processus de frigore ad calorē propter grossiciem humoris: qui difficulter calefit & inflam

u matur. Et est cum frigore. s. ista febris: quasi dicat in hac febre sicut in phlegmatica sentitur uerum frigus. Et cum aliquantulo dolore. i. cum dolore quasi sit cō fractio ossium. Creditur q cum nutrimentum sit melanconicum euenit cōmotionem ibi fieri propietate melancolici humoris uel eius caloris: quia uel uapores a melancolia surgentes qui sunt grossi sicci sunt causa: ut in panniculis circa ossa & musculos causent quedam malum sensum mouentem ad contractionem quod non facit leuis uapor phlegmatis. & iste est sensus confractionis.

x Et est illic. s. in quartana contractio. s. in musculis mandibularum: propter quam strident dentes: Stridor enim dentium fit ex modo contractionis siue spasmi musculorum mandibularum declarauimus primo ꝓnosticorum: Uapores igitur grossi sicci faciunt hoc. Uerum non sicut in phlegmatica. Dubitatur de hoc quare in phlegmatica non fit stridor dentium. Dicendum primo per litteree corruptionem non sic. Uel dicendum q hoc non refertur ad tremorem & concussionem membrorum aliorum & mandibularum: quia talis tremor & concussio magis fit in quartana ut uidetur sentire Rasis. & experientia ostendit: sed refertur ad frigus de quo supra dixit. Dixit enim & est in quartana frigus sicut est in phlegmatica. quia materia phlegmatis est frigidior. Sed dubium est quis secundorum humorum sit causa maioris tremoris & concussionis an melancolia in phlegma. Eandem hanc questionem scripsimus libro tertio fen. prima cap. de epilensia. Potest tertio dici q tam in phlegmatica q̄s in melancolica potest accidere quidam tremor & stridor dentuum & concussio mandibularum. & hoc quando fit in eis tremor & hoc fit in tertiana. Sed uerus stridor qui est quedam confractio ex contractione & compressione facta in musculis mandibularum fit proprie in quartana & in phlegmatica non fit sic. i. non fit ut

UVA. BHSC. IyR_029

quartana talis modi: qualis fit in phlegmatica. ¶Humorum enim melancolicorum uapor terrestris ⁊ siccus stiptic⁹ mouet pāniculos lacertorum ⁊ neruos ad quādam ispissationē ⁊ cōpressionē siue stipticitatem: ⁊ continuant notabili tēpore: quod nō facit uapor alterius humoris: nisi ꝑticipet natura melācolica: ergo fiet mandibularum confricatio ex hoc: ⁊ non fiet solum percussio earum ad inuicem sicut fit phlegmatica cum in ea aduenit concussio: ⁊ sic fit qñq; in tertiana: considera ergo hec: ⁊ perducit illud. i. talis confricatio dentium. s. causa sua que est mal⁹ motus in musculis tē-
poralib⁹ ad debilitatē usus cōitate eorum ad cerebrum ⁊ neruos opticos. uel ꝑpter concussiones mandibule superioris ⁊ dētium cōicantiū partib⁹ oculi.

a Ueruꝫ lenitur. s. frigus apud digestionem. i. digesta materia ⁊ uerificat hoc de frigore seqñte qualitatem materie. nō aūt ō frigore sequente motū ut iā apparuit. uel lenitur. s. stridor dētium. nam materia melancolica digesta non ē ita stiptica terrestris: ⁊ iō non facit ita uerū stridorem: ⁊ hoc est quod dicit qñ malitia minoratur. s. ut malitia sui frigoris ⁊ malitia sue stipticitatis ⁊ terrestritatis sicut fuit. i. ab eo quod fuit in principio. ¶Sarūper q; digestio melancolie non oīno illam rectificat. nec oīno illam remouet a sui terrestritate ⁊ stipticitate uel pontica-
tate: sed parūper: uel sicut fuit i principio parūper. s. frigus q̄rtane ita digesta materia ē etiaꝫ parūper: sed ꝑpter aliam causā fuit a principio frigus parūper q; ꝑpter paucum tarde materie motū: sed digesta materia propter aliam cām: q; ꝑpter remissionem frigoris i materia ꝑ digestionem: uel in principio fuit parūper. s. stridor dentiuꝫ: nō quia materia non eēt magis pōtica terrestris: q̄ꝫ quando ē digesta sed nōsic mouebaī i ꝓncipio: sicut in augmento.

b Et de signis. Aut dolore. s. splenis. Et de signis patet.

c Et ꝓdus. i. porisinus.

d Et fit quartana in hieme. Q; humores adusti in estate cōstringuntur in hieme. s. frigore aduenīente: ⁊ ꝓhibentur a resolutione ⁊ euacuatione unde putre fiunt.

e Et multotiens. ¶Iste est ꝙ o. tertio ꝓnosticorum febres iordinate ⁊c. ⁊ cōmentor ibidē febres diuerse. q; primo cōtinue postea interpollate. ad febres ꝓmixtas qb⁹ ⁊c. i. ad febres diuersas inordinatas.

f Cum ergo cōfirmaī aliter stāt s. ille febres ꝑm additionē cinericitatis. i. q; fit conuersio sanguinis ad materiam melācolie huius cinerulente. uel cū ergo stāt s. ille superfluitates ⁊c: ⁊ est iste sermo gal. ibidem cum dicit. Cum ergo equaī egritudo in oībus uenis cū uictoria colere nigre: attingit tūc febris quartana.

uisus: uex lenitᵃ apud digōnē: quoniam malitia minoraī: sicut fuit in principio parump. Et de signis⁵ q̄rtane sunt cause ei⁹ antecedētes ex febrib⁹: que ꝓlongate fuerūt: ⁊ ex splene aut dolore. ⁊ de signis quartane etiam sunt dispō complonis ⁊ significatiōes mlie. ⁊ etas ⁊ temp⁹ ⁊ cib⁹: ⁊ forma ⁊ cōsuetudo: ⁊ que sunt his similia. Et ꝓdus ei⁹ est xxiiij. horaꝝ. Et multotiēs est febris tertiana in estate quidem: ⁊ fit quartana° i byeme. ⁊ multotiēs ꝑducunt febres diuerse ad febres ꝓmixtas: in q̄bus nō est ordo ꝓpter diuersitatem residui humorum remanentium post febres. Cum ergo status cōfirmatur ꝑm cinereitatis additionē cōfirmanī sup quartanā. Et illus⁶ q̄dem q̄ est a phlegmate adusto sunt porisimi longiores: ⁊ accidit eis frig⁹ ꝑm plus successionem assiduationis: ⁊ ē sudor tardior: ⁊ urina grossior: ⁊ durities uenarum minor ⁊ fit secūdum plurimum successione febrium phlegmaticarum. Et illam^b que est a sanguine adusto antecedunt signa sanguinis ⁊ febris eius ⁊ rubedo urine: ⁊ signāt ipsam forma ⁊ etas ⁊ tēpus. ⁊ fortasse erit post febres sanguineas. Et i illa^c que est a cholera adusta est pulsus uehementioris uelocitatis ⁊ frequentie: ⁊ incipit cum horripilatione ⁊ frigore i carne ⁊ siti ⁊ sudore. Et quādoqꝫ fit ira ⁊ sudor ⁊ inflammatio: ⁊ signāt ipsaꝫ fortiora tempus ⁊ etas. ⁊ quandoqꝫ signant ipsam: q; ipsa fit successione febrium cholericarum. Et pulsus^k i quartana est declinis ad duritiem propter siccitatem humoris. ¶Ipse. n. trahitur ad

g Et illius. ¶Non ponit signa quartane a melancolia fecali. s. naturali. quia predicta signa quartane absolute sibi adaptātur: sunt paroxisimi longiores: q; materia habet grossitiē per naturā melancolicam ⁊ uiscositatem ex phlegmate: unde facta est melancolia successione assiduationis. s. phlegmatis: quia postq̄ incipit calefieri iterum reincipit frigus sicut supra dicebatur in phlegmatica ex uiscositate humoris urina est grossior. Contra quia melancolia est grossio: humor q̄ꝫ phlegma. Dicendum quia melancolia postq̄ꝫ est phlegmatica est apta eliquationi ⁊ dissolutioni in aqua plusq̄ꝫ: quando est pura melancolia: ex hoc ut urina grossior. melancolia enī licet sit grossio: recedit ad funduꝫ uasis ⁊ illā ⁊c.

h Et illam que est. ¶Ponit signa sanguinee post febres sanguinis dixit fortasse. q; pōt generari melancolia sanguinea per paulatiuam adustionē absq; febre: ut diximus generaliter tertio pronosticorum. ⁊ sic de alijs modis melancolie per aliorum humorum adustionem.

i Et in illa ⁊c. ¶Ponit signa colerice cum orripilatione ꝓpter pūctionē colericaꝫ.

k Et pulsus. ¶Hic ponit quedam signa specialia q; a quibusdam specialib⁹ rebus sumpta. primo a pulsu. secundo ab urina tertio a sudore. quarto a siti. licet alia quā intermiscat. partes patent. Serinus. i. durus diuersus uel seuus.

m Et ad equalitatem. dum non mouetur. i. dum non ē in principio porisimi: quia dum iā manifeste calefit nō sic difformiter calefit melancolia sicut phlegma: uel dū nō mouet. i. dū non est porism⁹ apud teporē. i. in hora quietis. Et ē significatio. s. respectu cotidiane in qua non fit mundificatio cōpleta.

n Et multotiēs. Considerandū q; licet in oī putrida sistoles nō sit uelocior ⁊ maioris diuersitatis q̄ꝫ diastoles ut supra dixim⁹ in generalib⁹ signis. tamē i q̄rtana respectu tertiane hoc plus accidit ꝓterea: quia humor est grossus multū ici tans ad sistolē plus q̄ꝫ ad diastolem: sed in tertiana q; humor ē ardens subtilis econtra est respectu quartane: ⁊ hoc est quod dicit. multotiens accidit diastoles inequalis. i. diuersa inequalis ⁊ sistoles uehementis ⁊c. i. adhuc magis diuersa ꝑm contrarium terziane ⁊c.

p Et pulsus qdē q̄rtane melior ē ⁊c. i. nō ē ita paruus nec ita freq̄ns sicut pulsus interiora: quasi ipse esset pulsus seuis: ⁊ ad equalitatem^m dum nō mouetur. ⁊ si moueatur diuersificatur pulsus ualde ꝓpter grossitudinez supfluitatis: ⁊ fit mūdificatio eius apparēs apud teporē: ⁊ est signatio cōpleta sup q̄rtanā. Et multotiēs^n accit i eo diastoles inequalis ⁊ systoles uehemētis necessitatis ꝑm q̄rium ei⁹: qō est i tertiana. Et pulsus° q̄dē quartane melior ē pulsu phlegmatice in puitate ⁊ frequētia. sed est similis ei in tarditate: ⁊ apᵖ ceptionē porisimi addiī tarditas sua ⁊ frequētia: ⁊ diuersitaſ ei⁹⁹ ē maior diuersitate reliquarum febrium deinde incipit magnificari ⁊ fieri frequēs ⁊ uelox. Et urina^r i quartana ē similiū horaꝝ i ꝓuatione digōnis: ꝓpter frig⁹ materiei ⁊ grossitudinem ei⁹: nisi: apᵖ statū bonū. Uex dispōes ei⁹ ⁊ colores ei⁹ diuersificanī ⁊ illō iō: qm melācholia generaī ex hūoribus diuersis. Et de signis digōnis^s q̄rtane ē leuitas tremoris. Urina autē i principio est alba ad uiriditatē decliuis: cruda cui nō ē digō. Et post principium diuersificatur eius dispositio propterea q; plm mlie ē generatuꝫ ex humoribus diuersis: ⁊ ē apᵖ declinationez nigrum. ⁊ sudor i quartana ē plurimus ꝑ compationez ad phlaticam ⁊ non multiplicatur per compationem ad alias: ⁊ siris minoratur in hac febre: nisi sit a melācholia cholerica.

De cura. Lxv.

¶Onsideretur^t i hac egritudine an sit mlia phlegmatica: aut mlia sanguinea: aut mlia cholerica: aut mlia mlica. ¶De ide rege unāq̄qꝫ eaꝝ cū eo qō ei ē

p Et apud. ¶Iste sermo debet sic itelligi q; apud inceptionē porisimi. i. typi q; ꝓcedente eo addiī tarditas ꝓpter additionem frigoris: ⁊ frequētia. s. addiī ꝑ aliq̄ꝫ ꝓportionē q; aliq̄ fcā pulificatōe maiore i pulsu aliq̄lr addiī frequētia. Sed Dynus hꝫ. addiī freq̄ntia ⁊ raritas: ⁊ dicit q; sic uult dicere qa ꝑm gal. ij. ō crisi. sicut i q̄rtana addiī tarditas: ita ē addiī raritas. Sꝫ si lra dicit addiī freq̄ntia dicit Dynus q; uult exponi. i. addiī supatio freq̄ntie i pulsi q̄rtane respcū pulsus flatice. q; i q̄rtana supaī freq̄ntia respectu flatice: ⁊ q; supaī freq̄ntia: dī rarior i febre q̄rtana q̄ꝫ flatica. Et si tu cōsideras ista ē corruptio text⁹. tū. Au. uult q; ꝓcedēte frigore lꝫ pulsus fiat tardior ⁊ rarior q̄ꝫ pri⁹: cū pl⁹ sit tard⁹ q̄ꝫ rar⁹: q; ꝺfecti or fcā vt⁹ plus recōpensat ꝑ freq̄ntiā: q̄ꝫ p uelocitatē: simil⁹ ꝓcedēte calore ꝓportionaī⁹ pl⁹ fit freq̄ns: q̄ꝫ uelox: ergo ē pl⁹ tard⁹ q̄ꝫ rarus: ⁊ hoc itelligit: ⁊ segtur auic. ⁊. Gal. fantasias.

q Et diuersitas ei⁹. Q; ē hūor grauio⁹ vtute. s. pōderosior i locis uēarū ⁊ arteriaꝝ: ⁊ forsan q; i hac diuersitate pul⁹ sūt plēs respcū flatice. deide. s. cū icipit calor icipit magnificari.

r Et uria ⁊c. Sꝫliuꝫ horarū: q; nō ē mō subtil⁹ mō grossa: sicut dicebatur i flatica: q; nō ē humor tāte mltitudis nec uiscositis: ⁊ iō ñ sic difformiter mouet ad oppilatōez ⁊ apitōez opilationū: ul⁹ sliuꝫ horarū ⁊c. i. lōgo tpe durat ꝓuatio digōis: ⁊ ueruꝫ ei⁹: q; melie sūt uarie ⁊ multe:

s Et de signis digōis. Cōsidera q; i statu typ⁹ ⁊ frig⁹ i q̄rtana ē maior ut s̄ dicebaī ca. ō ẽzsiana ex itētiōe cōmentatoris ꝓmo epidimiarū. ⁊ Raz. is. cōtinētis ca. ō q̄rtana. circa finē dicit: p⁹ elōgatōez dierū subtiliabiī mel⁹ hūor: ⁊ sparget ꝑ mēbra sēsibilia: ⁊ tūc uehemēs erit rigor: ⁊ hoc ē signū bonū i hac febre. significat enī finē ⁊ digōnē iā dirim⁹ sepe: q; digā melia ⁊ ēt flate rigor uel tremor uel frig⁹ seqns q̄litatē materie remittiī sed seqns motū uehemētiorē augetur: ⁊ utrūq; istorū pōt cōtingere de fcō: ut aliq̄n i statu digā materia sit mior rigor: ⁊ aliq̄n maior: ⁊ tu cōsidera. reliq̄ q̄ dicit sūt nota. expone. urina alba. i. subtilis trāslucēs: ⁊ ꝓpe i melācolia fecali. subtiliter tū attēdētib⁹ uideī. q; oēs morbi melie pl⁹ cōicent i cōi signo cruditatis ꝑ urie dispōnem cōem oīb⁹: q̄ꝫ in signo digōnis aliquo cōi oīb⁹: ⁊ tu cōsidera.

t ¶Onsideret. ¶Hic pōit curā ⁊ ꝓmo generalē siue cōez iterpollatis ⁊ cōtinuis. lꝫ manifesti⁹ adapteī iterpollate q̄rtane. secōo spāliʳ hanc curā applicat ad cōtinuā ibi scōa. Dispō hu⁹ febris. ꝓma in duas ꝓmo ponit curā ꝑ medicinas ⁊ dietā: secōo spāliʳ ponit cibaria q̄ sunt cōuenientia. ibi secūda. ¶Recti⁹: ꝓma i duas ꝓmo ponit curā i generali magis. secūdo magis iꝑspāli. ibi scōa. Et si melia fuerit sāguinea. ꝓma i duas primo pōit illud unde sumiī diuersitas i cura q̄rtane: secōo ꝓsegī. ibi scōa. Uerū. Causa dicti ei⁹ ē: ga a morbo depēdēte a cā magna consideratio

o i cura ē cāe cōsideratio. uñ dixit gal. i tegni. oz unāq̄ꝫ cām ꝓus abscindere. Dubitaī quare nō posuit diuersitatē cure ex ꝑte tēpoꝝ morbi. Dicendū q; dedit illā itelligi ex dictis in capitulo de flegmatica: q; cura febris cotidiane ⁊ quartane cōicāt i hoc: ga usus subtiliatū fortioruꝫ ⁊ ꝓuocātiū nō debꝫ fieri: nisi digō: aliq̄ ꝓcedente i materia: ⁊ similiter usus

q euacuantiū. ⁊ ad hoc etiā loquitur in ꝓcessu. Explicauit aūt curā magis diuersificari ꝑm spēs melie. q; melācolia magnā cure diuersitatem recipit in suis speciebus. Uerū. ¶Hic ꝓsequiī curā. ⁊ hic posset fieri dimissio supra facta. s. q; ꝓmo i generali pōit curā: secōo i spāli ⁊c. ꝓma i duas ꝓmo pōit curā itēdēdo ad cāz ⁊ dispōnez: secōo ad accūs. ibi scōa. Et oz obsueī stomach⁹. ¶Pria i duas. prio ponit curā ꝑ medicinas tangēs ēt de dieta. secūdo pōit curā ꝑ dietā siue res cibales tāgēs ēt de medicinis scōa ibi. ⁊ scias q; res frigide. ¶Prima i duas: ꝓmo pōit curā q̄rtane i se-

UVA. BHSC. IyR_029

secundo indicationem sumita tpe anni. ibi secūda. Et scias q̄ quando i-
cipit quartana in hyeme. prima in tres primo ponit curam per flebotо-
miam ⁊ solutionem uentris ⁊ medicinas digestiuas tangens de regimi-
ne per cibū. secūdo ponit curaz per uomitū nel cañ. in uomitu. tertio dat
unū cañ. generalem. ibi secūda. Et uomitus. ibi tertia. Oportet. ¶Prima
in tres. primo ponit curam que magis melancolie applicaī sanguinee. li
cet enī posset applicari ad melancoliam fecalem. secūdo ponit curam me
lancolie colerice. tertio
phlegmatice. ibi secūda
Et tu qdem. ibi tertia.
Et si. deinde addit unū
cañ. ibi. Et scias. ¶Pri-
ma in tres. ꝓmo ponit
curam per medicinas.
secūdo tāgit de regimi
ne per cibū. tertio p me
dicinas. alterantes. ibi
sēda. Et oportet ut phi
beanī. ibi tertia. Et sit
medicina. ¶Hic est mo-
dus diuidendi quo sa-
tisfit cōitati. tamē melі-
or modus ē ut dicatur
q̄ totū caplm: tot habz
partes: quot ponit cañ.
Cañ. primꝰ est genera-
lis: eo q̄ oībꝰ spēbꝰ ār-
tanē cōpetat in pricipio
minoratio materie. sub
isto generali est postea
cañ. in minoratione ma
terie p phlebotomiam:
⁊ minoratio per farma
ciam: quas ponit. Cō-
siderandū secūdo q̄ hic
principium nō sumitur
p uno tpe distincto cō-
tra augmentuz ⁊ statū:
sed p toto tempore qō
est ante statum. Uel di
catur in principio. i. prius qz̄ fiant euacuationes fortiores. uel q̄ egritu
do multū pcedat. Considerandū tertio q̄ tria nocumenta ponit in flo
botomia quando fit. ⁊ non debet fieri. s. ubi materia non est sanguinea:
uel sanguini mixta. Unū est quia debilitat ⁊ patet. Secūdum est quia
melancolia ex hoc magis intendiī: ⁊ malignaī quia euacuat sanguinem
q melancoliam rectificat: cū sibi sit contrarius Tertio quia, ꝛc. Dubitaī
de hoc primo nō uidetur q̄ phlobotomia moueat humores ad exterio-
ra. ¶Primo quia Auic. caplo de cura uariolarum. ubi post quartam di-
em non cōcedit phlobotomiā timendo: ne intus retrahaī materia. Am-
plius fen. 6ⁱ huius tractatu tertio primo ca. nō concedit phlebotomiam
fieri: qñ uenenū est in icessu ad interiora. ⁊ hoc non ē ꝓpter aliud: nisi qa
flobotomia interius trahit uenenū. Amplius phlobotomia euacuat a ue
nis sed uene euacuate ad se trahunt: ⁊ sic trahunt intus. ¶Rursus dubi
taī cōcesso: q̄ flomia trahat ad exteriora: nō uidetur q̄ hoc sit nocumē-
tum: imo iuuamentum quia fit elongatio materierum a corde: quod est
primum subiectum febris. Dynus dixit. q̄ flobotomia mouet ad exte
riora ꝓpter duo. ¶Primo quia cāt ebulitionem ⁊ cōmotionem in humo-
ribus: ⁊ ebulitio mouet ad exteriora. Secūdo quia uene que flobotomā
tur sunt extra. ⁊ ideo mouent humores ad extra. ¶Iocumentum autem
hoc interpollatis est ꝓprium: quia mouet materiam uersus minerā pu-
tredinis: quia mouentur ad uenas exteriores: cū ille sint ꝓpiique locis ex
tra uenas: mouet materias ad illa loca. ⁊ ideo licet cor sit subiectum fe
bris: cū locus a quo icipit causa putredinis non est cor: sed loca extra ue
nas: ad que loca mouet: ⁊ attrahit flobotomia. s. prope illa loca. ¶Dii ser
mones Dyni si quis bene considerat: non sunt bene clari. Dicamus er
go clarius: q̄ uene que flobotomantur. uerbi gratia brachiorum hēnt
duas cōitates ⁊ alligantias. s. cōitatem uersus cutim: ⁊ cōitatez uersus p
fūdū cordis. ⁊ ideo apertio illarum uenarū a duobꝰ locis pōt sugere ul'
trahere materias uersus partes uenarum ꝓpinquas loco apertiōis. pos
sunt enim trahere a locis circa cutim: ⁊ tunc materie mouentur intus: ⁊
ideo phibetur flobotomia in morsibus ⁊ puncturis uenenosis ne uene-
num quod est circa cutiz. ⁊ partes illas ꝓpinquas intus moueatur. ⁊ de
bis euacuationibus cū flobotomia ⁊ farmacia in morsibus ⁊ puncturis
multa notauimus super fen. 6ⁱ illic ergo queraī. Secundo pōt flobotо-
mia trahere a locis interioribꝰ uersus easdem partes. s. uenarum ⁊ locū
flobotomie. ⁊ ideo diuertit ab apostematibꝰ interioribꝰ siue interiorum
mēbrorum. ⁊ sic apparet solutio ad primuz quesitum an flobotomia tra
hat intus uel extra. Dicendum q̄ materias interiores trahit extra. s. ad
uenas circa locū flobotomie: ⁊ exteriorem. s. materias carnium circa cu
tim trahit intus ad loca flobotomie: Secūdo apparet quare nocet i ter-
tiana: quando melancolia ē sepata a sanguine non apta sequi sanguinez
in euacuatione. ¶Iam talis melancolia iacet circa uenas interiores splē-
nis ⁊ epatis. flobotomia ergo mouet illam melancoliā uersus exteriora.
quia uersus uenas supra epar: ⁊ facit illam melancoliam magis distare
a locis aptis euacuationi eius. s. a uenis meseraicis ⁊ a locis intestinoruz
que sunt loca aptiora euacuationi eius. Et ex hoc apparet nocumentum
tertium flobotomie inconuenientis in quartana. ⁊ sic contraria cessant.

a Et si oportet. Considerandū q̄ ex modo loquēdi Auic. apparet q̄ pri
cipiū hic non sumiī ꝓprie pro uno tempore distincto contra augmentū
sed sumitur principium pro principio ex parte augmēti: uel pro tempo-
re ante statum. nam ipse dicit q̄ hec euacuatio minoratiua: que mundat
corpus ab aliqua parte materie male. ⁊ alleuiat ipsum debet fieri apud
digestionem. sed digestio nō contingit in pricipio: nih per digestionem
uelis digestionem occultam: que iudicio meo non sufficit in digestione
melancolie imo digestionem ultra illam expectamus. Considerandū

conueniēs de illis: que dicemus.
Uel ex oībus specieb⁹ suis sunt iudi
dicia in quib⁹ cōicant: ⁊ illud est q̄
ipse minuuntur i principio. quare
necesse ē: ut attēdatur an sit sāguis
dñans in ea: ⁊ ꝓprie quādo quarta
na ē a melancolia sāguinea. tūc. n.
phlebotomeī ⁊ extrabatur sāguis
ꝑm q̄ titatem necessitatis: ⁊ fortas-
se exigit multitudo eiꝰ: ut extraba
tur de eo res plurima. Et q̄ do nō
ē necessaria phlebotomia: tūc phle
botomia est nociua: inq̄ntum debi
litat: ⁊ inq̄tū educit contrariū me-
lancolie: ⁊ inq̄tū mouet humores
ad exteriora. Et si opz⁹ euacueī a
pricipio de humore faciente febrē
aliq̄d ad alleuiandū ⁊ mundifican
dum. Illud. n. apud digestionem ē
ꝑm q̄ inuā ad ipsuz. Et sit postꝰ po
risnū per diem. Et non oz⁹ ut fi-
at prouocatio i primis cum fortitu
dine: ⁊ oz ut administrentur⁹ mol-
lificantia. Et si tibi nō uideī bo-
nuz uti potoibus admistra loco ea
rum clisteria conuenientia: sed oz
ut sint lenia ⁊ non conceditur con-
fortatio eorū: nisi quando conseq̄-
tur egritudo statum. Et si⁹ medicꝰ
iā presumpserit ⁊ solutione eduxe
rit melancoliā i pricipio aliquoti-
ens solutione forti: ⁊ phibuit egri
tudinē penitus: sed ē rectum a b er
rore. Et oz⁹ ut prohibeatur i die
porisni a comestione: ⁊ precipiaī
ieiunium ⁊ phibeaī ab aqua frigi-
da illa die ⁊ ē necessariuz in reliq̄s
dieb⁹ uti carne taiegi aut pulli i pri
mis taiegi usq̄z ad tres uel quattu
or piodos. deinde pulli tūc. n. pul
lus ē melior. Et sitꝰ medicina i die
porisni geleniabi confricatū cum
aqua calida i die bis aut ter. Sit-
q̄z. z. iij. geleniabi cū. z. x. sirupi ace
tosi. Et tu⁹ q̄dem scis q̄ qñ melā-
colia est cholerica tunc oz ut admi
nistretur i ea quod soluat eaz ex ge
nere myrabolanorū ⁊ uiole. Et si
est⁹ phlegmatica oz ut admistreī i
ea aliq̄d i primis i quo sit uirtꝰ po
lypodij ⁊ epithymi ⁊ similium. Et
scias⁹ q̄ aqua casei est bonum uebi

b Et sit post porisnum per di-
em. Ex textu hoc solutur quō:
qua queri potest quod sit meliꝰ
in quartana an dare solutiuum
in die ante porisnū: an i die pꝰ
porisnū. Et uidetur Auic. uelle q̄ detur ante porisnū p die
quia dicit sit per diez post. ⁊ nō
dixit si sit in die post. ergo iter-
ponit Auic. unū diem inter po
risnum ⁊ medicinam. ⁊ per cō-
sequens datur illa die ante po-
risnuz. ⁊ licet in hoc possint da
ri plures cause. tamen due uidē
tur priores: una quia uirtus est
magis cōfortata. secūda q̄: ma
teria melancolica est magis cō-
cumulata ⁊ actuata: ⁊ iō certa
loca in quibus est incipit aliquē
habere motum non ad alia lo-
ca. sed in locis met. ⁊ hoc facit
ad euacuationē. ⁊ multa hic pos
sent dici quia multa hic possūt
concurrere ex quibus eligimus
horam diuersam ad farmaciaz
dandam inter porisnum ⁊ po
risnum.

c Et non oportet. Si exponaī
prouocantia. i. fortiter soluentia ut lapis lazuli ⁊ eleborus est notuz: si exponaī
prouocantia. s. urinam etiam est notum. quia ista agitant materiam crudam: ⁊
educunt subtile eius.

d Et opz ut administrētur mollificantia. i. lenientia uentrem ut cassia uel man-
na ad feces ⁊ corruptiones materierū intestinalium mūdificandas. ⁊ si tibi uide
tur: q̄ ista lenitio non fiat cum re potata fac clisteria sicut dixit supra magis di-
lectum apud me est usus clisteriorum. Considera etiam q̄ clisteria acuta reg-
runt etiam materie digestionem: ut notum est ⁊ ponitur tertio cañ. fen. 16ⁱ ca. de
cura colice. Uel exponatur mollificantia. i. humectantia humorem melancolicū
quia sunt digestiua illius.

e Et si medicus. Considerandum q̄ Auic. in pricipio porisni prohibuit dari
farmacum solutiuum. ⁊ etiam in principio uniuersali. ⁊ noluit q̄ darentur nisi
digesta materia: sed inuenti sunt aliqui medici. qui in principio porisni dant
medicinas fortes: ⁊ similiter in principio morbi ⁊ liberati sunt infirmi. dicit. A.
q̄ est rectum ab errore. s. iste medicus rexit se erronee. uel q̄ rectus finis ⁊ bo-
nus ab errore pcessit: sicut malo duci exercitus quādo bene succedit eo male agē
te. de quo tū non debet laudari. ⁊ non debet esse regula alijs talis actio. Sz di-
ceres proteruus medicus ex quo iste quartanarius ē liberatus. quare feci male.
Dicendum q̄ fuit casus indiuidualis: ⁊ non inuenitur alius talis inter. r. millia
hominum: ⁊ ideo si sic procedatur in cura in alijs erit periculum. Uel dicēdū
q̄ ille liberatus a quartana cum cura erronea habet ex hoc aliquam malam di-
spositionem: quam non haberet si rationabiliter fuisset curatus.

f Et oportet. Dubitatur quare ꝓmo dat taiegi. i. aues parnas: ⁊ postea pullos:
imo econtra quia dicta subtiliando debet procedere. Dicunt quidam q̄ est di
eta temptatiua: aliter q̄ quando dieta non ordinatur ad statum. uel si ordinaī
ad statum: tamen est ualde distans: possumus incipere aliquibus diebus subti
liare dictam. ut uirtus uacet contra materiam ⁊ nocumentum digestionis corri
gere possit. ut dictum est supra in cura phlegmatice.

g Et sit. Dubitatur quō concedit hic geleniabin ⁊ sirupum acetosum cum aqua
cum supra capitulo de cura putridarum in uniuersali phibuerit in hora paro-
rismi zuccarū ⁊ iuleb. Dicendū primo q̄ ille potꝰ ē q̄ debet dari i die porisni.
nō tū i hora porisni Uel dicēdū ⁊ meliꝰ: q̄ iste potꝰ ē magis medicialis ⁊ min⁹
nutritiuus: qz̄ sit aqua ordei uel zuccaruz uel iuleb. Scias etiam q̄ acetuz licet fa
ciat augmentū in melancolia ut colligitur tertio regi. acu. tamen sua malicia re-
tificatur per zuccarum. ⁊ hic potus est etiam bonum digestiuuz aliquibus die
bus: ⁊ ꝓprie in principio. ⁊ quando uis uti potentiori subtiliatiuo habes co-
piam siruporum aliorum ad hoc.

h Et tu. Mirabolani citrini ⁊ uiole sunt propter acuitatē colere sed mirabola-
nis quo tempore debeas uti debes scire ex capitulo de cura putridarum.

i Et si est. Quia euacuant materiā phlegmaticaz.

k Et scias. Aqua casei est bona materia infusionum: ut dixit Mes. quando est
caliditas uiolenta. i. acuta. quia lenit materias ⁊ euacuat. Extimauit autem Aui
cē. q̄ licet aqua lactis sit calida ⁊ ficca per partes suas nitrosas acutas per quas
soluit. est tamen habens multum de humido aquoso frigido ⁊ humido: ꝓ quod
lauat. ut iam diximus super secundo cañ. capitulo de caseo. Et ideo Auicen. nō
secure utitur aqua casei in stomacho debili uel laxo uel reuolito. nec etiam quā
do inest humor frigidus. sed loco eius utitur aqua in qua bulitur mel rosatum
forti ebulitione: ut in aquam impresserit. ⁊ hec potest esse materia infusionum
medicinaruz quas uis. ¶Et uomitus. Dubitatur an uomitus in die porisni an
te principium paroxismi competat. uidetur q̄ non: quia supra prohibita est me
dicina solutiua in die paroxismi. ergo uomitiua: cum sit fortior. Amplius quar
ta particula ampho. precipitur melancolicos euacuari per inferius. In contra
rium sunt omnes. unde Auic. precipit eum fieri quia alleuiat uel eradicat. ut po
stea dicet. generalia de uomitu in principio porisni iam diximus supra in cu-
ra generali: hic dicamus quātum expedit in quartana: q̄ uomitus cum re forti

UVA. BHSC. IyR_029

ut eleboro uel lapide lazuli non debet fieri ꝓpter cās ſuperi⁹ dictas. propter q̄s medicinas ſolutiuas prohibuimus. ſed uomitus cum decoctōe raphani uel granorum ei⁹ pōt fieri: imo debet fieri. Ratio primo emundat materias corruptas que ſunt in ſtomacho: quas quartanarij aggregant ꝓpter nocumenta digōis ſtomachi ex cā febris ⁊ cōitate febris ad ſtomachū. Secūda cā quia materie melancolice plurime habent radicem circa loca ſplenis: ⁊ illa loca ſtomacho cōcāt ꝓpter multas uenas ⁊ magnas. In die ergo paroxiſmi ante ſuum aduentuz humor iaz incipit moueri in locis illis ⁊ debet pelli ad loca extra uenas. Uomit⁹ ergo trahit eū ⁊ diuertit uerſus loca concauitatis ſtomachi ⁊ inteſtinorum. Et hoc eſt quod Aliab. intēdebat in hoc capitulo. q̄ cum humor in die paroxiſmi ſit tumultuoſus aptus ad motum debet fieri uomitus. In hoc ergo uomitu aut aliquid de materia diuertitur ad concaua ſtomachi: ⁊ inteſtinorum diuerſa ⁊ diſtracta a motu ſuo per ſēſibilia mēbra. ⁊ tūc alleuiatur paroxiſm⁹ & poteſt tolli. ſi multa eſt illa q̄ꝫtitas aut nihil de hoc hūore diſtrahitur a ſuo curſu. ⁊ tunc alleuiatur paroxiſmus: quia materie male in ſtomacho. licet non ſint cā coniūcta feb. nec añs nec appropriata ſit tamen corrumpuntur calore febrili addūt calorem ⁊ anrietatem. Sed tu dices ex hac ratione ego poſſē dare unum farmacum ſolutiuum ut ſcene uel ephi. Dicendum q̄ tu non potes regulare tuum farmacum datuz ad tēpus euacuationis. i. dicere Dimiſſione agas hoc: anteq̄ꝫ paroxiſmus ſuperueniat nec potes ꝓcipere ut agat ſup humore moto. ⁊ non ſuper alio: ſed ager ſup toto: ⁊ fiet motio ualde magna q̄ ū dz concurrere cū motu paroxiſmi. ſed ſecuri⁹ ē in die getis agere. Dubitatur qa ſermones iſti uidentur contradicere dictis noſtris in cura generali putridarum: ubi eſt laudatarō Thadei arguentis q̄ in die paroxiſmi nō fiat euacuatio gratia cāe coniuncte: quia illa mouetur motu cōtrario motu farmaci. ⁊ hic dicitur qa in q̄rtana fit uomit⁹ ut diuertat materiā a ꝑte ſui motus ad ſtōm ⁊ iteſtia. Dicendum q̄ materie que ſūt in uenis poſt epar ⁊ locis remotis non debent diuerti nec poſſunt diuerti: tunc quia non fieret ſine motu forti debilitante ⁊ debente concurrere cum motu paroxiſmi. ſed motus materieruz circa ſtomacum poſſunt uomitu non facto cuz farmaco diuerti. ⁊ ideo ſi melācolia eēt phlegmatica. ſ. habens. phlegma: q̄ eſt materia melancolie circa ſtomachū multo plus cōuenit iſte uomitus. ⁊ ideo dixit Auic. ⁊ ꝑ prie quando melancolia ē flegmatica: Hora aūt iſti⁹ uomit⁹ debet eſſe prope paroxiſmū tātum: q̄ aliqua commotio incipiat in materia: ⁊ hoc eſt per unā horam ante paroxiſmum uel per mediam uel i ipſa inchoatione tibi ſm q̄ tibi uidetur. Ad primum argumentum apparet ſolutio. Ad ſecūdum dicendum q̄ ſi uis euacuare cum eleboro aut lapide lazuli oz eligere diem quietis. Si aūt uis euacuare uomitu leui ſic fit in principio: non tamen in principio. ſ. uniuerſali tantum uel in principio. ſ. paroxiſmi. ſed alijs temporibus paroxiſmi. ⁊ in hoc eſt conſideratio. Illaz talis uomitus non fit propter materiam. que iam uerſus cutim ſuper carnem expanditur. ſed ꝓpter alias materias circa ſtomachuz cōmotas: quas quacūq̄ hora potes per uomitum educere: ſi natura eas illuc cōmouit. aut credis ibi eas eē aptas uomitu educi leui: ſicut accidit in pricipio paroxiſmi.

a Oportet ergo. Hic cañ. ponit que ſunt cū quibus non debes intendere ad euacuationez. i. conſumptionem occultam uel manifeſtaz. neq̄ꝫ in pricipio materia exiſtente cruda neq̄ꝫ etiam cum incipit digeri: ⁊ ſunt quinq̄ꝫ. cum eo quod calefacit cum fortitudine. Primum illud quod calefacit uehementer uerbi gratia: medicamen de pipere uel de aleis. ⁊ tu illud nota. Secundum eſt illud quod exiccat neq̄ꝫ cum eo q̄ exiccat uehementer: quod eſt medicina ut medicamen de ſulfure uerbi gratia. Tertium eſt quod exiccat uehementer: quod eſt regimen: ſicut dimittere cibum: quia non debet ex toto priuari cibo diebus aliquibus: uel aliquo. ſ. die getis. neq̄ꝫ cum eo. Quartum eſt fortis ſolutio uentris debilitans. ſ. cum lapide lazuli ⁊ ſimilib⁹. ⁊ uult ex hoc q̄ ſi ſit debilis ſolutio uentris ⁊ cum lenitiuis: uel cum bis que ex ſoluendo euacuant. tamen leuiter ut polipodium ⁊ ſene poſſit fieri euacuatio incipiente digeſtione: q̄ꝫuis non ſit cōpleta: ⁊ forſan cū lapide lazuli ⁊ ſimilib⁹. ſz i miori doſi neq̄ꝫ iterū. Quītū ē multa ſubtiliatio regiminis. unde ⁊ ſi non priuetur cibo. tamen ualde parum ⁊ pauci nutrimenti ſibi detur. unde. A. ab aubus minutis incipit. Alij habent hic litteram que dicit: niſi cū eo quod debilitat de ſolutione. i. cū ſolutione uentris de bili. littera tamen non eſt Auic.

b Et ſcias. Conſiderandū q̄ ſecheniabi. i. ſirupus acetoſus in eſtate zuccarin⁹ ⁊ in hyeme mellinus cū aqua ordei plurima in eſtate: ⁊ pauciori i hieme eſt potus conueniens quartane eſtiue ⁊ hiemali. hiemali quidez ꝓpterea quia in hieme fiunt opilationes ut fen. ſecūda primi cañ. capitulo de cāis opilationum. ⁊ ſunt materie groſſiores. ⁊ talis potus aperit ⁊ ſubtiliat ⁊ prouocat ex hoc. In eſta te etiam uiarum apertio eſt utilis: ⁊ cum hoc temperat calorem.

c Et conſumatur ueloci ter. i. quia facta aptiōe ⁊ puocatione cito fieret quartana alias ⁊ ſumatur uelociter. i. ſtati ceſſante paroxiſmo incipiat ſumi ad rectificandū reſidua materierum de paroxiſmo: ⁊ continuentur uſqz ad alium paroxiſmum illis horis: qui bus medico uidetur.

d Trociſci. ſ. conſtricti ui extinctiui ⁊ exiccatiui ut roſarum. ⁊ hoc quia non indigemus multa extinctione ſed aptione pororum ⁊ opilationū plus.

e Et ſcias. Hic eſt cañ. in cibatione. primo cuz frigidis ⁊ hūidis. ⁊ uult q̄ lactuca pōt concedi: ſi non timeas ei⁹ frigiditatē. ergo i eſtate ⁊ i melancolia colerica poteſt dari: uel mixta cum aliquare calida. ſ. pauco petroſilini: ſimiliter melon maturus ⁊ cum ſuis ſeminibus poteſt cōcedi: ſi non times ſuam ꝓuocationem. ergo poteſt concedi cum materia eſt iam digā ⁊ minorata. ſimiliter ꝓſica poſſunt ꝓcedi: ſi non times facilem putredinez. ergo poſſunt dari conſueto bene digerere perſica: uel cum rebus rectificātib⁹ illa: ut eſt parū uini puri ⁊ ea que ſciuntur ex capitulo de perſicis ⁊ criſomilis.

f Cibi uero calidi. Uult q̄ ſi nō idiges cibis frigidis ad digeſtionem: quia materia eſt melancolica fecalis. tunc dentur calida equalitate. ⁊ patet.

g Et non eſt malū. Ut laudauerat calida cum equalitate: oſtendit q̄ poſſum⁹ uti calidis fortibus et ſalſis et acutis et iciſiuis acutis. et iſta ſunt ſicut almuri et ſinapis: et acetoſa acuta: et calamentuz. et hoc quā do non times caliditatez: qa eſt melia melica et proprie in primus. i. i pricipio egritudinis cū aliqua digeſtione apparente. ⁊ cum hoc in quātitate pauca. Iſta enim materias rectificant: ⁊ ſtomachū preparant: ⁊ utimur eis quandoq̄ꝫ ad uomitum. tamen digeſta ⁊ minorata materia ſunt magis utilia. ⁊ ideo dixit in fine nō ⁊c.

h Et trociſci ⁊c. i. cum apparet digeſtio uſqz ad finem egritudinis quia ſunt aperitiui ⁊ confortatiui. tamen noſtris temporibus cecidit eorum uſus.

i Et de illis. Conſiderandum q̄ iſta lotio ⁊ balneatio conceditur ante digeſtionem ad humectandum. quia eſt cū pauca mora. ⁊ ideo materia nō mouetur ſed corpus acquirit aliquam humectationem contrariam ſiccitati melancolie. Et hoc ſtatim Auic. poſt docet dicens mot⁹ corporeos ⁊ animales. ſ. exiccantes.

k Et omnes. Patet.

l Et oportet. Hic intendit ad accidentia que poſſunt uenire ex ſtomachi debilitate ⁊ opilatione ⁊ ingroſſatione epatis ⁊ ſplenis. ⁊ eſt notuz quod intendit inter uirtutem caliditatis. i. potentiaz uel uigorem caliditatis: ⁊ ſubtilitatem. i. debilitatem uel remiſſionem eius. Quidam enim indiget uirtuoſiori calefactione ⁊ q uidam debiliori. Obſeruetur ſplen cum confortantibus ⁊ expilantibus.

m Et fortaſſe. Quia aliquando ſufficit decoctio raphani ſolius abſq̄ꝫ ſemine raphani. ſemen. n. ei⁹ eſt fortius. ut ſecūdo cañ.

n Et fortaſſe iuuaſ. ſ. ad uomitum. Conſiderandum q̄ ūnuit diuerſitatem modorū uomendi. quandoq̄ꝫ enim multis premiſſis ultimo euomitur cum ſirupo acetoſo: quandoq̄ꝫ fit uomit⁹ ſumendo ipſum ſirupuz acetoſum in die paroxiſmi. quia tunc non implemus ſtomachū aleis uel ſicla uel huiuſmodi: ne ſi aliqd remaneat noceat ſupueniēte paroxiſmo.

UVA. BHSC. IyR_029

qñq tamen ꝓpter frigus ⁊ frigorem ⁊ acuitatem eius. ſ. frigoris ⁊ rigoris fit cū aleis ⁊c. Conſidera q ſi tu es ſecurus: q que dātur ad euomendum euomētur: potes dare ficlas ⁊ q̄ uis ad ꝓuocādū. ſed ſi tu ſuſpicaris retentionē nō. Et qñq ſumit cibus aliquis qnq boris ante. Et cōſiderauit. Auic. q ſi retiet nō ꝓpterea eſt malum.

a Ingrediatur balneuz die ſecūdo. i. ſequēti die a die poriſmi: ⁊ fit ad reſoluēdum reliquas materiez ⁊ rectificandū complexionē. Conſidera diſtinctionē Auic. q ſi materia ē digā. ſ. ⁊ diminuta ꝑ euacuationes ut i declinatōe igrediatur balneū ſm deſcriptionē ſupra ordinatam trāſeundo ꝑ ſuas caſas ut deſcribit ꝑmo libro ſen.. 2ⁱ. ⁊. 4. terrapētice. ita q iſte ſudet ⁊ bene rar⁹ fiat i poris. uel ſm diſpoſitionē. i. ſz q diſpō requirit: ſed exq̄rit diſpō digeſte materie: q homo ſudet. ſi autē materia non ſit digeſta ut i ꝓncipio uniuerſali uel augmēto fiat ſolū quedā effuſio: ⁊ non ꝙoroſa balneatio ne liquefiat humor crudus. unde corrūpet bonos humores ⁊ magis opilabitur.

b In tertio die qui ē dies ante diē paroriſmi fiat uomit⁹. qa ſuſpicādū ē: q ſtomach⁹ aliqs habet cibi ſup fluitates: qs ꝓpter debilitatē nō potuit bene ꝙuertere: ⁊ forte illa lotio ſiue balneatio aliqs materias mouit circa ſtomachum. ⁊ hoc eſt quod dicit: ⁊ q̄ reſoluit balneū. i. diſſoluit. ⁊ illud ē preceptuz Raſ. 18. cōtinētis. cap. de cura q̄rtane. auctoritate cōſtātini. unde poſt q̄z die ſecūda ꝑcepit fieri balneū dicit ſic. qa uero balneū ſpargit ſup fluitates ad ſtomachū: ſubtiliatq̄z humores: neceſſarius ē uomitus die tertio. nō tñ uult auicē. q ꝓpter uomitū facti in die tertio excuſeris a uomitu diei q̄rte: que eſt dies poriſmi. ⁊ ideo dicit quāuis ⁊c.

c Quod ſi melācolia ⁊c. Hic ſpēalius ponit curā ſm unā quāq̄z materiā. ſecūdo ponit curā que fieri ꝺbet poſt euacuatiōes fcās ꝓ digōnē: tertio deſcribit multas medicinas. ibi 2ᵃ. Deide habeas cōſilium ibi. tertia. De trociſcis. Prima habet q̄ttuor ⁊ patet. ſanguinea dicit melācolia quia ſanguini mixta: uel ex ſanguie facta illi tñ ꝓpiq̄ in natura ⁊ mixtione ſubtili. i. leni.

d Et ſi fuerit colerica ⁊c. Ultimas. ſ. reſpectu aliarū q̄rtanaruz: quia iſta melācolia ē incenſa valde. Solutio integra ſ. eradicans materiam. digeſtio apparz ⁊c. qa materia ē minus groſſa ⁊ morus habet de natura acuti. deinde. ſ. factis euacuatiōib⁹ fiat gradatio ⁊c. quia ſecuri⁹ cōcedunt hoc tpe. Materia enim de ſe eſt apta incēdio ex cōmixtiōe. ⁊ ideo opinor q ſufficeret ſirupus acetoſus cū aq̄endiue ⁊ feniculi.

e Et ieiuniū plurimuz uſqz in diē periodi: qa in die poriſmi non conuenit: qa ſunt ſicci aridi iflāmabiles: Et ſi ſic ⁊c. i. nō abſtineat a cibo ſz ſcibus ⁊ ſinapis ⁊ bis ſimiliū ante ipſum. Et adiuuaᵗ poſt illud cum potu aque multe. deinde fiat ſucceſſio cū ſirupo acetoſo ⁊ euomat. ⁊ ō illis que cōferunt ei eſt ut ſumat ipſuz i die poriſmi. deide euomat ſuper ipm ⁊ ſecuritatem facit a nocumēto febris: qō eſt ꝓpter frigus ⁊ rigore ⁊ acuitatem febris ſi ſumat alia: ⁊ mel: ⁊ bibat ſirupū acetoſum mellinuz ⁊ impleaᵗ cibo. deinde ſumat aquā calidam ⁊ euomat. Cū ergo conſumitur paroxiſm⁹ cenet rem paruaz ⁊ balneeᵗ in mane. ⁊ ſi ſumat ante poriſmum. v. boris cibuz ut euomat fortaſſe iuuabit illō licet nō euomat. Et uomitus ante poriſmuz q̄cūq̄z humor ſit aut alleuiat poriſmū aut erradicat ipz ⁊ de regimine bono ē q ieiunet in die poriſmi ſi nō eſt qō ꝓhibeat: ⁊ non ſumat cibū: donec cōſumaᵗ poriſmus. Et ingrediatur balneuz die ſo: ſiq̄dē fuerit digō ſm deſcriptionē: ⁊ ſi nō fuerit digō nō fiat in eo niſi effuſio aq̄ calide q̄ntitate q̄ delectat corp⁹: ⁊ humectat min⁹: q̄ uꝑueniat ad hoc: ut liquefiat ex ea humor. Et in die tertio adminiſtretur uomit⁹ ꝓp illō: qō ſupfluit de cibo: ⁊ qō reſoluit balneum quāuis oporteat: ut adminiſtretur uomit⁹ in die poriſmi ite. Qō ſi melancholia fuerit ſanguinea iuuabitur cū phlebotōia ex baſilica: ōinde ꝑ eūonē ſubtilē cuz eo in quo ponuntur de mundificātib⁹ ſanguinē: ſic vtutes ſuchaba ⁊ bedoard ⁊ polipodij ⁊ fumiterre ⁊ myrrabolanoruz kebuloz ⁊ hoc q̄dē gen⁹ uelociter recipit curatōez. Et ſi fuerit melācholia cholerica tunc tibi ineſt: ut adminiſtres i fricationē ⁊ hūectationē ultīas ex medicis ⁊ cibis: ⁊ adminiſtra aquā tpatā ſedēdo in ea ⁊ abluēdo. Et fiat lenificatio nāe in ꝓncipio cū eis: q̄ ſūt ſic illud: qō fit ex uiol. ⁊ qō fit ex aq̄ caſei cū vtute polipodij: aut ſirupus acetoſus cū epithymo ⁊ ſirup⁹ roſ. ⁊ aq̄ iuleb ⁊ caſiafi. At vo ſolutio ei⁹ integra ſpaᵗ p⁹. xx. dieſ: qm digō appet i eo. ſ. q̄do materia ē mlia cholica: deide fiat gradatio ad illō: qō ſubtiliat ⁊ incidit. Et ſi neceſſaria ē rectificatio ſtōi: tūc fiat cū inūctiōib⁹ ⁊ oleis ⁊ epithimatib⁹: q̄ nō ꝓtrāſeant vtutē camemille ⁊ apſinthij ⁊ melliloti ⁊ ſimiliū. Et ieuniuz ꝑm uſqz in die ꝑiodi. Et qñq ite ē ex eis: q̄ nō cōueniūt. ei ⁊ ſi ſit ut in die ꝑiodi ſufficiat eis de cibo paz modicū. Et de mūdificat iuis iuuātib⁹ ſunt ea: in qb⁹ ē decoctio myrobal⁹. ⁊ epithymi ⁊ ſene in ſirupo acetoſo: in quo decocte ſūt uiole. ⁊ fortaſſe ſumitur in potu ente in eo aſſa in ieiunio ꝓpe i die poriſmi: ⁊ euomat ipm: ſi nauſeat cū anima eius. Et ſi fuerit mlia phlatica ꝺeat ad ſirupū acetoſuz mellinū cū aq̄ apij ⁊ feniculi. ⁊ ſiliū. Et ſi neceſſaria fuerit lenificatio miſceatur cū eo in ꝓncipio vtus ſolutiua phlatis de v tutib⁹ turbit ⁊ polypodij. ⁊ fiat gradatio pauca ad vtutē agarici: ⁊ fiat ut uomat cū ſirupo acetoſo mellino ō ſeminib⁹ ⁊ bis ſilib⁹ uſqzquo incipiat digeri. et ſit uaporatio ſtōi ⁊ ei⁹ emplatio cū eo qō ē fort⁹: ita ut cū dactilis ⁊ ficub⁹ ⁊ ſilibus: ⁊ ſi mlr inūge ipm cū oleis caſis pueniēdo uſqz ad oleū ō coſto. Et ſi fortaſſe ē neceſſariū i eo ꝓuocare uomitū cū ſirupo acetoſo. ⁊ ſit in eo v tus ſinapis ⁊ bellebori albi: imo fortaſſe ē neceſſariū ut i potu detur bellebor⁹: cū diſpōne ſua: qū nō timetur debilitas diſpōnis vtutis. Et ſi fuerit mlia melācholica pura de genere fecis ſanguis tūc rectificatur ſolo ei⁹ i primis cū aq̄ lubleb ⁊ penidijs: ⁊ ē cōueniēs admiſtratio geleniabi mellini ⁊ zuccarini ⁊ i fine ei⁹ eūetur cū eis q̄ ſunt ſicut ō coctio myrobalanoz citrinorū ⁊ nigroz ⁊ fumiterre ⁊ paſſulaz. Cum ergo egritudo digeſta ē: tūc bonū ē phlebotōaᵗ ex baſilica. Et admiſtretur uomit⁹ ſup cibū cum fortitudine aut leuiter ſm horaz ⁊ neceſſitatē: ⁊ oz ut aſſiduet ipz: qm ē radix ad eūonē cū medicis ⁊ cliſteribus fortib⁹: ⁊ medicie q̄ admiſtrātur i hui⁹mōi hora ſunt epithymū ⁊ polypodiū ⁊ agaricū ⁊ ſticados ⁊ lapis armen⁹ ⁊ lapis lazuli abluti ⁊ ñ abluti ⁊ ſuc⁹ folioz centauᵗ cū ſirupo mellino. Et fortaſſe neceſſari⁹ ē ellebor⁹ niger: ⁊ fortaſſe ifundunᵗ i cholica ſene ⁊ fumuſterre cū epithymo ⁊ i ſirupo acetoſo. Deide habeas cōſiliū tūc apō eūonē ⁊ da i potu phlatice ⁊ melācholice ex ea tyriacā ⁊ metridatū ⁊ medicamē ō aſſa ⁊ ſulfur ⁊ pip ſolū bibaᵗ i aq̄: ⁊ de illis ē ſinapis: q̄ adminiſtreᵗ nō aſſidue imo i oib⁹ trib⁹ dieb⁹ ⁊ i ꝓmis ⁊ āte illud i ſpatio lōgiore. ⁊ ſilr diapipeon ⁊ ſimilia illi de electuarijs. Et nō feſtines cū aliquo boz āte digōnē nā ſi tu ōderis i potu tyriacā ⁊ ſimilia illi i primis: ꝓpones q̄rtanā cuz q̄rtana: ⁊ fortaſſe attrabes egritudies alias ⁊ ꝓpe i hyeme. Et i fine ei⁹ ſi neceſſaria fuerit phlebotōia aude ſup eā. Inq̄t Gal. ſanaui gētē plurimā a q̄rtana ita. Dedi eis i potu p⁹ digōez ſolutuū: ōide ōdi eis i potu ſucū apſithij. deide dedi eis i potu tyriacā. Et dico q aſſa ⁊ pip ſingularia ſūt iuuatiua valde qñ appet digō: ⁊ puenit ſtat⁹: ⁊ ciba illū ſabane

f Et fortaſſe. quia ſi nō times de calefactiōe ⁊ ſperas q̄ iuuamētū ſubtiliatiōis materie ꝑ aſſam ⁊ ꝓuocationis ꝑ ſudorem ſit magnū: cunte. i. ꝓcedente febre i eo: quia iam digeſta materia ꝑfecte. aſſa forſan intelligit de dulci: que non eſt apud nos. Anima. i. ſtomachus.

g Et ſi fuerit melancolia phlegmatica Et ſimiliū quia petro. ⁊ ſparagi uir⁹ ſolutiua i principio ⁊c. Hic apparz q in materia phlegmatica ⁊ in materia ſibi cōformi audatius a principio utitur ſolutiuo Auic. itelligatur tñ a principio cū incepit aliqua materie ſubtiliatio: ut ſupra ſepe docuimus. gradatio pua quia puus grad⁹ ē a turbith ad agaricū. ⁊ forſan turbith eſt fort⁹ ⁊ tūc intellige gradū i doſibus: uſqzquo icipiat digeri: quia tūc cū fortio: i poterit uomere. Eleborus cū diſpōe ſua. i. in ſubſtātia. alia ſunt nota.

h Et ſi fuerit in primis. Quia non digeſta materia ſi uis lenire uentrē. Lubleb. i. ſpēs lacticinii: ut ſepe expoſuim⁹: ⁊ nō datur ut euacuet melancoliam ſed moueat feces ⁊ groſſas materias ſupfluitas ſtōachi ⁊ inteſtinorum ⁊ penitus ad leniendum ⁊ hūectādum. Alia lra bz cum aq̄ iuleb. i. cuz iuleb ⁊ penidijs ad leniēduz ⁊ hūectandum. Et in fine. ſ. digeſtis materiebus. Mirabolanoz citrinoz. meli⁹ diceret kebuloz. quia tñ Auic. credit q citrini aliqd phlegmatis euacuent cuius phlegmatis multiplicatio fit i domino melācolie fecalis. ideo dixit de citrinis.

i Cum ergo digeſta ⁊c. ſ. taliter q eſt ſanguini propinqua: ⁊ apparz urina rubea groſſa. ſz bora multe ſunt bore ſi cōſideras ⁊ multi gradus neceſſitatis. eſt radix. ſ. cure quia iſta melancolia habz mineram circa ſplenē: ⁊ circa loca ſtomacho ꝓpinqua in huiſmodi bora. ſ. digōis. In colerica. Hic redit ⁊ patet. Deinde habeas conſiliū. ſ. a canonib⁹ predictis q̄ ſunt in anima tua. apud euacuationē. i. p⁹ euacuationē. ſ. factā poſt digōez: que euacuatio ē fortis: ⁊ ut plurimuz nō ꝑceſſit una: ſed plures euacuatōes. Diriacā. ſ. fermētā. ⁊ iudicio meo q̄ ſit ultra ſex āños. timet aūt Auic. inflāmationē i colerica ⁊ ſanguinea: ⁊ ſequitur ſciam ſuā qnti cañ. Sinapis i primis. i. prius. ⁊ ante illō quia ante medicamenta de aſſa ⁊ de ſulfure. ē eni ſecurior uſus ei⁹. ſ. ſinapis ꝑparati: ſicut nos facimus i muſtarda: q̄ſ ſit uſus medicaminuz dictoz. ⁊ ideo lōgiori ſpacio ante ⁊ longiori tpe uti potes. Et ſi ſinapis non daᵗ aſſidue mlto min⁹ illa. Uſus aūt oium iſtoz ē ad cōſumptionē ꝑ ericcationē ⁊ reſolōnē materieruz. ⁊ iō āte digōez materie nocent. unde aliquādo materiam multiplicāt eā: ⁊ maligniorē faciunt: q̄re poſſunt duplicare q̄rtanā ⁊ alias egritudies melācolicas facere: ꝓpe i hieme qa eſt maior repletio ⁊ materie nō ſūt apte reſolutioi ſz eūtōi: unde in ꝓnoſtica noua Gal. ad Epigenē. 2. cap. cū querit a Gal. de cā q̄re tiriaca duplicē oparetur q̄rtanā i philoſopho Endino. Rñdit idigeſtā eſſe adhuc egritudinē: farmacū vo hoc chacho chimnā idigeſtā ⁊ marie i hieme ſ. i ꝓncipio uſqz ad conturbādū potēs ē oblatū. non tñ digerere neqz diaforeticare. ⁊ i fine accidit i febre q̄rtanoz qñq̄z phlōmie neceſſitas ex mltis cāis poſſibilib⁹: ex qb⁹ una eſt iflāmatio facta i ſanguine ex uſu medicinarū calidaz: ⁊ cuz hoc copioſior cibatio.

k Inquit Gal. i terrapētica ad Glauconē. 2. cap. Sabane ē cibus factus ex piſcibus ſalitis ⁊ nucib⁹ ⁊ ſpēbus ⁊ oleo de quo ſcribit ſecundo cañ. ⁊ ei⁹ uirtus eſt exiccatiua. Elbune aliud ge

UVA. BHSC. TyR_029

nus cibi illi consimilis: ⁊ remich de capparis conditi cappari . ⁊ declarata sunt ista in precedenti cura phlegmatice: ⁊ ciba cū cum his in quibus est uirtus subtiliatiua ⁊ ericcatiua sicut alea.

a Et fortasse. quia si apparuit digō. Abaca est nomen ponderis uel mensure ,i. q̄tum una faba uel q̄tum quattuor grana. non fuerit colerica : quia timetur inflāmatio. Ubi enī nō timet pōt concedi. ⁊ iō supra in cura quartane de melancolia colerica dixit. Et fortasse sumitur in potu ⁊c. ⁊ isti sermones non contradicunt imo unꝰ reliquum innuit. Cum enim dico fortasse datur uel sumit. datur intelligi q fortasse nō dat uel sumitur.

b Et de trociscis. Hic pmo describi nouē medicamina cōpositā. dicit primo q iuuat in hac hora. s. post digōnem ⁊ euacuationē: ⁊ q iuuat pluribus modis. s. aperiendo: ⁊ cōfortando epar ⁊ splenē. ⁊ oīa nutritiua ⁊ puocando: ⁊ resoluenꝰ de materia. Et considera ista ⁊ alia ex uirtute simplicū ⁊ digeritur. i. apparet digestio in materia. q hoc medicamē ē ericcans materiam ⁊ resoluens ⁊ puocans aliqualiter ⁊ euāns. ⁊ appropriat plus phlegmatice. Melle ⁊c. apud nos esset decoctio zinziberis ispissata cū melle.

c Et q̄q. Hoc ē tertū medicamen. paucitate nocumenti: quia est in declinatione ⁊ multitudie caliditatis. q licet quartana sit in declinatōe remāsit multa dispēperantia in epate ⁊ nutritiuis cū subtiliatione materie. i. ⁊ materia ē subtilis uel subtiliata. i. non multuz grossa: Siliqua. i. quattuor grana. alij dicunt. 8. grana. ⁊ hoc medicamē temperat calorē ppter iusqam ⁊ mandragorā. ⁊ cōsumit per assaz q̄ etiam rectificat maliciam illoꝝ ⁊ de hoc genere. s. illoruz que conueniunt in declinatiōe ⁊ materia digesta.

d Et ex eis. Istud est unū medicamē de scemi aut alten sunt nomina locorum. uel alochoen. i. matricaria. ⁊ hoc ē medicamen resoluens materiam: mirabolani ponuntur ad aliquā confortationem membrorum.

e Et iterum. Hoc ē sextum medicamen ⁊ pz.

f Et de illis. Hoc ē medicamē septimū. ⁊ etiam requirit digestionem materiei ⁊ minorationem. ⁊ est unum medicamen de assa sicut quoddam precedens potuit dici medicina de aleis. cassie. s. lignee.

g Trocisci huiusmodi. Illud ē octauum medicamen ⁊ est unū medicamen satis digestiuū materie.

h Et iterum. Illud est nonum medicamē ⁊ pōt fieri in forma trociscorum: ⁊ regrit etiam aliquam materie digestionē ⁊ minorationem.

i Et quando Placuit Auic. ponere regimen rigoris in quartana. primo per uomitum. q si uirtutes eius. s. rigoris nō obediunt. s. cure per uomituz quia uomitus non sedat illū rigorē. tunc cum eis ⁊c. i. tunc cura rigorem cū eis que dicta sunt supra ca. de regimine rigoris. uel sic si uirtutes eiꝰ. s. febriētis nō obediūt. s. uomitui cū aqua tepida tunc prouoca uomitū cuz eis ⁊c. ut cum raphano. ⁊ proprie semine raphani ſm horaz rigoris. ⁊ euaporatio. s. conferens cum embroca cum aqua: q̄ ēt posset embrocare. Sebea est spēs absinthij uel abrotami uel thimi. Et patet.

k Ebulorū. z. vj. Rememoratio. Hic Auic. describit quinqz medicinas solutiuas: quibus indigemꝰ post digestionem. Soluatur cū facilitate quia primo datur pua dosis ut uncie quattuor. postea potest dari plus. uel cum facilitate. quia frequēter potest de ea sumere: ⁊ est bonum solutiuum in colerica.

l Aut sumatur absinthij. hoc ē secūdum medicamen' ⁊ pōt dari in multa dosi ab unciis duabꝰ usqz ad quattuor. relique patent. Sed considera q. A. nō posuit aliquā cōpositionē solutiuī potentis. Jam enim direxat de lapidibus ⁊ eleboris. Et ideo si indigies eis potes uti: ut tibi uidetur. Nos aūt ad quartanam nullū experimentū secretum habemus. sz curaimus cū cañ. ⁊ regulis predictis.

m Ectius est. Hic primo ponit ordinē cibationis. secūdo ponit quot sunt conditōes cibi q̄rtanariorum. ibi secunda Et scias. tertio pōit canones quosdam. ibi tertia. Et tu iam. Considerandū primo: q quādo regimen ordinatur a principio usqz ad statum propter pugnam i statu futuram tunc icipimus a grossiori regimine ⁊ imus ad subtilius. Cum autez temptamus si forsan est egritudo breuis incipimus a subtiliatione. ⁊ hoc dicitur regimen tēptatiuum de quo supra i capitulo cura phlegmatice dixim⁹. ⁊ cū regimē non ordinat ad statuz: q: egritudo cōsumitur paulatim sicut plurimū accidit in quartana una aut status est longiquꝰ ualde. uñ respectu eius quod pñs est de replone : ⁊ grossicie materie ordinamus dietaz. tūc possumus icipere a subtiliori dieta pzmo ⁊ postea ingrossare sicut. A. facit hic. ⁊ docuit supra in hoc ca. Consideran dum secūdo q hic incipit regimen subtile sine carnibus: ⁊ postea dat carnes: cū ingrossat dietam superius aūt p subtili dicta incepit ab auibus minutis ⁊ pcessit ingrossando ad pullos. ⁊ in hoc nō est contradictio. qñ utraqz gradatio ē possibilis in diuersis hoibus ⁊ dispositionibus diuersis. ⁊ similiter in uno homine. Et cum mutatur quartana rius de abstinētia a carnibus ad carnes . pmo incipit a carnibꝰ auium minutarum: ⁊ postea p cedit ad pullos ⁊ ō pullis ad bedos ⁊ arietes. s. aiales ⁊ Ahimezec. Consider ādū tertio q alzumet ē modus cibarij de carnibꝰ unctuosis s. cum lardone uel adipe apud nos uel oleo ⁊ carnibꝰ pinguibꝰ apud sarracenos : ⁊ multos modos harum pparationum de carnibꝰ pinguibꝰ pullinis ⁊ bedinis ⁊ arietinis cum oleo habes ab Azaranio libro xxvj. ⁊ i li. vj. de fercul. Tamen inuentio q quādoqz alzumet est mica panis super quaz cadit pinguedo assature. ⁊ illud uocabuluz alzumet bis hic ponitur. primo cum dicit, abstineant a carne. s. elixa uel assata ⁊ alzumet. i. modis ciborum unctuosoruz factorum ex carnibus fruſtratim incisis: ⁊ ppara tis cum melle ⁊ oleo et aleis ut ponunt predicti licet credam hos mos alzumet posse etiam fieri ex piscibus cum ergo Secundo. ponitur cuz dicit cum ergo peruēit temp⁹: cum quo in ea consequatur. s. febre alzumet. i. huiusmodi cibaria unctuosa quia ſtius tēpus i quo eis cō

⁊ elbune ⁊ keniculi capparis ⁊ sinapis ⁊ almuri ⁊ oīb⁹ in q̄b⁹ ē vt⁹ solutiua cū fortitudie : ⁊ fortasse erit tibi necessariū: ut des ei i potu pꝰ q̄dragita dies oi mane: q̄tū ē nabaca una de eis q̄ sūt sicut medicamē de assa ⁊ oi ſo similiter: cū febris ñ fuerit acuta: ⁊ materiei radix non fuerit cholā. Et de trociscis innuatiuis i hac hora ⁊ apō decliatione sunt trocisci ſm hūc modū. ℞. succi eupatorij ⁊ croci amboz ana pondus. z. iij. scolopēdrie aristol. ⁊ lactucē ⁊ reubarbari. ⁊ spodij oiuz añ z. v. ⁊ se. acetose ⁊ se. portulace ⁊ ros. ⁊ spice ⁊ se. cuscute ⁊ anisi ⁊ se. apij ⁊ radicū capparis ⁊ granoz alben ⁊ se. feniculi oium añ. z. iiij. cōficiant cū aq̄ apij ⁊ fiāt trocisci: ⁊ dētur i potu cū aq̄ feniculi ⁊ endiuie. ⁊ cuscute. ⁊ bec q̄dē medicia iuuatiua ē mōis pluribꝰ. Et si digeriſ mā tūc facistud. ℞. myrre. z. xv. spice. z. xiij. agarici costi florīs sq̄nati oium añ. z. v. petroselini. z. xv. anisi. z. x. cōficiant cū uino antiquo ⁊ cuz melle ⁊ zinzibere. Et sit dosis eius: q̄tū est nux. Et q̄q⁹ dant i potu i fine ⁊ cōualescētibꝰ ⁊ apud pauci tatē nocumēti in ea ⁊ multitudinez caliditatis cū subtiliatiōe materie medicinā huiusmodi. ℞. semis ius q̄mi albi mādragore amboz añ. siliquā. i. ⁊ asse circiter tertiā fabe. i. Et de hoc genere ē ut sumantur iteꝝ calamēti domestici aur. iiij. ⁊ semis urtice aur. xx. ⁊ epithymi aure. i. fiāt trocisci pui ualdē ⁊ sit dosis. z. i. ⁊ ex eis⁹ q̄ bona sunt eis ē ut administret post apitionē digōnis usqz ad finē eiꝰ istud. Sumat passulaz de scemi aut de alacoē ⁊ alii siluestris ⁊ mirti recētis oium añ. ps. i. ⁊ decoquātur in aq̄ dulci post q̄ infusa sunt i ea. deide bulliāt exq̄site ⁊ colet ⁊ detur de ea. z. i. Et iterū semis apii ⁊ anisi ⁊ cordumeni oium añ. z. v. origani siluestris eupatorii oiuz añ. z. vii. ameos. z. iiii. succhaba. z. iii. passulaz. z. x. decoquātur i trib⁹ libris aque usqzquo redeat ad. lib. i. Et de illis q̄ bona sunt eis ē: ut sumātur ameos spice ⁊ calamēti oiuz añ. z. x. ⁊ carui ⁊ anisi amboz añ. z. vii. ⁊ asse pōdus. z. v. ⁊ zinziberis pōdꝰ. z. iiii. ⁊ cassie pōdus. z. iii. cōficiātur cuz sufficientia mellis. Et sit dosis eius pondus. z. i. cum aqua apii ⁊ feniculi. Trocisci huiusmodi. ℞. succi eupatorii. z. x. scolopēdrie spodii fenículi spice croci oiuz añ. z. v. lactuce ⁊ reubarbari oium añ. z. iii. semis cucumeris ⁊ semis portulace oium añ. z. vi. fiāt trocisci cū aq̄ apii: ⁊ sumant i potu cū sirupo acetoso. Et iteꝝ ad pblegmaticaz myrrbe. z. xxxv. croci petroselini āboz añ. z. v. spice. z. iiii. ſ. castorii. z. iii. anisi. z. iii. ſ. seminis apii ⁊ karui amborū añ. z. iiii. amomi corticū casie storacis oium añ. z. ii. ⁊ tertiā siffeleos adriani cōfectōis oium añ. z. i. ⁊ tertias duas. Et q̄dō uehemēs fit rigor ē uomit⁹ cū aq̄ tepida ⁊ sirupo acetoso ad illō iuuatiuū. Qđ si vtutes eiꝰ non obediūt tūc cum eis quoz reméoratio pcesserit ſm horā. Et fiat uaporatio cū embroca i qua decocta sunt sceba ⁊ camemilla ⁊ similia boie coopto cū pānis laneis aggregātibꝰ calefactionē.

De rememoratione solutiuoz q̄ bꝰ idigēt pꝰ digestionē. Ca. lxvi.

Ebuloz. z. vi. epithymi ab
k sinthii āboz añ. z. v. myrabolanoz ⁊ citrioz succi eupatorii ēblici oium aū. z. iiii. ſeis apii ⁊ anisi ⁊ ſeis feniculi oium añ. z. ii. fiat ex eis decoctō: ⁊ soluat cū eo cū facilitate. aut sumat apsinthii pōdꝰ. z. x. myrabolanoz hebuloz ⁊ epithi oium añ. z. viii. ⁊ fumiterre pōdus. z. vii. ⁊ buchaba ⁊ centaure maioris amboz añ. pōdus. z. vi. eupatorii ⁊ radicis sq̄nanti amboz añ. pōdꝰ. z. v. decoquātur cuz q̄nqz libris aque donec redeat ad lib. i. Pillule leues. Qñ administrātur i oīb⁹ q̄nqz diebꝰ semel sūt iuuātes i ea ⁊ sunt exptc. ℞. epithymi ⁊ turbit āboz añ. z. x. carui anisi āboz añ. z. vij. ameos. z. viii. seis apii. ⁊ feniculi āboz añ. z. viii. polipodii. z. vi. agarici albi qō facile terit. z. viii. salidi. z. v. hier picr. z. xv fiāt pille cū aq̄ mēte ⁊ sit dos. z. i. ſ. Et qū mā ē pblgmatica pferūt iste pillule. ℞. epithymi agarici ameos oium añ. z. viii. semis apii anisi feniculi oium añ. z. iii. salis naptici. z. v. hiere picre turbit āborū añ. pōdus. z. x. dosis pōd. z. ii. ſ. Et qñ est cū dolore splenis iuuat hoc medicamie ⁊ soluit eū cū facilitate. ℞. scolopēdrie. z. xv. agarici. z. xii. myrabolanoz nigroz biere añ. z. x. hebuloz ⁊ absinthii oium añ. z. viii. succhaba bedeoard camepiteos succi eupatorii oium añ. z. vii. fructus tamariſci radicū capparoz amborū añ. z. v. ſ. seminis apii anisi semis feniculi omniū ana. z. iii. fiat cōfectio aut pillule. De cibatione paciētiū quartanā. Ca. lxvii.

Ectius" ē ut inclinetur regi
r men eorū in pmis septimanis usqz ad tres septimanas ad subtiliationē q̄dam pter qō destruat uirtutē: ⁊ illud ē ut abstineāt a carne ⁊ alzumet. hoc. n. minorat eorū mās ⁊ aleuiat eos: ⁊ abreuiat spaciū egritudinis eorū. Et pꝰ illud necessarium ē vtutē uiuificare

UVA. BHSC. IyR_029

ceduntur ⁊ nō minorat ⁊c. errauit ergo ualde ille: qui exposuit alzumet i. accidentia difficilia. Consiederandum quarto q̄ totus ordo regimis quem auic. ponit est iste supponendo de primo iudicio extimatiuo: q̄ q̄r tana debeat ptellari ad mensem: quia ut plurimū est ita p̄mo q̄ in p̄mis tribus septimanis abstineat a carnib⁹ ⁊ alzumet ⁊ subtili utatur dieta nō tamen ultime. unde non sit contentus solo iuleb: sed utatur subtili aqua cicerū cū lacte amigdalarum ⁊ similib⁹. ⁊ hoc regimine uirtus uacāt ad materiam. ¶Post tres septimanas incipe dare res magis nutrientes. ⁊ que sunt grossior dieta q̄s precedens. ⁊ incipe a piscib⁹ alduragi. i: pe trinis ⁊c. ⁊ uade ad pullos ⁊ aues paruas. ⁊ hoc est quod dicit altaragi: ⁊ nō curauit hic ordinem ponere inter pullos ⁊ aues. Et si uidetur tibi transire ad cibaria unctuosa. ⁊ hoc A. itellexit: ⁊ extim a q̄ cū hoc regimīe pueristi ad ser septimanas: ⁊ incepisti dare alzumet. ⁊ si uides q̄ quartana nō mmoretur: imo mō est in principio iam est certus q̄ ipsa extendet p̄ anmum: ergo tunc incipias regimē tuū grossum: quod sit ualde nutriens. ut ubi tu dabas aues ⁊ pullos paruos: ⁊ alzumet da gallinas: ⁊ pullos completos ⁊ hedos ⁊ arietes ⁊ aues mollis carnis ⁊ pulli. s. pipionum.

a Alduragi. quidam dicunt. i. turtur. alij perdix. ⁊ ista p̄parata per elixationem uel assaturam magis nutriunt: q̄s facto ex eis alzumet. intelligit ergo. A. q̄ hoc regimine grosso in diebus getis facto aligbus dieb⁹ reuertaris ad regimen subtile. ƀz quod tibi uidetur.

b Et scias. ¶De quattuor p̄prietates sunt note ⁊ sunt in carnib⁹ laudabilibus cū bonis modis p̄parationū.

c Ui num purus ⁊c. hoc maxime aliqua digone apparente in materia.

d Ispositio ⁊c. In trib⁹ ponit differē tiam inter curā q̄rtane interpollate: ⁊ cōtinue primum q̄ declatio ad calefactientia. Est melior in illa. s. iterpollata. ⁊ dico calefactiētia equalia. i. debite ppoztionata ſm materiam: ⁊ dispositionem. sed in bac. s. continua est melior declinatio ad infrigidationem. i. remissiorez calefactionem.

e Aqua de radicibus equalis quia de duabus radicibus ⁊ capillis uenetis cū endiuia ⁊ bugloſſa: ſ tibi uidetur et de illis. Secūdum in quo differt est phlobotomia. ⁊ patet: Tertiū q̄ licentia in carnibus ⁊ grosso regimine min⁹ dat in hac. s. continua. caue hoc ⁊c.

f T nominatur ⁊c. ¶Post sermonem in quartana est sermo in quintana sextana septimana ⁊ similibus: que annectuntur quartane. Et primo notificat has febres ⁊ ex hoc excusatur a signis. secundo ponit curam. ibi secunda. Appropinquat. ¶Prima in tres. p̄mo notificat eas quo ad nomina coia. secundo quo ad cām. tertio ponit in hoc sentētias ypo. ⁊ Gal. ibi secūda. Iste. ibi tertia. Serta aūt. De noīb⁹ credere opz quod dicit: ⁊ non habem⁹ apud nos quid importet phitanos.

g Iste. ¶Hic p̄prie incipit capitulum. quod enim precessit ſm uirtutez tm̄ est in ¶Rubrica. Consiederandum q̄ tria dicit Auic. ¶Primū q̄ materia harum febrium est homo genea. i. conformis ⁊ unius generis cum materia quartane. ¶Ratio est quia est materia melācolica que grossitie ⁊ paucitate tardat motum suū. Secūdum dictum q̄ hec materia est grossior ⁊ paucior. ¶Ratio est quia cum sit tardior q̄z illa que mouetur de quarto in quartum: oportet q̄ habeat dispositiones: que ad tardiorem motum faciunt: ⁊ hec sunt maior grossicies ⁊ amplior paucitas. Unde tardi⁹ putrefit ⁊ tardius cumulatur uel mouetur ad putredinēm: ⁊ pigrius stimulat uirtutem ad motū. Et plurimū qdem. Tertium dictū ē q̄ quāuis sint multe species melancolie: tamē ut plurimū fiunt ex melancolia facta per adustionem phlegmatis. Iste est sermo ¶Rab. 16. continētis capitulo secūdo. Causa aūt ut opinor est: quia melancolia ex alijs humoribus cum peruenīūt ad maiorem ingrossationem p̄ calidū edurens. ⁊ ad paucitatem peruenīunt ad tantam terrestritatem: q̄ nō meretur illud cinereum putrefieri: ⁊ euaporare ⁊ portare actualem calorem: non enim est in illis humoribus humidum tenax: sed phlegma quia habz multaz uiscositatem potest cōburi ⁊ fieri melancolia. unde faciet quartanam. ⁊ si amplius comburatur ⁊ terrestrificetur ut faciat q̄ntanam ⁊ sextanam adhuc habet humidum: quod potest putrescere ⁊ euaporando portare calorem febrilem. sicut carbones ex lignis uiridib⁹ facti magis emittunt flāmam: q̄s facti ex lignis siccis.

b Sextana. ¶Hic primo ponit sniam ypo. ⁊ Gal. ij. illas pertractat. ibi secunda. Et ego. ¶Prima in tres. primo ponit sermonē ypo. secūdo. G. tertio cōplet sermonem. ibi secūda. Et Gal. dixit ibi tertia. Uerum ypo. Dicit primo ⁊c. ypo. dixit. s. in libro epidimiarum.

cū eis q̄ sunt sic̄ pisces alcadradrie ⁊ oua sorbilia ⁊ pulli ⁊ altbatagi. Cum ergo peruenit ad tēpus i quo sequnt i ea alzumet. ⁊ nō mioratur egritudo: tūc necessariū ē custodir̄ ut ē ⁊ cibare cū eo q̄d ē forti⁹ ex carnib⁹ gallinaz ⁊ pullo z ⁊ arietū ⁊ hedo z ⁊ auiū moll' carnis: sic̄ sūt pulli ⁊ alduragi[a] ⁊ pisces boni: qui nō sunt magni. Et scias[b] q̄ cōditio i eo ex quo cibat hūs q̄rtanā est q̄ sit aggregās p̄petates. q̄rū una est ut nō sit crudū imo resoluēs crudi tatē: quā facit accidere mlia. Et ſa ē ut nō sit grossum immo subtiliās grossum. Et tertia ē ut nō sit ꝓstrictiuū imos soluēs uētrē. Et quarta ut sit sanguis ex eo generat⁹ laudabilis ⁊ pl'm q̄dē ē in ea illud q̄d hz calitatē ⁊ buitatē. Et tu iam sciuisti q̄o cibet ante poxismuz ⁊ p quot horas ⁊ quare illud. ⁊ sciuisti utez q̄ q̄nqz necessari⁹ ē cibus in poxismo: ⁊ i p̄rio ei⁹ pp cām predictā. Uez recti⁹ ē ut eueniat febris uentre uacuo: ut nō occupet natura cū mā alia: nisi cū mā egritudinis donec expellat eam. ⁊ uinum sit purum subtile.

c Ui num purus ⁊c. hoc maxime aliqua digone apparente in materia.

d Ispositio ⁊c. In trib⁹ ponit differē tiam inter curā q̄rtane interpollate: ⁊ cōtinue primum q̄ declatio ad calefactientia. Est melior in illa. s. iterpollata. ⁊ dico calefactiētia equalia. i. debite ppoztionata ſm materiam: ⁊ dispositionem. sed in bac. s. continua est melior declinatio ad infrigidationem. i. remissiorez calefactionem.

e Aqua de radicibus equalis quia de duabus radicibus ⁊ capillis uenetis cū endiuia ⁊ bugloſſa: ſ tibi uidetur et de illis. Secūdum in quo differt est phlobotomia. ⁊ patet: Tertiū q̄ licentia in carnibus ⁊ grosso regimine min⁹ dat in hac. s. continua. caue hoc ⁊c.

f T nominatur ⁊c. ¶Post sermonem in quartana est sermo in quintana sextana septimana ⁊ similibus: que annectuntur quartane. Et primo notificat has febres ⁊ ex hoc excusatur a signis. secundo ponit curam. ibi secunda. Appropinquat. ¶Prima in tres. p̄mo notificat eas quo ad nomina coia. secundo quo ad cām. tertio ponit in hoc sentētias ypo. ⁊ Gal. ibi secūda. Iste. ibi tertia. Serta aūt. De noīb⁹ credere opz quod dicit: ⁊ non habem⁹ apud nos quid importet phitanos.

g Iste. ¶Hic p̄prie incipit capitulum. quod enim precessit ſm uirtutez tm̄ est in ¶Rubrica. Consiederandum q̄ tria dicit Auic. ¶Primū q̄ materia harum febrium est homo genea. i. conformis ⁊ unius generis cum materia quartane. ¶Ratio est quia est materia melācolica que grossitie ⁊ paucitate tardat motum suū. Secūdum dictum q̄ hec materia est grossior ⁊ paucior. ¶Ratio est quia cum sit tardior q̄z illa que mouetur de quarto in quartum: oportet q̄ habeat dispositiones: que ad tardiorem motum faciunt: ⁊ hec sunt maior grossicies ⁊ amplior paucitas. Unde tardi⁹ putrefit ⁊ tardius cumulatur uel mouetur ad putredinēm: ⁊ pigrius stimulat uirtutem ad motū. Et plurimū qdem. Tertium dictū ē q̄ quāuis sint multe species melancolie: tamē ut plurimū fiunt ex melancolia facta per adustionem phlegmatis. Iste est sermo ¶Rab. 16. continētis capitulo secūdo. Causa aūt ut opinor est: quia melancolia ex alijs humoribus cum peruenīūt ad maiorem ingrossationem p̄ calidū edurens. ⁊ ad paucitatem peruenīunt ad tantam terrestritatem: q̄ nō meretur illud cinereum putrefieri: ⁊ euaporare ⁊ portare actualem calorem: non enim est in illis humoribus humidum tenax: sed phlegma quia habz multaz uiscositatem potest cōburi ⁊ fieri melancolia. unde faciet quartanam. ⁊ si amplius comburatur ⁊ terrestrificetur ut faciat q̄ntanam ⁊ sextanam adhuc habet humidum: quod potest putrescere ⁊ euaporando portare calorem febrilem. sicut carbones ex lignis uiridib⁹ facti magis emittunt flāmam: q̄s facti ex lignis siccis.

b Sextana. ¶Hic primo ponit sniam ypo. ⁊ Gal. ij. illas pertractat. ibi secunda. Et ego. ¶Prima in tres. primo ponit sermonē ypo. secūdo. G. tertio cōplet sermonem. ibi secūda. Et Gal. dixit ibi tertia. Uerum ypo. Dicit primo ⁊c. ypo. dixit. s. in libro epidimiarum.

est magis necessaria q̄m mā est magis cōprehēsa i uenis. Et de istis ē q̄ licentia i carnibus i hac egritudine est minor ideo caue hoc.

De febre sextana ⁊ septena ⁊ sili bus illis. C. lxix.

T noiantur[k] p̄hitanos: ⁊ q̄ dā nomināt biusmōi febres resolubiles. Iste[e] generantur ex materia hōgenea materiei quartane: ſz est minor ⁊ grossior. Et pl'm q̄dez fiunt ex ml'ia pbl'ica. Sextana[b] aut ⁊ septena ⁊ q̄ſſunt: p⁹ illas ¶Hip. dixit ⁊ Gal.[l] dixit. Ego nō uidi i uita mea aliq̄ ex eis neqz uidi q̄ntanā nudaz fortem. ⁊ neqz est febris nisi quasi occulta. Inq̄t ⁊ nō est longinqū q̄n sit cā i septena ubi gr̄a. ⁊ nouēa: regimē q̄d q̄ſ admīstratur ⁊ curritur sup ip̄m facit febrē. nam iteratio facit necessario i huiusmōi hora illaz febrē: ⁊ si dimitteretur: ⁊ rectificaretur nō faceret. Est ergo cā i p̄iodis ei⁹ ⁊ in ipsius iteratiōib⁹ reiteratio regis ⁊ p̄iodi ei⁹[k] nō sunt p̄iodi māe: q̄ effundatur: ⁊ ei⁹ reditōes. Inq̄t oz ergo ut obseruetur i expiētia hui⁹ egritudinis hec intentio: ita ut nō accidat error quāuis[l] Gal. sit qua si negans aduentum harum febrium: ⁊ quasi q̄ sit necessarium ut sit huiusmodi febris alia radix. Uerum ¶Hip.[m] iam uerificauit sermonem in inuentione septene ⁊ noue ne: ⁊ non est illud manifestum mirabile: neqz manifeste ipossibilitatis: ita ut sit necessariū redir in eo ad administrandum. Et ꝓmones quidē quos locutus ē ¶Hip. in ca. harum febrium sunt q̄ septena est p⁹lixa ⁊ non est mortifera. ⁊ noue na est longior ea ⁊ non est mortifera. Et dixit q̄ quintana ē deterior

i Et gal. ¶Primo ponit sententiam Gal. secūdo assumit ei⁹ intentionez. ibi secūda. Quāuis. G. dixit primo de differentijs febrium quarto capitulo. sed plrius in cōmento epidimiaruz. quintanam fortem. i. puram: ⁊ distinctam. sed erat apud Gal. una quartana tardans usq̄z ad finē quarte diei: ⁊ iō extensa super q̄nto die uidebatur quintana. ⁊ ideo est febris occulta. Inquit. s. Gal. in libro epidimiarum. Consiederandū q̄ auic. ex intentione Gal. assignat causaz in febre septimana ⁊ nona. q̄a causa quam dedit in quintana: non potest applicari ad istas: ⁊ dicit q̄ cā est in regimine error: super quo curritur. nam ei⁹ malicia facit febrem: ⁊ ei⁹ rectificatio facit cessare febrem. ergo cā in periodico motu ⁊ reuersione paroxismorum est iteratio mali regiminis.

k Et p̄iodi ei⁹. Ostendit q̄ non est causa baruz febrium ſz p̄iodicationis ⁊ reuersionis illarū. ⁊ dicit q̄ periodi ⁊ reditus istarum febrium non sunt periodi materie: que effunditur ad loca putredinis: sicut dixim⁹ i tertiana cotidiana ⁊ quartana uel reditionis. s. materie. Inqt. s. G. in dicto cōmento oportet ut obseruetur i expientia ⁊c. i. si q̄s p expientiam inueniat istā febrem septanam ⁊ similes illis. ¶Hec intentio. s. q̄ cā non ē materia habens effusionem ⁊ reditionem: sed causa est error in regimīne super quo statur: ita q̄ non accidat error: in regimine harum uel cura uel experientia. i. cura. quia cura erit ut non accidat error. prima tamen expositio est melior.

l Quamuis. ¶Hic in sūma ponitur intentio Gal. ⁊ est q̄ Gal. quasi negat istas febres: ⁊ rō ē quia si eēt dare istas febres: tūc daret alia radix: q: ali⁹ humor quattuor humorib⁹ hoc aūt est falsuz. ꝓnitia est nota. q: humor faciens has febres nō pōt esse melancolia: quia mouetur in q̄rtum diez: nec colera: nec phlegma ppter similem causaz: nec sāguis q: facit motū contunuū. ergo erit necessario alia radix. i. ali⁹ humor: q ē distinct⁹ ab istis. ⁊ hoc est quod dicit ¶Rasis. 16. cōtinentis ultimo ca. dixit gal. s. in libro epidimiarū. non uidi febrem currere p vij. ⁊ displicet mihi dcm̄ ypo. hoc affirmans: q: ipossibile eēt: q̄ dicat de quo humore ē. Dixit aūt Auic. q̄si negans: nō q̄ ex toto negās has febres: Sed negat has pendere a determinato humore: ⁊ concedit eas fieri ab errore regiminis. Dubitatur quia uid eēt ipossibile aliquā febrē p̄iodicare de septimo i septimū: uel consimiliter nō hēre materiaz: que effundat in hora paroxismi ⁊ postea resoluat ⁊ iterum refundatur. Amplⁱ⁹ ista materia est aliqua materia humoralis ⁊ non extra gen⁹ quattuor humorum. Dicendū q̄ gal. fantasiat⁹ fuit: q̄ he febres periodice sunt ex motib⁹ humorum: qui sunt sub formis humoralib⁹: ⁊ mouentur in certo periodo ex natura humorum ⁊ determinata dispositōe corporis oi circūscripto ab extra in tempore horarum febrium: sicut apparet i habente tertianam cui⁹ paroxism⁹ oi tertia die reuertit: quātūcūq̄ illum bene regas: ⁊ de sūma harū febriū gal. non potuit imaginari eē febres q̄ntanas ⁊ sextanas: ⁊ que sunt post eas. ¶Ratio ē quia esset dare humores aliorū generuz. oz ergo eū dicere: q̄ cōtinuatio erroris in regimine est cā hui⁹: uerbi gr̄a ex⁹ grosso: sed frequenter uiso. aliquis cōualescens ab una longe febre oi mane comedit ficus: accidit q̄ oi septima die ex mala illarum digestione ⁊ lacticinio aggregatur aliqd circa meseraicas uel alias ptes: que non hēnt ueram formam humorum: ⁊ illud corruptū facit febrem oi septima die: ⁊ si illud haberet ueram formam alicui⁹ humoris nō faceret septanam febrem: sed si eēt colera faceret tertianam: ⁊ sic de alijs: hec fuit intentio Gal. sine dubio in cōmento epidimiarum: licet ipse nō multum prosequat istam materiam: imo illā postponit propter reuerentiam ypo. cui cogitur contrariari: ⁊ si intellexisset: hec apparet ſolutio ad rationes contrarias.

m Uerū ypo. ¶Hic cōplet sermonē ypo. ⁊ primo ponit sententiam ei⁹ bee est contra gal. ⁊ est q̄ ypo. uerificauit: quia uerum dixit eē reperiri septanam ⁊c. ⁊ non est illud ipossibile. neqz mirabile: ut sit necessarium redire ad inuestigandū: uel ad industriandum. i. industriose docendum uel demonstrandum. Consiederandum q̄ Auic. supra i capitulo de causis putredinis. dedit causas aduentus paroxismi recessionis ⁊ reuersionis: que cause sunt propulsio ⁊ effusio materie ad

UVA. BHSC. IyR_029

loca putredinis: ⁊ eius euaporatio ⁊ finitio: ⁊ generatio uel. reaggregatio i certa mensura temporis: ⁊ recessio ad eundem locum. ⁊ sunt dicta Gal. secūdo de differentijs. febrium. ¶Habitis ergo illis principijs ē possibile concludere non eē ipossibile reperiri quintanam uel septanam uel alias. naz si tantus uigor agētis ⁊ tanta dispō materie ē causa: q̄ in tāta mensura tpis generet ⁊ pfundetur materia. ergo minor uigor ⁊ minor dispō erit tā: q̄ in tēpore ampliori fiat: sed nō est ipossibile reperiri agens minoris uigoris ⁊ materiam minoris dispositionis ergo ⁊c. bñ ergo dixit. Auicenna nō oporteret cū redire. G. aūt dicit illam dispositionem i materia esse formā specificam. ⁊ iō nō posse mutare hos periodos nisi reperiret hūor alteri⁹ spēi: Sed quō hec rō soluat apparebit. Et sermones. ¶Hic secūdo ponit alios sermones ypo. complentes priores: ut positis his dictis dicit. ⁊ Gal. dixit in co. s. ⁊mone ypo. uel ea. s. expōne sicut tu scis. Uel sicut scis. i. bene scis tu illud quod gal. dixit cōmēdādo illō dictū ypo. Opinatur igitur Auic. libros illos gal. super libris epidimarum esse apud nos. Ego autem uidi cometum gal. super illo dicto ypo. ⁊ ē comentum trium: uel duarū linearum: ⁊ nō exponit ypo. nec uerificat dicta ei⁹: ⁊ iō Auic. dicit tu bene scis qd gal. dicat ibi. Est autem tex. ypo. ille in libro epi. Quintana oium pessima. eteni ante ptisim: ⁊ iaz ptisim patientib⁹ semper interficit. Cometū gal. est hoc. Qui ptisim patiunt ethica febriunt febre nūq̄z deficiente. cuius naturam sicut ⁊ aliarū oium didicisti in libro differentiarum febrium. Jam aūt i q̄busdam uidi ipsam iplicatam alicui ꝓdicarum febrium: aut earū que p tertiam aut quartā diē porisimantur: sicut dixit ypo. earū que per q̄ntā: de qua q̄ nta existimes ea esse dicta a nobis: que de septenis: ⁊ nouenis parum ante audisti. Dixerat aūt gal. in cōmento precedenti non reperiri has febres nisi casualiter. Apparet ergo q̄ Gal. sicco pede pcessit. ⁊ ideo auic. dicit bene scis qd. G. dicit ibi. q̄ cum gal. nō dicat eget ille sermo ypo. expositio. ⁊ ideo subdit.

a Et ego. ¶Primo ergo pertractat sermones ypo. ultimo secundo gal. dicta cōfirmat experientia. ibi secūda. Et iam. ¶Prima in tres primo exponit terminuz ⁊ ꝓpositionē. secūdo declarat illam sub illo intellectu. tertio concludit. ibi secunda. Ergo ibi tertia. Et ergo primo ostendit q̄ ypo. ꝑ ptisim intelligit ethicam. secūdo dicit q̄ iste termin⁹ q̄ntana cū assumat absq̄z signo uniuersali est subiectum ꝓpōnis indefinite: que non significat uniuersalem siue uniuersaliter. ergo exponēdo ꝓpositionem indefinitam in ꝓpositionem particularem cui eqpollet. Quintana ē una spēs ⁊c. i. quedam q̄ntana ē deterior febrium: ⁊ eodem modo Auic. intelligit sēdam ꝓpositionē indefinitam. s. quedā q̄ntana fit ante ptisiz. i. ethicam. ⁊ hec q̄ntana est deterior febribus.

b Ergo. Declarat ꝑmo quō q̄ntana fiat ante ethicam: secūdo quomodo p⁹ ethicam. ibi secūda. Et iterum ethica. Dicit primo q̄ sermo q̄ dicit quintana fit ante ethicam significat hoc quia uerificatur ⁊ exponitur per ꝓpositiones has sex. ¶Prima febres prolongate ⁊ permixte ex multis febrib⁹ ⁊ iordinate possunt producere ad ethicā. hec ꝓpositio est nota. ⁊ partim sumitur a gal. in libro de malicia cōplexionis diuerse. Et de pprietate. Secūda ꝓpositio iste febres in fine ducūtur ad febres seruantes ordinē. Ista ꝓpositio ē nota ex dictis supra ca. d̄ q̄rtana. ⁊ ex dcis gal. in cōmento tertiū pnosticorū. super illo uerbo febrib⁹ inordinate uagantib⁹. Et plurimū. Tertia ꝓpositio ē ista febris: ad quā pueniūt est ordinati periodi. quia est una quartana. ¶Rō q: dispont sanguis una dispōne. s. melancolica per adustionem ⁊ cinereitatē ut gal. ibidē dicit. Et iam testificati Quarta ꝓpō ē: q̄ possibile ē q̄ fiat q̄ntana ⁊ hoc inuit cū dicit se eē testē: q̄ illa fuit q̄ntana. s. illa que post quartanam uenit: uel illa ad quā pueniūt iordinate febres. Uerū ipsa. Quita ꝓpositio est q̄ ipsa febris prolixa pmixta inordinata perducit ad quartanam: qui est adhuc sufficiens eruberātia humorum: ⁊ etiā humiditatū mēbraliū multitudo. s. q: nō sit adhuc facta multa consumptio. Et ratio ē q: tūc melancolia pōt esse sufficiētis quātitatis ⁊ grossicici cōformis sue nature specifice. ⁊ iō seruabit illa melancolia motum sibi debitū. s. quartanū. Ex hac q̄nta ꝓpositione Auic. dedit sertanā ⁊ est possile: q̄ illa quartana fiat quintana. q: possibile ē per maiorem consumptionem melancoliam illam magis ingrossari ꝑ adustionem ⁊ minorari. ergo possibile est q̄ illa q̄rtana fiat q̄ntana. ꝓbat consequentiā q: grossicies ⁊ paucitas faciūt q̄ porisimus sit tardior: s̄z cū eēt quartanus prius ergo fiet quintan⁹. Et in huiusmodi. Ultimo dicit q̄ sic dispōsito corpore possibile ē q̄ hō fiat ethicus. sequitur ergo q̄ quintana ista fuit ante ethicā. Cōsidera q̄ iste propōnes sunt de possibili: q: sufficit hoc. A.

c Et iterum. Ostendit q̄ quitana ē aliq̄n post ptisim. i. ethicā. ⁊ arguit hic. ethica aūs possibile ē quod facit accidere in humorib⁹ quādam cinereitatē. i. cinereitatez paucā grossā multū: ⁊ hoc i sui postremo. ⁊ tali cinereitati pōt accidere putredo. ergo post ethicā. i. ethica ꝓcedente accidere pōt q̄ntana.

d Et iā destruxit fe. ethica corp⁹. ¶Istud dictū pōt dupliciter intelligi. ¶Primo q̄ probet possibile eē istam incinerationem ad multa grossitiem: paucificationem quātitatis: nam ethica destruxit corp⁹ ⁊ paucificauit mēbra ⁊ ingrossauit: ergo multo magis poterit hoc in humore facere. Sēdo declarat dcm: cū enī dicetur: q̄ quintana fit post ethicam: nō intelligit q̄ ethica recedente ipsa aduenit sed sit p⁹ ethicam. i. precedēte multū ethica ⁊ consumente hoiem. Sēdo mō pōt exponi ut cōiungat cum particula sequēte q̄ dicit ē ergo. ⁊ pz.

e Est ergo. ¶Hic concludit q̄ quintana est deterior febris. s. illa quintana: que est post ethicam. ⁊ dicit q̄ est mala uia signi: quia significat adustionem ⁊ est mala uia causē: quia calor quintane superueniens calori ethice auget calorem ethice: ⁊ duplat illū: q: ꝑus erat calor uni⁹ febris. mō uero est duarū. ¶Pōt aūt ⁊mo Auic. referri ad quintanā ante ethicā. s. q̄ ipsa ē deterior. q: ē signum adustionis multe: q̄ ē cā additionis ⁊ duplatōis febris. nā ethica supueniēte addit calor q̄ntane. ⁊ duplat ut dixim⁹. ¶Hic cadūt dubia. ¶Primū dubiū plus ꝑtinere ad caplm de q̄rtana. ⁊ ē: q̄ sit materia que facit febres inordinatas sequētes febres cōtinuas pliras ⁊ cōpositas: ⁊ de hoc plire dixim⁹ sup tertio pnosticorum. ⁊ dixim⁹ q̄ multis febrib⁹ cōpositis ad inuicē: dū humores saluant suas

febriū: qm̄ fit ante ptisiz ⁊ p⁹ ipaz Et dixit gal'. i ea sic scitis. Et ego q̄dē opinor huic sermoni modum quēdā: ⁊ ē ut sit ptisis signās ethicā: ⁊ sit ⁊mo ei⁹ q̄ntana subiectum ꝓpōnis indefinite nō signātis coitatē: ergo ē quasi dicat q̄ de q̄ntana ē una spēs deterior febriū ergo est signatio hui⁹ ⁊monis ei⁹: q̄ qū febres plongant ⁊ pmiscent ⁊ diuersificant pueniūt pl'm ad inflāmādū mēbra p̄ncipalia ⁊ ad ethicā: ⁊ de ꝓpetate bax febriū ē: ut stēt i fine suo ⁊m ordinē unū. Et pl'm illius sup quartanaz. Et iā testificati sumus eā q̄ntanā: uex ipsa producit ad quartanam q̄dō i hūoribus ē exuberatio ⁊ i humitatibus multitudo. Qūq̄z liqfactio iā multiplicatur ⁊

formas: ⁊ dispōnes forme ꝓpinquas: fiūt ordinati motus humorū illorum. licet iudicentur i sūma inordinati: sicut si cōponerent due tertiane cū una cotidiana. Dixim⁹ ēt: q̄ qū deuentū ē ad uniformē dispōnē melancolicā: ita q̄ illorū humorū cōbustū est melācolia: tūc fit quartana: ⁊ dixim⁹ q̄ i tpe medio fiūt inordinati motus. ⁊ hoc est dū sunt multuz elōgati a natura humorū ꝑmorū. ⁊ nondū sunt facti cōpleta melancolia: scias hoc breuiter. Sēda dubitatio ē utrū dū deuenit ad quintanam ante ethicam: aut post ethicā sit necessarium puenire quartanaz Uidet q̄ sic: q: ad maiorē grossiciē nō ē deuentre nisi ꝑ grossiciez minor ē: ⁊ ad paucitatē maiorē: nisi ꝑ paucitatē minorē. igit̄ pri⁹ erit materia icinerata i grossicie ⁊ q̄titate ꝓportionabili febri q̄rtane. q̄s quitane. In ꝓriū ē. A. q̄n dicit q̄ licz plurimū sup quo stāt febres inordinate sit q̄rtana: tñ ipse testificat illā fuisse aliquando q̄ntanam. Dicendū q̄ lz ut plz aī quitanā sit q̄rtana: cuz antecedit ethica aut sequitur illā: nō tñ ē necessariū aduenire putredinē ergo non ē necessarium fieri quartanā: ⁊ iteruz cū non putrefit pōt fieri pauc⁹ grossius ꝓportionabil' quitane. ergo erit aī ethicā uel p⁹ ethicam quitana: quā nō aī

eūones sensate ⁊ insensate freq̄ntes fiūt non remanet i hūoribus cinereitas: nisi illud q̄d min⁹ ē ⁊ grossius ⁊ illud facit esse necessariuz ut sit porisinus tardior ⁊ fiat illa que fuit quartana q̄ntana. Et in huius modi q̄dē dispōne fortasse erit corpus ꝓparatū ut iflāmet: ⁊ fiat ethica. Et itex ethica quādo ātecedit nō ē longinqū q̄n faciat accidere i hūoribus cinereitatem quādā ꝓp prauitatez suā i postremis ethice: ⁊ accit illi cinereitati putredo quare accit febris: ⁊ iam destruxit febris ethica corpus. est ergo mala ex hoc q̄ ipa est signum adustiōis hūoris de quo nō remansit nisi parum. ⁊ fit adustus pax: ⁊ ex hoc q̄ ipa est causa additiōis febris ⁊ dū cedit quartana. Tertia dubitatio ē: utrū quitana possit fieri nulla alia febre ꝓcedente. Et breuiter dicim⁹ q̄ sic. hoie enī remanente in latitudine sue apparentis sanitatis uel neutralitatis pōt aliqs humor melācolicus paulati fieri ⁊ igrossari: ⁊ paucificari ut sit tardioris ⁊ pigrioris motus: q̄s mot⁹ p q̄rtū. ergo moueri pōt i quitū diē. Et q̄ scientific⁹ est i scia de expulsionib⁹ epaticis nouit has pluralitates ⁊ cōsimiles. Dubitatur q̄rto q: rōnes Auic. probāt multo forti⁹: q̄ sextana ⁊ septana: ⁊ q̄ sunt post illas sunt deteriores febriū. ⁊ q̄ fiant ante ethicā ⁊ post ethicā humor enim igrossatus ⁊ paucificatus ut faciat quintanā si fiat grossior ⁊ paucior faciet sextanā. ⁊ sic deiceps. sed hec dcā nō essent conformia dictis ypo. cū dixit q̄ febris septana ⁊ nonana sunt mortifere: ⁊ q̄ quitana est deterior. Dicendū euidēs esse q̄ auic. de ⁊monib⁹ ypo. nō declarauit nisi hūc: q̄ quitana ē deterior febriū. s. aliq̄ quintana: ut illa q̄ est post ptisim. i. ethica. ⁊ q̄ est post ethicā: ⁊ non ois quintana: q: ꝓpositio indefinita non significat uniuersalem siue cōitatem. ergo dereliquit nobis ut notū: q̄ quitana que non ē ꝑdicti modi non est de prauis remanet igitur nobis inestigare. si idē sermones possunt esse ueri de febribus sextanis ⁊ septanis ⁊ alijs post. Jā enī credim⁹: q̄ quintana consequens ethicā uel precedens: que in ueritate ē ualde prauа cōpareт ad septanā: ⁊ alias puenientes ab errore in regimine q̄ non sunt prauе. Sz tūc erat mihi dubiū. q: ēt quitana fieri pōt ex illo errore. Sēdo qa ista feb. q̄ fit ab errore regis cessat cū cessat error. ut dixit. A. auctoritate gal. s̄z hoc est ō ypo. q̄ dixit febres septanā ⁊ nonanā eē prolixas. Ad primū alias rūdebā q̄ q̄uis ita eēt placuit ypo. facere dictā cōparationem: Uel dicendū q̄ regimen i longo spacio ꝓducens ad febrem ē occultius i malitia sua: q̄s illud q̄ō i spacio breui facit hoc: ⁊ sit iste febres: que ex malitia regiminis tardiorib⁹ ⁊ rariorib⁹ ꝓdiis periodicant sunt potius ponēde i sūma febriū ordinataz ⁊ habētiū cās ꝓpinquas humoralibus et similes cās q̄ sunt materierū effusiones. ut notū est. Febris āt q̄ntana facta ex malicia regiminis erit i hac ualde manifesta. ⁊ ñ ponēda inter periodicas: quia sua causa est ualde manifeste extrinseca remanet ergo q̄ quintana ponēda sit inter ꝓdicas ut q̄ fit a causa manifesta. Cū ergo dixit q̄ntanā eē peiorē septimana itelligeт poterat ō q̄ntana aī ethicā uel p⁹ ethicā ꝓparata ad septanā: ⁊ alias ꝓcedētes ex malo regimine. Ad ꝫ argumētū rūdebā: q̄ ꝑ malitiā regimis nō solū itelligebā usū malox ciboz ⁊ potuū: s̄z ēt usum bonoz nō ꝓportionatoz ad quādam dispōez latētē. uerbi grā malā cōplexionē i stomacho occultū. unde cōtinue labūtur aliq̄ materie ñ puenientes ad formā humoralē uerā. ⁊ ex his i certa mēsura tpis fiebat porism⁹. q̄uis ergo diceret regimē cōiter malū ut fieret q̄ō credebat bonū: ⁊ seq̄t porismatio: ⁊ quāto i lōgiori tēpore hoc uideт qa dispō sit occultior ⁊ ꝑ ons sanatio ei⁹ tardior: ⁊ nonana ē posita plixior q̄ septana. ¶Hec sunt dcā i nostris iuniorib⁹ cōceptibus. ¶Hūc aūt his postpositis dicam⁹: q̄ in mēte Auic. iacebat: aut q̄ postq̄z plongate febres durerūt ad q̄rtanā: ⁊ postea ad q̄ntanā uita non staret cū tāta icinerатiōe: q̄ fierēt alie febres p⁹ istas: s̄z homo cadēs i ethicam z⁹ spēi moriт i illa: aut moriet ante illā cū q̄ntana: aut q̄ cinis ille iteraт⁹ icinerатiōe nō āplius mereaт portare calorē putredinalē. ⁊ simil' multo forti⁹ cōpetit Auic. q̄ qñ ethice pduxerūt icinerationē q̄ntane cōformē nō sustineat corp⁹ ulteriorē icinerationē aut si sustinuerit nō mereaт ille cinis portare calorē putredinalē. oportz ergo q̄ septana ⁊ nonana ⁊ cōsimiles eis fiāt ex materieb⁹ grossiorib⁹ melācolicis ⁊ pauciorib⁹. q̄s sint materie q̄rtane ⁊ q̄ntane: ad q̄s nō sit deuētū ꝑ uiā icinerатiōis a caloribus febrilib⁹. Sed aut ꝑ uiā paulatie cōgelatiōis aut paulatiue resolutionis aut utriusq̄z sup eadē materia. sed i diuers tpib⁹: ⁊ qñ cū hoc iste materie nō sunt uacue ab humiditate cōtinuatiua: q̄ pōt portare calorez putredinalē. poterūt igit̄ facere febrē tardioris motus. neq̄z ē difficile hoc imagiari cū cōsideras mōs cōgregatiōis materiez i lōgo tēpore ⁊ igrossatiōis eaz ēt cū cōgregant: erit ergo lōgitudo nonane maior q̄s septane: qa materia ē grossior: ⁊ nō erūt mortifere cū non sit mod⁹ caz fieri aī ethicā ⁊ post ethicā. Quitana aūt q̄dā ē maligna: ut illa q̄ fit āte ethicā uel p⁹. illa aūt que nō sic esset de malignis. s̄z adhuc credo cā esse peior rē septanis ⁊ nonanis: ex hoc tñ qa frequēti⁹ porisimat. ꝓsidera q̄ dixim⁹.

f Et nō oportz. ¶Hic discutit dicta Gal. q̄ qñ negat has febres. Erant

UVA. BHSC. IyR_029

ſit duo. unū q̄ ipe ñ uiderat has febres. aliō q̄ oporteret dare aliā radi
cem. i. alium humorem. ¶Primo ergo remouet primum dictum oſtē
dens: q̄ ex hoc nō debent negari he febres. ſecundo ſeōm. ibi ſecunda.
us. ¶Conſiderandū primo q̄ Gal. in cōmento epidimiarū ſuper illo uer
bo febriū alie quidem cotidiane ⁊c. expreſſe negat has febres. ſ. ſeptanā
⁊ nonanā. unde multa uerba dicit gal. Si certitudinaliter uiderit aligs
multotiēs per ſeptanā
uel nonanam diem pa
roxiſmos fieri tibi eſſet
utiq̄ ſufficiens: q̄ ſunt
alij modi pioditi. Si ue-
ro nō uidit a iuuentute
uſq̄ i ſenectutez uiſitās
infirmos q̄ multos fe-
bricitantes manifeſtuz
ē ei rurſua: qm̄ nō fiūt
tales. Et añ hoc dixit
gal. Ego ab adoleſcen
tia mea uſq̄ nunc ſepta
nam quidē uel nonanā
nullatenꝰ uidi neq̄ ap-
tam neq̄ occultā. Qui
tanos aūt periodos du
bie uidi: ⁊ nō certitudia
liter ⁊ apte. ecce q̄. G.
negat febres has ab ex
periētia. q̄ nō uidit eas
¶Conſiderandū ſēdo q̄
aliq̄ ptrāſit magna an
norum renolutio i qua
non uidentur aliq̄ egri
tudines ſicut Gal. ſuo
tpe. non uidit lapidē ab
inteſtinis egredientē: ſi
cut ipſe recitat in libro
de iterioribus: ⁊ tamē
nos uidimꝰ tpe nr̄o bis
tamen nō fuiſſet cōueni
ens. G. negare hoc. nu
per etiaz cū ſcribebam
hāc lectionē laudabilis
uir magiſter Johānes
iuliani de forliuio mi-
ſit ad me lapidē ad q̄ti
tatem cōis nucis uomi-
tu ex pulſum poſt dolo-
rem ſtomachi: ⁊ erat il
lius lapidis durities q̄
lis ē durities gypſi po
ſiti i edificijs. ⁊ lapidis
forma erat rotūda ob
longa. ſ. figure oualis.
⁊ hoc non fuit uiſū a no
ſtris predeceſſoribꝰ. et
tamē non debet hoc ne
gari: ſed ꝓcedi ſicut mō
ſtruoſuz raro eueniēs.
Et nos ſi deus uoluerit
conabimur ad danduz
cās in illo ⁊ locū ſue ge
nerationis. Et ē una ō
conditionibꝰ prudentiū
medicorū. q̄ per habi
tum ſcientie ⁊ longam
experientiam inueniat acerrima i natura: que ſūt poſſibilia ſcribi p no
ſtros auctores ſicut ſenſit Auer. colliget ꝑmo dicens. q̄ in quadaz re-
gione ſit uena medena quam non uidimꝰ in noſtra ꝓuincia. ſicut nec uer
men ſub cute reptantē ſicut ſcribit Auēzoar: ⁊ alij ſapiētes hiſpani. qua
propter nō habemꝰ negare hoc genus. ſ. q̄ntane ſeptane ⁊ ſextane ⁊c. ⁊
non cōprehenditur multitudine. ſ. euentꝰ ſed tertiana comprehenditur
ꝓpter multitudinē: quia multotiens euenit ⁊ multis. Uel propter mul-
titudinem. ſ. hominū.

a ¶Neq̄ iterum. Obicit ſecūdū dictuz Gal. quod ē ratio Gal. ⁊ negat
conſequentiaz. quia nō ſequitur. hec eſt quintana. ergo eſt materia quin
tane. ⁊ ſic nō ſequit̄: hec eſt ſextana ergo ē materia ſextana: ⁊ ſic de alijs
⁊ arguit ſic. ¶Melācolia nō facit q̄ntanā inquātum multa: ſed inq̄tū pau
ca groſſa. ſ. pautior groſſior ea que facit quartanam. ut ex dictis patet.
Sed nō ē ipoſſibile reperiri in q̄buſdam corporibus melancoliam pau
cā groſſam. ergo non eſt impoſſibile reperire quintanam de humore
melancolico: ⁊ non erit aliꝰ quitus humor. Quidam tamen habent ſic.
melancolia generat q̄rtanam: ⁊ ē cōior lr̄a. In antiqs aūt libris nō ma
lignatis inuenis q̄ntanam. ⁊ ē lr̄a melior prima. quia per lr̄am que dicit
q̄rtana Auic. nō concludit ſuā cōcluſionē. ſed concludit ergo melancolia
poteſt facere quartanā tamen ꝑſologizando poterit illam concludere.
Secundo apparet ex remotione dubij quaz facit ſtatim cū dicit.

b ¶Et nonconuenit. Diceret. n. aliquis ſi melācolia nō facit q̄ntanam in
q̄tum multa. quitanā uero facit inquātuz pauca groſſa. ergo phlegma
inq̄tuz flegma facit paroxiſmum cottidianum. tamen ſi paucificetur ⁊ i
groſſetur multum poterit facere paroxiſmum tertianum ⁊ q̄rtanum. ⁊
ſic deinceps. ¶Reſpōdit Auic. concedendo ꝺ̄ntiam. ⁊ conſequens hoc eſt
quod dicit: quoniam conceſſio eſt. i. concedendum eſt hoc. poſſibile eni
eſſe ē res ualde lata. quia poſſibile eſt quoddam ad utrūlibet. ⁊ quoddā
i pluribus ⁊ quoddam in paucioribus. ⁊ poſſibile in paucioribus etiam
eſt latū ualde. ⁊ raro fit poſſibile. i. poſſibili poſito in eſſe uel conceſſo nō
ſequitur impoſſibile: quod eſt contradictorium eius. Dixit autem raro
ſm̄ ſuam philoſophiam. quia poſſibilia ab intrinſeco poſſunt eſſe ipoſſi
bilia ab extrinſeco ſm̄ fidem quam Auic. in parte ſecutus eſt. apud Ar.
uero non oportuit dicere raro. Si autem littera dicat quartanam tunc
textus uidetur ſonare quoddam contrarium noſtre opinioni. Tene-
mus enim q̄ periodicatio ſequatur formam ſpecificam humoris. Sed uidet
Auic. contrarium dicere cum dicit melancolia facit quartanam non inq̄tuz me
lancolia. ſed nos exponamus. non inq̄tum melancolia ſolum ſed inq̄tum melā
colia cum determinata groſſicie ⁊ paucitate. Ad intellectum ergo huius conſi
derandum q̄ Auic. ⁊ Gal. ſimul uiderunt q̄ periodicatio cōmuniter: ⁊ ut i plu
ribus inuenta ſequatur formam ſpecificam humorum. nam ex quātitate ⁊ groſ
ſitie humorum impoſſibile eſt inuenire hos indeterminatos periodos plurimū
inuentos: cum ille diſpoſitiones
ſint fere in infinitum uariabi
les ut alias declarauim⁹. ⁊ hoc
clarius uidit Auic. ut apparuit
nobis uſq̄ ad aliqua tempora.
ſ. poſtq̄ uidimus cōmentuz epi
dimiarum. Gal. inuenim⁹. ℔.
hoc uidiſſe firmiter. tamen hec
eſt differentia inter hos uiros:
quia poſtq̄ Gal. cōcedit q̄ pio
dicatio ſequitur formam ſpeci
ficam humorum non potuit cō
cedere: q̄ eēt dare quintanam
⁊ ſextanam ⁊ huiuſmodi febres
quia ſequeretur q̄ eſſet alius
humor ab illis q̄ttuor: Si eniz
periodus continuus eſt ſangui
nis cottidianꝰ flegmatis. tertia
nus colerice ⁊ quartanus melā
colie. ergo quintanus erit qui-
ti humoris: Auic. non uidit q̄
licet periodicatio ſequatur for-
mas ſiue ſpecificas naturas: ta
men eſt hoc ſic etiaz de alijs ac
cidentibꝰ naturalibus. ſequun
tur enim formas cum determi-
natis accidentibus naturalibꝰ.
ut tractio ferri ſequit̄ magnetē
determinate quātitatis ⁊ quali
tatis. unde ſi alec inūgatur nō
trahit. ut ſeptimo ⁊ octauo phi
ſicorum Auer. licet igitur melā
colia principaliter moueatur in
quartum a proprietate tamen
requirit determinatam q̄ntita-
tem ⁊ modum ſubſtantie: quibꝰ
permutatis poterit periodica-
re nō ſeruando ſuum motū cū
poſſit in alia quātitate putrefie
ri ⁊ corrumpi ⁊ pelli igit̄ alio
tempore moueri poterit. quid
autem ſit hec proprietas ⁊ iter
que ſit hec habitudo motus di
rimus in queſtione nr̄a.

c ¶Amplius non eſt diſpoſitio. ¶Hec eſt maior laus: q̄ unq̄ da
ta fuit ypo. ⁊ dicit q̄ neq̄ cōcedere illud quod nō uidetur: ne-
q̄ concedere quod nō audit̄: ne
q̄ concedere illud quod dicerz
quidam exptus. neq̄ cōcedere
illud quod dicit quidam philo
ſophus ē tale concedere: quale
cōcedere illud quod dicit ypo.
ſiue quod teſtificatur ypo. Cō-
cedere ergo quod dicit ypo. eſt
concedere rem uiſam rem audi
tam ⁊ rem expertā ⁊ rē phiſice
probatā. Ipſe. n. fuit philoſophus ⁊ expertus q̄ non ſcripſiſſet ſi non uidiſſet: et
audiuiſſet que ſcripſit. Alia littera tamē dicit. q̄ non ē contradictio. ⁊ uult q̄ cō
cedere quod dixit ypo. non ē contradicere rebus uiſis ⁊c. Etiam inducit teſti-
monium ⁊ repetit remotionē motiui. ℔. fateor aūt me uidiſſe quintanaz ⁊ ſexta
nam: ⁊ eā que ſemp̄ de. xv. dieb⁹ in. xv. diē inuadebat. ⁊ hoc fuit in Berardino
de burinaris de puſio. Illam aūt que ſemel inuadit in meſe affirmat Raſis. 16.
continētis. Quāuis. n. premittat genera ortamur intelligere illam. ¶Magiſter
Jacobus uero de firmo pluribus annis una die ⁊ hora habuit unum paroxiſ-
mum febris ſemel in anno.

d ¶Appropinq̄t ⁊c. ¶Primo dat formā regimis: ⁊ ē q̄ q̄ꝺoq̄ intendas ad
ſubtiliationē: q̄nq̄ ad groſſationē ſicut oſtēdim⁹. ſ. in cibatione q̄rtane ⁊
phlegmatice. Et ꝓpterea. quod febres iſte. Cōſiderandū q̄ ſermo q di
cit nō faciunt accidere leſionē uirtutis nō referr̄ ad q̄rtanā: que eſt pⁿ ethicā uel
ante: ſed ad alias febres potius p ſe ueniētes. cuius nutrimētuz eſt bonuz cum
multiplicaf ⁊c. i. ē bonum multuz. Eſt uelox ut de carnib⁹ ſubtilibus ⁊ uino.

e Et de curationib⁹. ¶Hic ſo dat cañ. cure q̄ oēs ſunt itellecti ex cura q̄rtane:
⁊ ꝓpe ex cura q̄rtane phl'atice: tūc ſudatio. ſ. q̄n ē tps exiccādi ⁊ reſoluēdi mate-
rias abſq̄ miniſtratiōe humectātiuz ⁊c. tunc itēdimus ad reſol'oem cuz tiriaca
⁊ ſimilib⁹. Et ex hoc appet: q̄ ñ eſt ſm̄o de q̄ntana pura que ē añ ethicā ul' poſt
cura eni ei⁹ plus ē ad cōſumptōez ei⁹: cui⁹ ceſſatione ceſſabit: uel erit uia ⁊c.

f ¶Am ſciuiſti ⁊c. ¶Poſt ſciaz duoꝝ generꝝ febriuz. ſ. effimerarum ⁊ hu-
moralium determinat de genere tertio. ſ. mēbraliuz. q̄ febres dicunt
ethice. Dicunt autez ethice. i. habitudiales: qa de difficili remouibiles:
⁊ eſt ſicut dicim⁹ q̄ habit⁹ eſt q̄litas de difficili mobilis: ſiue qm̄ habitū
corporis. i. ſolida mēbra poſſidet hec febris: ut Gal. dicit primo de differētis
febriuz. ⁊ primo determinat de ethica febrili. ſecundo de ethica nō febrili. ibi
ſecunda. Currit conſuetudo. prima in tres. ꝑmo ponit ſpēs ethice febris ⁊ mo
dum diſtinctionis ⁊ cauſas. ſecundo ponit ſigna. tertio curā. ptes patēt. ꝑma in
duas primo ponit ei⁹ ſpecies ſecundo cās ibi. z⁰. Et ethica q̄dez q̄nq̄ accidit p⁹
effimeram. ¶Prima in duas. primo premittit diſtinctionem humiditatū q̄ ſunt
i nobis ſecundo oñdit q̄d eſt ethica: ⁊ diſtinguit ipaz ſm̄ ipas ſpecies ibi z⁰. Et cū
inflāmatur. prima in duas. primo ponit illarum humiditatum diſtinctionem ⁊
narrationem: ſecundo declarat per ſimile. ibi ſecunda. Et ſimilitudo. ¶Prima i
duas prio ꝑmittit quādā generalez diuiſionez humiditatuz ſecundo ſpecialiter
enumerat illas. ibi ſecunda. Et de illis ergo. Conſiderandum q̄ Auic. placuit

m⁹ regimē: ⁊ faciam⁹ egrū uti ieiu
nio uno tpe: ⁊ ſuccurrim⁹ illi ſicut
oſtēdim⁹ ita: ut cibem⁹ cū eo cui⁹
bonū ē nutrimētū: ⁊ uelox fit ⁊ mul
tiplicatur ⁊ in quo nō ē igroſſatio
materiei neq̄ additio i ea. Et de
curatiōibus magis cōferētibus ad
illud ē uomit⁹ cū belleboro ⁊ ſeie
rhaphani ⁊ rhaphano ⁊ belleb-
ro ⁊ ſemine attriplicis ⁊ nuce uo-
mica ⁊ euacuatio cuz bieris ⁊ poſt
illud adminiſtratio tyriace ⁊ eis ſi
milium. Et confert tunc ſudatio
cum medicinis ⁊ cum balneo cali
do abſque adminiſtratione aque:
⁊ abſque adminiſtratione humec-
tantium.

Tractatus tertius. de ethica.

Cap. i.

¶Am ſciuiſti q̄ in membris ſunt humi
i ditates diuerſarum ſpe
cierum de quibus ſunt
humiditates prepara-
tead nutriendū. ⁊ humectandum
iuncturas de illis ergo ē illud qō
eſt repoſitum in uenis. ⁊ de illis ē
illud quod eſt ſparſum i membris
ſicut ros: ⁊ iſte ſunt due diuiſiones
⁊ prima earum eſt materia febris
putredinis aut febris ebullitio-
nis: ſicut ſciuiſti qum nutrimen-
tum totum non expandatur quan
do eſt: immo remanet de eo illud
quod eſt in ſemita expandendi: ⁊
remanet quod eſt in ſemita recon
dendi. Et de illis ſunt humidita-
tes poxiſmi temporis coagulatio
ni: ⁊ ſunt humiditates que fiunt ac
tu nutrimentum. ſ. attracte ad locū

at ad hec.

UVA. BHSC. IyR_029

oēs humiditates distinctas a mēbro cōprehendere primo sub diuisione bimē bri. nam humiditates que sunt in mēbris: ⁊ non sunt actu mēbrum: uel sunt parate ad nutriendū: ⁊ est humiditas prima ⁊ tertia. s. cambiū. uel sunt parate ad humectandū. s. iuncturas: ⁊ mēbra alia cū aliqua cā fortis motus ea exiccauerit. ⁊ ista humiditas dr̄ ros. finis ergo roris est ꝓncipaliter humectare iuncturas ⁊ mēbra: nō tū nutrire nisi cū nutrimentū deficit. ⁊ iō in ꝓmo caū. declarauimus ꝑm nr̄am opinionē: q; qū humiditas prima fit cambiū non fit prius ros necessario: imo in trāsmutatio ne prime humiditatis in cābiū generatur ros sicut in trāsmutatione chili in sanguinem generatur phlegma. Aliter potest exponi textus q; primo pōit humiditates. s. ꝓmam: ⁊ aliā cū dicit de quib⁹ sunt humiditates parate ad nutriendū: ⁊ hoc q̄ztum ad primam humiditatem ⁊ ad humectandum iuncturas ⁊ hoc quātum ad scōam humiditatem que dr̄ ros. De illis ergo. Hec distinctio sermōis notas facit has quattuor humiditates ꝑm suam ꝓmi caū. ⁊ ꝓmo notificat humiditatem primaz secūdo secūdam redeūdo ad primaz. tertio tertiā. quarto quartam. ibi secūda. Et de illis ē illud. ibi tertia. Et de illis. ibi q̄rta. Et de illis sunt humiditates. Quod primo dicit ꝓz. Secūda pars hz duas. primo declarat secūdam humiditatez que est sicut ros. secūdo redit ad ꝓmaz. ibi secūda. Et prima. Redit āt ad ostendēdum q; ex inflāmati one caloris in humiditate ꝓma que ē in paruis uenis fit febris putrida: si est inflāmatio putre dinalis. ul' fit febris simul sino che cū est inflāmatio ebulitiua siue putredine: sicut sciuisti capitulo de sinocha. Cum enī ista humiditas sit adhuc uerus sanguis: ⁊ parum a natura sanguinis distans poterit putrefieri ⁊ inflamari. Cum nutrimē tum. Hec lr̄a dupliciter exponitur: Primo ꝑm Dynū: ut ipse uidetur intellige re ut dicatur: q; quando illud nutrimentum quod debet expandi ⁊ recondi siue retineri in mēbris nō expandit̄: imo remanet intus in uenis paruis: tunc putre fit quia cum non suscipiat decoctionem a natura oportet q; putrefiat ⁊ faciat febrem putridam. Causa autem ꝓpter quam remanet intus in uenis paruis est uel opilatio oꝛificiorum: uel defectus expulsiue uenarum: uel defectus attractiue membrorum. Et quamuis hec expositio bona sit: pōt tamen aliter exponi expositione que ineludit predictam expositionem. ⁊ est q; Auic. per hoc probat humiditatem primam facere febrem humoralem. ⁊ arguit sic. Illō qō habet formam humoralem non elongatam a dispositionib⁹ humorum multuz pōt facere febrem putridam. Sed nutrimentum quod est in paruis uenis ē huiusmodi ergo ꝛc. Iam nutrimentum extra uenas quoddam est quod ē recōditum: sicut cambiū quoddā est quod est expansum sicut ros. ⁊ ista nutrimenta: sunt multum elongata a forma humorali: sed nutrimentum quod stat in uenis. s. prima humiditas non est expansa: sicut ros. sed est in semita expansionis: neq; est recondita sicut cambiū: sz ē in uia seu semita recondendi. ergo illa humiditas que est sicut materia istarū duarum non est longinqua a forma humoris ⁊ dispōnib⁹ hūoꝛ. faciet ergo febrez humoralem. Consideranduz igitur q; ex sermone Auic. intelligit q; prima humiditas est sicut materia imediata roris ⁊ cambij. pars enim ei⁹ recondit̄ cū fit cambiū: ⁊ pars rorando expanditur cū fit ros. neq; imaginor totam primam humiditatem primo fieri ros: ⁊ ros cābium Sed cū ex intentione nature principaliter fiat cambiū ex prima humiditate: surgit in hac transmutatione prima ros: sicut phlegma in generatione sanguinis. ut dixim⁹ libro primo hoc est quod dicit. cū nutrimentum bene dictum ē q; humiditas prima est materia febris putredinis ⁊ ebulitionis. cū ꝓ quia nutrimentum nō totum expanditur quando est. s. nutrimentum sub forma prime humiditatis. i. hoc nutrimentū non est expansum extra uenas: imo remanet ⁊ ꝓz. Dubitatur cuius febris materia sit ros cum Auic. nihil dicat. Dicenduz q; penes consumptionem roris ponet una species ethice. tamen si rori accidat putredo efumans ad coꝛ faciet febrem putridam reducibilem ad speciem putride. ad cuius naturam illud ros cum putrefit magis declinat. Si enim ros est intense calidum ut colera: tunc reducitur hoc ad febrem colericam. ⁊ intellexit hoc forsan Auer. tertio colz. cū dixit de febre in locis tertie digestionis. ⁊ similiter si putre fiat cambium potest facere putridam etiam ex putredine carnis poterit surgere uapor putridus ⁊ facere febrem putridam etiam ex putredine chili ⁊ uermiū ⁊ in cōnibus super libro de differentijs febrium omnes has febres reduximus ad febres putridas. Sed Auic. postq̄z udit q; prima humiditas erat q̄si uerus sanguis: ⁊ paꝛ de natura sanguis permutata reduxit inflāmationē eius i sūmā febriū sanguinearū. quod sic nō poterat facere de alijs humiditatib⁹: cū magis distēt a natura humorali: ⁊ ꝓpinquent ad naturaz mēbralē Intelligebat ergo ex hoc q; putredo roris ⁊ cābij ⁊ mēbroꝝ faceret febrez extranei modi⁊ reduci biles: ⁊ ꝓprie sic sensit nostra opinio quā tenem⁹ q; hūiditates. s. ros ⁊ cābium differūt spē ab humorib⁹ ⁊ mēbris. Esset aūt dubitatio utrū sicut ex inflāmatio ne sine putredine prie humiditatis potest fieri febris ebulitiōis ita sola roris ⁊ cābij inflāmatione sine putredie possit fieri febris. Et dicam⁹ q; si potest fieri reducat̄ ad effimeras uel ad ethicas. posse aūt inphl'ari illas partes ⁊ distempare cor absq; putredie nō uideī de rebus ipossibilib⁹. ⁊ hec sunt dcā i nostris qōnib⁹ generalibus. Deide notificat tertiā hūiditatem dcūz cābiū. ⁊ dicit. ⁊ de ill'. s. hūiditatib⁹ exñtib⁹ i mēbris actu nutrimentū. nō q; actu sint aīate. sz q; actu sint ad locū in quo statim aīabunt̄. s. ad poros ⁊ loca i quibus fit resolutō. Quod. s. nutrimentuz est ꝓmutatio ꝛc. ⁊ fiunt. s. humiditates iste: que dicunt̄ actu nutrimentuz: ⁊ dicunt̄ cābium. additio. i. appositio uel aliqd additum i eo. s. mēbro. simil'illi. s. qō resolutum est. Ex omnibus ergo istis notificauit nobis humiditatem que dicitur cambium.

quod ē ꝓmutatio eius qō est de eo resolutū: ⁊ fiunt additio i eo sil'is illi: uerūtn̄ tēpus cursus eaꝝ ꝓpinquū est ergo sunt non coagulate. ⁊ de eis b sunt humiditates cū quib⁹ continuātur partes membrorum filium partium a principio creationis: ⁊ per ipsarum destructionem perueniunt ad separationem.

Et similitudo c humiditatum primarum ē oleum lucerne effusum i lucerna. Et similitudo ꝑarū ē oleū imbibitū i corpore licbinij. Et similitudo tertie humiditatis est humiditas q̄ continuātur ptes corti de quo fact⁹ est lychinius. Et qū inflāmant̄ mēbra radicalia: ⁊ propr ie cor est illud ipsa egritudo q̄ ē ethica: ꝑm q; sciuisti. Et caliditas q̄dē ēpis qñqz ꝓducit ad ethicam ne non est ipsa ethica imo ethica est illa: q̄ est causa cordis ⁊ similiter dispositio pulmonis ⁊ stomachi. Uerū dum ipsa ꝓmanet finiēdo humiditates in digestione prima in membris proprie cordis si

a Uerumtamen. Hoc dicit Auic. ꝓpter alteruz duorum. Primum ut oñdat q; licet cābium nunc sit i loco in quo debz aīari: ita q; inter superficiem suā ⁊ supficiem mēbri nullum sit medium. tñ aliquo tpe ibi stat an teq̄z aīetur. qa non habz adhuc coagulationē ⁊ soliditatem quā requirit ꝓ forma membri: ⁊ cā ē: quia paruum tps est siue ꝓpinquuz: ex quo fluxit a uenis i poros. Mēsure autē eoruz cursuum ⁊ trāsmutationū sunt incognite homini i hac uita. Uel hoc dixit ut oñdat: q; licet cābium recipiat formam mēbri. tñ postq̄z ē factum caro: ⁊ unuz quodq; cōsimiliū adhuc eget actōne: qua magis durescat. ⁊ ꝓz.

b Et de eis. Hic notificat humiditatē q̄rtam: ⁊ nos nō protellauim⁹ hic qa sciaz harum humiditatuz ꝑm nostrum posse compleum⁹ in libro primo.

c Et similitudo. Hec similitudo nō est oīno similitudo. qa oleum nō reponit ptes licuii: que cōsumunt: sz tardat illaruz ꝯsumptōnē ⁊ trāsit i formā ignis. Cambiuz tū repōit ptes mēbri. ⁊ hoc dicit plusquā comentator de signis epatis. Dubitat̄ qa exē pluz est diminutuz: cuz nō ponat similitudinez prie humiditatis: q̄ est i uenis paruis: cuius similitudo est oleuz contentuz i uasculis puis: qb⁹ refundimus lucernas. Exempluz uero roris est oleum effusum. Exemplum cambij est oleuz imbibituz: Exempluz autez glutinis siue humidi cōtinuātis ē humiditas cōtinuās ptes cotti. Dicenduz dupliꝛ. Primo q; A. iā hauserat humiditatez ꝑmā ꝯsideratione ei⁹ q cōsiderat caplm ethicarum: qa ex illa fit febris putredinis ⁊ ebulitionis. ergo remanebunt tres humiditates. s. ros cambium ⁊ gluten considerabiles in ca. ethice. ⁊ harum trium posuit sim ilitudinem. Secundo dicendum q; Auic. humiditatem primam ⁊ scōam enumerauit simul cum dixit preparate ad nutrienduz q̄ztum ad primam ⁊ humectandum iuncturas q̄ztuz ad scōam: que dicitur ros. Scōo āt loco posuit tertiā humiditatem que dr̄ cambium. tertio posuit quartam. ergo in tres ordines ordinauit illas quattuor humiditates. primo ordine posuit ꝓmas. s. ꝓmā ⁊ scōam. in scōa posuit cābium: in tertio gluten. ⁊ ita hoc exempluz continuat oleuz effusum sit similitudo prime ⁊ scōe. Et hoc est quod dicit primo. ⁊ oleum ibibitum sit similitudo. i. secundarum. i. cābij. Cām āt quare primaz ⁊ scōam simul dixit: ⁊ uocauit eas primas. ⁊ apparebit post.

d Et cum. Hic cum premisit distinctionem humiditatum ostendit quid est ethica primo. ⁊ scōo modos ethice qui dicuntur species distinguit. ibi secunda. Uerum dum. Considerandum q; per membra radicalia intelligim⁹ spm̄atica tū i ethica non solum radicalia. sz etiam carnformia inflāmantur. i. bñt inflamatum esse. quod non pendet a cā: ꝓpe cor quia est primum subiectum febris: ⁊ illa inflāmatio dicitur formaliter febris ethica. sicut caliditas preter naturā a uapore putridi humoris dicitur putrida febris. ⁊ a spu inflāmato dr̄ effimera: ⁊ licet epar sit habens in se calorem preter naturā a putrido humore ⁊ expandens illum in totum possit totius operationes ledere: non tū calor ille dr̄ febris. ⁊ non dr̄ q; ille calor suus sit febris: ⁊ sic de alijs. ut hec oīa demonstrata sūt in questione de subiecto febris.

e Uerum dum ipsa. Primo ponit unā distinctionem. secundo circa eā remouet errorē. tertio ponit aliorum distinctionez. ibi scōa. Et hec qdē egritudo. ibi tertia. Et quidam. Dubitat̄ ꝓmo an iste sint uere species ethice. Dubitatur scōo quare non posuit q̄ttuor: ita q; unā ꝓ consumptione prime humiditatis: scōam ꝓ ꝯsumptione roris ēt Ad primum dicenduz ut cōiter dicūt q; ethica diuisa per consumptionez humiditatum non est diuisa i ueras spēs. Rō est. q: tunc ethica ñ esset febris fcā in mēbris: sz fiens ⁊ a cā dependens q̄ztū ad plures spēs. quod uidetur ℨ. B. ꝛ. tera. consequntia est nota. q: ꝓma spes ethice essz i q̄ ꝓme humiditates essent i calefacto esse: ⁊ ꝓ consequns mēbra i calefieri ab eis. q: aliter ñ essz febris cuz ille hūiditates sint ptes inaiate. Et seq̄t ex hoc q; illa ethica sit fiens ⁊ sit a cā. Et sic scōa spēs ethice esset i q̄ cābium essz in calefacto esse ⁊ mēbra i calefieri. Alr igit̄ oz imaginari species ethice. i. mōs. stāte. n. uno calore ꝑm gradum i facto i mēbris. ꝓmo icipit consumere ꝓmas humiditates. ⁊ tunc est ꝓma spes ethice eodem calore remanente manifestat̄ consumptio i cābio. ⁊ est scōa spes: Ultio appet cōsumptio i humido continuatiuo. s. in substātia mēbrorum: ⁊ tunc ē tertia spēs. stāte ergo uno calore eiusdem grad⁹. oīa hec fieri pñt: sicut stā te uno igne ⁊ una flama in licio potest consumptio fieri olei infusi ⁊ ibi biti humidi continuantis. Est ergo distinctio modi caloris humidi ad humiduz. Considerandum tū q; cum dico gradum caloris ethice non uariari. non nego ipsum posse. ⁊ forsan q; in tertia spe multuz uariatur iste grad⁹ caloris uel ītra latitudinem gradus uel extra gradum. ⁊ hoc ꝓpter multum defectum humidi. sicut uariatur in senectute a iuuentute posito tū ꝓ possibili q; nulla fieret uarietas caloris nec in gradu nec i māsione grad⁹: adhuc potest fieri gradata consumptio illaz humiditatum: Considerandum etiā q; cum dicem⁹ in prima specie sumi ꝓmas humiditates: ⁊ in secunda scōam ⁊ in tertia tertiā. non intelligo q; in ꝓma spe solum consumatur ꝓma humiditas ⁊ non secunda sz in oi spe

UVA. BHSC. IyR_029

ethice fit consumptio ossis humiditatis. cōsumptio dico ꝑter naturā. ⁊ ratio ē: q᷑ i ossi specie ethice calidū cōsumēs ꝑter naturā ē ꝑs humido cōsumptibili: tū i prima specie dicit cōsumi ꝑria humiditas. qa ꝑus māi festat: ⁊ plus cōsumptiōis ē i ista hūiditate. i 2ª aūt plº manifestat consuptione cōsupta pria. s. i magna uel i maiori parte: ⁊ sic itelligēdū de 3ª spē. Ad secūdā dubitationē dicamus hic breuiter qō alias ꝓlixe dixim⁹ Et ꝓmo q᷑ imagiabile uidetur ꝑria facie distingui species ethice q᷑ttuor aut qnq᷑. Una i qua cō sumit sanguis. Alia i q᷑ cōsumit humiditas: q᷑ ē i uenis. Tertia i qua cō sumit ros. Quarta in q᷑ cōsumit cambiū. Quinta iqua consumit glutē Sed uidet q᷑ Auice. ⁊ alii auctores nō distinxerūt ethicā: nisi ꝑ tres spēs. ⁊ hoc qa cōsuptio nē prie humiditatis ⁊ cōsumptionē roris itellexerūt simul. naz ros ē humiditas satis humida fluida cōsumptibilis ⁊ euaporabilis mō: quo cōsumit hūiditas pria: q᷑ ē i uenis. ⁊ iō cōsimul cōsumant: ⁊ nō habeāt ordinē i cōsumptiōe cō prehēsa ē eaz cōsumptio sub prima specie. ⁊ hoc forsan Auic. itellexit prio. qa simul numerauit has duas humiditates. s. primā ⁊ secūdā immo quāto magis potuit dixit de eis qō apparet prio: cū dixit ſm expositionē sc̄am de q᷑ bꝰ sunt hūiditates preparate ad nutriēdum ⁊ ad hūectāduz: Et cū dixit iste sunt due diuisiones. ⁊ tamē unā posuit similitudinē eaz amba ruz. s. oleū ifusum i lucerna. Apparet etiam i hoc cū dixit q᷑ pria species lz habeat nomē generis. s. apō arabes. tū grece dr̄ ethicos. i. ut circa ꝓncipiū arefactionis: cū nō habeat i suis spēbꝰ nomē. Et licet prima species possit distingui in duas: q᷑rum una sit cōsumptio prime humiditatis. alia sit cōsumptio roris: tū iste species nō habēt distincta nomia: ⁊ hoc qa simul fiūt: ⁊ nō sequuntur se in tpe. Et tūc dicemus q᷑ cōsumptio itelligit etiā ꝑ consumptionem prie humiditatis: cum ipsa sit sanguis parū pmutatus. Dicam⁹ sc̄do q᷑ forsan auctores iceperant mōs ethice distinguere a cōsumptione roris ⁊ a cōsumptione prie humiditatis uel roris simul. ⁊ ratio ē qa ethica ē febris mēbralis. qa fixa i mēbris: ⁊ qa mēbra cōsumit. Illaz ergo cōsumptiōe hūiditatū diuersificabit calor ethicus: que sunt humiditates mēbrales. sed iste sunt q᷑ iam exiuerūt i uenas q᷑ uene sunt loca cōia ul q᷑ iā exiuerūt magna uasa cōia: lz sint in uasculis paruis ⁊ ultimis: ⁊ maxime cum ꝑ duas humiditates copiosas stat corporis habitudo ⁊ humiditas arefactioni opposita. nō aūt ꝑ sanguineaz habūdautiā. possunt enim uene esse tumide ⁊ carnes marcefient. igit̄ distinctio caloris cōsumptiui est penes hūiditates circa quas apparet corporis cōsumptio ⁊ arefactio. ⁊ hec sine dubio sunt ros cambiū ⁊ glutē. prima humiditas aliquo modo est in hoc mēbro. s. tū ē plus hūiditas mēbralis. s. appropriata q᷑s sit sanguis. ⁊ tunc cōsumptio ei⁹. s. prie hūiditatis ⁊ roris cōstituunt unā speciē ut supra diximus. Remanet ergo q᷑ cuz sā guis distinctus cōtra has humiditates nō sit humiditas mēbralis. s. nō sit appropriata: imo cōis respectu appropriatōnis illaz humiditatuz. ⁊ tū est cōis ad nutricationē ⁊ generationē spūs. dico q᷑ ꝑ illi⁹ cōsumptionē ⁊ paucificationez nō fiat distinctio modi caloris ꝓsuptiui. s. ethice. Ex iā dictis multa itelligunt̄ dicta ab auctorib⁹ i distinctione haz febriuz. Taceāt igit̄ qui dicūt q᷑ iō penes primā humiditatez: nō sit species ethice. qa ipa est materia febris putredinis: nā licet illa humiditas cuz putre fit facit febrē putredinis: tū licet q᷑rere qū ipa euaporat: ⁊ ethicat ꝑpter calorē mēbralez ethicuz: quā spēz ethice facit. ⁊ ideo dixim⁹ hoc. In qō nib⁹ uero nr̄is iuenies extraneos mōs loquendi uel distiguēdi spēs ethice ⁊ inusitatos. ⁊ ex iaz dictis multa itelligunt̄ dicta ab auctorib⁹ i distinctione haruz febriuz. ⁊ dicta Gal. septio terrapētice. de distinctione haruz humiditatum. Et nominat dubulet. s. manifesta ⁊ magna diminutio q᷑tuz ad calorē: qa calor naturalis est ualde diminut⁹ ꝑpter multaz consumptionē humidi: sic etiā oz consumi accūtalē calorē. ⁊ ꝑz hoc calor ethici nō remanet i eadez mensura: qua fuit i pria specie ethice. lz uel mutat graduz uel māsionez graduuz. qcqd tū sit ō hoc nō curam⁹. Et hec qdez egritudo. Quia aliqs posset credere q᷑ distinctio ethice penes has humiditates esset distinctio uere specifice: ideo hoc remouet. qa si prima uel secunda humiditas esset subiectuz caloris facti: uñ fieret calor i membris: tūc ethica potest ꝓrisimare. Ul alr uult oñdere q᷑ ethica non sit febris pendens ab humore. ⁊ patet.

a Et qdā. s. Gal. r. terrapentice cap. ultimo. Aut pendet cuz hūoribus ꝓpinqui temporis cum agulatione. i. consumuntur humiditates nouiter coagulate: ⁊ uult pinguedinem nouam.

b Et si ex sermone. Dat duos intellectus huic distinctioni speciez ethice prie. i. ꝑma specie. Prim⁹ est iste q᷑ febris ethice ꝓme. i. i ꝑma specie fiunt ⁊ cōsumunt humiditates: q᷑ sunt ꝓtinue cuz membris. i. q᷑ sunt in mēbris. ⁊ ꝑ ꝑus q᷑ sunt molliora ⁊ uaporabiliora humida magis consumunt. ⁊ hic ꝑmo uidet esse i dē: qa magis cōsumit a pricipio ros: ⁊ postea cābiuz sicut magis cōsumit de ꝑ guedie q᷑s de carne ⁊ de carne magis q᷑s de oss⁹ a pricipio. Et si significat. Secund⁹ itellectus est iste qa febres ethice ꝓmo cōsumunt ex toto humiditates nouiter coagulatas ut ꝑiguedines nouas: ⁊ tunc nihil cōsumit de oss⁹: ⁊ tunc iste ꝑmo ē falsus: ut notuz est. Alij aut̄ laborāt multuz i hoc passu: ⁊ cōfundunt se: sed nos itelligim⁹ iluz: ut dixim⁹: ⁊ stat summa i hoc: q᷑ calor ethice nunq᷑ cōsumat ꝑinguedinem nouā: qn etiā tunc cōsumat ō humido rorali carnis ⁊ membroruz.

c Et ethica q dez. Hic ponit cās ethice: q᷑ sunt cāe i fieri. Et primo q᷑sdaz cās. s. febres aliq᷑s. secundo oñdit quō tria genera febriuz ꝑñt habere unā cōem cām. ul declarat dictuz. tertio cōplet narrationē cārum ethice ⁊ mōi puentus. ibi 2ª Et cā. ibi 3ª Et febris quiō putredinis. q᷑rto ponit quoliō cañ. ibi 4ª. Et q᷑nq᷑. Cōsiderāduz q᷑ i pria ꝑte Auic. uult q᷑ puent⁹ ethice ꝑpter febres effimeras plurimuz ē: ul putridas aposte mosas. ⁊ ex hoc seqtur q᷑ raro iuenit icipiendo. s. q᷑ nulla alia febris ātecedat ipam. Dubitat̄ ergo i quo medici laborāt inutilr: an ethica possit fieri icipiēdo. Sic soluit q᷑ rarissimuin ⁊ lōginquuz ab euentu est: q᷑ fiat icipiēdo. ⁊ ratio est auic. si ethica frequenter fieret icipiendo: tunc aliq᷑ cā extrinseca iflāmāte occurrēte nobis. uerbi gra calore solis pri⁹ inflāmaret mēbra radicalia: q᷑s inflaret spūs ⁊ humores. sed hoc est falsum: quia spirit⁹ ⁊ humores sunt magis apti calefieri q᷑s membra. ergo pri⁹ calefient: ⁊ post ꝑ dies calefiunt mēbra. cōsequētia ē nota. dicit tū Auic. q᷑ licet sit ualde rarū non est ipossibile. nam possibile est ex causa aliq᷑ forti mēbra pri⁹ poni i calefacto esse: q᷑s spūs ⁊ humores. ergo possibile est ethicā icipe. i. pri⁹ uenire q᷑s sequat̄ ad alias febres. Dubitat̄ qd itelligit per causaz fortez ualde. Et dicendū q᷑ intelligit ꝑparationē i mēbris: ꝑ quaz sunt apta ab aliquo agēte poni i calefacto esse. tū spiritus ⁊ hūores nō ponant̄ ab illa cā in calefcō esse. uerbi gra multa ariditas mēbroz ex pcedētib⁹ ieiunijs ⁊ uigilijs ⁊ abstinētijs: unde facta sunt cito iflabilia occurrente calore extrinseco. spūs aūt ⁊ humores nō sic. Et qa ista ꝑparatio est ualde extranea. iō rarissime euenit: non ergo iuuenes anrient̄ i ista speculatione cū nō possint uidere q᷑ mēbra ueniāt ad tantaz ꝑparationē ipressibilitatis siue receptōis: ad q᷑tam uidēt uenire spirit⁹: cū sit impossibile rare fieri ossa ⁊ carnes sicut spirit⁹. ⁊ iō ista nō ē aptitudo ex raritate ⁊ passibilitate absoluta. Sed ex hoc mō substātie determinate ad hoc agēs: ⁊ nō possum⁹ ire ultra plus: ⁊ sine dubio nisi qa expientia iuenit ethicā icipe nunq᷑ ꝑ rōnē fuisset hoc cōfirmatū neq᷑ creditū. Ego vo nūq᷑ uidi ethicā ichoātez: ideo omnis ethica uisa a me fuit sequens alias febres.

d Et cā. Hic ponit siue cōꝓt tria genera febriū ad unā cām oñdēdo: quō ab ista ꝑñt puenire. ⁊ credit q᷑. Ā. uelit dicer̄ q᷑ cā aliq᷑ extrīseca ē aliq᷑ ita fortis: q᷑ facit simul euenire ethicā. ⁊ effimerā. ⁊ tūc ethica fit icipiēdo: eo q᷑ febris alia non accedit illā. lz simul fiat cū illa. Et similr diceret eē itelligendū q᷑ aliq᷑ cā sil ꝑt facere ethicā ⁊ putridaz. ſz bis dictis pꝰ pōtis dicam⁹ q᷑ Auic. hic declarat qō dixit: nisi accidat cā fortis ualde. ⁊ uult oñdere: q᷑ nō ē ipossibile: q᷑ una cā calefaciēs q᷑nq᷑ ē cā ethice nō effimere. ⁊ q᷑nq᷑ ē cā effimer̄ ⁊ nō ethice. Cōsiderādum ātꝑmo q᷑ nō erat ita dubiū: quō una cā calefaciēs pōt facere ethicam ⁊ nō putridā: sicut erat dubiū quō poterat facer̄ ethicā ⁊ nō effimerā. qa calor putride fe. ē calor putredialis: ⁊ nō ois cā fortissime iflāmans ē putrefaciens: Putrefactio eni ē passio ō terminati modi. aduenīte ergo calore aliquo ab extra homo aliqs apt⁹ arefactioni fiet ethic⁹: ⁊ nō icurret febrez putridā: Sz difficilimuz ē uidere quomō fiat ethicus: ⁊ nō pri⁹ icurrat febrez effimerā: cū utraq᷑ sit sola iflāmatio: ethica i mēbris ⁊ effimera i spiritib⁹ ul sanguine. s. sinocha. q᷑ pōt ad effimerā reduci. Conat aūt auic. i hoc dare cāz cū dicit: q᷑ cā una iflāmās. s. calor solis uel ire ul similiū q᷑nq᷑ ē cā ethice ſz nō effimere. ⁊ q᷑nq᷑ ē cā effimere: ⁊ non ethice. secūdū uehementiā. Cōsiderādū secūdo q᷑ cāz huius dicit eē uehemētiā mutatōnis sue: ⁊ debilitatio suspēsionis. Scire aūt oz: q᷑ ut declaratū est i qōni bꝰ nr̄is ⁊ aliqd i ꝓmo cap. hui⁹ fen. calor febrilis nō soluz regrit: q᷑ sit excedēs uel inaturalis: ſz q᷑ retineat̄ i materia aliq᷑: q᷑ est ꝑs i nobis. talr q᷑ amoto extrīseco agente retineat̄ calor i spū ꝑter naturā uel i mēbris. qa caliditas q᷑ solum stat ad pñtiaz aeris calidi nō dr̄ febris: sicut nec ligata manꝰ dr̄ hr̄e morbuz sōcietatis. Calor igit̄ aliqs pōt occurrere sunl spiritib⁹ ⁊ mēbris ⁊ i occursu inflare fortiter. ſz qa spūs sunt rari ⁊ nō resistentes. ista flāma nō remanebit: siue nō retinebit siue nō suspendet̄: ſz soluz pūtia iflāmātis spūs dicet̄ iflare: sicut aer dr̄ lucid⁹ ad pñtiaz illuminātis. Ista aūt flāma recepta i corpe solido duro retinebit: ⁊ suspēdet̄ cū corpe illo ⁊ sic erit febris ethica nō ꝓcedēte effimera. Eremplu⁹ aūt clari⁹ est q᷑ dr̄ secūdo methauroz de calore fulguz: qa nō cōburit nec effuare facit stupā aut uestez: tū eliq᷑t ⁊ cōburit ferruz aut es. Et imaginādum ē q᷑ stupa aut uestis calorez hz i aduentu fulguris: q᷑ calor ē ipa abstinentia uaporuz calidoz. nō tū habent calorez suspensibilez uel retinbilē i eis: qa nō sunt ꝑportionata receptia illi⁹ caloris: Exemplū aute auic. est q᷑ ignis aliq᷑ obuiat ignis: ita q᷑ calefacit ea: ⁊ retinet̄ i eis. uñ recedente igne q᷑ egit i illa fumāt ꝑ calorez retentuz. aliq᷑ antez ligna iflāmāt soluz ad pñtiā iflamātis: ⁊ nō retinet̄ ignis. his bitis ⁊ cōcessis hic lz idigent uestigatōne: Et cā qdez una. Auic. dicit q᷑ cā una est aliq᷑do cā ethice ꝑz uehementiaz mutatiōis. s. facte i spiritu ⁊ debilitatio suspensiōis. i. retētiōis illi⁹ caloris i spiritu. uñ ñ fit i effi? ⁊ itelligit etiā uehementiā mutatiōis ⁊ fortitudinez suspensiōis facte i mēbris: uñ fit ethica. ⁊ forsan q᷑ tert⁹. auic. est hic diminut⁹. ⁊ uult dicere ꝑz uehementiaz mutatiōis ⁊ debilitatez suspensiōis: ⁊ ꝑz uehementiaz mutatiōis ⁊ fortitudinez suspensiōis sicut ignis ⁊c. calefacit: ⁊ fumat: ⁊ tunc est iflāmatio ⁊ retentio flāme cui⁹ signum est effumatio. Secund⁹ est ꝑz semitā iflāmatiōis. s. solis ⁊ nō effumatiōis. uñ calor stati recedit a lignis. Dubitat̄ qa ex ista cā argui pōt. q᷑ semp cā aliq᷑ calefaciente extrīseca fiat ethica ⁊ nō effumeraga membra sunt apta retinet̄ calorez: ⁊

UVA. BHSC. IyR_029

nō ſpūs. Dicendū q ſpūs ſūt apti recipe ⁊ retinere calorē ab agēte eis ꝓportionato i uigore: ſz qñ agens ualde excedit ut fortiſſime calefaciēs nō eſt ipis proportionatū: ſz bene mēbris. ⁊ Jō ñbra tūc recipiūt ⁊ retinebūt. rariſſime aūt i ueniūtur agētia ſic imoderate calefaciētia: i freq̄nter aūt ueniūt calefaciētia nō ſit imoderate ⁊ iō frequētiſſime effimera ꝓcedit ethicā: ⁊ raro ethica fit icipiēdo Alr tñ alias expoſuim⁹ iſtuz textū ſic Cā una qñq̄ ē cā ethice qñq̄ effimere ſuqñq̄ ⁊ pu. ſm ꝛc. ſ. ſm diuerſitatē modi iprimēdi. ſumet i eis. hoc ē exemplum putride. ⁊ ſecūdus ꝛc. ⁊ hoc eſt exēplū effimere ⁊ ethice. Et febris. Hic ult q ethica aliqñ ſegtur febrez putridaz nō apoſtemoſā. ⁊ apoſtēoſa ex uehemētia eoz ⁊ negligētia medicoz ⁊ errore aliqñ fit ethica ex ill ꝓpter additionē iflāmationis: quā cogit facere medic⁹ cū diamuſco ⁊ ſimilib⁹ ꝓpter ſincopim. Et qñq̄ hic pōit tres cañ. ¶Primus eſt not⁹. hic cadūt ſpeculatiōes ſubtiles de cōpoſitiōe ethice ⁊ putridaz in q̄ ſpeculatione ſunt rōnes ſubtiles q̄s ſcripſim⁹ i qōne noſtra de cōpoſitiōe febris. Et ethica. Secūd⁹ cañ. ē not⁹ qa ethica i ꝓncipio nō ml'tū ꝓmutauit corp⁹. ⁊ iō difficulter cognoſcit. Et infrigidatiōez q̄ eſt cura ſui bū tollerat corp⁹ i fine. i. i ꝓceſſu ſuple appet ei⁹ ipreſſio maior. ⁊ ſic corp⁹ non pōt humiditates cōſumptas regenerā: Et finis Tertⁱ cañ. ē q̄ finis zⁱ ſpēi nō curat ꝓpter multā conſumptionem.

a Ulſus. ¶Primo ponit ſigna ethice abſolute ſz mltuz ad aptent ad ꝓmā ſpēz. ſecūdo ponit ſigna zⁱ ſpēi. ibi zª Sigua ¶Prima i tres. prio pōit signª ethice i ſe. ſecūdo figª trāſit⁹ ex effimera: tertio ſigna ci⁹ cōpoſite cū putrida. ibi ſecūda. Et de ſignificatiōib⁹. ibi tertia. Et de ſignificationib⁹ cōpoſitis. ¶Pria bz tot: quot ſigna ponit. ¶Primū ſignū ē ſumptū a pulſu qa ē minutus. i. paruus ꝓpter debilitatē uirtutis. Durus ꝓpter actionē artarie: ⁊ in his ē gradus ſm gradū debilitatis ⁊ duriciei. manifeſtior. n. eſt duricies ⁊ defectus uirtutis i ꝓceſſu: q̄z i pricipio: frequens ut recuꝑet defectum magnitudinis.

b Debilis ꝛc. fit⁹ ſm unā habitudinē. i. diſpōem: qa nō habet poriſmos. neq̄z tū eſt fix⁹. ſm unā diſpōem. qn muteť cibo potu ſōno ⁊ uigilias ⁊ reliquis.

c In tactu. Cōſiderādum q̄ medici altricant ad inicem qs calor eſt maior an ethice q eſt i ñbris itenſiue: an calor putride ⁊ ꝓprie ſinoche ⁊ ſimilium ut cauſonū. pōt teneri q̄ i ethica ſit maior q̄z putrida: q̄ eſt i uia i illā ethicā: qa nō credo icōueniens q̄ i q̄dā putrida ſit maior calor itenſiue: q̄z i q̄dā ethica. ⁊ ſequit ex hoc q̄ i q̄dā ethica calor eſt itenſior: q̄z i q̄dā ſinocha. ⁊ oia illa ſūt determinata i qōnib⁹ nñis de dñis febriū ꝑ ꝓpōnes certas. tñ extēſiue calor ſinoche ⁊ humoraliū febriū ē maior. i. repūtat i pluri humido uaporoſo. unī ꝑmo de dñis febriū. Gal'. dicit ſinocha habet flāmā obuiatē manū tāgentibus. ſm ꝟo ethicā febrē multitudo caloris nō obuiat. Ex hoc apparet q̄ i ethica diu remanēte manu plus apparet calor: q̄ ſtatim nō apparuit defectu uaporum multorum.

d Et eſt calidus. Dubitat de hoc eum i putrida ſit cor calidi⁹ reliqs ptibus: ⁊ ēt loca arteriaz calidiora apparere debēt i ea. ¶Hos aūt iā dixim⁹ ꝓpter plures ſmones i hac qōne i qōnib⁹ de dñis febriū. ⁊ poſuim⁹ i hoc ſēſato plures cās. Hic dicam⁹ ꝑmo q̄ loca artariaz i extremis. ſ. manib⁹ ⁊ pedib⁹ ſunt loca uenaz: q̄ ſeſe aſſociāt. Secūdo dicam⁹ q̄ hoc accīs inuenit i q̄buſdā alijs diſpōib⁹: ſicut i ſpaſmo ⁊ litargia ut i cometo pulſuū cap. de pulſu litargicoz ⁊ iō Gal'. ꝑmo de dñis febriū. caute dixit hoc accīs nō inueniri ſm alias febres: ⁊ nō dixit ſz alias egritudines. Tertio dicam⁹ q̄ Gal'. uideť ſentire q̄ cā i hoc fit ſicca caliditas ſm corp⁹ cordis. tñ Gal'. hoc ꝑmilit cū dixit: Idcoq̄z maxima ē cognitio febriū ethicaz arterie. facit ergo Gal'. imaginari ex hoc duas cās. Una eſt q̄ i ethicis calor eſt aridior ⁊ acutior ſiue fortior i corde q̄z i alijs febrib⁹. ergo ſic erit i arterijs ethicaz: q̄z i artarijs alioz febricitātiuz. ⁊ eſt i hoc expiētia: ⁊ ut uapores iclusi i alijs locis ab artarijs q̄ ſunt acuti non poſſunt decipe hoc iudiciū: docet balneari ⁊ trāſpirari corp⁹ i hac expientia. Alia cā q̄z imaginari facit eſt q̄ extincto calore ſm cor aridio marie repñtabit tactui ille calor i locis: qb⁹ iteratur hūiditas: Hec aūt ſunt loca arteriaz ⁊ uenaz ꝛc. ⁊ ne uapores ſparſi ꝑ corpus ⁊ q̄ ꝑbalneari docet Gal'. accipe igit has cās ſi tibi placent. Ad cōtrariū dicendū q̄ licz i putrida febre cor ſit calidi⁹: tamen calor putride repñtat ꝑ totuz cū putridis fumis tā i locis artariaz: q̄z in aliis locis. Et alij dicūt q̄ fumi illi putridi ab artarijs non pōt exire bene: ⁊ nos nō ꝓtellauimus hic.

e Et eſt ſimilis. i. non paroxiſmans.

f Uerū. ¶Primo ponit ſignū: ⁊ declarat illud exēplo. ſecūdo remouēdo dubiū dat cām. ibi ſecūda. Et cib⁹. Quod ꝑmo dicit ē notū.

g Et cib⁹. hic remouet dubiū. diceret aliqs cib⁹ debz facere itenſionez ⁊ mutationez pulſus. ut i reliqs febrib⁹. huic ergo dicto rūdet: ⁊ ponit q̄ttuor ꝓpōnes ¶Prima eſt illa itenſio ⁊ iflāmatio que fit a cibo i reliqs febribus non eſt ſicut i cēſio ⁊ iflāmatio: que eſt a cibo i ethica: Cōſidera ergo q̄ Auic. ex mō loquendi concedit q̄ cibus i alijs febribus aliq̄ icenſione icendit. ſed nō icendit hac incēſione que inuenit hic. ſ. ethico ex cibo. Quā uis neceſſario. Secūda ꝓpoſitio ē cibus i alijs febribus neceſſario facit aliquam diuerſitatem ꝓpter motus nature. i. caloris nāliſ: q̄ ſumpto cibo ꝑmo eſt q̄ſi ſuffocatus. ⁊ uideť reuerti ⁊ ꝓfundari poſtea eſt dilatatus ⁊ expanſus ſiue hoc fit ſiue non ſaltem ex cibo ſumpto aliq̄ confortatio fit i calore: ⁊ augmentū i ea niſi corpus ſit i diſpōe ualde extranea ꝓpe mortē. ⁊ talis mutatio diſpoſitionis eſt cōis putridis ⁊ effimeris: ſi cibamus ſtāte febre ⁊ ethicis. Et hec iflamatio. Tertia ꝓpō eſt q̄ iſta iflāmatio que fit i ethico a cibo nō eſt ſicut iflāmatio poriſmalis ſiue exacerbatiua i febribus putridis i qbus ꝑmo fit coartatio pulſus: ⁊ fit typus ⁊ poſtea aſcendit calor: ⁊ hoc fit ſm piodos dictos ꝓtinuos uel tertianos ul' q̄rtanos: ⁊ determinata horg imo iſta iflāmatio eſt q̄cunq̄z hora cibeť. Et eſt habent. Quarta ꝓpō eſt ex q̄ apparet ueritas q̄ſiti. ⁊ ſoluit motiuuz ſumptum ex ꝑma ꝓpōne. nam ſi cibus iflāmat i alijs febribus: ⁊ addit i iflāmatione: q̄re non dicimus q̄ alij febrientes calefiunt a cibo: ſed ſolum dicimus hoc i ethica. Ad hui⁹ ſolutionem pōt iſtam ꝓpoſitionem. ethicus habet egritudinem non uehementem. i. habet febrem: q̄ eſt fcā ⁊ non fiens. ergo illa q̄litas q̄ eſt i fieri dicitur uehemens: qa

Ulſus quidem eſt minutus durus frequēs debilis fix ſm bitudinē unā. In tactu uero corū eſt illud qō ſentit ōcalitate min⁹ cal'itate ſinochi ⁊ ei ſimilium iflāmataz i materia: ⁊ i pricipio dū tangitur ē magis ſuauis: et cū remanet ſup eū man⁹ bora una apparet cū fortitudine ⁊ mordica tiōe: ⁊ nō ceſſat augmentari: ⁊ ē calidi⁹ quod ē in eo locus uenarum ⁊ arteriaz. Et ē coz caliditas ſimilis non. n. minuit: uerum ipſa quādo ſupuenit ei cib⁹ augmentat uelociter: ⁊ ſit fortis pulſus ualde: ⁊ icipit magnificari: ⁊ ꝓpter illud accidit ſtultis medicoz q̄ ꝓhibent eis cibū ꝓpter illud qō accit eis ō co ex accñtib⁹ q̄re pdunt eos. Sicut augmētat flāma ꝓpter iniectionē olei: ⁊ ſartago qū effūdit aq̄ ſuper eā. Et iſte q̄dez ſignationes ei⁹ ſunt fortes. Et cib⁹ i reliquis q̄dem febrib⁹ ꝓculdubio nō incēdit hac icenſiōe. ſicut inuenitur huic. q̄uis neceſſario faciat diuerſitatem ꝓ motus nature: ⁊ hec iflāmatio nō ē ſicut incenſio reliquarū febrium p⁹ coartationē: neq̄z ꝟz ꝓpter dos notos imo qū comedunt ⁊ in quacūq̄z hora ſit. Et ē habēs egritudinē nō uehemēter diſcernēs illud quod ē in eodem de caliditate: qm̄ facta eſt cōplexio mēbro cōuenienti: ⁊ iā ſciuiſti i libro primo qualitatē diſpōnes in huiuſmodi: uez ipſa apparet apud ſuſceptionē alicuius ciboz ꝓpter uehementiā eſt in illatione ⁊ ipreſſione ⁊ motu ab agente: ſed q̄litas facta dicit nō uehemens ꝓ ceſſationem illius illationis. ⁊ qa ethicus habet febrilem calorē non uehementem. i. factum iō non ſentit calorez illum. ut dictum eſt i libro prio cap. de cāis doloris. Eſt ergo factus i mēbro conuenies. Calor ergo ethici non ſentit de ſe: ſed cum iflammat cibum: tunc ſentit illa iflammatio a cibo. ergo ethicus a cibo ꝓmutat ad ſentiendum calorem. ⁊ ideo dicit: q̄ ethicus calefit a cibo: ſed habens febrem putridam ſentit calorem ſuum: licet non calefiat a cibo: non tñ dicitur calefieri ſicut ethicus. qa prius calefaciebat ⁊ ſentiebat calorem: ⁊ hoc ſtatim declarabit. hoc ergo ē q̄ dicit auice. ethicus eſt hūs egritudiem non uehementem. i. non fientem. diſcernens. i. ita q̄ diſcernat ꝛc. ⁊ illa oratio eſt negatiua Ethic⁹ enī bene habet egritudinem malam ⁊ prauiſſimam: ⁊ non habet cā uehementem uehementia ꝓparationis ſine q̄ ſentiat. ⁊ hoc eſt q̄ dicit uehementem diſcernens ꝛc. i. uehementem quam diſcernat. i. ſentiat: quia non eſt fiens. cum ergo cib⁹ inflammat ñbra tunc eſt uehemens calor. i. calor in fieri ⁊ motu. ꝓpter quā uehementiam ſentit. ⁊ hoc eſt: q̄ dicit ſentiendi ꝓpter ſuā uehementā. i. uehemētia: q̄ diſcernat. i. ſentiat. Dubitatur quō ethica pōt fieri conuenies ñbro. Dico ſm cōem modū q̄ dicit conueniēs qa eſt i oibus ptib⁹ mālibus: ita q̄ ſucceſſio non attendit penes ptes quātitatiuas ſubiecti: ſed penes gradus ſiue partes forme itenſas: ⁊ quouisq̄z ex forma q̄ eſt in ſubiecto: ⁊ illa que acquirit ñ ſit una forma ē cōplexio fiens ⁊ eſt extranea ⁊ ſtat actio ⁊ paſſio. ⁊ qñ aūt iſta forma que acquirit: ⁊ illa q̄ eſt in ſubiecto faciunt unam formaz: tūc iſta extranea eſt facta conueniēs qa eſt facta una numero cuz illa. q̄ erat conueniens: hec ſunt dcā cōfuſe. Dubitat q̄re ethicus ſupcalefit cibo accepto. qs etiā cibus eſt iſte: q̄ ethicū calefacit. Gal'. conat dare cām i hoc. nā omnis arida caliditas remoto hūide aptiorez ⁊ ꝓmptiorē habet calorez. ſignū huius ē calx irrorata aq̄. Ethicoz aūt calor eſt aridus cuius ſignuz ē: qa ñ iuadit mox ex pricipio habentibus humidū ambitū corporis ſed ſiccum cū ergo ethic⁹ humido irrorabit apparebit talis caliditas ſenſibilis: q̄ prius non ſentiebat. Auer. uero q̄rto colliget deridet hāc cauſam ꝓ rationē hāc ipoſſibile eſt ut uirtus nutrimētalis ñbroz ethici ſit tñ elōgata ⁊ contraria fcā nutrimento: q̄ corrūpat nutrimentum: ſicut eſt frigida aq̄ contraria calori: ⁊ calx aque. uñ calx aquā corrumpit: ⁊ euaporare facit. Uñ imaginat Auer. q̄ ſtante ⁊ durāte uita non eſt credenduz: q̄ mēbra ita fiant extranea q̄ nutrimentum i ea penetrans inflāmet ⁊ euaporare faciat: ſicut facit calx aque. ⁊ ſine dubio uerū dicit Auer'. tamen ſi diceret. G. q̄ ſufficit ad manifeſtandū calorem ethice ad ſubtile aquoſum: quod cito trahit ex cibo ſic inflāmato ⁊ cā ē q̄ calor ex eo appareat ñ ergo totus cib⁹: ſi ꝑs aliq̄ inflāmat nec iflātur totaliter: ita q̄ corrūpatur ⁊ nō nutriat: ſz taliter calefit: ⁊ tñ q̄ pōt ipremere in ſenſium tact⁹: ⁊ hoc eſt minus q̄z corrūpi. Aliter ergo ego arguo contra. G. acceptis duab⁹ ſuis ꝓpoſitionib⁹. ¶Prima eſt q̄ ois arida caliditas remoto humido hz calorem magis manifeſtum: Secunda eſt q̄ calor quorundaz habentium putridam. ſ. calor membrorū habentium cauſonem ē uehementis coeliquationis: ex quo ad ſecundā ſpēm ethice itur: non trāſeundo ꝑ primā ſpēm ethice. ⁊ hoc erit q: ꝑma humiditas ē conſumpta a calore cauſonis. ⁊ nondum fit ethica. Sequit ex his duab⁹ ꝓpōibus q̄ hoc ſignum reperit in alia febre q̄z in fe. ethica: qđ nō multum placeret gal'. ſecūdo cap. ¶Raſis tñ. i6. cōtinentis ſecūdo cap. concedit hoc. auer. uero conat dare cām huius apparentie. nam i ethica calor eſt ifix⁹ mēbris: que hñt agere i cibum. ⁊ ideo cibus aduenies illis ñbris adipiſcitur calorez extraneū: ſiue ſit cib⁹ frigid⁹ ſiue non. ⁊ ideo febris manifeſtat. In febre aūt putrida non fit hoc: qa calor non ſic eſt fixus i illis mēbris. Iſte modus ponendi ſi itelligit ut pria facie ſonant eſt ualde ullis qa licz febris putride calor ñ ſit ſic fixus. i. factus i ñbris ledens opationes. q̄ calor poteſt i aliq̄ putrida eē itenſior i gradu: q̄z in q̄dā ethica ſz ſiue ſic ſiue ñ: eſt calor ſenſibilis ⁊ agens ſenſibilē effectum. ergo poterit cibū calefacere. uñ calor cibi ſentit ſicut i ethico. Dicamus ergo ſiliam breuē eoz: q̄ iam pliꝛe ſcripſimus i hoc q̄ſito. ⁊ prio q̄ i oi febre i q̄ cibamus ſtante febre ſicut i ꝓtinuis ⁊ ethicis cib⁹ aſſumptus calefacit. Ratio eſt qa in oibus talibus febribus ñbra ſunt ſub calore extraneo. ⁊ iō calefacient cibum: ⁊ ex hoc calefiet febriens: plus q̄z ꝑus. Dico ſecundo q̄ illa calefcio non eſt ſic ſenſibilis in alijs febribus ſicut in ethica. ſed in ethico eſt manifeſte ⁊ diſtincte cōprehenſibilis ab ipo ethico: ⁊ ab ipſo medico. Ratio eſt: qa medicus non ſenſit ſuuz calorez. Cū ergo ethic⁹ aſſumit cibuz ꝓmutat de non ſentire calorez ad ſentire actualez calorē. ⁊ hoc eſt ualde ſenſibile. Simlr diſpō caloris ethici apd tactū medici ē diſpō caloris uniformis extra horas accepti cibi. Cuz ergo tāgit cuz cibatum pcipit caloris difformitatez ab eo: q̄ ꝑus erat habens autem unā febrem continuaz putridā: ut i exēplo clariori ſemp ſentit ſuum calorez ⁊ ſentit eum etiā extra boras cibi difformem. ⁊ etiā medicus. Licet ergo accepto cibo calefiat: ⁊ addat ſibi calor: non ſic eſt diſtiguibilis cum etiā prius ſentiret calorem ⁊ prius habere potuit diffoꝛes ſenſatōes caloris ꝓpter motus uapoz putridorum difformes. uñ etiā i augmento exacerbationis prius ſenſerat ſe plus ſupcalefieri. Non ergo eſt iſta diſtiguibilis nec ſenſibilis additio caloris i febre putrida: ſicut i ethica: Adiuuat autem ad hanc ſenſationē i ethica cita dilatio cibi ad ñbra. Cum enim in ethico non ſit materia non ꝓbibet cibi attractio: nec eius tranſitus. ⁊ ideo ſubito uadens ſubito iflāmatur. In habentib⁹ aūt putridā pigrita

UVA. BHSC. IyR_029

tur cibus in trāsitu ꝓpter materias: ꝙbus obuiat ⁊ ꝓpter pigriciaꝫ uirtutis trahentis ⁊ mistrantis i cibo cū uacent ad digōem materieꝫ. Et q̄ b⁹ apparet q̄ iꝫ calor augeat ex cibo i febre putrida. non tñ oꝫ pulsum dit multū corrūpi cibaria plus q̄ꝫ in ethica saltem prie spēi. hanc ergo duci opinio Gal. qui solum uult q̄ i ethico calor q̄ pri⁹ nihil apparebat modo appet sicut i calce. sꝫ i nulla febre putrida calor q̄ pri⁹ nō apparebat modo apparꝫ ex assūptione cibi: qa sē per appebat pri⁹ calor. Nolo āt molestari hic p̄ iuueniles cōceptus: q̄ dicerēt q̄ i ethica nūq̄ calor prius nō apparē ſ modo apparꝫ q̄ nunq̄ ille q̄ est fact⁹: prius: ē medo fiēs imo alius est q̄ fiēs. Cōcesso autez hoc nihil cōtra dicit hic dicto. ſ. q̄ ethic⁹ pri⁹ nō sentiēs calorē: modo sentit calorē. De idē titate aūt ⁊ alientate nō itēdim⁹ disputare. Ad hāc nostrā opinio nem pōt reduci opio Auer. nō. n. debem⁹ imaginari Auer. fuisse ita rudē: ut crederet calorē q̄ ē i ñbris i putrida febre ñ posse calefacere cibū: ſꝫ uult q̄ ex hoc q̄ calor i ethica ē fir⁹. i. fact⁹ ⁊ isensibilis i radicalibus ñbris: q̄ habēt agere i cibo: trāsmutaē cib⁹ ad calorē q̄ sentiē p⁹. ſꝫ qa iste q̄ ē i putrida febre ñ ē fir⁹ sentiē ⁊ nō calefacit cibū calor q̄ sētiaē ita sicut prius ñ fuisset sensibilis calor. Ad ꝫm q̄situ dicēdū q̄ i cibo i trāte stomachū ē dare duplices ptes. Una sub tilē roralē q̄ cito trāsit ad ñbra. ſ. duab⁹ horis p⁹ cibū ul circa hoc ⁊ ista ps ē illa: ex q̄ ethicus sentit calorē. Et qa mot⁹ huius ptis diuersificaē i diuersis in tpe. iō qdā auctores scripserūt duab⁹ horis post ci bū sentiri illā calefactionē. Quidā aūt trib⁹ horis. qdā una hora. Alia aūt pars cibi ē grossa: cuius mora ē i stōacho pluribus horis q̄ꝫ dua b⁹: ⁊ uadit ad epar gradatim: ⁊ fit sāguis. postea fit humiditas p⁹ ⁊ cībiū ⁊ nutrit. ⁊ totum hoc uidē fieri spacio. 18. horaꝫ: ut Auer. 6. colliget i fine. ⁊ i practica cāticoꝫ. iz. ꝫmēto. Et an iste cibus calefaciat ethicū: eget cōsideratiōe: qa nō est positū. ⁊ cū hoc debꝫ cōsiderari: si illa pars cibi rorida q̄ trāsit uere digeraē ⁊ fiat chil⁹ ⁊ sāguis. an nō ueꝫ nutriat. ⁊ ō istis multa scripsim⁹ i tractatu nr̄o de appetitu.

a Et de significatiōib⁹. Hic pōit signa ꝓmutatiōis effimere. ſ. uere in ethicā ⁊ est q̄ō dicit Gal. ꝑmo de dr̄ijs febriū. ⁊ ē si febris effimera in 3ª die fortis fiat. Ita febris effimera uere icipit declīaē p⁹ duas horas ⁊c.

b Et de significationib⁹. ⁊c. ſ. illud q̄ facit. i. qa plᵒ fiat cūsūptio ⁊ arefactio: q̄ꝫ illa egritudo de se habeat facere.

c Et si fueri ⁊c. Aliud. i. putrida occultū significat ipm. ſ. occultā putridam. coartatio ⁊c. ſ. pulsus ⁊ caloris accidens in paroxisimis. ſ. quamuis sicut occulti.

d Et scias. Cōsiderādū q̄ ethica retineē cū stomacho. uel qa icipit ab eo ſ. a mala cōplexione sicca stōachi: ad quā sequiē ariditas: ⁊ ex ist⁹ sequiē ethica. ⁊ q̄ tal⁹ stomachi malitia ledat epar ē notū uel ethica retineē cuz stomacho. qa cōungiē ethice stōachi malicia: ⁊ hoc nocet cpati.

e Igna vo. Pōit sig⁹ spēi zᵉ ethice. ex qb⁹ possūt itelligi signa ꝑme spēi remissa. ⁊ signa zᵉ spēi itēsa i ultio. expelliē. i. uadit Adubub i. ad secūdā spēm. addiē ualde. qa pulsus fit ualde paruus. ꝓpter mltuz caluz uirtutis ex apostemate: qa oꝫ q̄ recupet p⁹frequētiā multā.

f Cauda muris. ſ. finitiua ꝓcedendo de paruo ad paruiorem: ⁊ frequenti ad frequentiorem quousq̄ occidat.

g Quod si fuerit. ſ. mutatio in pulsu de potu uini calidi assumat. ſ. i pulsᵒ acual⁹. ſ. dictus fusualis. q̄ ꝓpter caloris confortationem ex uino post ꝓcussiones paruas fiunt alique magne ⁊ deinde reditur ad ꝑuas: ⁊ hic pulsus dicit fusalis uel acualis dictus ad similitudinem acus: que sotularia suunt: siue igitur ethica fiat ex uino: siue mutatio pulsus fit ex uino oꝫ imaginari q̄ mutatio in pulsu fit ex uino tunc bibito.

tūc iam uenit ad statum ⁊ icipit tendere ad occasum ⁊ qum incipit tēdere ad occasum liq̄fiūt cartilagines. De cura ethice. C. iij.

i Attentio" i curatione febris ethice est ifratio ⁊ humectatio. Et unaqueq̄ eaꝝ compleē cū approximatione suaꝝ causaꝝ ⁊ expulsione causarum sui contrarij. Et fortasse est cā unius eaꝝ cā contrarij alteri⁹ sicut cā ifratio nis ipsa. n. q̄ doq̄ est cā exiccationis: q̄ est contraria humectationi: sicut infratio cū trociscis canforatis ⁊ illis que sunt ex spodio ⁊ bis similibus. Et fortasse humectatio iterū est cā calefactiōis: q̄ cōtraria est infrationi sicut uinū nam ipsuz humectat: sed calefacit quare oꝫ ut obseruēē illud. Et si necessitas uocat ad fortem infrationem nō erit nisi cū re cuidaz cōiungiē aut quaz p̄cedit aut cui succedit res in qua ē uirtus humectationis. Et similiter q̄ uocat necessitas ad fortē humectationē uelocē i ea sicut aq̄ carnis ⁊ uinuz tūc oꝫ ut adiungaē ei ⁊ aut antecedat eā: aut sequaē eā illō i quo est infratio. Et si fuerit causa ethice apostema aut lesio i mēbro tūc necessariū est curare ipm i primis. Et q̄° diligit cōponere regimē ei⁹ ex diuersi modis cōuenientib⁹ ei: i quo febris fit uehemēs ualde tuc necessariū ē ut icipiat: ⁊ deti potu trociscos cāforatos ⁊ que currūt cursu eoꝝ cū sirupo acetoso dulc'o i ortu solis: sicut aq̄ ordei in cācris: si non abhorret eos ⁊ cū iulebo ⁊ aq̄ granatoꝝ ⁊ admistionez mucilagis psilij: si nō fuerit, phibēs aliq̄d pp stomachū ⁊ aliā. Et regimē ifrans ē p illō: q̄ō sciuisti de potib⁹ infrantib⁹ ⁊ de oleribꝰ ifranti b⁹ ⁊ trociscis. ſ. ē trociſci de cāfora ⁊ emplis ⁊ unctōibus ⁊ bis similib⁹ ⁊ ifratiōe aeris eoꝝ ita q̄ i hyeme. Si aūt nō tollerat alleuieē ab eo ignis infratio nanq̄ aeris eoꝝ est melior res: ⁊ sicut uestire eū cū sandalatis ⁊ cāforatis ⁊ facere ipz odorare illud i quo sunt rose ⁊ cāfora ⁊ sandali ⁊ fructus frigidi ⁊ se hesebram ⁊ liliū cū aqua rosacea. Et uaporatio cū sudore ⁊ balneo.

h Et non erunt ⁊c. Hec lra pōt dupliciter exp̄i. Primo ⁊ nō ⁊c. i. q̄n casus in ethicam fit ex apostemate. dubelati apto siue erupto uel nō erupto: n ō erunt accētia ualde uehementi a. non enim ⁊c. usq̄ ad huiusmodi. ſ. ethicā uel pulsū talē i ethica: q̄ꝑ pus occidit: q̄ꝫ fiat ethica: ul' ꝑ pus occidit: q̄ꝫ pulsus eū hac gradatione fiat: q̄uis faciat ethicā Alio modo pōt exponi ⁊ nō ⁊c. i. quando ca sus in ethicam ē ex potu uini calidi. nō apparēt accidentia dubelati ualde uehemētia de quib⁹ sunt pulsus ut cauda muris finitia. nō enim ⁊c. q̄ si appent accētia ualde uehementia nō darēt spaciū: ut fieret pulsus acualis.

i Et appent. ſ. in ethica cū trāsit i adhubul. Unctuositas ⁊c. patent.

k Cū ergo ⁊c. Ad statū. ⁊per cōsequens cū ē i augmēto: ita q̄ li puenit legaē correpta media silla. Et creſcūt. i. magis appēt extremitates ossiū ⁊c: oculi ſ nolenter absq̄ somno. Ult Auic. quod dicit. C. ꝑmo ō differentijs fe. nō ē eorum sonus: sꝫ uigilandi ipotentia. elongantur pili. i. appent lōgiores consumptis carnibus: ⁊ intus pssa cuti. Ad hoc facit corrugatio siue constrictio cutis. unde pili erigunē ⁊ appent magis. Similē ē ab Ar. s. pbleumatum pbleumate. zi. cū assignat cāz. quare pili rigientiū eriguntur. Aliter possemus imaginari: q̄ pili elongaē ꝓpterea q̄: in istiſ ex calido adustiuo multiplicaē materia fumosa: q̄ ē cōueniens ad pili augmentū. prima tñ cā est melior.

l Appent pediculi ꝓpter cōsumptionē nutrimēti sub cuti. Prior. n. pediculorū generatio de inde extra exeunt sub cuti.

m Cū ergo ⁊c. Jā puenit. Hic legaē puenit, pducta media silaba lōga ad occasiuz q̄: ad mortē: ⁊ ad tertiā spēz ethice.

n Ad tētio. Hic ꝑmo curat ethicā. sc̄o succurrit accētibus siue dispōnibus sequētib⁹ ethicā. ibi sc̄a. Et de illis. prima in duas. ꝑmo ponit intētiones hēndas i cura ethice: ⁊ remouet errorē: q̄ accidere pōt. sc̄o pōit medicias ⁊ cañ. quosdam in usu illarū. ibi secunda. Et q̄ diligit. Prima in duas. Primo ponit curā ethice i se. sc̄o q̄n alteri morbo cōiungiē ibi sc̄a Et si fuerit. Causa prędicti ē q̄: intentio curatiua fundatur super ꝯtrarietate ut integni tractatu tertio. Alia q̄ dicit sunt nota:

o Et qui. Hic ult ponere medicinas. ⁊ res ꝙbus utunē. ⁊ ꝑmo ponit regimē ifrigidans ⁊ humectans ponēdo res ꝙbus hoc fit. ⁊ cañ. in eis. sc̄o ponit regimē ⁊ res infrigidātes. tertio humectantes. ibi secunda. Et regimen. ibi tertia. Et de regimine. Consideradum q̄ ꝑmo docet dare trociscos cāpharatos i diluculo. deinde in ortu sol aqua ordei ⁊c. Tertio docet dare post meridiē ⁊ añ uesperas mucilaginē psilij. ⁊ hec dr̄ hora māsionis solis uel diei. ⁊ ē modus loquēdi alibi. ut tertia fen. 19. ca. de cura distillatōis urine. hoc ergo regimē ē cōpositū rex modis diuersis q̄: ex regimine infrigidāte ⁊ humectante ēt. ⁊ ex usu diuersarū medicinarū ⁊ cōuenit ethico: in quo est fortis inflāmatio: q̄: ista sunt fortiter extinguentia. Cōsidera ergo q̄ ethici inter se possunt differre ꝑ gradus caloris. aliqs. n. pōt esse ethicus cum una mensura: caloris. ⁊ aliqs pōt eē ethicus cum secundo gradu caloris respectu illius. Rō illius ē. q̄: ois gradus caloris factus in corde: q̄ est a primo gradu caloris egritudinal' usq̄ ad gradum ultimum. cum quo statuta pōt eē ethicus calor. In hoc autē ē magna latitudo ⁊ diuersitas. ꝓpter stomachum. ſ. i quo timeaē infrigidatio ⁊ mollificatio ꝓpter mucillaginē psilij. ⁊ alia ut ꝓpter lubricitatem intestinorum supfluam.

p Et regimen. Hic ponit regimen infrigidans ⁊ res infrigidantes. ⁊ ponit cañ in usu quarumdā de eis. scbesebrā. i. quidam exponunt granatū siuelstre. Eg

UVA. BHSC. IyR_029

uero nō iuenio exp̄oz de qua confido. uaporatio cū sudore ꝛ balneo. ¶Hic text⁹ credo q̄ sit corrupt⁹ uicio trāsferētis: non enim debet duci ad sudorez: ut posteri⁹ p̄oit. ergo cogimur ponere uaporatiōem cō sudore. i. tali⁹ q̄ sudori app:opiquet: mouēda nutrimētū ad mēbra. nō tū q̄ sudorē faciat. ul' cū sudore i. cuz aere ita humido: ꝛ pleno uaporib⁹ aqueis: q̄ ex eoz applicatiōe ad cutim homo uidetur sudare. ꝛ balneo. i. uaporatio cū balneo. qa lauetur i eo. ꝛ nō moreꝛ multū. quietē. s. corporis. trāqlitatē. s. aie. ꝓhibet uirtutē medicie pfūdare. ꝛ hoc qñ opatio stiptici puenit unde claudit poros. Sed qñ res ē paruz stiptica: ꝛ ptes subtiles labiles puenit: tūc illa stipticitas nō ipedit opationē uel penetrationē imo adiuuat ad penetrandū: ut appet de oleo ro. ℞z Gal' tertio d̄ simplici medicia ¶Rob. s. fructuum nō rob absolute q̄d est sapa uini. Alia oīa que dicit sunt nota.

a Lle ꝛc. ¶Hic ꝫmone magis spēali descendit ad curam ꝛ ad res multas: quib⁹ infrigidam⁹: ꝛ humectam⁹: ¶Dimo ponit medicinas ifrigidantes. secūdo humectātes. tertio regimen i cibo ꝛ potu. ibi secunda. ¶Medicie vō ibi z⁹ Oportet ut sepereꝛ. ¶Prima i duas. primo p̄oit medicias ifrigidantes que cū hoc sunt humectātes. secūdo ponit medicias frigidas: que nō humectāt. ibi ſa. ¶Medicine uero ifrigidantes. ¶Prima habet septez sicut sunt. 7. medicine iste. ¶Premittit dictuz generale ꝛ est q̄ medicine q̄ infrigidant ꝛ humectāt sunt nutritiue: aut uincit nutribilitas. s. pl⁹ q̄z i illis: que ñ humectāt. ꝛ hoc qa humiduz est materia nutrimēti. ¶Prima medicina ē aqua ordei. s. bñ excoriati ꝛ mūdi cuz cancris. Ego i una libra aq̄ oz dei facio decoqui uncias duas cancroz bene lotorum.

b Et oz ut euellātur extremitates. qa nō ē in extremitatib⁹ eorum uirtus humida: sicut est in corpore. Lauenē trib⁹ uicib⁹. sed apud ¶Rasim. 17. cōtinētis lauanē quiqz uicib⁹. ꝛ hoc stat in lotore: qa totiens lauet quousqz mundificentur. zuccaruz. i. i aqua dissolutum: ꝛ sic zuccaruz album: Si timueris calefactionē. ¶Hic soluit argumentuz quod reputatum est difficile. tamen dicit q̄ nō uidet q̄ lac debeat dari ethico qa lac corrūpitur i stomacho colerico. s. calido ꝛ sicco. Dicendum q̄ non est uerū nisi sit ualde magnus excessus. imo lac cōuenit corporib⁹ calidis ꝛ siccis nisi in stomacho supflua colera sit. ut itelligitur secundo cañ. cap. de lacte. ꝛ iō ñ conuenit oī ethice: sed in ethico nō multuz inflāmato. unō ¶Rasis tractatu. x. almāsoris. si qs laborans hac egritudine habuerit corp⁹ fortiter ꝛ uehemēter macerum: neqz fortis calor i eo fuerit lac calidum ut ab uberibus extractum fuerit: confert ei. ¶Sōt aliqs ethicus p remissum graduz caloris nō corrumpere: ꝛ aliqs colericꝰ p graduz excessiuum in terminis sue sanitatis: ꝛ p dominium colere corrumpere lac. ꝛ signum huius ē quia unus colericus plus coleꝛ multiplicat ex uno cibo: q̄z ex illo multiplicet unus ethicus.

c ¶Medicine vō. ¶Hic ponit medicinas multas q̄ sumuntur ꝛ q̄ iunguntur: ꝛ emplastrantē. arasen est nomē loci. sed apud ¶Raſ. p̄mo continētis est hospitale. alia sunt per se nota.

d Llarum qdem. ¶Prio ponit quod intendit: secundo exequitur. ibi secunda. Et nos quidem. Et hec in tres. ꝫmo dat regimen per lac. secundo p tinaz. tertio per balneum. ꝛ inter hec ponit de unguentis ꝛ emplastris. ¶Reliquum autez regimen. s. per cibum ꝛ potum ponit ultimo. ibi secunda Timeat ibi z⁹ Ingressio autem balnei. Dubitatur in prima particula qō lac sit melius ethico an asinum an humanum. Uidetur q̄ humanum per Gal'. 7. terrapentice. ꝛ auic. hic. Jn contrariuz est auic. hic non est electio super ipsum. i. nō eligitur aliquid qō sit melius eo. sed direꝛat pri⁹ ꝛ p:oprie lac asine. ¶Modus autem auic. quādo uult aliquid ualde laudare est modus predictus. sicut statiz ifra hoc modo loquēdi utitur: ꝛ tertio libro sen. prima. cap. de cañ. cōibus egritudinum capitis. Amplius uidetur lac caprinum melius. quia Gal'. ponit q̄ est medium lac siue equale in libro de euchimia ꝛ ebachomia quarto. cap. Dicamus primo q̄ sermones aut ce. iteratī non sunt uniformes in libris suis: sicut aliquid de hoc ostēdimus secūdo cañ. cap. de lacte ꝛ perpendit de hoc aliquid rabbi ¶Moyses. sed non habemus hoc hic discutere. Secundo dicemus q̄ lac humanum est melius ethico: qa conformius ꝛ nature humane propinquius. sed lac asininum ē melius: quia subtilius ꝛ frigidius ꝛ humidius. Lac aūt capre est medium siue equale s. in substantia comparatum ad lac asininum Uideꝛ eniz asini cōplexio ad frigiditatē ꝛ humiditatez declinare: qō multum ostēdit carnū eius mollicies: ꝛ quasi albedo. alij tñ uolunt: q̄ sit animal frigidum ꝛ siccum. Consideran dum autem q̄ auic. nō solum prohibet lac ex actuali putredine materie. sed etiam ex putredine expectata materiei ꝫ presse que est in forma cause antecedentis. Tina autem. ¶Primo ponit regimen per tinam tepidam loquens de frigida. secundo reuertitur ad usum tine tepide ꝛ temperati caloris: tertio ponit ordinem tine ad usum aqua ordei: ꝛ to ponit ordinem usus tine ꝛ etiam balnei ad unctiones ꝛ ad tinaz frigidam ꝛ ad lactis emulsionem. ibi secunda. Illud autem. ibi z⁹ Et si sumpserit. ibi quarta. Et administretur. Jn p̄ma uult dicere q̄ in principio ethice anteqz macer factus sit uel multū exiccatus uel debilitatus: infusio in aqua frigida sanat. Et quia aliquis diceret contra: qa ista infrigidatio debilitat ꝛ dimittit malam cōplexionem frigidā. ¶Re

sci noti narrati. s. trocisci cāforati ꝛ trocisci d̄ dactilis ꝛ succis frigidis ꝛ sicut trocisci huiusmodi. ℞. spodij boli armeni añ. z. iiij. rosaz. z. vj. seminis portulace ꝛ citruli ꝛ cucurbite ꝛ karabe oīum añ. z. iij. fiāt ex eis trocisci: ꝛ sit dosis pondus. z. ij. ꝛ sunt boni ualde. Et iteruz alij primi eis. ℞. arnoglosse amili ꝛ gūmi dragaganti oīum añ. z. iij. boli armeni spodij āboz añ. z. iiij. papaueris. z. v. rosaz ꝛ seis cucurbite ꝛ citruli ꝛ portulace oīum añ. z. vj. granorum cydoniorū excorticatoz ꝛ seis melonis ꝛ cucumeris oīum añ. z. vij. succi liq̄ritie pōdus. z. x. conficiant cū mucilagine psilij. Unctiones uero ꝛ epithimata ꝛ emplastra infrantia ꝛ odoramēta ꝛ caputpurgia infrantia sunt illa que tu sciuisti. Et meliores unctiones sunt cū oleo de cucurbita: ꝛ de papauere ꝛ nenufare ꝛ salicibus ꝛ uiol'. Stratus aūt ifrantes ꝛ humectantes sūt: q̄ sūt plani ual de de corijs aspersis aqua ros. aut de lino de genere eius: quod fit i tabrasten: ꝛ sit ipletio eius illō qō nō calefacit: imo sit de genere lini pectinati ꝛ renouetur assidue. Aut sit stratus de corijs que iam sunt i pleta aqua postq̄ sint sup ea rectificationes: que applanent aquam bene: ꝛ ꝓhibeant eius inequalitatem. ꝛ sint stratus ꝓpe aquas ꝛ cursus earum' ꝛ sub eis folia arboruz frigidoz ꝛ humidorum. s. de salicibus ꝛ semperuiue ꝛ olera humida ꝛ odorifera ffa sicut rose ꝛ folia arborum frigidorum ꝛ preputia uitis ꝛ bis similia.

De rememoratione medicinaz humectantium eos. Ca. vj.

Llarū° quidem que sunt cū infrātione rememoratio iā p̄terijt. Et restat nūc considerare in qualitate dandi in potu genera lactis: ꝛ lac de quo extractum est butyz: ꝛ i qualitate administrationis tine ꝛ balnei ꝛ administratione unguentorum ꝛ oleoz ꝛ epithimatuz ꝛ reliq̄ regimis. Et nos q̄dem iam docuimus moduz dandi in potu genera lactis in capitulo ptbisis: ꝛ siccitatis stomachi: quare oz ut sit illud canon. Et nō est lac p⁹ lac mulieris sicut lac asine: postea lac capraz cuius pascua oz esse ex herbis ꝛ oleribus ffis humidis sicut scis: nam ipm ꝛ ꝓprie lac asine erradicat ethicam. si fuerit ei erradicator: ꝛ nō est electio super ipsum nisi ꝓhibeat putredo accidens aut expectatio materie comꝑhense. Et lac quidem iuuatiuum est eis a p̄ncipio ethice usqz ad finē eius. Et lac mulieris fugēdo sumptum conueniētius est omnibus. Et canon i dādo in potu lac de quo extractū est butyruz est ꝓprimus illi iteruz. Et melius q̄dē ē ut icipias a. z. x. usqz ad. xxx. ꝛ quod ē supra eas fuerit uirtus adiuuās: ꝛ ubi ineſt ut cō misceas

UVA. BHSC. IyR_029

spondet q illa infrigidatio 7 debilitas ē pauca 7 potest remoueri in tempore sequēti. 7 hoc est quod dicit. Uerum debilitas corporis. s. i dicta ab infrigidatione sanat illud cum infrigidatione pauca. i. quia i frigidatio est pauca: adquam sequitur ista debilitas. 7 quia corpus hoc nondum erat consumptum: neque erat multum percussibile ab aqua frigida.

a Quod si fuerit ꝛc. i. si ethicus iam sit debilitatus 7 extenuatus multū timetur si ponatur in tina frigida aque: q cadat in ethicam senectutis.

b Et illud secundus minus. i. ad minus hoc timetur. Uerum tamē quasi dicat melius est: q cadat 7 in ethicam senectutis: quia plus potest cum ea uiuere: quā cum ethica febrili. Et hec omnia sunt dicta a Gal'. r. terrapentice.

c Illud ꝛc. Et tolleratcum ea. s. teneritate frigidam aquam: quasi dicat rarus rarefiat: 7 fit tener per aquam calidam. nihilominus tollerat aquam frigidam melius.

d Et si sumpserit. 7 si premittat ꝛc. post. i. post tinam mulgeat lac super corpus. Considera ergo q hic tribus uicibus administrat tinam. 7 primo dat aquā ordei. licet postea tinaz administrat. secūdo iterum dat aquam ordei 7 post tinam: ut dilatetur cibus 7 est bonum. 7 intellige q si uis tertio potes eum ponere in tinam. 7 in hoc uerificatur quod dixit si itereť tina in die tribus uicibus. Aliter autem potes intelligere q siue ante tinam des aquam ordei: siue premittas tinam 7 post des aquam ordei: 7 utrūqz est bonum.

e Et administretur. inunctio post tinam 7 balneum tenet aquam in poris: que infrigidat post reuersionez ad suā frigiditatem: ut scitum est libro primo tractatu secundo 7 illud secundum tollerantiam. i. si tollerat. emulsio lactis si nō fuerit debilis. qa debilis non tollerat tot fieri.

f Ingressio balnei. Hec dicitur stufa apud nos. 7 habet tres casas ut supra libro primo fen.

cum eo aliquid de trocíscis infrantib⁹. Et tibi inest ut addas supra summam predictam i potōe primaz 7 postrema: si fuerit potens uirtus super digōnem. Tina aūt illa est melior q ē tepida i qua non ē caliditas multa: 7 ē cum hoc cū uirtutibus olerum 7 herbaz infrigidantium 7 humectantium: 7 nō sit ita ut rorificet nedū q sudare faciat: 7 non licet ut uapor tine sit calid⁹ 7 si nō eēt quod ꝓhiberet administrationem tine fr̄e nō eligeretur super eam: uerum quod ꝓhibz ab hoc ē debilitas corporum eoruz: 7 eorū extenuatio. In primis uero rebus forte sanat eos ist̄ō uerum debilitatem corporis sanat iā illud cū infrātione pauca quam facit in cōplone ei⁹ q̄ possibile ē ut cureť. Quod si fuerit debilius illo timeť q cadant i ethicam senilem: 7 illud ꝑm min⁹. uerūtn cū illo tardať magis tps mortis 7 fortasse uiuit cū ea tpe cui ē q̄ntas. Et multotiens q̄dem est rectior pmutatō eius ad illam ethicam. Illud aūt i quo sumus de relatōe tine recti⁹ ē: ut fiat iceptio i ea cū aqua que ē calida ad terminū: 7 fiat gradatio ad frigidam: 7 ad temparam fr̄am tollerabilem hec enī gradatio facē corpus susceptibile aque fr̄e: quam lesio nō fiat nisi p aduentum cōtrarij i complexione subito. Et iterū corpus acq̄rit ex aqua calida si mltitudinem teneritatis: 7 tollerat cū ea frigidam. Et si itereť tina in die trib⁹ uicib⁹ erit rectū. Et oz ut administreť cū facilitate ut nō cadat uirt⁹: 7 si sūpserit⁹ aquam ordei ante tinā duab⁹ horis erit conueniēs 7 si premittat tinam post emulsionem lactis super corp⁹ eius: ꝑm q dicem⁹ ut dilatet tina meatus cibi: deide suscipiat aquam ordei: 7 que sunt ei similia postea expectet deide administreť aqua tine: ut dilateť cibus erit bonū. Et administreť p⁹ tinam 7 balneum inūctio cum oleis ifridātib⁹ 7 humectantib⁹: sicut oleo uiol'. ꝓprie q̄n factū ē ex oleo de cucurbita similiter oleo nenufario 7 oleo de cucurbita. Et si permutetur post tinaz ad illud quod ē decliuius ad frigus parum tollerabile deinde inūgať. Et si p̄mittatur iunctio 7 festineť deinde ingrediať aquam fr̄am: paruz erit rectū 7 illud scōm tollerantiam: 7 non ē malum gradari in eo. Et melior q̄dem horarum buj⁹ actionis ē p⁹ digestionem cibi: 7 si possibile ē ut submergať post tinam calidam in aqua frigida subito absqz gradatōne ē magis ultimum ex parte cure 7 magis forte ex pte timoris. Et effusio ei⁹ cū facilitate ē minoris timoris: quam submersio ifirmi i ea subito 7 minoris iuuamenti. Et sit frigus ꝑm quātitatem frigoris aq̄ estatis. que est inter tepidam: 7 illam que est uehementis frigoris. Et si p̄mittatur emulsio lactis super membra sua: si nō fuerit debilis: aut eius quod mixtum est aqua si fuerit debilis: deinde si administretur tina erit rectum. Nam emulsio lactis super corp⁹ ē uehementis humectationis. Et genera quidem lactis bona ad emulgendum sunt predicta. Et opz ut emulgeantur exubere. Et dignius est ut fiat fixio super iunctionem fricando ex medicinis predictis corpori toti 7 iūcturis. Ingressio aūt balnei non conceditur ei nisi fuerit ita ne sudare faciat: neqz ingniat neqz alteret anhelitū 7 sit caliduz aq̄ ei⁹ minus calido sui aeris: 7 sit caliditas aque ei⁹ ita ut delectet. 7 non ledat 7 non faciat sudare 7 quando nō ē in corpore eius materia p̄parata putredini: 7 propē qū illud ē 7 nō digestus ē cibus imo oz ut sit illō cū uoluntas est ut expandantur digestum eius in corpore 7 non, plōget moram eius i eo imo sepeť ab eo ue lociter: 7 qñ sepatur ab eo sumat aliq̄d de humiditatibus: 7 de forbitionibus: q̄ non nocent ei factis ex ordeo 7 lacte 7 quando accidit ei in balneo sitis sedet eam. cuz aqua ordei: 7 aqua alraib: 7 lac sit lac asine: 7 opz ut sit introitus i balneum deinde exitus eius ab eo ꝑm modū ut non sit labor in eo oīno. 7 iam enunciauim⁹ illud in locis alijs 7 iterabimus. de illo cōditionē. Oz ut pmuteť ad balneum i lecto portato i quo sunt strati stratus ingeniose ita ut ueniat cum eo ad primam domū 7 pmutetur ad illō qō ex duobus pānis factum ē plenum lana uel cotto 7 dicit grece pedeto lene qō conueniens est balneo 7 exuatur uestimētis suis i ea aut i media: si nō fuerit calida: 7 nō moreť i aliq̄ eaz: nisi q̄titate pmutatiōis 7 anhelitus paucis 7 iā exutus uestimētis: deinde ingrediatur ad domū ꝑm 7 tertiā uerū tamen nō sit uehemētis caliditatis 7 stet i ea q̄titate qua tollerat tinā. Hoc ē illud qō dictū ē 7 q magis ē dilectū mihi ē ut sit tina eius i domo media tempata. Qū ergo separatur a tina frigida coopiatur mātili aut farcba habēte duas tunicas 7 pmutetur ad stratū suū 7 lectū suum cū sua sabana 7 exicetur sudor ei⁹ cum mantili 7 inungatur 7 cibeť.

De cibatione habentium ethicam. C. vij.

o Portet ut sepetur i eis cibus: 7 non cibentur in saturitate eoz uice una. Amplius melius quo cibantur ē aqua ordei: 7 ordeū 7 panis tritici ablūti infusus in aqua frigida. Et genera lactis qū ab eis non ꝓhibet aliquid eorum: q̄ diximus 7 lac uaccinum de quo extractum ē butyruz: qñ ē plim nutrimēti 7 almes 7 cucurbita 7 de fructibus melones palestini 7 sunt alraki cognominati apud nos indi: Et quando sentit rectificationem tunc nō ē maluz ci

ba 7 Gal'. r. terrapentice 7 nos in patria nostra non ponere mus ethicam in illa sed utimur tina loco illius: quia facili⁹ possumus illam moderare. postea dicit sit calidū aque minus calido sui aeris. Causa est quia idē gradus caloris positus in aqua 7 i aere plus calefacit i aqua positus: oīs in aere propter aeris raritatem.

g Uel aliter ut dicam⁹ q Auic. dixit hoc ad ostendēdū q ethicus indiget aqua: 7 pōi in ea 7 non indiget aere. 7 ideo dicit. Sit calidum ꝛc. i. pone eum in aqua 7 cura de qualitate eius 7 non teneas eum in aere proprie cum est illud. s. materia parata putredini 7 non digestus est cibus su. non debet ingredi balneum. Araib. i. lac acetosuz de quo extractum est butirum.

h Et oportet. Hoc est preceptum a Gal'. r. terrapentice 7 iam annunciauimus libro primo fen. secunda 7 tertio libro fen. iz⁹. Dicit infra in littera sabana 7 est modus lecti: de quo dixit q grece dicitur pedetolene. 7 ponebatur in prima domo ut in eo stans expoliaretur suis pānis. Exiccetur sudor. quia si accidat q sudat. non tamen q studeas euz facere sudare. Uel sudor. i. humiditas aquea: quia aliter oleum non applicaretur sibi: Reliqua sunt nota.

i Portet ꝛc. Almes. i. pisces. apud alios sunt robille: Fidebogeti est modus preparationis cibi. Aduragi. i. pisces petrini ul' turtur. Adugi. i. aues parue. aliquid uim ad confortanduz: mosos. i. galatina dicta apud nos aduragi. i. turtur. alij dicunt q est species pdicū. Culagegi 7 altobugi sunt modi pdicum. pulis. s. paruis. Sulmen est mod⁹ cibi acetosi. Generaliter scias ap⁹ sarracenos esse multos modos preparationis ciboz: quos diuersificant saporibus 7 i coloribus. ut apparet i libris eorundem dictis supra cap. aqua carnis. i. succo carnis differt a brodio. ut auic. in libro de uiribus cordis. cap. de carnibus. Et non apparet signum digestionis. i. licet in ethica non appareat signum digestionis: tamen potest dari aqua frigida: quia non est febris materialis. 7 ideo Gal'. uoluit tertio regiminis acutorum cōmento. 15. i fine. q signum digestionis est quid utile in febrib⁹ coliquationis ad dandum in potu aquam frigidam. tamen si apparet digestio suspicādum est q aliquefiant materie in ethico: que rectificatione egent est melius idando in potu aquā frigidam: etiā si uigoretur naturalis calor fortior. Sirsen. i. apostema cerebri. Birsen. i. apostema pectoris. Causam autē sui dicti auic. perfecte assignat.

UVA. BHSC. IyR_029

a E illis. Aqua sanibe. i. ordei torrefacti: quod habet ex torrefactione stipticitatē: gummi. s. arabici. lentes elixate. s. aqua proiecta pluries ⁊ iterata. s. in decoctiõe. quia pluries ⁊ pluries sit proiecta aqua reliqua sunt nota.

b Urit. In hoc capi. determinat de ethica senectutis que dicitur sic: quia talis ē dispositio senum: ut aliab secūdo teorice. ⁊ auic. in hoc cap. ⁊ primo dat causaz: quare hic determinat de ea. quia consuetudo est antiquoz loqui de ea post ethicam ⁊ fecit hoc Serapio. 6. breuiarij sui: ⁊ Rasis. 16. continētis. hec aūt ē antiquoz consuetudo loqui de ea post ethicā ⁊ fecit hoc: qa contrariat ethice febri. cū febris ethica sit morbus calid⁹ i corde ⁊ toto corpe scia aūt cōtrariarū potest cadere i eodē: ⁊ cōicat. Secūda causa fuit q ethica senectutis i omni sua specie ē siccitas cordis: ⁊ totius corporis. ⁊ in hoc cōicat cū ethica febrili: que licet pricipaliʳ sit caliditas est tamē sibi associata siccitas cordis ⁊ totius i qualibet sua spē. ⁊ ideo dixit supra: q ethica senectutis cōicat febri ethice i siccitate: ⁊ diuersificat ab ea i calore ⁊ frigoꝝ. qa s. febri ethice cōicat calor. sed ethice senectutis cōicat frigus. Tertia causa est: quia quidā antiquoz nominauerunt ethicam senectutis febrem. de qb⁹ fuit Aliab. 8. teorice. ⁊ Serapio tractatu. 6. q febrē ethicā diuisit i calidā ⁊ frigidā uel ethicam senectutis. ⁊ ideo scia ei⁹ cadebat i cap. febrium. Ista tamen nominatio ipropria ē. cū febris a feruore dicat sive ab igne ⁊ calore. unde primo regi. acu. cōmēto. 43. dicit Gal'. q febris ē qñ caliditas naturalis mutatur ad caliditatē igneā. unde Rasis 16. cōtinētis. ultimo cap. dicit. Quotiēscūq; domiatur caliditas nociua toti corpori illa erit febris ⁊ appellat febris: si frigiditas fuerit i toto corpore: licet nō debeat de iure diei febris: p modū tamen similitudinis appellatur febris. qa sicut febris ē totius passio ⁊ pmo cordis ita ethica senecutis est totius frigiditas ⁊ siccitas ⁊ primo cordis. Intentio. Hic prosequitur. ⁊ primo dat modos huius ethice. secūdo corpora apta. tertio cās. ibi z.ª Et senes. ibi z.ª Et causa. Considerandū q qa oīnis ethica senectutis est ficca. nō tamen omnis est passio frigida: ut statim apparebit ideo notificauit eam per dominium siccitatis. Et si cōsideres q oīs ethica senectutis est passio frigida: tū quia frigiditas in ea est a siccitate. s. consumptiõe humidi: ⁊ hoc i ea que uere est ethica senectutis uel in plurib⁹ ideo diffinitur per siccitatē. dico aūt in plurib⁹ qa ethica que dā senectutis est in qua frigiditas non pendet omnino a siccitate: sicut illa que fit a potu aq̄ frigide uel balneo in ea. Considerandū ideo q duas uidetur ponere species ethice unā in qua est temperātia in calido ⁊ frigido. aliam i qua ē frigiditas. ⁊ utriq; cōicat eē absq; febre. Dubitatur primo an cum hac siccitate possit coniungi caliditas. Secūdo an siccitas cū caliditate sit idem qō ethica. Dubitatur tertio an sit possibile ethicā senectutis esse cum calido ⁊ frigido. Ad primū uidetur q cum ethica senectutis: q̄ est siccitas: non possit coniungi caliditas totius. quia tunc esset febris cuius cōtrariū dicit Auic. absq; febre. In contrarium est Gal'. in libro de tabe. prime cap. Dicēdum q cum cōsiderabiē bene hec qō est de nomine. nam in se non est dubiū: q siccitati tante quanta est i q̄ cunq; senectute potest coniungi febris. s. mala cōplexio calida in corde ⁊ in toto corpore: sed an illa siccitas cuz febre possit dici ethica senectutis: an dicat ethica febrilis est qō in uoce. ⁊ non est aliquid in re. Cōsiderandū est hic. q siccitas in tanto gradu in quanto reperiē i q̄cunq; siccitate uel i quacūq; ethica senectutis. uerbi gratia siccitas q̄ est cōsumptio ⁊ defectus humiditatis glutinose mēbralis potest coniungi caliditati ⁊c. uel caliditati que sit sua cā. uel caliditati accidentaliter illi siccitati coniuncte: ⁊ nō ut causa. Siquidē talis siccitas solidorum mēbroꝝ coniūget caliditati que sit sua causa. tunc uel ista caliditas est fiens uel est facta. si quidē est fiens: tunc talʳ siccitas dicit tabes uel marasmus coniunct⁹ febribus coliquatiuis: ⁊ illa caliditas dicit febris colliquatiua coniuncta marasmo siue tabi. Unde Gal'. prio de dīijs febriū. dicit ille causones que omnē cōsumpserūt cordis liquorem: nō ethice sūt solū. sed marasmordes ⁊ tabefactiue si aūt talis caliditas sit facta tūe hoc aggregatū. s. talis siccitas ⁊ talis caliditas est ethica z.ª spēi. quia eorum est eadem diffinitio. Ethica enim z.ª spēi est calor preter naturā factus in corde ⁊ mēbris cū cōsumptione manifesta ultime humiditatis. Ista diffinitio est diffinitio etiam pīsupposite siccitatis. Ex hoc soluitur secunda qō an siccitas humiditatū mēbraliū coniuncta calori febrili: sit idē qō ethica. Dicendum q si illa siccitas ē conūcta caliditati fcē est ethica z.ª spēi. nā si rō marasmi sumitur ab hoc: qd est esse siccitatem ultime humiditatis solius absq; alia humiditate secum exīte: tūc marasm⁹ ñ est ethica sed si marasmus sit siccitas ultimata siue sit cū calido siue sit cū frigido. tunc quilibet marasmus est ethica z.ª speciei ut declaratum ē: ⁊ sicut cōperamus ethicam senectutis in qua est consumpta 4.ª hūiditas. s. mēbralis ad tertiaz spēm ethice: ita potest comparī ethica senectutis in qua est deperdita tertia humiditas ad secūdam spēm ethice. Si aūt talis siccitas dicta ethica senectutis cōiungat caliditati: que accūtalʳ sibi coniungitur. uerbi gratia bare ipm caseo humido nō salito. Et si vtus debilitat nō est malū ut cibet iure issidabegi cū coriādro humido decocto cū eis q̄ sūt sic al duragi ⁊ altaeiugi. Et fortasse oz ut det eis i potu aliq̄d uini subtilʳ p mixti cū aq̄ mlta: ⁊ fortasse ē necessariū ut cibes cuz mosos ex carne alduragi ⁊ altaeiugi ⁊ alcubugi ⁊ pullis ⁊ bosune acetoso aut cōgelato acetoso ex carne bedi aut carne uaccina: qñ ē illic fortitudo digōis ⁊ acetū almosos ⁊ cōgelati ē iuuati uū eis ⁊ cōfortatiuū in hac dispositione. Et fortasse nō ē excusatio ab aqua carnis pmixta cuz sirupo de fructib⁹ frīdis acetosis: aut uitello oui sorbilis. Et quādo plōgatur cū ea debilitas ad sincopī: ē neceē ut cibētur aq̄ carnis accepta ex lateribus bedi cū sale pauco: q̄ coletur ⁊ fundatur sup caz: q̄rū totum ei⁹ ē de aq̄ maloz: ⁊ q̄rū ē decima ei⁹ de uino odorifero ⁊ potetur tepida. Aq̄ vo fra q̄ ñ ē ualde uehemētis frigoris nō ē maluz si i potu detur eis: si non fuerit debilis: aut aliq̄d ꝓhibēs ⁊ illō probibēs aut erit apa sub hypocōdrijs: aut erūt in corpe toto chimi putridi: ⁊ chimi crudi q̄ ōnes digōne idigent: ⁊ nō appareat signū digōnis q̄ si appareat timor erit minor. ⁊ silʳ si fuerit ethica pmutata ex sirsen aut birsen nā cū hac melio⁹ est ut iterdicatur pot⁹ aque frigide: quā cū alijs. Et hica enī cū supuenit egritudibus destructib⁹ uirtutez mollificātibus eā arefaciētib⁹ ossa ⁊ carnez supuenit debilitati. Qū ergo coniungitur ei sup debilitatē post sumptionē aq̄ frigide: nō moratur quin cadat i gen⁹ alteri⁹ ethice: q̄ cōicat huic generi i siccitate ⁊ diuersificatur ei i calor ⁊ frigore ⁊ nomiatur ethica senectutis ⁊ ethica senij. Et illa q̄dē est egritudo seua i qua innatus calor iam destructus est. Et silʳ aq̄ ultimi frigorisꝰ ⁊ plurimi nocet eis i omni dispositione: ⁊ cozū pit innatū calorē mēbroꝝ eoꝝ radicaliū. Et fortasse festinat cū eis aut permutat eos ad modum aliū ethice. De succurrēdo dispōnib⁹ seq̄ntib⁹ ethicā. C. viij.

E illis est sincopis: ⁊ iaz di
d xim⁹ regimē in hoc multotiēs. Et de illis est fluxꝰ uētris. Et oz ut curetur ⁊ succurratur ei. Nā i hoc est timor magnus. Et de curis ei⁹ i primis ē ut sit aq̄ ordei eoꝝ aq̄ sauich. Et ponātur in aq̄ ordei eoꝝ miliū torrefactum ⁊ gūmi aut lentes elixate iterate aut lac decoctū cū lapidib⁹ aut cū igne solo donec cōsumatur eius aquositas: ⁊ ꝑprie cū milio ⁊ potent bos trocisc⁹. ℞. boliarmeni. z. v. castanee torrefacte ros. oīum añ. z. iiij. spodij karabe amboꝝ oīum añ. z. iij. seis acetose excorticati granorū beberoꝝ oīum añ. z. vj. fiāt trociscī cū succo cydonioꝝ: ⁊ detur in potu aq̄ piroꝝ i mane ⁊ apud somniū. Et detur i potu psiliū torrefactū ⁊ silʳ suffuf. de spodio i quo est bdelliū de mecha ē iuuatiuū ualde Et si puenit ad excoriationē curetur excoriatio cū clisteribus q̄ scis qm̄ illud est conueniens.

De ethica senectutis. C. ix.

Urit⁹ consuetudo ut dicant
c ethicā senectutis p⁹ febrez ethicā. ⁊ nos etiā icedamus uia cōsueta: itētio itaq; ethice senectutis ē dominiū siccitatis sup cōplexionē absq; febre. Et qñq; sit cū eq̄litate in calore ⁊ frigore ⁊ illud ē fz min⁹. Et qñq; fit cū frigore ⁊ nomiatur hec dispō senect⁹ ⁊ ethica senij qm̄ corpori accidit in hora senij illō: qō accīt i illa hora tire aut solis aut alteri caliditati tūc est duplex egritudo: ⁊ quelibet habet suum nomē: ⁊ una ab alia non dependet. Ad cōtraria dicēdū q qñ Auic. dicit absq; febre nō intellegit: q non possit sibi cōiūgi febris sed uoluit q illa ethica ꝑpe ē ethica senectutis distincta ab ethica febrili: que in pncipio senectutis ē absq; febre: que sit sua causa. Ad tertiam qōem arguit q ꝑpossibile sit esse ethicā senectutis cum tempamēto in calido ⁊ frigido. quia talis est dispō ethice senectutis q̄lis est dispō senis. sed senes sunt frigidi ⁊ sicci. In cōtrariū ē Auic. cum dicit: q qñq; fit cū equalitate i calore aut frigore. In contrariū ē Gal'. 7. terrapentice. ⁊ in libro de tabe prio cap. Ad itellectum huius primo ē sciendū q hec ehtica senectutis habet multa noia Dicitur enim ethica senectutis. dicitur etiam tabes dicitur etiam marasm⁹ dicitur marcor. ab Ma lie. 8. terrapentice. dicitur ptisis a rabbi Moyse ⁊ quita particula amphorismorum. Secundo est sciendum q qui quid sit de nomine ratio huius passionis est consumptio a siccitate proueniens. immo existens in corde deinde in alijs membris. Si autez ista sit primo alterius membri quam cordis ut siccitas totius a stomacho pendens: nō sic uere notatur marasm⁹ siue tabes. Tertio dicendum ad quesitum q non est bene comprehensibile fieri ethicam senectutis absq; distemperamento in actiuis qualitatib⁹ s. in frigiditate. Rō ē q̄ sumit a Gal'. 7. terrapetice. nā i hac dispositiõe nō nutriāt ut particule: sed quādo ꝑticule ñ nutriāt iufrigidantur: unde dixit ibidē Gal'. certissime enim in nutricationibus infrigidantur particu'e. Amplius infrigidatio fit in nobis defectu humidi quod est calidi naturalis pabulum. sed hoc fit in ethica senectutis. Et has rationes intellexit rabbi Moyses secūda particula amphorismorum ubi miratur de dcō Gal'. dicentis posse esse tabem cum tanta uehementia siccitatis: ⁊ cum temperantia in calido ⁊ frigido. Sed tu dices per rationem predictam ego probo: q in ethica febrili z.ª speciei est dominium frigiditatis. quia est facta consumptio multi humidi naturalis: quod est calidi subiectum. Dicendum q est ibi dominium frigiditatis priuatione calidi naturalis: ⁊ est dominium caliditatis extranee addite in gradu aliquo ⁊ ista non contradicunt si quis consideret que dixim⁹ in questõne nostra de subiecto febris. Propter solutionem rationum si quis bene consideret ⁊ propter sustentationem sermonum qui dicuntur in sermonibus Gal'. est sciendum q cum siccitate tabida posse esse temperantiam inter calidum ⁊ frigidum potest dupliciter intelligi. Primo q sit temperantia sana qualis erat tempore sanitatis quando iste non erat sic siccus. ⁊ hoc modo est impossibile propter rationem dictam. quia ad defectum humidi sequitur infrigidatio. ⁊ hoc modo omne tabidum est frigidum: siue sit tabes naturalis: ut i senectute siue accītal'. Alio modo intelligitur temperantia huius per exclusionem distemperamenti positi in calore uel frigore. ⁊ hoc modo potest esse tabes cum temperamento in calore uel frigore. Tabes enim cum temperamento in calore est tabes febril': ut in causone colliquetuaultime. ⁊ in ethica circa finem secunde speciei ⁊ tertie. In prima enim specie non est uera nec apparens tabes. Tabes autem cum distemperamēto in frigore est sicut illa in quam cadit ethicus febrilis ex potu frigide aque. si ergo propter defectum digestiue stomachi a siccitate aliquis exiccatur paulatim iste potest fieri calidus: ⁊ erit siccus: non tamen erit

UVA. BHSC. IyR_029

distemperatus in calore ut febriens nec in frigore ut infrigidatus potu aque frigide uel infrigidatus ex assumptione opij: unde factus est ericca tus defectu nutritiue. Aliter tamen subtiliamus imaginando partes ex tensiuas caloris ⁊ partes intensiuas. s. caloris complexionis: que sequit̃ mixti o nem elementoum. Et dicamus q ex siccitate multa non fit neces sario distemperamentum in fo͞a caloris intensiue sumpta sed extensiue prima tamen solutio clarior est. Dixit autem Auic. q ethica senectutis cum temperamento i͞ca lore ⁊ frigore est secun dum minus .i. raro iue nitur. quia multa ericca tio ut in pluribus fit a fortibus causis. cale facientibus uel a forti bus infrigidantib⁹: ex quibus deficit nutriti ua. Dubitatur an siecitas senilis dẽat dici cuz temperamento calidi ⁊ frigidi. Dicendũ q nõ respectu illius qõ fuit ante siue tempore iuuẽ tutis ⁊ puericie immo ẽ ibi manifesta frigiditas non solum priuatione calidi sed etiam positiue dominante frigido ter restri ⁊ aq̃o crudo. ¶Re spectu tamen extensio num calidi ⁊ frigidi qui bus illa siccitas uel illi similis potest coniungi dicitur esse tabes a sic co cum temperamento frigidi ⁊ calidi. nos aũt de tota fenum sanitate scripsimus super libro tegni tractatu de signis ex quibus soluuntur cõ traria.

a Et senes. Conside randum q pueri consi derato gradu humidi tatis: ⁊ uigore nutritiue remotiores sunt a casu in siccitatem senilem q̃ iuuenes. sed considera tam aptitudine humidi ad euaporandum para tiores sunt pueri: q̃ iu uenes ut declarauimus fen. secunda tertij libri ⁊ hic esset locus specula tionis.

b Et causa. Conside randum circa primam causam quomodo ex ca liditate liquefaciente se quitur frigus quia ad huc actu potest esse ca lor calefaciẽs Ergo fri gus p͞uatione natura lis calidi: ⁊ calor extra neus p̃t simul esse. ⁊ de hoc ca. Secunda causa est pot⁹ frigide aque.

c Aut uapores. Ter tia causa ẽ uapores ma li ⁊ frigidi ⁊c. Et hic cõ sidera quia ista frigidi tas est dispositio contra ria febri putride. sicut enim i febre putrida ua pores calidi distempe rant cor: ⁊ exinde spargitur in totum corpus hec caliditas: ita in hac di spositione uapores frigidi infrigidant cor: ⁊ exinde fit sparsio huius fri giditatis super toto. ⁊ intellexit hoc ¶Haly. in tegni ca. de signis egritudi num cordis. cum dixit Sexta species signorum est ex frigore corpis. ⁊ ꝑ mo in hoc est sermo contrarius sermoni i febribus. ⁊ quãdo scitur unũ duorum contrariorum scitur ⁊ reliquum.

d Et quandoqz. Quarta causa est euacuationes ⁊c. Quinta causa est superflua infrigidatio in febre: siue cuz potu siue cum emplastris. ⁊ i hoc differt a causa secunda. ¶Illa enim erat infrigidatio superflua cũ febre ul' sine febre ⁊ cum potu aque frigide. ¶Ista autem causa quarta est infrigi datio superflua in febre tantum.

e Et hec. Confirmatur proprie facta consumptione i humiditate sub stantifica siue glutinosa: ut in senectute. si ergo illi esset ingenium esset se nectuti ingenium: ⁊ si illi ẽt ⁊ morti: ⁊ cum senectus sit semita ad mortem Arduas autem difficultates de repõitione humidi lege in his que scripsi mus primo cañ. cap. de uirtutibus.

f ¶ Istis. Consideandum q signa extendit ad ethicam senectu tis: que est siccitas cum frigiditate excluso accidentali calore uel i siccitas cum temperamento in calore uel frigiditate. ⁊ dixit adu bul. i. consumptionis. quia oculi concaui. i. tempora plana ⁊c.

g Fortasse frigidi tactus. quia non est omnino distemperatus in frigi do cum distemperamento manifesti excessus sicci. causa paruitatis calo ris ⁊ raritatis pulsus eorum ẽ nota. nisi fortis fiat debilitas: unde opor tet q recuperetur per frequentiam.

b Et proprie. ¶Hic tertus tolleret duos intellectus. unus est q ex po tu frigide aque fit pulsus frequens: quia fit multa debilitas uirtutis ⁊ i duratio arterie. ergo multum paruificatur pulsus ⁊ tardatur. oportet igitur q fiat paruus ualde ⁊ tardus ⁊ frequens. Alius intellectus q cum aqua frigida ue hementer infrigidat ⁊ colleret necessitatem euentationis tũc proprie fiet pulsus paruus tardus ⁊ rarus. ⁊ hoc credo esse uerum tu tamen considera.

i Et quãdoqz est urina. Et hoc propter frigiditatem ⁊ siccitatem. dixit q̃qz quia quandoqz potest esse grossa si phlegmata que generantur inde euacuarentur. sicut senes in corpore ⁊ a figura ⁊c.

De aldubul ⁊ siccitate. Et senes[a] q̃dem sunt uelocioris casus in ea: quã iuuenes. Et iuuenes uelocio ris casus i ea quam pueri: licet ac cidat i iuuenib⁹ ⁊ pueris. Et cã[b] faciens cadere i eam: aut ẽ frig⁹ do minans cũ debilitate corporis: q̃re, phibet ꝓ̃ virtutem nutritiuã ab ope ratõe sua i tegra: sicut accit iterum i fine uite: ⁊ de hoc capitulo ẽ potus aque frigide non i bora sua: aut su per debilitatem corporis cum fe bre: aut i dispõe aut successiõe ex ercitij resoluentis uirtutez ⁊ appe rientis poros: ⁊ quod uocat ad at trabendum aquam fram ad uisce ra subito. Aut uapores mali frigi di q̃ eleuant̃ ad cor: ⁊ infrant com plexionem ei⁹. Aut caliditas que resoluit ⁊ liquefacit humiditates: quare cal'tas i nata debilitat̃ ⁊ suc cedunt frigus ⁊ siccitas. Et quan doqz͞ seq̃tur eũones. Et quando qz attrahit hanc egritudinem sup fluitas i ifrando patientes febres cum eis: que bibunt̃ ⁊ empl'antur. Et hec quidem egritudo q̃ con firmat̃ non curat̃: ⁊ si esset ei i geni um: esset morti i genium.

De signis. Ca. x.

¶ Istis uident̃ signa aldu bul ⁊ exiccationis. ⁊ non ui detur i eis icensio ⁊ iflãma tio: imo fortasse iueniuntur frigidi tactus.[g] Et eorum pulsus non ẽ si cut pulsus habentium febres ethi cas: imo ẽ tardus paruus ⁊ rar⁹ ni si fortis fiat debilitas: q̃m tunc ici pit pulsus fieri frequens: ⁊ ꝑprie[b] i illis quibus aduenit hoc ex po tu aque frigide. Et quandoqz͞ ẽ urina eorum alba subtilis aquosa ⁊ sunt in dispositionibus suis sicut senes.

De curatione ethice senectu tis. Ca. xj

On adhibetur[k] hec cura nisi cum nondum confirma ta est: ⁊ speratur quod non cõfirmetur: cum cõfirmata est spe ratur ut postponatur ꝑditio pum per. Et cãon'q̃dem i curatõe eo rum est calefactio. ⁊ humectatio. Et ex humectatione sunt balnea. ꝑm quod sciuisti: que non admini strentur nisi post digestionem: naz si ipsa administretur successiõe co mestionis faciunt cadere uirtutẽ. Et clisteria[m] facta ex capitib⁹ ⁊ pe dibus ⁊ cicere contrito ⁊ ficubus cuz melle ⁊ cãmemilla: de quo ad mistretur q̃ litas medie lib. cũ .ʒ. ij. olei si samini ⁊ aliq̃ tulo olei. de ben. ⁊ administretur fricatio super cibationem. ⁊ lac coctum cum lapi dibus est uehementis iuuamenti eis. ⁊ mel est ultimum i iuuamen to eorum: sicut est ultimum in no cumento babentium febrem ethi cam. Et ois cibus humectãs fa cilis penetrationis uelocis discen sionis i quo non est uiscositas: sic aqua carnis ⁊ uitelli ouorum soz bilium ⁊ uinum subtile odoriferũ parue q̃litatis est uehementer cõ ueniens eis. Et oz ut obseruetur humectatio ꝓdicta i capitulo ethi ce: ⁊ misceatur cum ea quod cale faciat ex odoribus ⁊ emplastris: ⁊ unctionibus fricãdo ⁊ cibis alijs.

Tractatus quartus de febribus pestilentialibus ⁊ que sunt eis ho mogenea ⁊ uariolis ⁊ morbillo.

Capitulus de febre pestilẽtiali. Capi. j.

Vandoqz ac cidit[n] aeri q̃ docui mus te lib. uniuersa lium: sicut accidit aq̃ de alteratione in q̃ litate sua ad calorem ⁊ frigus: ⁊ ꝺ alteratione in natura sua ad profũ nes uarie tamen in uarijs. ut in hoc febris continua in illo interpollata in isto de colera in illo de phlegmate. dicitur epidimia quando ex aeris mutatione fit in hominibus pluribus determinatum genus morbi: ut quasi omnes fiunt frenetici aut pleuretici aut tertianarij. aut aliter dicitur undimia ꝑm aliquos quan do fit mutatio in aqua uel ex aqua: ⁊ inde fiunt egritudines ex loco siue sit ex ae re siue ex terra siue ex aqua. ⁊ ideo in quibusdam ciuitatibus fiunt multi bocii: i quibusdam multe passiones renales: ⁊ sic de alijs multis ⁊ diuersis modis inue nimus usum horum uocabulorum ut etiam sumitur in cõmento primi epidi miarum. Gal'. ⁊ nos non curamus de uocabulis. Considerandum secundo q duos modos aeris pestilentialis tangit de quibus dixit supra libro primo fen. secunda cap. de mutationibus aeris contra naturam. ⁊ intelliguntur a Gal. ꝑmo de febribus. Una est uehemens mutatio in qualitatib⁹ ut cum ualde calefit sicut circa canis ortum uel cum ualde infrigidat̃: ⁊ hoc intellexit per hoc: ⁊ ual de humectatur ⁊ exiccatur: sed expressit de illis qualitatibus: que uehementi⁹ im mutant. dixit etiam de mutatione aeris ad frigus: non q talis mutatio sit per se causa febris: sz ut compleret sciam de mala mutatione aeris: per accis tamẽ fri giditas mordificatiua põt causare putridam febrem. Alia mutatio aeris ẽ: quã uocat mutationem in natura sua: ⁊ supra libro primo fen. secũda uocat mutatio nem in substantia: ⁊ dz alteratio in ꝓfundationem. i. ꝑm partes mĩias profun das. unde etiam ex hoc dicitur ꝓfundus: sicut profundatur. i. permutatur aqua ad profundas partes ⁊ fetet ⁊ putrefit ⁊ in hac aeris putrefactione maligna nõ apparet necessario aeris excessus in calore uel frigore sed malicia uenenositatis siue uenenose putredinis: ⁊ hec uocatur proprie pestilentia aeris. Conside randum tertio q Auic. accepit aquam in exemplo quia est sensibilior: q̃ sit aer. unde antiqui aerem appellabant uacuum. ut secundo de anima. Et sicut quia dixerat q aqua putrefit. ideo ostendit: q non proprie putrefit: ⁊ hoc est quod

k On adhibetur. Cũ non
n dum cõfirmata ẽ: quia non est manifesta con sũptio humiditatis ulti me speratur q non confirmet̃: quod potest non esse. aliquãdo priuatio uel consumptõ humi ditatis tertie nec secunde: sz cõ sumetur prima sicut in ꝑma spe cie ethice. tamen causa i hoc nõ esset ita uehemens ⁊ fixa: uerbi gratia mala complexio frigida uel defectus nutritiue: q speratur eius remotio.

l Et canon. ¶Hic accipitur q cum hac ethica est infrigida tio.

m Clisteria ex capitib⁹. s. agni animalis uel hedi cuz cicere ⁊c. ad calefaciendum super cibatio nem. i. post cibationem ⁊ dige stionem sicut dictum est de bal neo. reliqua sunt nota ⁊c.

n Uandoque accidit ⁊c.
q ¶Post sciam de effime ris ⁊ post sciam de pu tridis ⁊ ethicis remanser at auic. determinare de febri bus pestilentialibus ⁊ uariolis ⁊ morbillis: que sunt dispositio nes homogenee febri pestilẽtia li: eo q multe fiunt in aere pesti lentiali. ⁊ hoc dicit rubrica. re manebat etiam de febre apostematum: ⁊ de febribus composi tis. ⁊ ideo hoc totum sicut resi duum agregauit in hoc tracta tu quarto. ¶Primo ergo deter minat de febribus pestilentiali bus secundo de alijs. ibi secun da. Quandoqz accidit. ¶Prima in tres. primo determinat de cã febris pestilentialis. secũdo de signis febris pestilentialis ⁊ pe stilẽtie aeris. tertio de cura. ibi secũda. Et febris. ibi tertia. Sũ ma. Ad sciendum autem causã febris pestilentialis oportet sci re quomodo fit aer pestilentia lis. secundo que sint cause faciẽ tes aerem pestilentialem. tertio quomodo aer factus pestilentia lis facit febrẽ dictam pestilẽtia lem. ¶Primo ergo facit primũ secundo ꝑm. ⁊ tertio tertium ꝛc. ibi Et quandoqz. ibi tertia. Et q̃ fit aer ꝑm hunc modũ. ¶Pri ma in duas. primo facit quod dictum est. secundo declarat: quod dixerat. ibi secunda. Et si cut aqua. Considerandum pri mo q licet his uocabulis pesti lentia epidimia ⁊ undimia idif ferenter utamur: tamẽ sub pro prijs significatis proprie sumẽ do dicitur pestilentia i aere. q̃ eius mutatione fiunt egritudi

dicit non putrefit ullo modo. scilicet putredine ppie dicta: que sit sibi forma: ſz ipropie putrefit. q; miscent sibi uapores putridi: ⁊ ex hoc accit toti aggrega to ex aqua ⁊ alijs uaporib⁹ mala qualitas. nā mala q̄litas pōt acqri in aere ⁊ aq̄ que qualitas nō est formaliter putredo: q̄ insit aque uel aeri. Dubitaſ q; dicit q; aqua nō putrefit. Cōtra q; Ar. quarto i methaurorum. uult q; oia putrefiūt preter ignem. Amplī⁹ pbleumatū. z5. xiij. pbleumate. querit ppter qd aer ⁊ aqua putrefiunt. Amplī⁹ diceret aliqs consequentia. Auic ē uera. ſ. q; si aer ⁊ aqua ē corp⁹ simpler. ergo nō putrefit: ſz ꝓns ē falsum: quia aer ⁊ aqua que nos circūdant ſi sunt corpa simplicia: imo com posita ut Auic. ꝓmo can. fen. ſe cunda ca. de imutatōe aeris cō tra naturam. Dicendū q; cuz putrefactio sit passio mixti ut i telligit q̄rto m thauroz: ipsa non debeſ corporib⁹ simplici bus. ſ. elemētis que sunt co: po ra simplicia. ſ. inq̄tuz sunt sim plicia. elementum ergo qđ repe riſ simpler: sicut ignis non pu trefit. Et iā q; suus calor excessi uus a putrefactōe phibz. Alia aūt elementa que contingit ipu riora reperiri q̄tū ad illas par tes: que sunt nobis usuales pu trefiūt pter ignez. ⁊ q; pars ae ris ꝓiuncta igni ē plena igne: iō pars illa ēt non putrefit. ⁊ ſz hoc dixit Ar. pbleumate pre dicto: q; aqua ⁊ terra putrefit: aer aūt nō. Et una de cāis quā dat ē q; aer ē igne plen⁹: ſz ser mo ei⁹ aliter pōt intelligi: ꝺ quo nō curam⁹ ad pns. Et qb⁹ ap paret q; quāto magis elementa tendūt ad naturā simplicis: tā to magis lōgank a putrefactōe ergo cū Auic. dicit q; aer ⁊ aq̄ non putrefiunt ullo mō. ſ. uera put redine ppter suam simplici tatem: pōt ei⁹ sermo dupliciter itelligi. uno modo q; nō putre fiunt uera putredine ppter suā simplicitatem. i. q; tendit mul tum ad naturam simplicis ele menti. unde liez sint cōposita. ſ. aer ⁊ aqua tū cum hac compo sitione multum sunt simplicib⁹ elemētis ppinqua ⁊ sepata a na tura mixtōis mixtoz: composi torum. ⁊ ideo putrefactio aque ⁊ aeris: non est uera putrefactio qualis est cadauerum : sed est receptio pu tridorum uaporum in se ad partes profundas. ⁊ sic cessat contradictio. Auicen. hic ⁊ supra libro primo. ibi. enim dixit: q; aer qui nos circundat ⁊ aqua m/ ris ⁊ lacuum ⁊ similiū. unū quodq; eoz est corp⁹ cōpositū ex q̄ttuor elementis: q; nō sunt uere simplicia ſz aliquā hñt cōpositionem. Cū aūt hic dicit q; aer ⁊ aq̄ nō putrefiūt ullo mō ppter simplicitatē. ⁊ que sunt simplicia intellerit. q; ualde sunt ppinqua nature simpliciū elementorum. ⁊ iō nō putrefiunt uera putrefacti one. Alio mō pōt intelligi ut dicaſ aer ⁊ aq̄ nō putrefiūt ullo mō ppter eoz sim plicitatē. ⁊ q; sunt simplicia. nā simpler nō putrefit. putrefiūt ergo q; sūt cōposi ta. ⁊ ta is cōpō dicta ē libro ꝓmo. fen. ſcđa. una q; simul cōponiē ⁊ putrefit quia admiscenē eis uapores mali ⁊c. hec erpō ſcđa lz cōcordet illū tertū clari⁹ cū tex tu posito i libro ꝓmo fen. ſcđa. nō tū uadit ad itellectū A. sicut ꝓma erpō.

a Et q̄ñz. Cū oñdit modū quo putrefit aer ⁊ aqua. q; est per admixtionē ua porum putridorum. mō in pte ista oñdit. q̄ sint cāe faciētes aerē pestilentialem. ⁊ ꝓmo facit hoc. ſcđo tāgit disp ones quasdā siue febres ſeq̄ntes aeris disp onē: ut oñdat q̄ ex eis est disp ō uel febris pestilentialis. tertio cōplet monē in causis pestilētie. ibi secunda. Et fe. ibi tertia. Et pricipiū. Quod ꝓmo dicit ē dcm̄. B. ꝓmo ꝺ dfijs febriū. ⁊ uult: q; putridi uapores surgunt. q̄ñz a cadauerib⁹ non sepultis uel tumulatis. ⁊ q̄ñz ab aqs putridis. ⁊ ista loca q̄ñz sunt longinqua: q̄ñz sunt ppinqua. Dicit ſcđo q; q̄ñz accit putredines i iteriorib⁹: q; i uisce rib⁹ ⁊ cauernis putridis pfundis terre: ⁊ iste putredines corrumpunt aquas q̄ inde efluūt: ⁊ illaz usus ē cā putredinū prauarū: ⁊ corrūpunt ēt aerem. si ergo consideras putredines in nobis possunt fieri nō solum ab aere putrido: ſz etiaz ab aqua putrida ⁊ similiter a cibis putridis. Mortalitas. n. corrūpit arbores ⁊ uegetabilia: ⁊ iō homines q ea comedunt corrūpuntur. ut supra libro ꝓmo fē. ſcđa. Tū dicamus q; febres pestilentiales fiunt ab aere putrido. q; aer putrid⁹ magis nobis continuus ē impssione. ⁊ stati cor petit ⁊ pulmonem. ut bene dixit ysaac febriū gnto. Nos aūt sup libro tegni disputauim⁹ quod magis nos per mutet an aer an cib⁹ ⁊ potus. Deinde dicit ppter cās quarū euentus ignoratur. i. ppter cās uel aliquas cōstellationes respicientes uiscera terre cāntes i eis bas corruptiones: que sunt note astrologo ⁊ ignote medico. Uel dixit hoc q; aliqñ concluſo aere cū uaporib⁹ in pfunditatibus terre fiunt corruptiones multe: q̄z cā non plus ē scita q̄s sciaſ: q̄re hoc mixtū ē uenenosum: ut napellus : ⁊ hoc fit a puteis qbusdam longo tpe coopertis apertione facta q̄ñz exit eā putridus aer uel uapor ut statī occideret portātes: ⁊ citi⁹ quocūq; ueneno.

b Et febres. Ex dcis Auic. uult q; febres pestilentie uere non sūt ille q̄ fiunt ex aere sicco aer. n. siccus facit febres colericas, pprie siccas cum calore. ⁊ iste fe bres idisponūt corp⁹: ne accendatur colera ex illarum acuitate: sed febris uere pestilentialis ē illa: q̄ fit ex aere turbido ppter calorem putredinalē comunctū humido: qa hūiditas ē ppria materia putredis: qcūq; ergo humorum putrefit siue colera siue phlegma siue melancolia uel sanguis dūmodo ei⁹ putredo seq̄ tur putredinem aeris debz dici febris ex illo humore pestilential febris. ſz si pu trefieret colera ex icendio aeris q; sit calidus ⁊ siccus debet dici febris illa cole rica: ⁊ non ppie pestilentialis.

c Et febres in aere humido. Cā pluris euent⁹ ⁊ longitudinis est multiplica tio materierum ex humido multo. Causa aūt minoris acuitatis ē repressio acui tatis caloris ab humido. ⁊ iō constitutio sicca ē cā cōtrariorū. Nos aūt ista dis cussimus tertia particula amphorismorū. super illo ampho. Egritudinibus in pluuialib⁹ temporib⁹.

d Et meliora tempora. Contra q; autūpnus siccus ē prior. ⁊ q ē ma gis pluuiosus ⁊ humid⁹ est melior. ut ꝓmo libro fen. ſcđa. Quidam dixerunt q; autūpnus in se consideratus est melior. q̄ñ suaz si tuationem seruat. ⁊ conuenit magis eorporibus. ſz considerata rōne di spositionis pcedentis ex estate ē melior: si est humidus. Alij dicūt q; au tūpnus humidus est melior sicco: tū seruans suam naturam est melior sicco ⁊ hūido. ⁊ hec oia sunt discussa ibidem.

e Et principiuz. Hic complet bas causas. Considerandum pnci pium oium horum po test intelligi horū. ſ. ca dauerum occisorum in prelijs q; ordinationes hominum : ad hec plia sunt ex aliqua constella tione. Et similiter horū ſ. uallū pfundarum et corruptionum aquarū i illis. Et horum. ſ. cor ruptionum uiscerib⁹ terre. Omnia enim ista habent determinatas si gnificationes in celo: ⁊ hoc apud astrologos: q; omnes effect⁹ i supio rum motum reducūt. De qulb⁹ fuit Arebael Rachel. In summa er go exponk pncipiū ho rum oium. ſ. accidenti um ex qub⁹ fit acr pesti lentialis. Aliter pōt ex ponī princi pium horū oium. i. principium pu tredinum in aere ⁊ mor talitates sunt forme ⁊c. i. determinate cōstella tōes. sicut ē cōiūctio sa turni ⁊ martis. cui⁹ euē t⁹ ignoraſ. ſ. a medicis. sciſ āt ab astrologis.

f Liez sint qdā hoiuz. f orsā q; a. loqr ꝺ quos dā auctors imaginū: q; credūt. q; possit cōponi imago ꝺstructiua hoiz uni⁹ citatis ul castri ul puicie. Cōsiderāduz q; aspectui ꝺtermiato rñ det ꝺtermiata ꝺfiguratō qñ ſz plagaſ siue loca sic accit mortalitaſ i uno ciate. ⁊ ñ i alio. qñq; ſz spes aliū. uñ moriūt aliqñ hoies: aliqñ bouef aliqñ pulli ⁊ sic ꝺ alijs. qñq; ē ſz ꝺtermiatos mōs hoiuz i cōplone ⁊ alijs ⁊ hec pñt itelligi ab auezoar i teisir. iij. Et qñq; faciūt. Hec ē gñal iue stigatō cāz celestiū ⁊ terrestriū. q; qñ figureelestes agēt os ⁊ dispōes ter restres respicientes facūt humectationē multā i aere: tūc multiplicātur putridi uapores i aere: ⁊ putrefaciūt aeruz cuz debili qualitate calidita tis. qa hec est dispō aeris pestilētialis: q; eius sit caliditas obtusa. si enim esset ualde fortis calitas tūc cessaret ppter illā putrefactōz ⁊ hūectatōz.

g Et qñ fit aer. Hic ostēdit primo quō aer pestilentialis facit febrem pestilentialē. secūdo declarat quedaz. ibi secūda. Agens enim. Dubitaſ utrū febris pestilētie sit putrida. Uideſ q; nō: imo effimera. qa ꝓmū no cumētū eius uidetur esse in spū. unde dicit corrūpit cōplexionem spirit⁹ Uidetur q; ethica: qa Rasis curat illam illa cura. Dicendū q; febris pe stilentialis est febris putrida: qđ apparet per Auic. hic cum dicit putre fieri qđ circundat ipsum. ſ. corp⁹ uel spiritū. i. humiditates cordis. Idē dicit Bal. primo de dfijs febriū, cū dicit. Quia uero pestilētiosaz me minimus febriū a putredine oium fientiū. pbatur rōe qa actio propria aeris putridi cum attingit in cor est putrefacere. ergo resultabit ex hoc putrida febris. Tamen sciēdum q; hec febris differt a putrida febre: si ue a putridis febribus cōiter eueniētib⁹: que nō sunt pestilētiales. Idri mo qa in pestilētiali febre putredo est maxime circa cor. In alijs aūt fe bribus non est hoc necessarium. Secundo quia hec febris habet deter minatam causam putredinis. ſ. aerem pestilentialem. ⁊ quia aer proprie dictus pestilential⁹ est maligius q̄si uenenosus. ideo hec febris ē de ma ligna ⁊ uenenosa putrefactione. Ad cōtrariū dicēdum q; illud nocumē tum in spiritu non facit istam febrem esse effimeram: imo putridam de terminati modi. aer enim putridus primo miscetur spiritib⁹ ⁊ illos pri mo icipit corrūpere: ⁊ corrumpendo illos putrefacit humores cordis. Sed dubitatur. nam ponamus q; prius aliquis tpe corrūpatur in spiri tibus ab aere putrido anteq̄z putrefiant humores cordis. quero que fe bris sit illa. Dicendum primo q; non erit febris: sed poterit esse sincopis uel alius defectus cordis propter illam corruptionem spiritus. Uel di cēdū q; si illa alteratio est ad caliditatem preter naturam i corde: ⁊ deiñ de erpanditur quod erit febris reducibilis ad effimeram uel ad putridā Ista aūt sunt scita ex qōnibus nris generalib⁹ sup libro de dfijs febriū Ad Rasim dicēdū q; febris pestilētial curaſ medicis ethice q̄stū ad ifri gidationē. Dubitaſ utz febris pestilētial possit repiri i uno solo homie alijs homib⁹ illius ciuitatis nō habētib⁹ illaz. Uideſ q; ñ p auic. cū dicit cōicat multitudini hominū. Et idē uult Azr. pbleumate primo ⁊ septio pbleumate. In cōtrariū ē qđ erpientia aliqñ uenim⁹. In hac qōe diri m⁹ ⁊ litigauim⁹: Dynus ⁊ ego una uice i ciuitate Senaz. dicebaz enim unū febriētē habere febrē pestilētialem. ⁊ tū nullus erat sens: qui febri ret simili febre. ⁊ hoc nō cōcedebat Dyn⁹. Dicam⁹ ergo q; i uno solo ho mine pōt accidere febris similis febri pestilētiali i putredine ⁊ prauitate licet nō sit uere pestilentialis ab aere. ſ. pestilētiali causata. qa non ē im possibile i aliquo homie putrefieri circa ptes cordis hūores: ⁊ si ueneno sos preter hoc q; fiat ab aere. ⁊ illa est febris similis febri pestilentiali.

UVA. BHSC. IyR_029

Secūdo pōt fieri pestilentialis uera. pono casum q̄ in una domo sit unū cadauer fetidissimū: ⁊ unus solus homo includat: ⁊ febriat ex illoꝝ uaporuꝫ putridorum inspiratione. manifestū ē: q̄ ista febris erit uere pestilentialis. Iste. n. nō aliter febriret q̄ si eēnt ibi mille cadauera: ⁊ infecissent unā regionē: nec associari multis in hac febre facit illā plus esse pestilentialē q̄ sit: sicut uno hoie exīte albissimo non plus est alb⁹ si decem milia fiant cū eo albi. Ad auctoritatem dicendū q̄ pestilentialis febris ut plim cōicat multitudini hoiuꝫ. quia ut plurimū fit a causis cōibus celestib⁹ uel terrestribus.

a Agens enī. ¶Primo declarat quare dixit: q̄ hēnt preparationis p̄rietatez. secūdo declarat que sunt iste preparationes: ⁊ corpora p̄parata. ibi secūda. Et p̄paratio. De prima pte dixim⁹ supra fen. sc̄da. primi. est. n. ppō phisica ⁊ nō hic discutienda q̄ corpora multe balneationis sunt preparata non hꝫ dubium. Sed hꝫ dubiuꝫ an corpora dilatatoruꝫ poroꝝ sint magis apta incurrere: febreꝫ pestilentialē. Uidet q̄ non primo ꝺ differentijs febriū illo capitulo calidiofs ⁊c. In contrarium est Auic. Quidam soluunt contradictionē ⁊ dicunt q̄ ista dicit dilatatorum: ⁊ non dilatatorū poroꝝ: intelligit ergo corpora dilatatoruꝫ illa q̄ sunt multi cibi ⁊ pot⁹ q̄ ex hoc sūt multū repleta. Nos aūt multas ꝺ dimus solutiōes i hoc sed meliores ex eis sūt ille. ¶Prima q̄ febrē pestilentialē hoies possunt incurrere dupliciter: uel ex uiolentia aeris maligni ⁊ hanc magis icurrerūt: q̄ maiorē ītatem attrahunt illi⁹ aeris: ⁊ sunt corpora rara uaporem attrahētia raritas ergo ē accīs iuuans ad euentū pestilentie. mō dico ⁊ sic. A. loqtur. Alio mō possunt illā incurrere ex putrefactione inchoante a causa i transeca circūscripta ipressione aeris: ſz aer ē ad hoc adiuuās: ⁊ hoc mō magis incurrerunt febrem pestilentialē corpora opilata in poris. q: ex hoc phibetur trāspiratio: ⁊ phibita trāspiratio ē cā putredinis. Secūda solutio ē: q̄ raritas pororū ē duplex. una naturalis sicut uiri sunt rari ⁊ porosi: cui opponit densitas naturalis. ⁊ pororū paucitas: sicut mulieres sunt rare: ⁊ ꝑm hoc corpora rara lata ⁊ aperta in uijs pl⁹ egrotāt in prauis pestilentijs: q̄s corpora densa paucorū pororum stricta i uijs nō est: q: corpora rara plus trahunt de maligno aere. ⁊ nos ꝓ experiētiam uidim⁹ i prauis pestilentijs pl⁹ mori iuuenes robustos: q̄s mulieres ⁊ q̄s uetulas: sicut uisum fuit in praua pestilentia: que precessit iā sūt tres anni. Alia est raritas accītalis. ⁊ uoco raritatem accītalez illā: que ereludit uel opponitur opilationi siue clausioni pororū ⁊ uiarum a causa accidentali. uerbi gratia a materieb⁹ malis: ⁊ talia corpora que hac dē sitate sunt stricta uel densa sunt: que sunt parata putredini ⁊ cadere i febrem pestilentialez: ⁊ corpora eis opposita que sunt munda a superfluitatib⁹ opilationib⁹ uias sunt idispositа ad febrē putridā: ⁊ sic loquit. G. primo de differentijs febriū. sed ꝑmo modo loquit Auic.

b Et febris. ¶Hic ponit signa pestilentialis febris. secundo ponit signa pestilentie aeris. ibi sc̄da. De illis. ¶Prima hꝫ tot ptes: quot ponit signa. ⁊ ultra ponit determinatos modos febris pestilentialis. Quieta exterius. i. nō apparet calor extensiuus i extremitatib⁹. ꝑmo q: calor cū fiat intus ꝓpter nocumentum magnū circa cor unde conturbat intus. secundo q: grad⁹ caloris in hac febre nō est multū eleuat⁹: sicut nec i aere putrido. ꝑm plurimū perdens. i. occidēs ꝓpter cordis magnū nocumētum: ex qua percipitur caliditas ⁊ p. i. iflāmatio fortis: Cōtra q: iam dem̄ est: q̄ hec febris nō est eleuata in gradu caloris. quō ergo percipit inflāmatio Dicendū q̄ nō est hoc ꝓpter calorem gradu alter itensum necessariū: sed ꝓpter multos uapores malignos putridos cōstrictos circa cor ⁊ pulmonē. magnitudo banelitus ꝓpter flāmaz circa cor. uel magnitudo supra quātitatez ad multitudinē uaporū multorum: que ꝓprie magnitudo nō ē exaltatio. i. in altū eleuatio ꝓpter causā dictā. constringit multū q: ē maior necessitas expulsionis uaporum putridorū: q̄s remissio caloris: licet sit cōe hoc oīb⁹ putridis. tū plus ē i pestilentialib⁹: coartantur uel curtant defectu uirtutis. ⁊ ex hoc frequentatur. ⁊ ꝑm hoc uel sufficit magnitudo banelitus. uel nō est uera magnitudo. unde fit frequens.

c Uehementia sitis ⁊c. ꝓpter uapores putridos q̄ multiplicati in spūalibus cōitate iflāmant os stomachi: ex qb⁹ ēt pōt fieri dolor.

d Et si non resistit. hoc apparebit i cura.

e Magnitudo splenis. Credere priorē cām ee: q: defectu caloris naturalis malicia splenis uentosat: ⁊ emittit uapores grossos: q̄ ibi retinent ⁊ inflāmant. angustia ꝓpter nocumentū in iteriorib⁹. tussis sicca. ꝓpter uapores putridos: q̄ nocent cānali pulmonis: dixit fortasse. q: nō i quo cūq̄ hoc nocumentū excitat ad tussim.

f Casus uirtutis. ¶Hic sumit ꝑ dispōne infra sincopim. ⁊ pōt ēt fieri sincopis: ⁊ hoc ꝓpter nocumentū in corde. cōmixtionē. ꝓpter uapores ad caput euntes: tendit. q: defectu naturalis caloris fit uentositatū multiplicatio: ⁊ earum retentio. uigilie. s. ꝓpter malos uapores: q̄ ascēdūt. mollificatio. quia modus palesis mēbroruꝫ: ut nō possit illa mouere accidit aūt ꝓpter defectum aīalis uirtutis. tepor. i. caliditas tepida. Ubi tū Gerardi hꝫ. ē debilitas ūn qua homo stat ita: ut nō loquat: nec bene sentiat ꝓpter defectum aīalis uirtutis. Et q̄ndoq̄z accidit bothor subalbida. i. cinericia uel rubea ex materia habente albedinem uel rubedinē. uelocis occultationis q: defectu caloris materie pallent ⁊ delitescūt. Colla. i. ulcera oris ul pustule corruptis uaporib⁹ tāgentibus ptes oris uel ulcera. s. i alijs ptibus corporis: uidemus enī in febrib⁹ pestilentialibus frequēter ulcera praua apparere.

g ¶Pulsus frequens paruus. ꝺ defectu uirtutis fit uehemēs. s. hec febris uel hec frequētia pulsus i nocte. q: int⁹ cōcluditur calor ⁊ q̄ndoq̄z accidit dispō sicut ydropisis. uel q: mod⁹ caceſie uel cōclusio uaporū est sub cute. ul ī flāmatio uentris ut sicut tipanicus.

h Flux⁹ colere ⁊ alioꝝ. ¶Hic solui tur dubitatio an febris pestilentialis sit de uno huore. Dicendum q̄ ut plurimū ē de diuersis humorib⁹. q: diuersi. i. plures humores putrefiunt ꝓpter maliciā putridi aeris ⁊ defectum uirtutis. pricipaliter tū est de putredine sanguinis circa cor. q: humor q reperit circa cor: ut plurimū ē sāguis. Illo aūt putrescente cōtingit ⁊ in alijs ptib⁹ putrefieri alios diuersos ⁊ uarios humores: cuz non possint regulari a uirtute. iō accidit fluxus uentris diuersorum humoꝝ. ⁊ hoc est quod dixit colere ⁊ aliorum. s. humorum: tū ꝑm diuersitates corporum pestilentialū in materia. ut in quodaz hoie febris hec fit de materia colerica uel cū materia colerica plurimū. In alio aūt phlegmatica: ⁊ sic de alijs.

i Egestio lenis. i. ligda q̄ndoq̄z ꝓpter indigestionē uel equationem. uel lenis. i equalis cōlitate mali ereūtis. que equalitas significat dūium in naturalis caliđi. unde uituperat talis debilitas a Gal. ꝓnostico rum secundo. xvi. cōmento. ⁊ Auic. ꝑmo can. fen. secūda. capi. de fetida egestione ꝓpter maliciaz putredinis. Fetor cuiz significat putredinem: ut intelligitur ꝑmo ꝓnosticorū ultimo cōmento. nō naturalis. i. nō digesta quasi dicat nō ē leuis ꝓpter digestionē: uel nō naturalis. s. in calore uel in substantia nec in alijs. Et q̄ndoq̄z ē melancolia. aliq̄n. A. ꝓ digestionē melancolicā intendit egestionez fecalē. i. grossam. quā distinguit cōtra subtilē uirulentam. ⁊ talis grossa pōt apparere in febre pestilentiali: q: materie pūt uenire ad grossiciē ꝓpter resolutionem pūtem: ⁊ ꝓ añcessionē exitus aquosi uirulenti. aliq̄n ꝓ egestionē melancolicam intelligit sicut sonat uocabulum. i. nigrā ꝑm suas spēs. ⁊ hoc ēt fieri potest in pestilentiali febre: ⁊ hoc uel q: pri⁹ latitabāt hec materie: uel q: malicia febris sunt conuersi humores ad naturā melancolicam. Spumosum ꝓpter ebulitionem uel uentositates motas: que nō resoluunt. fetidum: ⁊ est in ea. q: calor int⁹ conclusus pōt liquefacere pinguedinem. unde apparebit in egestione aliqd uentositatis.

k Urina aquosa. Considerandum q̄ sicut ē multa diuersitas in febrib⁹ pestilētialib⁹: quātū ad materiaz ⁊ ad dispones alias: sicut pōt ee multa urinarum diuersitas. aquosa est q̄ndoq̄z defectu caloris in se: q̄ndoq̄z cruditate materie colerice. ⁊ q̄ndoq̄z accidit cuz febre hac esse colere putredinē ⁊ inflāmationē: melancolica erit aut dīante. s. melancolia. aut uidetur melancolica urina subtilis liquida: q̄ pōt fieri ꝓpter caloris extinctionem.

l Et multotiens euomunt melancoliaz ⁊ coleraz post illā. Dixit Dynus q̄ ꝓ colerā intelligit nigram: ut fen. secunda. unde prius expellebatur melancolia minus maligna: postea magis maligna. Sed nos dicam⁹ q̄ in hac febre corrūpūtur: ⁊ cōmouentur humiditates diuerse: ⁊ si uirtus pōt illas regulare expelletur colera ꝑmo. melancolia uero post illā: sed si uirt⁹ deficit: nō seruatur ordo euacuationis: ⁊ iō prio quandoq̄z euomunt melancolia: ut contingit illam ineptam fieri: coleram uero rubeā post illaz.

m Sudant sudore fetido. i. qcqd erit ex eis ē fetidū ut quarto tractatu Almansoris. cuiꝰ causa est iā dicta: uel sudore frigido. i. sincopali.

n Et hec quidē febris. ¶Hic ponit quosdā modos ꝺterminatos pestilentialis febris: ⁊ ponit duos mōs: Unꝰ ē q̄ aliquando hec febris a pricipio ē ualde fortis ⁊ iō icipit cuz predictis accītibus prauis: ⁊ tandez eueniꝝ res eius. s. infirmi ad sincopim: ⁊ accītia mortalia. Considerandū q̄ ista pōt hēre duplicem intellectuz. Unū generalē ⁊ ē q̄ febris pestilentialis cuz ut plurimuz sit mortalis incipit cuz accītib⁹ predcis mortalib⁹ prauis siue intēsis: ⁊ hoc est quod dicit cuz fortitudine sua: ita q̄ hoc sit cōe oī pestilentiali siue plurib⁹ incipere cuz accītibus fortib⁹: ⁊ uenire ad accidentia mortalia: ut plurimuz. Alius est intellect⁹ spālis: ⁊ ē q̄ quando febris ista icipit cum sua fortitudine: tunc incipit cuz sitis accītib⁹ prauis: ⁊ tunc ꝑmutat ad sincopi ⁊c. ergo per hoc Auic. innuit q̄ aliquando pestilentialis febris ē cum fortitudine: ⁊ cum accītib⁹ prauis: aliquādo est a principio occulta cum suis accītib⁹. ergo hoc quod dicit hec febris incipit ⁊c. cum fortitudine. i. qū est fortis: spasmuz uel alguzen. i. tetanuz: ⁊ fit ex grossis uentositatib⁹ inclusis defectu caloris naturalis. ⁊ talis est mortal. ut tertio can. fen. sc̄da. imaginari āt spasmuz ⁊ tetanuz posse fieri ꝑ uiā exiccatōis aut repletionis in febrib⁹ pestilentialib⁹ non ē difficile.

o Et q̄ndoq̄z. ¶Hic ē alius modus febris pestilentialis. Dubitat q: iā dixit q̄ i hac febre pestilentiali pcipit caliditas fortis: ⁊ iflāmatio. ¶Hic autem contrariuz dicit. Secundo dubitat q: dicit q̄ pulsus nō alterat magna alteratione. Cōtra

UVA. BHSC. IyR_029

quia febris hec̃ fit ex̃ putrefactionẽ humiditatum circa uentriculos cordis. ergo maxime oz pulsum permutari. Ampli⁹ hec febris de qua loquitur hic est interficiens uelociter: ergo in corde ẽ magna permutatio: ⁊ per consequẽs i pulsu ẽ magna alteratio. Tertio dubitaꝫ q: dicit q⁹ urina nõ permutaꝫ alteratione magna: ⁊ idem assentit fen. sc̃da hui⁹ca. de iudicijs urine. Contra ista urina habebit digestionẽ: sed digestio oñdit uelocitatem crisis: ⁊ fiduciam sanitatis. ut primo de crisi. Et in multis locis Gal. clamat. Ampli⁹ defectu caloris exĩte i corde opz: q⁹ sit in epate. epar enĩ digerit uirtute cordis. ⁊ ẽ sicut uicarius ei⁹: in hoc ut sentit Auer. sc̃do collz. aut non digerit nisi habeat auxiliuz caloris uitalis: ut ẽt medici sentiũt. quõ ergo spũ cordis tñ malignato ut cito mors cueniat põt ee uri na laudabilis. Dicendum primo q⁹ hec febris ẽ pestilentialis quedã. Unde nõ sunt accĩtia predicta cõia o i febri pestilentiali quod Auic. bene innuit quando dixit. quandoqz ẽ de his febrib⁹. Licet ergo in multis pestilentialib⁹ intus sentiaꝫ caliditas ⁊ inflãmatio. in aliqua tñ non pcipitur intus multitudo caloris. ⁊ hoc erit quando accidit putredinem humoꝝ ee similẽ putredini aeris: Aer. n. pestilentialis hz malignitatem ⁊ non hz excessum magnũ in gradu caloris. cuz ergo consimilis putredo sit in nobis: tũc est febris putrida maligna ex materie uenenositate: nõ tñ sentietur multa caliditas. ⁊ hoc est febris maligna lenta: de q̃ loq̃tur. G. iij. de crisi. Ad secũdum dubiũ dicendum de pulsu primo: ut cõiter dicunt: q⁹ pulsus nõ alteraꝫ magna alteratione: q̃tum ad differentias pulsus: que sequuntur excessum caliditatis: ⁊ iõ non sit magnus uelox ⁊ frequens. s. frequentia sequente excessum caloris: sz alteraꝫ magna alteratione quãtũ ad differentias pulsus: que sequunt̃ defectum uirtutis: ⁊ iõ pulsus erit debilis ⁊ inordinat⁹ ⁊ si est frequẽs: ẽ q⁹ paruus. nec tñ ei⁹ frequẽtia erit tanta: quãta erit cuz maiori gradu caloris febrilis. Dynus uero preter hanc solutionẽ dat aliã: ⁊ est q⁹ in aliqua febre pestilentiali non alteraꝫ pulsus a calore magno: ⁊ tamen uelociter interficit. ⁊ pbat pmo q: sicut possibile ẽ q⁹ in corpore nõ ipedito in operationibus apparet ⁊ sit pulsus multe diuersitatis. ita q⁹ de se significat mortẽ: qual fuit pulsus illi⁹ medici: de quo recitat Gal. iij. de interioribus circa finem. sic ẽ possibile: q⁹ in corpore egrotante egritudine mortali appareat pulsus: q nõ ẽ multe diuersitatis: q q̃tum est de se mortem nõ significat. Sc̃do Dynus dat modum hui⁹ possibilitatis. nam pulsus nõ alteraꝫ alteratione multa: nisi q̃ uirtus ẽ uehementer oppressa. sz non ẽ uehementer oppressa: nisi quando est crasia que ẽ in substantia ei⁹. s. in corde ẽ uehementer permutata. hec aũt crasia nõ uehementer pmutaꝫ in talib⁹ febribus: q: caliditas accensa in humore nõ ẽ fortis: ⁊ pptꝛea non uehementer pmutatur pulsus. quia tñ materia non põt pmutari ⁊ digeri a natura ⁊ uinci ab ea. Iccirco accidit q⁹ eger moriꝫ. accidit aũt maxime hoc in febre pestilentiali. q: in ipsa licz caliditas putredinalis sit debilis: ẽ tñ pessime materiei: quod non sic contingit in alijs febrib⁹. ⁊ pptꝛea in ipsa nõ apparẽte magna alteratione in pulsu eger moritur. quod nõ sic contingit in aliis febrib⁹. Dicit tñ Dynus hic est attendẽdum: q⁹ licet nõ appareat magna alteratio in pulsu tamẽ in pcessu quando incipit uirtus superari manifeste: necesse ẽ q⁹ appareat magna alteratio in pulsu: ⁊ diuersio ei⁹ a dispõne naturali nõ appaꝛet in febrib⁹ pestilentialibus: sicut apparent mala signa que antecedunt in alijs febrib⁹ pestilentialib⁹ pulsꝰ in alijs febribus: Sed q: beneficium immediate significat de dispõne contenta in corde pulsꝰ pulsus. Iccirco Auic. ad rectificatiõez huius ambiguitatis cadentis i pulsu docet recurrere ad anhelitũ. q: si fetet moriet: hec sunt dicta Dyni. Cõtra primũ dcm̃ arguitur pmo. q: medicus iste famosus recitatus quarto de interioribus. habuit pulsum prauũ ⁊ mortuus ẽ. ⁊ sic forma argumenti Dyni nõ est conueniens. debz. n. dicere aliquis hñs prauum pulsum euadit. ergo aliꝙs hñs bonũ pulsum poterit mori. sz primũ nõ fuit in illo medico: imo mortuus fuit licet tarde. Sz Dynus põt sic arguere cuz prauissimo pulsu stat uita tpe longo. ergo cum optimo pulsu põt sequela ee cite mortis. ⁊ tunc diceremus q⁹ nõ esset uera ꝓtia. nã cũ aliqua malicia egritudis homo põt uiuere: sed q⁹ egritudo sit bona: ⁊ cito occidat uidetur impossibile. Põt etiam rõ Dyni aliter ⁊ sic formari. prauissimo exĩte pulsu põt cito seq salus. igitur optimo exĩte põt cito sequi mors. ꝓtia uidetur nota añs. ẽ Auic. secũda fen. huius canonis cũ clamose dicit. o q̃ta signa timorosa uidim⁹ ⁊c. Hec rõ non concludit. nam añs ẽ uerum: sz cõsequentia nõ ualet. nam posse hr̃e casũ pulsus ẽ possibile ex pugna cretica: in qua natura est dominatrix: licz in actu pugne tereatur. sed posse habere bonũ pulsum in egritudine cordis nõ potest esse nisi ex debilitate egritudinis. sz q⁹ egritudo debilis subito ⁊ uelociter occidat uidetur inconueniens. Contra secũdum dcm̃ Dyni quo conatur dare modum: mirandum ẽ: q⁹ crasia cordis non sit multum pmutata in febre pestilentiali: nã permutatio ꝓportionis uel proprietatis maior ⁊ prauior ẽ: ⁊ magis permutans actus uirtutum: q̃ permutatio gradus qualitatis. cuius signum ẽ q⁹ uenena operantia a forma specifica prauiora ⁊ peiora accĩtia inducunt: q̃ operantia a qualitate ut intelligitur fen. 6ª huius. Et rõ est quia complexio plus est instrumentum aie per hoc q⁹ est proportionata siue ꝓprietatem hẽns: q̃ per temperantiã quam potest habere in gradu absolute. Et forsan q⁹ Dynus habuit bonum intellectum. tamen male scinit se explicare. Ad tertiũ quesituz de urina dicit Dynus: q⁹ urina ẽ superfluitas epatis ⁊ uenarum mediante uirtute alterativa: que pcedit in ipsas uenas ab epate. In febre aũt pestilentiali non pncipaliter nocumentum fit circa epar: sed circa partẽ cordis. ⁊ ideo superfluitas que ab epate decidit non alteratur alteratione magna. unde urina in talibus febrib⁹ non ẽ ꝓprium signum: imo potest esse naturalis in colore ⁊ substantia ⁊ sedimine: ⁊ ille cuius ẽ tendit ad mortem. ut fen. secunda huius: sicut hoc uidimus etiã i egritudinib⁹ aliꝙs mortalibus ⁊ in ptisi: in qua urina non est multum pmutata a naturali: ⁊ tamen infirmus tendit ad mortem. Quãdo ergo materia mala non est in locis urine: sed ẽ uerbi gratia circa pectus: põt urina ee bona ⁊ egritudo mortalis. ⁊ hoc etiam dicit Dynus quarta fen. ca. de phlobotomia. Thadeus uero super illo ambo. q̃rte particule. Quibus in. vij. terminatur ⁊c. dat causam huius: quia febris pestilentialis interficit ꝓpter nocumentũ: quod accidit uirtuti uitali. Sz digestio fit per uirtutem naturalem. sz possibile est uirtutem naturalem facere opationem suam: uirtute uitali tendente ad destructionem ut dicit Auic. pmo can̄. ca. de uirtute uitali. Huic etiam sñe assentit Antonius de Parma sup illo capitulo. Conciliator uero differentia 95ª in fine conatur dare causam: quare in febre pestilentiali potest esse pulsus bonus. ⁊ bona urina: ⁊ infirmus tendit ad mortem. ⁊ dicit q⁹ ꝓprium febribus pestilentialibus pre alijs febribus ẽ: q⁹ ipse uehementer inherent cordi. ut nocumentum eius suscipiatur i corde non sic in epate. ⁊ in alijs. unde uirtus naturalis perterrita in nullo attentatur surgere contra morbum: sed uertit se ut corpus gubernet sicut in sanitate. ⁊ ideo pulsus apparet bonus ⁊ urina bona. ⁊ propter hoc urina sicut in sanitate in morbo diuturno pmanens iudicatur mortalis. q: significat q⁹ natura nullo modo attentat surgere contra morbum. Hec dicta cõmentatoris sunt re-

Eillis q̃ significãt pestilentiam de rebus: que currunt cursu causarum ẽ: ut multiplicentur rhothoni ⁊ aſubub i prĩcipijs autumi ⁊ inebul: nã indicat pestilentia indicatiõe cause. ⁊ quã

thorica. Quomodo enim uirtus cordis est territa a forma: que est forma naturaliter agens. s. febris: nisi per multam permutationem in substantia ⁊ spũ cordis. sed tanta permutatione existente non se uerteret ad regimen corporis. imo rector est morbus. Nos autem in hac materia ponemus primo casum quem uidimus. Uir fuit quidaz nomine Galus qui in ꝓncipio pestilentie incepit lente febrire. ut in ꝓncipio iudicarem⁹ effimera m ex tristicia. que ei erat ex causa manifesta. postea diximus esse benignã putridam. pulsus autez ⁊ urina laudabilia erant ⁊ nunq̃ accubuit lectuz nisi horis: quibus consueuerat sanus. ⁊ liguã bonam habebat: ⁊ colorez faciei habebat bonum: ⁊ conuenienter quiescebat i nocte. in septima die ereptus ẽ sudore frigido i capite ⁊ collo: ⁊ subito mortuus ẽ. ⁊ nos medici hebtauim⁹ unde hoc potuerit esse. ⁊ illo mense detecta est pestilentia. ⁊ inualit multitudinem hoium incredibilem. oz ergo inestigare quõ febris occidit subito apparentib⁹ signis bonis. ⁊ quod dcm̃ est supra de bonitate urine q⁹ materia est circa spũalia: ⁊ nõ circa epar est dcm̃: quod põt tolleraritñ hz difficultates exgrendas in scia ꝓncipiorum. pmo quõ cũ malignitate spũs cordis põt stare bona dispõ spũs epatis: cũ spũs cordis sit ille sicut perfectio ⁊ forma. Ampli⁹ quõ corruptis materieb⁹ in corde saluatur materiez bonitas in epate. ⁊ oz necessario tenere q⁹ dispositio spirituũ ⁊ humiditatũ cordis habeat suam latitudinẽ aliã a latitudine dispõnum humiditatũ epatis: ⁊ licet non possit eriri dispositionũ cordis latitudo quin sequaꝫ mors ⁊ destructio epatis. potest tñ fieri mutatio multa intra illam latitudinem. ⁊ tñ non fiet mutatio multa intra latitudinem dispositionum epatis ⁊ tu considera. Ali⁹ modus dicendi quez alias posuimus ẽ q⁹ forma uenenositatis põt assimilari formis: que inducuntur in fine alterationis: ita q⁹ aliquando hoc contingat: possibile est ergo q⁹ aer pestilentialis aliqñ incipiat inducere calorem ⁊ uenẽositatez in materiam cordis: quã putrefacit: ⁊ tunc hec febris pestilentialis incipit cum prauitate ⁊ uehementia accĩtium: ut dicit Auic. Aliquando aũt contingere põt ex natura recipientis q⁹ incipit inducere aliquem calorẽ accĩtalem remissum: unde homo lente febrit. nondũ tñ ille calor fit uenenosus ⁊ toto tpe quo ille calor habit⁹ non est uenenosus febriens hz pulsũ bonum ⁊ urinam bonã. Ultimo aũt. i. precedente hac alteratiõe in aliqua mensura nobis ignota inducitur uenenositas. i. calor uenenosus siue inducatur in tpe siue in instanti non curam⁹. ⁊ tunc occidit. Preter hũc aũt modũ est alius modus generalis: qui includit istũ cum diderabis. ⁊ est q⁹ manifestũ est per se: q⁹ quãdo homo febrit cuz bono pulsu ⁊ bona urina ipossibile est: q⁹ ex illa febre stante dispõe illa moriatur. Sugitur post bonum pulsum ⁊ urinã moriaꝫ cito: non est nisi q⁹ mutatio est facta in hac febre de bonitate eius ad maliciam. Hec mutatio põt ẽt fieri in febrib⁹ multũ que accidunt ab aere pestilentiali. ⁊ modi hui⁹ mutationis sunt plures. Unus est: q: ponamus q⁹ aliquis febriat tpe pestilentiali febre: que sit ex sui natura salubris: quam febrem homo incurrisse: q̃uis aer non fuisset pestilentialis. uel pone: q⁹ incurrat eã ex aeris dispositione: tñ sit de salubrib⁹. ⁊ stãte ista febre salubri lateat aliq̃ materia uenenosa: qualis esset illa materia antrãcis q̃ generabaꝫ ex malicia aeris in aliqua parte spũalũ: sz stabat quieta ⁊ occulta in hora igĩt crisis hui⁹ febris salubris ista materia moueatur: ⁊ attingat cor ⁊ subito interficiat: uel in hora non crisis. hoc aũt plus euenit i febribus pestilentialibus. nã hec materie prave plus sunt apte generari in tempore illo: tñ in febribus ⁊ temporibus non pestilentialibus potest hoc contingere ⁊ iam iste casus turbauit ⁊ infestauit aliquos medicos sine culpa. Secundus modus ẽ: q⁹ stante ista febre salubri aer continue ispiratus conuerterat materiaz ad uenenositatem. ⁊ tñ non erat sic conuersa prius ex hoc moritur iste. Et tñ si aer non fuisset pestilentialis. non fuisset pmutatio ad tantã prauitatem materie. ⁊ ideo multũ conari debemus in rectificatione aeris. ⁊ ex hoc apparebit causa terribilis effectus apparentis tpe prave pestilentie. ⁊ est ut nos uideamus quasi aliquos liberatos ab aliqua febre ꝓtinua. ꝓpter aliquã crisim optimã. q subito morieꝫ i tẽpore. in quo idicas eos conualescere. ⁊ hoc contingit: q: liez iste liberatus sit per euacuationem. uerbi gra sanguis qui exiuit per nares. qui fuerat cã febris continue sanguince. tñ in eo est aliquod peccatum colere apte corrũpi. ⁊ aer uenenosus conuertet eam ad naturam ueneni. In die ergo conualescentie in quo gloriatus fuisti de salute infirmi ⁊ congaudisti sibi ⁊ suis subito hac corruptione colere facta. q: uirtus est debilis arripitur febris ⁊ in paucis horis uel dieb⁹ occidit illũ. Et plus euenit hoc in aere pestilentiali. ut notum est. ne de hac possibilitate est mirandum nec de cita occisione cum causa effectus possit esse causa apta ad hãc trãsmutationẽ malam. ⁊ aer possit esse multũ corrupt⁹. ⁊ materia mala posset esse multe maliciei uehementer agens in corpus debile. quale ẽ corpus conualescens. nõne uides q⁹ in uero conualescente Auic. tuset mortem ꝓpter assurgere ad asellã ut apparet fen. sc̃da huius. Scias hoc. Alios modos aũt huius mutationis p te considera. Ex his leuiter cessãt argumenta. Et hesitant medici ⁊c. Qua non preuiderunt mortẽ nec causam. Ex istis sic dictis imediate. ⁊ ex his primis. s. habentibus febrẽ pestilentialem credo bene. q⁹ qñ in eis apparet fetor hanelitus. non stet bonitas pulsus. sed tunc incipiat ad mortem pmutari. ⁊ si est bonitas pulsus est q̃tum ad differentias que consequuntur gradũ caloris. ut illum sequuntur ut dixit prima uia cõis ⁊c.

a Eillis q̃ significant. Hic ponit signa pestilentie. Et primo ponit signa q̃ concurrunt cursu causarum. sc̃do que sunt ꝑm sennitã sanctatis cãe. ibi sc̃da. Signa aũt. Prima in quattuor. pmo ponit signa pestilentie autũpnalis. secundo hiemalis. tertio estiue. quarto ponit signa generalia: q̃ possunt ad uer et ad alia tpa applicari. ibi secunda. Et qñ multiplicaꝫ. ibi tertia. Pestilentia aũt ibi q̃rta. Similter quãdo uideris ⁊c. Royonis est ignis q⁹ apparet in aere motꝰ. ut stella cadẽs uel currens. A sub est ignis qui uidetur stare in aere. ut columpna uel alia figura stans. Dubitatur pmo q: non uideꝫ q⁹ apparitio illorum ignium significet pestilentiã. q: sic apparet q̃rto methauroruz. isti ignes fiunt exalatione calida ⁊ sicca ptingente ad ptem aeris superiorem uersus ignem. exalatio aũt calida ⁊ sicca non est signum pestilentie. imo remotionis pestilentie. q: aer pestilentialis est humidus cum obtuso calore. ⁊ talem modum humiditatis destruit exalatio sicca ignea unde Arphleumatuz. z5. 19. phlemmate interrogãs quare aer non putrefit. di-

UVA. BHSC. IyR_029

cit q ẽ igne plen⁹. Dubitatur sc̃o i quo tpe dicaṫ eẽ ista pestilentia. an i autūpno an in hieme scãnti. Dubitatur tertio quō hec signa sunt ẽt cãe. Ignes. n. cadentes aut stantes i suprema pte aeris nō cãnt aliqd i nr̃am humiditatẽ licet significent. In hac materia metheoloycus ⁊ astrologus pñt multa dicere. Dicam⁹ ergo q̃tū nobis sufficiat. ¶Primo dicamus q̃ isti ignes nō significant ueram pestilentiã: sz solum maliciam autūpni: qz significant ei⁹ sup fluam siccitatẽ. sz autūpnus siccus est pra-

uus pranas faciẽs egritudines. ⁊ qz isti vapores sicci calidi q supius ignes fiunt. hic iferius siccū faciūt aerez: ⁊ sūt ciusdem spẽi. ⁊ iō dr̃ q isti ignes currūt cursu cãz: nō q illi q sunt super ius circa extremum ignis causẽt ꝓprie hoc: sz illi q sunt in hoc spacio ciusdez spẽi cū illis ⁊ hoc est quod ultimo Aui. dicit idicaṫ indicatione cause: qz indicant eos: q sunt causa. Secundo possum⁹ dicere: q exalatio calida ⁊ sicca nō facit pestilentiam sz q̃ multi vapores surgunt in aere fit tūc pestilentia. un de pbleumatum ꝑmo ꝓbleumate xi. dicit Ar. q q̃ ex terra vapor multus ascendit annus pestilentie fit Isti ergo ignes itelligẽdi sūt q̃ ꝓiungant cuz multa cuaporatõe ꝓter eoz apparitionẽ: sicut stati infra pōt Aui. Uel possemus imagiari: q multitudo vapoz i aere nō pōt consumit sed aeri miscẽ: sz ps istoz pōt calefieri ⁊ exiccari: q̃uis a p̃ncipio sue elevationis nō fiat talis: uel fuit occultus vapor calidus ⁊ siccus in vaporibus humidis. ꝓpter istam ergo multitudinẽ humidis vaporib⁹ mixtis remanẽtib⁹ in aere calidis ⁊ siccis sursum eleuatis fiunt ex illis pestilentia: ⁊ ex istis ignes: q nō fuissent eleuati sursum. sz soli ⁊ ꝑmixti cepissent ascendere. ſm ergo hunc modū isti ignes possunt significare pestilentiã ⁊ currunt cursu cãz. qz indicãt causam dictã. hic tamẽ sermo ex p̃ncipiis metroloicis pōt molestari. sz nō curamus. Tertio possum⁹ dicere: q isti ignes multi nō solum moti sz ẽt qescẽtes: de gb⁹ est cometa fiunt ex dñio martis: cuius dñium est causa mortis ⁊ pestilentie in aere. Currunt ergo cursu cãe qz significant cãm. s. ipressionem martis. iō ysaac febrium. quto cū dixit. appitionẽ flãmaz ⁊ lãpadũ multoz ⁊ diuersorum in autūpno significare pestilentiã. subdit. q hic qdam querunt huius rõnis itentionem dicem⁹: que sunt nō posse itelligi: nisi ꝑus preuideãt mltos mot⁹ stellarũ sciam ⁊ conũctiones eaz ad iuicẽ: que fit in circulis suis qualitate cuiusq̃ stellarũ: que est ſm earum loca. Jam ergo apparet solutio p rime ⁊ tertie dubitationis. Ad scdm dubiũ ⁊ sz ꝑmũ modum dicendi ẽ dicendũ: q ipsa pestilentia erit in ipso autūpno ⁊ erũt febres de materieb⁹ corruptis: ⁊ egritudines alie sicut scabies ⁊ lepre: et cãcri ⁊ poterit extendi in hieme: in qua materie istẽ constringunt. sz ſm sccũdũ modus dicẽdi ⁊ tertium. ista pestilentia poterit eẽ in hieme ⁊ uere ⁊ estate futura.

a Et quando multiplicantur austri. Consideradum q̃ multiplicatio austri facit aerem humidũ: ⁊ ẽt calidũ. Subsolanus aũt addit ad calorem in aere. Jn themẽ. i. mẽsis decẽber: in quo ẽ ꝓncipiuz hiemis: uides hos uentos flare ⁊ nides aerẽ nebulosuz ⁊c. significantur multi vapores humiditatum caliditate turbantes mixti in aere. si ergo plut ꝑ illoz vaporum ascensum ⁊ conuersionem in aquã: tũc aer nō remaneret ꝓfundat⁹ siue mixtus cũ illis vaporib⁹: ⁊ sic non ficret putredinalis. q: igiṫ pluuia nō fit imo inuenis aerem uacuũ a pluuia: siccum. i. pluuia ꝑuatũ aer corrumpiṫ: qz illi vapores cũ caliditate putrefiunt siue putrefaciunt aerez. ⁊ qz nō solum hiemis imo possunt tot esse vapores ⁊ tãta corruptione q̃ dñabiṫ toto ãno ⁊ hoc ẽ pbleuma Ar. pbleumatũ ꝑmo. ⁊ tertio pbleumate. dicit. n. ꝓpter qd austri sicci: ⁊ p non aquosi: fe. sunt: Et solut dicens qz caliditatẽ ⁊ humiditatem extraneam faciunt in aere. sunt enī humidi ⁊ calidi. Cõsiderandum tñ si q̃ simul cũ austro fit subsolanus addit illi humiditati superflue caliditatem ꝓpter quaz citius putrefit: ut nō expectetur calor ueris uel estatis:

b ¶Pestilentiam. Dubitaṫ quare facit ad hanc pestilentiam pauca pluuia: ⁊ frigus in uere. Ampli⁹ quō pōt accidere frigus i nocte ⁊ caliditas. Dicendũ q̃ uer frigidum pauce pluuie tenet materias usq̃ ad estatem. deinde. i. post uer: multiplicatur auster: ⁊ hec est cã multorum vaporuz in aere. signum cui⁹ ẽ turbiditas aeris. ⁊ qñ isti vapores ꝓfundit⁹ admiscent aeri: qz aliqualiter subtiliantur fit aer clarior q̃z prius esset. ⁊ ista claritas nō debet multũ ꝑdurare. sz sufficit q̃ circa ebdomadam. ⁊ itez inturbidet aer per aduentũ vapoz multorum. Si. n. illa claritas ultra ebdomadã ꝑduraret pōt significare illorum vaporum cõsumptionem: Er hac igiṫ dispõne suspicandũ ẽ aerem fcñ esse putriduz ex illis multis vaporib⁹. ⁊ affirmatio hui⁹ ẽ q: accidit frigus i nocte. Consideradum q̃ istud frigus ⁊ ista caliditas possunt intelligi eẽ in aere. nã isti vapores humidi sunt aquei ex natura. ⁊ iō sole recedente tendũt ad frigiditatem: sz cõcluso in eis calido fit putredo: ⁊ uicit calor ⁊ intus apparet i eis caliditas. ⁊ ſm hanc imaginationez primo sero apparebit in aere frigiditas: ⁊ aliqua alia hora noctis apparebit caliditas. ⁊ ecõtra possem⁹ imaginari q̃ aer grossus ex his vaporib⁹ factus retinet caliditatem: quã in die acqsiuit i ꝑmo sero quō aũ aliquã ꝑtem noctis. postea aũt mutaẽ ad frigiditatem tu aũt considera. ¶Hoc aũt frigus ⁊ caliditas possunt in

telligi esse in corporib⁹: ¶Nam aer iste putridus inspiratus attingens cor ledit: q̃uis nõdũ faciat febrem: ⁊ iõ calor ab exteriorib⁹ ad interiora contrahiṫ. accidit ergo frigus in nocte circa extrema: ⁊ caliditas in ũteriorib⁹. ¶Possemus autem aliter dicere q̃ aer iste grossus humidus absentia solis infrigidaṫ in nocte ⁊ ex hoc intus cõcludit calidũ: ⁊ calidũ sentiṫ minus: ⁊ cum hoc ledit spũalia. qd quid aũt sit uerum ẽ q̃ iste aer conturbat nos: ⁊ nocendo spũalia est cã modi ꝓfocationis. Cor enī i ei⁹ attractione lediṫ: ⁊ ex hoc quasi non uidet hoi q̃ ab ea

uideris aerem alterari in die uno multis uicibus: ⁊ clarificatur aer die aliquo: ⁊ oritur sol clarus ⁊ cõturbatur die alio: ⁊ oritur in uelaminibus nebule que ẽ ut puluis: tunc iudica quod pestilentia accidet. Signa aũt⁸ que sunt ſm semitam siccitatis cause sunt uerbi gratia. uideas ranas iam multiplicari ⁊ uideas reptilia generata ex putredine iam multiplicari. Et de eis que signant illud est: ut uideas mures ⁊ animalia q̃ bĩtant sub terra fugere ad superficiẽ terre: ⁊ exire mãifeste. ⁊ uideas animalia male nature sicut alalzalilzi ᵇ ⁊ ei similia fugere ex nidis suis ⁊ ire ab eis. ⁊ fortasse dimittunt ova sua.

De curationibus febrium pestilentiarum. Ca. iiij.

Umma curationis ⁱ earuz ẽ exiccatio. Et illud cũ flobotomia ⁊ solutione uẽtris ⁊ oz ut icipiatur in ea ad euacuandum: si aũt materia u incens fuerit

oz ut pbleumatum .xxv. v. pblemate. Ignes. s. diuersorum modorum. ¶Regzin. i. ignes descendentes. ⁊ dixit hoc uocabulum Auic. ut significaret diuersos modos ignis: q diuersificanṫ in forma ⁊ in motu ⁊ qete: ⁊ in motu ẽ magna diuersitas. iō dixit: ⁊ alia. i. alij ⁊ diuersi modiborum ignũ. ut uerbi grã: q̃ appareat aliqua cometa cũ hoc dixit Auic. ¶Preterierunt i autūpno: ut iuuat per hoc q̃ cã istorum ẽ dñium alicuius malinoli planete: cui⁹ impssio i aere incipit apparere tpe quo isti ignes sunt magis apti fieri. s. in autūpno. ⁊ aliorum qz circulorum ⁊ mortis principium.

f Et similiter. Ista alteratio ẽ de caliditate ad frigiditatẽ. unde uirtus debilitaṫ de turbulentia ad claritatem. ⁊ nō solum in uno die sz in die ⁊ die. unde significat multitudinem uaporum in aere sparsorum. ⁊ idem significat ortus solis cũ nebula humida sparsa in aere ẽ. unde uidetur ut puluis. qz apparet aer: q̃si esset pulnerulentus pestilentia accidit. s. cito. ¶Hoc aũt signum uerũ ẽ quocũq̃ tẽpore accidat: ita q̃ si accidat in hieme poterit significare pestilentiam in uere aut in ipsamet hieme ſm q̃titatem uaporum ⁊ ipsorũ uiolentiã ⁊ maliciam.

g Signa aũt. Consideradũ q̃ ista signa dicuntur eẽ ſm semitã societatis cause. qz ipsa non sunt cause: sz associantur cãis sicut ranarum quarum multitudo que significat supfluam humiditatẽ: ex qua fiunt ut ẽt sumiṫ ab Ar. pbleumatũ ꝑma. xxij. pbleumate. ubi hoc pbleuma queritur. ¶Nos aũt uidimus ante quã dam pestilentiã tantã multitudinẽ harũ ranarum: ut cooperirent terrã in multis locis. ⁊ erant rane puc cũ quadam cauda. ⁊ has ranas Ar. uocat ranas crioidas. alij tñ dicunt q̃ illarum facies bũt signa rubea.

b Alarbuki. i. serpentes qdã. hec. n. signa significãt magnam putredinem i cauernis terre. Consideradũ q̃ ista possunt dici signa ⁊ cause sicut ignes uolãtes: q licz nō sint cã. tñ significant cãm. tñ signa que ſm ueritatẽ sunt cãe sunt multiplicatio austri: turbiditas aeris appitio aeris puluerulenti ⁊ similia.

i Umma curationis. ¶Primo ponit cañ. curationis. secũdo preseruatõis ibi secunda. Opz prima in duas. prima ponit curam ꝑ euacuationẽ. secundo per infrigidationẽ ⁊ aeris rectitudinẽ. ibi scda. Et oz. Consideradum q̃ sicut iam diximus febres pestilentiales possunt eẽ diuerse in diuersis: utsi in aliquo colerice ⁊ in aliquo phlegmatice ⁊ in aliquo melancolie ⁊ in aliquo sanguinee: ⁊ pōt ẽt esse diuersitas earum: ut contingat putrefieri humiditates circa cor. ⁊ est ista uera pestilentialis. ⁊ aliqua pestilentialis pōt esse in qua putrescant humores circa aliquas uenas. ⁊ hoc ꝓpter eorum dispositionem. Euacuatio igitur fiat uel phlobotomia uel farmatia: ſm q̃ conuenit. Et attende q̃ facere flobotomiã in febre pestilentiali in qua non conuenit est magnus error: et maior q̃z suum simile in alijs. Considerandum secundo q̃ cum i febre pestilentiali non sit magna distẽperantia in gradu caloris: sicut in causone ⁊ similibus sz ꝓtia male materie indicat euacuationem potius. ⁊ prius: q̃z alicz alteratoem ⁊ ideo dixit q̃ summa curationis ẽ exiccatio. i. euacuatio. ubi tñ cum febre pestilentiali esset magna alteratio uel inflãmatio: ut cum esset febris ethica ⁊ multi ⁊ acuti caloris audaciter infrigidamus. Considerandũ tertio q̃ ista materia cũ fit putrida maligna putredine debem⁹ conari q̃tum possumus ad eius euacuationem ⁊ cito. semp. n. speramus plus de eius materici corruptione q̃z de digestione. ⁊ hoc ꝓpter grossitiem aeris presentis corrupti ⁊ materie aptitudinẽ ꝓpter hoc incipim⁹ ad euacuandum. Et ego uidi socios nostros uiros expertos qui in prava pestilentia prima uel secũda uel tertia die uel quarta in summa q̃z citius poterant dabant farmaca euacuantia exsoluendo materias: sicut reubarbarum aliqui: ⁊ agaricum alig cum turbith. ⁊ quidam dabãt quandoq̃z medicinas istas uigoratas cum scamonea pauca. ⁊ uidimus plures euasisse per manus istorum: q̃z per manus illorum: qui nō purgabant nisi cum lenibus clisteris: ⁊ quandoq̃z sola cassia: ⁊ dicebant illi uiri solenes hoc uoluisse auic. cum dixit. Et opz ut incipiatur in ea ad euacuandum. ⁊ dicebant q̃ si in morbis furiosis ante digestionem preceptum est euacuari. multo magis ista euacuatio competit in materia faciente febrem pestilentialem. potest enim dici furiosior omni materia furiosa. Consideradum quarto q̃ ad istam euacuationem ad aquã

UVA. BHSC. IyR_029

Auic. festinat in febre pestilentiali uocat exiccationem. unde dicit summa curationis ē exiccatio. nam auic. euacuationem minoratiuā uocat exiccationem: siue sit minoratio materierum: que non sunt dicende cā coniuncta uel añs. sz sūt materie cōplicate siue coniūcte cū febre. ⁊ sic appellauit supra ca. de cura putridaz in uniuersali cū dicit. cū administraueris cañ. predcōs: ⁊ dixit ꝑm semitam miorationis ⁊ exiccationis ⁊c. siue iste materie sint cā coniūcta uel añs fe. ⁊ hoc modo euacuationem minoratiuam uocat exiccationem. ⁊ ita capitulo de cura uariolarum. cū dicit f lobotometur quātitate qua exiccet. i. minoret de materia. ⁊ ista minoratio ēt dꝰ abscisiua cāe. s. ꝓtialis abscisiua. hanc ergo exiccationem. i. euōnē minoratiuā q̄ accipiat de cā coniūcta faciente febrem: et añti. Auic. ꝓcipit facere. Sed tu dices si illa materia ē ita prava sicut materia furiosa. quare ergo nō eūam⁹ eradicando materiam. Dicendū q̄ hoc ꝓpter casum uirtutis. Incipit enī hec febris a spūum malignitate. si quis aūt uellet tenere: q̄ in ꝓncipio putridarum pestilentialiū nō competeret farmacum: quod euacuando euāret: sz solum quod leniter ut cassia ⁊ uiole fundet se super hoc quod dicit exiccatio. q: Auic. sic consuet uocare euacuationem: q̄. est facta cum medicinis: que non euacuant exsoluendo. Et hec discordia redit ad qōnes quas disputauim⁹ supra in cura putridarum in uniuersali. Credo aūt q̄ in pestilentialib⁹ festinandū sit purgare cū farmaco: quod euacuat exsoluendo: ut rō predcōz uirorum ꝓbat. determinatio aūt tpis ⁊ q̄titatis farmaci remanet in extimatiōe medici.

a Et oz. Considerandum q̄ in frigidatio remittit putredinez: ⁊ temperat caliditatē: quam in tus circa cor isti sentiunt.

b Aut infrigidatio fit. Primo ifrigidat domos eoz. secūdo i frigidat eos per res: q̄ sumunt tertio ponit regimē determinate febris pestilentialis. quarto ponit regimen per cibū. quito rectificat aerem sicut premittit: ⁊ postponit. ibi secunda. Et administret. ibi tertia. Qō si. ibi quarta. Et quādoq; accidit. ibi qnta. Rectificationis. Quod p̄mo dicit ē notum. Linimentuz aūt ⁊ delibutio idē ē: ⁊ delibutio est quasi affluens linimētū.

c Et administretur. Usus est hic Dynus dubi⁹ fuisse cuz i febre pestilentiali sit duplex intentio. s. euacuatio materie: ⁊ infrigidatio. quare non ponit medicinas euacuatiuas: sz infrigidatiuas p os assumendas. ut trociscī de camphora ⁊ rob frigida. ut rob de agresta ⁊ rob de ribes ⁊ huiusmodi. Rūdet q̄ farmaca euacuantia materias sunt dicta supra. ⁊ eadem sunt que euacuant materias febriū pestilentialium ⁊ non pestilentialium ⁊ in hoc Dynus bene dixit. sz postea dixit q̄ huiusmodi medicine infrigidantes ⁊ exiccantes ⁊ trociscī de camphora ⁊ rob ⁊ similia contrariant ꝓprie putredini nā putredo cōsistit in calido ⁊ humido. ⁊ iō trociscī de cāphora conueniūt oī pestilentiali considerate ut pestilentialis ē. q: illi resistunt illi putredini: lz rōne materie putredinis plus conueniant in quadam pestilentiali febre: ut in colerica. in q̄dam min⁹ ut in phlegmatica. tū in ipsa fe. flegmatica ēt conueniunt rōne putredinis facte ab aere putrido. ⁊ in alia febre phlegmatica. s. nō pestilentiali nō conueniūt. hec dicta Dyni idigent determinatōe. nam trociscī de camphora: q̄ bus utimur in febre pestilentiali colerica uel sanguinea nō idigent mixtione cuz reb⁹ alijs: que remittant frigus camphore: sz credo q̄ quando febris pestilentialis ē lenta materia ē frigida flegmatica tunc est bonum dare illi aliqd de musco uel de medicamib⁹ de musco ut. dyamusc̄ū ⁊c. ⁊ credo; in hoc Haly. in tegni cū dixit. ⁊ post Gal. ⁊ diascoridē inuēte sunt herbe magni iuuamenti ⁊ uelocis ualoris: sicut ualent camphore i egritudinibus pestilentialib⁹ calidis. ⁊ muscus in egritudinib⁹ pestilentialib⁹ frigidis. Dubitaī utrū in febre pestilentiali possumus uti tiriaca. Et dicendum q̄ ubi febris appet lenta multū remissi caloris ⁊ uenenose putredinis concedi pōt aliqd de tiriaca. ⁊ credo hoc gal. uoluisse i libro de comoditatibus tiriace. Ego ēt laudo in febrib⁹ pestilentialib⁹ medicamē de aqua rosata ⁊ uino ⁊ bolo armeno. quod. A. scribit. sc̄do cañ. capitulo de luto armeno. Feci aūt hanc compositionē. R. aque ro. librā. 5. uini uncias duas boli armeni. z. ij. misceaī. detur de eo in mane cum sirupo suo: ⁊ detur in nocte ⁊ meridie ⁊ dieb⁹ qbus uidē: Et si times stipticitatem succurre cū lenitione minorationem ⁊ adde multum sirupi citri uel aranciarum ⁊ agreste: ⁊ uino granatorum.

d Et aqua. Hoc est dictum Johānicij positū. 16. continētis. ca. de aere. cui⁹ dā est. nā pōt esse febris pestilentialis inflāmatiua: in qua cōpeteret copiosus potus aque frigide ꝑm cañ. generalis. si ergo biberetur pauca consequenter pōt incendi: ⁊ incendet: ut ipsa quandoq; conuertatur in coleram ut dixit ypo. secundo regi. acu.

e Quod si ista febris pestilentialis esz praua. In qua calor intus occultatur: unde frigent extrema: ⁊ ꝓpter retentionem uaporū tenduntur ypocūdria ⁊ euaporat ad caput. ex qb⁹ ꝓpter eorum maliciam non fit somn⁹: sz uigilie: ⁊ alienatio. ⁊ ꝓpter incendiū multū elevatur pectus: ⁊ ꝓpter multitudinem uaporum exp̄mendoz multa fit ei⁹ constrictio. oz ergo trahere extra caliditatem cum fricationib⁹ ⁊ euaporationib⁹ extremorum. Et argumentare calidū naturale cū cordialib⁹ cōuenientib⁹.

f Et quando. Considerandū ꝑm Dynū q̄ appetitus cadit in pestilentiali febre ꝓpter cōtatem stomachi ad cor. unde spūs cū quo stomach⁹ facit suam operationez ē corruptus: ⁊ iō nō appetit: ⁊ iō restaureī ad comestionē. i. cogātur uiolenter comedere: ut spūs illi rectificenī: et corrigatur illorū malicia. Considerandū āt q̄ restaurare eos super cibū ē frequenter cibare eos: ⁊ paz inuito ut uirtus debilis possit cibum datū multis uicibus digerere: quod facere nō pōt uice una. si ergo in eis fit ꝓstratio uirtutis appetitus: siue nō: laudatur cibatio: in plurib⁹ tamen cadit appetitus. Causa aūt casus est: q: spūs cordis istorū sunt infecti: ⁊ cōtinue inficiuntur ab aere. ⁊ iō egent quasi continua restauratōe ul're nouatione ⁊ cordis cōfortatione: quod fit per cibaria contraria istis. s. frigida acetosa. uaporesa. u. laudabiles a cibo eleuati: q̄ cito transeunt rectificant spūs miscendo secum eis ⁊ materialiter augent eos. q̄ enī multum comedūt: ⁊ uiolenter: q̄uis sint ꝺ structi appetitus absoluunt a febre ⁊ uomunt ⁊ si consideras ē quasi curatio uenenati hominis. bene ergo necessarium ē restaurare eum super cibū. i. cogere eos uel. i. frequenter cibare eos: alias tū dedim⁹ illam exp̄onem. restaurē tur. s. ut quod deficit ꝺ cibo suppleaī ꝑ electuaria cordialia.

g Cibi nāq;. Pōt exponi ꝑmo cibi eoz. i. cibi q̄ tunc reperiunī sūt mali. i. sunt infecti etiaz ab aeris corruptione. q̄re noceet eorum multitudo. i. nocet coruz mlta q̄titas: inq̄tū fit additio. s. in materia mala: ⁊ ideo detur parū de eis. ⁊ nocēt inq̄tum sunt mali. i. male q̄litatis. quia corrupti ab aere. ⁊ iō fiant acetosi. hic ergo ꝓbat Auic. q̄ non deī multa quātitas ciborum sz frequēter cibenī. ⁊ q̄ denī cibaria acetosa frigida. Secūdo mō pōt exponi. cibi eorū. i. cibi: qb⁹ utebanī i tempore sanitatis ⁊c. ⁊ ꝓbat Auic. q̄ istis denī cibaria frigida acetosa. ⁊ nō in multa q̄titate. q: si nō darenī ista: darenī illa qbus utebantur i tempore sanitatis. s. in q̄titate multa: ⁊ nō acetosa sz pinguia ⁊ cōdita sicut est cōis hoīum consuetudo. sz ē manifestum q̄ dare in quātitate multa est malū: q: addit in materia: ⁊ dare in qualitate consueta ē malum. quia talia cibaria sunt mala in qualitate. q: nō rectificāt maliciā. ergo oz q̄ sint pauce quātitatis. ⁊ q̄ sint acetosa.

h Rectificationis. Hic rectificat aerem pestilentialē: ut premisit: ⁊ postea postposuit. ⁊ ponit rectificationem ꝑ sanis factam cū reb⁹ calis ⁊ frigidis ut aceto. tū in corporib⁹ sanis securius utimur calidis ad rectificationem pestilentie: q̄ in febricitantib⁹. Cū quacūq; re. s. de dicendis. ul' cum quacūq; re. s. calida ⁊ frigida. licet sit securior in sanis calida. Sandaraca. i. uernix bonka qdam exponunt. i. affodili. tū secundo cañ. habetur ⁊ uidet: q̄ sit res: que ad nos nō peruenit. Alusnen. caplīn habes secundo cañ. ⁊ est notū. aceto ⁊ assa. i. diuisum uel compositis cis. acetum aūt in pestilentia confirmant oēs: q̄uis. n. quoddam acetum ex putrefactione consurgat. tū ipsum frigiditate ⁊ siccitate cum subtili substātia ꝑfundaī mirabili modo putredini obuiat.

i Sc̄dm sanos ⁊c. egros aliis egritudinib⁹: q̄uis nō eēnt febres: sz alique putredines ulcerose ⁊ pustulose. uel etiam egros. i. febrientes: q̄ siī egri ⁊ erit locutio supflua. : ⁊ ꝑz q̄ ista sunt frigida. q: sunt conferentia febrib⁹: All'rel: engi. notum est. q̄ ē una spēs solatri. alia lfa habet alsegi ⁊ nō inuenitur quid sit ⁊c.

l Portet ut extrahanī. Ita. G. preseruauit corpora primo de differentijs febrium. ubi exercitio. i. non exiccentur humiditates cū exercitio. q: exercitatio fortis que exiccat humiditates inflāmat: ⁊ necessitatem ponit attractionis multi aeris. ⁊ hoc est multum nocium cum sit aer corruptus. ⁊ ideo dixit oz enim ut non administretur. s. exercitium cū fricatione. ⁊ ꝓpter hoc dixit. ꝑmo ut extrahanī. i. ꝓpter hoc ꝑmo ut extrahanī. i. ꝓpter hoc ꝑmo ut extrahanī. i. ꝓpter hoc

citium eriecatiuum superfluum. ⁊ hoc fuit preceptum Rasis ut apparet 16. continentis. ca. de aere: oz enim ut nō admīstretur balneum saltem plurimū. neqz uina. s. in multo potu qz inflāmat. hoies aūt nostre regionis nō credūt euadere pestilentiam nisi multo potu uini. Credo aūt q̄ tpe pestilentie moderatus pot⁹ eis sit conueniens: ⁊ pprie consuetis: sicut sunt hoies nr̄e regionis: Multum enim facit consuetudo ⁊ itolleran tia potus uini non solum in quātitate conuenienti: imo in q̄ztitate superflua. Transeūt enim q dam cum superfluo po tu ei⁹: sicut apparet de Dyonisio tirāno ō quo scribitur ab Ar. pbleu matuni. xxvj. particula q̄uis tū sic trāseant sūt tū in sensu ut aialia bruta: Nec tolleret sitis ne ppter inflāmationē co gant ad multam aeris: attractionem. minoret ut nō multiplicētur ma terie: ⁊ ut melius digeratur. Alculen alcatum ꝛc: sunt modi ppa ratōis ciboz sicut nos diceremus solatinā ge latinam. Algeniabin. i. zuccarum ros. uel mel ro. ante eam. s. febrem. Medicina quam ponit fuit Ruffi. Et scribitur sub hac pportione. R. aloes ptes. ij. mirre cro ci añ. partem unam teranť. sumať aūt parum ex eo cum uncia una uini odoriferi. Inqt Ruffus nunqz uidi aliquem bibentem hanc medicinā: q non liberareť ⁊ preseruaretur ab epidimia. ⁊ nunqz fuit inuenta medicina sibi par: ut. xvj. continentis ca. de aere. super hoc aūt capitulo alias disputauimus utrum sit reperire febrem effi. pestilentialem. ⁊ utruz sit possibile reperire ethicā pestilentialē: quas nunc obmittemus.

a Uandoqz accidit. Uariole apud nos uocantur mascalobri. ⁊ a q busdam reuelboni. Morbilli uero dicunť apud nos rosalia.

De his ergo determinat post sermonē de febrib⁹ pestilen tialib⁹ ⁊ cā ē: qz sunt homo genee eis. qz sequuntur multū aeris dispōnem. ⁊ p mo determinat de modo generatōis uariolarum: ⁊ cāis ⁊ diuersitatib⁹ ⁊ signis. secūdo de regimine. ibi secūda. Opz ut in uariolis. Prima in duas. pmo determinat de uariolis: liez ēt sermo possit ad morbillos ap plicari. secūdo specifice determinat de morbillis. scōa ibi Scias q̄ morbillus. Prima in duas. pmo determinat de modo generationis ⁊ cāis ⁊ spēbus siue diuersitatib⁹. secūdo de signis ibi secūda. Et q̄nqz antece dunt. Prima in duas. pmo ponit modū generatōis uariolarum. secun do ponit cañ. multos quib⁹ declaranť cāe ⁊ diuersitates earum. ibi secūda. Et uariole qdem ⁊ morbilli sunt ꝛc. Prima in duas pmo premittit modū generationis. secūdo declarat. ibi secūda. Et de hoc. Dicit primo q̄ q̄nqz accīt in sanguine ebulitio ꝑm semitā putredinis quibusdam: que ebulitio est de genere ebulitionum: que accīt succis. ⁊ cum accīt illa ebulitio sanguini fiunt per eam accītia talia. s. uarioleāta ut ptes eoruz s. sanguis ⁊ succoz ab iuicem discernanť. i. separentur. Consideran dum pmo q̄ nullum inuenio auctorem q tam ꝓfunde ⁊ subtiliter de gene ratione uariolarum ⁊ morbillorum loquať sicut. A. ⁊ post eum Auēzo ar ysaac Rasis ⁊ azaranius. Quod aūt habem⁹ ab alijs famosis ꝑprie a. G. nihil ē. ⁊ iō ꝓfundari nos oz ad mentem hui⁹ uiri. Consideādū secūdo q̄ lz sint in Rubrica de uariolis tñ: ⁊ de morbillis debet hoc i telligi. s. q̄ eorum generatio ē per uiam ebulitōis: tamen q: sanguis ua riolarum ē maioris quātitatis ⁊ humiditatis: iō ebulitio plus uariol' cō parať saltem plūralitate ebulitionis materie. Consideradum tertio q̄ Auic. uolens inestigare modum generationis uariolarum ⁊ morbillorum fecit hoc per uiam ebulitionis: q: in oī generatione eorum fit ali qua ebulitio in sanguine. ⁊ hui⁹ signum est febris conclusa. secūdo quia plurima generatio uariolarum ⁊ morbilloz ē per uiam separationis ⁊ depurationis sanguis. nam plurim⁹ eorum aduent⁹ ē ꝑpter ifectionem ex utero. Sz talis dep uratio ⁊ rectificatio ⁊ separatio non pōt fieri absq; forti motu i sanguine. sicut appet in mustoq̄ rectificatur: ⁊ fit unum. ⁊ iō dixit Auenzoar in fine teisir. uariole ⁊ morbilli exeūt cū febre ualde i petuosa ⁊ maligna. sicut quando uides: q̄ illi q extrab unt butirum a lacte nō faciunt nisi cum labore magno atqz forti ualde ⁊ motu laborioso quare credēdum est: q̄ in motu ⁊ expulsione uariolaz ⁊ morbilloruz de beat illud idē accidere. Considerandum q̄rto q̄ iste text⁹ pōt duplici ter exponi. ppter quod sciendum est: q̄ sicut apparebit ebulitio duplex est. Una qua fit rei ebulientis rectificatio. sicut ebulitio musti cū fit uinū Alia qua fit rei ebulientis corruptio ⁊ putrefactio. sicut quando uinum ebulit: ⁊ fit acetum: ⁊ ebulit sanguis per putredinem. ⁊ fit fex melācolica. ⁊ has duas ebulitiones Auic. intellexit in hoc ca. Dicať ergo q̄ illud qō Auic. dixit hic pōt eē sermo generalis ad dictas ebulitiones: ex q b⁹ pōt fieri generatio uariolarum ⁊ morbilloz: utraqz. n. ebulitione pōt sanguis ebulire: ⁊ iō dixit. quandoqz accīt sanguini ebulitio. similiter i utra q̄ ē ebulitio uel putredo. nam i ebulitione qua fit depuratio licz non fit putredo ptis succi uel sanguinis: q perficiť. tñ ē putredo ptis que ut superfluitas separať. uerbi gra fex ⁊ spuma uini i ebulitione: qua fit rectificatio: certum ē q̄ putrefiunt. Illa enim ebulitio est putredo licz possit diuersificari ꝑm gradum. Cū ergo dixit ꝑm semitam putredinis de genere ebulitōis ꝛc. ⁊ qz sanguis siue ebuliat ebulitione sepatiua. s. perfectiua siue ebulitione corruptiua possunt in hac ebulitione fieri uariole: ⁊ morbilli. ⁊ dixit iō. ⁊ talia accītia qdem fiūt per eam. s. ebulitionem. ⁊ qz in oī ebulitione fit aliqua separatio partiuz: qz i ebulitione perfectiua fit aliqua sepatio boni a malo. in ebulitione corruptiua fit separatio hu midi a sicco. unde terminus putrefactōis ē incineratio: ⁊ iō dixit infra: ut partes coz ab iuicem sepenť. Dico secūdo q̄ iste sermo. pōt eē spā lis ad ebulitionem perfectiuam. nam uariolaz euent⁹ ē: ut plurimuz ex tali ebulitōe perfectiua. talis aūt ebulitio perfectiua non ē oīno putredinal'. qz calidum oīno putridinale ē corruptiuuz. sz ē putredinalis: qz ha bet talis calor aliqd de extraneitate. unde ē febrilis. Tertio qz termi-

de illis q̄b⁹ ex ea fit euasio ē administratio tyriace: ⁊ mithridati ante eam cū reliquo regie bono. Et de medicamine fcō ex aloe ⁊ croco ⁊ myrrha sumatur oī die circiter. z. j. qm̄ ē iuuatiuum.

De uariolis. Ca. vj.

Uandoqz accit' in san. ebulitio ꝑm semitā putredinis cuiusdam de genere ebulli tionū: q̄ accidunt succis ⁊ talia qui dem accītia fiunt p eam: ita ut par tes eorum ab iuicem discernantur ⁊ de hoc ē⁹ cui⁹ cā ē res quasi naturalis faciens' ebullitōez san. quare putrefit' ab eo illud q̄ admiscetur: ci de reliq̄is nutrimenti sui mēstru alis: quod ē i pregnatōe: aut gene rať i ea post illud ex cibis feculen tis ⁊ malis de illis' que rarificant substantiam ei⁹: ⁊ faciūt eā ebulli re: dōec' fiat ei substantia recta for tior ꝑma: ⁊ magis apparens sicut illud quod natura efficit in succo: uue: ita q̄ rectificat ipsuz faciendo uinū similis substātie ⁊ iam putru it spūa aerea ⁊ fex terrena. Et de hoc est cui⁹ cā est res aduenies extrinsecus ebullire faciens occul ta: qu e permiscet humores cū san guine cōmixtione exīte i dispositione ebullitionis: ⁊ stationis sub

nať talis ebulitio ad perfectōem partium superfluarum: per quam separatōem rectificatur sanguis ⁊ remanet bon⁹. ⁊ iō dixit ꝑm semitam putredis cuiusdam ⁊ nō dixit ꝑm putredinem. Est. n. illa ebulitio potius semita putredis in sangui ne: q̄s sit putredo. nam sanguis q remanet rectificať sicut unū ꝑpter ebulitionez musti. inflābať. n. i hac ebulitōe: non tū corrumpebať: sz si illa ebulitio ⁊ calefactio superflue ꝓcessisset potuisset corrūpere illum bonū sanguinem: sicut si accideret ex aliquo musto ebuliente; quod nō remaneret uinū bonum sz corruptū similiter ebulitio illa nō termia tur directe ad putrefactionē fe cis uini: sz q: ptes superflue se parate der elinquunť a regimi ne naturalis caloris: sicut nō cō uenientes corpori. iō occupanť a calido putredinali. ergo bene dixit Auic. cum dixit ꝑm semitam putredinis cuiusdaz ꝛc. qō subdit infra ut partes ꝛc. apparet q̄ itelligiť de hac ebuliti one. q: per ipsam ꝑprie partes bone a malis discernunť.

b Et de hoc. Si sermo ꝓdictus est cōis ad duas ebulitōes dicem⁹ q̄ hic illas distincte declarat. ⁊ ꝑmo ebulitionem sepa ratiuam ⁊ rectificatiuam. secūdo ꝑmixtuam ⁊ corruptiuam. ibi secunda. Et de hoc. Si aūt sermo predictus est solū ō ebulitione rectificatia dicemus: q̄ ꝑmo declarat illam. secūdo declarat aliam ebulitionem: q̄ nō ē rectificania. ibi secūda. Et de hoc ē Dicit primo ⁊ de hoc. i. de hac ebulitione ē cui⁹ cā ē ꝛc. Considerandum q̄ uolens facere notam hāc ebulitionem sanguinis ⁊ succorum. dixit cuius causa est res: quasi naturalis. Dubitať ergo quare calor: q̄ facit ebulire sanguinē ebulitione sepatiua: qualis est ebulitio musti: dr̄ quasi naturalis. Secūdo dubitať utrum hec ebulitio sit aliqua de spēb⁹ digestionis. Et dicam⁹ hoc notū eē ex quarto libro de simplici medicina. ⁊ ante illum ex quarto methaurorum. opz ad hoc aceipere ꝓncipia: q̄ succi habentes mediam maturationem siue incōpletam digestionem humidi aquei buliunt: ⁊ perficiuntur in decoctiōe hac. ⁊ sicut calor q perficit illos fructus est dupler. s. ꝓprius ⁊ solaris: ut itelligitur ab Ar. sic ille idem calor saluatus in succo expresso a fructib⁹ facit illos succos ebulire: ⁊ maturationis iducit complementum: ⁊ quemadmodū fructuum digō ē digestio dcā pempasis. ita digestio succi illorum fructuum pōt reduci ad digestionē dictam pēpasis. licz hic caderet speculatio. Calor ergo iste: quo succi ebuliunt cum fit eorum complementum dr̄ naturalis inqztum ē intrinsec⁹. dicit aūt i naturalis ꝓpter calidum continētis: quod in hac coadiuuat uel ꝓpter icendium ul' inflamationem additam in gradu ultra illud: quod debz esse in succo perfecto. Unum enim factum perfectum per ebulitionem non tenet illum gradum caloris actualiter: cuz quo erat qñ ebulitio fiebat. consimiliter ergo imagiati eramus q̄ calor qui facit ebulire sanguinem ebulitione rectificatia dr̄ naturalis ⁊ i naturalis dictis modis. ⁊ iō dixit quasi in naturalis.

c Faciens ebulitionē. Scōo. A. tangit actum siue actionez que agens inducit effectum cum dicit faciens ebulitionem. calor enim predict⁹ agit ad maturatōez humidi aquei crudi siue non completi siue fit sanguis siue mustū: ⁊ in hac actiōe fit conuersio partium aquearū aliquarum in uapores q penetrantes per corpus succi eleuant in altum: ⁊ hec uocatur ebulitio. Tertio tangit effectum hui⁹ agētis ⁊ actionis. Et primo tangit effectum per se ⁊ primo intentum cū dicit naturalem faciens maliciam sanguinis. Calor enim ebulitionem faciēs in musto melius permiscet quasdam partes siccas terreas cū humido aqueo: ⁊ partes humidas cum sicco. ⁊ in hoc complemētum fit maturationis: ⁊ partes aquee aliq̄ superflue euaporant uel segregantur: ⁊ fit fex. remanet ergo uinum bonum. etiaz sanguis bonus.

d Quare putrefit. Tangit effectum secūdarum: ⁊ per accūs cum dicit ⁊ putrefit ab eo illud: quod admiscet'. i. partes que erant mixte mō per ebulitionē separate putrefiunt: quod manifestū est in partib⁹ superfluicis separatiuis a sangui ne: ut supra diximus.

e De illis que rarificant. Quarto tangit materiam i qua fit ebulitio ē aūt sanguinis rectificabilis per ebulitionem: q ē materia hui⁹ ebulitionis duplex unus ab utero materno. ⁊ hoc est quod dicit. Et de ꝛc. i. illa eadem ebulitio fit in reliquijs nutrimenti siue menstrualib⁹. i. i sanguine q derelinquiť in fectu ex menstruo mulieris: quod est in pregnante. i. quod menstruū colligiť in matrice tempore impregnationis: ⁊ uariole que fiūt in ebulitione hui⁹ sanguis concomitantur oēm hoiem ⁊ oēm hoiem cōcomittať predicta infectio: licz in hoc sit magna diuersitas ut diceť post. Ali⁹ sanguis ebulitioni apt⁹ ꝛc. ⁊ ēt rectificationi p ebulitionem est aggregatus ex malis eibis: sicut ex multo usu inconsueto lactis eq: ⁊ camelini ut dicet. non enim ē inconueniēs q̄ generet i nobis quidam sanguis simul sanguini menstruali mulierum: q habeat ptes fecales grossas ⁊ partes: aqueas malas crudas. unde ebulitione fiet rectificatio: ⁊ uariole que fiūt ex hoc sanguine eueniunt quibusdam hoib⁹: ⁊ ꝑm hoc aliqs pōt uariolari bis. Dixit aūt de his que rectificant. i. larificant: ⁊ mollem ⁊ crudam siue fluidam faciunt. ifra enim Auic. utiť hoc uocabulo ut apparet secundo cañ. ca. tertio cuz dicit Rarilficať componiť. ⁊ tertio cañ. fen. quarta tractatu de sputo sanguinis cū dicit ille q̄ exspuiť ex uena ē rarior. hoc ergo dixit Auic. q: nō quilibet sanguis ē apt⁹ ebulitioni rectificatiue. Sz qui cum hoc q̄ ē feculent⁹ ē mult⁹ aquosus fluid⁹ aliter enim nō ebuliret. ⁊ iō dixit ⁊ faciū t eū bulire.

f Donec. Hic repetit ⁊ clari⁹ ponit finem per se intentum in hac ebulitōe. nā fit ebulitio substantia reita. i. rectificata exclusō fetido fecali superfluo ⁊ aqueo superfluo. fortior. i. i cōmixtione. q: in eo quod remanet uerbi gra in uino ē facta fortis cōpositio humidi aquei cum sicco terreo magis apparens. q: pri⁹ latebat unum in musto mō aūt apparet. ⁊ ita intelligať de sanguine. ⁊ hoc ē quod. A. dicit uidetur itelligere q̄ mustū ⁊ uinū completū non differūt spē. sed si differunt ꝑm eē completū ⁊ incōpletum: ⁊ quasi est latitatio uini i musto. ⁊ credimus hoc eē uerū. tamē ē in hoc questio que pertinet ad naturalem partem. Auic. dicta sua declarat in exemplo. ⁊ uult q̄ qualis est ebulitio in musto: talis ē ebulitō q̄nqz i sanguine modo predcō: ⁊ iam declaratum ex hoc exēplū. Considerāduz q̄ cum nos imaginati crim⁹ uegetē sicut corpus humanū. ⁊ uinum fcū similis substantie bonum: quod pri⁹ erat difform⁹ ex fecali ⁊ aqueo. ⁊ imaginati crim⁹ q̄ uoges nō indiget fece nec spuma imo abhominatur illas: ⁊ nō requirit illas tunc erim⁹ imaginati: q̄ iam. s. facta saparatione putruit spuma ꝛc. utrum autē

m

UVA. BHSC. IyR_029

semp de facto contingat spumam uini putrescere uere: ⁊ ēt ei⁹ feccm nō curauimus hic discutere: sz applicando illam ad sanguinē similis ebulitio apparet: ⁊ q ptes que a sanguine separant putrescūt. Et de hoc. Hic declarat aliaz ebullitionem sanguinis: in qua fiunt uariole ⁊ dicit. ⁊ de hoc. i. de hac ebulitione est cuius cā ⁊c. Considerandū q⁹ Auic. notificat istam malam ebulitionem. ⁊ pmo tangit agens cum dicit q⁹ causa eius ē aduenies extrinsec⁹. i. cā agens ē calor extraneus. q dr extrinsecus: q⁹ iste calor ē calor putredinalis corrūpens sanguinē uel calor incēdens quāuis nōduz eēt putredinalis faciens tamē ebulitionē: sicut in sinocha sine putredine: Dubitaf q⁹ si ille calor ē putredinalis. ergo pōt dici itrinsec⁹: q⁹ calor putredinalis ē intrinsec⁹ fcūs extrinsec⁹: ut itelligit quarto methaurorz. Dicendū q⁹ calor ebulies corrūpēs licz possit eē putredinalis: nō dr itrinsecus: q⁹ nō ē pficiens: sicut calor q ebulire facit mustū: sz pōt dici itrinsecus respectu caloris adurentis ut hz declarari ḡrto methaurorz. Secūdo tāgit actionem q⁹ ebulire faciēs. ⁊ ē notum hoc. Tertio tangit materiam cū dicit occulta. i. occultos humores in nobis: Considerandum ergo q⁹ sanguis in nobis quandoqz ē aptus ebulitioni perfectiue: ⁊ iste nō uocaf occultat⁹: imo opz illuz manifestum: q⁹ necessario ebuliet sicut ē sanguis ab utero cōtractus: uel ex usu ciborum generantium sanguinem illi consimilē: quem opz ebulire ut rectificet: licz in hoc possit eē multa diuersitas. aliquando sanguis nō ē aptus huic ebulitioni: sz de se ē bon⁹ ⁊ per nullam ebulitionem rectificabīt nec illa indiget. ⁊ iste ē occultus i nobis: q⁹ mūqz de se ebuliens: nisi p cās extrinsecas agentes sicut ē calor solis uel alius calor. pōt tn parari i hoc ppter multam ḡstitatem ut aliquā qualitatē aut caliditatem nō tn necessario eū ebulire faciet. qequid tamē sic exponaf occulta. i. humores: q continenf in nobis. pōt tn lra aliter exponi ut dicitur causa aduenies extrinsec⁹ occulta. q⁹ aliqua occulta dispō sicut aliqua praua cōstitutio pestilentialis: cui⁹ causa ē occulta ut dicit supra Auic. ⁊ ex hac dispositiō ne aeris pestilentialis multū euenit multiplicari uariolas. Et nos uidim⁹ hoc in prauis pestilentijs: ⁊ uidim⁹ antecedere. ⁊ iō dr. xix. ptinētis capitulo de uariol. uariole ⁊ blage. i. morbilli sunt de morbis: q dr nūci: ⁊ ut plurimū mouentur ex corruptione aeris inducta a cadaueribz ⁊c. Que permiscet humores. Quato tāgit effectū hui⁹ ebulitōis: q⁹ permiscet humores cū sanguine. Illa ergo ebullitio de qua pri⁹ dixit separat: ⁊ dimittit sanguinem rectificatum: sz ista pmiscet ⁊ in fine dimittit sanguinē adustū ⁊ corruptum. Sz dubitaf qs sit mod⁹ quō ista ebulitio permiscet. Dicendum q⁹ in actu ebulitionis sanguis fit cius exagitatio. ⁊ iō humores q sunt secum in hac agitatione cōmiscenf cū eo. Sed tu dices ita pōt contingere i ebulitione perfectiua: q⁹ nō absoluif ab agitatione ⁊ cōmixtione. ergo nec amixtōne dicta. Dicendum q⁹ uerū ē: tn finis est diuisio sanguis completi ⁊ boni. ⁊ ideo ab eo denoiatur. sz q⁹ in ebulitōe mala nō segtur cōplementū sanguis: sz sit solum cōmixtio ⁊ finaliter corruptio: iō dr secunda ebullitio cōmiscere se. Dubitatur iterum cū ista ebulitio mala terminetur ad ebullitionem ⁊ corruptionem sanguis: quare non dixit q⁹ ipsa corrumpit. Dicendū primo q⁹ dedit hoc intelligere. uel subtili⁹ q⁹: sanguis ebuliens ebulitione corruptiua nō expectat: q⁹ ultimo corrumpatur ad hoc q⁹ faciat uariolas: sz expelli potest aū hoc: imo plus hoc cōtingit eo: q⁹ prius anteqz sit corruptus expellatur. ⁊ iō notificauit talem ebulitionē p cōmixtionē: sz in ebulitione separatiua si debz cōseq finem opz dictam aliquam ptem sanguinis depurari ⁊ compleri: licet nō reputetur icommeniens: q⁹ aliqua pars illi⁹ sanguis bulientis anteqz perficiat possit pelli ⁊ facere uariolas. q si remansisset fuisset completus: sz cum toti sanguini accidat hec ebulitio necessario remanet pars: que rectificata ē. ⁊ hic ē finis ei⁹ in ordine corporis humani: cū calor iste faciens ebulitiouez sit quasi naturalis. Et stationis sub sole. Quinto tangit exemplū cāz extrinsecarum iflāmantiuz hanc ebulitionem facientium. Et una causa est statio sub sole. nam quando homo exponit se forti soli: ebulit eius sanguis: ⁊ talis ebulitio non est completiua sz corruptiua ⁊ permixtiua. Secunda causa ē uer permutatum in suis ḡlitatib⁹ ut q⁹ fit ualde calidum ⁊ humidum: ⁊ permutatum in ordine. s. ad hiemem. qa etiam pcessit hiems calida ⁊ humida: uel ad suas ptes q⁹ pncipium ueris est calidum ⁊ humidum ⁊ finis fit remissior in hoc. ⁊ hoc est quod dicit permiscet hi mores cū sanguine cōmixto eūte. i. q uadit cōmixtus in dispositione ebulitionis. i. quando disponitur per ebulitionem. i. qñ ebulit. ⁊ stationis sub sole. i. quando homo exponit se soli: sicut accīt. i. etiam accit talis ebulitio apud alterationez. q⁹ maxime fiunt uariole in uere: ⁊ cum permutaf ad calidum ⁊ humidum putredinale: ⁊ cū male ordinaf hiems ad ipsum ut dixim⁹. Alia lra hz ꝯmixtōe tūc exponaf permiscere pmixtione eūte. i. pmixtione qua uadit in dispōne ebulitōis. i. qñ ebulit. Considera aūt subtilem modum loquendi Auic. nam dicit q⁹ sanguis uadit cōmixt⁹ in dispōne ebulitionis. i. quando ebulit sine quando dispomf per ebulitionem: q⁹ cū haberet eē buliti non essz cōmixt⁹ imo separat⁹: q⁹ incineratus. Alias uero dixim⁹ aliam expōnem subtilem. ⁊ dicebam⁹ q⁹ ebulitio corruptiua similaf ebullitioni pfectiue siue separatiue. q⁹ ēt in ebulitione perfectiua apparet maior permixtio usqz ad finem: in quo incipit separatio. unde mustum ebuliens a pncipio ebulitionis apparet magis turbidum: qz ante ebulitionem: ⁊ ideo dicebā eunte in dispōne ⁊ similitudine ebulitōis. s. prius dicte: que est ebullitio separatiua. ⁊ in hoc assimilant istam ebulitionem illi. Eunte ⁊ cōmixtio i dispositione. i. similitudine stationis sub sole, i. sicut accidit ei cuius sanguis bulit sub sole. ⁊ in hoc facit differentiam inter istam ebulitionem: que fit a causa extrinseca ut a calore extrinseco ⁊ illam que fit a calore intrinseco secundum partem q⁹ finientem actionem ad bonum. Considerandum autem q⁹ est inconueniens concurrere istas duas ebulitiones simul: uerbi gra sit puer: q sit paratus ad uariolas ex residuo nutrimenti menstrual: ⁊ fiat aer pestilentialis ebulitionem faciens similem ei que accidit ex statione sub sole: puer hic incurret uariolas. ⁊ quecūqz causa pdominabitur in corrumpendo uel separando ⁊ perficiendo illi dabitur iudicium in uictorium dispōnis. Nos aūt de actione contrariorum agentium satis loquuti fuimus in uniuersalib⁹ in qōne de tpib⁹ morbi. Sz circa dcā dubitaf primo utrum ex residuo materie menstrualis possint fieri uariole ⁊ morbilli. Uidef pmo q⁹ non: q⁹ infans in utero non nutrif mēstruo: nec ex illo generatur imo ex optimo sanguine mulieris ut Auenzoar i fine teisir. ⁊ credim⁹ fuisse intentionem Gal. i libro pmo de spmate. 8. ca. Amplī⁹ nos uidem⁹ istas uariolas tardari quandoqz annis septem ⁊ qbusdam. 15. ⁊ ultra. Sz ipossibile uidef: q⁹ usqz ad illud tēpus steterit sanguis acceptus ab utero. Item sanguis menstruus transiuit in membra pueri: sz membra nō buliūt: ergo ex illo residuo non fiet ebulitio. Amplī⁹ quero quare non ebulit statim cū infans extra uterum ē: sz tardatur usqz ad tps ebulitio: ⁊ rectificatio isti⁹ sanguis. Si enī nūc bulit ⁊ multis annis prius non buliuit: quero in qua dispositiōe fuit pus: ⁊ quaz dispositionem nouam modo acqsiuit. Dubitatur secūdo an uariole iste fiant: ex toto sanguine buliente: an ex aquoso ⁊ aereo: an ex fecali ⁊ grosso qui separatur. Uidetur q⁹ ex sanguine toto: q⁹ oēs auctores ponunt uariolas fieri ex materia sanguinea. unde Aui. infra dicit. Causa in uariolis ē repletio sanguinea ⁊c. In strarium quia uariole fiunt ab eo quod expellitur. sz ille superfluitates expelluntur. sanguis aūt bonus rectificaf debet teneri. Dubitatur tertio utrz ad generationem uariolaz ⁊ morbillorum necessario ocurrat ebulitio in sāguine. Uidef q⁹ nō q⁹ magna ḡstitas sanguis pōt expelli per nares nulla febre precedente. ergo poterit expelli dispsim ad cutim: ⁊ facere apostemata parua circa eam ⁊ sub ea ⁊ iste erunt uariole. Amplī⁹ si ebulitio requireretur essz hoc maxime i generatione uariolarum: que fiunt cum rectificat sanguis malus: q⁹ fuit reliquia nutrimenti menstrualis: sz ad rectificandum sanguinem non requraf ebulitio. nam illi⁹ rectificatio est separatio partium aqueaz ⁊ terreaz facientium ipsum imundū. sz talis separatō pōt fieri absqz ebulitione. s. pactum uirtutis attractiue retentiue ⁊ expulsiue: sicut a sanguine sepaf melancolia colera ⁊ aquositas. In contrarium est Auic. ⁊ Auenzoar ⁊ Rasis. is. continentis. capitulo de uariolis. ⁊ reliqui auctores. Ad primum dubium dicenduz q⁹ ex residuo nutrimenti menstrualis fiūt uariole ⁊ morbilli ut plurimum. i. plurim⁹ aduentus istorum est ab illa causa. Ratio ē: quia uenim⁹ qñqz istum effectum nō posse reduci nisi i istā causam. notum. n. est ex sensu non inueniri hoiem fere: qui hanc passionē cuadat: licz diuersificetur in ḡstitate ⁊ modo. Notum etiam ē pluribus imo quasi oibus paucis ⁊ quasi mēstruose cuadentib⁹ in prima etate ⁊ usqz ad. 5. uel ad. 6. uel septimum annum euenire. ergo aliqua causa cōis est. sz non uidentur cōicari nisi in cā usus lactis. ⁊ hec non est cā: quia lac humanum est conueniens multis. ergo est cā ab utero. sz nulla pōt eē cōis nisi ex materia cōi mēstruali. fiūt ergo hec accītia ex causa menstruali. modus aūt est iste. Sanguis. n. menstrualis q⁹ de mense in mensem expellitur ē quidam sanguis superfluus aquosus nō bene maturus. ⁊ iō aptus est ebulire. Si ergo infans iste nutritur: tūc ipse stans i uenis ei⁹ inficit sanguinem q generatur i puero extra uterum ex lacte uel cibis. similiter si membra pueri sunt facta ul'augmentata ex illo humore siue menstruo disponunt sanguinem. q continue generatur in puero ut fit aquosus crudus ⁊ aptus ebulitoni. si aūt iste sanguis menstruus prodice expellatur. dico q⁹ nō fit nutriens fetuz nec materia nutrimenti eius neqz augmenti ei⁹ neqz generationis ut bene dixit Auenzoar. ⁊ nos declarauim⁹. tertio cañ. fen. zi. ⁊ tunc dicem⁹ q⁹ iste sanguis cum retineatur in tempore impgnationis inficit qualitatem fetum ⁊ sanguis ei⁹ ⁊ membra. unde sanguis eius sit aquosus crudus ⁊ indigens ebulitione ut rectificet siue aptus fiat ebulitioni p quaz rectificetur sicut mustum. Ex quo apparet solutio ad primum argumentum q⁹ non opz q⁹ fetus nutriatur ex menstruo ad hoc: q⁹ sanguis eius disponatur ⁊ inficiatur per mēstruum taliter q⁹ ebuliat in posteruz: sz sola ifectio qualitatiua sufficit sicut ipse Auenzoar pulchrum dat exemplum: nam uasa inutreata longinqua sunt ibibitione ⁊ infusione rerum ligdaz: que ponūtur in eis. tamen uidimus q⁹ longingtate tpis recipiūt infectionem ⁊ ibibitionem a fermento. postqz ibi fcū fuerit. ⁊ continuātur ibi tempore longo: ita q⁹ post multam ablutionem si posueris ibi pastam azimam fermentabitur absqz fermento aliquo quod non fiet i uase nouo. Ad scm dubium dicendum q⁹ mihi non apparet dubiū: i medicina de quo non credam auctores aliqd dixisse nisi hoc dubiū. s. qñto tempore pōt aliqs humor remanere in corpore siue sit humidum naturale siue sit preter naturam unde inuenim⁹ a. G. in libro de enchimia ⁊ chachochimia quod malum regimen fcū in iuuentute apparet in senectute: ⁊ hoc pōt eē per remanentiam qualitatis absqz remanentia eiusdem humoris. inuenimus ēt q⁹ colera iuuentutis pōt inueniri i pma senectute ut intelligitur a Gal. in cōmento ampho. tertie particule. ultra uero hanc etatem. ⁊ ab Auic. infra i capitulo de signis emittitee. cum dicit aut fiat senex post iuuentutem ⁊ acuitatem complexionis: non tamē apparet qñto tempore de fine iuuentutis duraūt colera que inuenitur in pma senectute. extrema. n. istarum etatum sunt continua nec apparz mihi aliqua ma, pbabilis: qua tempus remanentie humoris in corpore humano possit bñ comprehendi in sua latitudine. sed credo uel hoc scibile esse non scitum. uel hoc non esse scibile: sicut non sunt scibiles pportiones irrationales: ut apparet qnto Euclides cōmento tertio. Ad argumentum dicendum ergo q⁹ non opz illum sanguinem menstruuz q transiuit in fetum uel illum sanguinem fet⁹: q infectus est, ppter contractum remanere cum sua corpulentia usqz ad euentum uariolarum: sed sufficit quod successiue remanet illa infectio, sicut si aliquis concipiatur prima die qua mulier icepit menstruari fiet leprosus. xij. anno. ⁊ si concipiatur secūda die fiet leprosus. xiij. anno uel usqz ad. xv. ⁊ si concipiatur in tertia die fiet leprosus a. xxvj. anno usqz ad. xxxvj. ⁊ si die quarta menstruationis sue fiet leprosus a. xxxvij. anno usqz ad. 48. ut dicit Azaranius capitulo de lepra. ⁊ tamen non imaginandum est q⁹ corpus mēstrui remanet in toto illo tempore. sz remanet infectio: que tali tpe illuz inducit effectum. Sz circa pdcā dubitatur: si. n. sanguis menstruus q⁹ crudus malus inficit puerum. unde accīt illius sanguinis ebulitio. qñ ergo menstruū mulieris retinetur: ⁊ non uenit ad matricem: sz spergit per uenas mulieris. quare non bulit ⁊ non facit i mulieribus uariolas. Deberemus enī mulieres qñ non menstruantur uidere pati uariolis. Dicendum q⁹ menstruū mulieris: quando non fluit ad matricem uerbi gra. ppter opilationem uenarum matricum tunc sparsum aer corp⁹ corrūpitur ⁊ putrefit: nec natura sustulit illum ut buliat ⁊ rectificet. Sz subtiliter ꝯsideranti hoc dcū non sufficit. Uidetur ergo q⁹ sanguis q ebullitioni ⁊ rectificationi est aptus: non sit ipsum menstruū esto q⁹ transiz cum sua forma in uenas fet⁹: sed sit aliqs sanguis factus a membris. s. epate pueri infecto qualitatib⁹ menstrui sanguis: q etiam sanguis stat i uenis pueri: que uene ⁊ carnes pueri ⁊ oīa membra sunt infecta illa infectione: ⁊ cū omnia ista sint aggregata tunc fit sanguis aptus ebulitioni aut cū euenit ex natura illorum ciboz aliquorum fieri sanguinem co n similem huic. Secūdo dubitatur i quo dr infectio menstrualis que ē cā lepre ab infectione menstruali: que est causa uariolarum ⁊ morbillorum. Uidebis enī quosdam pueros uariolatos: qui uidentur ac si haberent lepram: ⁊ apparet q⁹ infectio qua fiunt uariole non est ita prana ⁊ est rectificabilis per ebulitionem. ⁊ tamen in eo quod apparet de dispositione mulieris concipientis non est aliqua dria subtilior ista. s. q⁹ leprosus ab utero concipitur cum actu menstruali mulieris: sz ex cōceptu extra tempus menstruationis fit infectio: qua fiunt uariole ⁊ morbilli hanc ergo dubitationem dimitto alijs discutiendam. hic enim nimis ꝓtellarem q⁹ oporteret me dicere de lepra multa ⁊ difficilia. dimitto etiā quo tempore fetus conceptus magis inficiatur ad generationem uariolarum an si concipiatur statim post menstruorum recessum: an ante aduentum an in tpe me⁹ equaliter distāte ab utroqz extremo. Et imaginabile est fetum melius disponi ⁊ minus pati in posterum uariolis si concipiatur aliquib⁹ die⁹ post purgationem menstrualem. ita q⁹ concauamatricis ⁊ partes ei⁹ sint nitide: ⁊ sanguis uenarum mulieris sit mūdus ⁊ nondum aliquid sensibile reaggregatum est ꝓ aliqua menstruatione futura. ⁊ tu considera. Ad aliud argumentum cum dicitur q⁹ sanguis:

UVA. BHSC. IyR_029

menstruus transiuit in mẽbra pueri: ⁊ mẽbra nõ buliũt. Dicendũ nõ esse dubium q̃ mẽbra pueri sunt infecta qualitate sanguis mẽstrui: ⁊ q̃ remanẽtia successiua huius infectionis forsan radicent̃ p remanentiam successiuam qualitatum hui⁹ in mẽbris. licet ergo mẽbra nõ buliant: tñ ebulitionez i sanguine ipsa ẽt rectificant̃: ⁊ cessat laxitas ab eis: ⁊ sanguis bonus factus bonificat membra: ⁊ membra bona facta bonificant sanguinem: ⁊ si accit hoc non fieri potest ex hac infectione homo uariolari plusquam semel. Ad ultimum argumentum prime questionis soluit. Auenzoar dicens: q̃ postq̃ infans ẽ extra uteruz coadiuuat̃ calor naturalis i eo: ⁊ augmentat̃ ⁊ confortat naturam ⁊ conat̃ digerere ⁊ subtiliare dictum humorem maluz ⁊ nociuum ⁊ ipsum exterius expellere. ysaac uero in hoc capitulo uidetur sonare: q̃ materia menstruali quã ab utero contrahum⁹ ẽ illa: q̃ fit uariolas: ⁊ morbillos. ⁊ q̃ nostra natura non mouit materiam illam ad expulsionez istã que fiũt uariole nisi ista materia moueatur p se i. p causas illas materias mouentes ita q̃ ysaac uult q̃ motus illi⁹ materie non ẽ quia uirtus inchoat mouere: sz alique cause illam materiam disponunt taliter: q̃ ipsa stimulat naturam. ideo mouetur. Iste autem cause apud ysaac sunt alique cause exteriores: uerbi gratia mala cibaria mala humores generantia: aut aer corruptus. Ex his enim causis illa materia malignatur ⁊ mouet̃: ⁊ natura tũc expellit eam. ⁊ iõ uult q̃ uariole fiant in prima etate pueritie ⁊ adolescẽtie: q̃ boies sunt gulosi: ⁊ inordinate sumunt cibum: neq̃ cauent impressionem aeris ⁊ alia quare ex his mouetur illa materia ⁊ natura contra illaz: sz in etate decrepita nunq̃ fiunt uariole: quia impossibile est q̃ illa materia remaneat usq̃ ad decrepitam etatem: quin moueatur prius a causis occurrentib⁹ cũ mutatione etatis ciborum ⁊ huiusmodi. ⁊ si permaneret esset assuefacta hec sunt dicta ysaac: licet confuse dicat. nam superficies uerborũ ysaac faceret multos errare in multis specialiter cum dicit impossibile ẽ: q̃ illa materia remaneat in corpore usq̃ ad decrepitam etatem. uidetur ergo inuere ex hoc q̃ materia illa possit remanere usq̃ ad aliquam etatez ante decrepitam: in qua fiunt uariole. ⁊ q̃: aligs uariolare usq̃ ad. 15. annos ⁊ ultra. ergo materia aliq̃ duraret usq̃ ad illud temp⁹ contracta ab utero. sz in rei ueritate ysaac non uult hoc. sz uult q̃ illa materia que ebulitioni ⁊ uariolationi est apta: siue sit illa q̃ contracta est ab utero. siue sit aliqua hũs infectionem ſm similitudinem illi⁹: non potest esse qn añ decrepitam etatem moueatur ppter cãs occurrentes. unde natura expellit illam dicimus. Et si aliq̃ materia hũs illam infectionem pertransiret ad decrepitã etatẽ: ⁊ ut in etate decrepita reperiretur materia infecta illa infectione. ⁊ hoc ppter successiuã remanentiã ifectionis iam essz decrepito hoi assuefacta: ⁊ sibi naturalis. unde nõ faceret uariolas. Ego aũt testor me uidisse uariolas i hoie seragenario. His postpositis dicamus illud quod nobis possibile est ſm principia naturalia: ⁊ est q̃ sanguis pueri infeũs ab utero non ebulit: nisi acquisito sibi determinato mõ ⁊ gradu caloris: sicut non ebulit mustũ statim: cũ ẽ expressum. Hic aũt mod⁹ actuationis caloris non est in puero statim cum exit uterum. latet enim calor suffocatus ⁊ conclusus ⁊ obtusus cum multo humido. cum ergo per discursum etatis acgritur talis modus in calore: siue agens hoc sit causa intrinseca siue causa extrinseca tunc fit ebulitio ⁊ rectificatio: ⁊ fiũt uariole ⁊ morbilli. ⁊ q̃: huiusmodi dispositionis acgsitio in calore diuersificatur ſm diuersitatem complexionum infantium: ⁊ ſm diuersitatem regiminis ⁊ aeris. iõ diuersificatur tps acgsitionis huius caloris. ⁊ per cõsequens tẽpus apparitionis uariolarum ⁊ morbillorum. Ex hac autem questione soluitur pblema ppter quod hec accidentia fiunt plus i pueris q̃ in iuuenib⁹ ⁊ in masculis q̃ in fẽminis. unde. 18. continentis dicit Rasis loqueus de hac passione pueris magis accidit q̃ in puellis ꝛc. Causa aũt est q̃: infectio menstrualis magis est contraria masculis q̃ feminis: ⁊ masculi sũt calidiores. ergo fit in masculis maior ebulitio: ⁊ cũ hoc eget maiori ebulitione ⁊ decoctione ut rectificetur sanguis. Ad secundam qõnem dicendum q̃ uariole ⁊ morbilli põt fieri de illis superfluitatib⁹: que separantur que superfluitates in diuersis hoib⁹ possunt esse ualde diuerse. possunt ẽt fieri ex illo sanguine depurato: quando accidit illum eẽ superflue q̃titatis. aut quando in ebulitione ualde fuit calefact⁹ ex quib⁹ contigit illuz expelli: ⁊ hic nõ protellamus: q̃ eius solutio ẽ ualde nota. Ad tertium dubium dicendum q̃ possibile est: sz ualde raro q̃ nõ precedẽte ebulitõe manifesta fiãt uariole ⁊ morbilli. ⁊ hoc appet dicultis rõnib⁹. apparet ẽt q̃ ex eo quod Auic. ita dicit. ⁊ Rasis. is. continentis: ⁊ ẽ q̃ aliq̃ fiunt uariole. quas nõ antecedit. febris: imo febres ad illas sequuntur. ergo nõ antecedit aliq̃ ebulitione tñ ut plurimum antecedit ⁊ concurrit ad illarum generationem. nam plurimus euent⁹ illarum ẽ ex infectione menstruali: ppter quam sãguis fit aptus ebulitioni: sicut mustũ ut deũ est. ergo opz talẽ ebulitionem fieri. Ad rationem contrariam dicendum quod sanguis sic infectus non potest rectificari per uirtutes actualiter retinentes ⁊ expellentes: quia partes que faciunt ipsum manifestum non sunt in ipso actu: sed solum in potentia. Unde quelibet pars illius est sãguis: sicut quelibet pars musti est mustũ: siue unum: sz totum est minus crudum. aquosum ⁊ terreum. ⁊ si intellectus tuus nõ capit hãc solutionem: dicas q̃ ille ptes: sunt ita cõmixte: q̃ nõ possunt separi nisi per modũ cuiusdam decoctionis ⁊ ebulitionis.

a Et uariole quidem. Cum õdit perfectos modos generationis uariolarum ⁊ morbillorum. deinceps ponit multos cañ. ex qbus apparent cause q̃dam: ⁊ dispositiones corporuz secũdo ponit cañ. ex quo appẽt loca tertio cañ. ex quo apparẽt tempora. iiij. põit cañ: i diuersitate ciboz. qnto i iudicijs. ibi secũda. Et uariole nõ accñt cuti ibi tertia. Et q̃ntz apiet̃. ibi q̃rta. Et plm ibi qnta. Et uiridis qdẽ. Primi cañ. sunt. v. uel. 6. Prim⁹ ẽ morbili ⁊ uariole sunt de sũma egritudinum aduenientium. s. a cã extrinseca sic q̃ multiplicat̃ flat⁹ austri: q̃ calefacit ⁊ hũectat ⁊ facit ebulire. scõo cañ. corp⁹ qdẽ uariol' preparatum. Tert⁹ cañ.

b Et de cibis ꝛc. Rõ q̃ lac camelinum ⁊ eguum ẽ pauce caseitatis. ⁊ iõ sanguis ab illis factus ẽ lassus. fluidus api⁹ ebulitioni: cũ ergo bibit̃ sup hec genera lactis uinum. acquirit̃ calor ebulire faciens. q̃ nõ ẽ assuetus. q̃: in hoie assueto sanguis factus ab illo lacte conformat̃: mẽbris. ⁊ iõ nõ ebulit: ut rectificet̃: nec ut corrũpat̃. q̃: tali q̃ le ẽ membrum utitur quartus cañ.

c Et uariole. rõ ẽ q̃: sicut crisis est uelox ⁊ uehemens mot⁹ quẽ sequit̃ euacuatio. ita ⁊ uariolas antecedunt accñtia ⁊ postea seqtur expulsio materie ad extra. ⁊ iõ est cris permutationis: ⁊ ita numerat̃ ifra fen. secũda scõo ca. Quint⁹ cañ. ⁊ sextus patent.

d Et plurimũ quidem nisi ppter cãs fortes ut cõplexionem ualde calidam: ⁊ humidã cui⁹ reliqa adhuc in senectute sit fortis aut ppter fortem ꝯstitutionẽ calidam ⁊ humidã. post uer in fine autũni. Rõ ẽ q̃: humiditates tpe p̃cedenti poris aptis sunt euẽtate. mõ uero intus constricte cũ aliquo extraneo calore ebulunt: pprie q̃ añcedit estas calida ⁊ sicca. q̃: si p̃cessisset estas calida ⁊ humida non tardasset ad autũnum. Sz in ipsa estate fuissent facte uariole ⁊ morbilli. Et fuerit autũnus: q̃si dicat q̃ precedente estate calida ⁊ sicca q̃uis etiam autũn⁹ sit calid⁹ ⁊ siccus in fine autũni ꝯcluso intus calido ⁊ phibito uaporari fiet ebulitio. ⁊ opinor q̃ ista ebulitõ est ꝯformior generationi morbilloz q̃s uariolarũ: Rasis uero. is. cõtinentis uult q̃ iste uariole fiãt in fine hyemis. Unde dicit sic Cũ uides autũnum uehementis caliditatis ⁊ siccitatis hieme siue uere expecta uariolas fine hiẽmis.

e Et uariole. In isto cañ. notificantur loca. Ubi sciendum q̃ licet natura elõget materiã istam a pncipalibus: q̃z tũ põt ut dixit ysaac. tamen non solum cutis sz ẽt loca alia possunt uariolari ubi ista materia ebulit. Sz quãto natura potentior tanto materia magis uersus cutim pellitur: ⁊ fiũt uariole saluiores ex loco ⁊ q̃zto magis materia in interiorib⁹ manet: tanto periculosiores sunt. Unde non ẽ ipossibile ymaginari quosdam mori ppter uariolas inchoantes in corde: sicut in corde quandoq̃ inchoant̃ quedam apostemata. Non ergo admirandum ẽ. si uelaia. i. pãniculi ⁊ nerui possunt uariolari cũ uene euomunt in illas sanguinem ebulientem apostemantem.

f Et q̃n appẽt appet. In isto cañ. notificãt̃ tpa cũ icipit prurit⁹. ⁊ sicut grana milij p̃cuta tunc ẽ pncipiũ sicut capita acuũ. s. i acuitate q̃: pũgunt. Cũ aũt egrediunt̃ tunc est augmentũ. Cũ iplent̃ sanie tũc ẽ status: cũ eũant̃ ⁊ fiunt crustẽ. ꝛc. Tũc ẽ declinatio diuersoz colorum. Hec diuersitas coloz crustaz est propter diuersitatem tpis i exiccatione. ucl põt qs ymaginari q̃ essent diuersi colores ppter diuersitatẽ materiez: q̃ i ebulitõe sunt sepate. q̃ nõ sic apparebãt cũ latebãt sub cute. modo uero cum sunt rupte sunt manifestiores ⁊ fortasse pmutantur ad flegmonẽ. nã una uariola sãguiea est unum paruũ flegmõ. Luz ergo multa materia simul mouet̃ ad locum unum. fiet apostema magnum: ⁊ essere ẽ pustula pua facta a materia subtili uaporosa eleuata a sanguine colerico. Cũ ergo ebulit sanguis possibile ẽ q̃ grossu eius pellatur per fluxum uentris: ⁊ subtile colericum uertatur ad cutim: ⁊ fiat essere ⁊ dubelet. i. exituram. que aggregat saniem. scilicet exituram unam magnam ut dixim⁹. potest etiam exponi dubelet. s. pblegmaticum. ⁊ hoc cum uariola est de materia ad pblegmaticam decliui.

g Et plurimum. Ex hac diuersitate soluitur quõ. de qua materia fiant uariole. Dicendum q̃ ut plurimũ de sanguine q ebulit. ⁊ ideo ut plurimũ hũt colorem pblegmonis: tñ in ebulitione ista quandoq̃ surgunt materie male per sanguinis corruptionem. Unde põt decidi aliquid pblegmaticum ⁊ fient albe:

UVA. BHSC. IyR_029

aut aliqd adustū ⁊ frigidū melancolicū ⁊ fiāt nigre uel uiolate uel uirides ut notum ē. Et uirides. Hic incipit cañ. iudiciales ex colore. licet ad certitudinem iudicij alia addat. Et ꝑmo ponit cañ. iudiciales. secundo ponit cañ. iudiciales ex modo exitus. tertio ex ordine. quarto ex signis ⁊ accētibus ⁊ alijs. ibi secūda. Et de spēbus. ibi tertia. Et ut sit. ibi quarta. Et illud qdē. In ꝑma ꝑte ꝑōit quattuor cañ. licz possint fieri plures. Prim⁹ cañ. ē q uirides ⁊c. Rō ē qa significatur materia uenenosa ādracosa. Secūdus cañ. Et albe. i. tendētes ad albedinem. qz significaꝫ sanguis int⁹ flegmatic⁹ uel albe p citam cōuersionem ad saniem. ita q exitus ⁊ sanatio. s. maturatio fil'sit pauci numeri. ⁊ magne q̄ntitatis qz significaꝫ materiā nō multā. ⁊ fortem expulsiuaz. Unde simul materiā ad unū locū expellit.

Sz tu dices nō essz melio⁹ q eēt pauci numeri ⁊ pauce q̄ntitatis. Dicendū q sic ubi essem⁹ certi: q hoc nō essz ꝓpter materiei retentionem defectu uirtutis. uel ꝑōt exponi magne q̄ntitatis. i. sz sint magne. tū melio⁹ eēt q eēnt pue facilis exitus: qz cito ⁊ sine accētib⁹ difficilibus: ⁊ iō subdit pue angustie. s. tam i exit q̄ i p duratione. In tertio ⁊ quod ei approximat. qz in q̄rto uel secundo qz nō differat ad sextum uel ultra. ⁊ ista numeratio fit a die q̄ incipiunt accētia: q̄ infra dicent. uerbi gr̄a a die febris doloris dorsi prurituꝫ nasi ⁊c. Euenit enī in quibusdaz ualde tardari exitū uariolarū. uerbi gr̄a. ad. 7. dies uel post. 10. apparitionem signorum: ut sumitur. 18. continētis ⁊ hoc significat ꝑpotentiam uirtutis mouentis materiam. siue sit hoc ꝓpter causaz i uirtute: siue in materia ⁊ tu cōsidera dies creticos i exitu si. n. uariole sunt mōi crisi melius ē: q ꝓncipium earum sit i. 7. q̄z in. 6. Et post istas. Iste ē tert⁹ cañ. i quo uult q p⁹ istas s. albas pauci numeri ⁊c. Jn bonitate sunt albe pluris numeri. Jn hoc enim q sunt pluris numeri nō sunt bone. sicut sunt ille q̄ sunt pauci numeri. ꝓpinq. hoc seqt ad esse multas numero. licz ad esse paucas numero nō seqnaꝫ eē distātes. absq̄ cōtinuatōe qa si continuarent significarent materia multa. ⁊ iō ille sunt male. que continuant: ⁊ faciunt unam uariolam bēntes latera qz apparet oblonge. aut rotūde. i. aut si simul iūcte fiat una rotūda totum. n. hoc significat materiam superfluam Et similiter iterum qz sicut ꝑm cutim uariole pāt comūgi ⁊ appropinquare ita ēt ꝑm ꝓfundū ex materie multitudine.

a Albe uero. Hic ē quartus cañ. in quo uult q uariole albe pue dure ꝓpique ad inuicem ⁊c. a ꝓncipio decipiunt qz faciunt extimari: q sint bone: qa cui medicus uidet illas albas iudicat de colore q materia non est maligna. Et ex solo hoc iudicat: ⁊ defendit iudicium suum a contrario iudicando ex duricie ⁊ difficultate exit⁹ ⁊ ꝓpingtate ꝓpter numerum multum dicendo q exitus difficultas ē. qz sunt in principio: ⁊ materia ista cum tendat ad phlegmaticum tardius exit nec multus numerus ē suspectus cū materia non sit mala. Sz duriciem dicet nō esse multam: Auic. tū sua extimatiua timet ꝓditionem: qz cā i his est grossa materia: que extra non bene expellitur: quare remanens intus corrumpetur ⁊ corrumpet ⁊ ueniet eger ad perditionem.

b Et de speciebus. Hic indicat ex modo exitus ⁊ addit alia ad rectificandum Cā ꝑmi dicti ē malignitas materie: quam uirtus bene regulare nō ꝑōt. unde p⁹ exitum extra intus reuertunt. Si ergo ille color uiolaceus significatur materie uenenositas: Similiter tenaces dicūtur tenaces: qa multū tenent membruz ꝑm latum ⁊ ꝓfundum. uel qa tenēt ipsum intus: ⁊ nō ceūt. uel qz multe tenent se sil'. uel quia materia hz tenacitatem ac si essz uiscus. Si ergo non cessat earum operatio a debilitate uirtutis perdūt. Et si. i. licet sint uirides ⁊c. quib⁹ succedit resudatio. i. exit⁹ ad extra. Et non faciunt ⁊c. non sunt mortifere: qz possunt eē cretice: tū qz materia ē uenenosa mala fiunt fortasse ulcera mala melancolica difficil' cure. Et que currunt. qz pōt seq extremitatum corruptio. ⁊ ē sermo similis ei qui scribit secūdo ꝓnosticorum. ibi Qō si liuor ⁊c.

c Et ut sit. Dubitaꝫ de hoc cañ. qz contrarium ponit infra sen. secūda capitulo de signis sumptis ex parte pustularuz: ubi sic scribitur cū acuta febris peruenit ad apostemata titilicorum ⁊ extremitatum deterius ē q̄z: ut sint prius illa apostemata. ⁊ sequatur ea febris cā putredinis: q̄uis illud sit malū. Oppositū uult hic Auic. ⁊ Rasis. 18. continentis. Dicendum q Auic. secūda sen. huius loquitur de supereuentu apostematum ad febrem febre remanente: quod peius est. q̄z si apostemati superueniat febris apostemate remanēte. Sz hic logtur de supeuēnit crisis laudabilis huius febris: quod quasi melio⁹ ē: q̄z si incipiūt uariole: ⁊ febris sequatur: ⁊ perseuerat febris cum illis. tunc cum huius uariole non sūt crisis febris illius. Secūdo modo ꝑōt dici ꝓpter quod sciendum q febris seq̄ns apostemata titilicorum ⁊ extremitatū: licz sit causa putredinis. tamen intelligit q sit effimera sequens caliditatem putridi humoris cui⁹ uapor stat ꝑm locum: circūscriptus non pertingens ad cor. sz febris seq̄ns uariolas itelligit putrida

Uariole enim non sunt uel fiunt solum in cuti: sed in ꝓfundo potest ergo materie alique esse grosse frigide ⁊ in suo motu tardo non putrefieri. Et ei⁹ sepationem. i. expulsionem fieri absq̄ ebulitione. Cum ergo uenit ad apostemandū ad uariolandū superuenit putredo: ⁊ facit putridā febrem. Deius ergo ē q homo habeat uariolas ad quas sequatur putrida febris. qz nescum⁹ ad quid ille terminabit: q̄z q habuerit febrez: q̄ tam recessit: ⁊ fecit laudabilem crisim per uariolas. sz q aliquis habeat febrem putridaz ⁊ post hoc habeat apostemata titilicorum ⁊ extremitatum: q̄uis iam putrida recessit peius est: q̄z q habeat apostēata ad que sequatur febris effimera. Ille enim ē iaz debilitatus per putridam precedentem ⁊ male dispositus per illam nec talis crisis exiture ē oīno salua. Alij etiam modi dicēdi sunt quos alijs dimitto.

d Et illud. Hic ponuntur cañ. iudiciales ex signis ⁊ accidentib⁹: ⁊ habz partes tot: quot sunt cañ. Consideranduz q̄ habeat⁹ ⁊ uor cū sint bom significāt materiā esse expulsam a locis ꝓncipalib⁹ ⁊ q spiritualia sunt sana: ideo ē res salua. s. ut plurimū Consequentē. i. frequētem. Extima casum uirtutis aut apostema ⁊c. qz freq̄ntia multa fit ab his duabus causis. Sitim uehemētem ex forti inflāmatiōe: ul' reclusione materierum int⁹. festinat illud. s. in eis. Si ⁊c. qz significaꝫ impotentior uirt⁹: ⁊ materia prauior in substantia uel q̄ntitate uel qualitate.

e Et plurimi. Hic ē secūdus cañ. ut plurimi i. multi qz uariolantur in gutture. Per casuz uirtutis. s. prauitate materie. Rasura. i. disinteria. ⁊ hoc fit. uel qz interstina uariolant. uel qz materia desuperfluit ⁊ excoriat uel ꝓpter utrū q̄z. Et cum fluxu. i. absq̄ excoriatione.

f Et cum. Hic ē tertius cañ. ⁊ est notus. significat enim materiaz uenenosaz uirtus reuerti.

g Et quando. Hic ē quartus cañ. Causa est: quia qui mingit sanguinem in febre acuta moritur. quia significat uehementem replōnem sanguineam ⁊ acuitatez ebulitionis: ⁊ timetur prefocatio ex hoc: ut scribitur sen. secūda huius capitulo de urina rubea. cum ergo peruenit ad prefocationem mingit urinam nigrā per uiam extinctionis caloris. ⁊ hoc rectificat casus uirtutis si enim essz urina cretica uirtus essz fortis.

h Et fluxus uentris. Hic est quintus cañ. Consideranduz q Auic. ult te facere securum in fluxibus apparentibus in uariolis ⁊ morbillis qz sunt i eis conformes. unde possunt fieri non cadente uirtute. nam ꝓpter ebulitionē euent materias fieri uirides circa loca nutritiua. ⁊ ex habundantia sanguinis ꝓfluere partes eius: similiter ex calore eliquatiuo ebulitiuo faciente aquosum sanguinez fluere: ⁊ esset fluxus lotiuus: sicut lotura carnis. ⁊ poterit intestinorum uiscositas abradi. Si ergo nō uides casum uirtutis non iudices mortem. q aūt ult scire horum fluxuū sciam legat sen. xiiij. ⁊. xv i. tertij libri. ubi hoc dixim⁹. exponatur igitur hic. ē aliqd de uariolis ⁊c. i. apostema consequns ad ~~uias. uariolas~~

i Et multotiēs. Hic ē. sextus cañ. Auer. colliget quarto dicit q hec egritudo solū aduenit patienti semel. Auic. uero dicit: q q̄z bis. Rasis. 18. continētis dicit: q q̄z bis accit ⁊ ter. Dicamus q uariole q̄ sūt ex mēstruali infectione tm̄. semel accūt. qz cū fit ebulitio sepatiua. Et cū accūt bis ē ualde extraneū. et essz cū ꝓpter ebulitionē unā non esset fēa rectificatio: sz uariole ex malicia ciborum et aere. possunt bis: et ter euenire et amplius ut credo: et hoc Auic. innuit cum dicit q aggregatur materia ad expellendum bis.

k Et coloris. Hic ē septimus cañ. color plūbeus significat materiam phlegmaticā frigidā habentē aliqualr de melācolia quam cū natura ad longinquū pellere nō possit pellit illam ad ꝓpinquam partem.

l Uandoque ⁊c. Hec signa sunt anteq̄z appeant in cuti: ⁊ sunt cuz incipit ebulitio intus. Dolor dorsi quia ibi est uena magna: in q̄ fit extensio ꝓpter sanguinis multitudinē: ⁊ eius ebulitionem ut scribit. 18. cōtinētis. Pruritus nasi nō significat nisi lubricos.

Timor i somno ex ill' uaporibus motis ad caput ⁊ retētis qui in uigilijs resoluebantur. Et repletio superflua aggrauās est cā somniozum. punctio in ūbris qā iam materia penetrat ut faciat pustulas. s. uariolas. Grauitas cōis. s. toti corpori ꝓpter multitudinez sanguis. rubedo. ⁊c. propter

UVA. BHSC. IyR_029

ipsum sanguinē bulientē i ptibus illis ⁊ propter calidos uapores. Lacrime ex repletione ⁊ eliquatione humiditatum inflāmatio qa infirmus sentit se inflari ⁊ cōburi. multitudo alicū ex multis uaporibus. Saltus i. iectigatio ex eisdem uaporibus. Cū constrictione hanelitus ex multa repletione. ⁊ forsan uult q infirmi non inqescant i lecto qr uidet eis q suffocent. Raucedo uocis ex nocumento gutturis ⁊ canne pulmonis ex uaporibus multis ⁊ ex ipsa ebulitōe. Grossitudo sputi qr ex calore materia eliquat a capite ad guttur. ⁊ ex eodez igrossantur ⁊ exiccant. gravitas capitis ex multitudine sanguinis. hec. n. ē una cā eius: ut intelligitur prima fen. tertij can. dolor capitis ex multis uaporibus extendentibus panniculos. quō differat dolor capitis ⁊ gravitas intelligit prima fen. tertij can. gravitas. n. est quidam modus doloris. Lafatan. i. tremor cordis ul pulsus ex multo sanguine ebulliente circa spūalia Exiccatio ⁊c. patz Tremor pedis. Oia signa predicta inuenio. 18. cōtinentis. ⁊ ab Azarāio in hoc ca. sz a nullo inuenio de hoc. apud resumptionem ⁊ credo q per hūc tremorem ītel ligat iectigationez: que magis apparet qn homo iacet superius. ⁊ iō dicit. Et declinationez coris. i. crurib⁹ extensis febre cōclusa qr sāguinea.

a Lias. Quāuis p mones p̄dci adaptent ad morbilos. tū ad p fectionē scie quedam spālia dicit de morbillis. p̄mo p onēs dr̄iam inter uariolas ⁊ morbillos. secūdo pōit signa salutis ⁊ mortis in illis. ibi secūda. Sūt Prima i duas primo ponit dr̄iam ex pte cāe ⁊ quorūdam consequētium. secūdo ex parte signorum apparitionis. ibi secunda. Et signa. Quod p̄mo dicit ē notū. Causa āt quare morbilli min⁹ accīt oculo ē: quia materia subtil'cito euaporat ad extra ab eo. Dubitaf qd prius eueīat pueris an uariole an morbilli. Dicendum q ꝗtum ē in expientia inuenio nō concordare mulieres: Quedam dicunt prius accidere uariolas: ⁊ quedam alie prius accidisse morbillos: ⁊ ego non potui notare excessum in hac priorita te. Cū aūt considerabim⁹ q materia morbillorum ē acutior ⁊ mobilior: prius dicuntur accidere morbilli. ⁊ hoc quando materia ab intra sortif hanc disp̄onem: Sz cū considerabimus q in priori etate calor ē humidior: ⁊ posterius fit acutior: prius uident accidere uariole. ⁊ posterius morbilli. ⁊ qr motus harū materierū multam seqtur aeris disp̄onem: quā contingit quandoqz eē acutiorem ⁊ ꝗn doqz humectiorem. ⁊ iō in multis pueris uise sunt expientie cōtrarie: qa qñqz precesserunt uariole: ⁊ quandoqz morbilli.

b Et signa, prima. qr, prime sunt materie: ⁊ ebulitio utriusqz cōicat. uerum lachrime in eo. s. morbillo sunt plures. quia materia magis mouetur: ⁊ magis apta est exitui. Mos aūt de multitudie ⁊ paucitate lacrimarum in oi diuersitate iam subtiliter pscrutati sum⁹ in tertio libro fē. tertia tractatu p̄mo. angustia mqetudo ⁊ inflāmatio uehementior. quia materia ē calidior ⁊ acutior. dolor dorsi. s. extēsiuus minor. quia materia est paucior. ⁊ hoc est quod subdit qñ cā eius. s. doloris in uariolis ⁊c ⁊ iō sequitur ex hoc: q morbillus subito egredif ꝓpter materie subtilitatem ⁊ caliditatem.

c T sunt sicut. quod hic dicit est notū.

d Portet primo ponit curam. secundo regimen preseruando q̄dam mēbra. tertio eradicat uestigia. ibi secunda. Membra. ibi tertia. In hoc. Prima in tres. primo ponit curam in p̄ncipio anteqz appareant. secundo quando inceperunt apparere: tertio quando iā complete sunt egresse uel egrediuntur: ⁊ quando declinant. ibi secūda Cum ergo pertransierit. ibi tertia. Et quando egrediuntur. In prima parte p̄ncipaliter ad duo intendit ⁊ p̄mo ad phlobotomiam. secundo ad extinctionem ⁊ sedationem ebulitionis. De flobotomia q competat certum est. Sufficienter quia si expedit usqz ad sincopim: ut scribitur. xviij. continentis. Usqz ad quartum cōputando p̄ncipium apparitōis febris. Sz quando p̄cedunt. i. quando incipiūt apparere. Dubitaf utruz flobotomia competat post quartum diem. Uidef q sic ex generali can. libro p̄mo fen. quarta capitulo de flobotomia. ubi dicit q cum oportuerit te flobotomare non attendas uerba illorum: q dicunt q non est bonum post quartam diem: imo est bonū q fiat post quatragita dies. In contrarium est hic Auic. ⁊ Rasis in diuisionibus. ⁊ oēs auctores concurrunt. Dicendum q apparentib⁹ signis uariolarum: ⁊ nondum incipientib⁹ apparere uariolis cōpetit flobotomia: qr est materia in uenis multa ⁊ ebuliens: quaz euacuat ⁊ tempat phlobotomia. ⁊ similiter de morbillis intelligere oz: si sentiuntur signa: q materia sit sanguinea replens uel sanguini admixta. Cum autem incipiunt apparere uel exire uariole phlobotomia non competit: qr ipse sunt. quidam modus crisis. phlobotomia aūt impedit earum exitum: ⁊ facit materiam reuerti intus. Anteqz ergo iste exit⁹ incipiat phlobotomia competit: nam ignorat materiaz: ⁊ facit naturam potentem supra residuum. Considerādum āt q spacium illi⁹ phlobotomie ē usqz ad quartum. s. inclusiue: uel exclusiue: qr cōiter usqz ad quartum diē consueuerunt incipere apparere. s. in tertio uel i quarto: hoc ergo tps Aui. posuit loco exempli. qr si inciperēt apparere in secunda die: nō competeret phlobotomia in illa die. ⁊ similiter si tardaret illarum apparitio usqz ad septem pōt fieri phlobotomia post quartum ut in qnto uel sexto.

e Sz qñ p̄cedūt. Cōsiderandum q. A. pōit casū: i quo qꝫuis uariole icipiant apparere pōt fieri phlobotomia: ⁊ ē quando ē cuz eis uehementia repl'onis ⁊ dñium materie. s. in exitu materie: timetur corruptio membrorū. tunc. n. non obstante q incipiant apparere: phlobotomia potest fieri. qr illa phlobotomia ñ diuertit materiam: que iam exiuit uenas: nam tanta ē in uenis repletio: q ꝓpter phlobotomiam istam minoratiuam non fiet uenarum inanitio. unde materie fugantur: sz solum minorabif superflua repletio ⁊ hoc est qd dicit qꝫtitate que exiccet. i. minoret de materia: ⁊ non qꝫtitate qua diuertat. Et alī⁹ inuenis medicus diceret q liez i tra uenas aliquas traberet materias: tū nocumentum hoc eēt minus iuuamento. Ad rōnez contrariam dicendum q post quattuor dies pōt flobotomia fieri: si non, phibeat aliqd maius non obstante eadem egritudine. ⁊ facilis super infantes. s. phlobotomia nasi: qꝫsi dicat cuz in eis non possit fieri phlobotomia brachij pōt fieri phlobotomia nasi. Utrum āt phlobotomia nasi possit fieri nō p̄missa alia phlobotomia: qꝫuis idicatur ⁊c. disputauim⁹ fen. p̄ma tertij can. caplo de frenesi: uel est facilis super infantes. s. malicia uariolarum in partib⁹ faciei. ⁊ hoc ꝓpter illorum teneritatem. unde uidemus quosdam cecari: ⁊ quosdam multum deturpari.

f Et quando necessaria est ⁊c. corruptio extremitatis ꝓpter multam materiā. ⁊ similiter ⁊c. quia ex multa extractione constringuntur materie. unde interiora corrūpuntur: ⁊ ideo dixit simile illi. quia sicut in illo corrumpūtur exteriora: ita in illo corrumpuntur interiora. Uel pōt dici simile illi. i. similis corruptio in extremitatibus. nam materie, ꝓpter multam infrigidationem concluse ⁊ constricte corrūpuntur: ⁊ maligniores fiunt: ⁊ malignant alias materias: quas contāgunt: ⁊ prauiores facte exeūtes ad extrema corrūpunt illa.

g Et soluitur uenter. Iste text⁹ pōt esse consilium quoddam per se. ut dicatur conuenientius quod admistretur est phlobotomia: ⁊ cum hoc etiam soluif uenter. i. fiat solutio uentris cum tamarindis ⁊ cassia: ut statim precipiet: uel potest esse textus continuus precedenti imediate: nam corruptio similis illi. s. i interioribus timetur super illum cuius assiduatur extractio. Et soluitur uenter. s. cum expediret phlobotomare. ⁊ non soluere uentrem. cōmouetur. n. a materia: ⁊ maligna fit. unde ad extra pulsa corrumpit extremitates. Et opz. Libatio. i. detur ei per os.

h Confortatio. Hic sumitur ꝓ confortatione de qua scribitur secūdo can. qr to ca. cū loqtur de medicina confortatiua. ⁊ nos ibi, plixe scripsim⁹. cum repcussione cum aliqua stipticitate confortante membra ne recipiant. ⁊ extictōe. s. a frigido absqz constrictione nature: quasi dicat licz preceptum sit membra confortari aliquo stiptico. nolo tū q in hoc constringatur uenter. ⁊ inspissatione. i. ⁊ cū inspissatione. ⁊ lenitio uehemens. i. cum eo in quo est lenitio uehemens: totus ergo iste sermo opz ut sic coniungaf. Fiat cibatio i p̄mis. i. in p̄ncipio cuz eis cibis in qb⁹ est confortatio cum repercussione ⁊ cum extinctōe ⁊ cum inspissatione sāguinis: ⁊ cum eis cibis i qbus est lenitio uehemens. Dixit tū uehemens quia cū ista cibaria sint stiptica ut lentes uehementia lenitiuorum reprimit ab illorum stipticitate: ⁊ stipticitas ab illorum lenitione. Ex hac ergo cōmixtiōe non fit nature constrictio: ut precipit sed potius natura remanet lenis.

i Affidabegi est quidam modus cibi sicut diceremus rafra. Alij dicunt q est mica panis cum zuccaro mellino. Atrachin est melon indus: de quo supra ō cibatione ethiorum dixit. Dubitatur utrum frigida extinctiua sedantia ebulitionem ⁊ inspissantia competant in principio uariolarum: Uidetur q non per Rasim. xviij. continentis. qui, phibet frigida in p̄ncipio. Amplius que phibent sanguinis mundificationem nō competunt: sed frigida sunt huiusmodi qr phibent ebulitionem: ⁊ sanguis infectus ab utero non pōt mundificari: nisi ebuliat. In

UVA. BHSC. IyR_029

contrarium sunt oēs auctores. Dicendum q̄ principium uariolarum est duplex. s. p̄ncipium accētium p̄tium. s. febris: ⁊ aliorum quod est p̄ncipium ebulitionis. Et est principium aliud. s. apparitionis uariolarum qa iam icipiunt p cutim spargi ⁊ exire. Dico ergo q̄ in p̄ncipio uariolaruz. s. apparitionis circa cutim nō competunt ista frigida: ut Auic. dicz: q̄ phibent exitum unde materie cō stricte in ptibus extra uenas ⁊ etiam expulsibiles ⁊ actuate ⁊ constricte intus i uenis corrūpunt mēbra. in p̄ncipio uero signorum. s. in pricipio ebulitōis competunt frigida ista. nam ebulitio uel est separatiua: ⁊ tunc ifrigidantia non ex toto tollunt ebulitionem: sz remittunt ne pars bona per ebulitionem corrūpatur. si aūt fit ebulitio corruptiua nō competunt. Et apparz q̄ remissiora possunt esse que sedant ebulitionem sepatiuaz: q̄z que sedant ebulitionem uariolarum ⁊ morbillorum. Ad cō traria dicenduz: q̄ quando auctores phibent frigida extincti ua i principio uariolarum itelligunt in p̄ncipio apparitionis: nō in p̄ncipio ebulitōis ⁊ signorum. Ad scōam dicendum q̄ illa extictio nō ex toto tollit ebulitionem: sz rectificat illam: si ē sepatiua ebulitio. Dubitaī secūdo utrum a principio competat medicina solutiua. Uidetur q̄ sic: q̄ materia pōt indigere minoratione. In contrariū sūt omnes. Dicendum q̄ solutiua medicina que laniēdo soluit competit a principio. Rō q̄: lenit urulentias itestinales ⁊ mūdificat illas primas uenas. In eorum tū usu debet eē cautela: q̄ ista lenitiua debent esse cum hoc frigida sedatiua ebulitōis. Similiter nō debent eē in multa q̄ztitate ppter duo. Primo quia uniuersaliter in hētibus uariolas timeī fluxus uentris. unde Auic. supra dixit q̄ fluxus uētris ē aliqd ō uariolis ⁊ morbillis. i. est aptus euenire i eis. ⁊ iō lenitiua pura in quantitate multa possunt facere fluxū uentris prauum. Secūdo quia lenitiua quedam hēnt uiz aliquā debilem euacuandi ex soluēdo: ut māna sicut fuit dcm̄ supra ō cura putridarum in generali. p dosim ergo magnam potest ex soluendo educere ⁊ causare prauum fluxū. ⁊ hoc est quod. A. dicebat: si non obedit cū tamaridis addatur siracost. i. māna quedam cum facilitate ⁊ cautela. q̄: ponendo paruam quātitatem. Dico secūdo q̄ solutiua medicina q̄ ex soluendo euacuat a principio non competit: Rō ē quia materia est sanguinī admixta. etiam quia timetur de fluxu superfluo: ⁊ in summa tota cura ⁊ eius ptellatiōe oportet te eē suspectum de fluxu uētris superfluo in hac egritudie: ut usum est nostris auctorib⁹. ⁊ ideo cum natura rīdet sibi i lenitate: nō audeas dare lenitiuū Et cuz nō rīdet: sis usus illo cū cautela. unde Auenzoar uoluit q̄ in maiori tpe nō indiges tamaridis. Ad contraria pz solutio.

a Cuz ergo. Hic ponit curā primo quando incipiunt apparere: secundo ponit medicinas que competūt in p̄ncipio actūtium. ibi secunda. Medicine aūt Prima i quattuor. primo pōit cañ. in his que assumunt̄ ⁊ ponit medicinas. secundo in eis q̄ extra occurrūt. tertio i phlobotomia. quarto ponit quosdam alios cañ. spāles. ibi secunda. Et opz ut non approximet. ibi tertia. Et fortasse flobotomia. ibi quarta. Et quando accīt. Dicit primo. cum ergo ꝛc. egritudo. s. febris ista: que antecedit apparitionem. Dicem scōm. Lōsiderandum q̄ accīt hoc loco exempli. ⁊ iō dixit statim ⁊ incipiūt ꝛc. quia si non iciperent apparere adhuc posses ifrigidare. fortasse. dicit hoc p̄pter occultas dispōnes: pōt. n. incipere exire ⁊ unfrigidatio plus iuuaret ex pte: q̄z noceret. ebulire. s. leuiter. Odorat̄. i. sicut odor eius ponit̄: q̄ aromaticaī cū eo aliqua istarum decoctionum. uel odoratur. s. per nares. ut calefactio eī⁹ trahat ad ext ra materias in partib⁹ faciei. Ficus enim ꝛc. signum quia generāt pediculos a pud quosdam.

b Et de illis. Iste medicine sunt sumpte in ppria forma a Rasi. is. continentis: ⁊ dicīt ibi q̄ ponitur in istis medicinis lacca ad confortanduz epar. dragaganti. i. gūma draganti habz aliquam frigiditatez: ⁊ frangit acutatem rerum calidarum: ut dixit Serapio. ⁊ ideo ponitur in hac decoctione.

c Et oportet ꝛc. In hac hora. s. exitus uariolarum oleum ꝛc. q̄: claudit poros. Illud quod fit cum sudante. i. sicut fit in homine qui sudat. q̄: debet caueri ab aere frigido. unde sudantes si ab extra infrigidant̄. nauseant ut ab Ar. secūdo ꝑbleumatum ri9. ꝑbleumate: Et multitudo potus. s. in hac hora quia in p̄ncipio anteq̄z apparere incipiant concedit̄ pot⁹ frigidus aque: ut xviij. continētis. Flobotomia ē mala. s. hac hora: quia tam apparere incipiunt. Post duos dies uel tres dixit ēt hoc loco exempli: quia diuersificatur in diuersis hoc tps. unde supra in p̄ncipio capituli dixit q̄ spacium phlobotomie ē usq̄z ad quartum diez dixit fortasse qp illud q̄ō supra dixit in principio capituli ubi dixit: nisi inueniatur ꝛc.

d Et quando accidit Hic potest esse quartus cañ. Regimen aeris. s. per infrigidationē. Domi uenti quia aeri uentoso apertis fenestris. Etsimiliter ꝛc. supple paulatim fiat: ⁊ non subito. ⁊ quando caue ne calefacias quia significatur ebulitio prava.

e Et opz ꝛc. Emplastrationez uentris. s. cū rebus infrigidantibus uel opilantib⁹ poros: ⁊ hoc i hora exitus ad exteriora: quia phibz ⁊ cō stringit materias. Lō siderandum q̄ contra hunc cañ. medici multū ueniunt. in pueris. n. associantur in uariolis ⁊ morbillis uermes aut timetur de eis. ⁊ iō emplastrat uentrem.

f Et in fine. Consiederandum q̄ in fine. i. i p cessu uel ēt in declinatione timetur in istis dissinteria: ⁊ prauī fluxus ꝑpter debilitatem itestinorum: unde Azaranius principale capitulum fecit i hoc. ⁊ Serapio sexto practice ēt dubitat de hoc fluxu. ⁊ iō cōseruetur natura. s. ne fluxibilis fiat multuz: ⁊ quasi reseruetur. ⁊ preseruetur utendo rebus stipticioribus q̄z prius uel non sit lenitiuus. ergo si prius dedisti lentes decoctas non piecta aqua da mō lentes decoctas duabus elixationibus semper piecta decoctione: q̄: erunt magis stiptice: uel etiaz loco lentium. s. sicut sūt sine piectione aque. ciba allemalzic cum tamaridis. i. cuz cibo fō ex farina ordei ⁊ lacte extracto butiro: ⁊ tamaridis qui cibus nō sic lenit̄ uētrez sicut lentes: cū sua decoctione saltem cum non est in eo nitrositas superficialis lentium. ciba etiam loco lentium ꝛc. lentib⁹ factis aceto-

uebementis iuuamēti i huius hora. Cum ergo⁹ ptransierit egritudo diem ꝑm ⁊ icipiunt uariole apparere tunc fortasse erit infratio cā erroris magis ex eo q̄ retiet superfluitatem iterius ⁊ delatōez ei⁹ super mēbra p̄ncipalia ⁊ fortasse nō fit eis pos̄e pcedere ⁊ apparere: ⁊ accīt iq̄etudo ⁊ angustia ⁊ fortasse accīt nausea imo oz ut iuuen̄t superfluitates i huius dispōne cum eis q̄ faciunt ebullire ⁊ apiunt oppilatōes sicut feniculum ⁊ apiū cū zuccaro ⁊ succus eoz aut decoctio radicum ⁊ seminū ⁊ fortasse odorat̄ aliq̄d de croco ⁊ aqua ficuum ē bona ualde: ficus. n. sunt uehementis expulsionis ad exteriora: ⁊ illud ē una de causis euasionis nocumento earum. Et de ill⁹ que conferūt ualde i huiusmodi hora ē ut sumatur lacce ablute. z. v. lentiuz excorticatarum. z. vij. dragaganti. z. iij. deide coq̄tur cum lb. ſ. aque usq̄z quo remaneat quarta lb. uni⁹ ⁊ detur i potu. Et de ill⁹ que sunt uehementis iuuamenti ad faciendū apparere uariolas ē ut sumantur ficuum citrīaruz. z. vij. lentiuz excorticatarum. z. iij. lacce. z. iij. dragaganti seis feniculi añ. z. ij. decoq̄tur cū lb. ſ. aque donec remaneat ex ea fere tertia ⁊ coletur ⁊ deī i potu ō ea expellit. n. calitatē a partib⁹ cordis ⁊ phibet pulsum cordis. Et opz ut nō approximet ei i hac hora oleum aliquod oīno. Et oz ut regatur ⁊ elogetur ab aere frigido ⁊ ꝑprie i hyeme ⁊ fiat cuz illo illō q̄ō fit cum sudante frig⁹. n. oppilat poros ⁊ redire facē materias retro. et multitudo pot⁹ aque ffe cū niue ⁊ introitus i domo uenti mala sūt valde. ⁊ fortasse phlobotomia ē mala ꝑpterea q̄ repellit ⁊ conuertit illud quod pcedit q̄ caueatur post duos dies aut tres ⁊ quādo accīt⁹ ex cooptura ⁊ calefactōe quasi syncopis aut accīt syncopis tūc necessarium ē regimen aeris q̄ attrahit ⁊ reuerti ad odores canfore ⁊ saldaloz ⁊ si non fuerit excusatio q̄n detegaī corp⁹ domui uenti aut aeri fro paulati fiat ⁊ silr quando adiutorium ē cū calefactōe aut dimissione ifratōis q̄ō icipiunt exire: ⁊ non iuenitur cū exitu eaz aleuiatio imo iuenitur calitas iflata ⁊ lingua ad nigredinem decliuis tūc ca

ue ne calefacias. Et oz ut tu alienes ab babētib⁹ uariolaſ ⁊ morbillum emplatōez uentris i boc. n. est timor constrictōis anhelit⁹ subito ⁊ q̄ accīt fluxus uētris mal⁹ ⁊ mictus sanguis ⁊ i fine ei⁹ oz: ut conseruet̄ natura: ⁊ cibetur loco lentium sicut sunt lentib⁹ elixiatis duabus elixatōibus cū renouatōe aq̄: ⁊ loco lentiū almakid cū tamaridis ⁊ lentib⁹ fris acetosis ⁊ aq̄ granatoz ⁊ sumach ⁊ acresta ⁊ bis silī bus. Medicie aūt⁹ igrossātes sā. ⁊ ifrantes eum, phibentes eum ab ebullitōe: que i initio p̄cipiuntur: sunt sicut robribes: ⁊ acresta: ⁊ aq̄ fructuuz ffor̄ū ⁊ sirup⁹ alcori ꝑpe: ⁊ sirup⁹ altelea ⁊ sirup⁹ de zumar. Et sirupus quidem alchori hz descriptōes plures: quas dixim⁹ i antidotario: ⁊ dicem⁹ hic descriptōez fortez mirabilē: ⁊ est illa que fit cū aqua lactis acetosi iterati: ⁊ vi⁹ ei⁹ ē uehemens ualde. Descriptio hec est. Sume rob alcori ptes. ij. si aūt non fuerit tibi p̄ns. Accipe alcori ⁊ fac serrare ip̄m: ⁊ accipe serraturam eius: aut mole ip̄m: ⁊ misce molitum eius cū medietate sui de sandalis i aceto distillato aut i aq̄ acreste pure dieb⁹ aliquot deide decoquatur i eo decoctione cum facilitate cum longitudie donec dissoluatur: deide exp̄matur ⁊ sumantur de suco: ⁊ q̄ō to acetū: aut aqua acreste ē plus tanto ē meli⁹: deide sumatur aqua adog abstracto butyro mundificata a sua caseitate adog: aut aum colatōe ultima que fit dimittendo residere: aut cū decoctione sicut est decoctio aque caseī: donec sepetur aquositas: deī de sumatur faria ordei: ⁊ fiat ex ea ⁊ aqua lactis acetosi foca ⁊ fiat acetosum illud foca deide coletur postea sumaī illō foca ⁊ sit i eo ō subtili aqua or. ⁊ fiat acetosum: ⁊ q̄ō to plus iteratur tanto ē melius. Sumantur ergo de eo partes. v. ⁊ sumatur aqua pirorum de seni: ⁊ aq̄ cydonioruz acetosoz plurime aq̄ ⁊ aqua granatoz acetosorum ⁊ aq̄ pomoz acetosoruz plurime aque ⁊ aque alzarur: ⁊ aqua limōis ⁊ aq̄ prunorum acetosorum: ⁊ aqua dactilorum i p̄mis q̄ō icipiunt apparere expressorum: ⁊ aque alcori recentis: ⁊ aque mororum de seni: que non maturantur integre: ⁊ aq̄

sis: ⁊ non cuz aceto acuto sed agreste ꝛc.

g Medicine aūt. Robribes. i. de acetosella. sirupus alcori. i. palmarum silueſtrium. ⁊ sirupus altelea quidā dicunt. i. de piris. alij. i. ō agrimonia alij de fructu palmarum: ⁊ sirupus de minar: exponunt quidam. i. de sorbis: sz minar est germen siue pullulatio palme silueſtris ō quo scribitur secūdo cañ. ⁊ sirupus quidem alcori. i. de palmis silueſtribus positis in antidotario tractatu sexto ubi dicitur sirupus allzedit. iteradi. s. in acetositate. descriptio huius sirupi est nota: ⁊ uirtus eius est ifrigidatiua sedatiua ebulitionis. ⁊ ideo non ponitur zuccarū neq̄z mel. mē

UVA. BHSC. IyR_029

ta aũt ponit ad stomachi confortationem. ga autem addunt spicã uocant aliqualiter rectificare frigiditatem istaꝝ rerum. super radicem cucurbite. i. super fũdũ uasis: in quo fit ista ultima lenis decoctõ aut limme. i. alterius uasis.

a Et quando egredi untur. cũ auro q; incisio facta cum ea facilius sanat ꝙ facta cũ ferro ut Ar. prima pticula. 34. pbleumate: qõ dicit de salitõe satis est notum: sed nos non utimur hoc. licꝫ enim salitio maturat. Contra quia est facta priꝰ maturatio. Dicendum ꝙ uirtute croci si quid est non oĩno maturum cõplet maturum.

b Et de regimĩe paruarum. i. quia nõ sunt complete mature. ⁊ magnaꝫ ⁊c. quia sunt multum humide. tñ. 18. continẽtis. scribitur sic iste textus. Et patiẽs uariolas multe humiditatis iaceat supra matarac̃ium pãm rari plenuꝫ farina panicij ⁊c. ⁊ oleum malum q; cõe uel quod cũq; oleum inq̃tum remollit actu malum est ĩ hac hora deficcatiõis: ut quando uoluimꝰ desiccare. ⁊ iõ ad declarãdum hoc dixit ĩ fine. Et admĩstratio alicuiꝰ olei post deficcationem. i. chrysomiloruꝫ ĩmaturorum ⁊ acetosorũ ⁊ succi acreste ⁊ succi ribes ⁊ succi preputioꝝ uitis ⁊ succi rose plice ⁊ succi nenufaris ⁊ succi uiol. oĩum añ. tertiam ptis unius: ⁊ succi acetositatis citri ⁊ succi aceto sitatis citranguli añ. duas. tertias ptis uniꝰ succi coriandri ⁊ lactuce ⁊ folioꝝ papaueris humidi ⁊ endiuie ⁊ portulace añ. quartam partis unius succi folioꝝ salicum folioꝝ malorum ⁊ folio ꝝ pirorum ⁊ folorum alzarur ⁊ folioꝝ ro. ⁊ folioꝝ vge pastoris añ. quartã partis unius succi berbe birci ⁊ ro. siccarum ⁊ nenufaris sicci ⁊ succi biberis sicci ⁊ seris endiuie ⁊ se. lactuce: ⁊ balaustiarum ⁊ nenufaris añ. medietatem decime partis unius: ⁊ succi mete hũide sextã ptis uniꝰ ⁊ succi berberoꝝ humidorum medietatẽ ptis aggregent medicie: ⁊ succi: ⁊ componant super ignẽ: ⁊ ponant ĩ eis de lentibꝰ ptes quattuor. ⁊ de ordeo excorticato ptes. ij. ⁊ de sumach ptes. iij. ⁊ de granis granatoruꝫ ptes. iij. ⁊ decoquant oĩa ad ignem: donec remaneat medietas deĩde dimittat donec iffrideꝛ: ⁊ cõfricet fortiter. ⁊ colet ⁊ sumat ȝ cãfora ad omne pondus. ccc. ȝ. pondus. aure. j. ⁊ terrat canfora ⁊ puluerizet super radicem cucurbite: aut kime ⁊ fundat sup ea medicia cũ facilitate: deĩde liget caput eius cũ re uebemẽtis fortitudis: deĩde ponat super prunas donec sciatur ꝙ forsitã feruet: ⁊ concutiat ⁊ ponat ĩ uitreata: ⁊ strigat caput eius: ut nõ perdat cãfora ⁊ lutet ⁊ dosis eius sit usqȝ ad. ȝ. x. Et de boibꝰ ẽ ꝙ ponit ĩ ea spice ⁊ zizyberis ⁊ se. feniculi ⁊ anisi ⁊ cipi: ⁊ pipis ptes equales ꝑm q̃titatem que ei uidetur. Et qñ egrediunt uariole cũ cõplemẽto ⁊ ptransit septimꝰ: ⁊ appareat ĩ eo maturatio tunc necesse ẽ ut rũpant cũ acubus de auro: ⁊ auferat hũiditas cũ cotto. Salitio aũt necessaria ẽ: ⁊ cũ uolueris salire tunc elonga salitionẽ ab eis q̃s erupisti de magnis dolorosis ex ꝑ piquo: illud. n. facit dolorem. ĩmo sali illas que sunt ꝓter eas: ⁊ dimitte claudẽs cũ eo uiam orificiorum suorum: donec fugant salez sum: ⁊ nõ saliant ante complementum maturatõis: illud. n. fortasse faciet accidere dolorem uebementem ⁊ apa. Et salitio q̃dez est res que ẽ necessaria: postq̃ maturãtur ⁊ illud q̃dem fit cũ aqua sal: ĩ qua ẽ uirtus croci. Et si aqua illa est aq̃ roſ. tunc est melius Et aqua ĩ q̃ decoquunt tamariscus ⁊ lentes: ⁊ rose deĩde salit ẽ ultima: ⁊ ꝑprie si ponunt iterum ĩ ea cãfora ⁊ sandali: hec. n. salitio maturat ⁊ exiccat: ⁊ facit cadere cum uelocitate. Et suffumigatio cũ tamariſco ẽ iuuatiua ualde. Et ĩ hyeme oȝ ut applicet eger icensioni ex tamariſco.

Et quando uariole sunt uebementis humiditatis tunc necessaria est suffumigatio cũ myrto ⁊ folijs eiꝰ Et de regimĩeꝰ bono apud maturitatem uariolarum puarum ⁊ magnam uolũtatem exiccatõis earuꝫ ẽ ut dormiat patiens uariolas sup farina rizi ⁊ milij ⁊ ordei ⁊ fabarũ: ⁊ magis cõueniẽs ẽ ut ponas ipaꝫ ĩpletionem culcitre: que sit rara in qua penetret uirtus. Et folia cupressi sunt bona in hoc: ⁊ oleũ malum ẽ ĩ hac hora: qñ ꝑbibꝫ exiccationem: ⁊ quando ĩcipiunt uariole exiccari: tunc oȝ ut linat super eas ex medicis predcis cũ uirtute croci. Et quando accidunt ex uariolis ulcera confert unguentuꝫ albũ ⁊ ꝑprie ꝑmixtum cũ aliq̃tulo cãfore ⁊ rasura radicum cane cuꝫ aqua roſ. aut rasura uenaruꝫ arboris salicis aut arboris alzarur. Et qñ qȝ confert unguentum de ceruſa ⁊ litbargyrio. Et quando sunt ĩ naso cruste confert cerotum factuꝫ cũ oleo roſ. puro cum virtute ceruse ⁊ climie. Et admĩstratõ alicuiꝰ olei post exicationeꝫ ⁊ apud ulcerationem ẽ bona apud exiccatões q̃dez cum eo: quod facit cadere cum uelocitate ⁊ apud ulcerationeꝫ ꝑprea quod ipsum ẽ materia emplastri ⁊ unguenti. Unguentum quidem rubeũ bonũ est ad ulcera uariolaruꝫ.

De obseruatione mẽbroruꝫ: ⁊ defensione eorum a nocumẽto uariolarum ⁊ morbilloꝝ. Ca. xj.

Embraꝰ quo oȝ custodiri a nocumento uariolarum sũt sicut ĝntur: ⁊ oculus ⁊ ptes superiores narium: ⁊ pulmo ⁊ intestina: hec. n. mẽbra sunt illa que ulcerant. Fortasse. n. oculus destruitur: ⁊ fortasse accit ĩ eo albugo. Jn guture uero fortasse accit prefocatio ⁊ fortasse accidunt ulcera: que ꝑhibent deglutitõem ĩ meri: ⁊ fortasse peruenient ad hoc: ut sit illic corrosio pernitiosa. Jn superioribus uero partibus narium fortasse accidũt ulcera: que strigũt meatus odoratus. Jn pulmõe aũt accidit fortasse ex botbor uariolarũ ⁊ morbilli constrictio anbelitꝰ uehemens: ⁊ fortasse faciunt cadere in pthisim qum ulceratur. Jn intestinis fortasse accidit excoriatio cui succurrere ẽ difficile. Conseruatio aũt oculi melior est. ut fiat alcobol oculo cum almuri ⁊ aqua coriandri ⁊ aqua roſ. ĩ qua iam posita sunt sumach ⁊ cãfora. ⁊ ꝑprie ĩ primo die: ⁊ cum almuri solo. Et similiter fiat alcobol cũ alcobol nutrito ex aqua coriandri ⁊ aqua sumach posita in ea canfora ⁊ succus pulpe granatorum ẽ bonus iterũ in ꝓncipio. Qum uero apparẽt tũc facere alcobol cuꝫ aqua roſ. ⁊ cãfora ẽ magis conueniens: ⁊ dictum ẽ ꝙ facere alcobol cuꝫ napta alba ẽ bonum in hoc: Et oleuꝫ de fisticis ẽ de eis quibus utunt mulieres ĩ regione nostra post uariolas ⁊ euentum nocumẽti ĩ oculo:

facta crusta. quia facit illaꝫ cadere. Crusta enim ibibitur oleo ⁊ inflatur ⁊ cadit.

c Et apud ulcerationem ⁊c. q̃ si dicat aliquid unguentũ ut rubeum competit ulcerate uariole: sꝫ oleum est materia unguẽtorum: Unguentum rubeuꝫ ide illud qnto cañ. tractatu undecimo.

d Embra. ꝓmo enumerat membra: que oportꝫ custodire. secũdo ut ibi. Et fortasse ostendit nocumenta que eis accidere ꝓssunt. Jsta enim membra sunt satis tenera ⁊ mollia: ⁊ ideo apta nocere ⁊ õ nocumento curandum est. tertio docet modum preseruandi ab euentu nocumenti: ut ibi seruatio aũt. ⁊ hec pars habꝫ. 5. sicut. 5. sunt membra. almuri. de ordeo uide secũdo cañ. capitulo de muri. Jsta aũt que hic dicit Auic. sunt rememoratõis opꝫ enim te recurrere ad fen. tertiam tertij cañ.

e Cum uero apparent. quia iam est principium uariole. cura enim est sicut principium obtalmie in cuius principio stiptica ut sumat non sic laudãtur: ut frigida stiptica: ⁊ ideo laudat aquam rosatam cum camphora. ⁊ nos protellauimus super hac materia super fen. tertiam tertij. Reliqua que dicit sũt nota. ⁊ oportet recurrere ad tertium librum fen. nona. ⁊ fen. quinta. ⁊ quarta. ⁊ fen. sexta ⁊ fen. sextadecima ⁊c.

UVA. BHSC. IyR_029

a ¶ Hoc quidem. Lutum rarū dicit quod est lutuz cōe: quo fiunt uasa. In ungula cameli. is. continētis scribit sic. accipe ungularum arietis cū assa tur: ⁊ inunge locum: ⁊ oīno ꝓculdubio delitescūt cicatrices. lapis piperis non hētur. alkubugi. i. pdr ⁊ auragi ⁊ aduragi idem sunt: ut dicunt ⁊ ē tur tur. Sumera est confectio ligda ad leniēdum faciem.

b Am sciuisti. ¶Hoc capitulum añ signa dupliciter consueui dividere. ¶Primo q̄ Auic. ꝑmo ostendit euentꝰ effimerarum ab apostematibus. secūdo putridarum tertio ethicarum. ibi secunda. Cum aūt. ibi tertia. Et iste quidem. Secūdo modo sic. primo ostendit q̄ febres sequūtur apostemata extrinseca. secundo ītrinseca apostemata. ibi secūda. Et febris autem. In prima parte ſm hanc diuisionem uult: q̄ apostemata extrinseca ut plurimum sequitur febris effimera: ⁊ dat causā huius: ⁊ aliquando potest seq putrida, ꝓpter magnitudinem uel ꝓpinq̄tatem: ut cum est apostema ī titilico uel mamilla.

c Et quod sūt scōz plurimū. Considerādum ut plurimū dupliciter exponitur primo pluri mū ꝛc. i. plurimū febrium effimeraꝝ sine ponentium caliditatem ad cor absq̄ putredine est ex causis ꝑmitiuis: quasi dicat licet ut plurimum febres effime re fiant a causis primitiuis: tū fieri possunt ab apostematibus exteriorib⁹: que non perueniūt ad alterandum cor ut plurimū nisi cuz simplici calefactōe sicut faciunt cāe primitiue ut solis ⁊ huiusmodi. Secūdo exponit plurimū horum. s. apostematū extrinsecorum facientium effimeras febres. nam corpus in quo hec apostemata extrinseca fiunt a causa primitiua ut pcussione ⁊ similib⁹ non presentib⁹ causis corporalibus est mūdū quia apostema nō est actu aptū generari, nec putredo in corpore ei⁹ fieri. sequit ergo simplex calefactio stans ī terminis effimere non apta transire in putridam. ⁊ sumitur ab. A. tertio ca nō. fen. tertia capitulo de obtalmia. dixit autem plurimū quia etiam quedaz apostemata extrī seca facientia effimeras possūt fieri sine cā primitiua.

d Cum aūt. Quia dixerat q̄ febres sequētes apostemata extrīseca sunt effimere ut plurimū declaratur: q̄ dixit ſz plurimū ⁊ q̄: possunt esse quandoq̄z putride ut cum putredo peruēit effumando ad cor: ⁊ hoc q̄: apostemata sunt magna siue ꝓpinqua. ſortasse. hoc aduerbium fortasse non debz componi cū hoc quod dicit fit: sed cū eo q̄ō premisit. s. peruenit ꝛc.

e Et plurimū qdem. hec lr̄a potest dupliciter expōi sicut superior lr̄a primo plurimū similium horum. i. plurimum apostematum extrinsecorum faciētium febres putridas: nō fit nisi a causis antecedentib⁹ corporeis replerionalib⁹ crudis. Cū enim apostemata extrinseca fiunt in corporibus repletis malis humoribus preter occursū cause primitiue: tunc sunt apte facere feb. putridas, ꝓpter aptitudinem illorum corporum ad putrefactionem humorū: ⁊ magnificationem apostematis. dixit autem simile horum q̄: apostemata extrinseca facta a causis antecedentibus corporalibus ⁊ facta a causis primitiuis absq̄z antecedentibus simulantur. dixit autem antecedentib⁹ corporalibus ꝛc. ut ostēdat q̄ cause antecedentes apostemata sunt humores peccantes in quāto uel in quali. ⁊ ideo dixit antecedētib⁹ ꝛc. i. peccantibus peccato q̄ztitatis. ⁊ replerionalibus crudis. i. peccato qualitatis. Vel dixit antecedentibus corporalibus. i. cōplerionabilibus ⁊ replerionalibus crudis i. humoralibus. ⁊ scientia pendet ab his que, plixe scripsimus fen. secunda primi cañ.

f Et quandoq̄z fiunt. s. apostemata extrinseca facientia uel facere potentia febres putridas ex ulceribus. uerbi gr̄a ex ulcere. s. ex dolore in digito pedis aliquis incurrit apostema in inguine: q̄ materie mote uersus pedem inueniunt carnes molles in inguine: ⁊ ibi retinent: ⁊ dixit hoc Auic. ut ostenderet q̄ cause pri mitiue: ut dolores mouent causas antecedentes. Aliter potest expōni: ⁊ quandoq̄z fiunt. s. febres effimere uel putride ex ꝛc.

g Febres autem. ¶Primo ostendit que febres sequuntur apostemata intrinseca. secundo ponit illarum diuersitatem. ibi secunda. Et uehementiores. Considerandum q̄ apostemata intrinseca ggregant multam materiam: ⁊ uene sunt late. unde fumus putridus pōt continuari ad cor: ⁊ ideo fiunt febres putride. Dixit autem fortasse, ꝓpter multas contingentias: Imaginat enim Auic. non esse impossibile febrem sequē tem aliquod apostema intrinsecum esse effimeram ut cum esset a corde remota: ut circa intestinum rectum.

b Et uehemētiores ¶Ponit diuersitates harum febrium. ¶Prima est ſm diuersitatez specierum apostematum. ⁊ patet. Et hec apostemata. ¶Hec est secūda diuersitas ſz membra apostemosa: ⁊ uult q̄ tu recurras ad tertium librum. Tertia diuersitas est, ꝓpter ꝓpinquitatem ⁊ longinquitatē a corde.

i Et eorum febres q̄ sunt in mēbris. Quarta diuersitas est ſm diuersitatē substantie mēbri si est carnosum: uel panniculare uel neruosum. Dubitatur quia dicit q̄ febris apostematis panniculorum ⁊ similium. s. neruorum est debilior. Contrarium ponit primo libro fen. secunda cap. de signis apostematū. Dicendum q̄ febres dicuntur uehementiores ī calore: ⁊ sic febris apostematum membri carnosi est uehementior: qa illa apostemata aggregant plus de materia ⁊ materia in mēbro carnoso plꝰ calefit: fit ergo in eo febris pluris caloris. Alio modo dicitur febris uehemens in accidentibus quibusdam cōibus: ut dolore uigilia spasmo ⁊ similibus: ⁊ sic febres sequētes apostemata neruorum pāniculorum ⁊ similium: sunt uehementiores.

k Et eoz que sunt in uicinitate arteriarum. Quinta diuersitas ē ex diuersitate membri in hoc q̄ est neruosum ul' arteriosuz. ⁊ considera q̄ licet febris sequens apostemata membri arterioſi uel iuxta arterias sit uehementior per hoc: q̄ cordi per arterias magis cōicat. potest tamen ex alia cā ut propinquitate eē maior febris: uel uehementior membri minus arteriosi: uel nobilitate: sicut apostema concaui epatis uehementiorem facit febrez q̄z apostema splenis: ⁊ tamen splen est arteriosior: q̄z concauum epatis. ⁊ multo magis q̄z gibbus cum ad gibbum nulla ueniat arteria: q̄uis totum epar propinquuz sit arterie magne.

l Et non euacuātur. ¶Hec ē diuersitas hazz febriū ſm ꝓpios: q: hūt alios ⁊ alios ꝓpios ſm alias ⁊ alias materias. ¶Nos trāseam⁹ breuiter: quia in questionibus generalibus plixe diximus de periodicatione. Dicamus ergo q̄ febres apostematum periodicare est in determinata mensura ⁊ fortificari eam uel reuerti postq̄z quieuit. ergo oportet materiam nunc moueri ad putredinem alia priori euaporante prius. sed hoc non fit nisi: quia materia determinato tempore generat: ⁊ determinato tempore mouetur ad membrum. ⁊ hec sunt cause ex parte membri mittentis. ⁊ ideo dixit secundum materias: que effunduntur. periodi

erradicat caliginem si fuerit: ⁊ rectificat oculum ⁊ collyriū albū est bonum ualde apud appartōez bothor. Cōseruatio aūt oris ⁊ gutturis ē sicut suctio granatoruz ⁊ suctio moroz de seni ⁊ gargarizatio cum rob eoz: ⁊ proprie quādo cō queriť de dolore ī eis: ⁊ tunc oz ut lambať de rob eorū aliq̄d post ali quid. Sz superiores ptes nariū cū epithimatōe ex memithe ⁊ sandalis ⁊ rob acreste ⁊ aceto. ⁊ odorare aceta solum ē uehementis iuamenti. In conseruatōe uero pulmonis non ē q̄ sit sicut loboc ex lētibus leue cū semine papaueris. Intestina aūt plurimū q̄dem opz ut conseruenť post iceptiōez cum stipticis: ⁊ qū icipit solutio uētris ī fine egritudis curetur cum trocis cis de spodio ⁊ ribes: ⁊ trociscis de semie acetose.

De eradicatōe uestigiorum uariolarum. Ca. xij.

¶ Hoc[a] q̄dem loq̄mur uice alia qū loquemur de decoratōe nūc uero dicemus illud quod est magis conueniens ⁊ magis ptinens. Et de eis que erradicant uestigia uariolarum itez sunt radices arūdinum ⁊ sarcocolla ⁊ semen melonis ⁊ cortices ei⁹ exiccati ⁊ rizi ablutum ⁊ aqua ordei ⁊ albumē oui ⁊ creta rara ul' lutum ⁊ litargyrium ⁊ zuccarū tabarzet ⁊ amilum ⁊ amigdale dulces ⁊ amigdale amare. Et de oleis oleum de lilio ⁊ oleum de fisticis ⁊ ad eps asini cū oleo roſ. ⁊ que sunt ei similia ⁊ aqua que fit in ungula cameli: que assať ē ultima. Et de illis que sunt fortiora ē spuma maris ⁊ lapis piperis ⁊ costus ⁊ āmonia cum ⁊ tus ⁊ sapo cū baurach ⁊ ossa uetusta adusta semen rhaphani farina rhaphani exiccati aristologia lupinis. Et de cibis rectificantib⁹ colorem plūbeuz sunt granata dulcia ⁊ cicer ⁊ uinum bonum uitelli ouorum sorbiliū ius galline: ⁊ alcubugi ⁊ alduragi ī piguati. Et opz ut assiduet habens ea balneatōe. ⁊ de compositis ē ut sumas ossium adustorum ⁊ stercoris ouini antiq̄ ⁊ ostracorum nouorū ⁊ anili ⁊ seis melonis ⁊ rizi abluti ⁊ ciceris oīum añ. partes. x. ⁊ granoz alben ⁊ lupinorum ⁊ costi ⁊ aristologie longe oīum añ. ptes. v. ⁊ radicis arundinis sicce ptes. xx. fiat ex eis epithima cū aqua melonis: aut cum aqua cucumeris siluestris aut cum aqua or. aut cum aqua fabarum ⁊ liniatur cū eo mēbz: ⁊ abluať ī mane cū decoctōe uioť. Alii ud ostracoz nouoz ossiū antiquorum radicis arūdinis pfice amili seis melonis rizi abluti granorum granatoruz costi ptes equales fiat ex eis gumera: ⁊ uterum lupini ⁊ cicer nigrū liniať cum eis.

De febrib⁹ aꝑatum. Ca. xiij.

Am sciuisti[b] dispōnes febrium q̄ sequūtur aꝑata apparentia: ⁊ q̄ sunt[c] fz plm ꝺ genere febrū dicī quum aꝑata ista fz plm nō perueniant ad cor: nisi cuz calefactōe sua absq̄z sua putredine ⁊ plm q̄dem boz ē a causis primitiuis. Cū aūt[d] peruenit putredo eorum ad cor, ꝓpter suam magnitudinem aut, ꝓpter suam ꝓpinq̄tatē fit febris fortasse non de genere febris dicī. Et plm[e] q̄dē similiū borū nō fit nisi a causis añcedentib⁹ corporeis replonalibus crudis: ⁊ q̄nq̄z[f] fiūt ex ulceribꝰ ad q̄ attrahū tur materie maligne: ⁊ retineť in carnib⁹ mollibus. Febres[g] aūt q̄ sequunť itrīseca aꝑata fortasse non fiunt ex applicatōe calefactiōis ad cor sine putredine. ⁊ uehementiores[h] q̄dem febres fiunt ab aꝑatib⁹ itrīsecis: qū sunt ex genere berisipile: ī q̄busdam uiscerib⁹ ⁊ extēdit dolor ⁊ situs ⁊ iflātio: ⁊ signant ea signatōes pmixtōis cholere plurime cū san. ⁊ hec aꝑata ītrīseca sunt sicut aꝑata cerebri ⁊ uelaminū ei⁹ ⁊ simach auris ⁊ gutturis q̄nq̄z. ⁊ ī uelamīe quod seq̄ť pect⁹ ⁊ epe ⁊ rene ⁊ uesica ⁊ matrice ⁊ itestinis ⁊ q̄ sunt eis similia. ⁊ diuersificantur febres eoz ī uehementia ⁊ debilitate ſm, ꝓpinq̄tatem cordis: ⁊ longitudinem: ⁊ eorum iterum febres que sunt ī membris carnosis est febris uehementior: ⁊ eorum febris que sunt in panniculis ⁊ eorum similibus est debilior: ⁊ eorum[k] que sunt in uicinitate arteriarum febris est uehementior: ⁊ eorum que sunt in uicinitate uenarum solum febris est debilior. Et non euacuantur[l] iste febres a periodis secundum materias que effunduntur ad apostemata earuz

UVA. BHSC. IyR_029

nāq3 eaz sunt ſm generationē eaz: ⁊ ſm motū iparū. ſilicet materierum regreſ et ſiue cōcurrit ad hoc attractō facta a mēbro apoſtemoſo trahē te calorē ⁊ dolorē. ⁊ ideo dixit ⁊ attractionē caliditatis ⁊ doloris. i. attra cōnem fcāz a caliditate ⁊ dolore. ſi ergo iſte ſunt cāe piodicatiōis: igitur natura cuiuſcūq3 humoris eſt determinata cā determinati periodi. nam natura colere qa eſt alia a melācolia habet aliud determinatū tps rege nerationis in quātitate: qua poſſit facere febrē. habet etiā determinatū tps: quo mouet ad apo ſtemādū mēbrū: ⁊ ha bet et apoſtema deter minatū calorē attracti uum ⁊ determinatū ca lorē. ſequit ergo q uni cuiq3 humori eſt perio dus qui cōuenit: qa uni cuiq3 eſt generatō mo tus caliditas ⁊ dolor: q ſibi cōuenūt. ſanguini aūt uideť cōuenire cōti nue affligere. ⁊ ideo ſuꝰ piodus ē ꝓprie nō pio dicare: ſz unum habere poriſimū ſcias hoc.

a Et ſcias. Hic ē unꝰ cañ. ⁊ pōt poni alia di uerſitas. Dubitať ſi fe bris ē accñs apoſtema tis quō poteſt remoueri apoſtema ⁊ remane re febris. Dicēdū ꝓmo q hec febris que rema net nō ē illa: q ſequitur apoſtema ſed alia febriſ de putredine humoruz preter apoſtema. ⁊ iō ſi gnificat q licet ſit cura tus ab apoſtēate: tñ mū dificatio nō accidit. ſ. al teriꝰ diſpōnis comūcte Alīr pōt dici q multo tiens ſanať. i. appet q ſit ſanatus: quia dolor ceſſat: ⁊ grauitas i loco ⁊ tuſſis. vbi gra i pleu reſi: qa materia reſoluta ē ſm magnā ptē. Ali quid tñ de illa remāſit i loco uel circa locū apo ſtematis ſufficiēs tene re febrē. ergo ſignū eſt q nō ē facta ꝓfecta mū dificatio apoſtematis. ⁊ iſte caſus eſt q̄ſi ꝓtrariꝰ caſui anrij ſcripto i com mēto āpho. poriſimos ⁊c. In anrio enī remāſit pleureſis: ⁊ ceſſauit febris. hic autē febris remā ſit: ⁊ pleureſis quaſi ceſſauit. Et iſte qdē febres. ſ. apoſtematū itriſecoz.

b Dubitať qa ꝓprie apoſtemata pulmonis deberēt ducere ad ethicā cū ſit mēbrū cordi ꝓpinquū In cōtrariū ē Auic. hic ⁊ Gal'. q̄rto terra pētice illo cap. Perträſeam⁹ uideť ſenſiſſe Gal'. ibidē ⁊ Dynus cū eo: q ethicā dictā maraſimū ſiue ſiccitatē magis icurrit ex apoſtemate i epa te erūte: ⁊ hoc ꝓpter defectū nutrimēti ỹncipiātis ab epate: ⁊ nō a pulmo ne: ſed ethicā que eſt iflāmatio uel ex iflāmatione ⁊ ebulitione magis icur rit ex apoſtemate i pulmone: qa cor nō pōt euentari. ⁊ tu cōſidera.

c Ille uero. i. illa apoſtemata uel ille. ſ. febres ſequētes apoſtemata q̄ ſunt in uelaminibus. ſ. dyafragmatis cū confirmātur. ſ. in melācolia: quia nō reſoluūtur. Hō erpectant ⁊c. qa prius occidūt: Unde Gal'. ibidē lo quēs de apoſtemate dyafragmatis dicit. Multotiēs aūt uidi iterficiētē anteq3 certiſſimū cōpleať diſnia ⁊ deſipiētia. ſed in quibus tales diſpoſi tiones ſunt: q̄ſplurimum moriuntur anteq3 ethica generetur.

d Um febribus. Primo pōit q̄ſdā diuiſionē ſignoz ⁊ accñtiuz: ⁊ illā declarat. ſecūdo pōit quādā diuerſitatē ſignoz fundatā ſup mēbro diuiſiōis illiꝰ. tertio ponit quedā alia ſigna. ibi 2ᵒ. Et mē bra. ibi 3ᵒ. Et caliditas. Conſiderādū ꝓ hoc q Auic. dixit eſſe ſi gna quedā ⁊ accñtia: que ſignificāt mēbrū: i quo eſt apoſtema uult te re dire ad tertiū librum: in quo habes ſigna apoſtematis uniuſcuiuſq3 inte rioris mēbri. per hoc aūt q dicit eſſe ſigna que ſignificant materiā faciē tē apoſtēa uult te redire ad tertiuz librum aliqualīr. ⁊ ad tertiā fen. huiꝰ q̄rti. ⁊ per hoc q dicit eſſe ſigna: q̄ ſignificāt de ſalute uel de morte: uult te ire ad fen. ſecundam huius quarti. ⁊ ideo omnia hic abbreuiauit ⁊ lo co exempli dixit quedam.

e Et eſt calidius reliquis. quia membrum apoſtematum eſt ſicut for naz feruens: ut undecimo terrapentice. ultimo cap.

f Et membra quia quedam ſigna ſignificant mēbrum apoſtematū: ⁊ ideo oſtēdit diuerſitatē febrium: ⁊ per ordīs ſignorum ſm diuerſitatem mēbroz apoſtemoſorum. ⁊ habet duas ptes. ꝓmo premittit. ſecūdo ꝓ ſequit. ibi ſecunda nam i mēbris. occulta. i. intrinſeca apoſtemata: reci piēdo qa fit primo calor in corde: qui formalīr eſt febris: ⁊ poſtea recipi tur in membro apoſtemoſo: ⁊ in alijs mēbris: ⁊ ẓ q mēbra ſunt diuer ſa: accidit diuerſitas in recipiendo calorem febrilem. Derdurationē Et pdurationes. qa abbreuianě ⁊ plongantur febres etiam ſm diuerſi tatem mēbroz apoſtematoz. Citius enim terminatur apoſtema cere bri q̄ matricis. ⁊ per conſequens febris coz. Et piodis. alīr enim pio dicant febres apoſtematum epatis ⁊ aliter apoſtema renum. licet enim ſequatur principaliter naturā humoris: tamen diuerſificari pōt ex alijs cāis: ut ſepe diximus. Conſiderandum ergo q Auic. tangit duo princi paliter. Unum eſt diuerſitas: que ſumitur a mēbris. ſ. in febribus a mē bris apoſtematis: ⁊ huius diuerſitas eſt triplex. Una in accñtib⁹ febriū ⁊ comphenditur diuerſitas in ſalubritate ⁊ contrarie. ⁊ hoc itellexit cum dixit in faciendo febrem. ſ. diuerſaz materiez ⁊c. Alia ē ī ꝓlongatione ⁊ abbreuiatione: quod intellexit cuz dixit ⁊ pduratione. Tertia ē in piodis ⁊ pa tet. Secundum qō intelligit eſt diuerſitas ſm quā mēbra apoſtemata cauſant hāc diuerſitatē febrium. ⁊ huius diuerſitas ē penes tria. Unuz ē penes magni tudinē eoz. ſ. mēbrorum i ſeipſis: ꝓ magnitudinē autem mēbrorum intelligo maiorē uel minorem nobilitatē ⁊ maiorē uel minorē ſēſibilitatē ul' maiorē uel minorē ꝓpinquitatem ad cor. hec enim omnia faciunt q̄ mēbrum dicatur magnum uel paruum i dignitate. Aliter tñ ꝓteſt exponi ſm magnitudinē eorū. ſ. apoſtematum in ſeipſis. i. ſm q̄ apoſtemata ſunt magna ul' parua. Secundum autez penes qō apoſtemata diuerſificantur i fa ciēdo febrem eſt ſm magnitu dinem uenarum. ſ. pulſatilium ⁊ quietaz: ⁊ in hoc tangit maio rem uel minorem alligantiā cū corde: Tertium eſt ſm mēbra ſua. ſ. alia a corde qbus ñbris cōicat mēbrum apoſtematum faciens ſebrem. vbi gratia ma trix communicat capiti: ⁊ mica ce rebro. ⁊ ideo in apoſtemate ma tricis fiet febris cum dolore ca pitis.

g Alam. Hic ꝓſequitur de beret antē oſtendere: quō mem bra apoſtemata diuerſificata ſe cundū magnitudinem diuerſifi cantur in prolongando febres ⁊ abbreuiando: ⁊ quō in piodi cando. deberet etiam ſecundo oſtendere quō mēbra diuerſifi cata ſcōm magnitudinē uenaz diuerſificantur i fortificādo fe bres. Sed quia hoc totum ſciť ab eo: qui ſcit tertium cañ. ⁊ qui ſcit qō ꝓceſſit de q̄rto libro. iō Auic. ualde breuiter trāſiuit. ⁊ qō dixit in tertio libro: hic co natur ponere curſiue. ergo trā ſiens Auic. primo oſtendit quō mēbra diuerſificata i longitudi ne ⁊ ꝓpinqtate ⁊ colligātia etiā ſenſibilitatis diuerſificātur i fa ciēdo febrē ⁊ in periodis earuz ſecundo oſtēdit quō apoſtēata diuerſificata ſm mēbra ſua di uerſificātur in faciēdo febres. ibi ſecunda. Et fortaſſe. Quod diafragꝫ ſit ꝓpinquum ⁊ uehe mētis ꝓpinqtatis ad cor qō eſt nobile: ⁊ multum ſenſibile ē no tum. q⁹ etiā pulmo ſit ꝓpinquū cōicans ⁊ mobile ⁊ alligatuz ue nis ⁊ arteriis ē etiā notum. Re nes autez reſpectu dictoz lōgi

materia ē cholica. Accidētia uero ifirmi ſunt diſpoſitiōes q̄ indicāt eiꝰ ſalutē aut indicāt ipſius mortē. Et mēbraˡ q̄dez occulta diuerſificātur i faciēdo febres ⁊ recipiēdo eas ⁊ p durationē eaz ⁊ ipſaz piodis ẓ magnitudinē eoz i ſe ipſis ⁊ magni tudinē uēarū eaz. ⁊ ẓ mēbra ſua: nāˢ i mēbris itrinſecis ſūt q̄ ſunt ꝓ pinq cordi ⁊ uehemētis cōitatis ſi cut ualamē ⁊ pulmo. ⁊ de eis ſūt q̄ ſunt lōginq̄ a corde ⁊ debiľ cōmunitatis ſicut rnes: ipi ei nō ſemp fa ciūt pp apata ſua febres fortes ne q3 continuas: ⁊ multotiēs q̄dē ſūt iterpolate ⁊ ſunt de genere febriuz cōmixtaz ⁊ febriū tertianaz ⁊ q̄r tane ⁊ quītane ⁊ ſextane: ⁊ fiūt cuz eis rigor ⁊ borripilatio: ⁊ ābiguū fit eſſe eaz: ⁊ ſignat eas grauitas i loco rnū ⁊ in ptib⁹ alchatī ⁊ dolor ⁊ ꝓpetas calīratis i membro maio ris cōſueta. Qū aūt aggregatur i mēbro ut ſit ꝓmum ꝓncipali aut fortis cōitatis cū eo aut uehemen tis ſenſus: ⁊ ē neruoſū: tūc cū uehe mētia febriū cōmitātiū apata eius accidūt ei iquietudo magna ⁊ ſpaſ mus ⁊ fortaſſe cōmittanť ipm acci dētia extranea: ſicut apata matricis aſſotiať enim ei cū febre ſoda ⁊ do lor ceruicis. Et caliditasˢ q̄dez q̄ꝫ uis iflenť in eis apatib⁹: tñ nō eſt qui ſunt paruz alligati ⁊ paruz ſenſibiles reſpectu diafragmatis etiā minus no biles illis. materie ergo nō ſic copioſe effumant ad cor: ⁊ diſcōtinuantur fumi. ergo non eſt neceſſarium fieri febres fortes neq3 contiuuas. ⁊ qa materie multe ⁊ diuerſe poſſunt in eis aggregari: qa tollerant mltum nocumētum: ⁊ poſſunt diuerſe aduſtōes i eis fieri: ideo poſſunt fieri febres: que non ſunt iterpollate. i. que non ſunt ordinate ſed diuerſe cōmixte tertiane ⁊c. Et ambiguuz fit. qa me dicus uidens tantā ambiguitatez febrium ambigit de cauſa: que ſit ⁊ miratur: uel ambiguus de ſalute uel de morte. ⁊ ſignificat eas febres apoſtematum re num. de hoc ſcribit caſum Raſis. i8. cōtinentis quarto cap. i principio. quē i ꝓ pria forma uidi in dño Raynaldo de monte melino.

b Cum autez aggregaťpatz Dubitat Dynus utrum ad apoſtemata uiſce rum ſequať febris continua. Uideť q̄ non: quia materia febriuz cōtinuaz eſt ītra uenas ut ſupra cap. de putredine: ſed materia apoſtematum exiit uenas ⁊ eſt i poris. Amplius cōtinuaruz ꝓpriuz eſt ñ horrere: ut Gal'. ſecundo de dfijs febrium. ſed q̄dā apoſtemata quorundā uiſcez ut renuz faciunt febrē cuz rigo re ut hic Auic. Oppoſituz itellexit Gal'. 4ᵒ pticula ampho. ſup illo vbo febres quecunq3 nō. Hic inutilīr ꝓlōgat qdā: ⁊ dicunt q̄ febres apoſtēatum uiſcerum ſunt continue ꝓpter materiā: que eſt i uenis apoſtemati membri: ⁊ ſi ſunt inter pollate ſunt ꝓpter materiaz: que uenas exiuit. Et nos dicamꝰ q̄ materia extra uenas cordi tñ ꝓpinqua poteſt facere continuā: ſicut ſanies pulmonis: ⁊ ſanies pectoris. ⁊ demōſtratio ad hoc eſt nota. febres ergo ſequentes apoſtemata ui ſcez ſunt continue ut plurimum ꝓpter cās: quas ſcripſimus ſupra cap. de effi mera ab apoſtemate. poſſūt tñ q̄nq3 eſſe iterpollate: ut hic dicit Auic. ⁊ dat cāz. Ad cōtrariuz dicendum q̄ ille ſermo eſt uerus ut plurimū. Uel dicenduz q̄ ſi materia eſt intra uenas facit cōtinuā: ⁊ cum hoc ſtat q̄ aliq̄ contenta extra uenas poteſt facere continuā. Ad ſm dicendum q̄ ea de qua hic loqtur auic. eſt inter pollata: qa aliq̄ ſequatur apoſtema renū. Ad cōtrarium dicendum q̄ febres iuterpollate ut plurimuz nō fiunt ex apoſtematib⁹ uiſcez: ⁊ fortaſſe cuz matrix ſituetur circa rectū inteſtinum: ⁊ ñ ſit neruoſuz. ſ. de neruis a cerebro ortis: ex traneum uideť q̄ ſequať ad apoſtema eius febris cum dolore totius capitis: ⁊ hoc ē quod dicit ſoda ⁊ dolor ceruicis. i. ſincipitis uel ſoda. i. dolor capitis. i. ſincipitis ⁊ ceruicis. i. colli. tñ matrix cōicat māmillis ⁊ pectori ⁊ nuce per alligā tiā ad ptes poſteriores. ergo pñt fieri ab ea hec accidētia: licet uideantur extra nea. Eſt ergo hec declaratio i exemplo diuerſitatis febris ſequētis mēbra apo ſtemata diuerſificata ſm membra ſua. ſ. quibus cōicāt que ſunt alia a corde: ⁊ multa alia potes habere exempla: ſz Auic. ſumpſit exempluz magis extraneū.

i Et caliditas. Hic ponit quedā alia ſigna febriū apoſtematum: ⁊ ſunt duo. Primum eſt a modo caloris ⁊ patet: niſi ſit reſ magna qa ſit putredo apoſte matis ⁊ cum hoc in uenis. Et pulſu quidem. Secundum ſignum a pulſu pul ſus apoſtematum putredinis eſt diuerſus. cuius ſiſtoles eſt maior: ⁊ talis eſt in febribus apoſtematum intrinſecoz: puus in principio: ꝓpter ſuffocationez ca loris ſub materia q̄ mouetur. Uelocis conſtrictionis. i. ſiſtolis. apud ſtatuz. ſ. tpe expreſſionis uel expulſionis. Deinde magnificatur. ſ. expulſione facta uigo rata uirtute. aliter poteſt exponi ut li deinde non dicat ordinem tpis: ſed locu tionis: ut dicatur deinde. i. preter hoc pulſus fit magnus uel oꝛ ſpiſſus ſm mē

n

UVA. BHSC. IyR_029

brū ⁊ materiā: qa apostemate existēte i mēbro carnoso neruoso arterioso: ⁊ materia sanguinea fit pulsus maior uelocior ⁊ spissior ecōtra i mēbro frigido ⁊ materia frigida. hec sciuisti primo libro fen. secūda cap. de pulsu apostematū. ⁊ libro tertio in ꝓprijs caplis. Deinde erit serin⁹. hec etiā lra deinde nō dicit ordinē tpis sed locutiōis. q̄si dicat postq̄ dixim⁹ qual'r diuersificatur pulsus apostematū uiscerū ꝑm dr̄ias magnitudinis uelocitatis ⁊ spissitudinis. Dicam⁹ qual'r se habet i spēb⁹ pulsus nomiatis pulsus serin⁹: ⁊ undosus siue in dr̄ia molliciei ⁊ duriciei: ⁊ dicit q̄ erit serinus faciens. s. hoc ꝑm mēbra in diuersitate: qa fit serinus magis ⁊ carnositate quia fit serin⁹ minus uel fit mollis.

a Et urina ad albedinē. i. ad paucitatē tincture respectu urie appētis i febrib⁹ de eadē materia stante i ucnis nō apostemante ꝓpter declinatiōem ⁊c. sicut sciuisti supra cap. de febre effimera ab apostemate ⁊ colligit fen. secunda cap. de coloribus urine.

b Uratio. Multū abbreuiat curam: quia si radix cure est cura apostematis: ergo scitur cura i generali ꝑmo libro fen. 4ⁱ. ca. de cura apostematū: In spēali uero scit tertio cañ. i unoquoq̄ cap. cure apostematū determiatoz mēbroz: ⁊ sic curatio. ⁊ cū hoc cura accidentiū febriū scit supra i primo cap.

c ¶Post curationē apostematū. Considerandū secūdo q⁹ p⁹ nō dicit ordinē tpis sed itentionis. febris eni pēdet ab apostemate. ⁊ ideo prius intēdim⁹ ad apostema: q̄z ad febrē. ⁊ iō radix cure ē cura apostematis cuz repcussiuis a pricipio ⁊ successiue cū alijs: sicut scit i cura apostematū cuiuscūq̄ mēbri iteriorꝭ ex lib. tertio. Et i cura apostematis cadit cuacuatio ut dictū est. sed quia febris idicat ifrigidationē ⁊ humectationē: ⁊ ꝓ prie apostematū iteriorū membroz ⁊ ꝓpe calidoz cū timeat i eis ethica. ideo cura est ifrigidatio ⁊ hūectatio. mōi aūt infrigidādi ⁊ hūectādi sunt dei: i cura acutarū: ⁊ etiā mōi lenificandi ⁊ euacuādi itelligūtur i uirtute generalis capli ⁊ modi cibandi. oportet ergo redire ad cañ. supiores ⁊ fabricare super illos si aūt itētio ad apostema ⁊ itentio ad febrē cōtradicāt intende ad illud: qđ magis ē suspectū. Et iā Auic. fecerat nos cautos sup cap. de rebus i gbus differunt febres putredinis: ⁊ cap. de cura putridarū i generali: ⁊ generaliter ꝑmo cañ. fen. 14ⁱ. i fine.

d Et i his. ¶Premissa generali cura descēdit hic ad capla spēalia. licet enim i febribus apostematū oporteat ifrigidare: nō tū potest aqua frigida. qđ ē uerū regulr: ut ꝓbatū est supra cap. de cura putridaz. coacte tū q̄ñq̄ nō possumus aliter curare crispilā ut appet nono terrapentice: ⁊ licet oporteat humectare: ñ tū cū balneo qa mouet materias ad mēbrū apostēatū ut undecio terrapētice.

e Et si fuerit. ¶Hic secūdo descēdit ad spēalē curā: qa ad erisipilā ubi uehemēter infrigidat intēdens recupationi ⁊ ꝓhibitioni marasmi. ⁊ ꝓmutet: qa cū illa calefiunt.

f Et fortasse quia si nō ē multa flāma: si enim nō est idigens maiori ifrigidatione q̄z q̄ fit ꝑ oleū rosatū onfacinū ul nō onfacinū. Auenzoar uero timuit inūgere cū aliquo oleo membrū qōcūq̄: i quo colera domiatur ut apparet primo teisir tractatu. 8. cap. tertio.

g Et si. ¶Hoc potest referri ad hūtes febres ex apostematib⁹ iterioribus. ⁊ ē uez inq̄ntū i eis intēdit infrigidatio ⁊ humectatio: q̄ fit ꝑ lactucas. ⁊ pōt referri ad hūtes erisipilā: ⁊ multo magis uerificat. Sed dubitat q̄re abluit lactucas cū ꝓceptū sit non ablui lactucas ut secūdo cañ. prio cap. Dicēdū q⁹ sanis melius est nō ablui: sed hūtib⁹ erisipilā melius est lauari: qa remouet nitrosuz: ⁊ sic magis ifrigidat ⁊ humectat nec timet de uentositate. fortis enim calor erisipile resoluit illam. dicit aūt: ptransit. s. loco cibi: quia erit satis subtil' dieta: ⁊ iuuat loco medicie: ⁊ dabim⁹ eas decoctas uel ēt crudas cū pauco aceto ut ꝓsuetudo ē.

h Ebres q̄ñq̄ cōponunt: ¶Hic determinat de febrib⁹ cōpositis. Et ꝑmo dat generaliorem sciaz. secūdo i spēali determinat: qa de quadā cōposita q̄ dicit emitritea. ibi secūda. Emitrit⁹. ¶Prima in q̄ttuor. ꝑmo ponit diuersas compōes febriū ad inuicē: que cōpositio sumit a diuersitate febriū cōponentium. secundo infert ex hoc quedā contraria ⁊ addit alios. tertio circa cōpōes febrium ponit cañ. quos d. 4. ponit diuersitates cōpōis febriuz sumptas ex ꝑte modi compōis illaz ⁊ addit etiā cañ. ibi secunda. Et ꝓpter hoc ibi tertia. Et cōpositio febris ethice. ibi 4ª. Et species. Textus prime partis cuz omnibus suis exemplis est notus. Quod autez dixit sicut compō febris apostematum intellerit q⁹ febris putrida seq̄ns apostemata ut plurimum est compōita ex speciebus i genere porismoz: qa in genere hūoralium: ⁊ hoc ideo qa apostemata ut plurimum fiunt de diuersis humorib⁹: ut primo de accīti ⁊ morbo penultimo cap. ¶Hic tū cadunt due qōnes. ¶Prima est utruz effimera possit cōponi cuz alijs febrib⁹. Secunda utrum ethica ⁊ putrida possint cōponi: ⁊ disputauimus istas qōnes: ⁊ scripsimus ⁊ ibi multa difficilia discussimus: ad illas ergo recurre.

i Et ꝓpter. ¶Primo infert hoc qđ tū seqtur ex deis ⁊ patz Et est sermo Gal'.

ualde uehemētis acuitatis: sicut ē i causonide: nisi sit r̄s magna: ⁊ cā i eo est qm̄ putredo non ē spsa neq̄z mota ad exteriora. ⁊ pulsus q̄dē i febrib⁹ apatū itrisecoz ē pulsus febriū putredis puus i ꝓncipio uelocis cōstrictiōis apō statū deide magnificat ⁊ fit uelox ⁊ spissus ꝑm mēbrū ⁊ materiā: ⁊ ꝑm qđ sciuisti: dei de erit undosus ⁊ fin⁹: ⁊ faciēs ꝑm mēbrū i neruositate ⁊ carnositate sua. Et urina⁸ ꝑm pl'm est ad albedinē decliuis ⁊ paucitatem tincture ꝓp declinationem materiei ad apa secundum qđ sciuisti.

De cura earum. C. xv.

Uratio⁹ harū febriū ē curatio febriū acutaz p⁹ curationē apatum. Radix eni i eis ē cura apatis cū obseruatione cure febris de ifrationē ⁊ humectatione. Et in his⁹ febrib⁹ non cōcedit pot⁹ aq̄ frigide neq̄z itroitus balnei. Et si fuerit apa herisipila lz ut fiat positio rez frigidaz ⁊ ifrigidatoz actu de foris sup ipm: sicut succus lactuce ⁊ sēpiuie ⁊ portulace cū aliq̄tulo de sauich ordei albi q̄ sine cessatiōe ifrigident sup niuē: ⁊ ꝓmutentur ⁊ fortasse pmiscetur cū eis oleū omphacinum aut oleū rosaceum. Et si⁸ comederit lactucas ablutas infrigidatas ptransit ⁊ iuuatur cum eis.

De dispōnib⁹ febriū cōpositaz. C. xvj.

Ebres⁹ q̄ñq̄z componūtur ad f inuicē. Fortasse enim compo nuntur ex eis species egredientes in genera elōgata: sicut cōpositio febris ethice cū febre putrida. ⁊ q̄ñq̄z cōponūtur spes ex eis i genere ꝓximo cōueniētes: sicut ē cōpositio sperū febriū putredis sicut tertiana cū phl'atica: utpote febris noīata hemitrite⁹: ⁊ sicut compositio febriū apatū. Et q̄ñq̄z cōponūtur de eis spes cōueniētes i spe sicut cōpositio duaz tertianaz ⁊ duarū q̄rtanaz ⁊ triū q̄rtanaz. Quare fiūt due tertiane in appitiōe dispōnis ꝑm poxismos phl'atice: ⁊ tres q̄rtane i poxismis phl'atice. Et q̄ñ q̄z cōponunt tres de febribus tertianis: si igitur fuerit ꝑm coalternationem erit poxism⁹ i die. iij. uehemētior qm̄ ptinet ei ꝓdus diei ꝑmi ⁊ iceptio diei tertij: ⁊ sil'r in die q̄nto. Et similatur hec hemitreteo sic cōpositio duaz tertianaruz sil'atur poxismis phl'atice. Et ꝓp'buismōi nō oz ut tota occupatiōe occupetur cū poxismis: imo oz ut occupetur cū accidētibus. Et q̄ñq̄⁸ accidit: si fuerit febres iste tertiane pure ut festinent poxismi earuz ad contētā. i. ad illā q̄ fortior ē ita ut ō struatur debilior eaz pri⁹: ⁊ q̄ñq̄z signat cōpositionē reditio horripilatiōis post q̄tem. Et turpe' q̄dē ē medico sciēti significatiōes cuius q̄z febris ⁊ accidētia eius: ut nō ꝑcipiat cōpositionē a ꝑmo die aut secūdo. Et cōpositio^m febris ethice cū febre putredis ē ex illis q̄ualdenis est subtiliatio ⁊ acuitio cole: quam facit calor fortioris febris. licet ergo paroxismi debiliores anticipent essent tamen debiliores ⁊ breuiores: quare prius resoluetur. hec febris debilior. Tertia expositio est ut per contenta intelligat illam que precessit: ut dicatur q⁹ exītibus pluribus tertianis ⁊ poxismo cuicūq̄z earum anticipante ad suam que precessit. uerbi gratia poxismo tertio die qui est prime tertiane ad poxismum prime diei ⁊ poxismum 4.ⁱ diei ad poxismum secunde ⁊ poxismū 5.ⁱ diei ad poxismū 3.ⁱ diei. s. ad poxismū 3.ⁱ tertiāe tū debilior de illis resoluet: ⁊ ita fuit ꝓcessus illius ifirmi quē Gal'. ponit secūdo de crisi. ꝑmo. n. poxismi anticipauerunt postea post posuerunt: ⁊ abbreuiati sunt: ⁊ postea debilior febris cessauit prius. q⁹ autem febris precedens possit nominari contenta: satis est notum ex hoc: q⁹ posterior quodammodo continet priorem uirtute. est enim sicut effectus eius.

k Et quandoq̄z. ¶Iste est secundus cañ. notus in cap. de emitriteo. reditio enim orripilationis cadit in signis emitritei: que est composita febris. uel opilationis: quia etiam in febribus prolixis de multis ⁊ diuersis materiebus redeunt opilationes: postq̄z uise sunt esse a pte: licet hoc fiat in sola phlegmatica. ⁊ ideo dixit quandoq̄z.

l Et turpe. ¶Est tertius cañ. notus. Gal'. tamen secundo de crisi nono capi. uult q⁹ si non cognoscis eam in prima uel secunda die: tamen cognoscis in 3.ⁱ uel 4.ª Considerandum ergo q⁹ si febres putride sint composite ꝑm comitātiā in prima die debet medicus cognoscere: q⁹ sit cōposita inq̄ntum uidit accītia poxismi nō esse accītia unius pure materiei sim plicis: licet certitudo cognitionis habeat plus ꝓcedētibus poxismus. si militer si sunt composite ꝑm semitā introitus. si aūt sint composite ꝑz semitam coalterationis potest talis esse coalteratio: q⁹ nō possit de ea sciri nisi usq̄z ad tres dies. ut si incipiat hodie una tertiana ⁊ in tertio die alia tertiana: ⁊ hoc potes considerare ex multa parte.

m Et cōpositio. ¶Hic ponit cañ. ꝑm hos modos compōis. ⁊ primo circa primum^s modum. s. qñ componuntur febres ingredientes in genera elongata: ut ethice cum putrida. secundo circa alios modos. ibi secunda Et q̄ñq̄z continuatur. In primo cañ. uult ostendere quō occultat febris ethica: quando multe putride interpollate coniunguntur cum ipsa: uel quando cum ipsa coniungitur continua uel interpollata. nam exītibus multis interpollatis cum illa possibile est continue hominem febrire: ⁊ medicus uidet reditus multorum poxismorum: ⁊ uenire sudorē: si fuerint sudores: ⁊ tunc non iudicat medicus hunc habere ethicam: licet continue febricit immo continuam febrē iudicat ex multo numero poxismorum. ⁊ hoc est quod dicit iudicat febrem putredinis ⁊ non ethicam inse

UVA. BHSC. IyR_029

gabilé. ſ. ꝙ multū numeꝝ poriſmorum. Aut cōpoſite ꝛc. quia continua cū interpollata eodē modo. cōis tū deceptō i omnib⁹ iſtis eſt: q medic⁹ dicit febrē ethicā nō habere exacerbationes: ſiue poriſmos: ꝛ tñ hic ſunt poriſmi ſiue exacerbationes: neſciens q cū ethica poteſt eſſe putrida continua ꝛ interpollata ut dicit Gal. ꝓmo de dīſijs febriū. Conſiderādū hic q multi medici credentes ſe eē magnos iudicatores cum uident unā continuā: que extennauit ꝛ uidēt aliquā urine groſſiciē: ut telā aranee ſtati iudicant eſſe complicataꝝ putridā cū ethica: cū tñ nō ſit ut iam dixim⁹ primo de dīſijs febriū. indicia in hoc ſunt multū extimatiua.

a Et q̄ñqz. Dr̄io ponit q̄tuor cañ. p⁹ quos ponit aliorum opinionē ibi. Quidā aūt. Dr̄imus cañ. declaratur ſic ſi aliqs haberet multas tertianas interpollatas: ꝛ ſemp anteqz unus poriſm⁹ recedit alter ſuperuenit. Iſte uidebit̄ fortiter cōtinue febrire: ꝛ credet ꝓma frōte habere continuam unā ſimilē: q̄ ſimulatur ſinocho. .i. uere cōtinue de materia intra uenas: ꝛ certū ē: q ſi talis cōtinua fortis caloris debet fieri: ꝛ poriſmi ſunt breues. q neceſſariuz eſt eſſe multos poriſmos. In hac ergo deceptiōe redi ad ſignificatiōeſ. uerbi gr̄a continua uniformis ſiue ſit colica: ſiue ſanguinea: ſiue phlegmatica ñ habebit tot ꝓfundationes pulſus: ꝛ tot typos quot appent i illa: q̄ cōtinua uidetur: ꝛ nō eſt. Et fortaſſe uides interpollationes lōgas. i. poriſmos longos: ꝛ tūc ñ oportet ut ſint multi numero ad ſignificandum unam continuā. uel iterpoitōes. i. quietē iter poriſmū ꝛ poriſmū q̄ſi dicat ſi nō ſunt multi numero uidebis quietes inter eos: ſi ſunt breues poriſmi.

b Et q̄ñqz. Hic eſt ſecūdus cañ. ꝛ dicit q̄ñqz cōponūtur febres diuerſe. ſ. colerica ꝛ phlegmatica ꝛ hoc eſt qđ dicit Emitrite⁹: ꝛ eradicaſ pri⁹ poſtrema. i. colerica. Conſiderādū q colerica dicit̄ poſtrema ꝓſideran̄do ſecūdo poriſmū ſiue exacerbationē ad primū: quia fit de tertio in tertium: ſed in phlegmatica fit oñi die. ſiue ſit ꝛc. ſemp pri⁹ recedit colerica. ꝛ hoc eſt uerum per ſe ex natura harum materierū accidere: tñ poteſt aliquam phlegmaticam eſſe breuiorem quadam colerica.

c Et q̄ñqz. Hic eſt tertius cañ. in quo Auic. imaginaſ quendā habentem emitriteum ꝛ ultra hoc habentē unā tertianā: ꝛ tunc pri⁹ recedit tertiana: q̄z emitritea. uel habentē ultra emitriteā unā phlegmaticā uel melāconiā: ꝛ tūc prius recedet emitritea ꝛ remanebit pura phlegmatica ſiue pura melācolica. Hūc aūt textū introduco i qōne noſtra de plōgatione febriū ad ꝓbandū: q febris cōpōita ex colā ꝛ phlegmate ſit ꝓlixior q̄z febris ex pura colera: ſed eſt breuior q̄z illa: que fit ex puro phlegmate ꝛ pura melanconia.

d Et q̄ñqz. Hic eſt quartus cañ. in quo dicit ꝛ q̄ñqz accidit compō in eis. ſ. febribus putridis ſm modum alium ab eo: qui ſtatim dictus eſt: nam compō predicta erat trium febriū. ſ. ex emitritea que ē due febres: ꝛ ex alia: ſed iſta compō ē ex duabus febrib⁹. ꝛ eſt triplex quia cōponit̄ i terpollata ꝛ continua diuerſi generis: ut interpollata de colera ꝛ continua de phlegmate uel econtra. aut conueniētes ambe in eo ſicut interpollata de colera ꝛ continua de colera: ꝛ hoc eſt qđ dicit ſicut tertiana ꝓdica cū tertiana iſepabili: ita q exēplum hoc eſt eius qđ dixit: aut cōueniētes ambe in eo: ꝛ oportet ſic cōtinuari aut cōueniētes ambe in eo ſicut tertiana ꝓdica cum tertiana inſepabili: ꝛ tūc ſubdit ſm modū. aut conueniētes in ſpē ſicut due tertiane interpollate aut due tertiane ꝓti⁹ ꝛ iō ſubdit ſicut cōponuntur due interpollate. ſ. eiuſdez ſpēi ſimiliter cōponunt̄ due continue. ſ. eiuſdem ſpēi ut due colerice continue: aut due phlegmatice continue. Conſiderandum q⁹ textus poteſt alr̄ exponi: ut p continuā diuerſi generis intelligeret ethicā: ꝛ tunc dixit conuenientes in eo. ſ. genere horum ut continua de uno humore ꝛ interpollata de alio. ꝛ cum dicit aut conueniētes in ſpē: intelligit q q̄ñqz componitur cōtinua ꝛ interpollata que cōuenūt in ſpē eiuſdem humoris ut continua de colā ꝛ interpollata de colera ꝛ cum dicit. Et ſicut ꝛc. uult dicere q q̄ñqz componūtur etiam due interpollate uel due continue de eodem humore.

e Quidam aūt. Qui fuerint iſti non inuenio. ꝛ primo ponit eoꝝ dictū ꝛ eſt q due febres continue de eadem materia. uerbi gr̄a colerice nō cōponūtur: ſicut due tertiane. ſ. interpollate cōponuntur: Iſti ergo concedunt duas tertianas interpollatas cōponi: ſed duas colericas cōtinuas uel alias de eodem humore nō cōponi. Conſiderandū q⁹ lr̄a que dicit ſicut due tertiane poteſt dupl⁹ exponi. Dr̄imo ſicut dictū eſt ſecūdo ſicut due tertiane ſupple cōtinue nō cōponūtur. ꝛ hec z⁹ exp̄ō nō uideť bene cōſona motiuo: quod iſti ponūt: tñ qa due tertiane iterpollate uidentur poſſe componi ſm uiā cōez apparens motiuū habet qa duo accña ſoluz numero d̄ñtia nō pñt eſſe i eodē ſubiecto ut in corde.

f Quoniā. Hic ſecundo pōit motiuū opionis: ꝛ arguit ſic pſuppōit. n. primo ex hoc. ſ. tractatu ſecundo ꝓmo cap. q febris cōtinua eſt de materia putrida intra uenas. tūc arguitur q̄ materia putrida eſt intra uenas non habet locū ꝓpriū: imo ꝓcedit in toto. ſ. in toto cōcauo uenaruz: qa cōcaua uenarū cōtinua: ꝛ trāſmeabilia ſunt nō ergo pñt diuerſificari penes locū. uult ergo iſtorū opinio q⁹ ſi colera putrefit intra uenas q ipſa putrefit in oñi loco intra uenas. ꝛ forſan motiuum eorū ē: qa cōcaua uenarum ſunt cōtinua ꝛ trāſmeabilia a putredine: ꝛ colera iacet ibi continua. ſi ergo putrefit in una parte putrefit etiā in alia: ꝛ ꝓ q̄ñs nō poteſt diuerſificari loc⁹ putredinis. iam ergo apparet q̄ñs. Quītia ꝓbaſ nam due febres continue de materia colerica fiunt. uel quia ſunt due materie colerice in duobus locis. uel quia ſunt due materie colice in potētia ſicut due ptes continui. Non ſecundo modo quia omnis febris interpollata poteſt poni due interpollate: que eſt tāte materie: q medietas poſſet facere febrē. ꝛ ſimil⁹ oñis continua eſſet due cōtinue uel plures continue. relinqtur ergo ꝓmo modo. ſ. q⁹ ſi de materia colica uel alia eiuſdē ſpēi debēt fieri due febres continue: q hoc ſit quia materie ſunt due in duobus locis intra uenas: ſed hoc etiam eſt impoſſibile qa putredo itra uenaſ eſt ꝓcedēs in toto: ergo eſt impoſſibile duas cōtinuas febres de eadē materia cōponi. Conſiderādum q hoc motiuum nō poteſt adaptari ad duas febreſ interpollatas de eadē materia uerbi gr̄a cola. loca enim extra uenas recipiētia materias non ſunt cōtinua ſic. ꝛ ideo materie non ſunt in eis continue ad inuicē: ſed pñt eſſe diſcōtinue: ꝛ facere duas iterpollatas aut plures.

g Et Hec qdē ſnia. Hic remouet illorum opinionem: ꝛ ſimiliter illoꝝ motiuuz: ꝛ primo ponit unuz fundamētuz: qđ eſt una ꝓpoſitio. ſecūdo arguit ibi ſecunda. Non ergo. Dr̄opoſitio quā ꝑmittit eſt hec putredo incipit de uno loco determinato: deinde ſpgit̄. Conſiderādū q ꝓpō quātum ad primā ptez remouet motiuuz opinionis predicte: qa eſt contraria illi: ꝛ cauſa huj⁹ ꝓpōnis eſt qa materia que putrefit ē aliq ps humoris alicuius. ſ. illa materia que incipit putrefieri: ſz ps aliq̄ materie eſt in aliquo uno loco uene: ꝛ nō eſt in tota uena: ergo ſequtur ꝓma pars propōnis putredo incipit in uno determinato loco.

b Deinde ſpargitur exponitur dupl⁹. prio ſucceſſionē putredinis ad ptez p⁹ partez: ꝛ ſm q putredo prime partis ſucceſſiue itēditur uel extēdit in partibus continuis: ꝛ ſecundum hoc currunt iudicia uehementie. i. fortitudinis uel fortificationis febrium: que iudicia ſunt uehementia caloris ꝛ accūtium ſequētiuz additionē putredinis itēſiuaz ꝛ extēſiuam: ꝛ ſm q putredo preceſſit illas materias incinerādo: quas i certa mēſura tpis occupauit i certo loco ſz hoc currunt iudicia interpollatiōis. i. remiſſiōis febris ꝛ qetis. ꝛ hoc ē qđ dicit ſm gradationē putredinis ꝓme. ſ. que primo icepit in loco determinato: que gradatio ē grada ſucceſſio additōis putredinis. unde ſunt iudicia uehementie: ꝛ gradata remiſſio uñ ſunt iudicia iterpollatiōis. ꝛ ſm eā. ſ. primā putredinē ſunt eniz mot⁹ ſ. ꝑdicti uehemētie interpollatiōis. ul' motus. ſ. tertiani uel q̄rtani ul' cotidiani ſm q⁹ materia prima que putrefit eſt colica uel phl'atica ul' melācolica. Secūdo modo pōt exponi ſpargit̄. ſ. ꝓ aſpſionē fumi putridi ad cor: ꝛ ſm gradatuz p⁹uentum fumi illi⁹ a prima putredine currunt iudicia uehemētie ꝛc. ꝛ patet. Hic eſſet locus ſpeculationis utruz ꝓma pars fit in actu: ſiue ſit ꝓma pars intēſiua ſiue extenſiua. hec tñ qō ē de cōſideratiōe philoſophoruz. Tota ergo ꝓpōne collecta que eſt fundamūtuz rōis ſiende dicam⁹: ſi putredo incipit ex una pte materie ꝛ ꝓ cōſequens in uno loco ab illa pte materie: ꝛ loco ſpgitur: ꝛ ſm gradationem hui⁹ putredinis i ſua ſpſione ꝛ remiſſiōe currunt iudicia fortificatiōis ꝛ debilitatiōis ꝛ motus. hac ꝓpōne habita arguit̄ ſic. ſi poſſunt eſſe due putredines intra uenas duarum materieruz i duob⁹ locis diſtictis: ꝛ una putredo nō ſequtur ad aliā: ſz utraq̄ putredo eſt ꝑ ſe i ſua materia: ꝛ utraq̄ habz i ſe duo. Dr̄imuz q⁹ icipit i pte ſua ſue materiei: ſecūz q⁹ finiet illā: ꝛ ſecūa putredo nō icipit in illa materia: ſz alia putredo facit hoc: ſi ergo ita ē due febres continue poſſunt componi ſed ita eſt: q⁹ due putredines poſſunt eſſe ꝛc. ergo due febres cōtinue. maior ꝓpō appet: qa cōtraria motiuo opionis iſtoruz. febres enī de una materia numerabunt̄ numeratione putredinis in diuerſis locis. mīor ponit̄ i lr̄a ab Auic. q̄ztuz ad unā ptez: que innuit aliā. Ad cui⁹ itellectuz pone tale exēplum: Martinus habet quandā quātitatez colere ſupflue i cōcauo uene deſcendentis ſub emulgente uerſus totuz crur ſiniſtruz: ꝛ ē determinate groſſiciei ꝛ calidita tis: in q̄ cōla hodie i aurora incepit putrefcio in una parte ei⁹ ſiue in toto nō curo de hoc: ꝛ effumat ad cor ꝛ facit cōtinuā febrē: qa anteqz reſoluaſ hec ps alia mouet̄ ad putredinem ꝛ de tertio in tertiuz magis fortificaſ: ꝛ exꝑimur ꝑ gradatum teporez: ꝛ gradatum aſcenſum ſm ordinez ad putredinem q̄ hodie i aurora incepit: ita q⁹ i ſecund a hora iſte ſatis qeſcit. In z⁹ autez hora fortificaſ ꝛ aſcendit. Iſte idez Martin⁹ habet quādā aliam quantitatem colere circa cōcauum uene aſcendentis uerſus uenas brachij dextri: que ex ſua quantitate ꝛ mō ſubſtantie ꝛ qualitatis incipit putrefieri: cras circa horaz none: ꝛ facit cōtinuaz quam continuam in poſtremum experiemur gradati teporis ꝛ fortificationis ſm primam putredinem: que incipit cras: que eſt tertia dies a die craſtina: ꝛ q̄ eſt q̄rta a prima in cui⁹ aurora incipit alia febris refortificabit̄ circa horam none. ꝓcedente ergo Martino ad dies cognoſcim⁹ manifeſte eum habere duas febres continuas: quaruz unaqeq̄z habet ſuam putredinē incipientem in determinato loco: que putredo incipit in ꝑte ſue materiei: ꝛ finit illam ſicut putredo circa uenaz deſcendentem ad crus incipit in colera q̄ eſt ibi ꝛ finit illam: ꝛ nō incipit a colera que eſt in cōcauo uene aſcendentis brachij: nec habet dñium ſequendi illam in putrefactione ꝛ reſolutiōe. erunt ergo due febres continue: q̄rum unaqeq̄z eſt ꝑ ſe febris hñs ſuas gradatiōes teporis ꝛ exacerbatiōis. Hīs habitis apparet erp̄ō tertus difficilis cum dicit non ergo elongatur. i. non ē lōginquum uel impoſſibile: qn accidat putredo cui putredini ſit dñium aliqđ incipiens in parte materierum. ſ. intra uenas: ꝛ per conſequens in loco determinato. ꝛ quia iſta putredo habet aliquod dominium. ſ. in materia que eſt in hoc lo

aut mlica erradicaſ hemitriteus: ꝛ depuratur phl'atica: ꝛ ſilr melancolia. Et q̄ñqz accit̄ cōpoſitio in eis ſm modū alium: ꝛ eſt ut componatur iterpolata ꝛ cōtinua diuerſi generis. aut conueniētes ambe i eo aut conuenientes in ſpē ſicut tertiana ꝓdica cum tertiana iſepabili: ꝛ ſicut componuntur due interpolate ſimiliter componuntur due cōtinue. Quidā aūt exiſtimauerunt q⁹ due continue nō cōponunt̄ ſicut due tertiane: q̄m q̄ materia eſt intra uenas: nō eſt poſſibile ut diuerſificetur illud i quo accit̄ putredo: putredo enī eſt ꝓcedens in toto: ꝛ hec ſententia nō eſt de illis que neceſſaria ſunt ꝓculdubio apud me: q̄m putredo incipit ꝓculdubio ex loco deinde ſpgit̄ deide currūt idi tia uehementie ꝛ interpolationis ſm gradationez putredinis ꝓme: ꝛ ſm eam ſunt ei motus: non ergo elongaſ q̄n accidat putredo cui ſit dominium aliqđ incipiens i parte materierum: cui nō ſit dominiū ſe

ambigua ſunt: q̄m ipi uidēt iterpo l latiōes ꝛ iceptiōes rigoris ꝛ horri pilatiōis ꝛ r̄ditiōem ſudoris ſi fuerint ꝛ horas ꝓticulares: q̄re exiſtimant q⁹ ſint illic febres putredis tantū inſepabiles: aut cōpoſite ex cōtinua ꝛ iterpollata. Et q̄ñqz cōtinuatur compoſitio ita: ut appeat febris una continua ſimilis q̄ ſimilaſ ſinocho: ꝛ tunc quidem non eſt excuſatio reditionis ad ſignificationes. Et ſi fuerint poriſmi breues non conſeq̄tur eoꝝ cōtinuatio niſi ꝓp̄ magnā de multitudie numeri eorum ꝓpe: ꝛ fortaſſe uides interpolationes harum febriuz lōgas. Et q̄ñ cōponuntur febres diuerſe ſicut hēitriteus erradicatur poſtrema earum ꝛ remanet cronica pura ſiue ſint due interpolate aut due continue aut interpolata ꝛ continua. Et q̄ñqz cōponitur cuz hemittriteo alia tertiana ꝛ phl'atica ꝛ melancolica naz ſi eſt cum tertiana erradicaſ tertiana: ꝛ pur⁹ fit hemitriteus: ꝛ ſi eſt cum phl'atica

UVA. BHSC. IyR_029

co:seqtur q ei nō est dominiū cōsequēdi aliud. i. aliaz materiā: quc est i quodā alio loco sequēdi. s. p successionē putredinis ⁊ resolutionē: imo aggregat in ea ut icipiat ⁊ seqtur. i. psequatur ⁊ etiā finiat simul. i. i determinata mēsura tpis que mēsura tpis est alia ab illa: que icepit: ⁊ seqtur in alia mēsura alteri⁹ partis corporis: ga alia mēsura tpis ē ab aurora hodierne diei ad aurorā z.ᵉ ul'z.ᵉ diei a mēsura q̄ est ab hora none craftine diei ad horā none diei sequētis crastinuz uel post crastinū: ⁊ hoc modo intelligit̄ sim'. Aliter tn̄ potest exponi si consideras: q nulla est dare partē putredinis fiētis ubi non sit pars facte putredinis. sed nō curam⁹ de hac subtilitate p nūc.

a Quare erit. s. putredini uel febri gradatio teporis sicut gradatim tepescit supple: ⁊ gradatio acuitionis. Qua experit̄. i. q̄ scit̄: ⁊ cognoscit̄: q hec putredo uel hec febris habeat materiam ⁊ nō illā. Si ergo subtil'r consideras mētē Auic. ipe nult q determinata putredo potest fieri in determinata parte uene cui sit dñium incipiēdi ⁊ finiēdi materiam circa partes illas cōcauas illius uene: ⁊ non sit ibi dñium circa quādā aliam materiā alteri⁹ spēi i alia cōcauitate uenarū circa alias partes. ergo seqtur ex hoc q illa materia super quā hec putredo non dñat possit etiā putrefieri a quadam alia cā ⁊ quodā alio tpe: ⁊ habz suam gradationē teporis ⁊ exacerbatiōis. Alia lr̄a habet tpis. i. gradatū pcessū i tpe: quo expitur sicut dixim⁹. ⁊ hec expō tēdit in idē. Ex his ergo Auic. nult negari añs rōnis illoz: cū dicit̄ q i materia que putrefit i tra uenas non pōt diuersificari loc⁹ putredinis. Dicēdū q fal sum ē saltē in alijs hūoribus a sanguine. Et cum dicit̄ q uene sunt trāsmeabiles. ergo sparge tur putredo i toto corpore. Dicēdū q fumus putridus ex hoc spargit̄ poterit p omnia cōcaua uenaz. nō tn̄ sequitur ergo tota cola ubiq putrefit. Et cū dicit̄ q tota cola iacet cōtinua in uenis. Dicēdū q hoc concesso una pars huius cōtinui potest habere ppriā dispositionē aliā a dispōne ptis alteri⁹: sicut appet in uirgula accensa i duabus extremitatibus: quaz una est uiridis ⁊ alia sicca. Aliū enim pcessū ⁊ modū motus habebit ignis in una extremitate q̄z in alia: ⁊ erit in hoc tēporis gradatio: qua uerū ignē exprimur. Uel dicēdū q colera nō iacet cōtinua in uenis: sz solus sanguis in eis actu cōtinuus est: ⁊ quia hoc facit ire ad alias difficultates obmittam⁹. Dubitat̄ ga ex hac rōe Auic. pbari pōt: q possint cōponi due cōtinue de sanguine decē sinoche: ga per ppōem fundamētalē putredo i cipit. i. icipere potest ab uno loco determiato: ut i sanguine uenaz ab inguine ⁊ ifra ⁊ tūc arguat̄. Preter istā putredinē potest icipe alia: ⁊ in alia die i sanguie uenaz a titilicis supra. ergo erūt due ꝯtinue de sanguine. Istā dubitationem dimitto alijs ptractādam: ga nimis plōgarē: tn̄ ueritas ei⁹ pōt educi ex nostris cōnibus generalib⁹ sup libro de dījs febriū: q̄ sunt de febre sanguiea. Hic tn̄ dicat̄: q si argumētū concedatur nullū tn̄ habeat impossibile sed possibile rarū. Secūdo q febris de sanguine nō uero sed malignato i subst̄tia ⁊ q̄litate ptici patiōe alteri⁹ humoris ab eo pōt ꝯponi cū aliqua febre de sanguine maligno: ⁊ possunt reperiri due continue tales: imo plures: si consideras: sed due uere si noche nō repiūtur. uera enim sinocha sine putredie ē ex sanguine p se peccante in q̄sto unde accidit sibi inflāmari: ⁊ uera sinocha putredialis est cū ex hoc accidit putrefieri. sanguis enim laudabil'milta mlitudo est. Una in corde ⁊ epate ⁊ uenis ⁊ arterijs magnis ⁊ sic est una cōis toti corpori: ⁊ cōtinua cōtinuatione cōcauitatis uenarū: in qb⁹ iacet continu⁹ sanguis. scias hoc. Ultimo ulteri⁹ ē hic aduertēdū q Auic. imaginat̄ febrē cōtinuā de cola esse unā ex duob⁹. Primo ex una materia primo mota in uno determinato loco. Secūdo ex materia secūdo mota in z.ᵃ exacerbatione i ordine ad pncipiū: ⁊ sic de alijs. Cū ergo sūt due materie colice in distinctis locis pmo mote ⁊ utraq̄ suo motu mouet nō dependēte a motu alteri⁹: ⁊ sunt due alie materie mote in duab⁹ exacerbatiōib⁹ una i ordine ad aliā. Ex hoc inferas q si imaginatio tua potest capere q aliqua cola faciat porisimū omni die ex motu cole in prima die: q illa dicet̄ una febris colica sicut dicit̄ una uera tertiana. Sed si prima die fit mot⁹ colere cuius uirtute fiat quarta die porisimus ista est duplex tertiana. Considera ista quia sunt uie ad multa subtilia.

b Et spēs. Hec est diuersitas compōnis febriū ex parte mōi cōpōis illaruz: ⁊ sunt spēs iste i modo narratiōis note. excitabo intellect⁹ solertes: Et prio si possunt dari due febres. uerbi gra tertiane pure iterpollate simil incipiētes que dicūtur cōicantes ⁊ in quo differūt iste due ab una: cuius materia essz tāta quāta est materia illarū duaz: ⁊ an possint esse ille due ex diuersitate illorū locoz. Et iā ex dictis apparēt multa quib⁹ soluit̄ hoc q̄situm. Secūdo dubitat̄ in quo differt porisim⁹ unus phlegmatice febris: in quo postq̄z icipit calor post frig⁹: iterū incipit frig⁹: ⁊ itez calor innuit supra cap. de phlegmatica a porisimis duob⁹ phlegmatice febris: que sit compōita ex duab⁹ iterpollatis phlegmaticis. cōpōita dico pm semitā introitus. Et cum. Hic pōt duos cañ. ex quib⁹ itelligit signa cōpositaz febriū. Primus est cū uideris febrē conclusam. i. cōtinuā de sanguine uel colera ppric uel etiā alias. ⁊ est rigor i ea testifica compōem: quia continue non hūt rigorē ergo rigor significat materiā extra uenas: ⁊ sic est febris composita ⁊ continua ⁊ iterpollata. dixit ⁊ non sudor ga rigor iste pōt esse cretic⁹ ⁊ significaret crisim. unde ampho. 5.ᵃ A causone habito rigor ⁊c. ⁊ fortasse accidit in rigorib⁹ pluribus sudor unus: quia ex hoc possunt significari diuerse materie quarum aliqua est sudatiua: ⁊ aliqua non.

c Et simil'r. secundus cañ. ⁊ simil'r testifica compōnem cum uideris ⁊c. ga ista significat materias extra uenas: ⁊ iste cañ. repetit pmum in hoc: q dixit ⁊ rigore sed paz. i. non fit in ea rigor ⁊c. ga ppriū est sinocbaz. i. continuarum non horrere ut Gal'. secūdo de dījs febriū. Aliter potest intelligi q rigor ⁊ frigus extremitatū est indicās compōem: qñ est magnum frigus: ⁊ magn⁹ rigor. ⁊ iō dixit cum uideris sup fluitatē. parum enī qd rigoris ⁊ paz qd frigoris possunt coniungi. concluse. i. cōtinue. Ex hoc ergo accipit q in febre colerica continua pura potest esse paz qd frigoris. ⁊ hoc uel quia uene hñt obtusum sensum in eoz concauitate: uel ga aliqs uapor colic⁹ acutus in principio exacerbationis potest aliquez rigorem facere: Quale autē sit frigus lactice dixim⁹ in cap. suo proprio.

d Mitriteus ē febris ⁊c. Quamuis sint milte cōpōes febriū tn̄ seqtur i spēali de febre cōpōsita ex febre phl'atica ⁊ febre colica: ga mlt̄um accidit ⁊ dicit̄ emitritea. i. media tertiana alterā autez ptem nois dereliqt: sicut dixit emitriteos: i. semide⁹: ⁊ semibō. lege hoc a Gal'. secundo de dījs febr. ⁊ primo ponit notificationē emitritee febris. secundo ponit diuerhtates eius. ibi secunda. Aut pm semitā ei⁹. Diuersitates autē qs posit sunt 5.ᵉ ⁊ ultimo dat sententiā de plongatione ⁊ malicia ei⁹. Pria diuersitas ē: q emitritea ul'est cōpōsita pm semitā cōitatis ⁊ inuētionis: ga cōiter sim' inuenitur eaz porisimi uel exacerbationes. aut pm semitā coalternationis ⁊ uicinitatis: ga sunt uicine exacerbatiōes ul'porisimi: ⁊ nō miscent̄ sed coalternatim ueniūt: ut post decessum uni⁹ alter uenit. Aut ⁊c. patet.

e Et de diuisionib⁹. Comparat has diuersas cōpōes in notitiā. ⁊ dicit de diuisionib⁹. i. mēbris diuisionis difficilior ad cognoscendum ē. s. prima emitritea cōposita pm semitā cōitatis: qñ sil'iuadunt porisimi. Deinde secūda. Considerādū diligenter: ga secunda hic non accipit̄: ut distinguitur contra tertiā esset enim pmo falsus: nā itelligeretur ex hoc q emitritea composita pm semitā coalternationis ⁊ uicinitatis esset difficilior ad cognoscēdum: q̄z emitritea composita pm semitā introit⁹: sz hoc est falsuz: ga quāto porisimi magis distincti inuadūt tāto est minor confusio ⁊ maior certitudo: sed distinctus inuadunt: qñ compositio est pm semitā coalternationis ergo emitritea talis compositionis ē facilioris cognitionis. Illa autē q̄ ē pm semitā cōitatis ē difficilioris cognitiōis. Illa autē q̄ ē pm semitā introit⁹ medio modo se habet. accipit̄ ergo hic secūda p secūda ⁊ z.ᵃ ⁊ est pmo Gal'. pmo de dījs febriū. ubi cū premittit q duplex ē dīa emitritee febris cōplicationū qñq̄z qdē eadē hora inadētib⁹ porisimis sil'; qñq̄z pm diuersa tpa: subdit q hec emitritee q̄ pm diuersa tpa inuadūt sunt facilis cognitionis. s. respectu ei⁹ emitritee cui⁹ porisimi eadē hora inuadūt hoc dicit Gal'. Cū ergo subdit̄ Deinde secūda itelligit̄ tā emitritea cui⁹ porisimi introeūt: q̄s illa cui⁹ porisimi coalternāt ut notū ē.

f Et qñq̄z. Hec ē secunda diuersitas: ⁊ est diuisio q̄dri mēbris famosa q̄s Gal'. ponit secūdo de dījs febrium. ⁊ est nota.

g Et qdā. Hec ē z.ᵃ diuersitas siue diuisio: q̄ dicit q emitritea ul'ē pura. i. uera ul'nō pura. i. ñ sic uera. ⁊ posuit hoc Gal' secundo de dījs febriuz. fundās se sup sniam q̄s posuit Aliab. 8. teorice. ⁊ Serapio. 6. practice. Et ñ ē illō de illis i qbus supflua occupatio sit hūda. s. ñ multū curanduz de huiusmōi nōib⁹ puro ul'ipuro sz de re. Et tu scias ga difficile ē Gal'. saluare ibidē cū pfūde cōsiderat̄: Uoluit enī uerā ⁊ purā emitriteā esse continuā ⁊ horridā: ⁊ hanc esse solū qñ cōponit̄ et interpollata ⁊ phl'atica cōtinua: quantas autē habeat difficultates hoc ibi discussimus. Considerandū q anteq̄s libri Gal'. ⁊ Auic. uenirēt ad nos in scia emitritee multa fiebat difficultas. diuiserūt ergo salernitani emitriteā i maiorē ⁊ minorē ⁊ mediā. ⁊ i hoc discordati sunt Plateari⁹ a Passionario. Posuit eiz Passionari⁹ q maior emitrite⁹ ē coniūct⁹ q̄rtane mior cotidiane medi⁹ tertiane. Salernitani vo posuerūt: q maior emitrite⁹ est qñ cola putrefit int⁹: ⁊ melācolia extra: mior qñ cola putrefit itus ⁊ phla extra: media qñ phla putrefit it⁹ ⁊ cola extra. ⁊ oia hec sūt dcā pauce utilitatis Qui vo uult se in his deis plurare: q̄rat Gilbertū anglicū.

h Et fortasse. Hec ē 4.ᵃ diuisio ⁊ ē nota. Cōsiderādū aūt: q ppter hāc diuersitatē accit̄ qñq̄z fortiorē motū fieri i die pari: q̄z in die ipari: licut: cū aliq̄z inadit p.ᵃ die cōtinua phl'atica ⁊ z.ᵃ die inadit sil'cū phl'atica tertiana iterpollata: ut dixit Gal'. secundo de dījs febrium.

i Et itez. Hec est quita diuisio ⁊ patet. Cola enim subtiliat phlegma ⁊ phlegma ingrossat coleram.

k Et fortasse. Quia in emitritea est materia multa ⁊ diuersa. ideo qñq̄s pl⁹ plongat̄ ex hoc q si esset phl'atica pura ut declarauimus in q̄stione de plongatione febris. ⁊ hoc est q̄d dicit: extendit̄ qñq̄z tpe longo. ⁊ ga materie diuerse ⁊ multe molestē uirtuti multū fiit. iō qñ oz eam cito terminari ad salutē uel mortē. ⁊ hoc ē q̄d dicit qñq̄z fit ex emitriteo egritudo acuta. i. qñq̄z ē acuta: ul'qñq̄z fit: ga trāsit i acutā: ut i apostema ce-

UVA. BHSC. IyR_029

rebri. Qñqz ducit i ethicā ledēdo nutritiua: ⁊ i egritudies erroneas ut i ydropisim i qua errat: quia de cā calida: uel cronicas ⁊ difficiles ꝑz. bñ ergo dixit Gal'. in libro de tipo. ē enī piculorū portator emitriteus.

a Agis ꝓpriū. ꝓmo ponit signa emitritee absolute: secūdo signa eiꝰ diuersificata ꝑz tpa: tertio signa diuersificata ul' eiꝰ diuersitates ꝑz dies. 4. pōit q̄dā sigª diuersificata diuersificate signoꝝ. 5. signa emitritee diuersificate diuij humoꝝ ul' q̄litate ipoꝝ. 6. pōit

De signis hemitritei.

Cap. xviij.

Agisª ꝓpriū signoꝝ eius ⁊ m ꝑmū eoꝝ: lz necessaria sint cōparia alia ē: ut sit spatium huius febris i uno duoꝝ dierū lōgius spatio tertiane ⁊ magis q̄eta: deide sit in die alio leuioris poꝛisimi ⁊ paucioꝝ accidētiū. Et qñqzᵇ iteratª i ea horripilatio ꝑm pl'm ali quotiēs pp illō: qō accit de pugna duaꝝ mäerū aut itroitu uniꝰ earuz sup alterā. Et fortasse accit hec iteratio tribꝰ uicibꝰ aut q̄ttuor: ⁊ iā calefūt mḃra aliq̄ horripilatiōe fixa adhuc. ⁊ ex hac q̄dē q̄ est hemitriteus corpꝰ nō mūdificatª integre: ⁊ qñqzᶜ fiūt ꝓncipiū eiꝰ ⁊ augmētū ipsius uehemētis cōmotiōis: ⁊ ꝓprie qñ fuerit cōicatio: aut fuerit in troitꝰ i buiꝰ hora: tūc enī fiūt horripilatiōi redditus ⁊ ē stat⁹ longinquus ⁊ cū existimatª qō corpꝰ iā calefactum ē ⁊ febris bēt statū i uenis horripilationē redeuntē: ⁊ ista accidētia sūt pp pugnā hūorū. Et statusᵈ q̄dē huius egritudis i horis ꝑticularibꝰ ⁊ ulibꝰ ē āte statū pl'ari ce: ⁊ uelocior statu eius ⁊ tardior statu cholice: qm̄ caliditas non expādit: nisi cū labore: ⁊ ꝓprie i primis ⁊ fit fortis eiꝰ acuitas aꝑ statū ⁊ silrˢ fit declinatio lōga pp illō: qō accit de stationibꝰ: quas efficit reluctatio uniꝰ duaꝝ materieꝝ cum alia: ⁊ parūᵇ q̄dē tepescit cū sudoꝛ. ⁊ i hac febre dies tertiꝰ de diebus eiꝰ est similis ꝑmo ⁊ q̄rtꝰ secundo.

Et qñqzᵏ cadit significatio sup hemitriteū ex modis diuersis: nā qñ qz accit ex cōsuetudinibus: ⁊ qñqz accidit ex accidētibus. Et casus cōsuetudinū ē sicut si i corpore hominis mlt̄iplicet cholā ⁊ putredo eiꝰ deide utaᵗ delitijs ⁊ dimittat exercitia: ⁊ utaᵗ cibis de spēbꝰ regimis generātibꝰ phlegma: aut multiplicet i corpe hominis phlegma ⁊ putredo eiꝰ: deide exerciteᵗ pl'z: ⁊ utatur eo qō generat cholerā de spēbꝰ regimis: si fecerit necessarium etas illō i eo ita ut fiat adolescens post pueritiā ⁊ dñiuz humiditatis aut fiat senexꝰ iuuētutē ⁊ acuitatē compl'onis. Et accidētibꝰ uero sicut ē pulsus ⁊ urina ⁊ ꝓcessio eius: qō ꝓcedit ex uomitu ⁊ egōne ⁊ dispositione digōnis: ⁊ signa eius ⁊ dispō sitis: ⁊ dispō tactꝰ ⁊ dispō horripilationis ⁊ rigoris: ⁊ dispositiones boraꝝ ⁊ poꝛisimoꝝ. ¶Pulsus aūt fit i ea minoris magnitudis ⁊ uelocitatis ⁊ frequētie q̄ ille q̄ ē in tertiana: ⁊ cōtrarieᵐ eaꝝ sunt minores q̄ ille q̄ sunt i phlegmatica. urinaⁿ uero ē tarde digōnis ⁊ uomitꝰ ē ꝑmixtꝰ ex cholera ⁊ phlegmate: ⁊ egestio est ꝑmixta ex cholera ⁊ phlegmate. De dispōe aūt calefactiōis ⁊ frigoris ⁊ sitis ⁊ horripilatiōis ⁊ boraꝝ poꝛisimoꝝ iā locuti fuimᵒ: qō oportuit: ⁊ nō expectaᵗ statio sup dñantē duoꝝ humoꝝ: nisi ꝑ uicentē ex signationibꝰ: nam si dñaᵗ phlegma sūt poꝛisimi longiores: ⁊ horripilatio miꝛ ⁊ coarctatio: ⁊ ꝓpe i pulsu fortior ⁊ extremitates sunt uelociores ad suscipiēn. frigꝰ i ꝓncipijs egritudis ⁊ tardioris mūdificatiōis a suo frigore: ⁊ si

e Statꝰ longinquꝰ. qa nō est statꝰ nisi ambobꝰ mḃris uniformiter calefactis q̄ nōdum hic redeunt horripilatiōes. q̄zto ergo horripilatiōes sunt plibus uicibꝰ redeuntes tāto magis tardaᵗ status ex hoc. alia sunt nota ex dcis.

f Et status. ¶Hec oīa sunt ẏba Gal'. secundo de dñjs fe. ubi dicit colici uelocitatē phlegmatis detinet humor: phlegmatici uero tarditatē ⁊ pigriciā. colericus corrigit. ⁊ hoc ultimuz innuit cuz dicit qñ calitas. s. febris emitritee in die motus colē ⁊ phlegmatis nō expandit nisi cū labore ꝓpter phlegma: quod de tinz uelocitatez colere ꝓpe in ꝑmis. i. in ꝓncipio ⁊ augmēto poꝛisimi: ubi fit illa pugna. uel proprie in ꝑmis. s. poꝛisimis haruz febriuz. qa ꝑmi poꝛisimi phlatici sunt de materia magis cruda ut declauimus in cap. de phlatica. Et fit fortis eius acuitas apō statuz: q̄si dicat magis sunt actu calide ⁊ in phlegmate q̄rū calore corpꝰ ualde affligit: saltē q̄ztum ad aliquā ptē status. hoc dico qa declināte materia colerica ꝑ resolōez pōt stare uehemētia caloris phlatis: tñ cuz hoc toto pluri calore molestaᵗ q̄z si esset soliꝰ phlegmatis status. Consideraꝛ q̄ Auic. audacter dixit in horis ꝓticularibus ⁊ ulibꝰ. Gal'. tñ hoc ñ expssit: ⁊ de hoc nos plire dixim⁹ in qōe de plongatione.

g Et silr. Consideranduz q̄ Gal'. de declinatiōe uere emitritee nihil claruz expssit Auic. vō ñ dixit de q̄ itellexit an de declinatione uli uel ꝓticulari uel de utraq̄. In qōne autē ꝓdcā declarauimus q̄ sermo iste Auic. marie ẏificaᵗ de declinatiōe totius morbi. i illa enī declinatione accit statio. i. remanētia materieruz ⁊ mota earuz ꝓpter reluctationē unius cum alia. s. respectu ẏtutis. ẏtus enī nō pōt sic expellere duās materias sicut unā: uñ mō uacat cum una: mō cuz alia aut sit difficulter mouz illas: ⁊ hoc totuz ē cā plire declinationis. Dubitatur qa declinatio uli⁹ toti⁹ emitritee ñ fit silr: qa prius recedit colerica q̄z phlatica. Dicēduz ꝑmo q̄ lz ñ fiāt sil': tñ i aliquo tpe cōicant. s. i aliq̄ ꝑte tpis. secundo qa lz tota declinatio tertiāe fieret phlatica exīte i statu uel augmento magis difficulter expellitur illa colera ꝓpter uacationē nature ad phlā: q̄z si fuisset colera pura. quō autē fiat ꝑticularis declinatio poꝛisimi diuersa a declinatione totali iam dixim⁹ in questione predicta.

b Et paruz tepescit cuz sudore. Sed hic ꝑmo fit de tepore exacerbationuz: ⁊ si fiat compatio ad tertianā purā est ꝑmo notus: qa minus sudaᵗ: q̄z q̄ ē phlatica pura: qa colera adaptat phlā ad subtiliationē ⁊ sudoreꝛ. si autē ꝑmo sit ulis: q̄ paruz tepescit cuz sudore qa minus quā colerica ⁊ minus q̄z phlegmatica pura: tunc ꝑmo est difficilior: lz potest ill'ō accidere qa plus ledit uirtus: ut expellat ꝑ sudorem a duab⁹ materijs: q̄z ab una. ⁊ sic pōt uerificari itelligēdo ꝑ teporē ulez declinationez: ⁊ hic abbreuiamus.

i Et in hac. ¶Hoc est manifestum.

k Et q̄ñ cadit. In hac 4ª ꝑte capli ꝑmo ponit mōs signoruz. secundo ꝓsequit ibi secunda. Et casus ¶hic ꝑmo ponit signa sumpta ex cāu ⁊ cō suetudine secundo ex accītibus. ibi secūda. Ex accītibus vō Et casus. i. cuētus ul' occursus mlt̄iplicaᵗ. i. multiplicari consueu erāt: si fuerit necessitas. i. non solum fuit hoc casuali: lz etiā necessario sicut necessaria mutatio ꝑm etatē: ⁊ iō cum qs febriat in ꝓncipio adolescentie suspicādu est: q̄ sit febris emitritea. i. cōposita ex colera ⁊ phlegmate. colera qdē ꝓpter ꝓncipiū adolescentie. phlate vō ꝓpter puericiā: q̄ ꝓcessit. ⁊ si qs febrit i senectute ꝑma suspicādū est febrez esse compositā sil' mō. Cōsiderandū aūt q̄ pranas ⁊ multas emitriteas iuenimus in prelatis. s. epis ⁊ alijs ipinguatis colericis: q prius in oī uigilia ⁊ sollicitudine ⁊ laboribus extenuati multiplicāt colerā ꝓpter adeptiōez būficioruz deide bitis epatibus ⁊ beneficijs pīguibus uiuunt ociosi: ⁊ phlegma multiplicāt: q̄re multi ex eis diuina iusticia cum emitritea moriuntur.

l Ex accītibus. ¶Primo enumerat accītia. secundo ꝓsequtur. ibi scōa. ¶Pulsus ¶Primo ponit signa ex pulsu: ⁊ uult q̄ in ea. s. emitritea pulsus fit minor ꝛc. i. puior tardior ⁊ rarior: q̄z ille q est i tertiana: qa in tertiana pura materia exīte colerica fit maior necessitas euētationis: ergo pulsus in tertiana est maior uelocior ⁊ frequentior: q̄z i emitritea: i q̄ ñ est ita icensus calor.

m Et cōtrarie earuz. s. magnitudinis uelocitatis ⁊ frequentie sūt miores ꝛc. Cōsiderādū hic diligēter q̄ cōtrariū magnitudinis est puitas tarditas ⁊ raritas. si igit̄ sunt miores i emitritea q̄z in phlatica. ergo i emitritea est miꝛ puitas miꝛ tarditas ⁊ miꝛ raritas q̄z i phlatica. ⁊ si sit ergo pulsus i emitritea ē maior uelocior ⁊ frequētior: q̄z i phlatica qa materia ē calidioꝛ. Sicut ergo pulsus emitritee ē miꝛ pulsu tertiane: ita ē maior pulsu phlatice: ⁊ sicut ē tardior ⁊ rarior pulsu tertiane: ita ē uelocior ⁊ freq̄ntior pulsu phlatice. ⁊ hic posset adduci ābiguitas: quā supra dixim⁹ cap. de phlatica ubi dr q̄ pulsus phlatice est frequentior pulsu tertiane: cuius cōtrariuz hic itelligit ⁊ ibi declarauim⁹ hoc.

n Urina. ¶Hic ponit signū ex urina ⁊ digōne eiꝰ: qa tardaᵗ in eis digō respectu urine tertiane: ⁊ itelligit etiā q̄ non sit picta: sicut i tertiana: Cōsiderādū etiaz

UVA. BHSC. IyR_029

q̄ pōt tardari digō eius respectu phl'atice cōtingere ēt pōt emitritea esse lōgiorē phl'atica. Et uomit⁹. ga tal' est materia q̄ dñat. hic accipe q̄ uomit⁹ cui fl'a est ꝑmixtū est, peior q̄q̄ q̄ uomit⁹ colere purioris: ga uomitus pmixt⁹ ex colera ⁊ phlegmate cadit i signis emitritee. sz uomitus colere purioris cadit i signis tertiane pure: q̄ est febris salubrior q̄ emitritea ⁊ de his scripsimus secūdo pronosticoꝝ. Et egestio ¶Patz. De dispōe. hic sūmarie loqtur de alijs: de quib⁹ dicit se esse locutū. mōs enī calefactiōis ⁊ frigoris ⁊ redit⁹ orripilationis emitteaꝝ iā dixit: ⁊ de siti cuz dixit paucoꝝ accidētiū ⁊c. Et ñ expectat. ¶Nec ē gnta ps capituli ubi ꝑmo pōit signa emitritee si dñat phlegma. ⁊ ꝑmittit q̄ si expectat statio. i. in iudicio ⁊c. aliter enī sumit hic statio ⁊ supra cū dixit de statione quā ipa efficit ⁊c. porisimi longiores ga phl'a magis ꝑlongat: ⁊ tardat resolūez. orripilatio minor: ga redit plus ad infrationē. coartatio fistolis ꝑpter multos uapores a phl'ate eleuatos ꝑpē in pulsu: ga uapor putrid⁹ multū fcedit ꝑ arterias: cū i ꝥa emitritea phlegma sit i uenis: q̄ arterijs associant. cōplexio corporis ad phlegmaticā declinās plus consuetudo. s. hūdi febres phl'aticas: uel cōsuetudo i cibis phl'aticis plus. ⁊ q̄ currūt. s. ars ⁊ sexus ⁊c.

a Et si dñat colera ꝑz ex opposito dcōrū. ⁊ q̄ñ eq̄tur. freq̄ntantur significationes. s. mixte. ga multa est signorū medioruz appitio: ul' freq̄ntanť significationes. s. reditus orripilationis q̄ñ sil'inuadūt paroxismi: ⁊ hoc ꝑpter eq̄lē pugnā Et orripilatio ⁊c. ga uerus horror ut secūdo de fe. ⁊ iō non rigor nec ꝓ uenies ad rigorē. i. neq̄z declinans ad rigorē su. neq̄z ad circū infrationē: sz ad mediū.

b Et q̄ñq̄z. hec est 6ª ps capl'i in q̄ ꝑmo ponit signa: q̄ñ emitritea ē pura uel uera: ga continēt̄ia est phlegmatica ⁊ iterpollata ē colerica. ⁊ dixit q̄ i ista ē rigor su. tū debilior. ꝑmo tū probat q̄ sit rigor in ista emitritea ga colera est extra uenas: ⁊ non hz cōtrarietatē in pugna faciēdo rigorē ex ꝑte phlegmatis: ga phlegma est itra uenas. ⁊ ñ est mixtū extra cū col'a: sed ē debilior ga sz phl'a itus sit tū col'a q̄ ē extra ꝑ alterationez: ⁊ ꝑ uapores phl'atis obtūdit: ut faciat purū rigorē: sil'r col'a ut multū erit a concauo uenarū ⁊ expellit extra supra mbra sensibilia: ⁊ iō est obtusum a phl'ate cui intus miscet: uel aliquo mō intus alteratur ⁊ inficitur: ⁊ ꝑpter hoc tal' rigor adhuc dicitur horror. i. nō purus rigor. Ex q̄bus appet q̄ ꝥa horrida emitritea ē illa: q̄ fit ex duab⁹ iterpollatis colerica ⁊ phlegmatica simul' inuadentibus porisimis.

e Et fortasse ⁊c. ita ut faciat rigorē i statu: sicut scis ga extimatur ꝑpter calidi tatē expansaz q̄ iā sit status: ⁊ nō ē ime iterū redit orripilatio ⁊ frigus aliquod.

d Et multiplicat ⁊c. ¶Hoc est q̄ ⁊ supra iā calefiunt mbra aliqua orripilatiōe fixa licet illud dictū lati⁹ possit intelligi ut supra innuimus. ⁊ fit pulsus ⁊c. propter phlegma q̄ intus putrefit q̄ ē frm respectu colere.

e Si aūt. ¶Hic ponit signa emitritee q̄ñ continētia est colerica ⁊ phlegmatica interpollata: nō fit rigor: ga colera est ītus. neq̄z magna orripilatio. i. neq̄z uera orripilatio ga fit circū infratio licet debilis: eo q̄ phlegma extra uenas. non hz cōtrarietatē a colera secū mixta: sz hz aliq̄s contrarietatē a colera que est intus i uenis ut intelligitur ex dcis. Et fit pulsus ⁊c. pz:

f Et si cōponūtur. ¶Hic ponit signa q̄ñ ambe sunt cōti⁹. ñ est rigor oīno: ga colera int⁹. ⁊ forsan q̄ nō dixit nō infratio oīno: ga phlegmati q̄z̄uis non fit in uenis ñ ꝓhibetur facere infrationē: ut supra cap. de latica ⁊ accidit tertiane continue: ut alleuietur. s. ex illa exacerbatione añ ⁊c. sz nō redeat ⁊c. ga citi⁹ redit flatica cū redeat oī die ⁊ colerica in diē tertiaz. Cōsiderādū q̄ obmittit signa emitritee cōpōite ex colera ⁊ phl'ate interpollatis: ga iā ex dcis sunt intellecā ⁊ ꝑprie ibi. Et q̄ñ eq̄tur. ⁊ supra etiā cū dixit de reditu orripilationis.

g Ecessariū in emitriteo. ¶Post sciam emitritee ponit curā ⁊ abbreuiat ilaz: ga itelligitur ex cap. de cura putridarū i generali: ⁊ ex cap. de cura tertiane ñ pure. ⁊ ꝑmo ꝑmittit cañ. ⁊ cōꝑat curā ꝑ euōem ad curaz ꝑ alterationē. secūdo illū declat. tertio ponit medicias cōueniētes in hac cura ⁊ determiato tpe. ibi secūda. Et cū ibi tertia. Medicie vo. ¶Primus cañ. ē ualde cōsiderād⁹: ut q̄ztuz possumus minoremus materiā i emitriteis. ⁊ iō ego frequēter utor solutis i eis. Est enīz febris ualde repletiualis: plus q̄z sit inflati caloris. ⁊ iō oportet sollicitari de euōe: q̄z de extinctione.

h Et cū. ¶Hic declarat cañ. q̄ztū ad id q̄ ꝑcepit de euōe cū solutis. secūdo cū uomitiuis. tertio cū ꝓuocatis urine ⁊ sudoris. ibi secūda. Et uomitus. ibi tertia Et ꝓuocatio. ¶Primū ꝑceptū ē q̄ cū medicina solutia debz cōuenire digō materie: ga materia dz bñe digōem: nisi sit medicia lenitiua: ut cassia. nisi sit solutia ñ ingetans sicut luleb. i. q̄dā spēs lacticinij de q̄ dixmus supra i cap. de cura putridarū i generali. Terremabin. i. māna. siracost. i. q̄dā alia spēs mane. Considerādū q̄ pauca lenitiua nō regrunt digōem ut notū ē. solutia etiā q̄ nō ingetāt nō regrūt digōem illā: sicut māna cui⁹ ꝑprietas ē soluere colerā Est enī tā leue solutiuū colere: q̄ si nō inuenit illā aptā ñ agitāt eā: ⁊ iō remanet sibi opatio soluz non redeat ante eius reditionem.

De cura hemitritei. C. xix.

Ecessariū ē i hemitriteo ut n uehemēt̄ habeas solicitudinē i euacuando materiaz ꝑm speties euacuatiōis ex solutione uētris ⁊ uomitu ⁊ ꝓuocatione ⁊ sudatione: plusq̄ uehemētia que ē ꝑ ertictiua. Et cuz solutiuus oz ut cōueniat digō nisi sint ex genere q̄ lenūt naturā: ⁊ soluūt: ⁊ non ingetāt: sicut aqua lubleb cū geleniabi: si fuerit illud q̄ supat phlegma: ⁊ sicut tereniabin ⁊ siracost ⁊ infusio tamaridi ⁊ sirup⁹ uiol'. si dominās fuerit cholera: ⁊ sicut q̄ componitur ex istis: si fuerit duo būores q̄si pares. Et post appitionē digestionis si euacuatio fiat humoris cum fortib⁹ ptrāsit: ⁊ uomitus oz ut sit itez ꝑm humorē dominātē: aut ex aqua raphani cū sirupo acetoso calido aut sirupo acetoso cuz aq̄ calida: ⁊ ꝓuocatio oz ut fiat cū eis i q̄b⁹ ē eq̄litas: ⁊ qū festinat i potādo decoctiōes āte digōem timek sirsen. Medicie uero iuuatiue i uia pueniēte ad statum ad rectificandā materiā ⁊ maturādū ipsaz ⁊ succurrendum nocumentis eius. Et singularibus est apsinthiuz uerū post septimuū ⁊ apparitionē digestiōis ita ut fit romanū q̄ ex iplo bonuz est: ⁊ qum tu festinas cū eo mouet humores: ⁊ non euacuat eos q̄z sumit facit accidere angustiā ⁊ tristitiam ⁊ nauseam deinde reuertit sup eos cū sua caliditate: ⁊ exiccat eos ⁊ cum sua stipticitate facit eos

k Et uomitus. ꝑz ex aqua raphani ⁊c. sul'. si dñans est phlegma aut cuz sirupo acetoso supple si dñans ē colera sz etiā dñante phlegmate hoc cōueniat: sed uomitiuuz de raphano ē fortius.

l Et ꝓuocatio. ¶Hic ponit cañ. in euōne ꝑ sudorē ⁊ ꝑ urinaz. ⁊ ꝑmo oñdit cuius q̄litatis esse debeāt. secūdo tps usus illorum ꝓuocātiuz. ibi secunda. Et cuz festinat Cōsiderādum q̄ ꝓuocatio sumitur q̄q̄z pro prouocatione urine: ut supra in ꝓncipio huius capl'i. aliq̄n pro ꝓuocatione urie ⁊ sudoris. ut hic ⁊ forsan secūdo cañ 4. cap. in ꝓncipio. Medicine autez ꝓuocatiue urine ⁊ sudoris sunt caliō subtilis substātie: ⁊ iō nō debemus uti eis fortibus sz eq̄lioribus: q̄bus possimus: de quibus ꝓlixe scripsim⁹ sup cap. de cura putridarū in generali. ubi etiā declamus q̄ñ ⁊ q̄bus fortibus ⁊ q̄bus debilibus possumus uti. Et cū credunt rudes expositores q̄ hic intelligat ꝑ decoctiones solutiuas medicinas. Isti autē dupliciter errāt. ꝑmo q̄ iaz de solutis dixerat cañ. cōpletos. secundo q̄ deficeret scia Auic. in cañ. de tpe usus ꝓuocātiuz. Dicamus ergo ꝑt de coctiones intelligit decoctōes ꝓuocatias urine ⁊ sudoris: ut radices fenculi petrosilij ⁊ similiuz uel assari rubee tictorum granoruz solis ⁊ similium. ⁊ noīauit eas decoctiones: ga iste medicine ꝓuocatie cōueniēter dant i fōa decoctōis: ut fluāt i uenas ⁊ mēbra. medicine autē solutie q̄ruz parum euāt paruz ex malo ut plurimum dantur cōueniētius in substātia ⁊ nō in decoctione: ut supra dixi i cap. de tertiana non pura. Luz ergo iste medicine ꝓuocatiue hūtes fortitudinem aliquam dantur añ digōnem timetur. i. apostema pectoris uel sirsen. i. apostema capitis. agitāt enim materias ⁊ faciunt eas fluere ad caput uel ad pectus uel ad alias partes: sed dixit solum de istis partibus supra mtritiua ga ista prouocatiua agitando inflant: ⁊ acuūt materias: que ascendentes faciunt birsen uel sirsen.

m Medicine uero. ¶Hic ponit medicinas ⁊ ꝑmo unā simplicem. s. absinthium. secundo aliam medicinā. s. aquā ordei cū pipe. tertio pōit medicinas compositas magis. ibi secunda. Et Gal'. ibi tertia. Composita. Considerādum q̄ auic. quattuor tangit. ꝑmo tps exhibitiōis absinthij. s. succi uel decoctionis uel substantie eius trociscate uel puluerizate ⁊ tangit dupler tps. s. ulē in uia perueniente ad statum. i. in augmento ⁊ particulare post. 7. hic autem non accipitur septimus pro sola mensa tpis: quia si materia post. 7. esset cruda absinthium non competeret: sed confidit auic. q̄ in emitritea post. 7. appareat aliqua digō. ⁊ ideo subdit ⁊ apparitionem digestionis quasi dicat intelligo post. 7. talr q̄ appareat digestio. ⁊ hec est intentio Gal'. in terrapentica ad Glauconē ⁊ Aliab. ⁊ serapionis in hoc cap. q̄ absinthium non dek nisi post apparitionem digestionis. secundo tangit utilitatem quia rectificat materiam ga maturat. ⁊ hoc quia mnorando de illa iuuat maturationem. Et succurrendum. q̄ sunt nocumēta opilationis ⁊ alia que sunt nota. tertio eligit absinthium quia fit romanum ⁊ hoc est quia non sit fetidum. Tu autem q̄zto magis uis illud solutiū ⁊ appitiū: elige quod sit magis amarum. 4. tangit nocumenta que sequuntur cum sumitur uel potat añ digestionem ⁊ dicit ⁊ tu festinas cum eo. s. añ digestionem. Ubi dubitatur utrum digestione apparente possit dari absinthium in emitritea: ⁊ uidetur q̄ non: quia non euāt phlegma. Amplius aliqua apparente digestione aliqua pars materie non est digā. ergo illam partem indigām mouebit: ⁊ non euābit. similiter illam exiccabit: ⁊ faciet pigram. In contrarium sunt omnes auctores. Dicamus q̄ cum apparet digestio: q̄z̄uis non sit perfecta: competunt sirupi in quibus ponitur absinthiuz: ⁊ nos q̄ñ possumus utimur eo in hoc tpe: tamen homies remuūt multū absinthiuz. Cā autē fue utili-

UVA. BHSC. IyR_029

tatis ē ga sua uirtute euātiua euāt ptē magis digām: ⁊ aperit opilones: ⁊ actio sua finit cū euāt ptē digām: ⁊ sil'cū illa materia precipitat postq̄ egerit effectū suū. si ergo nulla ps materie esset digā tūc ac⁹ sua cōmotio esset materie: ⁊ iō faceret angustiā tristitiā ⁊ nauseā ex motiōe materie: ⁊ cationis ⁊ stipticitatis qb⁹ cōtinet materiā ⁊ facit pigrā eā. Et dirit reuertit ga pncipiū qō ab eo intēdit est aliq̄ euō. Cū ergo non agit illā cōmo uet: ⁊ appet effectus calefactiōis ⁊ exiccatiōis. ex qb⁹ appet solo secūdi articuli: Ad pmum dicēdū q̄ nō negat euāre aliqd phlegma: ga non euāt phlegma uiscosuz: ut itelligit ex caplis de absinthio. secundo cañ: secūdo cap. vsus finē ⁊ nos multa declaramus secūdo cañ. cap. de absinthio. ⁊ tertio cañ. fen iz. ēt disputam⁹ de absinthio aliquo ⁊ a Gal. sumit i terrapentica ad Glauconē i cap. de tertianis nō puris Et q̄ añ eos. qa forsā ypo. ⁊ alij ⁊ Rasis.

g Et dirit. Prio ponit opinionē reprehensionis ⁊ motiuū. secūdo remouet. ibi secunda. Et iste. Iste qui cōtra Gal' dirit fuit Alexander ut ponit Rab. 18. cōtinentis tertio cap. transgressus ⁊c. i. alienat⁹ est. Et stetit ⁊c. glosat Gerardus. i. sicut cū alijs erat ⁊ nescit qō dicat: ga mirandū est de tali exiccatione. Et nescinit. ecce motiuū pip nocet febri iphlegmādo: ⁊ aqua ordei nocet materie phlatice sua fritate pigrā illā faciendo ergo aqua ordei cū pipe nō debet dari i emitritea.

b Et iste qdē. Hic remouet opionē istius uiri. Prio oñdit q̄ hui⁹ uiri error est error generalis: ⁊ remouet etiaz eius motiuū uitupando eum. secūdo in speciali remouet quēdā ei⁹ errorē arguēs cōtra eum ex dcis suis. tertio ad laudē Gal'. mirat de quo ei⁹ dicto cōtradictionis ibi secūda. ⁊ iste qō ibi tertia. Amplius. Prio dicit q̄ error istius nō est ppri⁹ in hac intētione. s. in cura emitritee: sz ē cōis i oīb⁹: ga in qb⁹ sunt materie ⁊ intentiones contrarie. in illis enim morbis miscemus medicinas cōtrarias cōfidentes: q̄ natura discernat. Et aduersari⁹ potest dicere ista medicina composita ex cōtrarijs nō ē bona. Confidim⁹ tñ q̄ natura discernat ⁊c. ⁊ hoc ē qō dicit imo cañ. dat⁹ ēt adiutorio nature: qñ preparat naturalis calor medicus ad resistēdū huiusmōi contrarijs. i. diuersis ul'. i. huiusmodi materijs ⁊ morbis cōpositis ex cōtrarijs. Cū medicinis cōpositis ⁊c. ⁊ iō optie subdit: q̄ non pōt al'r euāri emitritea: Et ga aligs diceret natura non potest istas medicinas ex cōtrarijs cōpositas distinguere Rñdit Auic. q̄ si vt⁹ est ita defecta tūc cura quocūq̄z mō fiat nō ualz. ⁊ hoc iō ga curans ē vt⁹: ut supra dirim⁹. disputare aūt de hac vtute ⁊ sepatione facta nō pti net ad hūc locū. ⁊ nos iam scripsim⁹ de hoc in tractatu nr̄o de corde. ⁊ i multis locis. Et errauit uir. q̄ iste uir habuit alios errores quos Auic. hic non explicat.

c Et iste. Hic arguit ita cōtra eum. Iste uir cōcedit in febre emitritea apinm ⁊ anetū: in qb⁹ non ē fortis calefactio ⁊ subtiliat materiam. ergo oportz cōcedere pip in pua q̄ztitate: ga ex hoc ifrigidat. i. remisse calefit uel calefacit: ga remittit ei⁹ calefactio: ⁊ nō min⁹ subtiliat q̄z faciat apiū pluris q̄ztitatis. Et tūc Auic. declat gre hic parū pipis miscet cū aq̄ ordei. fit. n. hoc pptertres cās. Una ē ga aq̄ ordei sua labilitate facit pue nire vtutē ei⁹ ad uēas. Secūda cā ga destruit. i. remittit uirtutē ei⁹. i. su pfluaz caliditatē pipis. Tertio quia facit currere materiā ad ipm. s. pip. i. facit eas cursibiles būidas ⁊ digestas: ⁊ iō piper leui⁹ digerit ⁊ penetrat i illas ppter penetrationē quam facit aq̄ ordei. Erg⁹ si cōsideras au. solut ad rōem hui⁹ cōtradictiōis negat enim auic. q̄ pip iflāmet febrem ga natura dirigit pip ad phlaticā materiā Et negat q̄ aq̄ ordei pigros. Et Gal'. quidem ⁊ qui ante eum fuerunt curauit eos cuz aq̄ ordei: in qua ē uirtus piperis. Et dirit quidam primorum medicorum qō. Gal'. transgressus est i alie natione ⁊ stetit ubi oportet: ut miretur de eo: ⁊ non sciuit qō piper i flāmat febrē ⁊ aqua ordei pigram efficit materiam. Et iste[b] quidem contradictor errauit errore qui nō appropriat in hac intentione: imo canon datus i adiutorio nature qñ preparatur ad resistendum huiusmōi materijs ē cū medicinis cōpositis ex infrigidantibus ⁊ calefaciētibus: ut discernat natura iter duas uirtutes: quare occupat infrigidatiuū cū febre ⁊ partibus cordis: ⁊ calefactiuū cū materia ⁊ quis ē qui curet hemitriteū absq̄z hoc. Et si natura non est fortis ad discernendum: tunc nō prodest curatio quocunq̄z modo fiat: ⁊ errauit in alijs modis in allatione quorum non ē necesse nos incedere uia prolongātium. Et iste[c] quidē contradictor dixit qō oportet ut administrētur subtiliantia: quibus non est fortis calefactio: sicut apiū ⁊ anetū ⁊ non sciuit qō possibile est: ut piper ifrigidetur minoratione sui ad hoc ut frangatur eius calefactio: ⁊ non abbreuietur eius subtiliatio a subtiliatione apij plmi: ⁊ sit aqua ordei adiuuans ipsum in faciē do peruenire uirtutem ei⁹ ⁊ destruendo superfluitatem eius ⁊ faciendo cadere materias ad ipm: ut alleuietur penetratio vtutis eius in eis. Amplius[a] mirabile fuit qō ipse posuit Gal'. de illis: q̄ ignorāt qō piper i flāmat febrē: ⁊ nominat ipm de illis: q̄ obliuiscunt ab hoc: ubi iudicat de hoc. Cōpositaⁱ uero de medicis q̄b⁹ oz uti in hac hora sūt sic trocisci de apsinthio ⁊ trocisci derosis. Trocisci[f] leues bōi ad hemitriteū. Rx. ros. radicū liq̄ritie āboz añ z. iiij. tereniabi. z. iij. spice succi apsinthij spodij oīum añ. pōd⁹. z. ij. fiāt ex eis trocisci. Trocisci alij ad inflāmationem. Rx. ros. z. vj. seminis acetose gūmi oīum añ. z. iiij. amili pondus. z. iij. berberijs spodij. seminis portulace oīum ana. pond⁹ z. ij. dragagāti croci spice rub. omniū. añ. z. j. canfore pōdus tertie. z. i. fiant trocisci. Trocisci alij boni habentibus banc febrem ⁊ ppriē qñ cōquerunt cū hoc de solutione uentris ⁊ tussi. Rx. spice aromatice xilo aloes croci berberis ⁊ succi eius oīum añ. z. iij. reubarbari. z. iiij. spodij ros. cū capitib⁹ suis lacce gūmi torrefacti karabe oīuz añ. z. v. se. acetose torrefacti. z. vj. crete romane. z. vij. fiant trocisci. De scriptio alia bona. Rx. ros. rubeaz. z. vj. berberis gūmi semis acetose oīum añ. z. iiij. spice eupatorij spodij amili semis portulace granoz cucūeris oīum ana pondus. z. ij. semis endiuie semis coscute oīum añ. z. j. s. succi liq̄ritie. z. i. lacce reubarbari amboz. añ. z. s. aggregentur illa ⁊ fiant trocisci. Pille bone ad banc egritudinem ⁊ omnes chronicas ⁊ febres ledentes uiscera: ⁊ ppriē qñ materia phlegmatica est magis uincens. Rx. aloes masticis myrabolanoz citrinoz reubarbari succi eupatorij succi apsinthij ros. rubeaz omniuz ana ptes equales croci ptem mediam fiant pilule cū aqua endiuie ⁊ sit dosis. z. ij. cum sirupo acetoso. Descriptio bona conueniēs post digestionē. Rx. aloes masticis succi apsinthij ros. oīuz eq̄liter croci. z. s. iformentur pille cū aqua endiuie ⁊ sit dosis. z. ij. cū sirupo acetoso.

De recidiuatione. C. xx.

r Ecidiuatio[s] est deterior radice: ⁊ consilium quidez ē: ut i ea non fiat iceptio ad curandum: donec manifestus sit modus egritudinis: nam secundum plurimum est seua.

d Ampli⁹. Hic laudat Gal'. i practica hui⁹ scie maiori laude: q̄z unq̄z sibi data fuerit. Cōtradictor. n. Gal. dixerat q̄ gal'stetit sicut ille q̄ erat: ⁊ obliuiscitur ei⁹: qō debz dicer: ga nescit qd dicat ⁊ auic. dicit q̄ ualde ē mirabile q̄ Gal'. obliuiscat hoc. s. q̄ debz dicere: ⁊ q̄ est uer ubi iudicat de hoc. i. ubi dicit suo iudicio sic esse q̄si dicāt illud qō dicit Gal'. de hoc ē uer.

e Et composita. Hic pōit descriptionē ser medicinaz cōpositaz q̄ oēs cōueniūt facta digestione saltē mānifesta. Et i oibus ē rectificatio ⁊ aliqua mioratio materie ⁊ membroz cōfortatio. ⁊ nos nō plōgauim⁹ inerificando has receptas: ga iā scitū est qō oz i cura putridaz i generali cū dirim⁹ de trocisc̄is. Et ex his q̄ scripsim⁹ sup qnto cañ. in hac hora. s. pueniēdi ad statū: q̄ ē hora augmēti.

f Trocisci ⁊c. Ad emitriteuz. s. i hora augmēti ul'i decliatione factis pri⁹ euātiōib⁹. trocisci ⁊c. i phlatica. i. ad emitriteum i quo col'a uicit. Gumi. s. arabici Crete. i. luti ⁊ utit loco ei⁹ luto armeno ul'luto sigillato. Pro pe digōez. s. p fcām. uñ lra exterior ē melior q̄ dicit p⁹ digōez Cōsiderādū q̄ meo iudicio oēs trocisci dicti ⁊ pille cōueniētiores sunt fcā digōe ⁊ factis aliqb⁹ euātiōib⁹ q̄z i aliquo alio tpe iz i augmto possint cōpetēr post q̄z digō apput in materia ⁊ cā hui⁹ ē nota ex sepe dcis. s. ⁊c.

g Ecidiuatio. Oz febribus accit recidiua: ⁊ eis ppriē attribuit: iz multos alios morbos recidiuari sit possibile: usuale tñ ē hoc uocabulū sup recidiuātes cōes i febrib⁹: Jō dat iudiciū i ea ⁊ cautelā i curatiōe. Judiciū est q̄ recidiua. s. ppe a cā itrinseca ē deterior sua radice: ⁊ cā ē quā pōit Fen. iscda ga malicia ē uehemēs: quia cā aliq̄ itrinseca ⁊ stans ⁊ uirt⁹ est debilis ppter morbuz pcedentem. Querūt aūt qdā utruz recidiua ⁊ radix sint una egritudo: ⁊ plōgāt i hoc: ⁊ nos ēt cū eis pcipitam⁹ plongādo sup secūda particula aphorismoz illo ampho. Que relinquunt. Hic aūt obmittim⁹ ga credim⁹ illā esse rudē. ⁊ iā i pncipio huius opis p misim⁹ obmittere puerilia: Cautela autē quā suo consilio dāt: ē ut nō fiat iceptio ad euāndum donec mānifestus sit motus egritudinis. Iā si nō sit tibi manifestum: an sit a cā extrīseca. vbi gra malicia regnis. uel ab itrī seca non poteris recte curare. Amplī⁹ recidiua pōt esse i prīcipio debil' ⁊ praua occulta prauitate. Si ergo tu multiplices remedia: ⁊ forsā des medicinā solutuā: detegit ei⁹ malicia ⁊ morit infirm⁹ ablq̄z tui culpa: uñ ifamiā cōseq̄ris. aq̄ ifamia ⁊ ab alijs periculis nos liberet: ⁊ eternā cōcedat gloriaz oipotēs deus q̄ sit bñdictus in secula seculoz. Amen.

Expositionis Gentilis Fulginatis sup primaz fen quarti canonis Auicēne: q̄ tractat de febribus cum textu Auicenne. Finis.

Uenetijs per Baptistam de Tortis. MD .cccc. lxxxx. die. xxiiij. Januarij.

Registrum

a b c d e f g h i k l m n

Omnes sunt terni exceptis l m n qui sunt duini

BIBLIOTECA DE LA UNIVERSIDAD DE VALLADOLID

UVA. BHSC. IyR_029

UVA. BHSC. IyR_029

UVA. BHSC. IyR_029

UVA. BHSC. IyR_029

UVA. BHSC. IyR_029

UVA. BHSC. LyR_029

teca de Santa Cruz
yR 29

UVA. BHSC. IyR_029